ایچینده کیلر

١ـ غزالی نك منهاج العابدین آدلی اثرینك نهالی الیاس بن عبدالله طرفندن ترجمه‌سی — ١ب ـ ١٠٣آ

٢ـ عزیز بن محمد النسفی نك المقصد الاقصی آدلی اثرینك ترجمه‌سی . مترجم بللی دگل — ١٠٥ب ـ ١٢٨آ

٣ـ سنانه پاشانك تضرعاتی — ١٣٢آ ـ ٢٢٤آ



كتاب ترجمه منهاج العابدين ومقصد الاقصى ونفحات الانس ...

٢٧

كتاب ترجمه منهاج العابدين

كتاب مقصد في التصوف للامام محمد النسفي

كتاب نفحات الانس وحضرات القدس

٤٤٥

حمد جميل مجيد وشكر جزيل سعيد اول خالق كونين ورازق ثقلين كه
كوهر مخلوقاتك وجودي انك وجودي بحرندن بر قطره وجمالي پرتوندن بر لمعه
ومصنوعات كائنات ونظام امور ممكنات انك بر لكينه ووار الغنيه دليل
قاطع وبرهان ساطع در وصلوات بي غايات وتحيات بي نهايات
اول پيشواي امت ورهنماي ملت پادشاه تختگاه شريعت آفتاب جهان
طريقت وحقيقت مرآت خدا صفات حضرت محمد مصطفي اوزرينه اولسون كه
بونلر اجله ممالك سيادت واولنه مسالك سعادتدر اما بعد
اي رهروان شريعت وي سالكان طريقت وي طالبان حقيقت بلكل
وآكاه اولغل كه مدلول قرآن كريم وفرقان يزدان حكيم بونك اوزرينه دركه
انس ايله جن طائفه سي تعين وجود ايله متعين اولمقدن مطلب اعلى ومقصد اقصى
حضرت رب العزته خلوص نيت وشوق ومحبت ايله عبادت ايلمكدر تا كه كوكللر
صيقلي عبادت ايله مجلي اولوب مرآياي اسما وحضرت نماي اشيا اولالر
وخاصه نوع انسان بو تنكان كون ومكان كوتورمكه طاقت كوتورمدوكي امانت كوكني
متحمل اولمغه امكان ميسر اوله پس ايدي معلوم اولدي كه علم شجره سينك ثمره سي
وعمر سرمايه سنك فائده سي الله تعالى حضرتنه عبادت ايلمكدر ودخي اوليانك
شعاري وانبيانك مختاري وسعادتك سببي وجنتك دليلي ودردنرك درماني
ودر بزرك فرماني در نته كم كتاب كريمنده وفرقان عظيمنده بيورمشدر وانا ربكم
فاعبدوني يعني بن سيزك ربكوزم بكا عبادت ايدك زيرا كه ربوبيت سبب
معبوديت در وبيورمشدر ان هذا كان لكم جزاء وكان سعيكم مشكورا يعني آيه سابقه ده
وعده اولنان ثواب وحسن مآب سيزك اخلاص ايله قلدوغكز عبادتك جزاسيدر
سعيكز ضايع دكلدر لكن بو طريقك ابتداسندن انتهاسنه وارنجه نظر وانق
وتأمل صادق برله تفكر وتأمل قلبه در بو شبهك سلوكني زحمتلو وقطعني مشقتلو بولورلر
عقباتي چوق وشدايدينه نهايت يوق بعيدة المسافه وعظيمة الآفه عواقبي نيجه

حرمت الفت كوستروب ازاله وحشت ايليه اكرچه بو غبار بي مقدارك نه اوندن
اول استعداد يوغ ايدي كه اكابر عظامك كلامني فهم ايليوب ترجمان لسان ارباب
عرفان اوله ايدي لكن اول امام همامك روح پرفتوحندن استمداد واستعداد
ايليوب بو سبيلك سلوكنه اقدام تام كوستروب بو كتاب مستطابك معناي
سعادت ايماسي اداسني عامه انسانه فهمي آسان وافاده سي يكسان
اولمق ايچون لباس استعاره وكسوت كنايه دن تبرا ايلدي ودخي كوش هوش ايله
مستمع اولوب محواسندن منتفع اولنلر شيخ مرشدك مشربندن ذوق الوب
عالم ملكوته كمال شوق حاصل قلدقدنصكره بو ضعيف ونحيف لطفله ياد ايليوب
دعاء خير ايله روحني شاد ايلين مؤمنلره الله تعالى جل وعلا حضرتلري دنياده رضاسين
وآخرتده لقاسن ميسر ايليون آمين يا معين ودخي مكارم اخلاقله مشهور آفاق
اولان اكابر دوران وافاضل اعيانه متضرع ومأمول ومستدعي ومسئول ذركه
بو فقير وحقير المعترف بالتقصيرك جرايمي دفترني عفو ايدوب عيبني ستر ايده لر
تعذير وتشهير ايتميه لر دست عنايت ايله خطاارين اصلاح ايدوب دامن كرم برله
عيب پوش اوله لر مقدما بو كتابه شروع ايدنلر سلوكنده بصيرت اوزره اولمغچون
حضرت امام اوائل احوال سائلنه اشارت ايلدي وبيوردي كه تحقيق عبدك عبادتي
اول مرده متنبه اولوب طريق سلوكنه متوجه اولدوغي اولدركه الطاف ربانيه وتوفيق
يزدانيه برله انك كوكلنده افمن شرح الله صدره للاسلام فهو علي نور من ربه آيتنيك
معناسي ظهور ايدوب قلبي منشرح ومنفتح اوله ورحضرت رسول صلى الله عليه وسلم
بو معنايه اشارت ايدوب بيوردي كه ان النور اذا دخل القلب انفسح وانشرح فقيل
يا رسول الله هل لذلك من علامة يعرف به فقال التجافي من دار الغرور والانابة الى دار الخلود
والاستعداد قبل الموت نزوله يعني نور بر مؤمنك قلبينه حبور ايليه اول كوكله
كينكلك وكشاده لك كلور وحاصل اولور ديدلر كه يا رسول الله بر علامتي وارميدر كه
انك ايله بلينه بيوردي كه دار غروردن بيحضور اولوب دار خلوده رجوع ايلمكلك
واولمزدن اوك اولومه يراق قلمقدر چون كه بر عبدك خاطرينه بو معني خطور ايليه
نفسي نيجه درلو نعمتلر ايچنده مستغرق كورورين حياتدن ونعمتدن وعلمدن وقوتدن
وسائر معاني شريفه ولذات لطيفه دن نه واريسه ودخي كندو وجودي نيجه
آفتلردن ومحنتدن سالم كوروين الدي بو نعمتلرك بر شيي داروردر وبو آفتلردن

بني بر صيقلانجي وار در قولانيه دكلدر بندن شكر نعمت واداء خدمت طلب ايلركه
اداسنده صورت غفلت كوسترسم بو نعمتي بندن زائل ايدر يرينه محنتلر وانكادر
ديه ر بو معناي مصدق اولمق ايچون رسول صادقي كوندردي انواع معجزات واصناف
كرامات ايله اظهار دين ايلدي ودخي خبر ويردي كه بنم بر ربم واردر عالمدر قادردر
مريددر حيدر متكلمدر سميعدر بصيردر واحددر كورور اشيدر امره
امتثال ايدنلره ثواب ويرر نهيه ارتكاب ايدنلره عذاب ايدر وجميع اسرار ورموزي
وافكاري بيلور مهماتمزي قايرر اكر امرينه مخالفت ايدرسم حالم نيجه اولور ديو قايوسنه
ودخي فكر ايليه كه بو خبر ويردوكي نسنه لر حد ذاتنده ممكندر انبيانك يلان سويلمكي
شاني دكلدر ديه لاجرم اول عبدك كوكلنده آخرت انديشه سي جوش ايلوب
كند واحوالني قايرمغه باشلر بو مرتبه يه خاطر الفزع ديرلر بو درجه يه يتشنلر اضطراب
والتهابه دوشوب انلردن غفلت منقطع اولوب اوزرلرينه حجت مقرر اولور زيرا
غفلت اويخوسندن اويانرلر وحصول امانيه تيسر اولوب آني تدارك ايدرلر
انلردن صوكره استدلال ايتمكه متوجه اولورلر نته كم امير المؤمنين عمر رضي الله تعالى عنه
بيورور كه البعرة تدل على البعير واثار المشي تدل على المسير وهذا المركب السفلي
والهيكل العلوي اما يدلان على الصانع الخبير يعني دوه نك تقيني دوه وار ايدوكنه دلالت ايدر
ويولده واقع اولان ايزلر يولدن كچنه دلالت ايدر يا بو زمين واسمان صانع
داناي توانايه نيچون دلالت ايليه بو حالت مذكوره طريق عبادتده سالكلره هجوم ايلين
عقبانك اولكيدر بو كه عقبه علم ومعرفت ديرلر طالب حق اولنلره لازمدر كه
بو عقبه يي قطع ايدهلر دلائلده حسن نظر قلماغله وعلماء آخرتدن استفاده ايتمك ايله
وصلحادن استدعاء دعا ايتمكله واستمداد همت قلمق ايله زيرا كه بونلرك هر بري سبب
دليل سبيل معرفت وسراج وهاج امتدر وآفتاب جهانتاب ملتدر بو تقديرجه
طالبلره يقين حاصل اولور كه بو عالمك البته بر صانعي واردر كه انك شريكي يوقدر جميع
مخلوقات وارلق خلعتن كيورن وبو درلو درلو نعمتلري انعام ايدن وبزه عبادت
وشكر نعمتي امر ايدن وكفردن ومعصيتدن نهي ايدن ووعد ثواب ووعيد عقاب
ايدن اولدر وبو علم يقين حاصل اولدقدنصكره وجه مزبور اوزرينه مذكور مولايه
عبادت ايتمكه منجذب اولور واوامرينه امتثال ايتمكه صورت اهتمام كوسترور
لكن نه وجهيله خدمت ايتمك كركدر ونه كبي عمل بيورلشدر بلمزكه يرينه كتوره

بالضروري شريعت نبويه نك فرايضني وواجباتني وسننني وآدابني اوكرنمكه
مشغول اولور تا كه شرائطي ايله خدمتي يرينه كتوروب مولاسي حضورنده مقبول اوله
عبادت امرنده تكميل معرفت قلدقدنصكره عبادته يراقلنور لكن حالنه نظر ايدر
كندوي نجاست جناياتله ملوث وخباثت ذنوب ايله صاحب حدث كوروب
ايدر كه بن بونجه عاصي بونجه معاصي ايله بنده مولامه نه وجهله عبادت ايده بن امدي
اول توبه ايده بن كندو كناهمدن پاك اولوب عبادته لياقت كسب ايده بن يوزومي
خدمت اشيكنده خاك ايده بن ديو بوراده سالكلره عقبه توبه استقبال ايدر
لازم كلور كه اول عقبه يي دخي قطع ايده تا كه مقصوده واصل اوله بو تقديرجه قلدوغي
كناهلري اكوب دردله آه ايدوب كوزي ياشني سيلاب ايدوب اندوكي اشلره
پشيمان اولور تضرع وزاري قيلور مولاسندن مغفرت استر پس حق تعالى نك حسن توفيقي
وكمال عنايت ايله كناهندن پاك اولور بو عقبه دن دخي خلاص اولدقدنصكره عقبه عوايق
هجوم ايدر مطلوبنه مانع اولور لاجرم واجب اولور كه بو موانعي دفع ورفع ايليه اكر
تامل ايدر كورور كه كندويه مانع اولنلر دورت نسنه در بري دنيا وبري خلق بري شيطان
بري نفس اماره در بو دورت مانعي دورت معاون ايله دفع ايتمكه مشغول اولور اول دورت
معاوننك بري دنيادن تجرد بري خلقدن تفرد بري شيطان ايله محاربه بري نفسه مخالفت
لكن نفس ايله مخالفت سايرلرندن مشكلدر شول سبب ايله كه بونلردن تجرد ممكندر ودخي
شيطان كبي بالكليه قهر ايلمك ميسر اولمز زيرا روحانيدر بو نشئه منزل اولمز لكن عبادت
امرنده موافقت ايتمز هواكي چند خير اوزرينه مجبول اولدوغي اجلدن بو تقديرجه لازم اولدي كه
تقويدن لجام اوره وزنكه سركش ايكني ترك ايدوب مطيع ومنقاد اوله مسالكه مسير اسرارده
سالكه زحمت ويرميه ومهالك ومفاسده راكبيني ورطه هلاكه دوشورميه بو عقبه دن دخي
نجات بولوب فارغ اولدوغي دم عقبه عوارض قارشولر وطالبي كندويه مشغول
قيلوب عبادتدن الي قورر پس بو عقبه ده دخي تامل صادق قيلوب كورور كه بو دخي
دورت نوعدر بري رزقدر كه نفس آني طلب ايدوب ايدر كه قوام بدن رزق ايله در
ان خود دنيادن واهلندن غفلت ايلدم رزقم نيجه كلمكدن حاصل اولور ديو تشويشه دوشور
بري دخي شول نسنه لردر كه خاطره خطور ايدر خوفدن ورجادن ومطبوعاتدن ومكروهاتدن
عواقب امور مبهم اولدوغي اجلدن صلاح قنده در وفساد قنده در بلمزم بو كندوكم يولده
وقت اولا مهلكه يه دوشم ديو مضطرب اولور بري دخي شول شدايد ومصائبدر كه هر طرفدن

عارض اولور خلقدن عزلت وشيطان ايله محاربه ايلر ونفس ايله مخالفت سببندن نيجه
غمّ وغصّه لره دوشر وانجه محنت ومشقّتلر كورور بري دخي شول قضالر وبلالردركه
حق تعالى طرفندن نازل اولور نفس امّاره جزعه وفزعه مسارعت ايدوب مكاره كوريجك
فتنه يه وفساده مبادرت ايدر ويا سببدن سالكك مسكنتك باشنه نيجه حاللر كتورر
لابد محتاج اولديكه بو عقبه يي دخي قطع ايليه دورت نسنه ايله رزق امرنده حق تعالى يه توكّل ايليه
مقام خطرده امورني حقه تفويض ايليه حلول شدايد قتنده صبر جميل قيله نزول قضا
دمنده حسن رضا كوستره بو تقديرجه اول عقبه دن خلاص اولور بعون الله وتوفيقه
وتأييده لكن بوندن صكره عبادته شروع ايلدكده كندو نفسني آخرت امرنده غافل
خيرلو اشلرده كاسل وكاهل شرّ وشوره بالطبع مائل كورور امور عبادتده فتور
كوستروب دائما راحت وحضور استر ايله اولسه بو كار محرّك كركدركه شوق
وذوق ايله طاعته سوق ايليه وبر زاجر كركدركه معصيتدن منع ايليه امدي الله تعالى انك
عابد قوللرينه وعده قلدوغى انواع مثوبات وكرامتك رجاسي محرّك اولوب نشاط
وسرور اوزره عبادته سوق ايلر وحضرت جليل وجبارك كناهكار اولنلر ايچون
ويردوكي خبر عذاب جحيم وعقاب اليمك قورقوسي معاصي ومناهيدن زجر ايدر
بو كه عقبه يه بواعث ديرلر بو عقبه يي دخي قطع ايدنلر بلامانع ولاعائق عبادته طالب
وراغب اولوب كمال شوقله اداسنده مداومت كوستررلر لكن بو درجه ده ايكي
اولو آفت هجوم ايدر بري ريا آفتي وبري عجب آفتيدر كاه اولور كه عبادتني خلقه
كوستروب كندويه صالح ديدكلري سببدن فرح كسب ايدر بونك ايله طاعتي افساد ايدر
كاه اولور كه عبادتني ير عظيم اعتقاد ايدوب انك سببي ايله كندوني مكرّم كورور
مثابه سنده كرامتلر توقّع ايلر عجب ايله عملني ابطال ايدر ومثوباتني الف قلور بو كه
عقبه يه قوادح ديرلر بوني دخي قطع ايتمك لازمدر اخلاص عمل واعتذار قصور قلمق ايله
وكندويه خدمت تكليف اولندوغني اولو نعمت وعظيم منّت بلمك ايله وحق تعالى نك
اولولغنه نسبت ودنياده ويردوكي وآخرتده وعده قلدوغي نعمتلره نسبت عبادتني
امر محقّر كورمك ايله بو تقديرجه اكر اشلدكلري عمللري جميع آفتلردن سالم اولوب
كائنيني حاصل اولور لكن بو درجه ده نظر ايدر حضرت مولانك منّتلري ونعمتلري دريانه
كندولريني مستغرق كورورلر شول جهتدن كه عوارضدن عصمت وموانعدن
حراست وقوادحدن برائت ميسّر اولوب كندولريني توفيق عبادت وخصوص نتايج

آراسته وپيراسته بولورلر ايلا اول قورقرلر كه ناكاه بو نعمتلرك شكرني يرينه
كتورمكدن صورت غفلت كوستردكده كفران نعمت اولمق سببي ايله بو نعم جزيله
زائل اولوب عابدلر ومخلصلر رتبه سندن تنزل ايده لر لاجرم عقبه يه حمد وشكر
انرله استقبال ايلر پس اول عقبه يي دخي قطع ايلمك واجبدر كثرت حمد جميل و
وفرت شكر جزيل قلماغله حق تعالى حضرتنك ويردوكي نعمتلر اوزرينه تا كه اول موائد
وفوائد يوماً فيوماً متزايد اوله وقتا كه بو ذكر اولنن عقبه لردن خلاص بولورلر
اخصّ خواص سالكينه منسلك اولوب مطلوب ومقصودلرين حاضر ومهيا كورورلر
از مدت الحينده بونك اوزرينه مداومت قلماغله كندولريني صحراى شوقده وعرصه
محبتده بولورلر طاوس جنان كبي روضه رضوان وبستان امانده جولان
ايدرلر مجلس مناجات وصفه كرامتده صاحب الصدر وجليل القدر اولورلر
مرتبه ارتباط وانبساطه باطلا منظور رحمن ومقبول نزد آن اولوب علو
منزله وسمو مرتبه حاصل قلورلر ايام بقالرنده شخصلري دنياده وقلبلري عقباده
اولوب ساعة فساعة مترقّب نعم بيغايه اولورلر بو دنياى دنيه نظرلرنده بر
جيفه خبيثه كبي كورينور بالكليه نفرت ايدرلر ملأ اعلايه شوقلري غالب اولوب
جان وكوكلدن موته طالب اولورلر ملائكه مقربين حضرت رب العالمين طرفندن
روح وريحان وبشارت رضوان تحفه لري ايله زيارت ايدوب بو دار محنتدن حضرت
عزته ورياحين جنته دعوت ايدرلر بو مرتبه ده غشاوه بصر وبصيره مرتفع اولوب
عالم ملكوته نظر ايدرلر كندولر ايچون براولونعيم وملك عظيم كورورلر كه نعم دنيا وملكي
بي بقا انلرك قتنده دانه خردلدن ادنى كورينور وحضرت خلاق كائنات ومدبر امور ممكنات
قبلندن الطاف كامي واعطاف نامتناهي فائض اولوب بر وجه ايله اعزاز واكرام
وانواع انعامه واصل اولورلر كه خرده دانان نفس مدركه انك تحريرنده قلم تيز زبانك
تقرير ولسان فصيح البيان ايله شرحن ايلمكده قاصر ومتحيردر زهي سعادت عظمى وموهبت
كبرى اول بنده مسعوده كه بونك كبي امر مغبوط ومقام محمود اكا ميسر اولوب
ابد الآباد ازدياد رفعت شان ايله دلشاد اوله حضرت سلطان باركاه ازل وفياض
حياض بوستان لم يزلدن متضرّع ومتوقّع دركه بو نعم جزيله وقربه جليله يي بنده لرينه
دخي جميع امت محمد وجماعت ملت احمد برله ميسر ومحصل قيليويره وما ذلك على الله
بعزيز ودخي علوم مرددن بري مستمع قلوب وصف سماع ايله قانع اولنلردن قلميه

تا كه قيامت كوننده علم ومعرفتمز بزه حجت اولوب مستوجب عقوبة اولميه وز
توفيق عمل نصيب ايليوب دنياده رضاسن ● وآخرتده لقاسن نصيب ايليه آمين
يا دليل المتحيرين ● وقتا كه سلوك طريق دين ● وعبور منهاج عابدين يدي عقبه اوزرينه
ايدوكي سابقده معين ومبين اولديسه ● حضرت امام همام بو كتابي يدي باب اوزرينه
ترتيب ايلدي ● وهر بابده بر عقبه نك احوالني وكيفيت خلاصني بيان ايلدي تا كه
عبادت يولنده پويان ● وقرب منزلت مقامني جويان اولنلر سهولت وسلامت برله
بو عقبه لري قطع ايدوب مطلوبلرندن ومقصودلرندن منقطع اولميه لر لطفه وكرمه

الباب الاول في عقبة العلم الباب الثاني في عقبة التوبة الباب الثالث في العوائق
الباب الرابع في العوارض الباب الخامس في البواعث الباب السادس في القوادح
الباب السابع في الحمد والشكر الباب الاول في عقبة العلم

سنبين على التفصيل بعون الله الملك الجليل الجميل يعني باب اول علم عقبه سنك
بياننده در ● اي شول كمسنه كه رغبت عبادت ايدوب علو مرتبه استرسن وجهنم
عذابندن خلاص ● وحق تعالى قتنده من الخواص اولمق قصد ايدرسن ● سنك اوزرك
اول لازم اولان اولدركه علم اوكرنه سن زيرا كه علم بو دايره نك قطبي ● وبو
امرك نبي در ● ودخي بلكل كه علم وعبادت ايكي اولو كوهردر كه انلري تحصيل ايتمك
ايچون بزلر كوكلردن منزل اولان كتابلر ● وحق طرفندن مرسل اولان نبيلر بلكه بو يرلر
وكوكلر ويرده وكوكده اولنلر جمله سي بونلري كسب ايتمك ايچوندر ● نته كم حق تعالى
حضرتي قرآن كريمنده بيورر خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن يتنزل الامر بينهن
لتعلموا ان الله على كل شيء قدير وان الله قد احاط بكل شيء علما يعني الله تعالى
يدي قات كوكلري ويدي قات يرلري بونك ايچون وار ايلدي تا كه سز بيله سز الله تعالى
هر نسنه يه قادردر وهر شيئك كنه حقيقتني ايله بيلور ● وبونلرك اراسنده امري
وقضاسي جاري وحكمي نافذ اولور ● خبرده كلمشدركه ● داود النبي عليه الصلوة والسلام
حق تعالى يه سؤال ايليوب ديدي كه يا رب بو خلقي نيچون خلق ايلدك حضرت رب العزة
جواب كلدي كه كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف يعني
بن بر كزلو كنج ايدم سودم كه بيلنم بو خلقي يارتدم كه بني بيله لر ● پس آيت كريمه دن و
حديث شريفدن معلوم اولدي كه زمين وآسمان ● وسكان كون ومكان ● وآدمي
علمدن جقوب صحرايي وجوده كلمكدن مقصود اصلي حضرت حق تعالى نك ذاتي وصفاتيله

بلكلدر

ودخي بو ايكي شاهد عادل ايله ثابت اولدي كه علم بو جهان صدفنده بر عزيز وشريف
كوهردر كه عالمده انك بدلي بولنمز ● وبهاسي بلنمز ودخي حق تعالى بيورمشدر كه وما خلقت
الجن والانس الا ليعبدون يعني جن ايله انسي بكا عبادت ايلمك ايچون يراتدم غيري
ايچون يراتمدم بو آيتدن دخي ثابت اولدي كه وجود ثقلين دن مقصود معبود بالحق حضرتنه
عبادت ايلمكدر لكن عبادت معرفتسز اولماز ● بو تقديرجه آية كريمه نك معناسي
وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون ● يعني بلدكدنصكره عبادت ايتمك ايچون يراتدم
غيري نسنه ايچون يراتمدم ديمك اولور ● ودخي ثابت اولدي كه علم كبي عبادت دخي
حق تعالى قتنده بر عزيز وشريف كوهردر كه انك بدلي بولنمز ● پس امدي معتبر اولدي كه
علم نافع وعمل صالحدن اوتركه علاوه سنه بو قدر ايله اولسه هر عبده لازم اولدي كه
بو ايكسندن غيري نسنه يه مشغول اولمايه ● زيرا كه بونلردن غيري عمل باطل وشغل لا حاصلدر
ودخي بلكل كه بو ايكي كوهرك اشرفي وافضلي علم در نته كه حضرت رسول صلى الله عليه وسلم
بيورر كه فضل العالم على العابد كفضلي على ادناكم يعني عالمك عابدلر اوزرينه فضلي
بنم فضلم كبي در امتمك ادناسي اوزرينه ● ودخي بيوردركه نظرة الى العالم احب الي من
عبادة سنة صيامها وقيامها يعني بر كره نظر ايتمك عالمه بنم قاتمده سوكلودر
بر يل عبادت ايلمكدن كه كوندوزي صايم وكيجه سي قايم اولا ● ودخي بيوردركه
الا ادلكم على اهل الجنة قالوا بلى يا رسول الله قال هم علماء امتي يعني سزه
بلدرورك اهل جنتك اشرفي كيملردر ● ديديلركه يا رسول الله بيورك ديدي كه انلر بنم
امتمك عالملري در ● ودخي بيوردي كه اطلعت ليلة المعراج على النار فرأيت اكثر اهلها الفقراء
قالوا يا رسول الله امن المال قال لا من العلم يعني معراج كيجه سي اتشه مطلع اولدم
اكثرين فقرا كوردم ديديلر كه يا رسول الله مالدن مي فقيرلردر ● بيوردي كه يوق علمدن فقيرلردر
امدي بو حديثلردن معلوم اولدي كه علم عبادتدن افضلدر ● لكن عالمه واجبدر كه
علمي ايله عمل ايليه والا انك علمي هباء ومنثورا اولور زيرا كه علم شجره منزله سنده در
وعمل ثمره منزله سنده در اكرچه شرف شجرك در اصل اولدوغي جهتدن لكن فايده دن انتفاع
ثمرات ايله حاصل اولور ● بو تقديرجه لازمدر كه هر عبدك ايكسندن دخي حظي ونصيبي اوله
يالكز بريسيله قناعت ايتميه تا كه كندويه بونلردن فايده حاصل اوله ● انته كم حسن بصري رحمه الله
ديدي كه اطلبوا العلم طلبا لا يضر بالعبادة واطلبوا العبادة طلبا لا يضر بالعلم
يعني علم طلب ايلك كه بر وجهله عبادته مانع اولميه ● وعبادتي طلب ايلك بر وجهله كه علمه مانع اولميه

بو جمله‌دن معلوم اولدی که ایکیسی بیله کرک ایمش یالکز برینک فایده‌سی یوقمش
و دخی بلکل که حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورمشدر که العلم امام العمل والعمل تابعه
یعنی علم عملک امامیدر و عمل انک تابعیدر و قتا که علم اصل و متبوع اوله
لابد اولدی که علم تقدیم اولنه عبادت اوزرینه زیرا که عبد اولان اول معبودی
بلمک کرک اندن عبادت اتمک کرکدر نه کیفیت ایله عبادت ایلیوب شول کمسنه که
معبودینی اسماسی و صفاتی ایله بلمیه و مولی حقنده واجب نه در و محال نه در ادراک ایلمیه
دت اولور که حق تعالی حقنده برشنیع اعتقاد ایدر که اندن منزه در العیاذ بالله انک ایچون
عبادت سبب شقاوتدر اول اعتقاد باطل سوء خاتمه‌یه سبب اولور زیرا که سوء خاتمه
ایکی مرتبه اوزره‌در اول مرتبه‌سی اولدر که سکرات موت حاضر اولدوغی حینده اعتقاد
واجب اولان امورده کشینک قلبی نه شک و یا انکار واقع اولور اول حالده ایکن
ملک الموت روحنی قبض ایدر اول عقیده شک و انکار عبد ایله حق اراسنده حجاب اولور
اول حجاب سببی ایله بعد دایم حاصل اولور مخلد فی النار اولور نعوذ بالله من ذلک
ایکنجی مرتبه‌سی اولدر که حالت نزعده ایکن اول کشینک قلبنه ملاحظه عیش و شهوات
دنیا و لذات تنعمیه عارض اولور اکرچه اصل ایمانی زایل اولماز اما اول حالته زایل اولمادن
اتفاق روحنی قبض ایدرلر ایله اوله زخارف دنیایه قلب میل ایلدوکی سببدن حق ایله
کندو اراسنده حجاب حاصل اولور اول حجاب مقدارنجه عذاب واقع اولور
اکرچه اصل ایمان اولدوغی سببدن آخر الامر عذابدن خلاص اولور بو تفصیلدن
معلوم اولدی که هر کشی‌یه واجبدر که دنیاده مبدأ و معادینی کما هو حقه بله اول علم
سببی ایله سکرات ورطه‌لرندن سهولت ایله خلاص بوله زیرا که کشی حیاة غلغلده
نه‌نک اوزرینه اولورسه موتنده داخی انک اوزرینه اولور نته که حضرت رسول الله بیوررلر
تموتون کما تعیشون و تحشرون کما تموتون یعنی حیاتکزده نه‌نک اوزرینه اولورسه
موتکز انک اوزرینه اولور و موتکز نه‌نک اوزرینه اولورسه حشرکز انک اوزرینه اولور
امدی کشی حیاة غلغلده اعتقادی نک اوزرینه اوله حالت نزعده دخی اول اعتقاد اوزرینه
اولور و دخی مفسرلر بیوررلر که یثبت الله الذین آمنوا بالقول الثابت آیتنک معناسنده
الله تعالی حضرتی مؤمن قوللرینی درت یرده ایمان ایله و توحید ایله ثابت قلور برسی
تسلیم روح ایدرکن و برسی منکر و نکیره جواب ویردرکن و برسی قیامت کوننده
حساب ویردرکن و برسی صراطی کچرکن و دخی بلکل که الله تعالی حضرتنک ذاتنی و صفاتنی

و افعالنی بلدکدنصکره لازمدر که امور شرعیه‌دن سنک اوزرکه اشلمه‌سی واجب اولنلری
بله‌سن تا که نه وجه ایله مأمور اوزرینه عمل کتورمک سکا میسر اوله و دخی مناهی شرعیه‌دن سنک
اوزرکه ترکی واجب اولنلری نه وجه ایله نهی اولدیسه بلمک واجبدر تا که انلردن تخلیص
سکا متصور اوله و اول شول طاعتلرک نتیجه‌سی یرینه کتوره‌سن که انک ماهیتن و کیفیتن بلمیه‌سن
و شول معاصیدن کندیکی نیجه منع ایده‌سن که انک معصیت ایدوکن بلمیه‌سن بو تقدیرجه
سنک اوزرکه واجبدر که علوم شرعیه‌دن طهارة و صلوة و زکوة و صوم و حج کبی
و دخی نه وار ایسه جمیع شرایطی ایله و ارکانی ایله اوکرنه‌سن تا که وجه مأمور اوزرینه
عمل کتورمک سکا آسان اوله انجه امرلر واردر مدت مدیده درکار اشلرسن
تجربک بو قدر که عملکی ایفا ایدرسن انی عبادت صنورسن و دخی وقت اولور که
سکا بر مسئله مشکل اولور انی سوال ایده‌جک کمسنه بولیمزسن جهل ایله ترک واجب ایدرسن
نیجه اشلمک کرکدر ایدوکن بلمدیکک اجلدن و دخی اعمال ظاهریه مدار اولان اعمال باطنیه
انلره اعمال قلب دیرلر انلاری دخی بلمک سنک اوزرکه واجبدر مثلا
توکل و تفویض و صبر و توبه و اخلاص دخی بونلره بکزر نه وار ایسه نیته کم کلسه کرکدر
انشاء الله تعالی و دخی اعمال باطنه‌دن شونلر که بونلرک اضدادی دخی در انلاری دخی
بلمک لازمدر تا که احتراز ممکن اوله مثلا بخل و امل و ریا و کبر و عجب دخی بونلره بکزر
نه وار ایسه نیته کم کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی بو ذکر اولنان اعمال باطنه‌نک فرض
ایدوکنه قرآن کریمده نص وارد اولمشدر نته کم حق تعالی حضرتلری بیورر فتوکلوا
ان کنتم مؤمنین یعنی توکل ایلک اکر مؤمن اولدوغکز ایسه بو آیتدن توکلک
تفویض فرض ایدوکی اکلاندی زیرا که امر مطلق فرضه دلالت ایدر و دخی بیوررکه
واشکروا لله ان کنتم ایاه تعبدون یعنی الله تعالی‌یه شکر ایلک اکر عبادتکزی انکا
مخصوص قلدوغکز ایسه بو آیتدن رضا فرض ایدوکی بلندی زیرا که شکر رضانک
فرعیدر و دخی بیوررکه واصبروا ان الله مع الصابرین یعنی صبر ایلک الله تعالی صابرلر ایله‌در
بو آیتدن صبر فرض اولدوغی فهم اولندی و دخی بیوررکه توبوا الی الله توبة نصوحا
یعنی الله تعالی‌یه توبه ایلک که اول توبه سزه ناصح اوله بو آیتدن توبه فرض ایدوکی
محقق اولدی و دخی بیوررکه وتبتل الیه تبتیلا یعنی عبادتکزی الله تعالی‌یه
اخلاص ایله ایلک بو آیتدن دخی اخلاص فرض ایدوکی بلندی و چونکه بونلری ارتکاب
اضدادندن اجتناب ایتمینجه میسر اولمز پس واجب اولدی که اضدادندن اجتناب

ایده ورز

بو تفصیلدن معلوم اولدی که اعمال ظاهره دخی نه وجه ایله فرض اولدیسه اعمال باطنه
دخی اول وجهله فرض اولمشدر زیرا اعمال ظاهره یه امر ایلین مولادر اعمال باطنه یه امر ایلین مولادر
وانلرک حقنده نازل اولان کتابدر بونلرک حقنده دخی نازل اولان اولدر پس ایمدی
نه وجه واردر که صوم وصلوتی کندوزه فرض بلوب ارکان وشرایطن رعایت ایله
ادا ایده وز وصبری وتوکلی کندوزه فرض بلمیه وز احکامنی وشرایطنی رتبه سی کبی
عمل اتمیه وز بلکه بونلره نسنه ایدوکن هرکز فکر اتمیه وز نه دلیل ایله وکلیله مشغول ایمیه
ترک ایده وز حضرت یزدان حکیم قرآن عظیمنده مدح ایلیوب نورا وهدی وحکمة
دیدوکی علوم که محبت دنیایی قطع ایدر وریاست هواسنی دفع ایدر ومحبت حق
کوکلری طولدورر صاحبلرینه خوف وخشیت ارتورر انلاری بالکلیه ترک ایدوب
وبر علمه مشغول اولاورکه پادشاهلر قاتنده انکله صاحب صدر اولاوز وجلیل
القدر اولمق طلب ایده وز وسیله مناسب وذریعه مراتب تقوب دنیاده مال وجاه
کسب ایدوب آخرتده خطه بی حظ اولاوز اول اته حیچون که جمله عالم انک قدرتی قبضه سنده در
بو بر نوم اندوکمز فضاحتدر لکن اکثرمز بوندن غافلدر بر فضاحت دخی بودر که
تطوعاته ونوافله مشغول اولورز اوزرمزه فرض اولانی ترک ایده وز فرضی
ترک ایتمک معصیت ایدوکنی بیلوریکن نافله عبادت ایله علو مرتبه طلب ایده وز فرایضی
ترک اولندوغن قابل قیاس اعدی بلکه کل نوافل فرایضی اسقاط ایلیه حق تعالی
بیوردوغن طوتمیوب کندو بلدوکمز ایشلک ایله قربت حاصل اولمز بوندن دخی
مشکل اولدرکه نیجه معصیتلر اشلرز آنی عبادت صانورز مثلا طول امل معصیت
محض ایکن آنی خیر صانوب عمله کتوروز فرق ایلمدوکمز سببدن ودخی جزع وسخط
که معصیت محضدر تضرع وابتهال صانوب انک اوزرینه مداومت قیلورز ودخی
نیجه معصیتلر ایشلیوب حق تعالی قتنده عذاب الیمه مستحق اولورز حال بوکه بز انلری
عبادت صنوب ثواب عظیم توقع ایده روز مغرور اولورز عبادت نه در معصیت نه در
بلمدوکمزدن اول اجلدن نعوذ بالله من ذلک الزور وقباحة الفضاحة ودخی بلمک کرک اعمال باطنه نک
اعمال ظاهره یه علاقه سی واردر بعضیسی اصلاح ایدر وبعضیسی افساد ایدر مثلا
اخلاص مخلص عملری اصلاح ایدر وعجب وریا مفسد عملری ابطال ایدر ایمدی اوسه بزه واجب
اولدی که بونلرک علاقه لری نه کیفیت ایله در وتاثیرلری نه وجه ایله در ومفسدلرندن
ضبط عمل ایتمک نیجه میسر اولور بیله وز زیرا که عمل صالح مفسدلرندن سالم اولمسه

سعادت وعبادت شقاوته متبدل اولوب خسران عظیم حاصل اولور نیته کم حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورورلر نوم علی علم خیر من صلوة علی جهل فان العابد بغیر علم
یعنی علم اوزرینه اولوب اویومق خیرلودر جهل اوزرینه نماز قلمقدن زیرا که بلمین کشینک فسادی
صلاحندن زیاده اولور شول سببدن که عالمک اویخوسی بلمیشک عبادتنی افساد ایلمز
جاهلک نمازی جمیع عبادتنی افساد وابطال ایدر بو سببدندر که ائمه مهتدین وعلماء صالحین
اصحاب بصیرت وارباب توفیق عباددن اولنلرک تحصیل علم دین وتکمیل معرفت یقین ایچون
قلمغه اهتماملری وعنایتلری سایر خلقدن زیاده در بو ذکر اولنانلردن معلوم اولدیکه
علم ومعرفت مرکز دایره عبادت ومرجع مهمات عبودیتدر ایمدی اوسه طالبلره
واجبدر که علمی عمل اوزرینه تقدیم ایده لر ودخی علم نافع عالملره خوف وخشیت زیاده ایدر
نته کم حق تعالی حضرت بیورورکه انما یخشی الله من عباده العلماء یعنی الله تعالیدن قورقانلر دکلدر الا
شول علمادر که حقی کما ینبغی بلورلر وعظمتندن هیبت آلورلر کمالیله تعظیم وتکریم ایدرلر بو تقدیرجه
علم ومعرفت مورث خوف وخشیت اولدوغی اجلدن صاحبنی معصیتدن زجر ایدوب حسن
طاعته وعبادته سوق ایدر سلوک طریق آخرتدن خود مطلب اعلا ومقصد اقصی دخی کلدر الا
تحصیل عبادت وترک معصیت قلمغله حق تعالی قتنده قرب منزلت کسب ایلمکدر اکر سؤال اولنورسه
که صاحب شرع بیورمشدرکه طلب العلم فریضة علی کل مسلم ومسلمة اول فرض اولان علم علم
عبادت امیدر والا بدا اولان نه مقداردر جواب ویرورز که فی الجملة فرض اولان علم اوچ قسمدر
بری علم توحیددر بری علم سردر یعنی شول علمدرکه قلبه متعلق اولا وبری دخی علم شریعتدر
اما علم توحیددن اصول دینی بیلجک قدر علم فرض عیندر اعتقاد اولنه که بزم الهمز واردر
واحددر حیدر عالمدر قادردر مریددر متکلمدر سمیعدر بصیردر قدیمدر شریکی یوقدر
صفات کمال ایله متصفدر جمیع نقایصدن متبری ونقایصدن منزهدر ودخی تصدیق اولنه که
محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم انک قولیدر وهم رسولیدر نبی حق تعالی طرفندن نه کتوردیسه حقدر
امور آخرت بابنده هر نه که سویلدیسه واقعدر بو ذکر اندوکمز عقاید دینیه نک جمیع ادله سی
اصول کتابلرنده قرآن عظیمده کلمشدر ومشایخ کبار رحمهم الله تعالی تألیف اتدکلری کتابلرده منفصل بیان
ایلمشلردر ودخی شعار سنتدن مبتدع اولمایجق قدر مسائل بلمک فرض عیندر
وزنهار اهل بدعت اولمقدن که بدعت حضرت عزت قتنده خطر عظیمدر محصل الکلام کتاب
وسنتده وارد اولمیانلردن احتراز ایلمک کرک بلکه واجبدر ودخی شول نسنه لر که

انلري بلمامك خطادن خالي دكلدر اول نسنه لري بلمك فرض عيندر اما علم سردن
شول نسنه كه انى بلمكدن حق حضرتنه تعظيم اطاعت وحسن قربت واخلاص عمل
حاصل اولور اول نسنه يى بلمك فرض عيندر زيراكه عبادت انلرسز مقبول اولماز
بونلرك تفصيلي كتابده كلسه كرك ان شاء الله تعالى اما علم شريعتدن شول نسنه كم
انك علمي اوزركه معين اولشدر طهارت وصلوة وصوم كبي انى بلمك فرض عيندر
كه انى عمله كتورمك ممكن اوله اما زكوة وحج وجهاد اگر شرعله اوزرينه واجب
اولديسه انى دخي بلمك فرض عيندر والا دكل اگر سؤال اولنسه كه جميع كفره نك
شكلرينى نقض ايدوب اوزرلرينه اسلام حجتنى لازم قلمغه قادر واهل بدعتك
جميع مذهبني ابطال ايدوب اوزرلرينه طريقت سنت حجتنى لازم قلمغه قادر
علم توحيددن بو رسم اوزره فرض عينيدر دكلميدر جواب ويرورز كه فرض كفايه در
فرض عين دكلدر اوزرينه فرض عين اولان اعتقادنى تصحيح ايده جك مقداردن
زياده دكلدر نته كم كلام سابقده اشارت اولندي بوندن معلوم اولدي كه علم توحيدك
فروعني ودقايقني وجميع مسائلني تفصيلا تتبع بلمك فرض عين دكلدر لكن برينه بر شبهه
عارض اولسه كه اعتقادنه نوعا خلل ويره اول شبهه يى حل ايدوب كندوزنه قناعت
ويره جك مقداري فرض عيندر زياده دقت وتوغل حاجت دكلدر بلكه ترك
اولادر زيراكه خللدن خالي دكلدر كورمزميسن كه عقايد دينيه ده زياده زياده
دقت ايدوب مجادله ومنازعه ايدنلرك اكثري ضلالته دوشوب كيمي رافضي
وكيمي معتزلي اولشدر حتى بعض فتاواده امام ابو يوسف رحمه الله حضرتندن روايت ايدرلر كه
علم كلامده مشتغل اولن كشينك امامتي جايز دكلدر ودخي بلكيل كه هر ولايتده اهل
سنت والجماعه عالملرندن بر عالم اولسه مسلمانلرك علم دينده واقع اولان شبهه لرني
حل ايليه اهل بدعتك دليللريني رد ايليه طالب حق اولنلرك كوكلني اهل بدعتك
وسوسه لرندن صافي قيله دخي بو علم اوزره مستقل اولسه ساير خلقدن فرض
ساقط اولور نته كه بونجيلين علم سيرك وعجايب العلومك جميع دقايقني بلمك
فرض عين دكلدر مكر شول نسنه لر كه انلر عمل ايلر دخي شول نسنه لري كه اني عمله
كتورمك واجب اولا اخلاص وحمد وشكر وتوكل كبي بو تقديرجه انلري بلمك
فرض اولور ودخي علم فقهك عباراتنك دقايقني ومعاملاتني بلمك فرض عين دكلدر
خصوصا كه اوزرينه معين اولميه اگر سؤال اولنسه كه علم توحيددن اولان اوزره فرض

مقداري كسب ايلمكده نظر صحيح كفايت ايدرمي يوخسه تعلم لابدميدر جواب بودر كه
معلمي حقيقتده حق تعالى دركه ديدكه توكلتنه عبد دررنه وجه ايله دليرسه نظر صحيح ايله اولسون الهام
ايله اولسون القاء معلم ايله اولسون لكن معلم ايله فتح اولق ساير يولدن اسهلدر ودخي بلكيل كه
بو ذكر اولنان علم عقبه سي اگرچه مطلوبه موصلدر لكن قطع ايلمه سي اومشكلدر زيراكه شدايد
چوق وخطراتنه نهايت يوقدر بو اجلدندر كه نيجه لر طريق حقدن عدول ايليلر ضلالته دوشديلر
ونيجه لر سلوك ايدركن يولده قالديلر ونيجه لر مدة مديده بو صحراده سرگردان اولديلر ونيجه لر
از مدتده الحمد طي قطع ايليلر مطلوبه واصل اولديلر ذلك تقدير العزيز العليم اما بونك منافعي
وعبادت امرنده شدت احتياجي بابنده اوله بيان اولنمشدر اعاده سنه حاجت دكلدر علم توحيد
وعلم سر موجب حضرت ومورث خوف وخشيت ومثمر خلوص نيت ومصحح اركان
عبادت اولدوغي اجلدن سايرلدن بونلرك منافعي اكثر وفضائلي اوفردر نته كم
خبرده كلمشدر ان الله تعالى اوحى الى داود عم تعلم العلم النافع فقال الهي وما العلم النافع
قال ان تعرف عظمتي وجلالي وكبريائي وكمال قدرتي على كل شيء يعني حضرت حق
داود نبيه وحي ايلبوب بيوردي كه علم نافع اوكرن ديدي حضرت داود ديدكه الهي
علم نافع نه در حق جل وعلا بيوردي كه بنم اولوغمي بلمكدر جميع نقايصدن تنزيهمي اكلهمقدر وجميع اشيايه
بنم قادره محقق كورمكدر وذاتمك نهايتسز كمال قدرتمي ادراك ايلمكدر بو شول علم دركه
سني بكا يقين ايلر ودخي علي كرم الله وجهه بيورمشدر كه ما يسرني لو مت طفلا
وادخلت الجنة ولم اكبر فلم اعرف ربي فان اعلم الناس بالله اشدهم خشية واكثرهم عبادة
واحسنهم في الله نصيحة يعني بن سنور طفل اوغلان ايكن كبير اولوب ربيمي بلمزدن اولدنيه
اولسه ايدم وجنته كرسه ايدم مسرور اولمز ايدم زيراكه حق تعالى حضرتني ارتوق بيلن كشينك
قورقوسي ارتق اولور رتبه عبادتي زياده ايدر خلقه خير نصيحتي چوق اولور اما بن طفل
ايكن اوليدم اگرچه جنته كيردم لكن بو سعادت ميسر اولمزدي ديدي اما بو علمك شدايدي
چوقلغنك سببي اولدركه تحصيل معرفت دنيادن واهلندن عزلت ايلمكله اولماز وهوا
وهوسدن بالكليه منقطع اولمايجه وكمال مجاهده ايله مجرد اولوب كوكل آيينه سي زنك تعلقدن
پاك ومصفى قلوب مجردات ايله مناسبت قلمايجه صور حقايق اشيا منعكس اولماز
اوزرينه حواسني بخره يستدن كوكل سرايجه سنه علم آفتاب پرتو صالمز اما طريق علم خطر اعظم
اولدوغنك وجهي بودر كه شول كشيلر كه تحصيل علم ايدرلر كه انكله استعداد ابديسي اوزره
ومقبول سلطان اولمق قصد ايدرلر دانلرك باطل اشارتنه ومهمل سوزلرينه موافقت ايدرلر

نامشروع اولان تحقیقلرینی صورت شرعده قویوب ترویج ایدرلر و فاسد طمع برله امر معروفی
و نهی منکری ترک ایدرلر حق سوزی سویلمزلر مستمعلرندن خوف ایدرلر و فاسد طمع برله
امر معروفی یرینه کتورمزلر انلر شول طایفه درکه درلو علمای جد و جهد ایله کسب ایدرلر لکن اوزرلرینه
هوا غالب اولوب علمی هوایه اویدورلر بهر تقدیر کرا اشرایه هوا ایله اشترلر و دینلرینی دنیایه
صاتارلر بونلر کبی تاجر تجارتلرنده خسارت ایدرلر بو اصل علمدن استعاذه واجبدر
نته کم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیوردرکه نعوذ بک من علم لا ینفع یعنی سکا صغنورز
شول علمک شرندن که انک نفعی اولمایه ودخی بایزید رحمه الله بیوردرکه اوتوز سنه مجاهده
ایلدم شدتده و خطرده علمی سایرلرندن ارتق کوردم ایدی که صیتن اگر سالک شیطانه
اغوا ایدوب علمی و مجاهده‌یی دنیایه صرف ایتمک وسوسه‌سین القا ایدرسه استعاذه
برله اول وسوسه‌یی قلبکدن ازاله ایله اگر ازاله ایدمزسک اول علمک تحصیلندن فراغت
ایله عبادته کفایت ایده جک قدر علم ایله اکتفا ایله زیرا که اول علم ایله اگرچه دنیا و مال
و جاه الکه کتوررسن لکن آخرتده جهنم اودونی اولورسن العیاذ بالله من علم غیر مقرون بعمل
بو تفصیلدن معلوم اولدی که تحصیل علم اتمکلره حقوق عباداتی یرینه کتورمک میسر اولماز
اگر برکشی جمیع ملائکه‌نک عباداتی قدر عبادت ایله علمسز اول عباداتک کندویه نفعی
اولماز نتیجه‌سی جمله‌سی هباء منثور اولور بو تقدیرجه هر کشی‌یه واجب در که
علم دین اوکرنمکده سعی بلیغ و اهتمام تام کوستره بحث ایله و تدریس ایله و ضبط مسائل ایله
و حفظ دلائل ایله ودخی کسلدن و ملالدن مجتنب اولوب جمیع شدایدینه مترقب اوله
تا که ورطهٔ ضلالته دوشوب زمرهٔ شیاطین ایله اصحاب خاسرلرندن اولمایه ودخی بیلمک کرک
اگر حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک مصنوعاتنه امعان نظر ایلیه‌سک و تامل صادق قیلسک
و تحقیق بیلسک که بو عالمک بر خالقی وار در شریکی یوقدر حی در عالم در قادر در
مرید در متکلم در سمیع در بصیر در قدیم در صفات کمال ایله متصف در جمیع نقصاندن
منزه در محل حوادث دکلدر زماندن مکاندن و جهتدن مبرادر هیچ بر شیئه بکزمز
جوهر دکل و عرض دکلدر جسم دکل جسمانی دکل ودخی حضرت رسولک صلی الله علیه وسلم
معجزاتنه و آثار نبوتنه نظر قیلسک و اعتقاد ایلسک که تحقیق الله تعالینک قولی و
رسولی و امینی در و امور آخرتدن هر نه که خبر ویردی ایسه حشردن و نشردن و
عذاب قبردن و سؤال منکر و نکیردن و صراط و میزاندن بونلرک امثالی نه که وار ایسه
جمله‌سی کرچکدر دیو تصدیق ایلیه‌سک ودخی اهل سنت و الجماعة طایفه‌سنک اجماعنه

نظر ایلیه‌سک و دین بابنده امامترینه و اتمام لرینه واقف اولسک و حکم ایلیه‌سک که
بونلر اتفاق ایدوب خبر ویردکلری دین امرنده صادقلردر مثلا حق تعالینک یوم
آخرتده بلا کیفیه لا ایکم دیدکلری و دخی قرآن عظیم و فرقان کریم حق تعالینک کلامیدر غیر مخلوقدر
حروف منظومدن و اصوات مختلفه‌دن دکلدر دیدکلری کبی ودخی اعتقاد ایدسک که عالم
ملک و ملکوت وارزدن و جوقدن هر نه که واقع اولورسه حتی خواطر قلوب و تقلیب حدقه
و ما اشبه ذلک جمله‌سی حق تعالینک قضا و قدری و ارادت و مشیتی ایله در ودخی جزم
ایلیه‌سک که خیر و شر و نفع و ضر و ایمان و کفر مجموعسی حق تعالیدندر ودخی معلوم
ایلیه‌سک که حق تعالینک اوزرینه هیچ برنسنه واجب دکلدر اگر ثواب ویررسه فضلیله ویرر
و اگر عذاب ایدرسه عدلیله ایدر بو ذکر اتدوکمز اصول سلف صالحین اعتقادلرنده ظاهر
اولمزدن اوکدن درج ایتمشلردر و تألیفلرنده ثبت اتمشلردر اهل بدعت فرقه‌لری ظاهر اولمزدن
اوکدن ودخی اعمال باطنه‌نک مواجبنه و مناهی‌سنه که بو کتابده کله‌جکدر ان شاء الله نظر
قیلمیسک ودخی اعمال ظاهره‌دن استعمالی واجب اولنلرک جمله‌سنی اوکرنسک
طهارت و صلوة و صوم و بونلرک امثالی نه که وار ایسه بو بیلدکلرک وجه مشروع
اوزرینه عمله کتورمک تحقیق حوایجلرنک اوزرو که فرض قلدوغی اموری یرینه کتورمش
اولورسن و عالم عامل اولوب امت محمد صلی الله علیه وسلم عالملری جمله‌سنده و الراسخون
فی العلم نعتی ایله منعوت اولورسن جهلدن و تقلیددن و غفلتدن خلاص اولوب حاصل
شرف علم ایله مشرف اهل خواص اولورسن سنکچون ثواب جزیل و قدر جلیل
اولور و بو عقبه‌یی علمی قطع اتمش اولورسن بعون الله و حسن توفیقه حق سبحانه
و تعالی حضرتلرندن مستدعیدر که جمیعمزه عنایت و هدایت ایدوب علم نافع و عمل صالح میسر
قیلوب آمین یا مجیب السائلین بحرمة سید المرسلین و آله و صحبه اجمعین و الحمد لله رب العالمین

الباب الثانی فی العقبة الثانیة و هی عقبة التوبة

ای قاصد عبادت
و طالب طاعت سنک اوزرکه اولسون طریق حقی بلدکدنصکره جمیع کناهلرکه
توبه ایده‌سن تا که سنک ایچون توفیق عبادت میسر اوله زیرا که شقاوت ذنوب
مورث حرمان و مستوجب خذلاندر ودخی قید معصیت طاعت مسافه‌سنی
سرعت ایله قطع اتمکه مانع اولور ودخی معصیت آغر یوکدر خیرلو ایشلره خفت
و نشاط اوزره شروع اتمکه مانع اولور کناه اوزرینه مصر اولمق قساوت و ظلمت
و کدورت و حیرت ویرور بونلردن خلاص اولوب صفای خاطر بولمایجه لذت طاعت

وحلاوت عبادت حاصل اولماز ودخي اولوركه صاحبني كفره وشقاوته ايلتدرر
العياذ بالله بوتقديرجه قساوت قلوب وشقاوت وذنوب ايله محجوب اولنلره
توفيق طاعت نه كيفيت ايله ميسر اولور ياشول كمسنه خدمتنه نيجه دعوت ايدرلركه
وايا اوره مخالفت ايدر يامناجاته نيجه يتين كتورركه شول كمسنه لركي سرتا قدم
نجاسته ايله ملوث كورورلر نته كم سيد انبيا محمد مصطفى عليه الصلوة والسلام بويورر
اذا كذب العبد تباعد الملك عنه من نتن ما يخرج من فيه يعني بركمسنه يلان سويليه
شول ملكلركه انك خيرني وشرني يازارلر اغزندن چقان كلامك قوقوسندن قچارلر انككبي
دلي حق تعالى ذكرينه نيجه لايق اولور بوندن معلوم اولوركه توبه ايتمين مجرملرك معصيتلري
شوملغندن توفيق عبادت حاصل اولماز واركان خدمت يرينه كتورمك ميسر اولماز
اولدوغي تقديرجه دخي عبادتنده حلاوت وقلبنده صفوت اولماز نته كم دنيلدركه
شول كمسنه لركه قيام ليل وصيام نهاره اقدام ايدرلر انلرك اقدامي قيود ذنوب ايله تقييد اولنور
ودخي بلمك كركه توبه تقليب عبادت ايدنلرك طاعتي قبول اولماز زيرا كه مديون اولنلر
دائنلرينه برشيء قليل تحفه التفات ايلك ايله دينلري باغشلمق مراد ايدنلرك تحفه لري
مقبول اولماز ودخي مجرم اولنلرك اوزرينه توبه وارضاء خصما فرض ايكن انلرك ايلدكلري
عبادتلرنك اكثري نوافلدر تبرعي نيجه قبول اولور اوزرلرينه دين واجب الادا وار ايكن
ودخي برشيء فعل حرام اوزرينه مصر ايكن كندويه حلال اولان فعلي ترك ايتمكدن نه فائده
حاصل اولور ودخي بربنده مولاسنك غضبني واريكن خدمت ايله نيجه تقرب كسب ايده بيلور
امدي اول كناهنه اعتراف ايدوب توبه قلمغله غضبني ازاله ايلسون اندن خدمت ايله
تقرب استسون اكر سؤال اولنورسه كه توبه ندر ونه ده در واركاني وشرائطي نيجه در ودخي
توبه نصوح نيه درلر بيان ايله كه بز اكا عمله كتوروب كناهدن پاك اولاوز الجواب
بودركه حقيقتده توبه حق تعالى دن ايراق اولان طريقدن رجوع ايدوب اكا يقين اولان
طريقه توجه ايلمكدر لكن بومعني اوچ نسنه ايله منتظم اولور اولكي عبد ايله مولاسي اراسنده
معصيت اولو حجاب ايدوكن بلمكدر ايكنجيسي كناه سببي ايله محبوب ومطلوبدن بعيد
اولدوغنه متألم ونادم اولمقدر اوچنجيسي كندي امرن تدارك ايلمكدر بودخي اوچ نسنه ايله
متصوردر برسي ترك اختيار ذنوب ايلمكدر وبرسي آخر عمرينه دكين ترك اوزرينه تصميم
نيت ايلمكدر وبرسي دخي قلدوغي ذنوبك دنياده وبالندن خلاص اولمغه ممكن اولدقجه
مباشرت ايلمكدر بونك تفصيلي كلسه كركدر بعض ائمه بومنتظم اولان اموره توبه درلر

جفلر توبه ندامته درلر حضرت رسول صلى الله عليه وسلم الندم توبه ديدوكيله احتجاج ايدرلر
بونك جوابي كلسه كركدر انشاء الله تعالى امدي بومعنيلردن ظاهر اولدي كه برشي قلدوغي
ذنوبه پشيمان اولماسه ياخود پشيمان اولسه لكن آخر عمرينه دكين ترك اوزرينه تصميم
نيت ايتمسه احتمال ويرسه كه كرو اختيار ايله عودت ايليه اما آخر عمرينه دكين عودت ايتميه
اول كمسنه يه تارك ذنوب درلر تائب ديمزلر واكر عمرينك ابتداسندن انتهاسنه دكين
كناه ايشلمسه انجلاين اكر تائب ديمزلر بلكه متقي درلر ايدي اولسه تائب ديو ساقا
كناه ايشليوب بعده توبه ايدوب كرو عودت ايتمكه درلر كورمزميسن كه حضرت رسول
صلى الله عليه وسلم متقي عن الكفر درلر تائب عن الكفر ديمزلر زيرا كه هيچ واقع اولمامشدر وحضرت عمر
رضي الله عنه ايچون تائب عن الكفر درلر اكر سؤال اولنورسه كه بر فوت زمان سابقده
زاني وقاطع طريق اولمشدي لكن شمديكي حالده قادر دكلدر اكر توبه قلمق قصد ايليه
شبهه سز توبه سي مقبول اولورمي اكرچه باب توبه كشاده در اما اول شول وقت ترك
اختيار معصيت ايلدي كه قدرته ذنوب قالادي قدرتي اولمايچه ترك خود متصور دكلدر
جواب ويرورزكه توبه قلمق اولدركه اشلدوكي كناهلرك قباحتني ادراك ايليه انك
مثلني ارتق اختيار ايلميه لكن صورتده مماثله شرط دكلدر معناده مماثله كفايت ايدر
امدي پيرفاني اكرچه زنايه وقطع طريقه قادر دكلدر لكن معصيتده بونلره قادردر مثلا
كذب وغيبت ونميمه وقذف زنايه وقطع طريقه مماثلدر اكرچه بعضني بعضندن
متفاوتدر زيرا كه مباحي فرعيه نك منزله سي بدعت منزله سندن ادنادر و
بدعت منزله سي كفر منزله سندن ادنادر ومنزله سي برابر اولنلر مماثل درلر
بوتقديرجه اكر برشي قلدوغي كناهلرينه نادم اولسه ونيت ايليه كه انككبي كناهلري
ارتق ايشليه كرك مماثلتي صوري كرك معنوي اولسون اول كمسنه نك توبه سي مقبول اولور
بفضل الله تعالى ودخي بلمك كركه تائب توبه قلمقدن حضرت حقي تعظيم وعذاب اليمدن
حذر قصد ايليه بلكه دنيا توقع ايليه ياخود خلقدن قورقه يامدح وثنا طلب ايليه
ياضعف نفس ياخود فقر اجلچون توبه قلسه مقبول اولماز بوذكر اولنان كرن توبه نك
حقيقتي واركاني وشرائطي معلوم اولدي لكن بر مقدمه سي واردر انيدخي ذكر
ايده لم بعون الله تعالى امدي اولا صاحب ذنوب اولنلر كندي كناهلرينك قباحتني
فكر ايدوب ادراك ايده لر حق تعالى حضرتنك اهل ذنوبه عذاب عظيم وعقاب اليم
وعيد قلدوغني فكر ايده لر وكندولرك ضعفني وشدت عذابه عدم طاقتلري ملاحظه ايده لر

دكوره لر شول كمسنه لركه تمساح ارينه وجلادك ضربنه بلكه قرنجانك اصردوغنه
متحمل اوله لر انلر جهنم اودينك اسيلكنه وزبانيلر اشكنجه سينه وآتشدن پرادلمش
دوه كبي يلانلر وقاطر كبي عقربلرك صوقدوغنه نيجه طاقت كتوره سيلر تاكه بو
ذكر اولنانى فكر ايدوب كيجه وكوندز بونك انديشه سنه دوشه لر لاجرم
صاحب ذنوب اولنلري توبۀ نصوحه سوق ايلر وتوبۀ نصوح شول توبه دركه
كشي آخر عمرينه دكين رعايت ايدوب توبه سنك اوزرينه مقر اوله بونك كبي توبه يه
توبۀ نصوح انكچون ديرلر كه صاحبنه ناصح اولور تذكر ايتدوكي وقتده كناهدن منع ايدر
شويله كه آخر عمرينه دكين رعايت ايليه كه معصيته عودت ايليه ايتك كبي توبه يه نصوح دينمز
اگر سؤال اولنسه كه حق تعالى حضرتي توبوا الى الله توبة نصوحا ديو امر ايلدي امدي نه وجهله
ممكن اولور كه بزدن بوجه من الوجوه كناه صادر اولميه اگر صغايردن واگر كبايردن مع هذا كه
علماء دين رضوان الله عليهم اجمعين انبيا عليهم السلام حقنده اختلاف ايدوب ديمشلر كه بعض
صغاير انلردن صادر اولمق جائزدر بو تقديرجه امت محمد جميع معصيتدن نه وجهله معصوم
اولور كه بو امر تكليف ما لا يطاق اولميه جواب ويريلوركه حد نفسنده عصمة ممكندر ممتنع دكلدر
حق تعالى عنايت ايتدوكي قولنه ميسردر تكليف ما لا يطاق دكلدر ودخي توبه نك شرطي
اولدركه قصد ذنوب ايلميه سهو وخطا ايله معفودر امتثال امره منافي دكلدر اما شويله كه
عمد ايله صادر اوله دخي توبه ايده لر ديميه لر كه توبه نك اوزرينه مقر اولمادقدنصكره
نه فايده حاصل اولور زيرا كه بو فكر شيطانك غروريدر كناه ايده جكوكندن بلكه
وقت اولا كه اشلديكين اجل ايره تائب بولنامسين فرض ايده لم كه كناه ايده سن توبه دن
نه زيان ايده سن خود بخش كناهلرك عفو اولور بو اولو فايده دكلميدر كه شيطانك
اغواسي ايله ترك ايدرسن بو فايده دن محروم اولورسن بوندن بلندي كه توبه يي
هيچ برحالده ترك ايتمك جائز دكلدر لكن توبه كوكلدن كركدر دلدن اولان توبه نك
فائده سي يوقدر بونك مثلي بز اغاردجيلر كزي يويابن اغاردايين ديو دليل قناعت
ايليوب عمله كتورمك كبيدر ودخي بلكل كه كناه اوچ قسمدر برنجيسي ترك فرايضدر
مثلا اقسام ذنوب صلوة وصوم كفارتي كبي بونلرك وبابندن خلاص اولماغك دنياده
تداركي ممكن اولدقجه قضا ايتمكدر ايكنجيسي شول كناهدركه عبد ايله حق تعالى ارا سنده واقع اولور
حقوقدر شرب خمر وچلغي دكلمك كبي بونلردن خلاص اولمق كيجه ذنوبه
ندامت وترك اوزرينه تصميم نيت ايتملر اوچنجيسي حقوق عباددر بو جمله سندن مشكلدر

بو دخي اوچ قسمدر كناه اولور ماله متعلق دلور كناه عرضه متعلق اولور وكناه حرمته
متعلق اولور اما شول حقوق كه ماله متعلقدر يا اداي ياخود حلال ايتدرمك ايله اولور
اگر صاحب حق اولان غايب يا ميت اولسه اني صدقه قلالر اگر صدقه قلمغه ماله قادر دكللر ايسه
حق تعاليه تضرع وابتهال ايده لر تاكه قيامت كوننده خصملريني راضي قلوره اما شول
حقوق كه نفسه متعلقدر انك خلاصي تراضي قصاصنه اولمقدر يا قصاص ايده لر يا عفو ايده لر
اگر بو امرده عجز كوسترلرسه حق تعاليه رجوع ايدوب چوق تضرع ايلميه تاكه قيامت
كوننده خصمني ارضا ايليه واما شول حقوق كه عرضه متعلقدر غيبت وبهتان وشتم كبي
انك خلاصي صاحب اوكنده كندو نفسني تكذيب ايلمكدر دخي حلاللغني دلمكدر اگر
اظهار ايلمكده فتنه وفساد حاصل اولمقدن قورقارايسه حق تعاليه تضرع ورجوع ايليه
وصاحب حقه خير دعا ايليه تاكه يوم آخرده خصمي راضي اولا واما شول حقوق كه
حرمته متعلقدر كمسنه نك اهلنه يا ولدينه خيانت ايتمك كبي اني اظهار ايدوب حلاللغني دلميه
زيرا كه تحريك غضب وموروث فتنه واشاعه فاحشه دركه ايتمكك طريقي تضرع وابتهالدر تاكه
مقابله سنده حق تعالى خيرلر ويرمك ايله خصمني ارضا ايليه اما شول حقوق كه دينه
متعلقدر بر مؤمنه كافر يا ملحد يا اهل بدعت ديمك كبي انك طريق خلاصي صاحب حق
اوكنده كندو قولني تكذيب ايدوب حلاللغني دلمكدر اگر ممكن دكل ايسه حق حضرتنه
تضرع وابتهال واستغفار ايليه تاكه خصمني ارضا ايليه محصل كلام ممكن اولن يرده
ارضاء خصم ايليه ممكن اولمادوغي يرده حق تعاليه رجوع ايليه واستغفار ايليه
وكثرت خير ايله عفو واحسان دليوب زاري قله بو تقديرجه مرجودركه حق تعالى اول بنده نك
صدق واخلاصني بلدكده فضل عظيم واحسان عميم ايله خزينه كرمندن خصمني رضاي وتسليمه
وتاكه بو ذكر اولنان وجه اوزره توبه يه عمل كتوررسك دخي كوكلكي جميع ذنوبدن تنزيه
ايلسك تحقيق جميع معاصيدن خلاص بولورسن بفضل الله وكرمه اما قلبكي جميع ذنوبدن
بري قلسك وآخر عمره وارنجه ترك اوزرينه مقرر ومصمم اولسك لكن قضاي فوائت
ايلمك دار رضاي خصم ايلمسك سائر ذنوبك عفو اولور بونلر ذمتكده قالور
حضرت امام همام بو مقام سعادت انجامده توبه بابنده بو مقدار بيان ايله اكتفا ايلدي
سائر تفصيلي احياي علوم وبعض مصنفاتنه حواله ايلدي اما بو فقير حقير المعترف بالتقصير
حواله قلدوغي يرلردن ذكري لابد اولنلرك بعضين ايراد ايلدم بعون الله وحسن توفيقه
وقتاكه توبه قلدي كناه قلماغه متورع اولدي ايسه ودخي توبه سي بيله كناه نه ايدوكين بلكه موقوف
اولدي

لازم اولدي كه كناهك ماهيتني و مضرتني و مراتبني و انواعني بيله وز و دخي توبه
نه وجهله واجب اولمشدر و نه يرده اهل تحقيق كملردر و اهل تقليد كملردر معلوم ايدينه وز
تاكه توبه‌يه بيلوب عمل كتورمكده بصيرت اوزره اولاوز ايدي بلكل كه كناهك ماهيتي
الله تعالى حضرتنك امرينه مخالفت ايلمكدر و بو مخالفتك منشئي انسانده واقع اولن
دورت نوع صفاتدر اولكي صفات ربوبيتدر ايكنجي صفات شيطانيتدر
اوچنجي صفات سبعيتدر دردنجي صفات بهيمه‌در بو صفتلرك هر بريسي بر درلو
كناهه سبب اولور بونلري حكمت و رياضتله اصلاح اتمينلر و اعتدال شرع اوزره
عمل كتورمينلر ضلالته و شقاوته دوشرلر انسانده بو صفتلر واقع اولدوغنك
سببي بودركه عناصر اربعه‌دن مركبدر و هر عنصر كندويه مناسب بر اثر كوسترور
اما صفت ربوبيت بر نيجه صفاتدر فخر و كبر و حب و ثنا و حب دوام و بقا و طلب
استعلا كبي كبائر ذنوب اكثر بونلردن قوبار و صفات شيطانيه منشعب اولور
حسد و خدعه و حيله و بغي و فساد و ضلالت و صفات سبعيه منشعب اولور
و استهلاك ناس و غضبيه منشعب اولور و حرص و شهوت و ستر و جمع مال و حرام بهيمه‌دن اما بو
صفاتك ظهوري تدريجله حاصل اولور اول صفات بهيمه ظهور ايدر اندن صفات
سبعيه هجوم ايدر اندن شيطانيه حادث اولور اندن صفات ربوبيت غالب اولور
بو صفتلر ظاهر اولدقدنصكره انسانك اعضاسنه متفرق اولور بعضي قلبه وارر
كبر و بدعت و نفاق و حقد و حسد كبي و بعضي كوزه وارر و قولاغه وارر
نامحرمه نظر و استماع مناهي كبي و بعضيسي دله وارر كذب و شتم و غيبت كبي
و بعضيسي بطنه و فرجه وارر اكل حرام و زنا و لواطه كبي و بعضيسي اله و اياغه وارر
سرقه و ضرب و قتل و فساده سعي اتمك كبي و بعضيسي جميع بدنه وارر جمله اعضا ايله معصيته
مباشره كبي بونلردن حاصل اولان ذنوبك مضرتي اولدركه يوم آخرتده حق تعالى حضرتنك
عطاسنه و لقاسنه حجاب اولوب جناتندن و رضوانندن محروم ايدر و عذاب و عقابنه
مستحق ايدر زيراكه شهوات نفسانيه‌دن اوزكه حق تعالى‌دن بعيد ايدر نسنه يوقدر
و دخي زخارف دنيادن علاقه‌يي قطع اتمكده ارتق طريق ميسر دكلدر بو تقديرجه شول
كشي كه كناه اتدوكن ادراك ايلدي و مضرتن كماهي بيلدي و طريق توجه ايله ايدوب كرو
الكلدي و كندونك اوزرينه اعراض فرض ايدوكن اكلدي و دخي مشروح اوزرينه
جميع اركانن و شرائطن توبه‌نك يرينه كتوردي اول كشي توبه امرنه تقليددن

و غفلتدن خلاص بولدي اما شول كمسنه كه توبه‌نك معناسني تحقيق ايدمدي بلكه آيات
و احاديثه و سلف صالحينك آثارينه تابع اولوب اجمالا معلوم ايدندي و توبه ايدوب
ترك ذنوب اوزرينه تصميم نيت ايلدي اكرچه انك دخي توبه‌سي مقبول اولور مقلد ترك
ايماني صحيح اولدوغي كبي و دخي بل كل كه صاحب ذنوب اولنلره واجبدر كه توبه‌يي تأخير اتميه‌لر
اكر دليل ايله بركي اولدركه وقت اولا اجل كله توبه ايلمدن فوت اولا ايكنجي دليل اولدركه
هر بار كه بر كشي بر كناه اشلسه كوكلنده بر ظلمت حاصل اولور شول آدم نفسندن مرآته قونوب
حاصل اولدوغي كبي نيچون كه اول ظلمت مزاحمه ايليه قلبه بر قساوت كلور كه اكا رين ديرلر
مرآت يوزنده بخار غالب اولدوغي وقت پاص حاصل اولدوغي كبي نته كم كلام قديمده
كلمشدر كلا بل ران على قلوبهم ما كانوا يكسبون يعني انلرك كسب ايلدوكي كناهلر كوكللرينه
منطبع اولوب زياده ظلمت حاصل اولور اول ظلماتك انطباعي سببي ايله كوكلدن
ازاله‌سي مشكل اولور مرآت پاص قديم اولسه ازاله‌سي مشكل اولدوغي كبي بو تقديرجه
توبه ايلمك اول طبيعت اولمش ظلمتي ازاله ايلمز نفس بخاريني قطع اتمك ايله مرآت پاصلنمدن قورتلمق
سببن ازاله ايدر زائل اولدوغي كبي بلكه اول ذنوب مقابله‌سنده عمل صالح اشلمك ايله محو اولور
زيراكه ذنوبدن قلبه ظلمات كلدوكي كبي عمل صالحدن دخي نور كلوب اول
ظلمتي و قساوتي زائل ايدر مرآتك يوزني صيقل مجلي قلدوغي كبي نته كم حضرت رسول
صلى الله عليه وسلم بيورر اتبع السيئة الحسنة تمحها يعني كناه اردنجه خير اشله كه محو ايدسون
و دخي بيورر كه اذا عملت سيئة فاتبعها حسنة تكفرها السر بالسر والعلانية بالعلانية
يعني قچان كه بر كناه اشلسك اردنجه خير اشله اول كناهه كفارت اولسون اول حسنه
وقت اولور فعل قلبيه اولور كوكلدن حق تعالى‌يه تضرع كبي وقت اولور جوارح ايله اولور اعمال
ظاهره كبي و دخي صدقات كبي وقت اولور لسان ايله اولور صوچنه اعتراف ايدوب
رب اني ظلمت نفسي و عملت سوءا فاغفر لي ذنوبي ديمك كبي و دخي ديمشلردر كه عبده لازمدر كه
مولاسنه بر حاله رجوع ايليه كه كناه اشلدوكي چنده يا رب كناهمي ستر ايليه ديه كناهدن
فارغ اولدقده توبه ايليه توبه‌دن صكره يا رب عمل صالح روزي قل ديه عمل صالح
حصولندن صكره يا رب عملومي حسن قبول ايله ديه لقمان حكيم اوغلنه نصيحت ايدوب
ديمك كه لا تؤخر التوبة فان الموت يأتي بغتة يعني توبه‌يي تأخير ايليه اولوم كشي‌يه انسزين كلور
ايمدي عاقل اولنه واجبدر كه اولمزدن اوكدين كندو احوالني تدارك ايليه كناهنه توبه‌يي
تأخير اتميه تاكه تأخيرده آفت واردر و دخي منقولدر رب لولا اخرتني الى اجل قريب آيتنك

معاسنده دیمشلردر کرات نه سکرات موت الجنده بالجمله پرده منکشف اولوب
کندو مقامنی مشاهده ایلدکده ایدرکه یا ملک الموت کرم ایله بنی برکون تأخیر ایلیه
توبه ایلیه یم وعمل صالح اشلیه یم ربمدن عذر دیلیه یم اول دخی ایدرکه ایا مکی ضایع ایلدک
ارتق سنک ایچون کون یوقدر بس ایده بر ساعت تأخیر ایله امرمی تدارک ایده یم جواب
ویره که ساعتکی ضایع ایلدک سنک ایچون ساعت یوقدر همان اول دمده انک اوکینه
توبه قاپوسی یاپنه حسرت ایله جان ویره العیاذ بالله الهی وسیدی ومولای بو بنده قارب
کناهکار بندهکی جمع امة محمد قرنداشلرینه بو ورطه دن بو زنکلیله خلاص ایله ودخی بلکه
هرکشی یه جمیع احوالده علی الدوام توبه ایلمک لازمدر زیرا که جمیع زمانده کناهدن
خالی دکلدرکه جوارح ایله اشلرا کر جوارح کناهدن خالی اولسه ذنوب قلبدن خالی اولماز انتوه
دخی خالی اولورسه وسوسه دن خالی اولماز فصل بلکه بو عقبهٔ توبه اولو عقبه در
قطعی مشکلدر وخطری عظیم در بوندن خلاص اولمانم چوق مجاهده کرکدر کرکدرکه بک ایله مبشر اولان
نته کم ابو اسحاق اسفراینیدن رضی الله عنه روایت اولونورکه حق تعالی حضرتنه اوتوز ییل
تضرع وزاری قلدم که بکا توبهٔ نصوح نصیب ایلیه میسر اولمادی آخر دیدم که سبحان الله العظیم
بو نه دن بر دعا ایده یم قبول اولماز بو نه حالدر دیو پریشان اولدقده کیجه واقعهده کوردیم
بکا ایدرلرکه اوتوز ییلدن بروک حاجتک روا اولادوغی عجب میسن رجا اندکلکی نسنه در
بلورمیسن الله تعالی حضرتنک محبوبی اولمق استرسن قرآن کریمده ان الله یحب التوابین
ویحب المتطهرین اوقومادکمی بو مرتبه ازمی کورورسن که بو قدر اکلندوکنه عجب ایلورسن
دیدیلر امدی نظر ایله بو عزیزلرک دین امرنده اهتمام لرینه واصلاح قلوب ایلکده مجاهده لرینه
و بو مطلوبک حصولنده ملازمتلرینه امدی سکا دخی آخرت کرکایسه انلار سلوک ایتدوکی
طریقی الدن قومه ودخی خطر عظیم ایدوکینی بیلهی اولدرکه ذنوبک اثرن قساوت وآخری
شقاوت ونعوذ بالله ابلیس مغرور وبلعم بن باعور قصهٔ ابن الستدکی که طمع دنیا اوغلی
بر فعل مرتکب اولدیلر اوتنده نه ستی دآخرنده کافر اولدیلر محروم اوردو دو سر ملکی
امدی بز داخی کوزومز آچلم وکوکلمز دیکی معصیت غزتنی قطع ایدهلم وظلمت پردهسنی
رفع ایدهلم وشقاوت ورطه سندن حذر ایدهلم زیرا دیمشلردرکه برکشی کناه اشلسه قلبی
قرارر علامتی اولدرکه کناه اشلکدن قارغز اولورایکن نقنده عبادتک قدری قالمز وخیر نصیحت
ایله متأثر اولمز ودخی روایت اولنورکه ترقی بین کیجه دکوندوز بر کناه ایچون بعض متقیلر الله
وتضرع وزاری قلدی امدی بز دخی کناه کبایردن وصغایردن نه وارایسه حساب ایدوب

توبه قاپوسنی تأخیر ایتمیه لم کر اولکم کشیه اکثرین کلوربزدغنده و قیمتز حاضر اولالم ودخی
آدم نبینک علیه الصلوة والسلام حالنه نظر ایله کورکه حق تعالی کندی یدقدرتی ایله خلق ایدوب
وملائکه یه سجده ایتدردوب بونلری اوزره کتوروب جنته التمشکن آخر کناه اشلدوکی ایچون
باشندن تاج کرامت واکنندن خلعت اولوب کندو جنتدن سوردی ایکی یوز ییل
سرکردان اولوب آخر الامر تضرع وابتهال وزاریلقی نهایته ایرشدردوب توبه سنی قبول
ایدوب کناهنی عفو ایلدی امدی آدمینک برکناه اشلمک ایله حالی بویله اولجق معصیت
دریاسنده غرق اولنلرک حالی نیجه اوله کرکدر ودخی توبه ایدنلرک تضرعی وابتهالی
بو درجه ده اولیجق کناه اوزره مصر اولنلرک حالی ودعاقبتی نه وارسه کرکدر ودخی کناهدن
تائب اولنلرک هول قیامتدن امین اولماجق توبه قلمیانلرنه کرده دریع عجبا اشلدکلری
معصیت کندولردن صورلمزمی صورلر ایلی اولسه سکا واجبدرکه جمیع کناهلرکه توبه ایدهسن
اکر تکرار کناه اشلرسک تکرار توبه ایده سن کناه اشلکی نیجه صنعت ایندوکیسه توبه
ایلمکی دخی اویله صنعت ایدنهیسن ودخی کناه اشلکدن نیجه که عاجزلق کتورمزسک توبه
ایلکدن دخی اویله عاجزلق کتورمیهسن ودخی نیجه شیطانه تابع اولوب کناه اشلدکسه
رحمانه تابع اولوب توبه ایلیهسن زیرا که کناه اردنجه توبه قلمق علامت خیردر نته کم حضرت
رسول صلی الله علیه وسلم بیورور که خیارکم کل مفتن تواب یعنی سزک خیرلکز
کثرة کناه ایله مبتلا اولوب کثرة توبه ایله حق تعالی یه رجوع ایدهدر نیکو زدرحق تعالی قرآن کریمده بیورور
ومن یعمل سوءا او یظلم نفسه ثم یستغفر الله یجد الله غفورا رحیما یعنی شول کمسنه که
بر یارامزلق اشلریا خود نفسنه ظلم ایدر اندنصکره حق تعالیدن مغفرت طلب ایدر اول کمسنه
الله تعالی حضرتنی کندو ایچون کناهلرینی درتوجی و اشد کیجی بولور فصل وبالجمله
نته کم توبه یه ابتدا ایلیسک و کوکلکی کناهلردن بری ایلیسک ودخی نیت قلسک که
ارتق کناهه اختیار ایله مباشرة ایلمیه سن و ممکن اولدقجه ارضای خصما و قضای فوائت
قلوب سایر امورده حق تعالی حضرتنه تضرع وزاری وابتهال ایله رجوع ایدهسن
تاکه عنایت حق اولوب ذنوبکی عفو ایلیه وخزانهٔ لطفندن خصمکی تسلی ایلیه
بو نیت اوزره غسل ایدوب وآری پاک طون کیوب بر خلوت یرده دورت رکعت
نماز قلوب نمازدن فارغ اولیجق یوزوکی یره سوروب باشکه طپراق قویوب اغلایو
اغلایو قلب حزین وصوت رفیع ایله کناهکی ذکر ایله ممکن اولدقجه وکندو نفسکی ملامت ایلیه
کسب وکاری تضرع وزاری قلوب کوزیاشلرین و دوکوب سیل اشک ایله بند وجودکی سوروب

و سرزنش ایدوب ایدکه ای یوزی قاره عاصی نفس حضرت حقدن اوتنمزمیسن اخرتکی
صانمزمیسن اونجه کلک اکمزمیسن دخی انصافه کلمزمیسن نیجه برمعصیت اشلیوب مولاکه
مخالفت ایدرسن عذابنه طاقت کتوری بیلورمیسن غضبندن قورتلماغه قادرمیسن بونجه
ذنوبه مرتکب اولورسن بونک امثالی سوزلر ایله نفسوکی زجر ایدوب قیامت کوننک
شدتینی فکر ایلیوب کندو حالکی تدبیر ایتدکدنصکره باشکی یردن قالدوروب ایکی الکی
قالدوروب حق تعالی یه دعا ایدوب ایدکه الهی عبدک العابق رجع الی بابک عبدک
العاصی رجع الی الصلح عبدک المذنب اتاک بالعذر فاعف عنی بجودک وتقبلنی بفضلک
وانظر الی برحمتک اللهم اغفر لی ما سلف من الذنوب واعصمنی فیما بقی من الاجل فان الخیر کله
بیدک وانت بنا رؤف رحیم بو دعایی شدت ایله اوقیه سن یا مجلی عظائم الامور یا منتهی
همة المهمومین یا من اذا اراد شیئا ان یقول له کن فیکون احاطت بنا ذنوبنا وانت
المدخور لها یا مدخوری لکل شدة کنت ادخرک لهذه الساعة فتب علی انک انت التواب
الرحیم اندنصکره بکا و تضرع و زاری قلوب کوز یاشنی سیلاب ایدوب بو دعایی اوقی یا من
لا یشغله سمع عن سمع یا من لا تغلطه المسائل یا من لا یبرمه الحاح الملحین اذقنا برد عفوک وحلاوة
مغفرتک یا ارحم الراحمین انک علی کل شیء قدیر اندنصکره حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
اوزرینه صلوات کتوره و جمیع مؤمنلره دعا و استغفار ایلیه اندنصکره حق تعالی
حضرتلرینک طاعت وعبادتنه مشغول اوله که بو تقدیرجه کناهلردن پاک اولوب اناسندن
طوغمش کبی اولورسن و محبوب حق اولوب ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین مضمونینک
مصداقی اولورسن و سنک ایچون اجر جزیل و ثواب جمیل حاصل اولور و توبه نصوح
جمیع شرایطی و ارکانی ایله تمام ایدوب یرینه کتورمش اولورسن و برکه اخلاص بولوب
محنت معصیتدن خلاص اولوب دنیاده و آخرتده توابین سلکنده منسلک اولوب عقبه
توبه دن خلاص بولورسن بعون الله تعالی و حسن توفیقه انه ولی الهدایة

الباب الثالث

فی العقبة الثالثة وهی عقبة العوایق مقدمه کتابده معلوم اولمش ایدی عبادته مانع اولان
دورت نسنه در بریسی دنیادر بوندن خلاص اولمق تجرد ایله وزهد ایله حاصل اولور
زیرا که دنیایه رغبت ایدن انک تحصیلی ایله مشغول اولوب عبادتدن قالور ظاهری طلب ایله
و باطنی ارادت و محبت ایله مشغول اولور امدی برکشینک ظاهری و باطنی دنیایه مشغول اولورسه
عبادت اتمک میسر اولماز شول سببدن که کشینک نفسی و قلبی برنسنه یه مشغول اولیجق
انک ضدندن منقطع اولور اکثرن ائمه دین دنیا ایله آخرتی ایکی قومه عورته بکزدرلر که بریسنی ارضی ایدیسک

آخری انجیو و دخی مغرب ایله مشرقه تشبیه ایدرلر برندن یکا یوروسک آخرندن ایراق
اولورسک محض بریسنه میل آخرندن اعراضی مستلزمدر نیته کیم ابو دردا رضی الله عنه
ایدر اولیت ان اجمع بین العبادة والتجارة فلم یجتمعا فاقبلت علی العبادة وترکت التجارة
و دخی امیر المؤمنین عمر رضی الله بیورور که لو کانا یجتمعان لاحد غیری لاجتمعت لما اعطانی
الله القوة واللین یعنی ممکن اولسه ایدی بن جمع ایدردم دیدی و حضرت رسول الله علیه السلام
بیورمشلردر که من احب دنیاه اضر باخرته ومن احب آخرته اضر بدنیاه فآثروا ما یبقی
علی ما یفنی بو ذکر اولاندن معلوم اولدی که برکشینک ظاهری و باطنی دنیایه مشغول اولسه
اکا عبادت میسر اولماز اکر ظاهرده ایدرسه معنیده عبادت اولماز بلکه عادتدر
زیرا که عبادت ظاهری و باطنی الله تعالی یه مشغول اولمق ایله اولور اما قچن که ظاهر دخی
و باطنی دنیادن تجرد قیلسک سبکبار قالسک اکچون عبادت اتمک آسان اولور
زیرا که حضور قلب حاصل اولور و عبادتکده استقرار ویرور و دخی معاونت ایدر
نیته کیم سلمان فارسی رضی الله عنه ایدر ان العبد اذا زهد فی الدنیا استنار قلبه بالحکمة
وتعاونت اعضاؤه فی العبادة و دخی دنیادن تجرد اولمق عبادتک قیمتنی زیاده ایلر
و شرفنی ارتورر نیته کیم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورمشلردر رکعتان من رجل زاهد
قلبه خیر واحب الی الله عز وجل من عبادة المتعبدین الی آخر الدهر ابدا سرمدا
اکر سؤال اولنسه که زهدک حقیقتی نه در بیان ایله که عبادت اتمک بزه میسر اولا جواب
ویریلورکه مجتهدین قتنده زهد ایکی قسمدر بریسی عبدک مقدوریدر بریسی مقدوری دکلدر
عبدک مقدوری اولان دخی اوچ قسمدر بریسی طلب دنیایی ترک اتمکدر بریسی تفننی
اولانی طاغتمقدر بریسی دخی دنیانک ارادتنی و اختیارنی قلبندن چقرمقدر اما
عبدک مقدوری اولمیان بو دنیادن کوکلی صاقلمقدر که برکز انک قلبنده دنیا محبتندن
اثر قالمامقدر و دخی بلکل که زهد غیر مقدورک مقدمه سی زهد مقدوردر مثلا
سالکک اولان زهد مقدوری وجه مذکور اوزره عمله کتورسه دنیادن کوکلی بی اختیار
صوغومغه باشلر بو تقدیردن زهدک حقیقتی نه ایدوکی معلوم اولدی و دخی بلکل که بو
ثلاثه نک مشکلی و مجملی و مشتملوسی کوکلدن ارادة دنیایی ترک اتمکدر زیرا نیجه کشیلر
وار که ظاهرده دنیایه مباشرت اتمز و آشکاره طلب ایلمز لکن کوکلدن طالب و راغبدر
بوندن بیلندی که زهدک و تجردک زبده سی و کزیده سی ترک ارادة دنیادر ترک طلب
و ترک مباشرت دکلدر کورمزمیسن که حق تعالی تنزیلده بیورر تلک الدار الاخرة نجعلها

الحیوة

الذين لا يريدون علوا في الارض ولا فسادا يعني بز دار آخرتي قيلورز شول كمسنه‌لره كه
بيورمشدر دنيا ايله اولولق دخي فساد اتمك استمزلر بو آية كريمه‌ده نفي ارادة ذكر ايلدي
نفي طلب مباشرت ذكر ايلمدي نفي ارادت انلري مستلزم اولدوغيچون و دخي بيورديكه من كان
يريد حرث الآخرة نزد له في حرثه ومن كان يريد حرث الدنيا نؤته منها وما له في الآخرة
من نصيب يعني شول كمسنه كه آخرة اكيني استر اكنندن آني حاصل ايلرز اما آخرتده نصيبي يوقدر
و دخي نيجه يرلرده حق تعالى بيورمشدر من اراد الآخرة ومن كان يريد العاجلة عجلنا له فيها كبي
ارادتي ذكر ايدر سايرينه ذكر ايلمز فهم اولونور سايرينه مستلزم اولدوغيچون لكن ايچنجي بر نشي
ترك دنيا طلب وتعريق جمع اوزرينه مداومت و ملازمت قلمغه مرجوددر كه حضرت رب العزة
ترك ارادة دنيايه دخي فضلي وكرمي برله توفيق ايليه و دخي بيلمك شول كمسنه كه دنيانك
قباحتني وآفتني و عيوبني فكر ايليه ترك دنيا قلمغه وكوكلدن محبتي ازاله قلمغه باعث اولوردر
بعون الله وائمه دين رضوان الله عليهم اجمعين دنيانك قباحتي وعيوبي حقنده نيجه سوزلر
سويلشلردر بعضيلر ديمشلردر كه دنياي ترك ايلدم قلت غنا وكثرت عنا وسرعة فنا وخسة
شركاسندن اوتوري بعضيلر ايدر بو كلامدن رايحه رغبت شم اولنور زيرا كه بو صفتلر ايله
موصوف اولماسا ترك ايلمزم ديمك ايهام اولنور با وجود كه بونلر سز ترك لازمدر يعني
عزيزلر ديمشلردر كه دنيا حق تعالى حضرتنك عدوسيدر مولانك عدوسنه محبت اتمك
موجب غضب وسبب زوال نعمت وقاطع طريق رحمتدر و دخي بو دنياي دنيه
حقيقتده بر جيفه خبيثه‌در كورمزميسن كه عاقبت نيه وارور طعام نجس ولباس بالي
اولور وعمارتي خراب و دولتي ادبار اولور حكم و حكومتي زايل اولور پس كيشي
بونك نه نسنه‌سينه مايل اولور لكن بو جيفه سواي نفسه خوش كلور زخارف فيلرزندر غافل
ظاهرينه الدنوب مغرور اولورلر عاقل خباثتنه نظر ايدوب اعراض ايلر اگر سؤال اولنسه كه
وجه مذكور اوزرينه دنيادن اعراض اتمك فرض ومانلرميدر جواب ويرورز كه حرامدن
زهد فرضدر حلالدن نافله‌در عبادته مستقيم اولنلر قتنده حرام ميتة مستقذر حكمنده‌در
ضرورت اولمايينجه تناوله اقدام ايلمزلر تناول ايدركري وقتن دخي دفع ضرر ايده‌جك قدر
قوت ايدرلر زياده اتمزلر اما حلالدن زهد ايدوب اعراض اتمك ادنى مرتبه‌سيدر انلرك
قتنده حلال ميتة حكمنده‌در حاجت مقداري تناول ايدرلر زياده اتمزلر اما حرام انلرك
يانندة اوزمنزلرسنده‌در قطعا تناول اتمزلر زياده اتمزلر انيه دخي كستورمزلر كندولري هلاك
اولمغه راضي اولورلر حرام تناول اتمكه راضي اولمازلر بو مقامه يتشنلرك قلبي دنيادن وزادن

مشتري بالكليه دنيادن منقطع اولوب جيفه خبيثه‌دن نفرت ايدركبي نفرت ايدرلر
وكوكللرندن ارادت واعتبار زايل اولور اگر سؤال اولنسه كه نيجه وجه مذكور اوزرينه دنيادن
اعراض اتمك نه فرضميدر يا نافله‌ميدر جواب ويرلوركه حرامدن زهد فرضدر حلالدن نافله
در و بو طبيعت وخلقت طورندن كيم بزم مشتهامز ومطلوبمز اوله كبي وجيفه كبي مكروه اولماق
نه وجه ايله متصوردر جواب ويرورزكه شول كمسنه‌لركه حق تعالى توفيق ويروب بيلديري
كه دنيا كندونك دشمنيدر ومؤمنلرك حراميسيدر يولارين اورور و دخي جميع
مضرتني وآفتني اكلمشلردر انلرك قاتنده مار مجرحه‌در وجيفه مستقذره كبي كوريلور بونلري
كسنه تعجب اتمز الا شول غافل كمسنه‌لر ايدر كه كندولر دنيانك ظاهرينه و زينتنه مغروردر
عيبنه وآفتنه مطلع دكللردر بو معنى منكشف اولمق ايچون بر مثل ايراد ايده‌لم
فرض ايليه‌وزكه بر كامل حلواجي شكرلي حلوا پشوره لكن ايچنه زهر قاتل قارشدره
وبلورسز اوله بعض كمسنه زهر قاتل ايدوكن بيله‌لر و بعضيلر بيلميه‌لر اول حلواجي
حلواسني رعنا طبقلره زينت ايدوب خلقه عرض ايليه شول كمسنه‌لر كه ايچنده زهر
وار ايدوكن بيلورلر تناولندن اعراض ايدرلر بر وجه ايله كه اگر عذاب داخي اتسه‌لر
يمكه اقدام اتمزلر زيرا بيلورلركه حلوا تاركي تناول ايده‌نه هلاك ايدر واما شول كمسنه‌لركه
ايچنده نه وار ايدوكن بيلمزلر رغبت ايدوب تناول اتمك اوزرينه اولورلر متهالك اولورلر
دنياده حرص كوستررلر رغبت اتميلري تعجب ايدرلر بلكه حماقته وسفاهته حمل ايدرلر
بو ذكر اتدوكمز حلوانك ضررين بيلوب اعراض ايدنلر ايله بيلميوب رغبت ايدنلرك مثليدر
اما حلواجي حلوانك ايچنه زهر قتماسه لكن حلوانك ايچنه توكورسه يا سوموكرسه
آندن قارشدروب بلورسز ايليه آندن عرض ايليه بيلميلر رغبت ايدوب تناول ايدر
بيلنلر استكراه ايدوب ضرورت اولمايينجه تناول اتمزلر بو ذكر اولنان اهل بصيرت
اولنلر ايله اهل غفلت اولنلرك حلالدن تناول اتدكلرنك مثليدر و بو ايكي طايفه
اگرچه طبيعتده و خلقتده بردر لكن بصيرتده وغفلتده مخالف اولدقلري جهتدن
بريسي رغبت اتدوكندن بريسي رهبت ايدر امدي غافلر اگر دنياي زاهدلر اكلسلر دخي
انلر زاهدلر اولورلر ايدي واگر زاهدلر دنيانك كندولره ضررني بيلمه‌لر ايدي غافلر كبي
انلر داخي رغبت ايدوب حرص كوسترلر ايدي اگر سؤال اولنسه كه عبادت قوام بدن اولمينجه
ميسر اولماز بو دخي دنياسز اولمز بو تقديرجه بالكليه اعراض اتمك نه وجه ايله ممكن اولور
جواب ويريلوركه قوام بدندن مقصود اولان عبادت اتمكه قوت وقدرت حاصل اولمقدر

يك ويمك وتلذذ ايلمك دكلدر اميدي سنك بدنكك قوامني حق تعالى ديلر ايسه
سببسز باقي قلور ملائكه كبي ديلرسه سبب ايله باقي قلور وقت اولور كه سنك تنكده
اولان رزقي سبب قيلور وقت اولور طلبكي وكسبكي قلور وقت اولور كه بر كشي
سبب قلور سن آني بلمزسن وطلب ايلمزسن نته كم حق تعالى بيورر ومن يتق الله يجعل له
مخرجا ويرزقه من حيث لا يحتسب يعني شول كمسه لر كه حق تعالى رضاسيچون ترك ذنوب
ايلمك ايله تقوى قلورلر حق تعالى اول كمسنه لري غمدن وغصه دن قورتارر ودخي
اوممه دوغي يردن رزقن ويرر وبو تقديرجه طلب دنيا حاجت دكلدر توكل ايله عبادت ايلكده
خالص اولور رزقك تعهداتيله كلور يتيشر حق تعالى نينك لطفي وكرمي برله اكر بو قدر جهد
صبر ايده ميوب طلب ايدر سنك طاعته قوت حاصل اولمق ايچون نيت ايله
مراد نفس ايچون طلب ايلميه تا كه سنك طلبك وارادتك كسب آخرت اولوب
عبادتدن عد اولنه بو تقديرجه سنك طلبك زهده وتجرده مانع اولماز والله تعالى اعلم
عبادته عائق اولنلرك ايكنجي خلقدن عزلتدر اختلاطدن اعراض واجبدر ايكي خصلت ايچون
حصلت اول اولدر كه خلق سالكي كندويه مشغول ايدوب عبادتدن آليقور نته كيم
بعض عزيزلردن روايت اولنور كه بر جماعته صاتشدم اوق آتر بر كشي داخي كوردم
اوتورمش كندي حالنه مشغول ديلدم كه بونك ايله مصاحبت ايدم يانينه واردم
بكا ايتدي يحبه الله مصاحبتدن سوكلو در ديدم كه بونده يالكز نيجه اولورسن
ايتدي حق تعالى ودخي ايكي ملك بنم ايله بيله در ايتدم بو اوق آتانلرك تنقيصي كيمدر ديديكي
حق تعالى تنقيصي بر لغادية اول كيمدي بنم بويلم قنقي طرفه در ديدم آني ايله كوكدن يكا
اشارت ايلدي وطوروب يوروي ويردي اجدي معلوم اولدي كه خلق كشيي
كنديه مشغول ايدوب طاعتدن آليقور وقت اولور كه عبادت ايتمك استيه
منع ايدرلر وقت اولور كه عبادت اوجندن كشيي بلايه كرفتار ايدرلر نتكيم حاتم اصم
ديدي كه بو خلقدن بش نسنه طلب ايلدم اجابت ايتمديلر كلك عبادت ايدهلم ديدم
ايتمديلر اميدي بن عبادت ايدهيم باري كه مانع اولمك ديدم مانع اولديلر سزدن فراغت لور ديدم مانع اولماغاك
اولاني بني ايچمك ديدم رنجيده ايتديلر جميع نسنه كرذ الجكم باري كه اجازت ويرك ديدم
حاجت اولديلر بني نا مشروع ايشه دعوت ايتمك سزه تابع اولمادوغم وقتن بكا
عداوت ايتمك ديدم ومخالفت ايتدوكم وقتن بكا عداوت ايتديلر آخر بونلري ترك
ايدوب يالكز عبادته مشغول اولدم ودخي حضرت رسول صلى الله عليه وسلم عزلت زمانيني

وصف ايلدي واول زمانك واهلينك احوالني بيان ايلدي اول زمانه يتيشنلره عزلت ايله
وصيت ايلدي ودخي شبهه يوقدر كه حضرت رسول صلى الله عليه وسلم بزه اصلح وانفع اولني
بيوردي بزدن يكك بيلور ايدي اكر نته كيم زمانه كورسن اكر وصف ايدوكي اوزرينه
بولورسه امرينه امتثال ايدوب نصيحتني قبول ايلسون چون سنك زمانكده سالكه اصلح
اولان نسنه لرده سندن اعلم اولدوغن تصديق ايتدوك ايسه علاكاذب ايله بعقل ايدوب
كندو نفسكه خدع ايلميه كه زيان ايدوب خاسر اولورسن حضرت رسول صلى الله عليه وسلم
عزلت زمانني وصف ايتدوكي حديثلرك بريسي بودر كه عبد الله بن عمرو بن العاص رض
خبر ويروب ايدر كه بن ايكن حول رسول الله صلى الله عليه وسلم اذ ذكر الفتنة فقال اذا رأيتم الناس
مرجت عهودهم وخفت اماناتهم وكانوا هكذا وشبك اصابعه قلت بما اصنع عند ذلك
جعلني الله فداك قال الزم بيتك واملك عليك لسانك وخذ ما تعرف ودع ما تنكر وعليك
بامر الخاصة ودع عنك امر العامة يعني بر زمان حضرت رسول صلى الله عليه وسلم اطرافنده اوتوردق
فتنه زمانى اكلدي ودخي فتنه صورلدي بيوردي كه شول وقتدر كه خلقك عهدلري بوزلمش
اولا وامانتلري قليله ومباركك بر مقاريتي بر برينه صوقشدوروب اشبك ايلدي بيوردي
شويله اولدقلري وقتده خلقك عهدي وامانتي فرش ناتش اولدوغي وقت ديدك
اولور كه يا رسول الله حق تعالى بني سكا فدا ايلسون اول وقت نه ايشليه يم بيوردي كه
اوكده ابسم اول اوتوره وديلكي حفظ ايله سكا اولا اولان نسنه لري طوت نهي اولنندي
ترك ايت وبر حديثده ودخي بيورر كه ذلك ايام الهرج قيل يا رسول الله وما ايام الهرج قال حين
لا يأمن الرجل جليسه يعني بو فتنه زماني ايام هرج در ديدي كه ايام هرج ندر بيوردي كه
بر كشي بيله اوتوردوغي بولداشندن ايمين اولمادوغي ايامدر ودخي ابن مسعود رضي الله عنهما
بيوردي وخبر ويرر كه حضرت رسول صلى الله عليه وسلم حارث بن عميره بيوردي كه سيأتي عليك
زمان خطباؤه قليل علماؤه كثير سؤاله قليل معطوه الهوى فيه قائد العلم قال وما متى ذلك
اذا اميتت الصلوة وقبلت الرشا وبيع الدين بعرض يسير من الدنيا فالنجا ويحك ثم النجا
يعني سنك اوزرينه بر زمان كله كرك كه واعظلري چوق اولا عالملري آز اولا بخيلري
چوق اولا ويريجيلري آز اولا هواي نفس علم اتي بيلدركبي ايده كندويه تابع ايليه
يعني علما علمني هوايه اويدوره لر عمر رضي الله عنه ايدر صوردم يا رسول الله بو نه وقت اولور
بيوردي كه نماز قلنماز اولدوغي وقتدن حاكملر رشوت قبول ايتدوكي وقتده دنيادن آز حق
دينلري صاتدقلري وقتده اولور اول وقت خلقدن عزلت ايلك امدي بو حديثلرده

موصوف اولن اوصافنك جمیعسنی كندو زمانكده مشاهده ایده بوروسن نیچون
موجبنجه عمل ایلمزسن هواكه تابع اولورسن ودخی سلف صالحین كندو زمانلرنده
عزلت ایتمكه اوزرینه اتفاق ایتدیلر وبربرینه وصیت ایلدیلر خلقیله اختلاط ایتمك
ایدیلر شبهه یوقدركه انلرك بصیرتی وخیر نصیحتی بزدن زیاده در بزم زمانمز
انلرك زمانندن خیرلو دكلدر بلكه فساد بونده ارتوقدر ودخی یوسف بن اسباط رحمة الله
دیدی كم سفیان ثوریدن رحمة الله تعالی اشتدم كه بیوردی والله الذی لا اله الا هو
لقد حلت العزلة یعنی الله حقیچون كه اندن غیری الله یوقدر تحقیق بو بزم زمانمزده عزلت
حلال اولدی امدی اول زمانده حلال اولدیغی بزم زمانمزده فرض اولور وبزه دا
خی اولور كه سفیان ثوریدن رحمة الله علیه عباد بن الخواصه مكتوب كوندروب
دیدی كه اما بعد فانك فی زمان كان اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم رضی الله عنهم
یتعوذون بالله من ان یدركوه فیما بلغنا ولهم بالعلم ما لیس لنا فكیف بنا حین ادركناه
علی قلة علم وقلة صبر وقلة اعوان علی الخیر وكدر من الدنیا وفساد من الناس فان عمر بن
الخطاب رضی الله عنه قال فی العزلة راحة من خلطاء السوء یعنی بر زمانده سن كه
اصحاب رسول علیه السلام استعاذه ایدرلر ایدی بونكبی زمانه یتشمكدن مع هذا انلرك
اندهه اولان علم بزده یوقدر بو تقدیرجه بزم حالمز نیجه اولسه كرك در علمن انلردن
دبر زمانده یوزكه خیر اوزره معاونمز یوقدر دنیادن كیدروغمز چوقدر وزمانه خلقنك
فسادینه نهایت یوقدر وعمر بن الخطاب رضی الله عنه بیوروركه عزلتده ردی خلقدن
یراقلره قارشمقدن ودخی روایت اولنور كه سفیان بن عیینه رحمة الله علیه
ایدر بر كون سفیان ثوریه واروب بكا نصیحت ایله دیدم ایدی اقلل من معرفة الناس
یعنی خلقدن بیلشكی ازالت ایت بن ایتدم یرحمك الله سكا رحمة ایلسون حدیثده كلمشدركه
اكثروا من معرفة المؤمنین فان لكل مؤمن شفاعة یعنی مؤمنلر ایله بیلشكی چوق ایلك كه هر مؤمن
ایچون شفاعت واردر قیامتده دیدی كه بو زمانده هركز مكروه كورمزسن الا بیلدكلرندن
كوروسن حدیث بونكبی زمانه كوره دكلدر دیدی بن ایتدم كرچك سز بو زمانك
حالی بودركه دیرسز اندن سفیان ثوری فوت اولدقده نصكره نیجه یللر كچدكدن نصكره
واقعده كوروب دیدم كه یا عبد الله بكا نصیحت ایله ایتدی كه خلق ایله بیلشكی چوق ایلمكه
بونلرك شدایدندن خلاص اولمق مشكلدر ودخی فضیل بن عیاض رحمة الله ایدركه بو
زمان بر زماندر كه دلكی صاقله ومكانكی بر مازدن خالی ایله وقلبكی علاج ریاضت ایله

١٧

حق تعالی بیوردوغی اشله ونهی ایتدوكی ترك ایله وسفیان ثوری رحمة الله ایدركه السكوت
وملازمة البیوت والرضا بالقوت الی ان تموت ودخی داود طایی رحمة الله علیه ایدركه
صم عن الدنیا واجعل فطرك الجنة وفر من الناس فرارك من الاسد یعنی دنیاده اوروج طوت
اخرتكی قطره ایله وبو خلقدن قاچ ارسلاندن قاچدوغك كبی تا كه اسكا ضررلری یتشمیه
ودخی ابو عبیده دن روایت اولنور كه هر كمه یتشدم بكا اكثر نصیحتی بو اولدی كه دیلرسك
حق تعالی قتنده قدرك وشرفیك اولا خلق یانینده معروف اولمق هوسنی ایچكدن
چیقار امدی بیلكل كه عزلت بابنده احادیث واخبار وآثار چوقدر لكن بو كتابده
اختصار اولندی تفصیل استین امام غزالینك رحمه الله كتاب اخلاق الابرارینه
نظر ایلسون اما شول خصلت ثانیه كه خلقدن تعزل وعزلت اقتضا ایدر اول
خلقه مختلط اولان عابدر عبادتنی خلقك یوزینه ترتیب ایدوب كوسترمك داعیه سندن
خالی دكلدر زیرا كه ریا قره قرنجه یردن قرانكو كیجه ده نیجه یورر سه ریا داخی كیشینك
طمرلرنده شویله یورر كه كمسنه كورمز انك خلقدن منزوی اولمیانلرك اكثر عملی ریا سببی ایله
باطل قلور هیچ خبری اولمازلر مكر كه حق تعالی كندو كرمندن صاقلیه نته كم یحیی بن معاذ رحمة الله
ایدر رؤیة الناس بساط الریاء یعنی كشینك عبادتنی ناس كورمك ریایه دوشمكی در
بو اجلدندر كه زمرهٔ زهاد ریادن قورقوب بر برینه زیارته وارمازلر ایدی نته كم روایت
اولنور كه هرم بن حیان اویس القرنی رضی الله عنهما دیدی كه یا اویس بزه صله ایله
زیارته لقا ایله اویس دیدی كم سانكه صله ایله یعنی دخی افضل نسنه ایله كه دعادر غیبده
زیارتده وتعاهده تزین وریا عارض اولوب عبادتی ابطال ایلر ودخی سلیمان الخواص
دیدیلر كه ابراهیم بن ادهم كلدی واروب زیارت اتمزسن جواب ویروب دیدی كه
شیطان عارده بولشمق بكا سوكلودر اكا بولشمقدن بو سوز خلقه خوش كلدی
دیدیلر كه نه عجب سوز سویلدك اول عزیزك نه سن كوردك كه بویله دیرسن دیدی كه
بریارانی كوردم لكن قورقرم كه اكا بولشدوغم وقت تزین عمل ایلمغله عبادتی باطل قلم
شیطانه بولشدوغم حینده اندن امتناع ایدوب شرندن خلاص اولورن سبحانه وتعالی
ودخی روایت اولنور كه امام غزالینك شیخی عارفلردن برینه بولشدی چوق زمان
سویلشدیلر اندن بربرینه دعا قلدیلر اخر شیخ عارف ایتدی بو مجلسدن قورقولی
وخطرناك مجلسه حاضر اولمادم بكا سن حدیثك كوزلكن وعلمك نفیسن خبر ویردكمی
وبنم اوكمده اظهار قصدن ایلدكمی وبن دخی ایله ایلدممی ایكی طرفدن ریا ایله ابطال عمل قلدقمی

بوباشیخ اشیدوب شول قدر اغلادی که عقلی باشندن دایل اولدی اندن صکره
اثر محلده بو قضیه اکوب خلقه نصیحت ایدردی امدی زاهدلره و اهل ریاضتلره
برنیه بولسند قلده حاللری بویله اولیحق ارباب دنیا و اصحاب هوا اولنلرک
حاللری نیجه اوله ترکک در و اهل فساد اولنلرک عاقبتی نیه تیشه امدی بلکل که
بو زمان اهلنک فسادندن و مفترتندن خلاص اولمق مشکلدر عبادتدن سنی آلیقویه
اندن غیری نسنه حاصل اولمز و حاصل اولمش طاعتکی بیله افساد ایدرلر ایدی اوسه
سنک اوزرکه لازمدر که بونلردن عزلت ایده سن اکر سؤال اولنه که
خلقدن عزلت و متفرد اولمانک حکمی ندر بو خصوصده طبقات خلق نیجه در و نه
واجب اولن عزلتک حدی ندر جواب ویررز که خلق بو بابده ایکی قدر
بری شول کمسنه در که خلقک اکه علماء و حکماء احتیاجی اولمیه انک کبی کمسنه یه
اولی اولدر که متفرد اوله لا انزه قارشمیه نماز جماعتده و جمعه ده و عیدلرده
و جمعه و مجلس علماده و معیشتده مهم اولان امورده قارشه سایر امورده
کندن تا کرلیه نتکه ایا بیله و نه اونی کمسه بیله اما دیلسه که خلقه هرکز قارشمیه
کندویه کال عزلتی مصلحت کوره اکا بو وجهله عزلت ایلمک بری ایله جائز اولور
برسی طاغلر باشنده و دریا کوشه لرنده و خلا یرلرده ساکن اوله که
انده مجامع امامه و شعائر اسلامه حاضر اولمق اکه واجب اولمیه وبری اولدر که
فرایضی ادا ایلمک ایچون خلقه قارشمقدن بر اثم حاصل اوله که بو فرایضک فوائدی
اکه مکافات ایلمیه بو تقدیرجه اهل عزلته عذر اولور مؤلف کتاب رحمة الله علیه ایدر که
مکه مکرمه ده بعض مشایخ کوردم که متفرد اولمشلر حرم شریفده کلوب جماعت ایله
نماز قلمزلر مع هذا کرحمن ارزاق دکللر بونلره دیدم که اوزرکزه واجب اولن
نسنه ایچون ترک ایدرسز جوابلرنده بو ذکر ایده وکز عذری بیان ایلدیلر بن دخی
ایتدم که معذور عتاب اولمز که الله تعالی علیم بذات الصدوردر لکن طریق عزلت
خلقه شرع ایله جمع لازم اولان یرلرده شریک اولمقدر اما شول کمسنه که
بالکلیه عزلت استر یره وارسون که خلقه قرشمق بوجه من الوجوه واجب اولمیه
زیرا اکر کشی خلقه بر شهرده بیله اوله بونلره قطعا قرشمیه و عذر ایدوب
اختلاطک شری خیرندن ارتقدر عزلتمز سببی اولدر دیه اکرچه معذور اولور
لکن محل خطادر وقت اوله غلط ایلیه عذر اعتقاد ایده و کا عذر اولمیه امدی عزلت نه

مرادی الیمن طریق اویا اختیار ایلیسون ایکنجی فرقه شول کمسنه در که خلق ایچنده کلدکده
مقتدا اوله مرجع ناس اوله حقی بیان ایلکده و اهل بدعتک سوزلرین رد ایلکده
و خلقی خیره دعوت ایلکده قوت تامه سی اوله انک کبی کمسنه خلقدن عزلت
ایلمک جائز دکلدر بلکه واجب اولدر که خلقی خیره دعوت ایلیه نصیحت ایلکده نصب
نفس ایلیه دین بابنده شبهه لرین حل ایلیه اوامر و نواهیی بیان ایده نته کم حضرت
رسول علیه السلام بیورور اذا ظهرت البدع وسکت العالم فعلیه لعنة الله یعنی
چاقنکه بدعتلر ظاهر اوله و عالم اولن کمسنه ساکت اوله الله لعنتی انک کبی عالمک
اوزرینه در اما بو لعنته اول وقت مستحق اولور که خلقه مختلط اولا اکر خلقدن عزلت
ایتمش اولسه مستحق اولمز لکن اوزرینه لازمدر که بینه خلقه رجوع ایدوب امر معروف
و نهی منکر ایلیه نته کم استاد ابو بکر بن فورک رحمة الله علیه روایت اولنور که عبادت
ایلمک ایچون خلقدن عزلت ایدوب بر طاغه واردی برکون اول طاغدن بر آواز
کلدی که یا ابابکر خلق اوزرینه حجت حق اولمشکن الطاعة الله قیوب قوللرینی ترک
ایلدک چون بو آوازی اشتدی کیرو رجوع ایدوب خلقه قارشدی و مأمون العامه
استاد ابو اسحقدن رحمهما الله سؤال ایلدی کر جبل لبنان عابدلرینه ایتدی که
یا اکلة الحشیش ترکتم امة محمد فی ایدی المبتدعین اشتغلتم باکل الحشیش یعنی
ای اوت ییجیلر امت محمدی اهل بدعت الندنه قودوکز کلدکز بو طاغده اوت یمکه
مشغول اولدکز انلر دخی جواب ویردیلر که بزدم خلق ایله مصاحبت ایلکه قدرتمز
یوقدر حق تعالی سزه قدرت و قوت ویرمش بو امر سنکا اوزرکزه لازمدر بزوم
اوزرمزه لازم دکلدر اندن ابو اسحق رحمه الله جامع الجلی والخفی اولوکتاب بیله که خلقی
حق یولنه دعوت ایلدی اهل بدعت الندن خلاص ایتدی دخی شول عالم که دین امورنده
خلق اکه محتاج اولا رخلقه مصاحبت قلیجه ایکی طریق واردر برسی اولدر که انده صبر جمیل
و حلم عظیم و نظر لطیف اولوب دین بابنده دایما حق تعالیدن معاونت طلب ایلیه
ایکنجیسی اولدر که ظاهرده خلق ایله اولوب باطنده حق ایله اولا اکر حق اکا سویلیه
سویلیه اکر زیارت ایدرلر مقدارلرنجه تعظیم ایلیه و لطف کوستره و اکر سکوت ایدرلر
یا تواضع ایلیه لر غنیمت بیله اکر خلق خیر عمل اوزرینه اوله لر یاردم ایلیه اکر لغو
و شر اوزرینه اوله لر انلری زجر و منع ایلیه و جمیع حقوق الله رعایت ایلیه زیارتده و
عبادتده و تعزیه و تهنیه وارده حق تعالی رضاسی ایچون کوکلرینی خوش ایلیه کندودن توقع

تخفیف اندوکه

مخالفت ایلیه لر واعراض ایدر
و صبر نصیحت ایلیه الزاد
اولور

الندکلری

مصلحتلري ممكن اولدقجه كوري ويره مساهله قلميه بونلردن اجراسته همتيه نه ايتبك
الله ايچون اشليه ونه اوره الله دن اوبه كمسنه دن نسنه اوميه و دخي
نفرت و وحشت كوستروب متكبر اولميه و تا در اولدقجه بذل مال ايليه دخي
ايذالرينه متحمل اولوب بونلره كلر يوز كوستره و اكر نسنه ويرورلر ايسه متقبض اوله
و استغنا كوستره حاجتي واريسه دخي كتم ايليه متمني بلدرميه اخفا ايليه اشليه
و حاجتده كندو نفسه نظر ايليه بر وقت اختيار ايليه كه نفسي ايچون عبادت خالصه تكلف
ته كم عمر بن الخطاب رضي الله عنه بيورور ان نمت الليل لاضيعن نفسي وان نمت النهار
لاضيعن الرعية فكيف لي بالنوم بين هاتين يعني كيجه اويورسم نفسم ضايع
ايدرين و اكر كوندز اويورسم رعيه ضايع قالورين بو ايكي اراده اويقو نه وقت اولدقدن
لكن اويومق نيجه ميسر در ديدي انتهى معلوم اولدي كه بر كشينك نفسي خلق ايله
و قلبي حق ايله اولمق محنت عظيمه و مشقت شديده در اهل عزلتدن بونك مجاهده سي
ار تعذر بو سببدن بعض مشايخ ديرلر ايدي ديرلر ايله ديرلك و اولمغه اقتدار ممكن
نه قدر مشكل اولور و ابن مسعود رضي الله عنهما ايدر خالط الناس و زايلهم
و دينك لا تكلمنه يعني خلق ايله اختلاط ايله و بونلردن ارتغ اول و دينكي
مجروح ايلمه اما شول وقت كه فتنه دكزي موج اوره عالم اضطرابه دوشه
خلقه دين قيوسي قالميه باشي قيوسي اوله فتنه و فساد عامه ناسدن تجاوز
ايدوب خواصه سرايت ايليه هر كشي كندو مصلحتي تشويشنه دوشه اول وقت
بونك كبي عالملر ايچون واردر كه علمي قبور صدورلرنده دفن ايده لر خلقدن عزلت
ايدوب هر برسي بر كوشه ده ساكن اولوب هر بري كندو نفس اصلاح ايليه
انسي هر عالم كندو زمانه نظر ايليسون اكر فتنه زمانيسه عزلت اختيار ايليسون
اكر امن و امان زمانيسه خلقه اختلاط ايليسون و بو اوده نام صادق ايليسون
زيرا كه بو بابده غلط چوق واقع اولور نيجه لر عزلت واجب ايكن اختلاط ايديلر و
نيجه لر اختلاط واجب ايكن عزلت ايدر و نيجه لر حيوان كبي حضور اختيار ايدوب
كندويلرينه عزلت صانور نيجه لر كه دماغنه سوداي رياست غالب اولور كندويي
امر معروف و نهي منكر قلورين صانور معصيتي عبادت ظن ايدوب مغرور اولور
الرابع الاولى كه حضرت رسول صلى الله عليه وسلم بيورور كه عليكم بالجماعة فان
يد الله على الجماعة وان الشيطان ذئب الانسان يأخذ الشاة والناحية والقاصية

يعني لازم اولوب جماعتدن ايرلمك كه حق تعالانك يد قدرتي جماعت
اوزرينه در و شيطان انسانك قورديدر جماعتدن طاشره چيقاني واريب
كيدر ييدكي دكر وده قلاني قپار و دخي بيورور كه الشيطان مع الفذ وهو من
الاثنين ابعد يعني شيطان بر كشيدر ايكي كشيدن ايراق در جواب ويرورز كه
اكر جماعت ايله اولمق بيوردي لكن فتنه زماننده منفرد اولمق دخي بيوردي
نته كم بوقاروده بيان اولنجق ايدي حديثلر اسنده تناقض يوقدر محققلر
تدقيق و تطبيق ايتمشلردر عليكم بالجماعة حديثنك اوج معنايه احتمالي واردر
برنجيسي امور دينيه ده و احكام شرعيه ده مجتمع اولمك ديمك اولور زيرا كه امة محمد
ضلالت اوزره جمع اولمزلر ايدي بر كشي احكام دينيه ده جمهوره مخالفت ايتسه
ضلالته دوشر اما بر كشي جمهور ايله مجتمع اولدوغي احكام شرعيه اصلاح ايتمك ايچون
خلقدن عزلت ايلسه بو حديثه منافي دكلدر ايكنجيسي اولدر كه جمعه ده
و جماعتده و عيدلرده و بالجمله شرع ايله اجتماع واجب اولان يرلرده مجتمع اولمك ديمك
اولور زيرا كه بونك كبي مجامعده قوت دين و شوكت اسلام و كفره يه قهر و
ملاحده يه زجر حاصل اولور و دخي اجتماع عنده بركت و حق تعالادن رحمت
ايتمك اولمز بو اجلدن ديمشلر كه منفرد اولنلر مجامع اسلامده حلقه قارشو اولنلر
صحبتده و مزاحمه ده و سائر امورده منفرد اولسونلر كه افتادن سالم اولالر اوچنجي
وجه اولدر كه زمان فتنه اولمادوغي وقتده مجتمع اولمك ديمك اولور باخود دين امرنده
ضعيف اولانلر جماعتدن ايرلماسونلر ديمك اولور زيرا كه مستقلا اصلاح دين ايتمكه
قادر دكلدر اما شول كمسنه كه اهل بصيرت اولوب دين امرنده قوي اولا كمسنه دن
هيچ استمداده محتاج اولميه فتنه زماننده حضرت رسول صلى الله عليه وسلم
بيوردوغي اوزره عزلت اختيار ايتمك اوليدر زيرا كه اختلاطك فسادي زياده در
عزلت فسادندن لكن شعائر اسلامدن و خير لو جمعيتلردن منقطع اولميه مكر كه طاغلر
باشنده و خالي يرلرده متوطن اولا اهل اسلامك جماعتنه حاضر اولمق متعذر اولا
لكن انك كبي عالملر هر قنده اولورسه جماعت مسلميندن خبايا اولملر انلارك ايله
اجتماعي و اختلاطي ترك ايتميه مجامع اسلامده حاضر اولمق ثوابندن نصيبلي اوليه
بلكي ايكي ثوابدن بيله بهره مند اولالر نته كم ابدال اولنلردن استماع اولنور كه
ايتمك فسادنه و تغييرنه تعلقت اولميوب بو عالمي سير ايدرلر اهل اسلامك

اجتماعنه هر قنده اولورسه حاضر اولورلر انلره یرک طرلری درلوب حق تعالی
ایدوب بر قنده واروب اول دیارک خلقنه دربودرلو کرامات تحفه لرین ایلتوب
نیجه درماندهاره دستکیر اولورلر وکاه بو دیارک خلقنه ایرشورلر حقیقتده دنیانک
شرفی و ابقاسی بونلرک ایله در حضرت خلاق کائنات ومصور صور موجودات
دنیاده وآخرتده عزیز ایلسون اول کاملری کندو نفسلری مهماتنی ترک ایدوب
بزم کبی بیچاره طالبلری مطلوبه اولشدرمغه تمام بر یوزی کندوره بر قدم اولوب
سی تمام واهتمام تام کوستروب لطف ایدرلر اکر سؤال اولنه که حدیثده کلمشدر که
رهبانیة امتی الجلوس فی المساجد یعنی بنم امتمک دنیادن قاچوب حقه متوجه اولملری
مسجدلرده ساکن اولوب حق تعالیه عبادت ایتکلر بودن بیلندی که خلقدن قاچوب
عزلت ایلمک جائز اولمیه جواب ویررز که بو حدیثده ذکر اولان عزلتدن برقصد زیرا که
بر کشی مسجددن چقیوب خلقله اختلاط اتسه شخص بونلرک ایله اولوب معتبر منفرد
اولمقدر بو خود عین عزلتدر نیته کم ابراهیم بن ادهم رحمه الله ایدر که حقله منفرد اولوب خلقدن
ایچنده اول زنکه مونس اول خلقدن وحشت ایله اکر سؤال اولنه که مدارس علمیه وصوامع
صوفیه حقنده نه دیرسن بونلرک ایچنده علماء شریعت وصلحاء طریقت ساکن اولورلر
بونلر اهل عزلت میدر یوخسه اهل الفت میدر جواب ویررز که زمرهٔ علما تحصیل علم دین
وجمهور صلحا کسب معرفت یقین وعبادت وطاعت ایچون طریق اعدل واسلوب اسهل
فکر اولنوب وضع اولنمشدر زیرا که بو امرده ایکی اولو فائده واردر بری خلقدن
عزلت وترک مصاحبت ومزاحمه لردن فراغتدر بریسی شعار اسلامده خلقه موافقت
وبرکت اجتماع امتده مشارکتدر بو تقدیرجه طریق احسن وسبیل اسلم اولدر که کشی
مدارسده وصوامعده ساکن اولوب عزلت ومخالطت مثوباتنی جمع ایلیه بو اجلدن که
بقعه لری اکثر شهرلرده بنیاد ایدرلر تا که ارباب خیر اولانلر دین بابنده طالب علم دین
وکاسب معرفت یقین اولنلره معاونت ایدوب تحصیل معرفت وتحصیل عبادت ایتکده
زحمت چکمیه لر تا وسائر خلقک مشکلاتنی بونلردن استفسار ایدوب جواب الالر وصلحا
طائفه سنک اداب ورسومن کوروب اقتدا ایدهلر ایله اوله شول کسنه که نیت خالصه ایله
بو بقعه لری تعمیر ایدرلر وعملی بابنده حسن تدبیر ایدرلر دنیاده خدمت کاردرلر وآخرتده
اصحاب خلد برین اولورلر اکر سؤال اولنه که مرید اولنلرک حالی نه در مجردلردن
ومتاهللردن عزلت ایلمک جائز میدر یوخسه مصاحبت اتمک واجب میدر

جواب ویررزکه اگر بو مجرد ومتاهل سلف صالحیندن حسکره کوره کلدکلری لزوم
اوزره ثابت قدم ایسه واثمهٔ مهتدیندن موروث اولن طریق اوزرینه متوکل
ایسه انلردن قرنداشلری وطریق یولداشلری وعبادت یرده جیلری در
بونلردن عزلت ایتمک جائز دکلدر مصاحبتلرنده چوق فائده واردر بونلرک
مثلی جبل لبنان زاهدلری کبیدر زیرا که بونلر جماعت اولوب بر برینه تقویه
معاونت ایدرلر شدائدده ومصائبده حقی اوزرینه وصبر ایتمک اوزرینه
وصیت ایدرلر اما شویله که طریقتلرینی وعبادتلرینی تبدیل وتغییر ایدوب سلف
صالحینک اصلنی واسلوبنی رعایت اتمزلرسه مریدلر سائر خلقدن نیجه معامله ایدرلرسه
انلرک ایله دخی اول وجه ایله ایدهلر هر بری کندو زاویه سنده ساکن اولوب
دینلرینی حفظ ایدوب عبادته مشغول اولالر مجامع اسلامده دخی بولنشلرده
بونلرک ایله جمع اولالر وسائر امورده عزلت ایدهلر بونلر حقیقتده اهل عزلتدن
عزلت ایدنلردر اکر سؤال اولنه که بونلر ارباب مدارس واصحاب صوامع برله
مصاحبت قلمقدن کندولرینه ضرر مشاهده ایلسهلر بونلرک ایچندن طاشره چقوب
بر خالی یرده ساکن اولوب عبادته مشغول اولمق جائز میدر دکل میدر جواب ویررزکه
مدارس علم وصوامع عمل قلعه منزله سنده در بونلرک ایچنده ارباب مجاهده اوغلنلر
وحرامیدن امین اولورلر بونلردن خارج صحرا منزله سنده در شیاطین انس وجن
لشکری قلعه دن طشره اولنلری غارت ایدوب طاعتلرینی الوب کندولرینی اسیر
ایدرلر امدی بو عسکر ایله محاربه یه قادر اولمینلر قلعه دن طاشره اولمق جائز دکلدر
قلعه ایچنده اولوب انلردن عزلت ایتمک کرکدر اما شول مرید که اهل بصیرت در اعدایی
دفع اتمکه قادر اوله قلعه ده اولمق ایله صحراده اولمق اکا برابر اوله طاشره ده
طورمق جائزدر لکن قلعه ده احتیاط اولقدر زیرا که وقت اولور کشی طشره ده
غافل بلنوب شیطان اکا ظفر بولر بو تقدیرجه طلب علم وعمل ایله بیلجه اولوب
انلرک مصاحبتی مشقتنه تحمل اولمق اولیدر اکر سؤال اولنه که دین قرنداشلرینی زیارته
وارمق وبری برینه صلا اتمک جائز میدر دکل میدر جواب ویررزکه حق تعالی رضاسی ایچون
اخوان دین وخلان صالحینه زیارته وارمق عین عبادتدر وحق تعالیه کمال قربتدر
بونده انواع فوائد قلوب واصناف مصالح نفوس واردر لکن بونلرک ایکی شرطی واردر
بریسی بودر که افراط ایله اختلاط وکثرت ایله انبساط اولمیه نته کم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم

ابو هریره یه بیورر که یا ابا هریره زُرْنِی غِبًّا تَزْدَدْ حُبًّا یعنی بنی کیج کیج زیارت
ایله تا محبت بوندن زیاده اوله ایکنجی شرطی اولدر که حقوق زیارته رعایت
ایتمک وریادن وتزین کلامدن احتراز ایدوب ولغودن وغیبتدن وبونلرک
امثاللرندن اجتناب ایتمکدر زیرا که بونلردن سکا ومصاحبکه وبال حاصل اولور
نته کم روایت اولنور سفیان وفضیل رحمهما الله تعالی بر یرده بولشدیلر وسویلشوب
اغلاشدیلر اندن سفیان دیدی که یا ابا علی شویله ظن ایلدم که بوندن خوش حال مجلسه
حاضر اولمدم فضیل ایدر بوندن خطرناک مجلسه حاضر اولمدم زیرا که سن قصد ایلدک
کلامک احسنینی بکا سویلیه سن دیو بن قصد ایلدم که اولا احسنینی سکا سویلیم سفیان
بو سوزی چون (اشندی) چوق اغلادی امدی بلکه زیارت اخوان وملاقات خلان بو
ذکر اولنان شرائط اوزرینه واقع اوله غفلتی منافی اولمازدن سکا ومصاحبکه ضرر ایتمز
بلکه خیر کثیر ونفع عظیم حاصل اولور اکر سؤال اولنه که زمان فتنه اولمادوغی آواندن عزلت
باعث اولن وطریق فراغتی آسان ایدن نه در جواب ویررز که بریسی جمیع اوقاتکی
عبادته صرف ایتمکدر زیرا که عبادت مستقلا شغلدر ناسله استیناس علامت
افلاسدر ایچون که نفسکی خلقک کلامنه متوجه قلمیه سن وبونلرک احواله مشغول ایتمیه سن
سنک ایچون بر عمل زایده وشغل بی فائده حاصل اولوب فراغت وبطالت اقتضا ایدر
اما ایچون که اوقاتکی عبادته صرف ایتمک تحقیق مناجات خلوتنی بولوب حق تعالینک
کتابیله مأنوس اولورسن خلق ایله اختلاطدن وحشت ومصاحبتلرندن دهشت
وفراغت حاصل اولور نته کم خبرده کلمشدر که موسی علیه السلام قچن که مناجاتدن رجوع
ایلسه خلقدن وحشت ایدردی وبرماقلریله قولقلرینی طوتردی تا که خلقک سوزلرینی
ایشتمیه اکا بو خلقک کلامی اصوات حمیر کبی نوبت ویرردی ودخی امام الحرمین
رحمة الله علیه ایدر اتخذ الله صاحبا ودار الناس جانبا یعنی خلقدن فراغت ایله
حق ایله مصاحبتک وموانستک زیاده اوله ایکنجی اولدر که خلقدن بالکلیه طمعکی
قطع ایده سن عبادت اوزریسنه آسان اولا زیرا که شول کشی که اندن امیدکی
قطع ایدرسن واننک ضررندن خوف ایتمیه سن اننک وجودی وعدمی یکده بر
اوچنجی اختلاط ایتدیکک آفتلرین ومحنتلرین ملاحظه ایتمکدر وقتا که بو اوچ امری وجه مشروح
اوزره عمله کتوره سن وملازمت ومداومت کوستره سن خلقک مصاحبتندن سنی
قطع ایدوب حق تعالی طاعتنه وعبادتنه ربط ایدر بعون الله تعالی اما عوائق بابنک

اوچنجی خصلتی شیطان ایله محاربه قلمقدر امدی سنک اوزرکه ایکی دلیل ایله
واجبدر که شیطان ایله محاربه قله سن وآنی قهر ایله مغلوب ایده سن بریسی اولدر که
بو شیطان بر عدودر که انک ایله صلح ایتمک احتمالی یوقدر سنی هلاک ایتمکدن
غیری نسنه ایله قانع دکلدر امدی بونک کبی عدودن امین اولمق کمال غفلتدندر
وبو دیدوکمزه شاهد استرسک بو آیت کریمه نظر ایله که حق تعالی بیورر که
أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ دیمکدر که ای آدم
اوغلانلری سزه وصیت قلمادیمی که شیطانه اطاعت ایتمک زیرا که سزک ایچون
آشکاره عدودر ودخی بیورور إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا یعنی
تحقیق شیطان سزک ایله دشمندر سز دخی انک ایله دشمنلک ایدک بو آیت کریمه دن
بلندی که شیطاندن دایما حذر ایتمک واجبدر ایکنجی دلیل بودر که شیطانک
جبلتی وخلقتی انسانه عداوت ایتمک اوزرینه در ابدی نصب نفس ایتمشدر که سنکله
محاربه ومجادله قله کیجه ده وکوندزده سنک اوزرکه مکر اوقلرین آتارسن اندن
غافلسن ودایما سن قولک وفعلک ایله حق تعالی عبادتنه مشغول اولوب
خلقی طوعه یوله دعوت ایدرسن سنک بو فعلک شیطانک مرادینه وتمنه وصنعتنه
مخالفدر فعل وقولک ایله دایما شیطانی غضبه کتورسن وعملی اف دایدرسن وع
اول سنک ایله صلح ایدوسون بالضروری اول دخی سنک هلاککه قصد ایدر زیرا که
عداوتدن خالی دکلدر شیطان خود بر ملعوندر که کندونک استنه وهلاکنه قصد
ایتمینلرک وهرکز مخالف اولوب غضبه کتورمینلرک ودایم کندویه موافقت
وصداقت کوسترنلرک هلاکنه قصد ایدر ملاحده وزنادقه کبی سنک ایله نیجه عداوت
ایدوب جمیع لشکرلرینی ابطال ایدرسن امدی عامه ناسه عداوتدن غیری خاصه
سنک ایله عداوتی واردر وسنک ایله دشمنلک ایتمکده مستقل دکلدر نیجه اعوانی
وانصاری واردر نفس وهوس وهوا وسائر صفات ذمیمه کبی وسکا دخول ایتمکه
نیجه یوللری واردر جمیع طمعلرکه کیروب سیر ایدر سنک اندن خبرک اولماز
ودخی بر معاذ اولری ایدر شیطان سندن فارغدر که معصیته کندونک
وهواک ایله مشغولسن وسن انی کورمزسن اول سنی کورور وسن آنی
اونودرسن اول سنی اونتمز دخی کندونکدن شیطانه یار ومجبر واردر
سنک انلاری دوست طانوب مرادلرینه موافقت ایدرسن خبرک یوقدر که

هلاککه قصد ایلیوب ... اوزرینه نصب نفس

دشمنك ایله اتفاق ایدوب سنی هلاك اتمكه مشغول لردر اگر سؤال اولنسه كه شیطان ایله
محاربه قلمق نیجه‌در نه وجهله میسر اولور ومكرندن خلاص اولمق نیجه متصوردر
جواب ویررز كه بعض مشایخ قتنده شیطانك شرینی دفع اتمك استعاذه‌دن غیری
نسنه ایله ممكن دكلدر زیرا اگر بر كلب عقوردر حق تعالی بزم اوزرمزه مسلط اتمشدر
اگر بونك محاربه‌سنه ومجادله‌سنه مشغول اولورسه‌ك زیاده رحمت چكوب
اوقاتمزی ضایع ایدرز بونكله برله وقت اولورز فرصت بولوب مجروح ایدر
امدی اولا بودر كه صاحب كلبه مراجعت ایده وزكلبنی منع ایلیه بعضیلر قتنده شرندن
خلاص اولمق كندو ایله محاربه ایدوب وسوسه‌سنه مخالفت اتمكدر وبعضیلر قتنده
طریق اعدل واسلوب اسهل بودر كه استعاذه ایله محاربه‌یی جمع ایده‌لر زیرا كه حق تعالی
حضرت اتمك شرینی بزدن دفع اتمكه قادر مطلق دركن وواقعدر اگر استعاذه‌دن
صكره اوزرمزه غلبه ایدرسه بیلورز كه حق تعالی بزدن بزوم اوزرمزه ابتلا وقع اولمشدر
یعنی بزم مجاهده‌مز وصبرمز وصدقمزی ودینمزده اهتماممزی تجربه ایدر نته‌كم بعض اوقات
كفاری بزوم اوزرمزه مسلط ایلر دفع اتمكه قادر ایكن بزه جهاد ثوابینی وصبر درجه‌سینی
وشهادت خزینه‌سنی نصیب ایدر جمیع ذنوبدن پاك ایدوب آرتق ایچون بو تقدیرجه تسلط
اعدا غایت عظیم وفضیلت جسیمه‌در اگرچه ظاهرده مشقت شدیده كورینور نته‌كم قرآنده
بیورر ولنبلونكم حتی نعلم المجاهدین منكم والصابرین یعنی سزی غزا به امر اتمك ایله
تجربه ایده‌رز تا كه دین یولنده مجاهده قلن وبلایه صبر ایدن كمدر بیلوب حسن نیه
ثواب وحسن مآب نصیب ایده‌وز ودخی بیورر كه ولیعلم الله الذین آمنوا ویتخذ
منكم شهداء یعنی گاه سزه وگاه كافره یردم ایده‌رز تا كه سزدن ایمان اوزرینه
ثابت كمسنه‌لر بیلوب غزا وجهاد ثوابیله مشرف ایده‌وز وبعضكزی كرامت
شهادت ایله مكرم قله‌وز ودخی بیورر كه ام حسبتم ان تدخلوا الجنة ولما یعلم الله الذین
جاهدوا منكم ویعلم الصابرین یعنی شویله می صنورسز كه سزك اوزركزه فرض
اولان جهادی یرینه كتوره‌دن جنته كیره‌سز كیرمزسز دین یولنده جهاد و
غزا ایلینجه ودخی بلكل كه شیطان ایله محاربه ومجادله قلوب قهر اتمك مشایخ دین
بیانی اوزره اوچ نسنه‌در بریسی شیطانك مكرلرینی بیلمك ودر وحیله‌لرینی
آكلمقدر تا كه سنك اوزرك اوزره كه مكر اتمكه اقدام ایده‌میه نته‌كم اوغرولر
صاحب خانه كندولرینی طویدوغنی بیلسه‌لر قاچرلر ایكنجی اولدر كه شیطانك دعوتنه

التفات اولمیه‌سن وكوكلكی اول طرفه متوجه قلمیه‌سن زیرا كه شیطان قودوز كلب كبیدر
اگر كورورسه اورركه باشلر اگر توشورلرسه غوغاسن آرتورر اگر اعراض ایدرسه‌ك
فراغت ایدر اوچنجیسی اولدر كه حق تعالینك ذكرینه وفكرینه مشغول اوله‌سن
نته‌كم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر كه ان ذكر الله تعالی فی جنب الشیطان
كالاكلة فی جنب ابن آدم یعنی حق تعالینك ذكری شیطانك یاننده آكله كبیدر
انسانك یاننده
آكله بر عضودر كه هلاك ایدر اگر سؤال اولنسه كه شیطانك مكر وحیله‌سی نه وجهله بیلنور
ونه طریق ایله معلوم اولور جواب ویررز كه تحقیق شیطانك وسوسه‌لری واردر
امدی انسانك اوزرینه اوق كبی یاغدررز بر لحظه خالی اولمز بو وسوسه‌لری
نفس اماره‌نك خاطره‌لرینی بیلمیلر اكثر وحیله‌لری وار ذوزاق قوررسه
آنك ایله خلقی صید ایدر بو دخی بیلنمز الا آنك انسان كوكلنه نه وجهله دخول ایدوكی
معلوم اولنجه امدی فضلاء صاحب بصیرة وعلماء آخرة سعی واجتهاد ایدوب
كتابلر تصنیف ایلدیلر بو ذكر اولنان مكرلری وحیله‌لری بیان ایلدیلر ودخی
بیلمسك متشابه‌لرینك اكثری خواطر قلوب ایدوكی بیلدیلر اول اجلدن خواطر
قلوبك ماهیتنی واحكامنی وانواعنی منفصلا بیان قلدیلر وبو تفصیلك ذیلنده
قلب انسانه نه وجهله دخول ایدر آنی شرح ایلدیلر ومكر وحیله‌لرین بیان وعیان قلدیلر
اوی غلبنی
بز دخی بعون الله تعالی اول ذكر اولنان كلامی مجملجه شرح ایده‌لم امدی بلكل كه حق تعالی حضرتلری آدم
خلق اتدوكی زمانده آنك اوزرینه بر ملك متوكل ایلدی كه دائما خیره دلالت ایدر اول
ملكك نامنه ملهم دیرلر ودعوتنه الهام دیرلر ودخی اول ملكك مقابله‌سنده شر وفساده
دلالت ایدر شیطان خلق ایلدی كه اول شیطانه وسواس دیرلر ودعوتنه وسوسه دیرلر
اول ملهم اولان ملك خیردن غیری نسنه‌یه دعوت اتمز اما وسواسك اكثریا دعوتی
شر وفساددر لكن وقت اولور كه خیره دلالت ایدر قصدی تدریج ایله شره
ایلتمكدر بو وجهله اول اشلدوكی خیرینك ثوابیله شرینه كفایت اتمز مثلا
وقت اولور كه بعض نوافله دعوت ایدر كه انی عمل كتورمكدن نیجه فرایضی ترك ایدوب
نیجه ذنوبه مرتكب اولور وقت اولور بر خیر اشی كوچك وجهله اشلمكه تحریك ایلر
تا كه تمام اولدوغی حینده عجب ایلیه جمیع اعمالی ابطال ایلیه العیاذ بالله بو ایكی دعوتك
دعوتلرینی اهل بصیرت اولان كركدر كه تولاغیله اشیده حدیث رسول صلی الله علیه وسلم
بو معنای مصدقدر كه بیورر اذا ولد لبنی آدم مولود قرن الله سبحانه وتعالی به ملكا

وقرن الشيطان شيطانا تا الشيطان آخر جاثم على اذن قلب ابن آدم اليسرى والملك جاثم على اذن قلبه اليمنى
يعني هر كيمسه بر آدم اوغلنی طوغسه حق تعالى اكا بر ملك مقارن قيلور و شيطان بر شيطان
مقارن قيلور اول شيطان آدم اوغلانك صول قولاغنده اولور و ملك صاغ قولاغنده
اولور دايما بري خيره و بري شره دعوت ايدر حتى رسول صلى الله عليه وسلم بيورر كه
للشيطان لمة بابن آدم وللملك لمة يعني وقت اولور كه آدم اوغلانه ملك نزول ايدر خيره
دعوت ايتمك ايچون وقت اولور كه شيطان نزول ايدر شره دعوت ايتمكچون اندنصكره
حق تعالى جل جلاله انسانك خلقتنده بر طبيعت تركيب ايلمشدر كه دايما شهوات و لذاته ميل ايلر
اكر مليح و اكر قبيح بو طبيعته هواى نفس ديرلر بو دخى شيطان كبى شره و فساده دعوت ايدر
انسانه بو تقديرجه انسانه دعوت ايدنجي اوچ اولدى بري ملك بري شيطان بري هواى
نفس در بو مقدمه بلدكدنصكره بلكل كه خواطر ديدوكمز شول اثرلردر كه انسانك
قلبنده حادث و حاصل اولور فعله و ترك فعله باعث اولور بو اثرلره خواطر ايتدكلري
كه حادث اولدوغي زمانده قلبه اضطراب ويرور زيرا كه خاطره اضطرابه ديرلر
اكرچه بو خواطرك جملهسى حقيقة حق تعالى ويرر لكن بعضى واسطهسز و بعضى واسطه ايله
اولور بو وجهدن درت قسمه منقسم اولدى اولكي قسمى شول اثردر كه بالذات حق تعالى
حضرتندن انسانك قلبنده حادث اولور اكا خاطر ديرلر اكرچه جملهسنه خاطر
اطلاق اولنور لكن مشايخ اصطلاحاتنده واسطهسز حاصل اولان اثره خاطر ديرلر
ايكنجي قسمى طبيعت انسانه موافق اولان اثردر كه اكا هواى نفس ديرلر اكرچه طبيعتك
اسميدر لكن بوكا دخى اطلاق اولنور اوچنجي قسمى ملك دعوتنك عقبنجه حادث
اولان نسنهلردر كه اكا الهام ديرلر دردنجي قسمى شيطان دعوتنك عقبنجه حادث اولندر كه
اكا وسوسه ديرلر امدي خواطر قلوب بو درت قسمدن خالى دكلدر و بلكل كه شول خواطر كه
حق تعالى طرفندن بلا واسطه اولور كاه اولور كه امتحان و ابتلا و تشديد بلا ايچون
واقع اولور اكثريا كاه اولور اكرام عباد ايچون و الزام حجت ايچون واقع اولور اول خاطره
خير اولور اما شول خاطره كه شيطان واسطهسيله اولور اكثر شر اولور آز اولور كه
خيره دعوت ايده ليكن اول ايله مكر و استدراج قصد ايدر نتكم سابقده تفصيل اولنور كه
شول خاطره كه هواى نفس قبلندن كلور انده خير يوقدر بلكه تمتع و تلذذدر اكر ظاهرده
خير دخى اولورسه تابع شردر زيرا كه بو دخى شيطان كبيدر بو دخى ضد خير اولوردر
مجبولدر اما شول خاطره كه ملك واسطهسيله حادث اولور انلرك كليسى خيردر كه مرشد ناصحدر

اما شول خاطره كه شيطان جانبندن حادث اولورلر انده اصلا خير يوقدر بلكه اغوا
و رسته آرلودر و استدراجدر اكر دعوت خيره ايتسه دخى مفهومي شردر بو خواطرك
ارتسامني و اصنافني و انواعني بلدكدنصكره بزه واجب در كه بالجمله خاطر خير
و خاطر شر نه در بيله وز و دخى قبول حقدن كلن خير ايله شيطاندن و هواى نفسدن كلن
شري بيله وز و فرق ايده وز و نه ايله فرق اولنور معلوم ايدنه وز و دخى خير كبي كورنن
خاطره حقدنميدر يا ملكدنميدر بيله وز تا كه سعي ايده وز و يا شيطاندن يا نفسدن
بيلوب اجتناب ايده وز زيرا كه مؤداسي شردر پس بو اوچ مطلوب ايچون
اوچ فصل وضع اولندي فصل اول خاطر خير ايله خاطر شرك فرقي بياننده امدي
بلكل كه بو ايكي خاطرك بري برندن فرق ايلمك ديله سك علماى آخرت وضع ايدوكي
درت ميزانك بر برينه وزن ايله تا كه بر برندن فرق اولنه ميزان اول شريعت در
ايكنجي اقتداى صلحا در اوچنجي نزهت نفس در دردنجي ميل نفس در امدي شول خاطر كه قلوبه
خطور ايدر اولا ميزان شريعت ايله وزن ايله اكر موافق اولورسه خيردر اكر مخالف اولورسه
شردر ياخود موافقتنده شبهه يا رخصت اولورسه انى دخى ترك ايله كه شردر
و انده معلوم اولمزسه عرض ايله اقتداى صالحينه اكر خاطره كلن نسنه انلرك
صلحايه اقتدا وارايسه خيردر اكر فاجره اقتدا واريسه شردر اكر بو ميزانلر ايله
معلوم اولمزسه عرض ايله نفسك نظر ايله كه اول خاطرده نفس بالطبع نفرت ايدرسه
خيردر اكر بالطبع نفرت ايتموب حقدن قورقوب نفرت ايدرسه شردر و اكر ميل ايدرسه
بالطبع شردر زيرا كه شره بالطبع ميل ايتمز اكر ثواب ديو ميل ايدرسه هم خيردر
ميزان شرعله وزن ايله تا كه خيرميدر شرميدر بيلهسين فصل ثاني شول خواطر كه
خير ايدوكي معلوم اولا بالذات الله تعالى دنميدر يا شيطاندنميدر يا هواى نفسدنميدر
بيان ايدر بو دخى اوچ نسنه بيلنور برسي اولدر كه اكر اول خاطره قلبكده متقرر
و محكم اولورسه حق تعالى دندر ياخود هوادندر اكر تردد و مضطرب اولورسه
شيطاندندر زيرا كه حق تعالى دن بالذات اولان متقرر و محكمدر و هواى نفسدن كلن
دخى محكم و ثابت اولور حكمتي بودر كه بونك تحويلي و انتقالي سلطانه تحويلدن قيلوركه
بطلان اولورسه اقدامي زياده در برا جلدندر كه علماى راشدين نفس اماره
قيلانه بكزه دركه هجوم ايدرسه قلع و قمع ايتمينجه ترك ايتمز و دخى دين و شيطانه
حجت ويرمه انلر بونه چنك ايدرلر اولوبا اولادر شيطان قورده تشبيه ايدرلر كه

اکر طلوعندن قورارسک برطاقی دخی کلوب طوروب جنک ایدر ایکنجی اولدر که اکر نفسکه
کلن خواطر کناه عقبنجه حادث اولورسه حق تعالی طرفندندر که اسندکی کناه
شومنده در که حق تعالی سنی کرامات و عقوبت ایدوب قلبکه خاطر شر القا ایدر
اکر کناه عقبنجه اولمازسه بلکه ابتدا حادث اولورسه اکا دخی نظر ایدکه کور اکر
قلبکده مقرر ایسه هوادندر اکر دکل ایسه شیطاندندر اوچنجی اولدر که اکر قلبکه
خطور ایدن خواطر شر حق تعالینک ذکری ایله ضعیف اولمزسه و کم اولوب زائل
اولمزسه شیطاندندر زیرا که شیطان ذکر اللهه طاقت کتوره مز نته کم حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم بیورر اذا ذکر الانسان ربه خنس الشیطان وولی واذا غفل وسوس له
یعنی مادامکه انسان تانرینی ذکر ایده شیطان کیرو طورر اعراض ایدر وقتا که
غفلت ایده کلور وسوسه ویرر فصل ثالث خواطر خیر حق تعالی تقییدی ایلکدندر
انی بیان ایدر بو دخی اوچ طریق ایله بلنور برنجیسی اولدر که اول خاطره نظر ایله اکر قلبکده متمکن
و مستحکم ایسه حق تعالیدندر اکر متردد ایسه ملکدندر زیرا که ملک ناصحدر سکا نصیحت
ایدوب سندن خیر رجا ایدر ایچون سنی خیره دعوت ایدوب رغبت کوسترر
ایکنجی طریق اولدر که اکر خواطر اجتهاد و طاعت عقبنجه حادث اولورسه حق تعالیدندر
نته کم قرآن عظیمده و فرقان کریمده بیورر که والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا
والذین اهتدوا زادهم هدی یعنی شول کسنه لر بزم دینمز یولنده مجاهده ایدرلر
انلره یوللر دخی قولاغوزلرز و دخی شول کسنه لر که اکر هدایت بولدیلر انلرک هدایتلرینی
ارتوررز اکر خاطره ابتدا حادث اولورسه اکثریا ملکدندر اوچنجی طریق اولدر که اکر
خاطره اعتقادیاته و اعمال باطنه ده اولورسه بالذات حق تعالیدندر اکر فروع علمیه
و اعمال ظاهره ده اولورسه ملکدندر زیرا که جمهور علی الاتفاق اتدیلر که ملک عمل باطنه نکه
معرفتنه قادر دکلدر اما شول خاطر خیر که شیطاندن واقع اولورسه شر عظیمه مؤدی
اولمق ایچون انک نظر ایله اکر انی اشلرکن کندوکده نشاط اوزره بولورسک و خوفسز
بولورسک و امن اوزره اولوب عمله کوز دیکده استعجال ایدرسک دل شیطاندندر
اکر دیللر عجله اید ترک ایله که خیر یشترینه دعا اتمز اکر نفسکی خوف و خشیت
و تأنی و بصیرت و تأمل آخرت اوزرینه بولورسک و قلبکده محکم و مقرر اولورسه
حق تعالیدندر اکر تردد و اضطراب اوزرینه بولورسک ملکدندر امدی بوندن
معلوم اولدی که انسانک عملنده نشاط اوزرینه اولمق خفتدر مکر که نشاط ذکر ثواب

بو ایکی فصل مصنفدن اولوب زائددر

حاصل ایسه بو تقدیرجه مذموم دکلدر اما تأنی علی الاطلاق محمود در الا بش یرده
دکل نته کم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر که العجلة من الشیطان والتأنی من الرحمن الا فی خمس
تزویج البکر اذا ادرکت وتعجیل الدین اذا وجب وتجهیز المیت اذا مات وتقدیم الضیف
اذا نزل والتوبة من الذنب اذا اذنب یعنی عجله ایلمک شیطاندندر الا بش یرده دکل
برنجیسی قز تشند کده نکاح ایدوب ویرمک ایکنجی دین واجب اولدوغی زمانده ادا ایلمک
اوچنجی دخی میتک تکفینی و تجهیزینی تیز قیلمقدر دوردنجی قونق کلدکده اوکنه طعام کتوروب
تکریم ایلکدر بشنجی کناه اتدکده عقبنجه توبه ایلکدر اما تأنی علی الاطلاق محمود اولدوغنک
سببی اولدر که اشلدوکی خیری کما ینبغی تمام ایلکی تدارک ایدر و دخی حق تعالی قتنده
مقبول اولدی می اولمیه می دیو اندیشه قیلور اما بصیرت عاقبت ایچون محمود اولدوغی
اشلدوکی اشنک خیر محض ایدوکن معلوم ایدینوب و آخرتده ثواب و حساب رجا
ایدوب عمله کوز دیکده اجتهاد تمام کوسترر امدی بلکل که بو فصلده مذکور اولنان اموری
کلیسی ضبط ایلمک اهم مطالبدر واتم مقاصددندر زیرا که علوم شریفه دندر و اسرار
لطیفه دندر بو فصل شیطانک حیله لرینی و خدعه لرینی بیان ایدر امدی بلکل که آدم
اوغلانه شیطانک وسوسه قیلوب عبادتنی باطل قلمغه قصد ایدوکی یدی طریق اوزره در
بری بودر که عملدن نهی ایدر چونکه حق تعالی اغواسندن صقلیه قول شیطانک وسوسه سنی
رد ایدوب ایدر که بنم بو دنیاده کلدوکدن مقصود اصلی آخرت یراغن کورمکدر
بو دخی عمل صالح ایله اولور مع هذا که بن محتاج بنده یم بو تقدیرجه ترک عمل ایلک
بکا خسراندر بو تنبهدن صکره شیطان ینه اغوا ایدوب ایدر که محتاج کون بو عالمک فرقتی
و صفاسنه مشغول اول قلبکده دنیا آرزوسی قلمسون صکره توبه قلوب
عمل صالح ایشله حق تعالینک رضوانی و جنانه اولشه ایکی جهانده برخوردار
اولوب ناموراد قالمیه سن ینه بتوفیق الله اهل عرفان اولنلر جواب ویروب
ایدر که وقت اولدر که صباحه ایرشیم بلکه اولمیم اجل خود آکوده دکل فرض
ایدهلم که یارینه قدر بتوشیریم بوکنکی عملی یارینه اشلیجک یارنکی عملی نه وقتده اشلرین
زیرا ایچون خود هر کونه بر عمل فرض اولشدر بو تنبهدن صکره ینه وسوسه قلوب ایدر که
بجد طوت بر عملی تمام ایلیوب برینه دخی باشله فرصت فوت اولدیغی جهتده خیر ایله
حق تعالی قتنده توبک زیاده اولسون بو دخی صاحب هدایت اولنلر بعون الله تعالی
رد ایدوب ایدرلر که از عمل ایشلیوب تمام ایلک خیر بودر حق عمله شروع ایدوب ناتمام قلمقدن

بوندن صکره بو وسوسه یه دخی باشلیوب ایدر که عملکی کوکلک ایله جمیع ارکانیله و شرائطیله
رعایت ایله سنی کورنلر عملنده مقصردر و بو تهمت اتمسنلر بلکه سنک حسن عبادتکه
اتباع اتسونلر بوندن صکره انکا ثواب حاصل اولور بری عبادتک ثوابی بری دخی
اتباع ثوابی اور بوندن غرض عملنه ریا خلط ایدوب ابطال ایلمکدر نعوذ بالله تعالی
اهل اخلاص بو نیده رد ایدوب ایدر که بزم طاعتمز حق تعالی ایچوندر خلقه کوسترمکده
بزه فائده یوقدر بلکه زیانمز چوقدر طاعتمزی ربمز کوردوکی یتر خلق نیجه اعتقاد
ایدرلرسه اتسونلر بزم امیدمز خالقمزدندر خلقدن دکلدر بوندن صکره اثنا ر
عجب ایله دخول ایدوب ایدر که زهی عمل و زهی اخلاص که سن قلدک حق تعالی قتنده
او مرتبه کسب ایلدک مخلصلر مقامنه و صدیقلر درجه سنه یتیشدک بو لطف الله
اهل بصیرت اولنلر بو وسوسه یه دخی رد ایدوب ایدرلر که منت اللهه که بزه توفیق
عمل نصیب ایلدی بو دخی مولانک فضل و کرمیدر که بزه قوت و قدرت ویردی
و دخی معرفت و بصیرت ویروب عبادتمزی موانعدن صاقلیوب بزی شیطان مکرندن
قورتردی و طاعتمزه کندو فضل و کرمی ایله قدر و قیمت ویردی یوقسه بزم عملمز
عبادت اتمک ویردوکی نعمته نسبت اول مرتبه ده دکلدر که بیلده بر بیک شکرین
کتورمکه قادر و صالح اولور حق تعالی حضرتی بزم مجرد عبادتمزی قبول اتمک اولدوغی
و سعادت در بوکنا رفعت درجه ایله و ازدیاد مرتبه ایرینه وجهله طلب قلرین
حقیقتده حق تعالینک فعل و عنایت کوندنده نیجه بنمدر دیو او تمدیح عرض ایده یکا
بوندن صکره مکر آخره اغاز قلوب ایدر که عبادتکی بو خلقدن اخفا ایلیوب هر نه
اشدرسک سن بله انشله کمسنه واقف و مطلع اولمیه زیرا که مخصلک علاری بوجهله اولور
حضرت حقدن غیری کمسنه واقف اولمز بوندن غرض بعض علارک اشلمکلکی لازم
کلور انکی ترک ایدوب عملی اخفا ایله ایدر دیمک ایله خلق ایچنده مشهور ایلمکدر
بو دخی ریانک بر شکل قسمیدر که کمسنه مطلع اولمز مکر که حق تعالی نور بصیرت ایله
و بو اشکالک مشکلی بودر که ریای سابقده خلقه عمل عرض ایدر بونده اخلاص عمل
عرض ایدر بو درجه ده حق تعالی هدایت ویردوکه صدیقلر بو وسوسه یه دخی
دفع ایدرلر که ای ملعون شمدیه دکین عملی اخفا اتمکه سعی ایدر ایدک شمدی
قصدک بودر که اخلاصمی افشا ایدهیسن ادمی بن حق تعالینک قولیم اول
نیمه ایلر دیلرسه عبادتمی اظهار ایلیسون دیلرسه اخفا ایلیسون و دخی بنی دیلکی

سوز ایلسون دیلرسه نشر ایلسون حکم الکندر بن انک دست قدرتنده و قبض ارادتنده یم
بو خلقک النده نه وار در که انلرک طویمدوغندن و یا طویادوغندن اندیشه ایده ییم
دیر بوندن صکره بیرنجی مکره اغاز ایدوب قضا و قدر مسئله سنی اکوب ایدر که یکا
بو عملدن حاصل نه در اکر سن ازلده سعید خلق اولندک ایسه ترک عملدن نه ضرر اولور
و اکر شقی یارادلدک ایسه عملکدن سکا نه نفع اولور بو مقامده حق تعالی عنایت و هدایت
میسر ایدوب بو ورطه عظیمه و بو عقبه شدیده دن خلاص اتدکه صدیقلر جواب ویروب
ایدرلر که تحقیق بز ربمزک بنده لریوز بزه خدمت و طاعت بیوردی کندو مصلحتنه
تحدیدی انک بیوردوغی بزه واجب اولان اولدر که مولامزک امرینه امتثال ایلیوب
نیو رغبت یرینه کتوروب نهی اتدوکندن اجتناب ایده وز حضرت خلاق عالم ربوبیت
اسرارینی و الوهیت اطوارینی کندو بیلور قوللارینه نیجه دیلرسه ارادتن اجرا ایدر
فاعل مختار و جلیل جبار در دیلدوکی اشلر کمسنه نک زهره سی یوقدر که اعتراض ایده بیله
نور تعالق پراشر کندو یه لایق اولانی کورشن خدمتده اولوب تحدالتی قوسو
حق تعالی کندو یه لایق اولانی بیلور دیلدوکنی اشلر کمسنه یه دانشمز و دخی جواب ویرو
ایدرلر که اکر سعید از لام اکر شقی اولم هر حال یکا عمل صالح اتمک و ربک بیوردوغی
طوتمق نافعدر زیرا اکر سعید اولورسم عبادتمی حجت ایدینوب ایدرم که الهی سنک
و مولا بنی توکلک عنایت ایدوب ازلده سعید تقدیر ایلمشسن عمل دخی
دخی اشلمیم رحمتکدن نصیب اولمز ایدم زیرا سنک تقدیرک مبدل و متغیر اولمز
ایدی عمل صالح قیلانلره دخی کندو فضلک ایله ثواب جزیل واجب قیلوب وعدک المشدک
اول وعد کریمه متوجه رجا ایدرم که نه سبب بنی سعید خلق اتدوکک کبی
عبادتمه دخی فضل و کرمک ایله قدر و قیمت ویروب ازدیاد و رفعت و علو مرتبه
میسر ایله دیرم و اکر شقی اولورسم باری قیامتده نفسمی ملامت ایلیم دنیاده
عاصی اولمسک بو بلایه کرفتار اولمز ایدک و بو مطعون اولمیم و دخی ایدرم که
الهی دنیاده سکا مخالفت اتمدم قادر اولدوغنجه بیوردوغکی یرینه کتوردم رضاک
اوزره یا اولدم اخرتده واخی داخی بسم رضاک اوزره یم ارکه جنته بیوررسک
ارکه جهنمه ایلیجاندره سکی بو سعادت یتر که سنک رضاک اوزرینه اولم بیوردوغکی
بیوز و دنیدرمیم علی الخصوص که قرآن کریمده و فرقان عظیمده طاعت ایدنلره وعد
و حشنک ب قلش ایدک حاشا و کلا که سنک وعدکده خلف و قولکده خلاف اوله دیرم

نته کم کتاب کریمده سعید اولنلرک حاللرندن حکایت ایدوب خبر ویردی که و قالوا
الحمد لله الذی صدقنا وعده یعنی شکر اول الله تعالی‌یه که بزه وعده قلدوغنی یرینه
کتوردی خلف وعد ایلمدی بو تقدیرجه شول کسنه‌لر که حق تعالی‌یه ایمان ایله و
طاعت ایله اولشور البته جنته کیررلر فضلی کرمی و وعدی مقتضاسنجه بو تفصیلدن
بیلندی که شیطان انسانه اولو دشمندر کشی عبادتنی انک الندن خلاص ایتمک مشکل
کشی‌یه وایا احتیاط اوزره اولمق واجبدر و حق تعالادن استعانت طلب ایدوب
استعاذه قلمقدن خالی اولمق جایز دکلدر فصل عبادت عایق اولنلرک دردنجی
کشینک کندی نفسیدر ای سعادت یولداشلری و طریقت قرنداشلری حق تعالی سزی
وبزی نفس اماره شرندن صاقلسون زیرا که نفس اماره دشمنک قویسیدر دشمنلرک
رئیسیدر بلالرک رحتلوسی واقترک مشغولوسیدر دردی بیوک دواسی مشکل زیرا
بونک دشمنلکی ایچرودندر سایرلرک طاشره‌دندر آکا اوغروسی غیری کبی اولمز
ضرری زیاده اولور بیتی اوندن صاقلمق متعسر اولدوغندن حیله‌سندن خلاص
متعذردر و دخی بونک دردی ایچرو یورکده‌در ظاهر اعضاده اولان کبی اولمز و دخی
بو کیشیه بر سوکلو دشمندر پس کشی دوستنک عیبنی کورمز زیرا که محبت کوزلرینی
اعمی ایدر انک دشمنلکلرین بلمز نفس خود دایم عداوت و شقاوت
اوزرینه در ایدوله هر کشینک نفسی عدو مهلکه‌سیدر هر دم هلاکنه قصد ایدر
خیری یوقدر حق تعالی کندو لطفندن و کرمندن صاقلیه و تامل ایله سنک جمیع اینکلر
ومضاجر و فتنه و محاربه و مجادله و معصیت و فتالرکه بو خلق ایچنده واردر جمله‌سی
نفس اماره سببی ایله اولمشدر کیمیده مستقلا کندوسندندر و کمنده معاونت شیطان
و مشارکت اعوان ایله اولمشدر مثلا حق تعالی حضرتنه اول عصیان ایدن ابلیس صاحب
تلبیس در انک باشنه بلالر کتوروب حق تعالی درکاهندن مردود و ابلیس کندو نفسی
ایدی سکز بیک بیل عبادت ایتمش آدی ملعون اولوب کبر و حسدی اوجندن
ضلالت بحرینه مستغرق اولوب مردود ایدی و مطرود و سرمدی اولدی
مع هذا که اول زمانده نه دنیا وار ایدی و نه خلق وار ایدی و نه شیطانلر وار ایدی
بلکه هر نه اشلدیسه کندو نفسی اشلدی کمنه وسوسه سینه ادیوب ضال اولمدی ایدی
اندن صکره آتمز آدم علیه السلام آنا و حوا حیات سرمدیه‌یه حریص اولوب شهوات
نفسانیه‌یه اتباع ایتمک ایله شیطان سوزینه مغرور اولدیلر و حق تعالی ایلک بیوردی غنی

صیوب عاصی اولدیلر بو عصیان سببی ایله حق تعالینک جوارندن دور اولوب
جنت فردوسدن مردود اولدیلر خوار و حقیر بو دنیا فانی‌یه یوقاری بالادن دنیای
دنیه‌یه تنزل ایلدیلر امدی بونلرده حرص تقاضا و شهوت وهوا اولمسه‌ی حق تعالینک
نهی ایلدوکی شجره‌نک ثمره‌سنه میل ایدوب و شیطانک اغواسنه تابع اولوب
کندولرینی و اولادینی بو دنیای پر بلانک جفاسنه مبتلا قلمزلردی و قابیل و هابیل
قصه‌سنی اشتمدکمی که حسد اوجندن ناحق یره قتل نفس اولدی و دخی رتب و عارت
شهوته بلاسندن بو نیچه معصیته مرتکب اولدیلر امدی بو جهانک ابتداسندن
انتهاسنه وارنجه تفتیش و تفحص ایلسک بولورسن که بو خلق ایچنده فتنه و فسادک اصلی
و منشاسی نفس اماره‌در سایرلرک کبی وسوسه‌سیدر دیمکدر اگر بو نفسک شومی اولماسه ایدی
هر کشی خیراشده و سلامت لقده اولوردی و حقا که نفس اماره بو جمله دشمنلک اولدیسه
هر کشی‌یه لازمدر که کندو نفسی اوزرینه اهتمام ایدوب اصلاحنه اقدام ایلیه اگر سؤال اولنورسه
بو دشمنک حیله‌سی و بو امرک چاره‌سی ندر بزه بیان ایله جواب ویررز که
بونک امری عسیر و اصلاحی مشکلدر سایر اعدا کبی دکلدر زیرا که نفس انسانک
مرکبیدر و آلتی وسیله در بالکلیه قهر ایلمک اولمز کمی براوغرده قایوب صاقلیه
اولمز زیرا که عظیم الضرر و شدید العیبدر صاحبنی هلاک ایدر رمز اتیدر که
اعرابی بکا بر یئه بری دعا ایدوب دیدی کم حق تعالی بلا ویرسن دشمنلرک جمیعسن
نفسکدن غیریسنه زیرا کشی نفسندن اگرچه متضرر اولور لکن بو نفسنه هرکز مستغنی
اولمز بو تقدیرجه لازم اولدی که تربیت و تقویت ایده و شول درجه ده که خیر
اشلمکه قوت کله و دخی جهد و ریاضت ایله و مرادلرینی منع ایلک ایله زبون و ضعیف
ایده و بو مرتبه‌ده که سرکشلکی ترک ایدوب مطیع و منقاد اوله امدی بونک
اصلاحی بابنده نظر لطیف کرک زیرا که بدن تند و تیز مرکبیدر که ضررندن کشی
امین اولمز و بونسز قطع منازل اولمز و طی مراحل دخی اولمز بو تقدیرجه علفنی
و صوینی اعتدال ایله ایدوب تو لجام و دیر اغزی یوک یوکلدیلر که
زبون و ذلیل اولوب قولنه غه برایه و نفسک اصلاحنده مشایخ کبار اوچ
بیان ایتمشلردر بری بودرکه مرادلرینی قطع ایدوب ارزورینی ویرمکه ایله
مطیع و منقاد ایده‌لر نته کیم برمرکب سرکشلک ایلیه علفنی آز ویرمکله زبون ایلدیلر
ایکنجی بودرکه زیاده یوک اوره‌لر نته کیم بر حارک بارینی ارتدیسه ذلیل و خوار اولور

اوجنجی بودرکه حضرت حقه تضرع و زاری قیله‌لر تا که عنایت و معاونت ایده‌ب نفسی
مستقیم ایدی ویره. نته کم حق تعالی یوسف نبیدن حکایت ایدوب بیوردرکه ان النفس
لامارة بالسوء الا ما رحم ربی تحقیق بنی نفسم بر یارلغه و شر و فساده سوق ایدیجیدر
مگرکه حق تعالی بنی اسرکیوب مطیع ایلیه. تمکنم یرکلمه بو اوجنجی امر اوزرینه ملازمت
و مداومت ایلیه بعون الله انک نفسی مطیع اولوب هوایه تابع اولمز. ایمدی کیمسنه‌یا
کندو نفسنه مالک اولوب انک ضررندن امین اولورسن. و دخی بلکل که تقوی بر
کنز عزیزدر و گوهر شریف و زیور لطیف درکه انده بر درجه‌ده خیر کثیر و فوز کبیر
و رزق کریم و غنیمت عظیم واردرکه قابل بیان دکلدر. دنیانک و عقبانک خیری
و برکتی بو خصلت حمیده‌نک ایچنده‌در. و قرآن کریمک آیات و بیناتنه نظر
قلسک تقوی ایچون اون ایکی خصلت شریفه بولورسن. اول حمد و ثنادر نته کم حق تعالی
بیورر و ان تصبروا و تتقوا فان ذلک من عزم الامور یعنی صبر و تقوی ایلک
کر تقوی حقایق امور و معظمات مهمات جمهوردر. ایکنجی اعدادن حفظ
و حراستدر نته کم بیورر و ان تصبروا و تتقوا لا یضرکم کیدهم شیئا یعنی
صبر و تقوی ایدرسکز دشمنلریکزک مکری سزه ضرر ایلمز. اوچنجیسی
تأیید و نصرت الهیدر نته کم بیورر ان الله مع المتقین الذین اتقوا. دخی
بیورر ان الله مع المتقین یعنی الله تعالی تقوی ایدنلر ایله‌در. و دوردنجی شدایددن
نجات بولمقدر و رزق حلال حاصل اولمقدر نته کم بیورر و من یتق الله یجعل له
مخرجا و یرزقه من حیث لا یحتسب بو آیتک تفسیری فصل تجرده بیان اولنشدر
بشنجی اصلاح عملدر که بیورر یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله و قولوا قولا سدیدا
یصلح لکم اعمالکم ای شول کمسنه‌لرکه ایمانه کلدیلر الله تعالیه تقوی ایدک و دخی طوغری
سویلک سوزکزی اعمالکزی اصلاح ایلسون. آلتنجی گناهدن یارلغنمقدر نته کم بیورر
یغفر لکم ذنوبکم یعنی و دخی سزک گناهلرکزی یرلغه‌سون. یدنجی محبت
الهیدر نته کم بیورر ان الله یحب المتقین یعنی الله تعالی تقوی ایدیجیلری سور
سکزنجی قبول اعمالدر نته کم بیورر انما یتقبل الله من المتقین یعنی حق تعالی
عبادتی قبول ایلمز الا متقیلردن ایلر. طقوزنجی اکرام و اعزازدر نته کم بیورر
ان اکرمکم عند الله اتقاکم یعنی الله تعالی قتنده زیاده اکرام اولانکز تقوالیسیکزدر
اوننجی اولم دمنده بشارتدر نته کم بیورر ان الذین آمنوا و کانوا

یتقون لهم البشری فی الحیوة الدنیا و فی الآخرة یعنی شول کمسنه‌لرکه ایمانه کلدیلر و دخی تقوی
قلدیلر انلرکه ایچون تسلیم روح ایدرکن جنتده مقاملرین کوسترمک ایله بشارت کوننده
بشارت واردر. اونبرنجی نار جهنمدن نجات بولمقدر نته کم بیورر ثم ننجی الذین
اتقوا یعنی متقیلره جهنم اودندن نجات ویررز. و دخی بیوررکه و سیجنبها الاتقی
یعنی اهل تقوی اولنلر نارندن بعید اولسه‌لر کرکدر. اون ایکنجی جنته وارث اولمقدر
نته کم بیورر تلک الجنة التی نورث من عبادنا من کان تقیا یعنی بو وصف ایتدوکمز شول
جنتدرکه بوکا وارث اولان قوللرمزدن متقی اولنلردر. بو آیه کریمه‌لردن بلندیکی
ایکی جهانک سعادتی تقویده مندرجدر. ایمدی سن دخی نصیبکی تقویدن فوت ایلمیه‌که
ایکی جهانده سعادتکدر اولاسن. و دخی بلکل که عبادت امرنده مقبول و معتبر اولان
اصول ثلثه‌در بری توفیق طاعت بری توفیق اخلاص عمل و بری قبول عبادتدر
جمیعی تقوی‌یه باغلیدر نته کم بیان اولندیکه ان الله مع المتقین و یصلح لکم اعمالکم و انما
یتقبل الله من المتقین آیتلرنده کلدی. ایمدی بو امور ثلثه که ذکر اولندی عبادتک
مداریدر و عبودیتک مرکزی بونلردر. زیرا که توفیق اولمینجه عبادته میسر اولمز
و اخلاص عمل اولمینجه فایده‌سی اتمام اولمز تمام اولدقدنصکره دخی مقبول اولمینجه
فایده‌سی اولمز. بو سببدندرکه عابدلر دایما حق تعالیه تضرع ایدوب سؤال ایدرلر
که یارب بزه طاعت اوزره توفیق ویر. و تقصیرلری تمام ایله و عبادتمزی کندی
کرمک و لطفک ایله قبول ایله. ایمدی بو مطلوبک کلیسی حق تعالی متقیلره وعده ایتدیکی
کرکه طلب ایلسونلر کرکسه ایلمسونلر. بو تقدیرجه قصد عبادت ایدنلره بلکه سعادت
دارینه طالب اولنلره کرکدرکه متقی اولنلر تا که شبهه‌سز عبادتلرینک فایده‌سی
مترتب اوله. روایتدرکه بعض مقابرده یازلمشدرکه تقویدن اوزکه زاد آخرت
یوقدر ای شول کمسنه‌لرکه آخرته سفر ایدرلر تقوی‌یه سز بو طریقه سلوک ایلمک. و
دخی عابدلر و زاهدلر جمیع عمرلرین عبادته صرف ایدرلر زحمتلر چکرلر مشقتلر چکرلر
قبول اولنه‌می اولنمیه‌می دیو تردد ایدرلر ایدی اکر بونلر عبادتلرنده تقوی اوزره
اولسه‌لر قبولنده تردد اولمزلر ایدی نته کم حق تعالی بیورر انما یتقبل الله من المتقین
بو آیت کریمه‌ده قبول عبادتی متقیلره تخصیص ایلدی. و دخی حضرت عایشه رضی الله عنها
روایت اولنورکه ایدر رسول الله حضرتنی صلی الله علیه و سلم دنیاده برشی تقویدن غیری
عجبه کتورمزدی. سببی اول ایدیکه تقوی‌یا ایچون مبعوث اولنشدی. تحقیق برشیئی کورسه

بجه کتوردی وقتی فرح اولوردی ۰ وقتاده رضی الله عنه بیورر توراتده
یازلمشدر که ای آدم اوغلانی الله تعالی یه تقوی ایله تقنده دیلریسک راحت اولیو
اول کسنه دن اوتشمه ۰ ودخی روایت اولنور که عامر بن عبد قیس رضی الله عنه
مرض موتنده ایکن آخرتن فکر ایدوب چوق اغلادی مع هذا کیجه ده وکوندزده
بیک رکعت نماز قیلور ایدی اکا سؤال ایلدیلر که نیچون اغلرسن سندن اوزکه
حق تعالی قتنده عابد وار ایدوکی معلوم دکلدر جواب ویردی که انما یتقبل الله من
المتقین آیتن اکدم اغلادم قورقارین که حق تعالی عبادتمی قبول ایلمیه ۰ ودخی
روایت اولنور که بعض صلحا شیخندن وصیت طلب ایلدیلر شیخلری ایتدیلر که
سکا بر وصیت ایدرین که حق تعالی جمیع اولینه وآخرینه اول وصیتی قیلمشدر نته کم
قرآن عظیمده وفرقان کریمده بیورر ولقد وصینا الذین اوتوا الکتاب من قبلکم
وایاکم ان اتقوا الله یعنی تحقیق وصیت قلدم سزلردن اول کلن کتاب ویرلدوکم
امتلره وسزلره که حق تعالیدن تقوی ایلک ایدی حق تعالی قوللرینه اصلح اولان
اموری دخی کندولردن اعلمدر وانصح وارحم در اکر عالمده تقویدن اوزکه بر ایو
خصلت اولیدی قوللرینه انکله وصیت ایدردی ۰ زیرا که عبادنه عنایتی
ورحمتی زیاده در وحکمتی کمال مرتبه ده ۰ ونهایت درجه ده ۰ وقتاکه بو وصیت تشریفله
وصیت قلدیه وجمیع اولین واخرین کلنلری بو وصیتده جمع ایلدیسه بلندی که
عبادت بابنده مرتبهٔ علیا ۰ وغایت قصوی تقوی در عبادت حقنده حکمتنه
ورحمتنه لایق اولان انواع عنایات ۰ واصناف کرامات مشتملدر مثلا نصیحت و
دلالت وارشاد ۰ وتنبیه وتأدیب وتهذیب بونلرک امثالی نه که وار ایسه
جمیعسی بونده مندرج در ۰ ودخی بیلندی که بو خصلت جمیع خیرات دنیایه و
مهمات عقبایه کافی وشافیدر ۰ ودخی درکات سفلیدن متبعد ودرجات علیایه
متبلغ در اکر سؤال اولنسه که بو تقدیرجه تقویدن اوزکه اتم مطالب واتم مآرب
یوقدر ۰ ودخی اشرف وسائل واحسن خصائل بودر ۰ امدی بزه واجب
اولدی که بو صفت حمیده ۰ وخصلت کریمه نک ماهیتنی وانواعنی واقسامنی
ومراتبنی وشرائطنی علی وجه التفصیل بیله وز تا که تقوی ایله عمله کتوره لم و
حقوقنی رعایت ایتمک بزه آسان اوله ۰ جواب ویررز که تقوی لغتده بیلدیکه
صاقنمغه دیرلر ۰ وقایه معناسنه در اصلی وقوا ایدی لفظ وادی تا یه دوندردیلر

تقوی اولدی نته کم وکلای کبی واوینی تا یه دوندردیلر تکلان اولدی وتقی
عابدلر ترک معصیت اوزره تصمیم نیت ایلسه لر و بو معنینک اوزرینه
مستقر اولسه لر نفسلرینی معصیتدن صاقنلر وصفت تقوی ایله متصف اولورلر
متقی اولورلر بو معنایه تقوی قلوبی ذنوبدن بری قلمقدر ایمانی یا اصطلاح حاله
تقوی دیو احتراز ایتمکه دیرلر شو معصیتلردن که اکا مشغلی صادر اولمامش اوله
حتی ترک ذنوب ایدوب کندوی معصیتدن بری قیله اکا تائب دیرلر متقی
دیمزلر تحصیلی کلامک بودر که انلرک قتنده تقوای جمیع زماننده قلبی معصیتدن
عصمته بولاغه دیرلر ۰ اما قرآن کریمده تقوی اوچ معنایه اطلاق اولنور
بری خشیت وهیبت معناسنه در نته کم حق تعالی بیورر وایای فاتقون
ودخی بیورر واتقوا یوما ترجعون فیه الی الله قورقک شول کونده که الله تعالی یه
رجوع ایدرسز واندهده صوری حساب اولنرسز ۰ ایکنجی طاعت وعبادت معناسنه در
نته کم حق جل وعلا بیورر یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله حق تقاته یعنی
حق تعالی یه کمال طاعت ایله طاعت قیلک عبادت ایتمک ایله وترک معصیت ملوق ایله
وشکر وذکر ایتمک ایله ۰ اوچنجی کوکلی کناهدن بری قلمقدر مشایخ قتنده
معتبر اولان شرطا اوزرینه بو اوچ معنیدن تقوی نک ماهیتی وحقیقتی
معناسی اخذدر اولکیلری دکلدر نته کم حق تعالی بیورر ومن یطع الله ورسوله
ویخش الله ویتقه فاولئک هم الفائزون بو آیتده طاعت وخشیت دکلدر
بلکه معصیتدن عصمتدر ۰ ودخی بلمک که مشایخ کبار تقوی ایچون اوچ منزل اثبات
ایدرلر بری شرکدن تقوی بری بدعتدن تقویدر بری معاصی فرعیه دن
تقویدر نته کم قرآن کریمده کلمشدر لیس علی الذین آمنوا وعملوا الصالحات
جناح فیما طعموا اذا ما اتقوا وآمنوا وعملوا الصالحات ثم اتقوا واحسنوا
بو آیتک تفسیرنده بعض مفسرلر دیمشلردر که اولکی تقویدن مراد شرکدن
احترازدر ۰ ایکنجی تقویدن مراد بدعتدر ۰ اوچنجی تقویدن مراد معاصی فرعیه دن
بری اولمقدر بو تقدیرجه آیت کریمه نک معناسی بودر که شول کسنه لر که ایمان
کتوردیلر عمل صالح ایشلدیلر انلرک یدکلری حلال طعامدن کناه وصوری حساب
یوقدر که شرکدن بری اولورلر وبدعتدن اجتناب ایدرلر ودخی حق تعالی نک اوامرینه
وسنت رسوله تابع اولالر وطاعتلرنده مستقیم اولوب معاصی فرعیه دن احتراز ایدلر

بعضیلر قتنده اوتکی تقوی حرامدن احترازدر ایکنجی شبهاتدن اوچنجی فضول
مباحاتدن بری اولمقدر بو معنای آخره حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
حدیث شریفنده اشارت واردر که بیورر انما سمی المتقون متقین لترکهم ما لا بأس
حذرا عما به بأس یعنی متقیلره انکچون متقی دینلدی که کندولره ضرر اولمیانی
باکی ضرره مؤدی اوله دیو بو حذر ایلدکلری اجلدن ودخی بلکل شرکدن وجمیع
احتراز ایلمک عوام مؤمنینک تقواسیدر وشبهاتدن ومباحاتک اسرافندن
حذر ایلمک خواص تقواسیدر اما صدیقلرک تقواسی اولدر که شول نسنه لرکه
حق تعالینک ذکرینه وفکرینه مانع اوله انلرک جمیعندن اجتناب ایلکدر اگر حلال
واگر حرام اگر ظاهر واگر باطن حتی شول خواطر قلوب کر حق تعالینک تفکرینه
مانع اوله انلردن دخی احتراز ایلمیجه کندولره متقی دینمزلر بو تقدیرجه تقوینک جمیع
اصنافنی جامع اولن تعریف بودر که ضرر احتمال اولن نسنه لرک جمیعندن
اجتناب اولدی وبو محتمل ضرر اولنلر ایکی قسمدر بری معصیه صرف و
حرام محضدر وبری شبهات وفضول مباحاتدر زیرا که بونلر حرامه
مشغول اولمق حرامه وعصیانه تیشدرر نفس امارهنک طغیانی سببی ایله
ودخی بلکل که حرامدن وعصیاندن تقوی ایلمک فرضدر بونک ترکی سبب
عذاب وباعث عقاب اولور شبهاتدن تقوی ایلمک مندوبدر بو تقوینک
موجبی ثواب وترکی عقاب اولور فضول مباحاتدن تقوی ایلمک خیر محضدر
ترکی سبب حساب ودقایات کوتنده حبس مدیده باعث اولور بونلردن بلندکی
تقوینک اونی درجه سی محرماتدن اجتناب ایلکدر اعلاسی مضر اولن نسنه لرک
جمیعندن احتراز ایلکدر مشایخ عظام بو درجه یه مقام ادب دیرلر بو مقامه
تیشنلر امور تقویده واسلوب ورعده وطریق ارشادده کامل ومکمل اولوب حق تعالی
درکاهنده بنده مقبل اولورلر شول سببدن که حقدن بعید ایدن نسنه لردن
اعضالرین وارکانلرین حفظ اتدیلر وکندو نفسلرینه تقویدن لجام اوردیلر
اگر دینلسه که اعضانک وارکانک اتقاسی نه کیفیت ایله اولور تفصیل ایلکه
بز دخی نفسمزه تقویدن لجام اوروب کندومزه رام ایلمک میسر اوله ایدر زکه
بو بابک شرحی وتفصیلی اوزرنده یعنی ارکان واعضا تقواسنده علمای آخرت
وصلحاء صاحب بصیرت بش فصل وضع ایلدیلر که هر بر فصلده اعضاء رابعه دن

بر عضوک کیفیت تقویسن بیان ایلدیلر وتبیان اولن اعضانک بری کوز بری
قولق بری لسان بری کوکلدر بری شکمدر بو بش اعضا حصول ادب
سایر ارکانک تقواسنی مستلزم اولدوغی اجلدن بونلرک تقواسن بیان
ایلمک ایله اکتفا ایلدیلر امدی بش عضونک کشی مناهیدن ومعاصیدن
حفظ ایدیجک سایر ارکان تقواسندن مستغنی اولور وحقوق تقوای تمامه
رعایت ایدوب بعون الله وتوفیقه یرینه کتورمش اولور **فصل اول** کوز
تقواسی بیاننده در امدی بلکل که کوزک تقواسی اولدر که نیه که
نظر ایلمیه خصوصا محارمدن وما لا یعنیدن حفظ ایلیه زیرا اکثر آفت نظردن
حاصل اولور نته کم حق تعالی بیورر قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم ویحفظوا فروجهم
ذلک ازکی لهم ان الله خبیر بما یصنعون بو آیه کریمه نک فحواسنده تأمل ایدیلر
اوچ معنایه اشارت بولورلر که بری تأدیب عباددر بری تنبیه فائده در
بری تهدیددر اما تأدیب بو آیتک یغضوا من ابصارهم قولندن فهم اولنورکه
چونکه حق تعالی حفظ بصر ایله امر ایلدی عبد اولنلره مولاسنک امرینه امتثال
لازمدر ودخی تأدیب ایله مؤدب اولمق واجبدر والا ادب الوب مجلسنده
دارمدر گستاخ وبی ادب اولنلره اجازت ویرمزلر بو تقدیرجه ترک ادب ایلمک
حجاب اولوب بساط قربه کیرمکدن منع ایدرلر اما فایده تنبیه بو آیتک
ذلک ازکی لهم قولندن بیلنور وبو لفظ ازکینک ایکی معنیسی واردر بری
بری زیاده معناسنده در ذکوه اکثر بنی اطلاق اولنور بو تقدیرجه بو آیتک
معناسی بودر که یا محمد مؤمنلره ایت که کوزلرینی حفظ ایلسونلر زیرا که حفظ
کوکلاری ایکن بدنن پاک ایلر وطاعتلرینه زیاده ایدر زیرا که حفظ نظر قلمه
اگر مقصد ایله حرامه نظر ایدرلرسه گناهه مرتکب اولورلر وقت اولور که کوکل
حرامه کوکلاری متعلق اولوب تحصیله مباشرت ایدوب هلاک اولورلر واگر
نظر ایدرلرسه وقت اولور که اگر کوکلاری متعلق اولوب هوا مقتضاسی
تحصیله مشغول اولوب طاعتدن وعبادتدن قالورلر نته کم نظر قلما
راحت اولوب بو فتنه لرک جمیعندن سالم اولورلر نته کم حضرت رسول صلی الله
علیه وسلم دن روایت اولنور که ایاکم والنظرة تزرع فی القلب الشهوة وکفی
بها لصاحبها فتنة یعنی نیه لرکه نظر ایلکدن صاقنک که نظر قلبه شهوت تخمنی صاچر

بوقدر فتنه صاحبنی یولدن چقرمغه کفایت ایدر ودخی ذو النون مصری رحمة الله
ایدرکه حفظ بصر بینه کوزلک قپوجی اولورکه شهوتلری قلبه دخول ایتمکدن منع ایدر
قچن که کوزلرکی مهم اولمیان نظرلردن حفظ ایتسک فارغ القلب اولورسک نتیجه
فتنه‌لردن نفسکی سالم بولورسن بو معنا خیرک زیاده اولورا اما تحذیر وتخویف
بو آیتک ان الله خبیر بما تصنعون قولندن فهم اولنور بونک معناسی بودرکه
ما لا یعنی یه نظر ایتمکدن حذر ایلک که حق تعالی معصیتلریکوزی کورور ونه اشلرسز
بیلور عاقبت کوره جزا ویرور نته کم بویرر یعلم خائنة الاعین وما تخفی الصدور یعنی حق تعالی
کوزلری خائن اولنلری بیلور وکوکلنده زیارلق اولنلری بیلور حذر ایلک یوخسه
سزه عذاب ایدر دیمک اولور ودخی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورر که ان النظر الی محاسن المرأة سهم من سهام ابلیس فمن ترکه اذاقه الله تعالی طعم عبادة
یعنی تحقیق بو عورتک حسنه نظر ایتمک شیطانک اوقلرندن بر اوقدر شول کمسنه که
ترک نظر ایلدی الله تعالی اکا لذات عبادت میسر ایدرکه اکا سرور ویرر امدی
عبادت حلاوتی ومناجات لذتی نصیب اولمق عابدلر قتنده اولو مرتبه در ودخی عالی
درجه در وبو معنی صلحا قتنده مجربدرکه شول کمسنه لرکه حفظ بصر ایدوب
عمل صالح اشلیوب عبادتلرینک حلاوتنی ادراک ایدرلر وکوکللرنده صفوت
بولورلر ما لا یعنیدن اعراض ایدرلر وبو معنی مشاهده قیلورلر حفظ بصر
قلبک بر طریقی دخی بودرکه کندو اعضاکه نظر ایده سن نیچون خلق اولنمشدر کوزه سن
انکچون مستغرق قلوب غیری لنه ایچون صرف ایتمیه سن فلانک ایتکلری جنت
باغچه لرین سیر ایتمکیچوندر وآلای اول باغچه نک فاکهه سن دیرمک ایچوندر
وکوزلری حق جل وعلا نک مشاهده ایتمکیچوندر وقولاغی اول سلطانک کلام شریفن
ایشتمک ایچوندر وکوکلی اول حضرت سبحانک جمال بیچونه مرآت اولمق ایچوندر
وبونلردن سائر اعضانک دخی هر بری بر عمل خاصه مخصوصدر امدی بونلری
دنیای دنیه ده نا مشروع اشلره وما لا یعنی امورلره صرف ایلمیک اجتناب وعلی
اولمان مراتب سکاتنده میسر اوله کرکدر امدی واجبدرکه بونلر نه ایچون خلق
اولدی ایسه انلره مانع اولجق امورلره صرف ایتمیه سن تاکه دار عقبانک سعادت
کبراسنی زخارف دنیای دنیه ایله صتمیه سن آلتنجی فصل قولاغی [illegible]
بیان ایدر ای عزیز بیلورک ورکاه اولکه استماع کلمات فحشیات واصغاء اصوات

منهیات حرامدر بونلردن اجتناب ایتمک واجبدر وکلمات مباحاتک اسرافندن
احتراز ایتمک لازمدر ایکی سببدن بری اولدرکه خبرده کلمشدر المستمع شریک
المتکلم یعنی دیکلیجی سویلینک شریکیدر بو تقدیرجه شول کلام که انی سویلمکدن
ضرر حاصل اولور انی ایشتمه سندن دخی ضرر مترتب اولور استماعی قبیح اولدوغی جهتدن
ایکنجی سببی اولدرکه ایشتمکدن خواطر قلوب ووسوسه ذنوب حاصل اولور انسانی
عصیانه مائل قلوب عبادتدن مانع اولور امدی بیلکل که شول سوزلرکه انسانک قلبنه
قرار ایدر تناول اولنان طعام کبیدرکه کیمی نافع وکیمی مضردر کیمسنک ضرری کمالنده
اولوب زهر قاتل کبی هلاک ایدر بیل که کلام آزر کاریله باقی قالور کوکله اثری
زحمت ومشقت ویرر بلکه حقد وحسده باعث اولور عظیم فتنه‌لره واولوبالا
بتندیرر وطعامک ضرری دوا ایله زائل اولور اما کلامک ضرری دفع اولنمیوب
ودرونه چاره بولنمز بلکه اکر انسان سمعنی ما لا یعنی کلامدن حفظ ایتسه قلبی
راحت اولوب بو ذکر اولنان آفتلردن امین اوله بعون الله تعالی اوچنجی فصل
لسان تقواسنک بیاننده در بیلکل که لسان انسانده اکرچه جرم صغیردر لکن جرمی کبیردر
وفتنه سندن نجات بولمق عسیردر زیرا که طغیان بونلردن اعضانک اعظمیدر
وعداوت بونلردن ارکانک احکمی واقویسیدر نته کم سفیان ثوری رضی الله عنه
روایت قیلورکه حضرت رسول صلی الله علیه وسلم که قلت یا رسول الله ما اکثر ما تخاف
علی فاخذ علیه السلام بلسان نفسه ثم قال هذا یعنی دیدم که یا رسول الله بنم
اوزرمه زیاده خوف ایده جک نه نسنه درکه دیدم مبارک بر باغیله لسانه
یاپشوب بودر دیو جواب ویردی دیو بیوردی که بلاء الانسان من اللسان
وحضرت عیسیدن علیه السلام سؤال ایدوب دیدیلرکه بزه بر عمل قیلورکه
انک ایله جنته کیره‌وز بیوردی که سویلمک دیدیلر قادر دکلز بیوردی که
امدی خیردن غیری سویلمک ودخی یونس بن عبید الله بصره شهرنده قاتی
اسی کونلرده صومه متحمل اولدم ما لا یعنی سوز ترک ایتمکه متحمل اولمادم ودخی
طاوس ایدر بنم لسانم ارسلاندر اکر قوی ویررسم بنی هلاک ایدر پس
بو لسانک حفظ وضبطی بابنده مشایخ کبار رحمهم الله تعالی بش اصل بیان ایدرلر
اصل اول ابو سعید خدری رضی الله عنه روایت قلدوغی حدیثک مضمونیدر
خبر ویررکه حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیوررکه ان ابن آدم اذا اصبح

ضرری کطعام ضررندن زیاده در
طعام ضرری بر ایکی کونده
زائل اولور اما اثری

بکرة الاعضاء کلها اللسان وتقول نشدتک الله ان یستقیم فانک ان استقمت استقمنا
وان اعوججت اعوججنا یعنی آدم اوغلانه صباح اولیجق جمیع اعضاسی حال دلیله
لسانه ایدرلر که حق تعالیدن دیلرز که سن مستقیم اولاسن زیراکه سن مستقیم اولیجق
بز دخی مستقیم اولورز وسن اکری اولیجق بز دخی اکری اولورز بونک سری
بودر که لسانک تأثیری قوی اولدوغی اجلدن سایر اعضای کندویه اویدورر
نته کم مالک بن دینار رحمة الله علیه ایدر قچن که قلبکده قساوت وبدنکده سقامت
ورزقکده خسارت کورسک تحقیق بلکه سندن بر یاوز سوز صادر اولمشدر ایکنجی
اصل حفظ اوقات ایلمکدر زیراکه انسانه ذکر الله وامر معروف ونهی منکر
وخیر نصیحت وتعلیم علم ومعرفت وارشاد وطریقت کلامندن هرنه که صادر اولورسه
کلامنک مطلقا یوقندن اولی مرتبه سی لغو اولمقدر لغو کلام ایسه خود تضییع اوقات
ایدوب عبادته مانع اولور نته کم روایت اولنور که حسان بن سنان برکون
کیدرایکن یول اوزرنده بر چارطاق کوردی وصوردی که بونه وقت یاپلدی دیدی
نفسنه خطاب ایدوب دیدی که یا مغرور نفس سانکه سنک اولمیانلری نیه صوررسن
بو نه صورمقدن سکا ربکی ذکر ایتمک خیرلو دکلمیدر که انی ترک ایدرسن دیوب
بر ییل نفسنه صومله عقاب ایلدی پس نهی سعادت شول کامله که نفسلرینه اهتمام
ایدوب تضییع اوقات ایلمزلر حیف اول بزوم کبی غافلره که ارخای عنان لسان
ایدوب کندولرینی ورطۀ هلاکه براغورلر اصل ثالث اعمال صالحه یه اشتغال
کوسترمکدر زیرا شول کمسنه لر که ترک اشتغال ایدوب بطال یورلر انلرک
اکثر اوقاتی حکایات غیبت ایله وکلمات فتنه انکیز ایله کچر نته کم ایدرلر
من کثر کلامه کثر سقطه یعنی کمک سوزی چوق اولدی خطاسی دخی چوق
اولدی غیبت خود تقدیرده صاعقۀ مهلکه درکه کشینک نیجه ییللق عبادتنی آز
زمانده یاقوب هلاک ایلر ایدرلرکه غیبت ایدنلرک مثلی شول کمسنه یه بنزر که منجنیق
قوروب ایچنه کندو عبادتنی قویوب شرقه وغربه واطراف عالمه پراکنده ایلیه
ودخی دیمشلردر که کثرة الکلام تمیت القلب باخصوص غیبت ومساوی اولا
ودخی حکایت اولندی که عزیزلردن برینه دیدیلر فلان کمسنه سنی غیبت ایلدی
اول دخی مساوی ایدنه بر طبق خرما ایلدوب دیدی که ایشتدم که حسناتکی بزه
ارمغان کوندرمش سز بز دخی مکافاتیچون بو خرماجغی سزه ارمغان کتوردک

مجلسنده غیبت سویلدی

دخی روایت اولنورکه عبدالله بن مبارک رحمة الله علیه دن عبداللهدن موافقت
طلب ایدیلر جواب ویروب دیدی که اکر بن غیبت ایلسم کندو آنامی ایدردم
زیراکه کندو حسناتمی آنامدن غیری یه ویرمزم دیدی دخی روایت
اولنورکه حاتم اصم برکیجه مست اولوب تهجد نمازینه طورمادی عورتی انی ملامت
ایلدی حاتم دخی جواب ویروب دیدی که نیجه کیشیلر کیجه لرینی احیا ایدوب
صباح اولیجق بزی مساوی قلدقلری طاعتلرینک ثوابنی بزه ویردیلر یوم حشرده
بنم میزانمه کیرسه کرکدر اول کیشیلر زیاده ایکن حقیقتده مجاهده ایدرلر دیدی
اصل رابع دنیانک آفاتندن سالم اولمقدر نته کم سفیان ثوری رحمه الله ایدر
دیله کتورمه شول کلامی که آنکله دیشک چیقار دخی ایدرکه بسط لسان ایدنلر افساد
شان ایدرلر دخی ایدرکه دلک ضبط ایله کندوکی ملامت ایله زیرا که تکلم مورث ابتلا
عالمدر دخی ابن مبارک رحمه الله ایدرکه سویلکدن دلکی صاقلا که صاحبنی اولدرمکه
مستعجلدر دخی لسان ترجمان جنان وکشینک کلامی عقلندن بیلور دخی ایدر لطیع اهل
انسانک لسانی کبیدر ارسلان کبیدر فرصت بولیجق صاحبنی هلاک ایلر ادمی سکا
واجبدر که لسانکی کلام سکوت ایله ملجم قیله سن دخی روایت اولنورکه یوسف
نیجه کلام واردرکه صاحبنه ایدرکه بنی ترک ایله که سکا زیانم طوقنمیه بو حکایتلردن
بلندی که کشی لسانکی م سکوت ایله ملجم قلمق واجبدر اصل خامس آخرت اقربن
آکمقدر زیراکه سویلنن سوز شوندن خالی دکلدرکه یا حلال اوله یا حرام اوله
اکر حرام اولورسه صاحبنی آخرتده عذابه کرفتار ایدر نته کم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
بیوررکه مررت لیلة اسری بی فنظرت فی النار قوما یاکلون الجیف فقلت یا جبریل من هؤلاء قال
الذین یاکلون لحوم الناس یعنی معراج کیجه سی جهنمده بر طایفه کوردم که جیفه یرلر دیدیم
جبریل بونلر کیملردر دیدی که دنیاده آدم ایچکلردر یعنی مساوی ایدیجیلردر
ودخی حضرت رسول صلی الله علیه وسلم معاذه بیوررکه اقطع لسانک عن حملة
القرآن وطلاب العلم ولا تمزق الناس بلسانک فتمزقک کلاب النار
یعنی دلکی اهل قرآندن واهل علمدن کس دنیاده مساوی ایله خلقی یرتمه
آخرتده جهنم کلابلری سنی دخی یرتمسون دخی ایلی قلاده دنیا روایت اولندی که
ایدر غیبت قلبی خراب ایدر وعبادتلرینی باطل ویدراتیلرینی ذائل قلور دکر
سویلنن سوز مباح اولورسه انده دورت امر واردر بری کرآماکاتبینی

رايشه مشغول ايلركه انده خير وفائده يوقدر • وشول كمسنه كه عاقللر بونلردن
استحيا ايدوب عبث يره ايذا اتمز • زيراكه هرنه سويليورسه بونلر يازرلر نتكيم
حق تعالى جل جلاله بيورر • ما يلفظ من قول الا لديه رقيب عتيد يعني انسان
هيچ برسوز سويلمز الا انك قتينده حاضر كوزدجي واردر • ايكنجي امر اولدركه شول
سوزركه يازلدقدنصكره كتاب اولوب حق تعالى حضرتنه وارر • امدي لغو
كلام وهرزه وهذياندن حذر كركدركه عاقبت صاحبني شرمسار ايدر
نتكم روايت اولنوركه بعض مشايخدن برشي كوردي كه خبثيات ومهملات
سويلر ايتدي اي مسكين شول سوزلركه سويلرسن انلاري يازرلر • وربكا
حضورينه التررلر • سويلدوكك سوزلره نظر ايدوب صكره اوتانجقسك اكر
اوچنجي امر اولدركه بو يازلن كتاب قيامت كوننده • عرصات ميداننده جميع
خلايق اوزرنه حق سبحانه وتعالى حضورنده اوقنه كركدر • اول زمانده سن
شدائد ايچنده عريان وكريان صوسز جكيده منقطع نعمتلردن ممتنع حيران
وسركردان ومنتظر اولوب • حالم نيجه اوله ديو فكر درياسنه غرق اولسن
دردنجي امر اولدركه بو كتاب اوقندقدنصكره هرطرفدن سني تشنيع وتوبيخ
ايدوب ايدرلركه دنياده بونجه روزكار قرار ايلدك آخر مولاك ارمغاني بوميدي كتوردك
بو مهملاته صرف ايلدوكك عمري نيچون حق تعالينك حمدينه وشكرينه صرف ايلمدك
نيچون كلامك بهترين واشرفين وشرينين ترك ايدوب بلا فائده مهملاته مشغول
اولدك ديو نيچه دردلو طعن وتشنيع ايدوب ملامت قيلهلر • امدي ارباب عبرت
واصحاب بصيرت اولن اخوانه بو اصول اربعه نصيحت اولمغه كفايت ايدر • عنايت الله
دوردنجي فصل كوكل تقواسني بيان ايدر • واصلاحي شاننده در • اي عزيز
قرنداشلر بيلك اوزرو كره واجبدر كه قلوبكز امورنده حسن نظر وفكر ايدوب
واجتهاد تام • واهتمام تمام ايدهسز • زيراكه بونك خطري عظيم واثري قويم
امري زيادهدر • واصلاحي مشغولدر • على الآخرة بو اجمالي تفصيل ايلك ايچون الحصول
يعني بش اصل بيان ايلهلردر اصل اول احوال قلوب حقنده وارد اولان ايات
بينات كريمه بيان ايدر نتكم حق تعالى بيورر يعلم خائنة الاعين وما تخفي الصدور
بو آيه كريمهنك معناسي تفسيرنده كلام سبقت ايلمشدر • ودخي بيورركه يعلم ما في قلوبكم
ما حذرده يعني حق تعالى قلبلركزده اولانه بيلور اندن قوركك ودخي بيورركه

٣٢

واسروا قولكم او اجهروا به انه عليم بذات الصدور • يعني سوزلركزي كرك
كزلك كرك اظهار ايليك حق تعالى قلوبكزده اولاني بيلور بو معني قرآن كريمده نيجه
يرلرده ذكر اولنمشدر امدي الله تعالى حضرتي جميع اسراردن خبير اولمقي خواص عبادي ايچون
تهديد شديد • وتحذير وتأكيددر • زيراكه علام الغيوب ايله معامله قلبي مقام خطر
ومحل حذردر • طريق استقامتدن اوزكه مخلص متصور دكلدر اصل ثاني حضرت
رسولك صلى الله عليه وسلم قوليدركم سوزر ان الله لا ينظر الى صوركم وابشاركم لكن
ينظر الى قلوبكم يعني حق تعالى سزك صورتكزه وبشرهكزه نظر ايلمز بلكه قلوبكزه نظر ايلر
بوندن بيلنديكه قلوب انسان موضع نظر سبحاندر امدي شول كمسنهكه
كه منظر خلق اولن يرلريني تزيين ايلكده اهتمام تام ايدرلر خلقك كوزنه كوچك كورنور
يوبوب يرلرنه زرد روپاك ايدرلر • اما حق تعالى حضرتنك نظرگاهي اولن كوكلي
تزيين ايلكده اهتمام اتمزلر • آب طهور توبه ايله خباثت ذنوبدن يوب اريتوب
پاك اولوب جواهر زواهر عبادات طيبات ايله كندولري زيبا قلمزلر • بلكه قبائح
اخلاق ذميمه ايله مهمل وفضايح اقذار معصيت ايله مختل ايدرلر • بروجه ايلهكه
اكر بو خلق انك اسرارينه واقف اولسهلر بلكه نفرت ايدوب ارالرندن مطرود
ومردود اولوب برساعت وبرلحظه انك ايله مصاحبت اتمزلر ايدي
بو حالته شغيله بكزركه قرآن شريفده وحديث منيفده انانمزلر • يا خود حيوان
وادانكي نسنه فكر اتمزلر نعوذ بالله من شرور انفسنا ومن سيئات اعمالنا
الاصل الثالث اولدركه بلدانك ابدان ايچنده قلوب انسان • عساكر دنياده
ايچنده سلاطين زمين وزمان كبي صاحب فرماندر • وسائر اعضا واركان انك
فرمانينه تابع اولوب اطاعت كوسترلر بس قچانكه سلطان صلاح اوزرينه اوله
رعيت داخي صلاح اوزره اولورلر • متبوع اولنلر امورنده مستقيم اولسهلر تابعي
دخي مستقيم اولور نتكم حضرت رسول صلى الله عم بيورركه الا ان في الجسد مضغة
اذا صلحت صلح الجسد وان فسدت فسد الجسد الا وهي القلب يعني تحقيق بدن انسانده
برپاره ات واردر قچانكه اول صالح اولسه بدن دخي صالح اولور قچانكه فاسد اوله
جسد دخي فاسد اولور بو ذكر اولنان ات پارهسي آگاه اولك انسانك قلبيدر چونكه قلب
جمله اعضانك رئيسيدر • بونك اصلاحي سائر اركانك صلاحني مستلزم اولديسه
بزه لازم اولديكه بونك اصلاحنه اهتمام تام ايدهوز اصل رابع اولدركه بو
انسانده مكتوم اولنان قيمتلو ومتلو جواهرك خزينهسي كوكللردر بو كنجينه

بیچه نوایدو فواید واردر اولکی عقلدر حق تعالی حضرتنک معرفتی کبی جهانک بهاسی
بو عقل ایله اولور ایکنجی بصیرت اعمال وفراست احوالدر حق تعالی قتنده اولان
جمیع افعال بونک ایله صورت اقبال کوستر اوچنجی خلوص نیت وصفای طویت در
مجموع عبادت بونک ایله قیمت بولور دردنجیسی علوم شریعت واحکام حکمت در
انسانک ملائکه اوزرینه شرفی وفضلی بونک ایله در وحقیقت عالمنی بونکله
سیر ایدر بشنجیسی اخلاق حمیده وخصال شریفه در که نفوس انسانیه بو قید
بشریتدن اطلاق اولوب طریقت مراتبن بونک ایله قطع ایدر بو تقدیرجه بزه واجب (در که)
بو خزینه شریفه کمال مرتبه ده حفظ ایدوب سارقلردن وقطاع طریقلردن
صاقلیه ور دخی انواع کرامات ایله معزز ومکرم قیله دور تا که بو جواهر عزیزه یی اعدا الطقو یمیه
فصل خامس اولدر که اگر احوال قلبه نظر قلنه وز بو بنده بش حالت بولورز که سایر
اعضاده بو قدر بریسی بودر که جمیع اعدا اوکه هجوم ایدوب جد وجهد ایدرلر که بونی الته
ایده لر زیرا که شیطان آدم اوغلانک قلبی اوزرینه یریدر نشه دایما شره
ولذته دعوت ایدر ایکنجیسی بودر که قلبک شغلی چوق در زیرا که عقل وهوا طرفندن کوکلی
قرار ایدر عقل لشکری ایله هوا لشکرینک معرکه سی کوکلدر دایما بونکا اوزرینده
جنک وجدال ایدوب کاه عقل لشکری غالب اولور وکاه هوا لشکری امدی بونکا کوکلی
قلعه لر کبی محکم حفظ اولنه تا که دشمن لشکری ظفر بولمیه اوچنجی حالت بودر که
بونک عوارضی ولواحقی ارتقدر که سهام خواطر کیجه وکوندوز ده بونک اوزرینه
یغمور یاغر کبی ایتلور بر لحظه خالی اولماز وانی منع ایتمکه قادر اولمزسن دخی
منعه قادر اولیمزسن زیرا که کوز کبی دکلدر یومه قویه سن راحت اولاسن ودکل
دکلدر یوموب سونلمیه سن راحت بولاسن وقولق کبی دکلدر که برماق ایله برکیدوب
استتر اولاسن بلکه سهام خواطر قلبک ته ایدر هر طرفدن کلوب منعنه قادر
دکلسن ودخی جمیع زمانده بری برینه اردنجه مسلسل اولوب بر لحظه منقطع اولمز
ودخی نفس اماره خواطر فی مثال در صو کبی خواطر اردنجه اقار منع ایتمکی مشکلدر
بو تقدیرجه آفت قلبدن نجات بولمق متعذر در دردنجی حالت بودر که کوکلک مرضینه
علاج ایتمک مشکلدر زیرا که کسدن غایب در مرضنه نه سبدن در بلنمز که ازالسنه
مشغول اولاسن بو تقدیرجه بونک ازالسنه نظر صحیح وکثرت ریاضت احتیاج واردر
بشنجی حالت اولدر که بو کوکله آفت تیز ایرشور ودایما مضطرب ومنقلب اولور
سهام خواطر اوزرینه متوالی ومتتابع ومتواتر اولدوغی اجلدن زوال اولوزره

٣٣

قرار قلمز که تدارک اولنه بعض عزیزلر ایدرلر که انکچون قلب دیرلر که دایما انقلاب
اوزره در اندنصکره نعوذ بالله اگر کوکل متزلزل اولورسه قتی مخاطره در سایر
اعضا تزلزلی کبی دکلدر زیرا که بونک تزلزلینک ابتداسی قساوت ودنیایه
رغبت ایتمکدر وانتهاسی حقه انکار ایدوب کافر اولمقدر نته کم حق تعالی ابلیسک
ابی واستکبر وکان من الکافرین بو آیه کریمه ده کبر سبب کفر اولدوکنه اشارت
بیز خود اعمال قلبیه دندر ودخی بلعم بن باعور حقنده بیورر که ولکنه اخلد
الی الارض واتبع هواه یعنی هوایه تابع اولمق ایله دنیایه مایل اولدی بو آیت
کریمه ده میل دنیا واتباع هوا که قلب ایله حاصل اولور عملادر سبب معصیت
وباعث شقاوت قلندی ودخی حق تعالی بیورر که ونقلب افئدتهم وابصارهم
کما لم یؤمنوا به اول مرة ونذرهم فی طغیانهم یعمهون بو آیتدن کوکل وکوز
منقلب اولمقدن سبب طغیان ومستوجب عصیان اولدوغی فهم اولنور بو جهتدن (که)
حق تعالی خاص خالص ومخلص قوللری تقلبدن قورقوب اکثری اهتمام لرینی
تمکین قلوب وتسکین خواطره صرف ایدرلر نته کم حق تعالی بونلردن حکایت
ایدوب بیورر که ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنک
رحمة یعنی یا رب بزم کوکلمزی حقدن میل ایتدرمه بزه هدایت ایدوب طوغری
یول کوستردکدنصکره ودخی مخلصلری حق تعالی وصف ایدوب بیورر که
یخافون یوما تتقلب فیه القلوب والابصار یعنی قورقرلر اول کوندن که
کوکللر وکوزلر اول کونده منقلب اولورلر حضرت رب العباد وملک یوم (التناد)
تقلبندن دیلرز که جمیع امه محمدی ودخی امه احمدی صلی الله علیه وسلم دنیا وصاحبت
وامور آخرتده اهل بصیرت قلوب لسانمزی وخاطرمزی وجمیع جوانبمزی و
ارکانمزی اصلاح ایتمک ایچون حسن نظر برله توفیق (رفیق) ایلیه آمین یا معین
اگر سؤال اولنورسه که بو تفصیلدن معلوم اولدی که اهم مهمات واتم ارادات
اصلاح قلب ایمش وبونی فوت ایتمک معظم خسرات واعظم خطرات ایمش
امدی بزه مصلح اولان معانی بیان وزبان اصطلاحنی عیان ایلیه تا که اجتهاد
تمام ایله بونک اصلاحنک اسبابنه شروع ایدوب مفسدلرندن اجتناب
ایده وز جواب ویروز که بونک تفصیلی طولدر بو کتاب اکا متحمل دکلدر
زیرا که مشایخ دین وعلماء اهل یقین کتب مطوله ده بیان ایتمشلر در قلب انسانیده

یتمش خصلت حمیده وتمتش صفت ذمیمه‌لر واردر امدی بونلر صادر اولور نیجه‌لری
واجبه وافعال محظوره واردر بو صفتلردن صادر اولور امدی شول
کمسنه‌لرکه دین امرنده اهتمام ایدی اولوب خواب غفلتدن بیدار اولورلر
کندو نفسلرینک اصلاحنه مشغول اولوب بو ذکر اولنان خصالده وافعال
حمیده کتورمکه صورت بکتابه بکاسل کوسترمزلر وافواه رجالدن وکتب
مشایخدن مستفید اولوب الله تعالی عمله کتورلر اکرچه بو کتابده عجایب القلوبک
جمیع اقسامنی وانواعنی واحکامنی علی وجه التفصیل اکتورمک متعذر ومتعسردر
لکن امراض قلوبه علاج باینده مهم اولنلرک دخی خصال حمیده‌نک استعمالندن
لابد ولازم اولنلرک اصولنی وفروعنی امراض قلوبدن شافی وعبادت امرنده
کافی اولاجق قدر بیان ایده‌لم ان شاء الله تعالی فصل بلکل که عجایب القلوبدن
دورت صفات واردر که نفوسک تنقیه‌سی وقلوبک تصفیه‌سی وعبادتلرک
تنزیه‌سی ومجتهدلرک فرلقه‌سی در ودخی بونلرک مقابله‌سنده دورت
خصلت واردر که عبادتک قوامی وعبارت نظامی ونفوسک فلاحی
وقلوبک صلاحی بونلرک ایله‌در وبو مذکور اولان صفات ذمیمه‌نک
بریسی طول امل بریسی استعجال عمل بریسی حسد بریسی کبردر وبونلرک
مقابله‌سنده اولان خصال حمیده‌نک بریسی قصر امل بریسی تأنی فی الامور
بریسی نصیحت بریسی تواضع در وقتاکه بو صفات مذکوره قلوبک فسادینه
وصلاحنه مدار اولدی ایسه واجب اولدی که بونک اکثرندن اجتناب
ایدوب اول دورت مناقب عالیه مراتبنی تحصیل ایده‌وز تاکه کلمزدن ع
ازاله کدر حاصل اولوب مقصوده ظفر میسر اولا امدی طول امل
دیدیکمز صفت براولو آفتدر که نفوسدن حلاوت طاعتی سلب ایدوب
نمیمه شره وفساده جلب ایدر ودخی بر فتنه عظیمه‌درکه خلقی انواع بلیاته
واصناف سیئاته سوق ایدر شول سببدن که برکمسنه طول امل قلسه
اندن دورت نسنه ظهور ایدر بریسی بودرکه عبادته سستلک کلور
زیراکه ایدر زمان چوق بوکون عبادت ایلدم ایسه یارین ایدم برکون ایدم
دیمک ایله عمری تمام اولور نته‌کم داود طائی رحمه الله علیه ایدر شول کمسنه‌که
وعیددن قورقوب بعیدی قریب اولور ودخی یحیی بن معاذ رضی الله عنه ایدر

طول امل جمیع خیری قطع ایدر طمع دنیا جمع ایدر صبر جمیل اوجوبه سوق ایدر تشنی
صاحبنی شره حکر ایکنجیسی توبه‌نک تأخیرینه وترکنه باعث اولور زیراکه ایدر
دخی بکیتلکک واردر زمانم چوق قدرسی ایدوب مال ومنال جمع ایدوب اسباب
معاش کسب ایدوب برقاچ کون بو دنیانک نعمتلرندن وادا آلاین ذوق
وصفا سوروب اندن توبه ایده‌یین وعمل صالح قیله‌یین دیر بو ملاحظه ایله
دنیایه مشغول اولور ناکاه اجل یتیشوب فوت اولوب مغبون ومحروم قالور
اوچنجیسی حرص ایله جمع ماله مشغول اولور زیراکه ایدر شمدی قوتم وقدرتم
واردر یکین فضله مال کسب ایدوب ذخیره ایده‌یین که برقاچ کلون صکره پیرلک یتیشوب
ضعیف اولورین کسب ماله ایده‌مزم فقر وفاقه غلبه ایدر پیرلکده یوخسوللق کوجی اولور
صاغلق وصیرولق بزوم ایچونداردر اخر وقتده کیمکه قیوسنه واریب آنه‌لر ایدرلر
کیشینک یاری یابچو غیدر صاغلغنده کیشی محتاج اولمقدن فوت اولوب مالیله
دشمنه قالمق یکدر دیو بونک کبی افکار فاسده ایله دنیانک غدارته میل ورغبت
ایدوب مال جمع اتمکه مشغول اولور زکوة ویرز وصدقه قلمز اولور بو ملاحظه‌ده
غافلایکن اجل یتیشوب آنی ویرمیوب فوت اولور اوقات ضایع اولوب مالی کندو یه
بار وصوکنده بار اولور عیشی نشه وراحتی زحمته مبدل اولوب کسب ایلدوکی
مالی بونده قور وبالنی بوکلنوب بیله الور کیدر تا ابد الآباد حسرت وندامت
الجنده قالور نته‌کیم ابو ذر غفاری رضی الله عنه ایدر تثقلنی همم یوم لم ادر که
قبل کسف یاابا ذر قال ان املی جاوز اجلی یعنی بنی اولدردی شول کونک
غمی که اکا یتشدم ایتدیلر یتشمدک کونک غمی سنی نیچه هلاک ایدر ایتدی املم
اجلومی تجاوز ایلدی دوردنجیسی قساوت قلب ونسیان آخرت حاصل اولمقدر
زیراکه قاچنکه عیش طویل فکر ایلیه کناهلی اکثر اولورسه موتی وقبری ذکر ایلمز
اولورسه بلکه سنک اونو فکرکه واکثر فکرک حدیث دنیا اسباب ذوق وصفا
ومئونت معیشت وخلقله مصاحبت وصحبت اولور بو جمله غفلت نسیان آخرته وقساوت
قلبه ونسیان ذنوبه باعث اولور زیراکه کیشینک قلبینه رقت ودرونده صفوت
وتوبه یه عزیمت واندیشه آخرت حاصل اولمز الا ذکر ثواب طاعت وذکر عقاب
معصیت وتأمل احوال آخرت وملاحظه شدائد موت ایله حاصل اولور نته‌کم حق تعالی
بیورر فطال علیهم الامد فقست قلوبهم یعنی بونلرک مدة عمری اوزون اولدقده

دنیایه میل ایدوب آخرتی اونودوب قساوت قلب حاصل ایدیلر • و دخی علی
بن ابی طالب کرم الله وجهه بیورر که انّ اخوف ما اخاف علیکم اثنتان طول الامل
واتباع الهوی الا وان طول الامل ینسی الاخرة واتباع الهوی یصدّ عن الحق • یعنی بنم سزک
اوزرکزه زیاده قورقدوغم ایکی نسنه در • بری طول امل بری اتباع هوا زیرا که
طول امل آخرتی اونتدورر • وهوایه تابع اولمق حقدن اعراض ایتدورر • ایدی دنیانک
طول املی قلبک توبه‌یی اهمال ایدوب گناهی چوق و عباداتی از قیلورسین و حرصک
زیاده اولوب قساوت و غفلتک آرتر • بوندن بیلندی که طول املدن اوزکه
آفت اولماز • و بونک علاجندن زیاده علاج اولمز • اما چون که قصر امل قلوب موتی
کندوکه یقین فکر ایلیک • فوت اولان اخوان واقرانک حالنی ملاحظه ایلیک • و
ایدیسک که بونلر اگرچه زینجه فوت اولدیلر وقت آولا که بن دخی علی الغفله فوت اولم
ایدی حذر قلان صحتمه مغرور اولیوب آخرتم براغن کوره‌یم دیسک طول امل
آفتلرندن خلاص بولورسین نته کم عوف بن عبدالله رضی الله عنه ایدر که نیجه کیشیلر
بر وقت معینه یتشمک قصدن ایدوب ایرشمدین اولورلر • و نیجه‌لر امورلی
فردایه صالوب صباحه چقمدیلر • پس شول کمسنه لرکه اجلک سرعتن الکلدیلر
طول املدن اعراض ایلدیلر • و دخی عیسی بن مریم علیه السلام بیوررکه الدنیا ثلثة ایام
امس مضی ما بیدک منه شیء وغدا لا تدری اتدرکه ام لا ویوم انت فیه فاغتنمه
یعنی دنیا سلامتی اوچ کوندر • بری دونن ایدی گچدی ارتق الکه گلمز بری
یارندر یتشدیگی بلنمز بری بوکوندر آنی غنیمت کور • و دخی ابوذر رضی الله عنه
ایدر که الدنیا ثلثة ساعات • ساعة مضت • وساعة انت فیها • وساعة لا تدری
اتدرکها ام لا فلیست لک فی الحقیقة الا ساعة واحدة • یعنی دنیا اوچ ساعتدر
بری گچدی بری دخی گلدی یتشمک مشتبهدر • بری دخی بو دمدر حقیقتده دنیادن
بر ساعته مالک سین • و دخی بعض مشایخ رحمهم الله تعالی ایدرلر دنیا اوچ نفسدر
بری گچدی اول نفسدر که اشلارسک اول قالدی بری دخی گلمدیکی گلجکی مبهم
مجزوم دکلدر پس حقیقتده بر نفسه قادرسین انی دخی فوت ایله سکانه مراد ایسه
انی اشلارسک توبه وطاعته صرف ایله کرک معصیته بذل ایله • نته کم حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم بیورر • الا تعجبون من اسامة بن زید المشتری الی شهر
ان اسامة لطویل الامل والله ما وضعت قدما وظننت انی لا ارفعها ولا لقمة

فظننت انی اسیغها حتی یدرکنی الموت والذی نفسی بیده انما توعدون لآت
وما انتم بمعجزین • والله بن بره قدم بصدادم که اولمزدن اوکدن بنه قالدرمغی
ظن ایلیم • و بر لقمه اغزمه قویدم که اولمزدن اوکدن یوداجغمی ظن ایدم شول
الله حقیچون که سزنم نعیم ایتک ایلدیکه در سزه وعده اولنان کلسه کرکدر قچان که
بو امور مذکوره ملاحظه قیلسک بو فکر اوزرینه بر قاچ کون مداومت کوسترسک
تحقیق طول امل سندن زائل اولور یرینه قصر فکر و تعجیل حاصل اولور کندک توبه
قلمغه مستعجل اولوب طاعته و عباداته مبادرت ایدرسین • دنیادن طلبک
اکسیلوب و رغبتک کسیلوب منقطع اولورسین قلبکه آخرت اندیشه‌سی
دوشوب هر لحظه موتی یاد ایدوب احوال آخرتی بر بر شاهده ایتمکه باشلرسین
بو تقدیرجه قلبکدن قساوت زائل اولور یرینه رقت وصفوت کلور
و دخی خوف و خشیت حاصل اولور • عبادتکده مستقیم • و عاقبتک امرنده
قویم اولورسین • بو خصلت حمیده سببی ایله بفضل الله و برحمته • روایت
اولنور که زراره بن ابی اوفی یه فوت اولدقده نسک واقعه‌ده کوروب صوردیلر که
حق تعالی قتنده خیرلو عمل نه در • جواب وردی که قضایه رضا و قصر امل
اما حسد بر صفت ذمیمه در و آفت عظیمه در که ابطال عمل و افساد احوالک
مبدأ و منشأیدر • موجب الخطیئات • و مورث السیئات در • و دخی
بر مرضدر که اکثر علما و قرا بوندن هلاک اولورلر بو مرض علم و معرفت داراولنی
ازاله‌سنده عاجز و متحیر در سازنک حالنی بوندن قیاس ایله • و حضرت
رسول صلی الله علیه وسلم بیوررکه ستة یدخلون النار بستة العرب بالعصبیة و
الامراء بالجور والدهاقین بالکبر والتجار بالخیانة واهل الرساتیق بالجهل والعلماء
بالحسد • یعنی آلتی کمسنه آلتی نسنه ایله جهنمه کیررلر عرب تعصبیله
بکلر ظلم ایله • ورئیسلر تکبر ایله بازرکانلر خیانت ایله قریه اهلی جهل ایله
علما حسد ایله • و دخی بلمک کرک کیم حسد ایله موصوف اوله اندن شش نسنه
ظهور ایدر • اوّلکی آفت و طاعتی اکلر نته کم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
بیورر • الحسد یاکل الحسنات کما تأکل النار الحطب • یعنی حسد عباداتی یبوب آتنا
اود اودونی یاندروب هیچ ایتدوکی کبی • ایکنجی شر و معصیت حاصل ایدر نته کم
وهب بن منبه رضی الله عنه ایدر که حسودک اوچ علامتی واردر حضورکده تواضع

غیبتکده مساوی ومصیبتک وقتنده سوینور . و دخی حسد بر خصلتدر که انکا
شرندن حق تعالی استعاذه بیورمشدر شیطاندن وساحردن بیوردوغی کبی . و
حق تعالی بو اوچ نسنه دن استعاذه قلمغی بر منزله ده تعلیم ایتمشدر که سوره فلقده
بیورمشدر . اوچنجی بلا فایده تعب و غم چکمکدر نته کم محمد بن سماک قدس الله سره ایدر
لم ار ظالما اشبه بالمظلوم من الحاسد نفس دائم وعقل هائم وغم لازم یعنی
حسوددن اوزکه بر ظالم کورمدم که مظلومه بکزیه زیرا که حسودک نفسی خود حاسد
عقلی حایر غصه سی متواتردر . دوردنجی کوکل کوزی کور اولمقدر . بر جهله که حق تعالی
حکمتندن بر نسنه فهم ایتمز اولوب بصر بصیرت ایله ادراک ایده مز اولور
نته کم سفیان ثوری رحمة الله علیه ایدر اهل ورع اولمق استرسک صحبت اذکیا ایله
طمع ایله سریع الفهم اولمق استرسک حسود اولمه . بشنجیسی خورلق و محروملقدر
کشی حسد ایله مقصوده واصل اولمز و کندویه نسنه یردم ایلمز نته کم حاتم اصم ایدر
الطعان غیر ذی دین والمغتاب غیر عابد والنمام غیر مأمون والحسود غیر منصور
یعنی کیت طوتن دین طوتمز غیبت سویلین عابد اولمز غماز امین اولمز حسود
منصور اولمز خود مظفر اولمادوغنک حکمتی بودر که حق تعالی مؤمن قوللرینه ویردوکی
نعمتک زوالن استر امدی حضرت رب العزت مؤمنلره ویردوکی نعمتی حسودلر
تمناسی ایله زائل ایتمز . و دخی مطیع قوللرینی توبه کندینک ربوبیتی وحکومتنه
طعن ایدنلره یاردم ایلمز . بر صفت که نفسک راحتنی و عقلک ادراکنی زائل قیله
و دخی آفت عبادته و کثرت معصیته سبب اولا و انسانی مطلوبندن محروم
و دشمنلرینه مغلوب ایلیه انک کبی امر شوم و طبع مذموم و مرض مشکل
و داء معضلدر علاجنه مشغول اولمق واجبدر اما علاوه استعجال ایتمک و اموریده
خفت ایتمک بر شوم خصلتدر که بوکا ابتلا نیجه مقاصد فوت اولور و نیجه معاصیه
سبب اولور . زیرا که استعجالدن دورت آفت ظهور ایدر بریسی عابدلر عبادتدن
مراتب خیردن بر مرتبه و منازل عزتدن بر منزله مراد ایدینورلر . وقت اولور که
ایرمکی سببیله عبادتی وقتندن اوک ایدر اول مراد ایدندوکی خیر مرتبه اولمز
و دخی وقت اولور که بعض شرایطنی وحقوقنی فوت ایدر اثر عبادت دخی
ظاهر اولمز بو تقدیرجه امیدندن مأیوس اولوب ثوابندن محروم قالور
وقت اولور که اجتهادینه مبالغه ایدوب کندو نفسنه تعب و زحمت ایدوب سعی بی فایده

حافظ اولمق استرسک دنیایه حریص اولمه خلقک خلافندن قوی ایلینی استرسک

اولور

اولوب مقصودی مترتب اولمز زیرا که اکثریا حصول مرادات و ترتب
مثوبات اوساط ایله توسط مابیننده اولور خیر الامور اوساطها موجبنجه بو تقدیرجه
افراط ایله توسط مطلوبی فوت ایدوب ایلکسی بیله نتیجه استعجال اولور نته کم حضرت
رسول صلی الله علیه وسلم بیورر ان هذا الدین متین فاوغل فیه برفق
فان المنبت لا ارضا قطع ولا ظهرا ابقی یعنی بزم دینمز طریق معیندر بو طریقه
رفق ایله دخول ایدک که انوک ایلن یورین مرکب یولده قالور قطع منازل ایده میوب
مقصوده واصل اولمز . و دخی مثلدر که اکلن اکلن یورین منزل الوب سرعتله
یورین یولده قالور . یوزغه طوار سرحک اولور و آثار ایدر که اوکمک ایله
از منزله وارمز . ایکنجیسی اولدر که بر نسنه نک حق تعالی قتنده حاجتی اولور جلد
دعا ایدوب حصولنده استعجال ایدر امید ایدندوکی زمانده وقت اولور
حاصل اولمز پس سعینده فتور کوستروب سستلک ایدوب ترک دعا
ایدوب مطلوبی بالکلیه فوت اولور . اوچنجیسی اولدر که وقت اولور که انکا
بر ظالم کشی ظلم ایدر انجندوکندن بد دعا ایدر غضبی کچنجه صبر ایتمز اول دعاسی ایله
بر مسلمان هلاک اولور کندو صبر ثوابندن محروم قالور . و دخی وقت اولور که غضب ایله
دعاده حددن تجاوز ایدوب کناهه کیرور نته کم حق تعالی بیورر ویدع الانسان
بالشر دعاءه بالخیر وکان الانسان عجولا یعنی انسان غضب وقتنده نفسنه
واهلنه و مالنه شر ایله دعا ایدر خیر ایله دعا قلدوغی کبی دعاسنده استعجالی ایدر
عاقبتنه نظر ایتمز کندویه ضرر ایدر . دوردنجیسی اولدر که عبادتک اصلی و مداری
ورعدر ورع دخی اصلده هر نسنه یه مبالغه ایله نظر و فکر ایتمکدر اصلنی تفتیش
و تفحص ایتمکدر یرلر یمکدن و ایچکدن سویلکدن و کیمکدن ایشتمکدن هر نسنه وار ایسه
تحقیق که بر کشی امورنده تأنی و تأمل قلمیوب استعجال کوسترسه کلامنده خطادن
وطعامنده و لباسنده و سایر امورنده شبهه دن و حرامدن خالی اولمز
بو تقدیرجه اول کشی اهل ورع اولمز و اهل ورع اولمینک طاعتنده خیر اولمز
زیرا که ورع سرمایه عبادت و بدایت سعادتدر امدی بر خصلت که انکا ایله
خیردن انقطاع و مطالبدن حرمان و امتناع حاصل اولا و خطات مسلمین
و زلات مساکینه باعث اولا اول خصلتک ازاله سی و اول مرضک معالجه سی
امرنده اهتمام تام ایدوب داروی ورع و تأنی و تأمل ایله علاج ایلمک واجبدر

ایله

اما کبر بر صفتدر که مهلک و سایر صفات ذمیمه‌یه فروع دینه ضرر ایدر نته‌کم
حق تعالی بیورر ابی واستکبر وکان من الکافرین بوندن بیلندی که کبرک اعلا
مرتبه‌سی کافر اولمقدر اما ادنی مرتبه‌سی دورت درلو آفته سبب اولمقدر
بریسی حقدن محروم اولوب بصر و بصیرتی اعمی اولمقدر بر درجه‌ده که حق جل
وعلا حضرتلرینک آیاتنی کورمز و احکامنی فهم ایلمز اولور نته‌کم حق تعالی بیورر
ساصرف عن آیاتی الذین یتکبرون فی الارض بغیر الحق یعنی یریوزنده بغیر حق متکبر
اولنلرک قلبینی بزوم علامتیمزی فهم ایلمکدن منع ایدرز و دخی بیورر که کذلک
یطبع الله علی کل قلب متکبر جبار یعنی هر قلبه که جبار اولا الله تعالی مهر اورور احکام
دینی فهم ایتمز اولور ایکنجی اولدر که حق تعالی متکبر اولانی سومز انی بغض ایدر نته‌کم بیورر
انه لا یحب المستکبرین یعنی موسی علیه السلام ایدر حق تعالی حضرتندن صوردم که
یا رب قوللرکدن هنکی قولکده زیاده مبغوض اولنلر کیملردر بیوردی قلبی
متکبر اولنلر دلی غلیظ اولنلر الی بخیل اولنلر کوزلری حقی کورمیلر اخلاقی
یرامز اولنلر اوچنجی اولدر که حق تعالی انکه خورلق ویرور نته‌کم حاتم اصم رحمة الله علیه بیورر
کبردن و حرصدن و افتخاردن حذر ایلیون که متکبر اولان کندی ایلک
ار اولدن و خدامندن خورلق کورمینجه دنیادن چقمز و دخی حریص بر لقمه ایچکه
دوریجم صوییه محتاج اولمینجه دنیادن چقمز بلکه اول دخی بویله که الحریص محروم در جه بوده
ظاهر اولور و دخی کندو یرینی زینت ایلکه افتخار ایدنلر عاقبت کندولری بولنه
وبخته ملوث اولمینجه دنیادن چقمز و دخی ایدرلر که دنیاده بغیر حق متکبر اولنلر
حق تعالی انلری بحق خور ایتکله مستحق اولالر دردنجی اولدر که آخرتده جهنم اودیله معذب
نته‌کم حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم حق تعالادن حکایت ایدوب بیورر که الکبریاء
ردائی والعظمة ازاری فمن نازعنی فی واحد منهما ادخلته فی نار جهنم یعنی
کبریا و عظمت بانکه مخصوصدر بنمله کیم نزاع ایدرسه دعوای کبریا و عظمت قلورسه
انی جهنمه قویوب اودیله معذب ایدرین ایدی بر خصلت که سلب معرفته الله
سبب اولا و دخی آیاتنک احکامنی فهم ایلمکه مانع اولا و دخی دنیا غضبنه و آخرت
عذابنه اولمغه باعث اولا عاقل اولنلره واجبدر که بونک اصلاحی امرنده غافل اولمیه
خبر نوقت حذر ایدوب ازالسنده مشغول اولوب شرندن استعاذه ایلیه‌لر
بو خصال اربعه مهلکه ذکر اولندی باکلزلیسی انسانده واقع اولسه ضرر میازاروب

طاعتنه مانع اولور بو فتنه‌ده قالدی که دورد دخی بر کتبده جمع اوله حق سبحانه وتعالی
قبلندن دیلرز که جملهمزی بو صفات ذمیمه آفتلرندن لطفی و کرمی بر له صقلیه
آمین یا مجیب السائلین اگر سؤال اولنسه که بو صفات قبیحه و صفات ذمیمه‌نک
حدینی و حقیقتنی واقف منی بیان ایله تا که بونلردن احتراز ایلمک میسر اولا جواب
ویررز که علماء آخرت قتنده حقیقتده طول امل اراده طول حیاتدر و درجات تأخیر
اجلدر و دخی بو معنی اوزرینه قلبی متوار قلمقدر اما قصر امل بونک ضدیدر
بلکه لایق بودر که کندونک طول حیاتنی حق تعالی حضرتنک مشیتنه حواله ایلیه ان شاء الله
دیمک ایله استثنا ایلیه و ارادت حیاتی شرط صلاح ایله مقید قلیه و دخی ایده که حق
سبحانه وتعالی بکا خیرلو ایسه طول حیات استرم والا استمزم دیه امدی تحقیق که
بر کشی حکم ایلیه که بن ایکنجی نفسه یا ایکنجی ساعته ییتشورم دیه اول کشی
طول امل تعلق سببی ایله آثم اولور زیرا که غیبه حکم ایدر و دخی رجا ایلدوکی
طول حیات متعدد رنجه اسباب معیشته مشغول اولوب عباداتدن قالور ایکن
قصر امل ترک مباشرت اسبابه قلنسه طول عمل معصیتندن خلاص اولور و دخی
بلکه امل ایکی قسمدر بری امل عوام بری امل خواصدر اما امل عوام اولدر که
طول بقا استر رجوع مال ایدوب تمتع ایتمک ایچون بو امل معصیت محضدر بونلردن
قصر امل تعلق فرضدر نته‌کم قرآن کریمده حق تعالی بیورر که ذرهم یأکلوا ویتمتعوا
ویلههم الامل فسوف یعلمون یعنی یا محمد کافرلری قو که ییسونلر و دنیادن تمتع
اتسونلر و طول امل بونلری دنیایه مشغول قلسونلر صکره بزم وعیدمزی بیلیرلر
اما امل خواص اولدر که طول حیات استر بر خیرلو ایشی تمام ایتمک ایچون
بونده خطر واردر زیرا که اول خیرلو ایشک تمامنده دنیده فلاح وار ایدوکنه جازم
دکلدر بو شول سببدن که اول خیرلو ایشده وقت اولور بر آفت اولور اول
خیری بشرتینه یتمز بو تقدیرجه بر کشی صومه و صلوة و سائر خیراته شروع ایلسه
اول خیری تمام ایدرین دیو جزم ایلمیه زیرا که غیبه حکم ایلمکدر مگر که حکمنده ان شاء الله دیه
و دخی اول ایشک اتمامنی قطع رجا ایلمیه بلکه یا رب بو ایشک اتمامنده بکا
خیر وار ایسه نصیب ایله دیه تحقیق که حکمنده ان شاء الله دیمکله استثنا ایلمیه
و اتمامنی شرط صلاح ایله رجا ایلیه طول امل معصیتندن خلاص اولور نعوذ بالله
نته‌کم قرآن عظیمده و فرقان کریمده بیورر ولا تقولن لشیء انی فاعل ذلک غدا

تنا
الا ان یشاء الله

بینی یا محمد برابشی یارن انلرین دیه مگرکه ان شاء الله دیه سن • ودخی
بلکل که علماء آخرت نیت صحیحه محموده طول امله ضد عد ایدیلر • نیت محموده ایله
متصف اولان طول املدن مجتنب اولدوغی اجلدن طول املک ضدی قصر املکده
اشارت اولندی • زیرا که نیت صحیحه برکشی برایو خیرلو ایشی سائر اعمالدن
تقدیم ایدوب تبلیغه مقصد اتمکه دیرلر • ودخی زمان شروعنده ابتداسنه حکم
ایدوب اتمامنی حقه تفویض اتمکه دیرلر • اگر سؤال اولنسه حکمت نه درکه زمان
شروعنده ابتداسنه حکم اتمک جائز اولا اتمامنده تفویض واستثنا واجب اولا
حکم جائز اولمیه • جواب ویررزکه ابتداسنده حکم اتمکده خطر یوقدر • زیرا که ابتدا
امر تراخی دکلدر زمان تراخیده اولن حال اتمام عملدر • بو تقدیرجه اتمام عملده ایکی
خطر واردر • بری اتمام میسر اولامی اولمیه می • بریسی بونک اتمامنده کندویه
صلاح وخیر وارمیدر یوقمیدر • امدی هول وخطر اولدیغی ایچون استثنا
وخوف وخطر • نایا ایچون تفویض واجبدر • وتمامکه عمل خیرک اداتنی شروط مذکوره
اوزره رعایت اتمک نیت صحیحه محموده اولور • نیت خیر طول املدن بوینکا ایله
فرق اولور • بو معنیدن غافل اولمه که سکا چوق یرده فائده سی اولور • ودخی
بلکل که قصر املک قلعه سی کشی موتنی دایم ذکر اتمکدر • بو قلعه نک الحیذه
بر قلعه سی دخی واردر • وفتور اوزرینه ایکن علی الغفله نوبت اولماغی فکر اتمکدر
عاقل اولن کشیده طول امل مخرتندن خلاص اولمغه بو قدر اشارت بشارت کفایت
ایدر بعون الله تعالی • اما حقیقت حسد بر کسنه حق تعالی مؤمن قوللرینه ویردوکی نعمتک
زوالنی استمکدر • اما زوال استمیوب کندوده اول نعمتک مثلن طلب ایلیه اکا
غبطه دیرلر ومنافسه دیرلر • بو غبطه درت قسمدر • بریسی واجب بریسی مندوب
بری مباح • بری حرامدر • زیرا که اگر ویرلن نعمتک دینیه اولورسه صوم و
صلوة کبی اکا غبطه اتمک واجبدر • اگر فضائل دنیویه اولورسه انفاق ارزاق
ومکارم اخلاق کبی بونلاری غبطه اتمک مندوبدر • اگر انتفاع مباح اولورسه
اکا غبطه مباحدر • اگر امر حرام ایسه غبطه حرامدر • اما حسد علی الاطلاق
حرامدر • مگرکه صاحب نعمت فاجر یا کافر اولا نعمتی وسیله فتنه وفساد ایلیه • بو تقدیرجه
اکا حسد ایدوب زوالن استمک جائزدر • آلت فساد وسلاح عدوان اولدوغی
اجلدن • بونک کبی نعمتک زوالن استمکه مشایخ اصطلاحنده غیرت دیرلر حسد دیرلر

وقت اولور غبطه یه لفظ حسد اطلاق اولنور مجازا نته کم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیورر • لا حسد الا فی اثنین رجل آتاه الله القرآن فهو یقوم
آناء اللیل وآناء النهار • بو حدیثده ذکر اولن حسد غبطه معناسنه در • بو حدیثک
محصلی بودرکه غبطه اتمک الا شول کشیه که حق تعالی اکا قرآن نصیب ایلدی اول
دخی کیجه ده وکوندزده تلاوت ایلدی وعمله کتوردی • ودخی شول کشی یه حق تعالی
مال ویردی اول دخی حق یولنه کیجه ده وکوندزده انفاق ایلدی • غبطه بونلره
حصر ایلدی انک وجه بودرکه • بونلرده فضیلت سائرلردن ارتقدر • یاخود
قرآن عظیم نعم دینیه دن • ومال نعم دنیویه دندر • بونلرک بری فرض وبری
مندوبدر • ایکی نوع غبطه یه اشارتدر • بو تقدیرجه حصر حقیقی اولور ادعائی اولماز
زیرا که سائرلرده فضیلت یوقدر • ودخی بلکل که ضد حسد نصحتدر • نصیحت
حق جل وعلا مؤمنلره ویردوکی نعمتک تجانسن استمکدر • اگر تجانسنده صلاح وار ایسه
اگر سؤال اولنسه که بونک تجانسنده صلاح وار ایدوکن نیجه بیلیم تا که حسد ایمیوب
نصیحت ایدهوز • جواب ویررزکه شول یرده که سکا یقینی علم یا ظن غالب اولا
صلاح وار ایدوکنه اول وقت نصیحت ایله • اگر فساد وینه علم حاصل اولورسه
زوالن استمه غیرت تقتضیحه • اما شول یرده که امر مشتبه اوله نه حسد ایله
نه نصیحت ایله مگر تفویض ایلیه سن • ویا شرط صلاح ایله مقید قیله سن • ودخی
بلکل که نصیحتک ثمره سی حق تعالی مؤمن قوللرینه دنیاده وعقباده ویردوکی نعم
بی غایه وکرم بالا نهایه سی سنک ایچون فائده جلیله وعائده جمیله ایدوکن
فکر ایلکدر • زیرا که مؤمنلرک دنیاده شوکتی ورفاهیتی • واحوالنک استقامتی سنک ایچون
جمعیتلرده • وجمعه لرده تعاون وتفاخر حاصل اولوب حضور وسرورکه
سبب اولور • ودخی مؤمنلرک امور دینیه ویه ده • واحوال اخرویه ده منتظم
اولدقلری کندولرینه سبب رحمت اولوب سنکچون دنیاده همت وقیامتده بونلردن
شفاعت حاصل اولور • حقیقتده مؤمنلره ویریلن فوائد سکا عائد اولور • بونلر ایله
نعمتده مشترک اولورسن • امدی بونلره حسد اتمک کندو نعمتک زوالن استمکدر
واما عجله بر معنیدرکه انسانک قلبنده ثابت اولور براحرک اوزرینه اول خاطرده
توقف وتأمل سز اقدام اتمکه باعث اولور • بو معنایه تابع اولمغه تأنی دیرلر • توقف ایله بونلرک
فرقی واردر • زیرا که توقف ایشه باشلمزدن اوکوردی تأمل اتمکه دیرلر • تأمل باشلدقدن صکره

بو معنایه اتباع اتمکه استعجال دیرلر و بونک ضدینه تأنی دیرلر بو دخی بر معنادر کوکلده ثابت اولور کشی امورنده احتیاط اتمکه باعث اولور

اثنى بكبر اولنه ديرلر باعث توقف امورنده رضا وكسب ايلمكه اجوندر سبب
ثانى عملنده سهو وخطادن احتراز ايلكدر بو تقديرجه توقف ضد تعسف
ضد عجله دكلدر ودخى بلكل كه انسانك امورنده واقع اولن انواع خطر
واصناف ضرردن نه وار ايسه تعسف واستعجالدن مخوفات وسائر
احوالك كيجه بونلري فكر ايلمك ودخى افعالنده واقع اولن اسباب سلامته
آلات وصحت اراثت واستقامت حركاتدن نه وار ايسه بو جمله ملاحظه ايلمك
مقدمه تانى ودرنجى كربو مذكوردن وجه مسطور اوزره بركمسنه نك خاطرينه
خطور ايليه افعالنده توقف وتانيه باعث اولوب تعسف واستعجالي
ترك ايدر اما حقيقت كبر اولدر كه انسان كندو كمالني اقراننده زياده كوروب
كندني سائرلردن جليل القدر اكمل قدر ملاحظه ايلمكدر بو معنايه اتباع ايلمكه تكبر ديرلر
وبونك ضدى تواضعدر تواضع كشى كندي نفسنى الحق كوريكه ديرلر وتواضع
دخى ايكي قسمدر برسى عوامكدر برسى خواصكدر تواضع عوام اولدر كه
كشى لباسنده وطعامنده ومسكننده وسائر مؤنتنده ادنى سنيله اكتفا ايليه
تكبر بونك خلافيدر يعنى بو امورده امثالندن ترفع ايلمكه ديرلر تواضع خواص
اولدر كه حقى قبول ايلمكه كندولرنى مطيع ومنقاد ايده لر كرك حق كلامي اشرفدن
ايشتسون كرك ارذلدن تكبر بونك ضديدر يعنى كندن كرك حقى قبول ايلمكه
عار ايدوب اولنلوز امدى بلكل كه تكبر على الاطلاق معصيت كبيره وسيئه
عظيمه در ودخى بلكل كه مقدمات تواضعدندر كشى كندو خلقتك اولني وآخرني
فكر ايلمك ودخى خطردن وضرردن نك كبي حال اوزرينه اولدوغني فكر ايلمكدر
نته كم علماء آخرت ايدرلر كه انسانك اولى نطفه وآخرى جيفه وكندوسى حال حياتنده
مستراح مثابه سنده منبع نجاست ومعدن خباثتدر كندو حالنه نظر ايليوب
كبردن حذر ايليسون بشنجي فصل بطن امرنده انسانك تقويسي بطننده در عزيزم
بلكل كه انسانك درونى معدن قوى ومنشأ بقا اولدوغى اجلدن سلوك واصلاح
بونندن سائر اعضادن زحمتلي ومشقتلودر واكثرده وضررده جمله سندن زياده
اعضانك جميع آثاري قوتدن وضعفدن واستقامتدن وانقيادندن نه وار ايسه
جمله سي بوندن حادث اولور بو تقديرجه لازمدر كه بوني حفظ ايليه سن حرامدن و
شبهاتدن ودنيانك افراطندن زيرا كه حرامك وشبهه لو نسنه لرك اوج آفتي واردر

آتش جهنم اودونيه بالمقدار نته كم حق تعالى بيورر ان الذين يأكلون اموال اليتامى
ظلما انما يأكلون في بطونهم نارا وسيصلون سعيرا يعنى شول كمسنه لركه ظلم ايله
يتيملرك ماللريني يرلر اول كمسنه لرك قارنلرينه نار جهنم قويارلر وجهنمده طوراق اولورلر
ودخى حضرت رسول صلى الله عليه وسلم بيوررلر كه كل لحم نبت من سحت فالنار اولى به — اولى به ه
يعنى شول اتكه حرام غذادن حاصل اوله جهنم اودونيه لايقدر اول مستحق اولور
ايكنجي اولدركه حرام وشبهه لو طعام شرع مطهر موجبنجه قبيحدر شول نسنه كه
قبيح اوله انك ايله عبادت صحيح دكلدر نته كم جنب اولنلرك مسجده كرملري صحيح
اولمدوغي كبي زيرا كه حق تعالى جنبي مسجددن منع ايدر ومحدث اولنلري مصحف
شريفه ياپشمقدن نهي ايدر مع هذا كه جنابت وحدث امر مباحدر زيرا كه
جنابت حلالنه مجامعتدن حاصل اولور وحدث غذاي مباح استعمالندن حاصل اولور
پس شول كمسنه كه نجاست حرام وخباثت شبهات ايله ملوث اولور حق تعالى
حضرتنك خدمتنه نيجه لايق اولور وبساط قربنه انلري نيجه دعوت ايدر نته كم
يحيى بن معاذ الرازي ايدر عبادت حق تعالينك خزينه سندر بر كوهر شريف
مخزوندر ومقفلدر بونك مفتاحي دعادر ودندانلري حلال لقمه لردر نجاح
بر مفتاحك دندانلري اولماسه لابد قبو آچلمز كه كليددن اجر نا كه قبو آچيله وخزينه
ايچنده اولن كوهره وصول ميسر اولمز لازم اولدى كه دعادن خالى اولميه اوچنجي اولدركه
حرام برابر مردوددر كه انسان نه خيردن محروم ايدوب انك ايله اولن عبادتك
ثوابي اولمز كشي يه تعبدن وزحمتدن وتضييع وقتدن غيري فائده سي اولمز
نته كم حضرت رسول صلى الله عليه وسلم بيوررلر كم من قائم ليس من قيامه الا السهر وكم
من صائم ليس من صيامه الا الجوع والظماء ديمك اولوركه نيجه كيجه لر دوركه نمازده
طورلر انلر ايجون اويقوسزلقدن غيري حاصل يوقدر ونيجه كيشيلر واردر كوندزلر صائم
اولورلر اما اجلقدن غيري فائده لري يوقدر ودخى ابن عباس رضى الله تعالى عنهما — عنه
ايدر نماز شول كشيدن قبول اولمز كه انك قارننده حرام اوله فضول حلال دنيا آخرتده
اركدر انجون لازمدر كه حلالدن قدر حاجتدن زياده استعمال ايلمكده عابدلره آفت
ومجتهدلره محنت تاردر انجون ازالسنده زحمت چكرلر وفضول حلالك امرنده
تأمل ايتمزلر دونلردن حضرت ايدرلر ايكنجي اولدركه قلبه قساوت حاصل اولوب
نور بصيرت زائل اولور نته كم رسول الله اكرم صلى الله عليه وسلم بيوررلر

لا تمیتوا القلوب بکثرة الطعام والشراب فان القلب یموت کالزرع اذا کثر علیه الماء
یعنی کوکللرکزی اولدرمک چوق یمک و چوق ایچمک ایله زیرا که کوکل بونلردن
اولور هلاک اولور چوق صودن اکن هلاک اولدوغی کبی ٭ بعض مشایخ رضی الله عنهم
ایدرلر انسانک معده سی قلب التنور در چولمک کبی قیناز طعام یدیکده
معده نک بخاری فالقلوب قلبه صعود ایدوب مکدر ایدر اکنجی اولدرکه چوق
یمکدن اعضایه فتنه و فساد حاصل اولور ٭ زیرا که بر کشی طوق اولسه کوزلری
حرامه و شبهه لو نسنه لره نظر ایدر ٭ و لسانی ما لا یعنی تکلمه و قولاغی هر نه یارکسه
ایشتمکه و فرجی فعل حرامه ٭ و ایاقلری حرام یره یورومکه و الالری نامشروع نسنه لره
یاپشمغه حریص اولور ٭ تجی آج اولسه جمیع اعضاسی ساکن اولوب شره
و فساده منبسط اولمز نته کم استاد ابو جعفر ایدر ٭ انسانک قرنی بر نسنه درکه
اگر آج اولسه جمیع اعضا طوق اولور یعنی ساکن اولور فساده مائل اولمز ٭ و اگر
طوق اولسه جمیع اعضا آج اولور ٭ درلو درلو هوالره و هوسلره مائل اولور
محصل کلام انسانک افعال و اقوالی طعامنه و شرابنه تابعدر ٭ اگر طعام حرام اولورسه
اعضالرنده حرام فعل ظهور ایدر ٭ و اگر فضول دخی اولسه هم فضول صادر اولور
محصل فضول احوال فضول طعامدندر ٭ حقیقتده طعام تخم اعمالدر نته اگرسنک اول بتر
اوچنجی اولدرکه کثرت اکل قلت فهمی ایجاب ایدر ٭ نته کم ایدرلرکه البطنة تذهب
الفطنة یعنی چوق یمک فهمی ازاله ایدر ٭ و دخی دارانی رحمه الله علیه ایدرکه تجی که
حق تعالی قتنده بر حاجتک اولسه گرکسه دنیوی اولسون گرکسه اخروی اولسون
رجاء کون بر نیز ایله نسنه یمیه تا که اول حاجتک قبول اوله ٭ زیرا که کثرت اکل متغیر
عقلدر ٭ بو ظاهردر تجربه ایدنلر بو معنی مشاهده ایدرلر دوردنجی اولدرکه کثرت اکلده
قلت عبادت واردر ٭ زیرا که کشی چوق یسه بدنی ثقیل اولور ٭ آز زمانده اویقو غلبه
ایدوب بدنی سست دوشر کاهل اولور ٭ پس کشی گیجه پرده ده شوب ایلمزدن
تعبدی کامل اولمز نته کم ایدرلر ٭ کنت بطینا فعد نفسک زمنا ٭ یعنی چوق یسک
کندی نفسکی کوترم صای ٭ و دخی یحیی بن زکریادن علیه السلام روایت اولنورکه برکون کوردیکه
شیطانک الینده چنکاللر وار ٭ صوردی بونه در ٭ ایتدی شهوت نفسانیه در بونکله بنی
آدمی آولرم ٭ یحیی ایتدی بنده هیچ شهوت بولدکمی ٭ ایتدی یوق لکن بر گیجه چوق یدیک
ایدیکه عبادتنی سست ایلدم دیدی ٭ یحیی ایتدی یا شقی نکل من بعد طویجه یمک یمیه یم دیدی

شیطان ایتدی بن دخی من بعد کمسنه یه نصیحت ایمیه یم ٭ امدی عمرنده بر کز طویجه
طعام یمینلرک حالی بویله اولیجق جمیع عمرینی بر گیجه آج اولمینلرک حالی نیجه اولور
و دخی سفیان ثوری رحمه الله علیه ایدر ٭ العبادة حرفة وحانوتها الخلوة وآلاتها
المجاعة یعنی عبادت بر صنعتدر انک کارخانه سی خلوتدر و آلاتی
آجلق و قناعتدر بشنجیسی اولدرکه کثرت اکلده حلاوت عبادت اولمز نته کم
ابوبکر صدیق رضی الله عنه بیورر ٭ ما شبعت منذ اسلمت لاجل حلاوة عبادة ربی
و ما رویت منذ اسلمت اشتیاقا الی لقاء ربی ٭ یعنی ایمانه کلالدن برو طویجه
یمدم و قانیجه صو ایچمدم ربمک عبادتی حلاوتی و دیدارین بولوب کورمکیچون
بو معنی مکاشفلر اکثر اجنبیلر نه بلسون حضرت ابوبکر مکاشف ایدی که حضرت
رسول الله اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردی که ابوبکر حقنده ٭ ما فضلکم ابوبکر
بفضل صوم او صلوة وانما بشیء وقر فی نفسه ٭ یعنی ابوبکرک فضلی
صلوة و صوم ایله دکل بلکه قلبنده ثابت اولان معرفت ایله در ٭ و دخی
دارانی رحمه الله ایدر بنم قتمده عبادت اول وقت حلاوت بولورکه اجلغدن
قرنم ارقمه یاپشه التنجیسی اولدرکه کثرت طعامده احتمال حرام یا شبهه واردر
زیرا که مال حلال بدنه کفایت ایده جک قدر کلورکه نته کم حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم بیورر ٭ ان الحلال لا یاتیک الا قوتا والحرام یاتیک جزافا
دیمک اولورکه تحقیق حلال سکا قوام بدن اولاجق قدر کلور ٭ و اما حرام
کلیجک چوق کلور یدنجیسی اولدرکه کثرت اکلده قلوبه و ابدانه چوق شغللر
ویرور ٭ اولا تضییع اوقات ایدوب دنیا جمعنه سعی ایتمک ایله عبادتدن
قلور ٭ ثانیا اصلاح طعامه مشغول اولوب بعده یمکه و ایچمکه مقید اولوب بعده
فضلاتنی خلاده اخراج ایتمکه و بعده کثرت اکلدن حاصل اولان امراضنک
علاجنه ملازم اولور نته کم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر ٭ اصل کل داء
البردة واصل کل دواء الازم یعنی جمیع دردک اصلی تخمه اولمقدر و جمیع دوانک
اصلی پرهیز اولمقدر ٭ مالک ابن دینار رحمه الله ایدر ٭ بیت الخلایه ملازمت ایتمک
سببندن حق تعالیدن اوتنورم ای نولایدی بنم رزقمی حق تعالی قاتیجه طاشلدن
قیله ایدی ازاجق ازاجق صوریدم دیر ایدی ٭ و اکثر ما وقع بودرکه کمسنه نک البته دنیا
و خلقنک مالنه طمع اولوب تضییع اوقات ایتمز الا کثرت اکل سببندن ایدر سکزنجیسی

امور آخرته مستغرقدر که سکرات موت شدتنه سبب اولور روایت اولنورکه
ان شدة سکرات الموت علی قدر لذة الحیوة فمن اکثر منها اکثر له من تلک
یعنی سکرات موت لذات حیات مقدارنجه در شول کمسنه که دنیاده متلذذ اولدی
موت اولورکن زیاده زحمت چکر **طقوزنجی** اولدر که آخرتده نقصان ثوابه باعث اولور
نه که حق تعالی بیورر اذهبتم طیباتکم فی حیاتکم الدنیا یعنی آخرتده اومدوغکزی
دنیاده بولدوکز طیباتکزی انده ضایع قلدکز زیرا که دنیاده ویریلن آخرتدن
نقص اولور و بو معنیدندر که روایت اولنور ان الله تعالی عرض الدنیا علی
نبینا محمد صلی الله علیه وسلم فقال له ولا ننقص من آخرتک ابی واختار الفقر
یعنی حق تعالی رسوله دنیایی عرض ایدوب بیوردی که آخرتکدن نقص ایتمیم ابی
اختیار ایتیوب فقری اختیار ایلدیلر پس معلوم اولدی که بو فضیلت
نبی یه مخصوص سائرندن نقص اولور و دخی روایت اولنور که خالد بن ولید
و عمر بن الخطاب رضی الله عنهما حضرتلرینی بر کون ضیافت ایلیوب طعام
حاضر ایلدی امام عمر ایتدی که بو طعام بزوم ایچوندر یا شول فوت اولان فقرا
مهاجرین ایچون نه حاضر قلدک که انلر بر اتمکه طویمادن دنیادن کچدیلر
خالد بن ولید رضی الله عنه ایتدی یا امیر المؤمنین جنت انلرک ایچوندر امام عمر
رضی الله عنه چونکه انلرک نصیبی جنت دنیادن اعراض ایله جنت اولدی ویز
بونک کبی طعام بز معلوم اولدی که انلر بزدن بو نه بعید ایله مفارقت اتمشلردر
و روایت ایدرلر امام عمر رضی الله عنه بر کون صو صایوب صو دیلدی بر کشی الینه
بر مطهره ویردی که اچنده صوق صو ایله اصلنمش خرما وار ایدی چون امام عمر
اغزینه الدی کوردی که هم صوق هم طتلو ایچیوب کیرو صاحبنه ویردی
اول کشی ایتدی یا امیر المؤمنین بو صوق صوق ایلمکده تقصیر ایلدم نچون اچمدک
حضرت عمر ایتدی بنی اچمکدن منع ایدن انک لذتی ایدی وآی اسکا آخرتده
قورقوسی ولمه بن دخی سزک عیشکز کبی عیش ایلدم دیویی **اذهبتم** اولدی
قیامت کوننده جسم حساب حوق اولور و دخی ملامت ایدوب ایدرلرکه
ای بی ادب نچون قلق ایدوب شهوت دنیایه بلکه حرامه دوشدک
فان الدنیا حلالها حساب وحرامها عقاب وزینتها الی تباب یعنی دنیانک حلالی
حساب و حرامنه عقاب و زینتی ناباب اولجاغن بیلمدکمی چون استعمال ایلدیکک

نچون حلال اولندن ایلدک دیو لر امدی شول کمسنه که بو اوندرلو فتنه‌ی
فکر ایلر عذر ایسنده احتیاط ایدوب حرامدن و شبهاتدن اجتناب ایلر
و حلالدن عبادته کفایت ایده جک مقداریله اکتفا ایلر **اگر سؤال اولنسه که** حرام
ندر و حلال ندر و شبهه‌لو ندر و دخی بونلرک اقسامی و احکامی تفصیل ایله
و دخی کیمدن قبول اتمک جایزدر و کیمدن دکلدر شرح ایلیه‌که بونلرک ایلم
عمل میسر اوله **جواب ویرلدکه** بونلرک تفصیلنده ائمهٔ متحرین اختلاف ایلشلردر
بعض علما ایدر شول نسنه که بحسب الشرع منهی اولدوغی بیله‌سن اول نسنه حرام محضدر
اما شول نسنه که علاک اولمیه لکن ظن غالبک بونک اوزرینه اوله که غیرک ملکیدر
و بحسب الشرع استعمالی منهیدر اول شبهه‌لودر اما بعضیلر قتنده بو دخی حرامدر
زیرا که ظن غالب اکثر احکامده علم مجراسنه جاریدر اما شول نسنه که قیکدکی
برابر اوله بر طرفنده رجحان اولمیه اول نسنه شبهه‌لودر حرامه بکزر حلاله بکزر
حلال مشتبه اولدوغی جهتدن شبهه‌لودر واما شول نسنه که حرام محضدر اندن
احتراز کرکدر واندن اجتناب فرضدر و شول نسنه که شبهه‌لودر اندن احتراز
مستحبدر و تقوی و ورعلردر **اگر سؤال اولنسه که** بوزمانک پادشاهلری اعطا
ایلدوکی اموالک احکامی نیجه در قبولی جایزمیدر دکلمیدر **جواب ویرلدکه**
بو دخی اختلاف اوزرینه در بعضیلر ایدرلر اکر حلال ایدوکی معلوم اولمیجه
جایز دکلدر زیرا که بو عصرده اکثر سلاطینک اموالی حلال دکلدر مال حلال انلرک
یانلرنده قلیلدر بعضیلر ایدرلر تحقیق حرام ایدوکن بلمدکجه غنی یه و فقیره حلالدر
اکر حرام ایسه جزاسی ویرنک اوزرینه اولوردر اولکی قولک دلیلی بودر که
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم اسکندریه ملکی مقوقسک هدیه‌سنی قبول ایلدی
و دخی یهودیلردن قرض الدی مع هذا که یهودیلر **اکالون للسحت** صفتی ایله موصوفلردر
حرام ییجیدیلر و دخی ابن عباس رضی الله عنهما وابو هریره رضی الله عنه وابن عمر
رضی الله عنه معاویه‌نک و حجاجک و عبد الملک مروانک عطالرن قبول ایلدیلر
اما تجویز اتمیلر جواب ویرلدی ایدرلرکه حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم قبول ایلدکی
اکا حجت اولمز احتمالدرکه خصایص نبوتدن اوله یاخود حلال ایدوکی وجهیله معلوم اولمش
و دخی اصحابک قبولی شول وقت حجت اولورکه الدقلری حلالمیدر و حرام میدر بلمیه‌لر
جایزدر که بونلره طریق وصول معلوم اولوب حلال ایدوکن بیلورلر که کورمیشلرکه

بعض صحابه قبول ایتمدیلر معلوم اولمادوغی اجلدن و دخی جایزدر که بونلر تصدق
ایتمک ایچون المش اوله لر نته کم روایت اولنور که بعض صحابه قبول ایتدکلرینی تصدق
ایدرلر ایدی بو تجویز ایتمنک دلیلی بودر که بو زمان بکلری ظلم ایله موصوفلردر اکثر
ماللری حرامدر محل خطرده در حکم غالبه در لر بو تقدیرجه قبولندن احتراز ایدیلر
بعض علما ایدرلر که حرام ایدوکی معلوم اولمیان اموالی فقرایه قبول ایتمک جایزدر اغنیایه
جایز دکلدر بونلرک دلیلی بودر که حرام حلاله مختلط اوله بر وجهله که حلالی حرامدن
تمییز ایتمک ممکن اولمیه یا خود سلاطین خزینه سنده مال مغصوب جمع اولدقدن
الدوغی معلوم اولمیه اول مالی تصدق ایتمکدن غیری مخلص یوقدر بو تقدیرجه معلوم اولدیکی
حق تعالی فقرایه تصدق ایتمک بیوردوغی مالی فقرا قبول ایتمک ایله اولنور اول مالی
فقرایه قبولدن نهی ایتمک بو حکمه منافیدر بلکه تصدق قلمغه امر ایتمک فقرانک قبولنه
اجازت ویرمکی مستلزمدر امدی شول نسنه که حق تعالی بر طائفه یه قبول ایتمکی اجازت
ویرر اول نسنه انلره حلال ایدر حرام ایتمز زیرا حرمت اجازته منافیدر
بو تفصیلدن معلوم اولدی که سلاطین زمانه تصرفندن اولان اموال حلال ایدوکی
معلوم اولسه فقرایه و علمایه اخذ بلا شبهه جایزدر زیرا که سلاطین ویردوکی
یا کندو مالندندر یا بیت المالدندر بهر حال فقرایه و علمایه قبول ایتمک جایزدر
شول سببدن که بونلرک بیت المالدن حقلری واردر نته کم علی بن ابی طالب
رضی الله عنه کرم الله وجهه بیورر من دخل فی الاسلام طائعا وقرأ القرآن ظاهرا
فله فی بیت المال المسلمین فی کل سنة مائتا درهم وروی مائتا دینار ان لم یاخذها
فی الدنیا یاخذها فی الآخرة یعنی شول کمسنه اختیاری ایله ایمانه کلدی و آشکاره
قرآن اوقدی انک بیت المالدن هر ییلده ایکی یوز درهم شرعی حقی واردر بر روایتده
ایکی یوز دینار حقی واردر اگر دنیاده المزسه آخرتده الور اگر سؤال اولنه که اهل
سونک و سائر خلقک هدایاسنی و صدقاتنی قبول ایتمک جایز میدر دکل میدر
مع هذا بونلر معامله لرنده احتیاط اوزره اولمازلر بیعده و شراده حیله ایدرلر حلالی
حرام ایدرلر جواب ویررز که شول کشینک که ظاهر حالی حلال اوزرینه اوله امورنده
مستور اوله انک هدیه سنی و صدقه سنی قبول ایتمک جایزدر اصلنی تفتیش و تفحص ایتمک لازم دکلدر
زیرا که اهل اسلامه سوء ظن ایتمک لازم کلور شرعده سوء ظن ایتمک منهیدر بودر که
ایلدوکمز مسائل ظاهر شرعک حکمیدر اما حکم ورع بودر که قبول ایتمیه اصلینی

اصلینی کما ینبغی بیلوب تفحص ایتمیجه اگر حلال ایدوکی متیقن اولورسه قبول ایلیه لر
والا رد ایده لر روایتدر که ابو بکر صدیق رضی الله عنه خدمتنده بر غلام وار ایدی
کتوردی ابو بکر الدی و ایچدی غلام ایتدی اسکی بر نسنه کتوردم که اول
زمانده تفتیش و تفحص ایدردک بو دفعه صورمدک دینجه ابو بکر رضی الله عنه
بو سود قصه سی نیجه در غلام ایتدی بر قومه کوزه افسونلردن بر افسون اوقدم
بو سودی انلر ویردیلر ابو بکر ایچدوکی سودی استفراغ ایلدی و ایتدی الهی بنم قادر
اولدوغم بودر طمرلرده قلانی سنک عفوکه قویدم دیو دفع و رفع ایلدیکی
بو حکایتدن بلندی که مقتضای ورع تفتیش و تفحص ایتمکدر تا حقیقت ظاهر اولنجه اگر
سؤال اولنه که بو تفتیشدن سوء ظن لازم کلور نته کم سابقده بیان اولندی
جواب ویررز که سوء ظن لازم کلمز زیرا که مقتضای شرع شبهه لردن احتراز ایتمکدر
شبهه لری ارتکاب خود عند البعض حرامدر نته کم اشارت اولندی بو تقدیرجه شرع
مقتضاسنجه اولان تفتیش بونک خلافنجه در اگر سؤال اولنه که بو کلامدن لازم کلدی که
ورع شرعه مخالف اوله جواب ویررز که ورع شرعک بر قسمیدر زیرا که اصل
ایکی حکمی واردر بری حکم جواز بری حکم احتیاطدر و افضلیدر حکم جواز
یسر و سماحت اوزرینه موضوعدر نته کم حضرت رسول صلی الله تعالی علیه وسلم
بیورر بعثت بالحنیفیة السمحة یعنی بن باطلدن معرض اولوب طریق آسان اولان
دین ایله مبعوث اولندم اما حکم افضلیت احتیاط و تشدید اوزرینه موضوعدر
نته کم مشایخدن بعضیلر ایدرلر که متقیلر اوزرینه امر طاعت طاقت عقده شرعی
حل ایتمکدن مشکلدر امدی بوندن معلوم اولدی که ورع شرعدن بر قسمدر
لکن مشایخ اصطلاحنجه جایز اولن قسمه حکم شرعی دیرلر احوط اولنه ورع دیرلر
اگر سؤال اولنه که اگر بر نسنه دن بحث و استقصا اولنسه صاحب ورع اولنلره
بو زمانده معیشت مشکل اولور زیرا که بو زمانک فسادی زیاده در هر نسنه
کما ینبغی تفتیش اولنسه اعلا مرتبه شبهه دن خالی نسنه اولمز و بولنمز بو تقدیرجه
متعسر اولوب طریق ورع متعذر اولور جواب ویررز که نقل مرده طریق ورع
مشکلدر بو سببدن سلوک ایدنلره لازمدر که جمیع مشقته تحمل ایده لر و الا مرادلری
تمام اولمز اهل ورع قناعتی تیشمزلر بو اجلدندر که سلف صالحیندن بعضیلر
خلقدن عزلت ایدوب طاغلر باشنده و دره لرده ساکن اولدیلر خالیلرده بیتن

بیتی

ورحشیلری که انلر شایبه شبهه یوق ایدی غدا ایدرلر قناعت ایلدیلر آمدیکی
شول کسنه‌لر بلند همت اولوب اهل ورع اعلا درجه‌سینه قصد ایدرلر امور
معاشده دقت ایدوب جمیع شدایدینه صبر ایدوب مقابله‌سنده اجر عظیم
بولورلر اما شول کسنه‌لر خلقله مختلط اولورلر و بونلرک ارالرنده متناول
اولنان تناول ایدرلر انلر کندولری فتنه شبهه لو اولدن نسنه‌لر میته منزله‌سنده کوریب
ضرورت اولمینجه تناول اتمزلر وقت ضرورتده طاعته قوت کلمک مقدارندن
زیاده‌سن استعمال اتمزلر ابو مقدارجه شبهه لو نسنه بونلره ضرر اتمز زیرا کروقت
ضرورتده حرام داخی مباح اولور تناول اتمسه هلاک اولسه آثم اولور حسن بصری رحمه الله
بو معنایه اشارت ایدوب ایدر که فسد السوق فعلیکم بالقوت ناس معامله‌سنده
فاسد اولدیلر اهل ورع اولنلر قوت قناعت ایله اکتفا ایلسونلر و دخی
روایت اولنور که وهب بن منبه الورد ایکی واوج کون آج یورر ایدی
بعده بر کره الور ایدی ایدر که آلی سن بیلورسن که غداسنز طاعته کجم یتمز
بو قسه هیچ یمز ایدم اگر بو طعامده خبث وار ایسه ضررینی سن دفع ایلر ایدیک
بعده اول کره صویه اصلدوب ییر ایدی امدی بو ایکی فرقه که
بریسی خلقدن عزلت ایدوب خشیش ایله قناعت ایدر بریسی ناس ایله
مانوس اولوب مصاحبت ایدر وقت ضرورتده قدر حاجتدن تجاوز ایلمز
بونلر ورع امرنده مرتبه علیا و غایه قصوی ده درلر اما ورع بابنک ادنی
مرتبه‌سی اولدرکه خلقله مصاحبت ایدوب غدا امرنده بر مقدار استغنا ایلمز
اکتفا ایدوب زیاده احتیاط ایله دقت ایلمیه بو دخی مرتبه درعلدن بر مقدار
مرتبه در طالب حق اولنلر جلید کلری رنجه کورر کنجه بیشورر و مختلری جوزی
راحت بولورلر نته کم حق تعالی بیورر فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره ومن یعمل
مثقال ذرة شرا یره یعنی ذره قدر خیر اشلینلر ثوابن بولورلر و ذره قدر
شر اشلینلر اشلدیکی جزاسن کورر اگر سوآل اولنسه که بو تفصیلدن بیلندیکی
حرام نه‌در و شبهه لو نه‌در و طریق احتیاط نیجه‌در شول فضول حلال که
قیامت کوننده حسابه سبب اولور انلرک احوالنی بیان ایله و کیفیت
استعمالینی و مقدارنی عیان ایله تا که اکا استعمالنده حد شرعدن تجاوز
اولنمیه جواب ویرلدیکه علی الاجمال مال مباحک احوالی اوچ قسمدر بریسی بودر که

مال جمع اتمکدن مراد تجملاتیله خلق ایچنده مباهات و مکاثره اموال ایله تفاخر و اولمق
ایدی بونک کبی مالک جمعی عمل منکردر قیامت کوننده حبس و حسابه ملامت و
فضاحته سبب اولور و بو قصد تکاثر و تفاخر اولوب معصیتدر صاحبنی عذابه
و عقابه مستحق ایلر نته کم حق تعالی بیورر انما الحیوة الدنیا لعب ولهو و زینة
و تفاخر بینکم و تکاثر فی الاموال والاولاد وفی الاخرة عذاب شدید یعنی
حیات دنیا اویندر و مشغل باطل و زینت عاطلدر و دخی اموال ایله و اولاد ایله
تفاخر و تکاثردر بو دنیای دنیا ایله افتخار و ابتهاج ایدنلر ایچون اخرتده عذاب
شدید و حبس مدید واردر و دخی حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر
من طلب الدنیا حلالا مباهیا و مکاثرا متفاخرا لقی الله تعالی وهو علیه غضبان یعنی
شول کسنه که تفاخر و تکاثر و مباهات و ریا ایچون مال حلال طلب اوله اول کسنه
ربی یه اولشدوغی زمانده کندو اوزرینه غضب ایدیجی بولور نعوذ بالله قسم ثانی
اولدرکه کسب دنیادن غرض تمتع حیوانی و تلذذ نفسانی و شهوانیه اولور
بو دخی رتبه عظیمه در آخرتده جنه و حسابه سبب اولور نته کم حق تعالی بیورر
ثم لتسألن یومئذ عن النعیم یعنی سزه ویرلن نعمتلردن قیامت کوننده حساب
واردر و دخی حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر حلالها حساب و حرامها عقاب
قسم ثالث اولدرکه مال حلال کسب ایده‌لر بونک ایله عبادته استطاعت نیت
ایدوبن وقت تناولده قدر حاجتدن تجاوز اتمیه‌لر بو کیفیت ایله طلب ایدوب
صرف و خرجنده آخرتده سبب جنت و باعث رفعت درجات اولور نته کم
حق تعالی بیورر اولئک لهم نصیب مما کسبوا یعنی انلرک کسب اتدکلرندن قیامت
کوننده خیر نصیبلری واردر و دخی حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر من طلب الدنیا
حلالا استعفافا عن المسألة وتعطفا علی جاره وسعیا علی عیاله جاء یوم القیمة و وجهه کالقمر
لیلة البدر یعنی شول کسنه که دنیاده مال حلال طلب ایلر کسنه سؤالدن عفت و
قونشیلرینه معاونت و عیالنه کفایت اولمق ایچون اول کسنه‌نک یوزی قیامت کوننده
بدر آی کبی منور اولور بو خبر نیت ریی قصد اتدرکی سببله و دخی بیلمک که مال حلال
استعمالنده ایکی شرط واردر بری اولدرکه شول یرده استعمال ایده که فعلی
ترکندن افضل اوله یعنی عبادته قوت کلمک ایچون استعمال ایده شویله که
اول وقت استعمال اتمسه عبادتک فوتنه سبب اوله بری بودرکه دقت استعمال ایده

عبادت اوزرینه استعانت نیت ایدوب دیه که اگر بو مباحک تناول ایلسه‌م
طاعته قدرت و عبادته قوت حاصل اولمه ایدی ترک ایدر ایدم بو ایکی شرط
بولنمدقده بیلکره دنیادن انتفاع ایتمک موجب حسنه و ماحی سیئه در
و شویله که مال حلالک تناولنده ضرورت اولسه یکن استعمالنده ضرورت اولمیه
انک کبی تناول حسنه دینمزدر و دخی معلوم اولگشی ادب اوزرینه استعانت
تعلق اولدقده اجمالیه تعلق ایلمسی اولور نیتنه اولا اجمالا نیت ایدوب دیه‌که اگر
دنیا آخرته وسیله اولمایدی هرگز تمتع ایچون مال مائل اولوب تناول ایتمز ایدم بو
تقدیرجه اگر بعض امورده نسیان سببی ایله خصوص نیت فوت اوله ضرر ایتمز
قصد اجمالی کفایت ایدر وبالجمله اگر بر کسنه وقت ضرورتده نیت خالصه ایله
مال مباحدن انتفاع ایتسه خیر و حسنه حاصل اولور اگر بولمزده قصد اجمالی بیله
منضم اولورسه طریقنده مستقیم اولور و دخی بیلگل که شهوت و لذت ایچون
مال حلالی استعمال ایتمک مکروه‌در بونک حقنده وارد اولان نهی تنزیهی در تحقیقی قدر
قیامت کوننده جبه و حسابه سببدر نیت خیر ایله قدر حاجتجه مندوبدر بونک
موجبی کثرت ثواب و حسن مآبدر و آلات مخصوصه ده استعمال ایتمک فرض در
ترکی جائز دکلدر و دخی بیلگل که قیامت کوننده حبس و حساب اولور که سؤال ایدرلر
دنیاده نه کسب ایتدک و نه یره خرج ایلدک بونلردن جواب ویرمک نه ایدی دیرلر
و دخی حبس اولمق بودرکه عرصه قیامتده سنین عریان و عطشان نعیم جناندن
محروم و اهوال قیامت ایله مغموم و حساب تمام اولنجه منتظر قلورلر اگر سؤال اولنورسه که
حق تعالی بزم ایچون خلق ایدوب حلال قلدوغی مالک تناولنده سبب ترتیب و نداء
و موجب تشنیع ملامت ندر نره بیان ایله جواب ویررز که سببی بودرکه استعمالنده
ترک ادب ایدرلر نته‌کم بر کیشی پادشاه مجلسنده ادب ضیافتی رعایت ایتمه
کستاخانه تناول ایلسه اول کشی ترک ادب ایتدک دیو تعییب ایدرلر بو قاعده اصل
اصول اولدرکه حق تعالی حضرتلری قوللارینی طاعت و عبادت ایچون خلق ایلدی بونلری
بعد بصیرت ایله کندو احواللرینه نظر قیلسه‌لر کندولرینی هر جهتدن بنده‌لق زمانده کوررلر
هر عبد مخلص اولنلره لایق بودرکه جمیع اوقاتی مولاسنه عبادت اوله بو تقدیرجه شول
کسنه که حلالی شرائط مذکوره اوزرینه استعمال ایدوب عین عبادت قلق ممکن ایکن
بو طریقی ترک ایدوب ضرورت یوقکن کندو شهوتلری مقتضاسنجه استعمال ایدرلر

مع هذا که بو دار دنیا دار خدمت و عبادتدر دار تنعم و شهوت دکلدر بونک کبی
کسنه‌لری یوم قیامتده ملامت قیلمه‌لر عجیمیدر امدی شول کسنه که صاحب عبرت
و اهل بصیرت اوله بو مذکور اولان امورده صورت غفلت کوسترمیوب
رعایت ایله کندو نفسنی اصلاح ایدوب لجام تقوی ایله ملجم قلوب دور

فصل

ای طالب دردمند و ای سالک مستمند بو عقبه عظیمه طویله‌دن غافل اولمه که
تفصیل اولندی شدت و مؤنت بونلردن جمیع عقباتک اکبری و اوزونی بودر
طریق عبادتدن منقطع اولنلر اکثریسی خلق کیمی دنیا اوجندن و کیمی نفس و کیمی شیطان
اوجندن ورطه هلاکه دوشدیلر و تلف ایلدیلر بو فصلده دخی بیچون بر نکته نافعه
و حکمه واضحه بیان ایده‌لم تا که معالجه دنیا و خلق و نفس و شیطان سکا آسان
اولوب سهولت ایله بو عقبه شدیده‌دن خلاص اوله‌سن اما دنیا بابنده
نکته بودرکه سنک اوک اوچ حالدن خالی دکلدر شول سببدن که یا صاحب
بصیرت سن یا صاحب همت سن یا اهل غفلت سن اگر صاحب بصیرت
ایسک سکا بو نکته کفایت ایدر که حق تعالی سنک ربک و حبیبک در و سن
انک عبدی و محبی سن و دنیا انک مبغوضی و دشمنی در سنک مقتضای عقلک
بودرکه زینکه یقین اوله‌سن دنیانک مقتضاسی بودرکه سنی ربکدن بعید ایده
بو تقدیرجه دنیا هم سکا دشمن در و هم زینکه دشمندر کشی دشمننه نیجه محبت ایده
و اگر عبادتده صاحب همت ایسک بو نکته سکا کفایت ایدرکه بو دنیا بر بی وفا
عجوزه قبیحه مکاره میشومه در که انک تذکری و تفکری سنک عبادتکه و طاعتکه
مانع اولور امدی بر کسنه نک مجرد تفکری و ذکرینده نه نکبت حاصل اولور انک
مصاحبتنده نه قدر راحت اولورسن و اگر سلوکده اهل غفلت ایسک سکا
بو نکته کفایت ایدرکه دنیا سکا باقی قالمز اگر سن اکا ترک ایده‌مزسک اول سنی
ترک ایده نته‌کم ابو الحسن رحمة الله علیه ایدر که اگر سن دنیا ایچون باقی قلورسک
دنیا سنکچون باقی قالمز بو تقدیرجه دنیانک طلبندن سکا نه فائده حاصل اولور
که بونک یولنده عمر عزیزی تلف قیلورسن اما شیطان سکا اولو دشمن اولدوغنه
بو نکته مقنعه کفایت ایدرکه حق تعالی سوره مؤمنونده رسولنه که قل رب
اعوذ بک من همزات الشیاطین واعوذ بک رب ان یحضرون یعنی یا محمد
ایت که یا رب سکا صغنورم شیطانلرک خطراتندن و حضورلرندن امدی

آخرتکی فکر ایلیوب بوندن عزلت قیل وشول مولاک خدمتنی اختیار ایلکه
آخر الامر انک ایله قالورسین ابد الآباد سید انبیا جمیعنک خیرلوسی وافضلی
واعلاسی واعقلی واصفاسی ایکن شیطانک شرندن الله تعالی حضرتنه استعاذه
ایلکه امر اولندی سن نه قدر نقصان عقل ایله وجهل وغفلت ایله استعاذه ایلمدیکچه
انک شرندن نیجه خلاص اولورسین نعوذ بالله السمیع العلیم من الشیطان الرجیم اما
خلقک اختلاطی سکا زیان ایدوکنه بو کفایت ایدر که تحقیق بونلرک ایله مصاحبت
قلوب هوالرینه متابعت کوسترسک آخرتکی خراب ایدرسین واکر مخالفت ایدرسک
عداوت ایدرلر وحالکی بلکدر قلوب حضورکی ضایع ایدرلر واکر سکا تعظیم وتکریم ایدرلر ایسه
کبر وعجب ایله سنی چوق حقیر ایدرلر سن غمکین اولوب بونکره کین طوتورسین کنا به
کرورسن بهر حال بونلرک ایله معاشرتنه دفع ودین خرابدن کلدر اندن نصکره
بونلرک ایله کندو حالکی فکر ایله که فوت اولوب اوچ کون قبرده یاتدوغندنصکره
سنی شویله اونتورلر که کویا دنیاده هیچ کورمدکلری یوق ایدی بلکه اولکیچی
ایشتمدیلر ایدی ومقبره الجنده شک ایله عملکدن غیری یکنه قالمز اول وقتده
سکا حق تعالیدن غیری یردن مدد اولمز ایدی غافل اولمه بو طائفهنه وفا ذوقنه
یا بقادن که سنی مغبون ایدوب ترکه عبادت ایلمکدن محروم ایدرلر اول آخرته
وارب العزته دارا غه یوزکی قالمز ایدی آخرتکی فکر ایلیوب بوندن عزلت قیل
وشول مولاک خدمتنی اختیار ایله که آخر الامر انک ایله قالورسن ابد الاباد احتیاجک
اندن منقطع اولمز وجمیع امورده وکل احوالده اعتصامک وشدائد ومصائبده
ملاذک ومستندکدر اما نفس امارهنک ردائتنه وخباثتنه ورذالتنه وشرارتنه
واقف اولمق استرسک بونک احوالنه وقت ایله نظر ایله که واقف اولورسن
زیرا اکر نفس رؤیت شهوت حیننده بهیمه اولور وغضب زماننده ارسلان اولور
ومصیبت زماننده اوغلان ونعمت زماننده فرعون واجلق زماننده دمنده
مجنون وطوقلق حالنده محتال اولور واکر طیورترسک طغیان ایدر واکر آج
طوترسک افغان ایدر یا ارخولوکه بکر زبلرسک خاموش اولور آچ قورسک
صوت منکر بلسنی بله حضور ایدر بعض مشایخ رحمه الله ایدرلر که نفسک خباثتی
وحماقتی بر مرتبهدهدر که هیچ بر شهوته ویا معصیته عزم ایلیه انی منع ایلمکه قصد
ایتدوکده الله تعالی حضرتنی ورسولنی وجمیع انبیای واولیای وصلحای ذات تعالی

سوتی وقیامتی وجنتی وجهنمی عرض ایلسک بو سوزلردن متأثر اولمز ازرده سیندن
فراغت ایلمز اکر بر کون طعامنی قطع ایلیوب دنتسنده غداسنی ویرمسک شهوتی
ساکن اولوب معصیتی ترک ایدر بر پاره اتمکدن متأثر اولدوغنی کیجه هیچ
بر نسنهدن اولمز ایدی نفسک خسّتنی وخباثتنی وجهلنی وسوء ادبنی
اهل بصیرت اولنلر بو معنیدن اکلرلر پس زنهار وزنهار بونک مکرندن
غافل اولمیهسن که نحوستنده وحقه مخالفتنده شبهه یوقدر نته کم حق تعالی
بیورر که ان النفس لامارة بالسوء احمد بن ارقم البلخی رحمة الله علیه ایدرکه
بر کون بنی نفسم غزایه وارمغه تحریک ایلدی بن ایتدم که حق تعالی ان النفس
لامارة بالسوء دیو بیوردی نه حکمتدرکه نفسم بنم خیر امر ایدر بو تحقیق اولسه کرکدر
که بکا نفسمه وحشت غلبه ایلدی غزا بهانهسیله خلق ایله مختلط اولمق استر
غرضی بودرکه بونک غزایه چقدوغنی اشیدهلر تعظیم وتکریم ایله استقبال ایدلر
آخر نفسمه خطاب ایدوب دیدم که اکر غزایه کیدرسم حلقه قارشمیوب
خلوت یرلرده قونارم بو سوزی نفسم قبول ایلدی ایتدم حق تعالینک
قوتیکر چکدرسن کاذبسن بنی خیره دلالت ایلمزسن بوندن غرض نه ایدوکنی
دی که قتلانه دکلدر ایدی اکر غزایه کیدرسم جبه وجوشن کیمزم واول
حمله ایدن بن اولورین واول اولکن سن اولورسن دیدم بونیده قبول
ایلدی تحصیل کلام نفسمک جمیع اعراضنی ذکر ایلدم سنی بو جملهدن منع ایلدم
دیدم جمیعنی قبول ایلدی آخر الامر الله تعالییه تضرع ایلیوب دیدم که یا رب
سن کریمسین نفسم متهمدر بو امردن غرضی ندر بکا بلدر تا که علاجنه مشغول اولم
عاقبت حق تعالی عنایت ایلیوب غرضنی کشف ایلدی نفسی سویلتدی دیدی که
یا احمد هردم بکا مخالفت ایدرسن بندن مرادمی منع ایتمک ایله هر کونده بیک کره
بنی اولدورسن بو حالمه کمسه مطلع اولمز اکر غزایه واروب مقاتله اتسک
بر کره اولوب سندن قورتلور ایدم وخلق اشیدوب احمد شهید اولدی
دیرلر ایدی ومنم روزکارم سویلنوب فخر جمیل ایله مشرف اولور ایدم دیدی
دیدم که بلدم نفسمک مرادی ریا وشهرت ایمش اول بلده غزایه چیقدم
ایدی نظر ایله نفس خبیثک حیلهلرینه وخدعهلرینه کور که بر عمل اتمک
استرکه فوت اولدقدنصکره انکله ریا وشهرت حاصل وله نعوذ بالله

[illegible]

دخی بلکه بو مقامده براصل اصیل واردر که سنک اوزرینه واجبدر که
انی دخی بیله سن مثلا عبادت ایکی قسمدر بری اکتسابی بری اجتنابیدر
اکتسابی طاعت وعبادت اشلمکدر اجتنابی معاصی وسیئاتدن قاچنمقدر که
تقوی دیرلر علی کل حال اجتنابدن حاصل اولان فایده لر ذات اصلح واسلمدر
طاعتک اولیسی واقصیسی واقواسیدر مبتدی اولنلر اجتهادک
اول درجه سنده اولکت بر اهتمام ایدرلر صوم وصلوة وزکوة وجهاد کبی
اما منتهی اولنلر اجتنابه اهتمام ایدرلر نفی خواطر قلوب الا فحق تعالیدن غیریه
میل ایلمزلر وفضول طعامدن حفظ بطون ولغو مقالدن حفظ لسان و
مالا یعنی نظردن حفظ عین ایدرلر نته کم بعض مشایخ ایدرلر صائت اولمقدن
افضل صوم اولماز وشدید ایده صبر ایدوب قضایه رضا کوسترمکدن اول صلوات
اولماز وکف اذادن اوزکه صدقه اولماز امدی سنکچون بو ایکی قسم عبادت
میسر اولورسه اوکده کامل ومطلوبک حاصل اولوب سلوکده سالم
وجهادکده غانم اولورسن واکر جانب اجتنابی تکمیل ایدوب طرف
اکتسابه قوت ایدرسک سالم اولورسن لکن غانم اولمزسن واکر قسم اکتسابیله
حاصل اولوب اجتنابی فوت اولورسه نه سالم ونه غانم اولورسن زیرا که
اخلاق ردیه اعمال صالحه یی ابطال ایدر وقت اولور نیجه مدت ایله تحصیل ایتدککک
عبادتی برکلمه بار خاطره باطل برلراف وایدرسن روایتدر که ابن عباس
رضی الله تعالی عنهما صوردیلر که شول ایکی کشی حقنده نه بیورورسن که بریسی
کثیر الخیر وکثیر الشردر وبری قلیل الخیر وقلیل الشردر جواب ویروب دیدی که
شردن سلامت اولمق افضلدر بونک مثلی خسته حال کبیدر زیرا که خسته نک
علاجی ایکی قسمدر بری دوادر بری احتمادر اکر ایکیسنی جمع ایله رحمة
بعنایت الله شفا بولور والا دوادن احتما اولیدر شول سببدن که احتمایی
ترک اتسه دوا نافع اولماز اما وقت اولور که دواسز احتما نافع اولور نته کم
حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیورر اصل کل داء الحمیة بونک معنیسی
بودر که احتمایله دوادن استغنا حاصل اولور ودخی روایت اولنور که حکمای
هند مرضایه احتمایله علاج ایدرلر دوا اتمزلر رغبته اولسه لر برقاچ کون یکدن
ایچکدن پرهیز ایدرلر صحت بولورلر بو تفصیلدن معلوم اولدی که متقیلر درجه سی

عابدلر درجه سندن اعلادر فصل بو اعضای اربعه که کوز ودل و
قرن وکوکلدر باب تقوی ده بیان اولندی ارکان انسانک اصولیدر
بونلرک تقوالری سائر اعضا تقویسنی مستلزمدر زیرا که امورک مداری کوکلدر
بونک دخی اکثر خطری کوزدن حاصل اولور زیرا که حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر
من لم یملک عینه فلیس للقلب عنده قیمة یعنی شول کمسنه که کوزینه مالک اولمدی
انک قتنده قلبنک قیمتی یوقدر احوال لسان معلومدر که انسانک غنیمتی وربح
تعب واجتهادنک فایده سی وثمره سی طاعت وعبادتدر بونلرک دخی ضرری
وخطری اکثریا دلدندر تصنع وغیبت وتزیین کلمات بی منفعت سببیله ایدی
لسانک بر فتنه عظیمه در که سنک نیجه ییللق عبادتکی بر سوز ایله تلف ایدر
بوندندر که مدت مدیده ایله حبس ایتمکلکه لایق ومستحق دل دردنیلمشدر ودخی
بعض مشایخ ایدرلر که سالک طریق اولنلره حفظ لساندن ایلمکدن افضل رفیق یوقدر
ومعراج سلامته عروج ایتمکه ترک کلامدن اوزکه منهاج یوقدر ودخی صاحب
بصیرت اولنلر تامل ایدوب کندو احوالنه نظر قلسه لر شول قتنده که مالایعنی
کلام سویلرلر اول مهمل کلامدن بدل برکره استغفر الله دیسه لر زبان ایلر ایدی
وقت اولور بر قونلو ساعته راست کلوب جمیع کناهلری عفو اوله ایدی یا خود
برکره لا اله الا الله دیسه لر انلرک ایچون علو درجه وسمو مرتبه حاصل اولوردی
یا خود دعا ایدوب حق تعالیدن حسن عاقبت طلب اتسه لر وقت اولورکه دعالری
مستجاب اولوب دنیاده وعقباده جمیع بلیاتدن نجات میسر اوله ایدی ایدی
رحمتنه وشفقتنه مجرد نیتی تلفظی ایله بو نیجه فوائد عظیمه ومعالی کریمه نک
حصولی ممکن ایکن فوت ایده سن اول پاک وطاهر نفسلری مهملاته وقبایحه
صرف ایده سن که انک مؤداسی نهایت کوننده ملامت وحسرت وحساب
بلکه عذاب وعقاب اولا بعض عزیزلر ایدرلر که اکر برکشی کلام باطل سویلمکه اقدام
ایلسه وجرا ایدوب اکه بدل سبحان الله دیسه شقاوتی سعادته مبتدل اولا
اما احوال بطن بودر که طعام عبادتک تخمی وصوتلی وبدنک ارضیدر چونکه
تخم فاسد اوله اکین دخی فاسد اولور وقت اولور یری بیله فاسد ایدر حضرت
معروف کرخی رحمه الله علیه ایدر چونکم صایم اوله سن افطار وقتنده نظر ایله
کورکه نه افطار ایدرسن وکیمک طعامندن غدا ایدرسن نیجه کشیلر واردر که

بدنه یرر اکمک ایله عبادتدن قالورلر بر وجهله که قلب مشغول اولوب ابر تاریه کلمز
ونیجه لری واردر که دون نمازین قلیلمغه منع ونیجه لری واردرکه تلاوت قرآندن منع ایدر
وقت اولورکه بر لقمه یر که بر یلق قیامی حرام ایدر احدی غدا ارنده اکر نظر
دقیق واحتیاط بلیغ ایدوب حسن ادب ایله تناول ایلمز ایسه عبث یره حلال
طعام اولوب مضیع ایام اولورسن ودخی عبادتکده حلاوت وقلبکده
نور معرفت حاصل اولمز ودخی ابراهیم بن ادهم رحمة الله علیه جبل لبنان عابدلرینک
اکثری ایله مصاحبت ایلدم ابنای دنیایه رجوع ایدوکم زمانده بکا بش نسنه
وصیت ایلدیلر که چوق طعام تناول ایدن کمسنه عبادت حلاوتنی بولمز وچوق
اویوین عمرینک برکاتن بولمز خلقک رضاسن کوزه دن مولاسی رضاسنه
مستظر اولمز وکثرت کلام غیبت ایله متصف اولانک عاقبتی اسلام اوزرینه اولمز
سهل ایدر جمیع خیرات دورت خصلت اچنده موجوددر ابدال اولنلر بونکله
ابدال اولدیلر اول دورت خصلتک بری جوع بری صمت بری عزلت
عن الخلق بری سهر ثبلدر ودخی ایدر بزم سرمایه مز اجلقدر معنیسی بودرکه
بزم اچون فراغت بال وسلامت حال وحلاوت عبادت وکمالات معرفت
اجلق ایله صبر ایلمکه سببیدر اما احوال قلب معلوم درکه کوکل اصل کلیدر
اکر بو صالح اولورسه جمله سی صالح اولور واکر بو فاسد اولورسه جمله سی فاسد اولور
ودخی کوکل سلطان صاحب فرماندر سایر اعضا رعایادر سلطان صالح
ومستقیم اولورسه رعایا دخی مستقیم اولور زیراکه قلب اصل شجردر وسایر
اعضا برآقلری در مداقر خود صوقی کوکدن ایجرار بو تقریرجه کوز ودل
وشکم که قلبک عارتنه دلالت ایدر تحقیق که بونلرده خلل واقع اولسه بلسونلرکه
کوکلده خلل واردر بونلرک منشئی اولدر ابدی سالکلره واجب درکه اکثر عنایتی
قلبک اصلاحنه صرف ایده لر اندن صکره بلکه بو قلبک اصلاحی دقیق وتدبیری
عسیردر زیراکه خواطر اوزرینه مبتنی در ازل خود سنک الوکده وکلدرکه تا
سنک الکده طاقتکی نهایتنه صرف ایدوب قلبی اند دیا خاطره دن تنیه دونلر
بو اجلدن عابدلر زحمتلو ومشغولدرلر نته کم بایزید بسطامی رحمة الله علیه ایدر اوتوز ییل
قلبمه معالجه ایتدم واون ییل دلمه واون ییل نفسمه معالجه ایتدم قلبمک معالجه
صعبتدن اشد کوردم ودخی سنک اچون واجبدرکه ساتاذکرا اولنان خصال اربعه

حذر ایده سن که طول امل استعجال عمل حسد وکبردر بو بابده فی اهتمام
ایده سن زیراکه جمیع آفتلرک منبعی بونلردر علی الخصوص که حسد وکبر اکثر
علما وقرا بونلرک ایله مبتلادر بر درجه ده که قیتلرنده جائزدرکه اقران و
امثاللرینی هلاک جاریه ایذا ایتدروب هلاک ایتدرورلر روایت اولنورکه مالک
بن دینار رحمة الله علیه قرا طایفه سینک جمیع خلق اوزرینه شهادتلرینی قبول ایتدی ودخی
اما بر بریک اوزرینه قبول ایتمزایدی سببی صوردقلرنده جواب ویروب دیدیکه
بونلری بر برینه مبالغه ایله حسود کوردم ودخی روایت اولنورکه فضیل رحمة الله علیه
اوغلنه دیدیکه بنم ایچون بر اوصاتون آلکه اهل قراندن ارلغ اولسون ودخی شول
قومدن که بنده عیب کوریجک افشا ایدرلر ونعمت کوریجک حسد ایدرلر ودخی بو
دورت خصلت سایرنه عموم اوزرینه وقراء خصوص اوزرینه درکه عوامدن
بونلر قبیح وشنیع درلر وقنده بر اهل قرآن واریه کورورسن که طول امل ایله
خبر صحیق ایله دوشمشدر اول سببدن علمه کاهل اولمشدر واستعجال ایله قطع منازل
وعلو مرتبه استمک ایله کبر و قالمشدر ودعاء صالحک اجابتنده عجله ایدوب
محروم قالمشدر یا اومک ایله بر آخره بد دعا ایدوب صکره پشیمان اولمشدر
بو اجلدندرکه سفیان ثوری رحمة الله علیه ایدرکه کندو قالمه قصد ایدرلر دیو هیچ
کمسنه دن قورقمزم الا قرادن وعلمادن قورقرم دیدی بو سوزی ایشدنلر خوش
کلمیوب بو حالدن تعجب ایدوب دیدیلر بزه جواب ویروب بیوردیکه بونی بن
دیمدم ابراهیم نخعی دیدی وعطا رحمة الله علیه روایت ایدرکه ایدی بکا سفیان ثوری
دیدیکه قرادن غایت حذر ایله وبندن دخی که انلره مخالفت ایدوب استدکلرینی
یره یرتارم بر طقطوش انلرکشی دردیه ایمین دکلم که قتلومه قصد ایدیلر
بنی سلطان جائرینه چقه لر وعلماطایفه سندن واردرکه حلی کسوت وقرآنی
کیررلر بر قاچ رکعت نماز زیاده قلمغه ابله اولوب عبوس الوجه اولوب خلقی
تحقیر وتحقیر ایدرلر کانه عبادتلرینی بونلرک اوزرینه منت ایدر رضاسنی
حق تعالیدن بونلره جنته کیرمکه برات مسلم یا بنشوراچن عذاب جهنم کلمشدر
کندولرک سعادتنه وسائرلرک شقاوتنه جازم اولمش کبی وبر نوع لباس کیرلر
لباس صوفیانه وکسوت صالحانه اول کیجنلرکی ترفعه لایق وتکبره موافق
روایت اولنورکه فرقد سبخی حسن بصری یه رحمة الله علیهما کلدی که کندودی

وسنک حله ایدی حسنک لباسنه باشندی حسن ایندی نه بوسن ثم لباس
جنت لباسیدر وسنا کیدوکک جهنم پلاسیدر زیرا روایتدرکه اهل جهنمک
اکثری کسوه وعورتی شول مرائیلردرکه زهد ربنی ثیابنده وکبر ربنی صدرلرنده
صقلرلر اندن حسن بصری تمیین ایدوب دیدی که شول اسه جنیتونکه جملهٔ عالم اکه
ابدا یچور هر کسک بو پلاسی بچینده برکبر زورکی واردرکه اطلس کیندیک اکثرنده یوقدر
ایدی ای مرد عاقل بو دورت خصلتدن غایتده حذر ایله خصوصا کبردن
که اول او چینده ابا عک ظاهرینه معصیته دوشرسن اکر کبر دخی باطنه گوره
دوشرسن ابلیسک حکایتنی اونتمه که حق تعالی اندن حکایت بیوردیکی آیة
واستکبر وکان من الکافرین یعنی امر الله طوتمقدن ابا ایلدی یعنی قاچدی
کافرلردن اولدی حق سبحانه وتعالیه رجوع ایله تضرع وزاری ایدوب دیلرکه
محض لطف واحسانندن بز عاجز قوللری بو خصال سیئه لردن عصمتی تیسیر المیه
حفظ امانده صاقلیه بجوده وکرمه فصل فی الجمله اکر بصیرت ایله دنیایه
نظر قلسک بونک قلت تجاسنه وکثرهٔ غناسنه وخیری وشرینه کذلک
الدهکنه واقف اولورسن ودخی بونک محبتی وشغلی حق تعالیدن سنی بعید
ایدوب قیامت کوننده حبس وحسابه وعذاب وعقابه سبب اولدوغنه
جازم اولورسن بالضروری بو دنیانک حراملرندن اعراض وفضول حلالندن
امتناع ایدرسن ووقت ضرورتده قدر حاجتدن زیاده استعمال ایلمزسن
ودخی دنیانک نعمتلرندن ولذتلرندن فراغت ایدرسن ویوم آخرتده حضرت
رب العزه جوارنده دار نعیم یچنده متنعم اولوب نعم بی نهایه ولذت بی غایه
تحصیله مشغول اولورسن ودخی بیلکل که بو خلقک وفاسی بو قدر
مونتی چوقدر وبونلرک درلنده وفا وصدورنده صفا بو قدر بونلردن
عزلت ایدوب قدر حاجتدن اوزکه مصاحبت قلمز ایدک بلکه وقت ضرورتده دخی
بونلردن حاصل اولان اشتغالی اختلاطلرندن ایرکن ملالت وخسارتنه بدل
ایدوب صحبتی شونلر ایله ایدر ایدک که مصاحبتنده خسارت وخدمتنده
ندامت کورمز ایدک نته کم حضرت عیسی علیه السلام بیورر احفظ الله تجده
حیث اتجهت یعنی امورکده حق تعالی اوزرینه اول هر نره یه توجه ایدرسک
حق تعالی حضرتنی انده حاضر بولورسن ودخی بیلکه ابلیس بر جنیت درکه جمیع آتشنی

سنکله عداوته توشدرر دخی بونک مکائدینی تذکر ایدوب شرندن استعاذه
ایلک وسوسه سندن حق تعالیه توکل ایلیک بونک مکرندن سیر اویه خلاص
اولورسن نته کم حق تعالی بیورر لیس له سلطان علی الذین آمنوا وعلی ربهم
یتوکلون یعنی شیطانک مؤمنلر اوزرینه ومتوکللر اوزرینه مسلط اولمغی
یوقدر روایت اولنورکه ابو حاتمه صوردیلرکه یا ابا حاتم دنیا ندر وابلیس
ندر جواب ویردی که دنیانک کچمشی دوشدر باقی قلانی آرزودر شیطانک
شول کمسه درکه بر نفع اولان یرده امتناع ایدوب ضرر اولان یرده اتباع
ایدر ودخی نفس اماره نک جانبنه وردانتی وکندویه زیان اولدیغی یردن
اجتناب ایتمیوب ورطهٔ هلاکه دوشدوکنی بیلمک ودخی عواقب اموره نظر
قلوب عاقللرکبی نفسکه مرجع نظر ایله باتنسک ضیاندن دنادانلر کبی تمسک که بونلر
حاضر نظر ایدوب ما که نظر ایتمزلر ومنفرک مؤخرینی ادراک ایدرلر ودولتک حرارتنه
تحمل ایتمزلر شفا بولورلر ودخی نفسکه تعویدینی لجام اورسک مهم اولمیان زوایدی
امورون منع ایلیک صفات ذمیمه وخصال قبیحه دن بری قلسک که طول امل
ودستی اعمل ومؤمنلره حسد ونامحل یرده تکبر ترک وحرص وشهوات ایله
غدا تناول ایلمکی ودخی بونلردن امتناع ایلمکدن نکاحلر کلوردی بو خوف
ایلمک زیرا که حق تعالی رحمتی وعنایتی ایله عبادته وسعت ویروب دین امورنده
مضر اولنلری محتاج قلمامشدر بو تقدیرجه مباحاتک فضولینی ترک ایلمکدن قطعا
ضرر کلمز بلکه خیر محض ونفع صرفدر نته کم بعض صلحا ایدر تقوی ایدن استعاذه
تمنی که برحاجتم اولسه لکن اوزره وفه لازم اولمه ای ترک ایدرم شول سببدن که
نفسم ایده ادنم ویرسم دخی زیاده طلب ایدر اکر ویرسم اونه معیشتی قناعت ایدر
ودخی ایدرکه نفس بر جرکیدرکه نقدر یوک اورورسک متحمل اولور اکر یوکینی
تخفیف ایلیک سرکشلک ایدر ودخی تحیا که بو امور مذکوره رعایت ایلیوب
عمرکه بو بیک تحقیق دنیادن زاهد وآخرته طالب وراغب اولورسن خلقدن
منزوی واشنالردن منقطع اولورسن ودخی انس مع الله کسب ایدوب
حضرت پروردکار عالم قابوسنده خدمتکار خاص اولورسن اخص خواص
سلکنه منسلک اولمغه استعداد کسب ایدرسن ودخی ان عبادی لیس لک علیهم
سلطان خلعتندن دنیاده مشرف اولوب آخرتده ارجعی الی ربک راضیة مرضیة

کرامتیله کرم ایدوب

ملائکه‌دن منفصل اولورسن زیرا که ملائکه‌نك نفس اماره‌سی یوقدر که شهوه امرایله
و دخی شیطان بونلره حواله دکلدر که اغوا ایلیه سن خود بوبجه جرامیلر و بو اعدا ایله
نیجه‌ها برله مدت مدیده برله بو عقبات الجنده مجادله و محاربه قیلوب بونلرك
مکایدندن خلاص اولوب حضرت خداوند عالم خدمتنه استقامت ایله استعداد
کسب ایدرسن حضرت پادشاه تختگاه ازل و مؤسس قواعد ارکان لم یزل
متضرع و متوقعدر که جملوزی جمیع جماعت مسلمیندن ایله بو اعدانك مضرتندن
و بو عقوبات شدتندن حسن توفیق و کمال عنایتی برله خلاص ایدوب
قاپوسنده اخلاص ایله خدمت میسر قیله آمین یا رب العالمین بحرمة حبیبك
محمد الامین **الباب الرابع فی عقبة العوارض** بلکل که عابدلری عبادتدن منع ایدن
عوارض دورتدر نوع درنته کم مقدمهٔ کتابده بیان اولنمشدر و بو دورت
نوعك بری شغل رزقدر که انسان انی طلب ایدر معیشت لازم اولدوغی
جهتدن آمدی بو عارضه‌دن خلاص اولمق کشی رزقنده و سایر امورنده
حق تعالی یه توکل اتمك ایله میسر اولور و بو توکلی اقتضا ایلین ایکی امردر و
بری بودر که اکر کشی ترك توکل ایدوب دنیایه طالب اولسه اکر ظاهر بدنلر
مباشرت اولورسه تاجرلر و کاسبلر کبی عبادتدن قالورلر و اکر قلب ایله اولورسه
متحیر اولنلر کبی مشغول اولوب اقامت عبادت میسر اولمز ایلدوکی تقدیرجه
و دخی ثواب مترتب اولمز زیرا که عبادت جنان و ارکان معیتی ایله اولور بو
معنی ذکلور الا صاحب توکله آمدی ضعیف القلب اولنلر معیشت امرنده
و وجه معیشتی اولمیجه هیچ برنسنه‌یه قلب قرار ایلیوب شویله حیران و سرگردان
قالوب بر عمله مشغول اولمزلر نته کم شیخ ابو محمد رحمه الله ایدر عالمده
ایکی کشینك امری رایج اولور بری مشهور دربری متوکلدر زیرا که مشهور
امورنده جبرا اولوب قوی القلب اولدوغی سببدن حوائجنی طلب ایلیوب
خواطرك دفعنه مقید اولماز مطلوبی تحصیل و تکمیل ایدر متوکل دخی قوت
بصیرتی سببی ایله امورنده حق تعالینك وعدنه و ضمانته احسن اعتماد ایدوب
شروع ایدر خلقك تخویفنه و شیطانك اغواسنه ملتفت اولمز مطلوبنه ظفر
بولور اما امورنده متردد اولوب همتنده فتور و توکلنده قصور اولنلر دون
اولاقلری اجلدن دواب و کلاب کبی یتیلرینه ناظر اولوب عطاسنه منتظر اولور

بونلرك کبی طائفه‌نك قلوبی جمیع زمانده رجادن خالی اولمز مع هذا که توکلری
ام محقردر اما علی همت اولنلر محقرات اموره ملتفت اولمیوب خصال حمیده و افعال
شریفه تحصیلنه مشغول اولورلر مرتبهٔ عظمی و منزلهٔ کبری کسب ایدرلر کورمزمیسن کیم
ابنای دنیادن اولنلر علو درجه و سمو مرتبه تحصیلنه حریص اولسه‌لر ما و اکثر
اموالندن و اولادندن و نفوسندن قطع قلوب ایدوب اقدام تام ایله سیاست
قلمسه‌لر مقصودلرینه وصول میسر اولمز مثلا ملوك دنیا سلطنت رجاسنده
اعدا ایله جنك و جدال و ضرب و قتال ایدرلر بر مرتبه ده که بو یولده یا هلاك
تحصیل ایدرلر یا هلاك اولورلر و دخی تجار روزگار شرق و غربی کشت ایدوب
بر و بحر مسافری اولوب دریا و دربندده هلاکلرندن غایر مستوب تحصیل اموالنه
مشغول اولورلر مع هذا بونی بیلورلر که بو طریقك عاقبتی یا تحصیل ارباح ویا
فوت ارواحدر لکن بونلرده رنج عظیم و مال جسیم اوزره حرص غالب
اولوب بو طریقك خطراتنه ارتکاب ایدرلر اما اهل سوق اولنلر دون همت
و ضعیف القلب اولدقلری اجلدن سرمایه‌لرینه زیان کله دیو خوف ایدوب
خطرلرندن حذر ایدوب آز فایده‌یه قناعت ایدوب اولو سفرلره
ارتکاب اتمزلر بونلرك اولو سفرلری اوزرندن دکانلرینه وارنجه‌دن
بو اجلدندر که امیرلر و تاجرلر کبی مرتبهٔ شریفه و فایدهٔ عظیمه حاصل اتمزلر
و بونلر اکر بیع و شرا ایلرنده بر درهم فائده اتسه‌لر کندولره چوق کلور
قلبلری ادنی شیئه متعلق اولدوغی سببدن اما ابنای آخرت اولنلرك
سرمایه‌لری حقه توکل و شدایده تحمل اولدوغی جهتدن حضور قلبلری تامه
قدرت تاییده اولوب غایت استطاعت حاصل اولور تنده دیلرایسه سیاحت
ایدرلر منازل و مراحل‌ده مهلکلردن خوف اتمزلر صحارده و برارده
سالك اولوب زاد و راحله تشویشن چکمزلر بو باسك اولیاسی و متقدرسی
بونلردر حقیقتده یر یوزینك بکلری و حاکملری بو عزیزلردر نته کیم قدیمده
سراق ایدوب تقی تعالی بکلورلر ایسه نزول ایدرلر و توکللری نه دیلر
ایشلرلر بونلره کمسنه مانع و دافع اولمز دنیا بکلری کبی اعوان و انصاره و
اسباب و تجملاته محتاج دکللردر جمیع ازمانده و اماکنده بونلره برابر در حضرت خداله
استغنا کسب و طمعدن عزلت و دنیادن فراغت اتمشلردر نته کیم حضرت رسول صلی الله علیه

بیورر من سره ان یکون اقوی الناس فلیتوکل علی الله ومن سره ان یکون اکرم
الناس فلیتق الله ومن سره ان یکون اغنی الناس فلیکن بما فی ید الله اوثق منه بما فی یده یعنی
بر کمسنه اکر دیلرسه که خلقک اقواسی اوله توکل ایلسون اکر دیلرسه که ناسک
اکرمی اوله متقی اولسون اکر دیلرسه که ناسک غنیسی اوله حق تعالی الندە اولنه
اعتمادی ارتق اولسون کندی الندە اولندن ودخی سلیمان الخواص رحمة الله علیه
ایدر که اکر بر کشی حق تعالی یه نیت ایله توکل ایلسه جمیع بکلر و غنیلر اکا محتاج اولورلر
وابراهیم بن الخواص رحمة الله علیه ایدر بر کون بر یرده بر اوغلانه یتشدم کیدردی
کانکه کمشدن آدلمش ایدی صوردم که قنده کیدرسن ایتدی که مکه یه کیدرم
بن ایتدم سنده زاد وراحله یوق نیجه کیدرسن ایتدی ای ضعیف الاعتقاد
وقلیل الاعتقاد شول الله که یرلری وکوکلری حفظ اتمکه قادردر بنی زادسز
وراحلهسز مکه یه ایلتمکه قادر دکلمیدر دیدی چونکه مکه یه واردم کوردم اول اوغلان
کعبه یی طواف ایدوب ایدر که ای کوکل عالمی ترک ایله ربکدن غیری کمسنه یی محبت ایلمه
اول اوغلان چون بنی کوردی ایدر یا شیخ مکه یه یتشمدی کلورسن زاد وراحله یه قادر دکلیدک
نیچون بو ضعیفدن صکره قالدک دیدی ودخی ابو مطیع ایدر حاتم اصمه
بر کون صوردم که سنی اشیدورم زاد وراحلهسز بریه لری قطع ایدرسن
ایتدی که بنم زادم واردر آنسز کتمزم ایتدم که زادک ندر بزه دخی بیلدر ایتدی دنیایی
وآخرتی حق تعالینک ملکی کوردم وجمیع عالمی انک عبادی وعیالی کوردم وجمله
ارزاق واسبابی انک تصرفنده کوردم وانک حکمی یرلرده وکوکلرده وانک
نافذ کوردم بو دورت نسنه درکه بنم کلی توکلمی واجب ایدر ایکنجی اجرا اولدرکه ترک
توکل ایلمک خطر عظیمدر زیرا که رزقی حق تعالی خلقه مقارن قلدی وبیوردی که
خلقکم ثم رزقکم بوندن بیلندی که خلق ورزق حق تعالیدندر غیریدن دکلدر
ودخی بیلندی که خلقدن صکره رزق موعود اولمشدر نته کم حق تعالی حضرتی بیوردی
ان الله هو الرزاق بو وعدایله اکتفا ایلدی رزقه ضامن اولدی نته کم بیوردی
وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها یعنی یریوزنده بر حرکت ایدر نسنه یوقدر الا
انک رزقی نه حق تعالی ضامندر زیرا که لفظ علی ضمانه دلالت ایدر اندن نصکره ضمانه
دخی اکتفا ایلمدی ودخی اوزرینه قسم دخی ایلدی نته کم بیوردی فورب السماء
والارض انه لحق مثل ما انکم تنطقون یعنی یر وکوک ربیچون که جمیع اشیا بر رزقی

اول ویروز بو سوزده شبهه یوقدر ترک کسب ونظرکر ایله شبهه کز اولدوغی
کبی بعض منکرلر قتنده بو ایتک معنیسی بودر که زمین واسمانک ربیسی حقیچون سزه
رزق ویرمک حق تعالی یه کرکدر ویرسنده سوز سویلدیککز اولدوغی کبی ایدی نصکره
بو جمله ایله دخی اکتفا ایلمیوب ابلغ وجه ایله توکل امر ایلیوب ودیدی که وتوکل
علی الحی الذی لا یموت نته کم بیوردی وتوکل علی العزیز الرحیم وبیوردی
وعلی الله فتوکلوا ان کنتم مؤمنین یعنی حق تعالی یه توکل ایلک اکر ایمان کتوردو کز ایسه
ایدی بر کمسنه که حق تعالینک قولنه امانتنه ووعدینه کمال ایله وضمانته
مطمئن اولمیه ویمیننه قناعت کلمه انکا حالی نیجه اوله وعاقبتی نیه یتیشه
شول الله ایچون که جمیع عالم واولادی آدم انک ید قدرتنده وقبضه ارادتنده
وتصرفنده در بو بر مصیبت شدیده وفضاحت عظیمه درکه حصر اولنمز لکن
اکثر انسان روزکار بوندن غافل وذاهلدرلر نته که حضرت رسول علیه السلام
بیورور ابن عمر رضی الله عنهما کیف انت اذا بقیت بین قوم یخبؤون
رزق سنتهم لضعف الیقین یعنی سن نیجه اولورسن شول قوم ایچنده قالدیغک
وقتده که بر یللق آزقلرن صاقلیەلر یقینلری ضعیف اولدوغی سببدن
وحسن بصری رحمة الله علیه ایدر که حق تعالی لعنت ایلسون شول قومه که
حق جل وعلا عظمتی ایله یمین ایدر ودخی انلر اینانمزلر روایتدر که بو آیت که
نازل اولدقده که فورب السماء آیتی در ملائکه دیدیلر که بنی آدم هلاک اولدیلر که
حق تعالی حضرتینی غضبه کتوردیلر بر درجه ده که رزقلری اوزرینه یمین ایلدیکه
ودخی اویس القرنی رحمة الله علیه ایدر اکر جمیع زمین وزمان اهلنک عبادتی قدر عبادت
ایلسک قبول اولمز تا دام که رزقی تصدیق ایلیه سن صوردیلر که نیجه تصدیق ایدلم
دیدیکه رزق اجرنده سنی کندی اولدوغنه اعتماد ایدک وکفالتنه اعتماد ایدک
تاکه جسدکوزی عبادته فارغ بوله سز ودخی هرم بن حیان اویس القرنی
حضرتلرندن سؤال ایتدی واتیدی یا که ساکن اولمق ایچون بر مقام کوستر اویس
شام شریفه اشارت ایتدی هرم ایتدی اول یرده معیشت حالی وسعت
اوزره میدر دیچه اویس حضرتی قاقدی که سنک خلط ایدرسن ساکره نصیحت
نیجه تأثیر ایده دیدی ودخی روایت اولنور که بر کمسنه صوقیجی نکنه بایزید بسطامی
حضرتلرینک اوکنده توبه کار اولدی بونک حالی صوردقده دیدی که بیک تبردن کمن

ایسه
رحمه الله
چقدم

همان ایکمک شیخك یوزنی قبله‌یه دونمش کوردم دیدی بایزید ابتدی بو سکندرك
یوزینی رزق الاهی‌ده دوندرمشدر و دخی روایت اولنور که حلی‌دن بریسنه
حاسدن صوردیلر انك سالم میدر دیدی جواب ویروب دیدی که سلامت
ایمان توکل ایلدکده اولور اگر سؤال اولنسه که توکلك تحقیقی و منفعتی
و رزق امورنده بزه لابد اولانی و مراتبنی و سائر احکامنی و احوالنی بزه عیان
بیان عیان ایله تا که عمله کتوروب منتفع اولمق ممکن اوله جواب ویرورزکه
دورت نسنه ایله بیلنور بری لفظ توکل نه‌یه اطلاق اولنور بری محل توکل
بری حدی نه‌در بری تعلق‌سی نیجه‌در اما لفظ توکل بلکل کی وکیل لفظندن مشتق
معنای لغویسی برکشینی وکیل اتخاذ ایدوب امورینی اکه تسلیم ایلمکدر اما موضعی
اوچ‌در بری موضع قسمت‌در بری موضع نصرتدر بری موضع رزقدر موضع
قسمت اولدر که ازلده حق تعالی کندویه قسمت ایلدوکی نسنه‌یه اعتماد ایدوب حصولنده
شبهه ایتمیه زیرا که حکمنی مستبدل و متغیر اولمز اوله سمعیه ایله ثابت اولمشدر
موضع نصرت اولدر که دین امرنده مجاهده قیلورکن حق تعالینك نصرتنه اعتماد ایلیه
کندونك قدرتنه و شوکتنه و اعوانك کثرتنه اعتماد ایلمیه نته کم حق تعالی بیورر
فاذا عزمت فتوکل علی الله یعنی یا محمد وقتا که عزیمت قیلدك الله تعالیه توکل ایله
و دخی بیورر که ان تنصروا الله ینصرکم یعنی اگر سز حقه یاردم ایدرسکز حق تعالی سزه
یاردم ایدر و دخی بیورر که وکان حقا علینا نصر المؤمنین یعنی مؤمنلره
یاردم ایتمك بزم اوزریمزه لازمدر بو مقام نصرتده توکل ایتمك واجبدر حق تعالی
حضرتنی کندی ایچون خدمته قدرت کلیك قدرت رزقه متکفل کافی بیلوب اعتماد ایلیه
نته کم بیورر ومن یتوکل علی الله فهو حسبه و دخی حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
بیورر که لو توکلتم علی الله حق توکله لرزقکم کما یرزق الطیر تغدوا خماصا وتروح
بطانا یعنی سز اگر حق تعالیه کمال توکل ایله توکل ایده‌سز قوشلره رزق
ویردوکی کبی سزه دخی ویرردی ویرر ایدی کورمزمیسن که قوشلر صباح
قالقوب آج اخشام طویوق دونرلر سزك کبی رزقه حرص کوسترمزلر آج و اچ
قالمزلر بو درجه‌ده توکل ایتمك فرض عیندر و دلیل عقلی و نقلی مقتضاسی خلق
ایچنده مشهور اولان توکل بودر بو بابده دخی مقصود اولان بودر حلی بونك
رزقه رزق مضمون دیرلر رزق توکلی دخی دیرلر اما مطلق توکل بر نیجه قسمدر انلری بلك

تلك وعیدی نعمتی موضوع اولی الله تعالی

رزق اقسامنی بلمکه موقوفدر ایمدی بلکل که رزق دورت قسمدر بری مضمون‌در
بری مقسوم‌در بری مملوك‌در بری موعوددر اما رزق مضمون شول غدادر که
قوام بدن انك ایله حاصل اولور بو رزق مضمون مقابله‌سنده توکل ایتمك فرض
و لازمدر عقلا و شرعا زیرا که مولا فرمز بنده بدنمز ایله خدمت و طاعت بیوردی
و خدمت ایتمك ایچون قوام بدنه کفایت ایده‌جك قدر رزقه کفیل اولدی و اوزرینه
لازم قلدی کندی فضلی و کرمی ایله بعض مشایخ کرام انده ایدرلرکه ارزاق عباده حق تعالی
ضامن اولدی زیرا که مولا فردر که عبادك مؤنتی مولا اوزرینه واجبدر
عباد اوزرینه مولایه خدمت واجب اولدوغی کبی و دخی حق تعالی بزی محتاج
رزق ایتدی و رزقمزی طلب اتمکه طریق بلدرمدی زیرا که نه‌در وقتی یردن
و نه وقتدن حاصل اولور و کیفیت تحصیلی نیجه‌در بلدرمدی که طلب ایده‌وز بو
تقدیرجه اکه واجبدر که رزقمزی حاجت وقتنده ایرشدوره و دخی حق تعالی
بزه خدمت تکلیف ایلدی طلب رزق ایتمك انك خدمتنه مانع‌در ایمدی واجبدر که
مؤنتمزه کفایت ایلیه دیر بو کرامنه کلامنك اصلی صحیح‌در لکن اسرار ربوبیته
واقف اولمیانلر حق تعالینك اوزرینه عقلا واجبدر حصوب خطا ایدرلر بلکه
حق تعالی حضرتی رزقمزی کندی اوزرینه محضا فضلی و کرمی ایله واجب قلمشدر
رزق مقسوم اولدر که حق تعالی ازلده عبادینه قسمت ایدوب لوح محفوظده یازدی
رزقدن و کسوتدن هر برینه حصه‌سنی تقسیم ایلدی وقت معینه‌ده کلورلر بیلو ناقص
اولمازو اوکورور دی وصکره کلمز بلکه وقت معینه‌ده رزق اولوربر دولو
دخی اولمز نته کم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر که الرزق مقسوم مفروغ
لیس تقوی تقی بزایده ولا فجور فاجر بناقصه رزق ازلده قسمت اولنوب فارغ
اولنمشدر اهل تقوینك تقواسی آنی زیاده ایلمز و اهل فسق انی ناقص ایلمز رزق
مملوك اولدر که حق تعالی عبادینه دنیاده مالی تملیك ایلیه تقدیر ازلی موجبجه
بو وجهله مملوك اولان ماله رزق اطلاق اولنور نته کم حق تعالی بیورر و انفقوا
مما رزقناکم یعنی سزه تملیك ایلدوکمز مالدن انفاق ایلك اما رزق موعود
اولدر که حق تعالی اهل تقوی اولان عبادینه وعده قلدوغی مال حلالدر که انلره
زحمتسز و مشقتسز ایرشور نته کم حق تعالی بیورر ومن یتق الله یجعل له مخرجا
ویرزقه من حیث لا یحتسب ایمدی بو اقسام رزقی که ذکر اولندی بونلرك ایچنده

رزق مضمونه توكل ايتمك واجبدر زيرا ضمان مطلقدر بر قيد ايله مقيد و بر شرط ايله
مشروط دكلدر اما رزق موعود تقوى ايله مشروطدر روايت اولنور كه بر بولكك طائفه
جنيد بغدادى رحمة الله عليه قتنه واروب ايتديلر كه رزق طلب ايدهرز ايتدى
قنده ايدوكن بيلورسكز بيلورسكز واروك طلب ايدك ايتديلر كه الله تعاليدن استرز
اكر بلدوكزسه كه سزى اونتدى اكدرك ايتديلر او بيزه كيروب اوتوروب
بكجوره ويره جكين تجربه ايدهرز ايتدى يا الله تعالى تجربه قلمق قدرتنه شكدر ايتديلر پس حيله
نه چاره نه در ايتدى ترك حيله قلمقدر روايت ايدرلر كه بايزيد بسطامى حضرتلرى
رحمة الله عليه بر امامك ارديننده نماز قلدى چون امام سلام ويردى بايزيدى كوروب
ايتدى طعامى قنده ندن يرسز بايزيد ايتدى قلان شول اردكده قلدوغم نمازى اعاده ايده ييم
بعده جواب ويرهيم زيرا كه رزاقى بلميه نك امامتى جايز دكلدر ديدى روايت ايدرلر كه قول
دورت نسنه دن ايدى غايب اولمز بريسى حق تعالينك كورمسندن هر قنده اولسه اكا
توكل حقيقى بعض مشايخ قتنده اولدر كه كشى هر امورينى حق تعالى يه اعتماد ايدوب
سايرندن مأيوس اوله و بعضيلر قتنده توكل اولدر كه كشى امورنده قلبنى حق تعالى يه
متعلق قلوب سايرندن قطع تعلق ايده شيخ ابو عمر ايدر توكل حق تعالى دن غيريدن
قوام بدن حاصل اولدوغنى بلمكدر شيخ الامام ايدر توكل ايله تعليق اورتاسنده
فرق واردر معناى توكل قوام بدنى حق تعالى دن حاصل اولدوغنى ذكر ايتمكدر معناى
تعليق ما سوى الله دن حاصل اولدوغنى ذكر ايتمكدر بو اقوالك مرجعى اصل واحدر
اول اصل واحد بودر كه كشى قلبنى متوجه قلمقدر شول نسنه نك اوزرينه كه قوام بدنى و
سد رمق و كفايت مؤنت حق تعالى حضرتندندر غيرندن دكلدر ديليه پس بر مخلوقى
سبب قلور ايسه كه بدننه قوام ويرر ديليه واسطه سز و سببسز كمال قدرتيله
و جلال عظمتيله يا ايته قلور هيچ كه بو معنايى فكر ايليك و بونك اوزرينه قلبوكى مقرر
جميع وسائط و اسبابدن بالكلية منقطع اولوب حق تعالى حضرتنه حضور قلب ايله متوجه
اولمقدر اما توكلك قلعه سى اولدر كه حضرت خلاق كاينات رزقى اوزرنده وعدى
و ضمانى و يمينى ذكر ايليه ايكنجى قلعه سى اولدر كه الله تعالينك جلال ذاتنى و كمال
و ضعف وعده دن و سهو و عجزدن و جميع نقايصدن منزه كنه دراستى فكر ايتمكدر
هيچ كه بو افكاره داخل اوله ترك اوزرينه ملازمت و مواظبت قلمق رزق اوزرنده الله تعالى
توكل قلمغه باعث اولور اكر سؤال اولنسه كه حق تعالى رزقه ضامن اولدوغى بلدكمزدن

بز رزق طلب ايتمك جايز ميدر جواب ويررز كه شول رزقدن كه غذاى
انسانه و قوام ابدانه حاصل اولور اول رزق حق تعالينك فعليدر بزم اندن
قطعا دخلمز يوقدر و انى تحصيله و دفعنه قادر دكلز نته كم حياتمزك و موتمزك
دفعنه قادر دكلز اما اسباب ايله مقسوم اولن شول رزقدر كه ازلده بر قسمت
اولنمشدر اكرچه انى طلب ايتمك جايزدر لكن تركى افضلدر زيرا كه عبدك
اكا احتياجى يوقدر و مقدر اولن البته كلور كشى انكچون نيته تشويش ايدوب
عبادتنى ترك ايدوب انكله مشغول اولور اكر ديلنسه كه حق تعالى نك و اتقوا
من فضل الله ديدوكى قولندن اكلندى كه طلب رزق ايله مأمور اولورز
جواب ويررز كه بعضيلر قتنده فضلدن مراد علم و ثوابدر و بعضيلر
قالدر بونده امر اباحت ايچوندر ايجاب ايچون دكلدر اكر سؤال اولنسه كه رزقى
مضمونك اسبابى واردر اول سببى طلب ايتمك جايزميدر دكلميدر جواب ويررز
اوزره وجه لازم دكلدر زيرا كه حق تعالى قادر مطلقدر ضامن اولدوغى
رزقى نيجه ديلرسه ويرور و سببه و طلبه موقوف دكلدر و دخى مطلق
ضامن اولمشدر حاشا كه سببى و طلبى شرط ايتمش ديه نته كم بيورور و ما
من دابة فى الارض الا على الله رزقها و دخى انسان رزق مضمونينى
نه نسنه دن و نره دن و نه سببدن بلمز ايله اولسه عبده بلمدوكى طلب
امر ايتمك نيجه صحيح اولورسى بزه مناسب اولن بودر كه سببه تعرض ايتمه يز
و دخى انبيا و اوليا رضوان الله عليهم اجمعين اكثر زمانلرنده عبادته مشغول اولوب
رزق طلب قلمزلر ايدى و بونك اوزرينه متعقد اولدى كه اوليا و انبيا ترك
طلب دنيا قلمقى ايله عاصى اولمادیلر ادب بوندن طنندی که رزق طلب ايتمك
واجب دكلدر اكر سؤال اولنسه كه طلب ايله رزقه ارتار و ترك ايله نقصان
كلور مى كلمز مى جواب ويررز كه ائمه دين بو جنده قول صحيح بودر كه هر كشينك
لوح محفوظده رزقى يازلمشدر و وقت معيننده شخص معيينه رزق معين و مقرر اولمشدر
حق تعالينك حكمى متبدل و قسمتى متغير اولماز بو تقديرجه طلب ايله زياده ليك
و ترك ايله نقصان كلمز بعضيلر ايدرلر كه طلب ايله رزقه زياده اولمز اما مال
اولور بو قول صحيح دكلدر زيرا كه مالك و رزقك ديليسى بردر لوح محفوظده
ازلده قسمت مقدر اولمق بر دليل ايله لازم كلور كه رزقده و مالده فعل عبد ايله زياده و نقصان

نته کم حق تعالی بو معنی یه اشارت ایدوب بیورر لکیلا تاسوا علی ما فاتکم ولا تفرحوا
بما اتیکم یعنی تخلیقدن اول سابقده ذکر اولنان مصیبت و نعمت لوح محفوظده یازلمشدر و مقرر اولمشدر
تا کرسزه مصیبت اولوب فوت اولان نعمت ایچون ملول اولمیه سز و ویرلن نعمی
سعیمز ایله بولدق دیو سوینمیه سز بونک حکمتی بودر که اگر کیشی جمیع خیر و شری
مقدر ایدوکن بیله آنا آسان اولوب نعمت ویرلیجک حسن تدبیر ایله کسب ایتدم دیو
سوینمز و مصیبت گلیجک احتراز ایتدم دیو ملول اولمز بلکه جمیعنی حق تعالی دن بیلوب
نفسنه تسلی ویرور شویله که مال طلب ایله زیاده اولسه ایدی دنیاسی فوت
اولدوغی زمانده طلبده قصور ایتدم دیو محزون اولورلر ایدی و جمع مال ایتدوکی زمانده
سعیم ایله قلدم دیو سوینورلر ایدی نته کم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بر کیشیه
نسنه ویروب بیورردی ما کان لولم یاتها لاتتک یعنی اگر سنک قسمتک اولمسه
بو سکا گلمزدی اگر سؤال اولنسه که رزق کبی ثواب و عقاب دخی لوح محفوظده یازلمشدر
پس نیچون طلب ایله مأمورز مع هذا اگر طلب ایله زیاده اولوب ترک ایله نقصان اولمز جواب
ویررزکه طلب قلمغه اوزرینه امر وارد اولمشدر و عمل صالح اشلمکدن حق تعالی ثوابه ضامن
اولمامشدر بلکه ثواب کتابده مقارنة ذکر اولنمشدر بو تقدیرجه طلب ایله زیاده اولور
و دخی عصیان اوزرینه نهی وارد اولمشدر اگر اجتناب اتمزسه و معاقب اولورز
و ترک عقابه حق تعالی تعویض ضامن اولمامشدر رزق ایله بو بیرلک در تا سنده
فرق وار در نته کم بعض علما ایدرلر که لوح محفوظده مکتوب اولان ایکی قسمدر
بری مطلقدر فعل عبد ایله مشروط و متعلق دکلدر ارزاق و آجال کبی نته کم حق تعالی
بیورور وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها دخی بیورر که اذا جاء اجلهم
لا یستأخرون ساعة ولا یستقدمون بو ایکی آیتده ارزاق و آجال مطلق ذکر
اولنمشدر یعنی هیچ بر نسنه ایله مشروط و مقید اولمامشدر نته کم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیورر که اربعة قد فرغ منهن للخلق والخلق والرزق والاجل
دورت نسنه مقرر اولمشدر خلق مطلق و خلق جبلی و رزق و اجل بونلر مبدل اولمز
ایکنجی قسم فعل عبد ایله مشروط و مقیددر ثواب و عقاب کبی نته کم حق تعالی بیورر
ولو ان اهل الکتاب آمنوا واتقوا لکفرنا عنهم سیئاتهم ولادخلناهم جنات النعیم یعنی
بو کافرلر اگر ایمانه گلسه لر و دخی متقی اولسه لر آنلرک گناهلرینی ستر ایدوب
جنات نعیمه ادخال ایدر ایدک اگر سؤال اولنسه که نیچه کیشیلری گورورز که طلب و سعی ایدوب

اموال عظیمه کسب ایدرلر و نیچه لری طالب اولمادقلری اجلدن فقیر اولمشلردر
جواب بو ویررز که بونلری کرچه گورورسز یا شول کیمسه لری گورمزمیسز که
سعی بلیغ ایدرلر ینه فقردن قورتلمزلر و نیچه فارغ ضعیفلری گورمزمیسز که
طلب کسب و سعی ایلمدین بر وجه ایله مرزوق اولورلر که دنیا ذخیره سنک حسابلرینی بیلمزلر
ذلک تقدیر العزیز العلیم روایت اولنور که حق تعالی ارزاقی عبادینه اوچ قسم
اوزرینه ویرور بعضینه محنت ایله ویرور و بعضنه ذلت ایله ویرور سائللر
و ملازملر کبی بعضنه عزتیله ویرور عابدلر و متوکللر کبی اگر سؤال اولنسه که زاد
و راحله سز بادیه لره سفر قلمق جایز میدر دکلمیدر جواب ویررز که حق تعالینک
وعدنه و ضماننه اعتمادی و قسمتنه اعتقادی اولنلره جایزدر انلرک
اعتمادلری برکاتنده رزقلری کلور تشنه زاد و راحله یه اضطراب چکمزلر
اما شول کیمسنه لر که اعتقاد قلمزلر و کمال ایله توکل اتمزلر زاد ایچون مضطرب
اولورلر عوام کبی انلرک کیبی کیشیلر زاد و راحله سز سفر قلمق جایز دکلدر نته کم
ابو المعالی رحمه الله الباری نقل ایدر ان من جری مع الله تعالی علی عادت الناس جری الله
تعالی معه علی ما هو عادت الناس فی کفایة المؤنة یعنی شول کیشینک که حق تعالی
معامله سی عادت ناس اوزرینه جاری اوله حق تعالینک دخی عادتی انک اوزرینه
جاری اولور بو بر احسن والطف کلام درکه تحتنده نیچه فایده وار در و بالجمله حق تعالی
عبادی رزقلرینی نه طریق اوزره استرسه اسباب ایله ویرر اگر متقی اولوب
توکل تام ایدرلرسه اوماذقلری یردن ویرور روایت ایدرلر که ابراهیم بن ادهم
رحمه الله علیه سؤزمه نیتن ایدی زاد و راحله گتورمدی بر بریه یه گردی لکن بر
ایب گتوردی که سفرده قیوره یتشورسم بونک ایله صو چقروب آبدست
الورم دیدی اتفاق بریه ده برکون بر قیوده صو گوروب ایپ برداقه
باغلیوب صارقتدی صویه یتشدی اما ناچار اولوب تیمم ایله نماز قلدی ناگاه
گوردی که بر کیک گلدی قیودن صو تیار و گلدی اول کیک ایچدی و گیتدی
حضرت ابراهیم تعجب ایدوب دیدی یا ربی عبادت ایلمک ایچون ایپ صارقتدم
صو المق میسر اولمادی بو گیک که صونه خوش قرشو گلدی دیدکده بر آواز
اشتدی که یا ابراهیم کیک صوتی بزدن استدی بز آنا ایدوک اسقدیک
سن دخی بزدن استه سکا ویرور ایدک ابراهیم بو آوازی اشتدی بعضی حقندن

تا چولده و شکا سابرکیبی
ایله
وله
اولادقده

فائده اوتنمدي ايله بابانه اندي اگر سؤال اولنه كه حق تعالى بيورركه وتزودوا فان خير الزاد
التقوى يعني بيج بولنده زاد كوتورك زاد اك داخي خيرلوسي تقوى در بو تقديرجه زاد
كوتورمكي ترك ايتمك امره مخالفت ايتمك دكلميدر نه وجه ايله ترك جائز اولور جواب ويررزكه
مفسرلر بو آيتده ايكي وجه اوزره تفسير ايدرلر بري اولدركه يمندن وار زاد اخرتدر فان
خير الزاد التقوى بو معني يه قرينه در ايكنجي اولدركه بعض يمنه رعايت حجه ازق كوتور سيوب
خلقه اعتماد ايدرلر ايدي ومنازلده ودر احلاده سؤال ايدوب خلقي ابجيدرلر حق تعاليه
توكل ايدوب صبر ايتمزلر ايدي اول جماعته بيوردي كه ازق كوتوره‌سز زيرا كه خلقه
اعتماد ايدوب بولمه سؤال ايدوب ديلنمدن ازق كوتورمك افضلدر اگر سؤال اولنه كه
اهل توكل اولنلر سفرنده ازق كوتورمك جائز ميدر دكلميدر جواب ويررزكه اگر زاد كوتوردكده
اعتمادي زاده متعلق قلمازسه بلكه اعتمادري حق تعاليه اولسه ديسلركه بزم رزقمزي
الله كتيلده ازلده قسمت ايلمشدر ديرسه بدنمزي بو زاد ايله قائم قلسون ديرسه غيري ايله
قلسون يا خود زاد كوتورمكدن نيتلري بو اولسه كه مسلمانلره معاونت ومسكينلره
مدد اولسون بو زادي كوتورورين حق تعاليه رضاسيچون كيمه نصيب اولورسه تناول ايلسون
بنم نصيب اوله يا غيري به ديسلر جائزدر محصل اعتماد وتعلق قلبلرنده در زاد كوتورمكده
دكلدر نيجه كشيلر واردر كه ازق كوتورورلر لكن اعتمادلري حق تعالينك وعدينه وضمانته
وكفايتنه در ونيجه لر واردر كه زادي يوقدر لكن اعتمادلري خلقه در داخي متعلق قلمشلر در
ايكي كيجه شو متوكل ديمزلر بلكه متسبب ديرلر اگر سؤال اولنه كه سرور انبيا محمد مصطفى
صلى الله عليه وسلم واصحاب كرينه رضوان الله تعالى عليهم اجمعين توكل تام ايله متكلان ايكن
سفرلرنده ازق كوتورمك حق تعالى ومن يتوكل على الله فهو حسبه ودخي وتوكل على الحي الذي
لا يموت ديدوكي خلافي دكلميدر جواب ويررزكه متوكلنه خلاف اولماز ترك توكل ايدر
قلبي زاده متعلق قلمقده در زاد كوتورمك خود مباحدر بلكه محتاجه مدد ايتمك ايچون
افضلدر شونك ايچون كه حضرت سرور كائنات ومفخر موجودات كوخر اهلي ارضيه قطيعي دكلي
ماخذ ايكن يعني بر تاج لقمه طعامه قلبي متعلق اوله وبو آيه كريمده واتبع الذين اخر ايتمسنال
ايليه خاشا وكلا بلكه سيد انبيانك واصحاب باخلافك ازق كوتورمكدن مرادلري
مسلمين ومساكينه بولنمق ايدي اگر سؤال اولنه كه بو تفصيلدن ازق كوتورمك جائز ايدوكي
بلندي لكن اهل توكله تنفيسي افضلدر بيان ايله جواب ويررزكه اگر خلقدن قناعت
ايتمك معتاداسي يوب زاد كوتورمك مباح ايدوكن علماءرنك مرادلرينه يا خود

مسلمانلره معاونت وبو درماندهلره مدد ايتمك نيت ايلسه كوتورمك افضلدر
اگر منفرد اولوب زهنه اعتماد ومتوكل غالب اولورسه ترك افضلدر والله الموفق
والمرشد بو بابده ايكنجي عارضه‌سي شول ارادات وخطرات دركه انسانه
رزق امرنده عارض اولور عواقب امور مبهم اولدوغي جهتدن اندي بونك
چاره‌سي بودركه جميع امورلي حق تعالى تفويض ايليه بو معناي موجب اولان
ايكي امردر بري اولدركه كشينك قلبي جميع احوالده مطمئن اولور زيرا كه عاقبت
كار خيرميدر شرميدر معلوم اولمسه كوكلي مضطرب اولور اقدام ايلمكه
اوزرنده متردد قالوركاه اولوركه صلاح ملاحظه ايدوب اقدام ايدر
كاه اولوركه فساد ظن ايدوب فراغت ايدر لكن كار اموري حق تعاليه تفويض ايلسه
اضطرابدن خلاص بولوب قلبي مطمئن اولور زيرا كه حق تعاليه مفوض اولان امر
خير محض ونفع صرفدر انده احتمال فساد يوقدر آدمي بركشينك قلبنه بالفعل اطمينان كلمك
اولو سعادت وعظيم غنيمتدر نته كم بعض مشايخ كندويه مشاوره ايدنلره نصيحت
ايدوب ايدرلر ايدي كه امركزي تركه اصحمزلر راحت اولك ايكنجي امر اولدركه سنكچون
استقبالده خير وصلاح حاصل اولور شول سببدن كه عواقب امور مبهم در
نيجه شرلر واردركه صورت خيرده كورينور ونيجه خيرلر واردركه كسوت
شرده مشاهده اولنور ونيجه زهر واردركه ايله ترياك منسوب حالنه نظر ايدوب
تمالنده غافل اولورسن وقته اولورسني هلاك ايدر خبرك اولماز نته كم حكايت اولنور
كه بر عابد حق تعاليه دن دعلدي كه شيطاني كندويه كوستره بعض عزيزلر نصيحت
ايدوب ايتديلر كه كندوكه عافيت وحسن عاقبت استه كه سكا فايده ايده شيطاني كوردكدن
نه فايده حاصل اولور كه كورمك طلب ايدرسن ديديلر استماع ايلميوب طلبنده مجد اولدي
اخر الامر حق تعالى اكا اشكاره ايدوب شيطاني كوستردي اول عابد شيطاني كوردكده
اورمق قصد ايلدي شيطان ايتدي اگر سنك يوز ييل دخي عمرك اولسه ايدي
سني بر ساعت تأخير ايتميوب هلاك ايدردم عابد بونك سوزينه متحير اولوب
ايتدي كه چون عمرم چوق ايلمش بر تاج كون عيش ونوش ايدهيين نفسمه مرادين ويره يم
صكره توبه قلوب عبادت اوزرينه اولايم ديوب فسقه مشغول اولدي ناگاه
اجل ييتوب توبه‌سز اولدي نعوذ بالله من الشيطان الرجيم پس بو حكايت
اولو نصيحتدر اندي عاقل اولدركه بر شينك عاقبتني خير ونافع اولدوغني بيلدكجه

مطلوب ایدنوب حصولنده مجدّ اولمیه ودخی امور معاشده طول امل
تلمیه که آنده غظیمه مؤدی در اما دینی امورینی حقه تفویض ایدوب ایته که
یارب بنم ایچون صلاح وخیر نه ایسه آنی میسّر ایله ودخی ایسر امورده
طریق مشروع اوزرینه شروع ایله هرنه فیض اتسه الکون خیر محض در و
نفع صرفدر نته کم حق تعالی موسی نبیدن علیه السلام حکایت ایدوب بیورر که
وافوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد فوقیه الله سیئات ما مکروا وحاق
بآل فرعون سوء العذاب یعنی امرمی حق تعالی یه تفویض ایدرین تحقیق
الله تعالی یه احوال عباده خبیر وبصیردر بو تفویضک عقبنده حق تعالی موسی یی دشمنلری
شرلرندن حفظ ایدوب آل فرعونی عذاب شدید احاطه ایلدی اهدی بو آیة
کریمه یه نظر ایله کور که تفویض عقبنده موسی دشمن شرندن نیجه خلاص ایلدی
واعداسنی قهر ایلدی ایله نیجه نصرت ایلدی و مرادینی حاصل ایلدی اکر سؤال اولنسه که
تفویضک حقیقتی و مواضعی ندر واحکامی نیجه در و بونک ضدی نه نسنه در
بیان ایله تا که علیه کتوروب و ضدندن اجتناب ایتمک میسر اوله جواب ویررز که مرادات
مخلوقات اوچ قسم در بری اولدر که علی وجه الیقین بلورکه آنک حصولی
خیر محض در وعذاب نار وکفر و بدعت ومعصیت کبی بونلرکبی اموری قطعا
دیلمک جایز دکلدر وبری شول مرادلردر که یقین اوزرینه بیلورسین که آنک حصولی
نفع محض وصلاح صرفدر طاعت وجنت وایمان وسنت کبی بونلر کبی اموری علی
الاطلاق دیلمک جایزدر تفویض ایله دیلمک جایز دکلدر زیرا که بونلرده خطر یوقدر
بلکه اوزره که لازمدر که طالب اوله سین بری شول مرادلردر که صلاحنده وفسادنده
شبهه ایدوب خیر محض ایدوکنه جازم اولمیه سین نوافل و مباحات کبی موضع
تفویض بودر بونلری علی الاطلاق مراد ایدنمیه لر بلکه استثنا ایله و شرط صلاح ایله
مراد ایدنیه لر یعنی مرادکی استثنا ایله مقید طلب اتمک که یارب بو مرادی بکا
نصیب ایله اکر خیر لو ایسه بو ارادتده تفویض دیرلر اکر خیر بو ایدوکنه جازم اولمیوب
استثنا سز طلب ایلیک اکا طمع دیرلر بحسب الشرع طمع مذمومدر و منهی عنهدر پس
بو تفصیلدن معلوم اولدی که تفویض شونده در که کدر که احتمال خطا اولوب خیر ایدوکی
مجزوم اولمیه اما تفویضک معنی سی بیاننده عبارات مشایخ مختلفدر بعضیلر تقنده
احتمال خطر اولان امری ترک ایدوب الله تعالی یه تفویض اتمکدر شیخ ابو محمد سنجری ایدر

احتمال خطر اولان امرک اختیارینی ترک ایتمکدر اما که حضرت فاعل مختار سکونی اصلح
اولان امری اختیار ایلیه شیخ ابو عمر ایدر معنای تفویض مذموم ایچون اولان طمعی ترک
ایتمکدر مؤلف کتاب امام محمد غزالی ایدر احتمال خطر اولان امره سکون اصلح اولانی حقدن
طلب ایتمکدر اختلاف اقوال اوزره معنای تفویض معلوم اولدی اما تفویضک
ضدی طمعدر طمع دخی ایکی قسمدر بری شول نسنه نک رجاسیدر که انده احتمال خطر
اولمیه واکر مشکوک الخیر ایسه استثنا ایله اولان رجادر طمعک بو قسمی محمود در
نته کم حق تعالی ابراهیم نبیدن علیه السلام حکایت ایدوب بیورر که والذی اطمع
ان یغفر لی خطیئتی یوم الدین یعنی بنم ربم شول کمسنه در که قیامت کوننده اندن
رجا ایدرم که خطالرمی ستر ایلیه ودخی سحرهٔ فرعونک ایمانه کلدکلرندن صکره
دیدکلری حکایتده بیورر که انا نطمع ان یغفر لنا ربنا خطایانا یعنی مسلمان اولدق
رجا ایدرز که ربمز خطالرمزی ستر ایلیه ایکنجی قسم اول طمعدر که آنک ضرری
معلوم و مجزوم اوله یا مشکوک اولوب بدون الاستثنا رجا اولنه بو طمع مذموم در
بونک خلافنه تفویض دیرلر ضد تفویض اولان طمع منهیدر نته کم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیورر که ایاکم والطمع فانه فقر حاضر یعنی طمعدن احتراز ایدک
زیرا که طمع حاضر فقردر ودخی بعض مشایخ ایدر دیمک هلاکه وفسادی طمعدر دیلکی
معمور یعنی وعده اما تفویضک فائده سی خطرات اموری دنیاده اولان هلاکی
وفسادی فکر ایتمکدر قلعه شنک قلعه سی بو خطر ایتمک مخترتندن خلاص اولمقدر
بعد الوقوع متعذر و متعسر ایدوکن فکر ایتمکدر بو ایکی فکر اوزرینه مواظبت قیلنلر
جمیع امورینی حق تعالی حضرتنه تفویض ایدرلر واضطرابدن خلاص اولورلر
اکر سؤال اولنسه که موجب تفویض اولان نه نسنه در جمیع اقسامی واحکامی
بزه بیان ایله تا که اوزرینه تفویض امری آسان اوله جواب ویررز که
جمله خطرات ایکی قسمدر بری اولدر که برکشی مطلوب ایدندیکی نسنه نک
حاصل اولاجغی اولمیه جغی متردد اولمیه بری دخی بودر که مطلوب حاصل اولدقده نفعی
کندویه نافع اولدیغی اولمیه جغی متردد اوله قسم ثانیده تفویض ایتمک واجبدر
قسم اول باب املدندر نیت خیر ایله و استثنا ایله بونک حالی منتظم اولور
بعون الله تعالی اما تفویضک تعریفنده و موجبنده و محلنده عبارات مشایخ
مختلفدر بعضیلر ایدرلر محلده که احتمال کناه اوله و اول عملک نجات ممکن اوله

اول عمل خطادر وموجب تفویض در بو تقدیرجه اپا ایدنده وسستنده واستغنا ایتمکده
خطا بوقدر زیرا که ایمانده اصل اسلامدر بو نسنه نجات ممکن دکلدر ودخی سست
درستقامت اوزرینه مستقیم اولمق محتمل اثم دکل آمدی معلوم اولدی که کشی
بونلری رجا ایدوب قطعی خبر ایده که حکم ایتمک صحیح در بعض مشایخ ایدر فعلده
موجب تفویض اولن خطا اولدرکه بر امر عارض سببی ایله اول فعلی ترک
ایدوب عارض اولن امره مشغول اولمق اولیا ایده بو تقصیر اوزرینه مساحاتده
وسستنده وفراغنده خطا وارد دکوز مسین کر مثلا برکمسنه ایکندی نمازنک
آخر وقتنده نمازی ادا ایتمک استرکن اتفاق اول حینده مسلمانلر اوزرینه حرق
یا غرق واقع اولسه اول کمسنه دفعنه قادر اولسه ایتمک اوزرینه واجبدر که نمازی
تاخیر ایدوب اول واقعه یه مشغول اولا نمازی قضا ایده زیرا که اگر فرض بر زمانده
زاحمه قلسه فضلنی تقدیم ایتمک ایله ثواب اولوب ترکیله آثم اولور بو تقدیرجه
مباحاتی ونوافلی وبعض فرایضی کشی علمه کتورمکده على الاطلاق اصلحدر دیو حکم
ایتمک جایز دکلدر اگر سؤال اولنه که الله تعالى عبادینه بر عملی فرض ایدوب ترکنی
سبب عذاب ایدلور دیدکده حکمتی نه کیفیت ایله متصوردر که اندن صلاح اولمیه
ترک افضل اوله بو سؤاله بعض مشایخ جواب ویروب شویله دیمشلردر که هر
نسنه که حق تعالى عبادینه امر ایدر اندن صلاح اولور عوارضدن مجرد اولمق
شرطیله اما وجود عوارض زماننده انکله تحصیله مشغول اولمق اولی در
زیرا که بو عارضه دخی بر فرضدر که ترکنده ضرر اکثردر بو تقدیرجه عابدلره ترکی
فرض ایتمک عوارض سببیله عذر مقبولدر مقابلنده اجر واردر زیرا که دینده
حرج یوقدر افضل ایچون مفضولی ترک ایدنلر مأجور اولورلر نته کم برکشینک
بر باغنی بلا صوقه شویله که اول بر باغنی کسمزسه زهری بدننه سرایت
ایدوب هلاک ایتمک احتمالی غالب اولسه لازمدر که اول کشینک اول بر باغنی کسه
که ضرر اعلا دفعی ایچون ضرر ادنای اختیار ایتمک واجبدر بعض مشایخ ایدرلر که
حق تعالى عبادینه فرض ایلدیکی نسنه لرده صلوة وصوم وزکوة وحج ابتداءً بونلرده
صلاح مقرردر على الاطلاق بونلری رجا ایتمک صحیحدر بو تقدیرجه محل تفویض مباحات
ونوافل اولور فرایض اولمز بو تفویضک موجبی بونلرده اولن احتمال ضرردر
اگر سؤال اولنه که بو دار آزده دنیا دار ابتلادر بو تقدیرجه جایز دکلمیدر که تفویض اولندیغی

حق تعالى قوللنی امتحانا وابتلاءً اصلح اولمیان اموره سوق ایلیه جواب ویرورز که شیخ
ابو عمرو قتنده کلام بو درکه اکثر احوالده اهل تفویضه خیر وصلاح محض اولدی آنداولور
عصیان سببیله حق تعالى متفوضه خذلان ویروب تفویض تقاضاسنده وشرور
صلاح اولمیان امور اوزره سوق ایدر بو عصیان سببیله خذلان ویرمکده
عباده ایچون صلاح بوقدر زیرا که خیر وصلاح عفو ذنوب وستر عیوب
ایلمکده در غفور وبخشنده ایلمکده دکلدر اما اکثر مشایخ ایدرلر که متفوض مادام که
متفوضدر انکچون صلاحدن غیری نسنه فیض اولمز بو قول ابو عمرو قولندن
اولیدر زیرا که عبادی تفویضه باعث قوی اولن بو معنی در اگر سؤال اولنه که
متفوضه اکثر اموری میسر ایتمک حق تعالى اوزرینه واجب دکلمیدر جواب ویرورز
عبادی ایچون حق تعالى اوزرینه هیچ نسنه واجب دکلدر فعال لما یرید در لکن
فضلی وکرمی مقتضاسنجه بودرکه افضل واصلح اولن اوزرینه سوق ایلیه
وقت اولورکه حکمتی مقتضاسنجه اصلح اولن اموره سوق ایدر افضل آنکا کورهدر
حق تعالى رسول الله علیه السلامه واصحابنه رضوان الله تعالى علیهم اجمعین بعض
اسفارده کون طوغنجه اویومق مقدر ایلدی حتی لیلی وصلوة فجری
فوت ایتدیلر مع هذا که صلوة نومدن افضلدر ودخی بعض عبادینه
دنیاده نعمت مقدر قلدی فقر افضل ایکن وبعضنه اولاد وازواج
نصیب ایلدی مع هذا که عبادت ایچون بونلردن مجرد اولمق افضلدر
حق سبحانه عبادینک احوالنه خبیر وبصیردر حکمتی مقتضاسنجه وقت
اولورکه اصلح اولن نسنه لری ویرور افضلی ویرمز مقتضای حکمت اولدیغی
جهتدن نته کم طبیب حاذق وحکیم مشفق مریض ایچون اربه جوابی اخضار
شکر شربتی افضل ایکن مریضه جوابی شکر شربتندن اصلح اولدیغیچون
حکمت بودرکه وقت اولور افضل اولن سبب فساد اولور اول زمان
اصلح افضلی ترک ایتمکدر اگر سؤال اولنه که متفوض اختیاریله بعض
مباشرت ایتمک جایزمیدر دکلمیدر جواب ویرورز که علماء آخرت قتنده
صحیح جواب بودرکه جایزدر بعضی اموره اختیاریله مباشرت ایتمک
تفویضی منافی دکلدر زیرا که متفوضلر شرط صلاح ایله افضل اموری
ایدرلر نته کم مریض طبیبه ایدرکه بانکا شربتیله علاج ایله اربه جوابیله

اكر دوا اولمقده ايكيسي برابر ايسه زيرا كه شكر شرتنده هم صلاح وهم فضيلت
واردر مفوض اولنه ودخي حق تعالى دن ديلركه كندوره اصلح اولان اموري
وافضل اشياء نصيب ايليه لكن بو شرط ايله كه ديركه حق تعالى اصلح نصيب ايدوب
افضلي ترك ايدرسه راضي دورلر اكر سؤال اولنه كه وقت اولوركه بو امركه
افضليتي مجهول اولور صلاحي مجهول اولديغي كبي بو تقديرجه سبب ندركه افضلي
اختيار ايتمك جايز اولا اصلحي تفويض ايتمك واجب اوله جواب ويرورزكه اموركه
صلاحي اكثريا خفيدر فضيلت ايتمك عكسيدر بو خلقك اكثري فضيلتنه ايدوكي
ايدرلر اصلح نه ايدوكن آنمزلر اما شول يرده كه صلاح معلوم اوله تفويض ايلديك
اني اختيار ايتمك جايزدر ودخي شول يرده افضل مجهول اوله انده تفويض
ايتمك واجبدر بو تفصيلدن معلوم اولدي كه افضل اختيار ايتمك كندويه
اصلح اولن شيء افضل اموري طلب ايتمكدر بو درجه ده اكرچه جايزدر
لكن عباد ايچون بونده نوع حكمه واردر اول بودركه جميع اموري حق تعالى يه
تفويض وتسليم ايدوب كندويه هرنه كه فيض اولورسه راضي وشاكر اولا
آداب طريقت بودر بو بابك دقايقني واسرارني كما ينبغي مكاشفه بحرينه
مستغرق اولنلر ادراك ايدرلر بو كتابده بو قدر نكته مقنعه ايله فحول علما
منتفع اولمق ايچون قناعت اولندي والله اعلم بحقيقة الحال اودنجي عارضه
شول شدايد ومصايبدركه هر طرفدن عارض اولور دنيادن تجرد
وشيطان ايله محاربه ونفسله مخالفت ومجاهده سببندن آدمي سنك
اوزركه واجبدركه صبر وتحمل ايده سن بو معنى اقتضا ايدن ايكي امردر
اول بري بودركه مقصود حصول عبادته وصول ميسر اولمز صبرسز
زيرا كه عبادتك مبناسي شدايده صبر والامه تحمل اوجهدر شول كمسنه كه
صبر ايلمز مقصوده واصل اولمزلر زيرا كه عبادت ايچون بجود اولنده
مصايب متوالي وشدايد متواتر ومتتابع اولمقدن خالي دكلدر تحمل سيز
بونلرك دفعي متعذر وازالهسي متعذردر اولا نفس عبادت راه اوله مشقتدر
شول سببدن كه حق تعالى عبادته ترغيب ايدوب مقابلهسنده
اجر عظيم وعد قلدي آدمي بركشي هواسني قطع ايدوب نفسني قمع ايليميجه
عبادت ميسر اولمز ودخي بو عباداتي عادة كتوررايكن مفسدلرندن احتراز

ايدوب افندندن صاقنمق زحمت عظيمه ومشقت شديدهدر ودخي بعده بو دار دنيا
دار بلادر بونده كشي بو درلو درلو مصايب وشدايد عارض اولوركه اولور
اهلي وولدي واقرباسي واحباسي فوت اولمق ايله متألم اولوركه
اولور قتال وجدال وطمع خام وطعن اعدا وغيبت اشقيا وبهتان سفها
سببي ايله عكين اولوركه اولور حرق وغرق وانواع آفت وغارت سببي ايله
مالنه نقصان كلوب مضطرب اولور بونلر انواع شدايددر وقوعنده صبر
ايتمه لر جزع وفزع وتحسر وتحزن عارض اولوب عبادتدن منع ايدوب
بونلردن برالم دخي حاصل اولور ودخي عبادك احوالاسنه ترقيلري زياده اولدقجه
بلالري ومحنتلري دخي زياده اولور نته كم حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيورر اشد البلاء الانبياء ثم العلماء ثم الشهداء ثم الامثل فالامثل يعني
دنياده اشد بلا ايله مبتلا اولنلر انبيادر اندن صكره علمادر اندن صكره شهدادر
اندن صكره تقوىده ورعده بونلره مماثل اولنلردر امدي عبادت ايچون تجرد
اولنلر بو شدايدك ازالهسنه مشغول اولورلرسه مطلوبلري فوت اولور
واكر صبر جميل قلورلرسه اجر جزيل بولورلر بو ذكر اولنان مصايب وشدايد
بزه واقع اولمغه حق تعالى ابلغ وجه اوزره بلدرمشدر نته كم بيورر ولتبلون
في اموالكم وانفسكم ولتسمعن من الذين اوتوا الكتاب من قبلكم ومن الذين
اشركوا اذى كثيرا وان تصبروا وتتقوا فان ذلك من عزم الامور يعني بوشدايد
بلدردكدن صكره طريق خلوص ندر تعليم ايدوب بو آيت ايله بيوردي كه وان تصبروا
وتتقوا فان ذلك من عزم الامور يعني بو ابتلايه اكر صبر وتحمل قلوب تقوى اوزره
ثابت وراسخ اولورسكز تحقيق سزك عزمكوز امور آخرت وحسن عاقبت [illegible]
بونلردن معلوم اولدي كه طريق عبادته عزم ايدنلره اولا واجب اولان بودركه
جميع شدايده صبر طويل قلهلر والا مطلوبلرين تحصيل ايدهمزلر زيرا كه معظم
اموردن آلتيسز مباشرت ايدنلر تكميل طريق ايدهمزلر نته كم فضيل رحمة الله عليه
ايدركه شول كمسنه كه طريق آخرت قطع ايتمكه عزم ايلر كندي اوزرينه دورت درلو
موتي مقرر قلسون بري موت ابيض بري موت اسود بري موت احمر بري موت
اخضردر موت ابيض آجلقدر موت اسود خلقك مذمتيدر موت احمر
شيطان ايله ونفس ايله محاربهدر موت اخضر پاره پاره قابلري وخرقه تندر

صبری موجب اولن امورک ایکنجیسی بودر که صابرلر یچون دنیاده و آخرتده درلو درلو
فایدهلر حاصل اولور بری شدایددن نجات بولمقدر نته کم حق تعالی بیورر ومن
یتق الله یجعل له مخرجا ویرزقه من حیث لا یحتسب بونک تفسیرنده ایدرلر شول کمسنه که
صبر ایله متقی اولور جمیع شدایددن خلاص اولور جملهدن بری اعدایه ظفر بولمقدر
نته کم بیورر فاصبر ان العاقبة للمتقین یعنی صبر ایت که صبر ایله متقی اولنلر عاقبت
مظفر اولورلر مقصوده واصل اولمقدر نته کم بیورر وتمت کلمة ربک الحسنی
علی بنی اسرائیل بما صبروا یعنی بنی اسرائیله حق تعالی وعده قلدوغی وعدهٔ حسنی
تمامنه یتشدی شدایده صبر ایلدکلری سببدن ودخی روایت اولنور که یعقوب نبی
حضرت یوسفه علیهما السلام مکتوب گوندردکده حضرت یوسف جواب یازدی که
ان اباک صبروا فظفروا فاصبر کما صبروا تظفر کما ظفروا یعنی سنک آتالرک
صبر ایلیوب ظفر بولدیلر سنده صبر ایله انلر کبی ظفر بول وبری دخی امام و مقتدی
اولمقدر نته کم بیورر وجعلناهم ائمة یهدون بامرنا لما صبروا یعنی انبیایی خلقه
اولرینه امام ایلدوک بزم امرمز ایله هدایت ایدرلر بلایه صبر ایلدکلری اجلدن و
بری دخی حق تعالی طرفندن ثنایه مستحق اولمقدر نته کم بیورر انا وجدناه صابرا
نعم العبد انه اواب یعنی ایوب علیه السلام صابر بولدق نه کوزل قولدر ایوب
وبری دخی صلوات ورحمت وهدایت بر بشارتدر نته کم بیورر وبشر الصابرین
الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا انا لله وانا الیه راجعون اولئک علیهم صلوات من ربهم
ورحمة واولئک هم المهتدون یعنی اول بشارت ایت شول کمسنهلره که وقت مصیبتده
انا لله وانا الیه راجعون دیوب مصیبته صبر ایدرلر انلرک ایچون حق تعالی طرفندن
صلوات ورحمت وهدایت واردر وبری دخی حق تعالینک قولنه صبر سببی ایله محبت
ایلمکدر نته کم بیورر ان الله یحب الصابرین یعنی حق تعالی صبر ایدیجیلری سور وبری
دخی جنتده علو درجه بولمقدر نته کم بیورر اولئک یجزون الغرفة بما صبروا یعنی
صبر ایتدکلری ایچون جنتده قصر عالیلر واردر وبری دخی کرامت عظمی نصیب اولمقدر
نته کم بیورر سلام علیکم بما صبرتم وبری دخی ثواب بی نهایه وحسنات بی غایهدر
نته کم بیورر انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب زهی سعادت عظیمه وعنایت شریفه
حق تعالی شدایده ومصائبه بر ساعت صبر ایدنه بغیر نهایه بو بخشش کرامات مقرر ایدر که
فضائل وحد وعددن خارج وحیز احصادن متجاوزدر بو تفصیلدن بلندی که ایکی

ایکی جهانک خیر وشری مصائب وشدایده صبر ایلمکدهدر ودخی حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم بو معنیی بیان ایدوب بیورر ما اعطی احد من عطاء خیر واوسع من الصبر
یعنی انواع خیرات ایچنده صبردن افضل واوسع کمسنهیه عطا ویرلمدی ودخی
امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه ایدر جمیع خیر المؤمنین فی صبر ساعة واحدة یعنی مؤمنلرک
جمیع خیری بر ساعتده صبر ایلمکدر امدی بر شخص شرینه وحیلهٔ عزیزهدن غافل
اولمیه که بونک ایله عمل ایدیجی دنیاده راحت وآخرتده صاحب کرامات اولورلر
اگر سؤال اولنه که صبرک حقیقتی وضدی ندر واحکامی ندر بیان ایله جواب
ویرورز که لغتده صبر حبس ایلمکه دیرلر نته کم حق تعالی بیورر واصبر نفسک
مع الذین یدعون ربهم بالغداة والعشی یعنی نفسکی حبس ایله شول کمسنهلر ایله که
صباحده واخشامده حق تعالی حضرتنه دعا وتضرع ایدرلر وحق تعالینک صبر ایله
وصف اولندوغی مجرملره اولاجق عذابی حالیا حبس ایدوب تعجیل ایلمکدر انلر
شرعده کشی نفسنی جزعدن منع ایلمکه دیرلر معنی جزع اهل تقوی مشایخ قتنده
کوکلک شدت زماننده مضطرب اولمقدر بعضیلر قتنده معنای جزع تهوین
ایلرده شدتدن خلاص اولمغه تصدیر ایلمکدر بو ایکی قول اوزره صبرک ضدی
جزعدر ودخی بلمک که صبرک قلعهسی جزع تملق ایله شدایدک ومصائبک حزینی
سندن اولادوغی فکر ایلمکدر وآچق قلعهسی صبره مقابلهسنده حق تعالینک
انواع مثوبات واصناف کراماتنی فکر ایلمکدر والله اعلم بالصواب
ودوردنجی عارضه شول قضالردر که حق تعالی طرفندن انسانه وارد اولور
بونک طریق خلاصی بودر که حق تعالی طرفندن کلن قضایه رضا کوستره بو رضای
موجب اولان ایکی امردر انک بری بودر که عبادت قلق ایله حضور قلب
حاصل اولور زیرا قچن قضایه رضا کوسترسه غم وغصه غالب اولوب
دائما قلب انک دغدغهسیله مشغول اولمقدن خالی اولمیوب حضور قلب ایله عبادت
قلمز شول سببدن که کشینک قلبی بردر که انی دخی غصه ایله وافکار
دنیا ایله مالامال ایتسک افکار عقبا واذکار خدایه اول کوکلده یر قالمز
نته کم شقیق بلخی رحمة الله علیه ایدر قچن بر کشی گچمش اموره تحسر کلمک اوزره
فکر ویدیر قیسه اوقاتنک برکاتی ضایع اولور اول امرک بری دخی اولدر که
سخطده وغضبده حذر واردر نته کم روایت اولنور انبیادن بریسی

بعضی مکارهدن رتبه شکایت ایلدی حق تعالی اکا وحی ایدوب دیدی کم انشکونی
ولست باهل ذم ولا شکوی هکذا ذرئت به وشأنک فی علم الغیب فلم تتسخط
قضائی علیک أترید ان اغیر الدنیا لاجلک او ابدل اللوح المحفوظ بسببک
فاقضی لک ما تریدون ما ارید ویکون ما تحب دون ما احب فبعزتی حلفت
لئن تلجلج هذا فی صدرک مرة اخری لاسلبنک نور النبوت ولاوردنک النار
ولا ابالی یعنی بندن شکایت ایدرسن بن شکایته مستحق و مذمته لایق
دکل ایکن سن بنم غیبه عالم و اسراره واقف و حازم دکل سن بنم قضامه نیچون
رضا کوسترمزسن بو بنی دیرسن که دنیایی سنک ایچون تغییر و لوح محفوظی
تبدیل ایلیم سنک مرادکجه اولیم بنم مرادمجه اولمایم سنک محبوبک و بنم
ربوبیتم مقتضاسی بومیدر که سنک دیلدیکک یرینه کله بنم دلدوکم کلمیه عزتم و
عظمتم حقیچون قلبوکه بو معنای تکرار کتورمه یوقسه نبوت خلعتنی سندن
سلب ایدوب نار جهنم ایله عذاب ایدرم امدی بو سیاسته عظیمه یه و وعید
مخوفه یه نظر ایله کورکه الله سبحانه و تعالی انبیاسنه بو رسمه غضب ایدیجک
سایر ناسک حالی نیجه اوله و دخی تأمل ایله کورکه اکر بردخی خاطرکه خطور ایدرسه
عذاب ایدرم دیو بیوردی امدی شول کمسنه که خاطرنه کلدکده نقصدن دلیله
ندا ایلیوب ربندن شکایت ایدوب آه و فریادی دنیایی طولدوره
ناسک الجنده رتبتی نجه ایلیه و دخی نظر ایله کورکه جمیع عمرنده بر کز شکایت ایدنه
بویله عتاب ایدیجک قیاس ایت که هر زمانده شکایت ایدنلرک حالی نیجه اوله
و عاقبتی نیه ایرشه و دخی کندویه شکایت قلمه بو وجه ایله جواب ویریجک
خلقه شکایت ایدنلرک جوابنده نعوذ بالله من ذلک اکر سؤال اولنه که قضایه
رضا نیجه اولور و نه کیفیت ایله در بیان ایله و دخی احکامنی و سایر احوالنی
تفصیل ایله تا که عمل کتورمک بزه میسر اوله جواب ویررز که بزه واجب اولان
قضایه راضی اولمقدر مقضیه راضی اولمق دکلدر امدی قضا کوزه رضا کرک دکلدر
نفسی کوزه رضا درکز اولان یعنی کفرک نفسنه رضا کوزدر اما کفرک تقدیرینه رضا کرک
دکلدر زیرا که تقدیر الله تعالینک فعلیدر انده شر یوقدر بو مسئله نک تفصیلی
قضانک و مقضینک و قاضی نک اقسامنی و احکامنی بیان اتمک ایله اولور امدی کرکدر که
انی دین و علمای اهل تحقیق ایدرلر که مقضیات دورت قسمدر بری نفع بری شدت
بری

بری خیر بری شردر امدی بنده رضا واجبدر قضایه و قاضی یه و مقضیه
و دخی ازر نعمتی شکر ایله اظهار اتمک واجبدر نعمت اولدوغی جهتدن و دخی واجبدر رضا
قضایه و قاضی یه و مقضیه و دخی حق تعالی یه منت اتمک واجبدر خیر توفیق ایلدوکی
جهتدن شرده رضا واجبدر شر اولدوغی جهتدن و قضایه و قاضیه لکن مقضیه
رضا واجب دکلدر بلکه مقضی اولدوغی جهتدن و دخی صبر اتمک واجبدر شدنده
و محنت اولدوغی جهتدن و دخی خیرده رضا واجبدر قضایه و مقضیه و قاضیه 21
زیرا که قاضیه راجعدر مثلا کرکشی مذهب مخالف بلکه قصد ایله اول مذهبک
علمنه راضی اولور معلومنه اولمز زیرا که مذهبی دکلدر انی بیلکدن مراد اول مذهبه
کیرمک دکلدر بو تقدیرجه مذهب مخالفک علمنه محبت و رغبت ایدرسن تحصیل ایدوب
صاحب معرفت اولورسن لکن اول مذهبه محبت و رغبت قلمزسن مذهبک اولمادوغی
جهتدن امدی قضایه رضا دخی بویله کبیدر قضا حق تعالی تقدیری اولدوغی جهتدن
محبت و رغبت ایدوب راضی اولورسن مقتضی شر اولدوغی جهتدن راضی اولمزسن
اکر سؤال اولنه که چونکه قضایه رضا واجبدر زیاده طلب اتمک رضایه منافی
دکلمیدر جواب ویررزکه زیاده طلب اتمک رضایه منافی دکلدر بلکه طلب زیاده
رضایه دلالت ایدر زیرا که کشی راضی اولدوغی نسنه نک زیاده سن طلب ایلر
لکن شویله کرکدر که زیاده شرط صلاح ایله طلب ایلیه روایت اولنور که حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضورنه سود کتوردیلر ایدردی که اللهم
بارک لنا فیه و زدنا منه بونک معناسی بودر که یارب بو سودی بزم ایچون
مبارک ایله و دخی زیاده ایله سوددن غیری طعام کتورسه لر دیر ایدی که
اللهم بارک لنا فیه وزدنا خیرا منه یعنی بو طعامدن خیرلوسن زیاده ایله
بوندن معلوم اولدی که طلب زیاده منافی رضا دکلدر اکر سؤال اولنه که
سود کلیجک زیاده طلب ایلدی شرطا خیر ایله مقید قلمادی سایر طعام کلیجک
خیر ایله مقید قلدی حکمتی ندر جواب ویررزکه بارک لنا دیمک خیر طلب اتمکدر
زیرا که بارک برکتدندر برکت دیو کثرة خیره دیرلر بو تقدیرجه زدنا منه
دیمک بو کثیر الخیردن زیاده قیل دیمک اولور بر جواب دخی بودر که طلب خیر
لسان ایله اولمق لازم دکل کوکلدن طلب اتمک کفایت ایدر فصل
بو تنبیه بلدکدنصکره سنک اوزرکه لازم درکه بو عقبه عظیمه و مهالک شدیده قطع

عوارض ربعه قطع اتمک ایله والا بونلرک کمال مطلوبکی ندکر و تفکر قلبده تابع اولوب
بونلرده قلدی که کمالاتی تحصیل ایده سن زیرا که بو عوارضک هر بریسنک اولکی
وضوکلی قلبی شغلی وار در بو اشغالک عظیم در حملوسی رزق تدبیریدر بو کنک
اورنده عامهٔ ناس متحیرلردر که بلیهٔ عامه و محنت تامه در کلونده اضطراب
وقلوبه التهاب ویرور عاقللری حیران و غافللری سرکردان ایدر اعمالی ضایع
قلوبی عابدلری معبودی خدمتندن معزول ایدر و بو دنیانی بقا واوزاری
سایع قلوب ... بنی آدم ظلمت تعب ونصب وغفلت ایچنده مهانت و ذلت
برله معیشت ایدرلر قیامت کوننده مولالری حضورینه تهی دست واروب
ورطهٔ حسابه و مهلکهٔ عذابه واقع اولوب مدت مدیده محنت شدیده چکرلر
اعمی بصر بصیرت برله نظر ایلکور که حق تعالی حضرتی رزق اورنده نه قدر آیات
بینات انزال ایدوب ایچنده وعده و ضمانی و قسمتی اعلام ایلدی و دخی انبیا
وعلما نیجه نصیحتلر قلدیلر بو بابده نیجه کتابلر تألیف و تصنیف ایلدیلر و تهدید و تخویف
ایچون نیجه مثللر کتوردیلر ابنای دنیا بونلردن متأثر و متعظ اولوب کوکللری مطمئن
اولمازکه بر لحظه حضور قلب ایله عبادت قلرلر بلکه جمیع زمانده معاش فکرنده
مشغول اولورلر اصلا بو در کر حق تعالی حضرتنک آیاتنده تدبر و مصنوعاتنده
تفکر قلمزلر و دخی انبیا و علما کلامنی استماع ایدوب عبرت المزلر بلکه ابلیسک
تلبیسنه تابع اولوب اصحاب غفلتک اتوالینه و تجارک تخویفنه مغرور اولورلر
بر مرتبه یه ایررلر که بونلرک دماغنده شیطان متمکن اولوب قلوبنده عادات
حیوانات ثابت و راسخ اولوب بونلره ضعف قلب و قلت یقین حاصل اولور
اما ارباب اجتهاد و اصحاب ارشاد و صفای نهاد و صحیح الاعتقاد اولانلری
سببدن اسباب علویه دن استمداد ایدوب استعدادات سفلیه دن
مستمد اولمزلر آیات رحمانیه و بینات سبحانیه مشغول اولورلر و سایس
ابلیس و حوادث تلبیسدن اغماض و اعراض ایدرلر قلوبدن کدورتی دفع
ایدوب خلایقدن علایقی قطع ایدرلر بونلرده تجن که خلق باشنه بلا یاغنش
هجوم ایلسه مدافعه و محاربه و مخالفت برله مقابله قلورلر بر درجه ده که
خلق بونلردن فراغت و شیطان نفرت ایدوب نفسلرین کندوزه منقاد ایدرلر
بو دفع عوارض سببی ایله صراط مستقیمدن طشره تجاوز اتمزلر نته کم روایت اولنور که

ابراهیم بن ادهم رحمة الله علیه بر کون نیت ایلدی که زاد و راحله سز حج سفرینه
ایلیه شیطان انک وسوسه قلوب ایتدی که بو بادیه ده ازق بولنمز ازق کتور
یوقسه هلاک اولورسن ابراهیم دخی نیت ایلدی که علی رغم الشیطان ازق کتورمیوب
هر میلده بیک رکعت نماز قلیوب بادیه یه کیروب اون ایکی ییل کلدی حکم هارون الرشید
نیجه کیدر ایدی کوردی که بر تیه ده بر کشی نماز قلور بو کمدر دیو صوردی ابراهیم
بن ادهم در دیدیلر هارون یانینه واروب ایتدی یا ابا اسحاق کندو کیکی
نیجه کورورسن ابراهیم ایتدی دیمزمن که کندوک دنیا غمنه یادوق بزم ایچون
نه دین قالدی نه یاد و غم دنیا قالدی زیرا سعادت عظمی و موهبه کبری شول
کمسنه مقبولدر که عالمده مولاسنی اختیار ایدوب دنیاسنی آخرتیولینده نثار ایلدی
و دخی صلحادن بری بر تیه یه سفر قلدی شیطان انکه وسوسه قلوب دیدی که
بحر و سن ازغو یوق بو بادیه ده هیچدن خایدز بونده غدا اجنسندن نسنه
بولنمز دیدی پس اول کشی شیطانک رغمنه عزم ایلدی و بو کجه دخی کتمدی تا که حج
کمسنه کورمیه و دخی عهد ایلدی که طعام دخی بلمیه اغزینه قویرسه دخی قبول اتمیه
اندن چیقدی کتدی بر زمان کتدکدنصکره بر قافله یه ایرشدی که یولی ازمشلر بونلری
کوروب قاچدی بو قافله خلقی بونی کوروب یتشدیلر نه کشیسن دیدیلر بو کونزنجه
تکلم بویدی و جواب ویردی بونلر ایتدیلر بو بولدن قالمش و آجلقدن اولمش
وصوفلقندن نه جاهلدر اولاش بال و یاغ کتوروب اغزینه قویدیلر بو کشی اغزینی
محکم یومدی دشلری قرصدی بحاغله اغزینی کوجیله اچدیلر بو کشی اختیار ایتمدی کلدی
ایتدیلر و کوشس ایتدی که زلو دکلم دیو با شیطانک وسوسه بونلره حکایت
ایلدی و دخی شیخلردن روایت اولنور که بر کون اولیا زیارتینه سفر ایلدی
ارتسنه کیجه اول کیجه شهرکدن ایراغ بر مسجدده قوندی شیطان وسوسه ایدوب
دیدی که بو مسجد خلقدن اوزاقدر شهر ایچنده بر مسجد وار در اهلیسنی کورسن دخی قوت الیر
کفاف نفس ایچون سکا طعام کتوررلر اول کشی شیطان رغمنه بوندن غیری بر یره
کیتمم دیدی و دخی عهد ایلدی که حلوادن غیری نسنه یمیه ایدی دخی لقمه لقمه
اغزمه قومیه هیچ و یدی چون یتسو نمازینی قلدم قاپو محکم بکلیدم کندو حالمه مشغول
اولدم بر زماندنصکره قاپوی قاقدیلر قاپوی اچدم کوردم بر قاریه کشی بر اوغلانیله
اللرنده شمعه چون ایچرو کردیلر بر طبق حلوا کتوردیلر خاتون ایتدی بو اوغلانم اوغلدر

بو حلوایی اکر بشروب اورتایه کتوردم سوزار اسنده یمین ایدوب دیدی که
بو حلوادن بیم تاشول مسجده اولن مسافرینم ایلیمنجه خاتون بو سوزی سویلدکی
وباشلدی حلوایی لقمه لقمه ایدوب بر لقمه بنم اغزمه وبر لقمه اوغلی اغزینه قودی
ده دخی صلی نانک بونکبا کبی مجاهده وشیطان ایله مناقضه لرندن اهل عبرته اوج فایده
حاصل اولور بری علم کلکدر شول نسنه یه که حق تعالی طرفندن مقدر اولمشدر
فوت اولمق متصور دکلدر بر بهانه ایله یتیشور وبری دخی بودرکه رزق اوغرنده
توکل مهم ایدوکنه علم حاصل اولور ودخی بیلورکه کشی کثرت ریاضت ودروت
مجاهده ایله شیطانک وسوسه سندن خلاص اولمق متعسردر حتی بونلک کبی زاهدلر
شیطانک وسوسه لرینی زحمت ایله دفع ایدرلردی ودخی روایتدرکه بر کشی
تیمش ییل نفس ایله مجادله وشیطان ایله محاربه قلمه بویرک کمرندن امین اولمادی
مستبدیر وغافللر امین اولاوغی کبی شویله کم بر ساعت فرصت بولسه هلاک ایلیه
ایدی اهل عبرت اولنلره بونک کبی حکایات ونصیحت اولو عبرت وعظیم نعمتدر
بری دخی بودرکه سکا علم حاصل اولورکه کشی اجتهاد تام واهتمام تمام ایلمیجه
مجاهده مقامنه یتیشمز زیرا اکر اولیا دخی بنجیلین ات وقان وبدن وجانلر بلکه
بویرک ابدانه وارکانه نسندن ضعیف ومخیفدر لکن بونلرده قوت علم ویقین
ونور یقین واقدام تمام واردر اول اجلدن بونلر تکمیل صفات وتحصیل مقامات
وکرامات ایدرلر اهدی بس دخی کندو احوالکه نظر ایله بو مشکل ذروک حضرندن
حذر ایله فصل بلکل که بو بابده برقاچ نکته لر واردر که اکر انلری معلوم ایدنسک
عبادت اوزرنده مؤنتکه کفایت ایدر ودخی طریق حق سکا روشن وواضح اولور
اما توکل اوزرنده نکته اول بودرکه اکر دنیا بکلرندن بری سکا برکیجه ضیافته قصد
ایلسه بو معنایه حستبه اولسک اکر اعتماد ایدوب کذب احتمالی ویرمزسین
بلکه برصوفی یا بر یهودی ضیافته دعوت ایلسه اعتماد ایدوب اول کیجه کندو
منزلکده غدا تدارکن ترک ایدرسین بونه حکمتدرکه حق سبحانه وتعالی سنک رزقکی
تعهد ایلدیکی که نه قصور ارشد ورد بوکه ضامن اولدی بونک اوزرینه
یمین دخی ایلدیکی ایلک وعدینه اینانمزسین کفالتنه اعتماد ایلمزسین یمیننه مطمئن
اولمزسین بونه مصیبتدر وکر بر یهودینک قولنه اعتماد ایلدیکین
حضرت خالق کونین ورازق ثقلین قولنه اعتماد ایلمزسین بلکه مؤمن سسین

آیات محکماته قایل اولمزسین بر نبینک تنبیه دیدیکی ابو عاقل اولمزسین حضرت
خلاق کائنات ومدبر امور ممکنات جمیعیح قورقدم که بونک کبی غدا ایله
نشو ونما بولن ابدان مقابرده بهره مار اولوب جهنمده کفان تومر غنی
کبی طعمه نار اوله لا نعوذ بالله من سخط الله نتکم حضرت علی کرم الله وجهه سویلدکی
اتطلب رزق الله من عند غیره وتصبح من خوف العواقب آمنا
وترضی بصراف ان کان مشرکا ضمینا ولا ترضی بربک ضامنا
یعنی لایق دکلدرکه حق تعالینک رزقنی غیر یدنه استیه سن اکه اعتماد ایلیوب
عواقب اموردن امین اوله سین بر صرافک کفالتنه راضی اوله سین
الله تعالینک ضمانته راضی اولمیه سین بونک منشاء دکلدر الا ضعف ایمانی
وقلت ایله اتقیادر پس بونک ابتداسی شبهه فی الدین واشتباهی سلب معرفت
یقیندر نعوذ بالله الملک الغفار من شر الشکوک والانکار وبو معنایه
اشارت ایدوب حق تعالی بیورر وعلی الله فتوکلوا ان کنتم مؤمنین ودخی
بیورر که وعلی الله فلیتوکل المؤمنون بو ایتده توکلی ایمان ایله تقیید قلمقی
اشعار ایدرکه توکل ایمانه مترتبدر مؤمن اولمیانلر متوکل اولمزلر نکته
ثانیه بودرکه قرآن عظیم وحدیث رسول کریمدن معلوم اولدیکه هر کشینک
رزقی ازلده قسمت اولنمشدر مطلقا متبدل ومتغیر اولمز اما اکر قسمته
انکار یا صیدلی اولمسنی تجویز ایدرسک نعوذ بالله بو اعتقاد دینه
بو اعتقاد ایمانه فساد ایدر اکر اعتقاد ایدرسک که قسمت ازلیه حقدر
تبدل اولمق یوقدر یا بو طلبکدن نه فایده حاصل اولور دنیاده محنت
وآخرتده حسرتدن غیری نتکم حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورر
مکتوب علی ظهر الحوت والثور رزق فلان بن فلان فلا یزداد الحریص الا جهلا یعنی
بالق وثور ارقاسنده یازلمشدرکه بو فلان ابن فلانک رزقیدر حریص اولنلرکه
جهلندن ارتق فایده سی یوقدر وبعض ایدرکه شول نسنه که ازلده سنک
اغزکه چینکک نصیب اولمشدر انی غیری کمسنه چینیه مز بو نکته دن بلندی که
سکا مقدر اولمز انی کلور رزقکی ترک ایلسه عزت ایله اکل ایلیه کرک محنت ایله
وذلت ایله تناول ایلیه نکته ثالثه بودرکه بعض مشایخدن روایت اولنورکه
رزق اوزرنده کندو احوالمی تنکر ایلمک لکل قناعت ویرز زیرا انشمه ایدرم که رزق

حیات ومعیشت ایچوندر اولوره رزق کرکمز بنم خود حیاتم حق تعالینک
خزینه سنده ویا قدرتنده در دیرسه ویرور دیلرسه دیرزدیویجک
حیاتم کیدر ودخی بیلورم که اکر حیاتم ویرورسه اسباب حیاتمی بیله ویرور لکا
تشویش ایتمم زیرا که بقای حیات بنم الم اولسه ایدی اتباعسنده حق تعالی ایله
شریک اولورم بو خود باطلدر زیرا که جمله اشیا حق تعالینک دست تصرفنده در
غیری کیمسنه النده دکلدر بو تقدیرجه رزق طلب ایتمک بلا فایده زحمت
چکمکلر اهل تحقیق اولنلره بو بر نکتهء لطیفه در بو متضمنه در فانهم نکتهء رابعه بودرکه
غذادن مقصود دفع شهوت ونیل لذت دکلدر بلکه بدنه قوت
وطاعت وعبادته قدرتدر امدی اکر بر کیشی مولاسی عبادتنه مشغول اولسه
واسباب رزقه مباشرت ایتمکدن فراغت ایلیوب مولاسنه توکل ایلسه
اکر اسباب طعام وشراب اندن منقطع اولورسه مضطرب اولمامق
زیرا که بدنه تقویت وعبادته قدرت حاصل اولاجق قدر حق تعالی ضامندر
شبهه سز میسر اولور اسباب رزقدن خود مقصود اولان بودر غیری
دکلدر امدی حضرت حق جل وعلا عبادته قدرت وطاعته استطاعت
ویرمکه قادر قدرت ویرمکده مطلقدر دیلرسه طعام ایله ویرور دیلرسه
نبات ایله ویرور دیلرسه بالجق ایله ویرور وثوابله دیلرسه تسبیح وتهلیل ایله ویرور
ملائکه کبی دلبنه بونلره ویرر بونده اولن قوت سابقه حفظ ایدوب باقی ملکی ایله
افلاک کبی بو معنی یه نظر ایدوب زاهد وعابدلر رزق کتورمزلر بعضیلر
واردر که بشی اون کون نسنه یمزلر بعضیلر ایکی آی یمزلر بو بابده ضعف
دخی کلمز هرکون طعام تناول ایدنلردن دخی قویلردر وبعض قوم تیز تناول
ایدوب حق تعالی اندن بدنینه غذا ویرور نته کیم سفیان ثوری رحمه الله علیه
روایت اولنور که برکون مکه یولنده نسنه یمدن یتوروب اون بش کون طعام
یمیوب قوم تیز تناول ایلدیکی نسنه اولمادی ودخی ابو معاویه ابن اسود
روایت اولنور که ابراهیم بن ادهمی کوردم یکرمی کون کل یعنی بالجق یدی
نسنه اولمادی ودخی اعمش روایت ایدر که ابراهیم تیمی ایدر که بر آیدر
نسنه یمدم بن تعجب ایدوب دیدم که نه خوش متحمل اولدک ایتدی که ایکی
آیدر که یمدم لکن بر کیشی اراکم ایلدی بر حالتم اوزم ویردی یدم هنوز اول آغزمده قالدی

زحمت ویررنوندن عجب بودرکه بر خسته وقت اولور که بر آی کرسنه یمز
صحت بولور مع هذا که صحیحلردن بدنی ضعیف ومزاجی نحیف در اما شول کمسنه لرکه
آجلقدن اولورلر انلرک اجلی اندن در نته کیم اکثر ناسک اجلی چوق یمکدن
یعنی امتلا اولمقدندر ابو سعید خدریدن روایت اولنور که اوچ کونده
بر کره یر ایدی برکون بادیه ده سفر قلدی اوچ کون کچدی طعام بولمادی ضعف
غلبه ایلدی بی اختیار بر یرده اوتوردی ناکاه بر آواز کلدی یا ابا سعید
رزقمی دیلرسن یوخسه قوتمی دیلرسن ایتدی که قوت لاهوت استرم حق تعالی
بکا اول لحظه قوت ویردی ظهر کلدی اون ایکی کون کندم طعام یمدم امدی بر عابد
کرکدر که اسباب رزقدن منقطع اولسه حق تعالی یه توکل قلبه جازم اولسون که
طاعته قدرت کلینجک قدر حق تعالی اکا قوت ویرور امدی اول کیشی که ایلسون
که حق تعالی اکر عنایت ایلیوب اندن مؤنت رزقی دفع ایدر خزینهء قدرتندن
اکر مدد ومعاونت قلدی خرق عاده ایدوب وسائط اسباب واحتمال و تعالی
مؤنتنی دفع ایلدی وحالنی ملائکه حالنه شبیه قلوب عوام کبی بهایمه مشارکت قلدی
بو بابده شرح کتابه مخالف اطناب کلام اولدی وعنانک سببی بودرکه غدا کریجاد
در کز عبودیت وترجیح امور دنیا ومصالح احوال عقبی توکل طریق تقویده حاجت
اولنلر بو عزه وتعالیه متمسک دولور شونلرکه علو همت علماء آخرت برحقوق
توکلی رعایت ایتمزلر انلر بو مرتبه دن دوردر وبونلردن مجورلر در کورمزمسین که
علماء آخرت وفضلاء اهل بصیرت جمیع اموری توکله مبنی قلورلر عبادت ایچون تجرد
کسب ایدوب خلایقدن علایقی قطع ایدرلر سالکلره ارشاد وطالبلره امداد ایچون
نیجه کتابلر یازدیلر دنیاده حقیتلر قلدیلر ودخی حق تعالی بونلره کرامت وعباد عظامه
عنایتلر ایدوب ساداتدن اعوان وانصار ویردی بونلره انواع خیرات و
اصناف مثوبات حاصل قیلدی ویردی بو وجه ایله که صراط مستقیم سالکه وطریق
هدایته مالک اولمیانلره نیجه که کوندز دنیایه طالب اولوب معیشت فانیه یه راغب
اولمق ایله بونلر قامتیت نصیب اولمادی ودخی مثلا خبرندن بونلرک طریقته
سلوک ایدنلر معابدده ومدارسده وسائر مصالحده بونلرک اثریله کیدنلر
عباداتده وموقفده فایق اولوب انواع کرامته لایق اولدیلر اما شول طائفه که
توکللرنده قصور وهمتلرنده فتور واردر انلر سلف صالحین وعلماء راشدین

نهاوندن كوسترر دير و اسباب معيشته متعلق اولوب كيمي عبادتدن
اجرت قبول ايلدي كيمي امرا قپوسنده ذلت ايله ملازمت اختيار ايلدي
وكيمي لاجل الاكل تغير شكل ايلدي بونلر كسب ايلدوكي منفعت
سفرهلرينه كفايت ايلميوب اوقاتلرينك بركاتي ضايع ايلديلر طاعتلرينك
حلاوتي وذكرلرينك لذتي كوكللرينك صفوتي زائل اولدي فارسي ايكن
راجل اولدي وخراجه ايكن سائل اولدي نبهنا الله واياكم من نومة الغافلين
اما تفويض بابنده اولان نكته دخي ايكي نوعدر بري بودركه اختيار امورك
شول كشي يه لايقدركه جمله احوال عالمه وجميع جهاته ظاهرا وباطنا واقف اوله
وتمام اموركه حالنه وماله واسرارينه مطلع اوله والا احتمالدركه خير
اعتقاد ايدوب اختيار ايتدوكي شر اوله مثلا بر جوهري جوهر عوض ايلمك
و بونك نفاستني وقيمتني وخاصيتني استفسار ايلمك جواب ويرمز
ديردوكي تقريرده دخي قولنه اعتبار اولنمز زيرا اكر بلمدوكي ظاهردر و دخي بر شيئي
عوض ايلمك بو سوقي حرفت اولسه لكن حرافلرده جوهر كوروب بعض احوالنه
اجمالا واقف اولدوغي سببدن بو جوهردن سكا خبر ويرسه محتملدركه تشخيصنده
خطا ايليوب انك سوزينه مغرور اولورسن اما بر اهل جوهري كه جوهرك انواعنه
وخواصنه وقيمتنه كما ينبغي بيلور اولسه اكر عوض ايلمك قلبك مطمئن اولور ايكن
سوزي ايله جوهره رغبت ايدرسن امدي شول كمسنه كه علمي ايله جميع اشيايي
محيط وجميع احواله واقف اولا بر وجه ايله كه احتمال غلط وامكان خطا اولميه
بو مرتبه خود حق تعالى دن غيري كمسنهده متصور اولمق ممكن دكلدر اول اعلى ادب
حضرت علام الغيوبدن غيري كمسنه كه معصوم ذنوب براري اختيارلريله
اولان احتمال خطادن خالي دكلدر نتهكم حق تعالى بيورور وربك يخلق ما يشاء
ويختار ما كان لهم الخيرة يعني يا محمد سنك ربك ديلدوكني اختيار ايله خلق ايلر
اندن غيري كمسنهنك اختياري يوقدر و دخي بيورر وربك يعلم ما تكن
صدورهم وما يعلنون يعني يا محمد سنك ربك خلقك كوكللرنده اولان اسرارلري
و دخي اظهار ايتدكلري اموري كما ينبغي بيلور روايت اولنور كه بعض صلحا رحمهم الله
تبليغدن مراد كه نه در ديو ويرهلم ديندي جواب ويروب ايتديكه
حقايق اموره واقف اولمين نه بيلور كه حضرت علام الغيوبدن نسنه ديليه

امدي بكا انفع واصلح اولنلري بيله سن بكا خير اولاني اختيار ايله ديمك
ايكنجي نكته بودركه اكر بر كشي بكا ديسه كه جميع اموركي ومصالحكي بكا تفويض ايله
مهماتكي تدبير ايدوب حوائجكي حاصل قيله يم سن كند و حضوركده فارغ البال
واسوده حال اولكل جميع حوائجك مهيا اولوب حضوركه كلسون ديسه
وسن بلسك بو كشي ناسك اولياسي واقرباسي وارحم واكرميدر وكرم
صاحب وفعلنده فائق وقولنده صادقدر بونك كبي كمسنهنك همتي غنيمت
و وعدهسي اولو نعمت دكلميدر و بو نعمته شكر ومنت واجب دكلميدر اول كشي
سنك ايچون بر امر اختيار ايلسه انك صلاحني وفسادني بلمك المحسن عهدهسنه
وكمال كرمنه اعتماد ايدوب قبول ايدرسن وايدرسن كه بو صفتلو كمسنه كه
كرم ايدوب مهماته ملتزم اولا و متكفل اوله متوردركه بكا خير اوليجق نسنه اختيار ايلمز
امدي الله سبحانه وتعالى حضرتنه جميع اموركي بچونه تسليم ايلرسن واعتماد كلي
ايدوب مهماتكي تفويض ايلرسن مع هذا كه حق تعالى بر ذره كوكده وما بينهما
وما تحت الثرادن فوق العلايه وارنجه مقدر علويات وسفليات ومقدر
مهمات جزئيات وكليات ايدوكنه عالم وجازم سن شويله كه مخلوقاته منت
اكمكدن فراغت ايدوب امورك خالقنه تسليم وتفويض ايلمك علم شرعي
وتدبير لطيفي تقتضاسنجه خاطركه خطور ومنكره عبور ايلدين طريق اوزرينه مهماتكي
بر وجهله حاصل قلي ويره كه جميع عقول مخلوق انك سرنده حيران وكيفيتنده
سركردان قالورلر وما ذلك على الله بعزيز اما رضا بالقضا بابنده مذكور
اولان نكتهلر دخي ايكي قسمدر بري اولدركه رضاده ايكي فائده واردر بري
حاليه بري ماليه در و بو رضانك مقابلي اولان سخطده دخي ايكي مضرت
واردر انك دخي بري حاليه وبري ماليه در رضانك فائدهء حاليهسي بودركه
كشينك كوكلي راحت اولوب بي فائده علتدن آزاد اولور نتهكم بعض زاهدلر
ايدرلر چونكه مقدر اولان البته كلور غصهدن سكا نه فائده حاصل اولور و دخي
حضرت رسول صلى الله عليه وسلم ابن مسعود رضي الله عنه ديدي كه ليقل همك
ما قدر يكن وما لم ترزق لم يأتك يعني قيغلكك اولان غصهء كيدر شول نسنه كه
سكا نصيب دكلدر كلمز حديث نبويدن بو بر كلام جامعدر كه قلت لفظ كثرت
معنايه مشتملدر فهم اولنسه بو كفايت ايدر فائدهء ماليه بودركه حق تعالى لدن

مقلده ديمكدر
شول نسنه
نصيبك دكلدر

سن راضی اولسک حق تعالی دخی سندن راضی اولوب ثواب بی حساب
احسان ایدر نته کیم بیورر که رضی الله عنهم ورضوا عنه سخطده اولان مضرتک
بودر که تضجر سببی ایله متألم اولورسن مضرت ثانیه بودر که سبب سخط معصیت
مستوجب عقوبت اولور بوندن غیری فائده حاصل اولماز زیرا که هرچه مقدر
سنه تغییر ایلمز ابدی عاقل اولنلر راحتی محنته تبدیل ایلمزلر وثوابی عقابه
گورمزلر سخطده اولان ایکنجی نکته اولدر که بونده اولو خطر وعظیم ضرر واردر
گوزدن وامارت نفاقدن نته که حق تعالی بیورر فلا وربک لا یؤمنون حتی
یحکموک فیما شجر بینهم ثم لا یجدوا فی انفسهم حرجا مما قضیت ویسلموا تسلیما
یا محمد ربک حقیچون سنک قولک ایله ایمانه گلمزلر قضایالرنده سنی حاکم ایدوب
امرلرینی سکا تسلیم ایلمینجه ودخی سنک حکمکه راضی اولمینجه شول درجه ده که کوکلرنده
تنغص بنده سنک حکمک سببندن اصلا وقطعا اینجنک بولمیه لر ابدی نظر ایله
گورکه نیجه ایمان اوزرینه حق تعالی نیجه قسم ایدر شول طائفه حقنده که حضرت رسولک
حکمنه راضی اولمیه بوندن قیاس ایله شول کمسنه لرکه حالی که حق تعالینک حکمنه
وقضاسنه راضی اولمیه لر نته که حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم روایت ایدرکه
ان الله تعالی یقول من لم یرض بقضائی ولم یصبر علی بلائی ولم یشکر علی نعمائی
فلیتخذ الها سوائی یعنی حق تعالی شویله بیوررکه شول کمسنه که بنم قضامه راضی اولمیه
وبلامه صابر اولمیه ونعمتلرمه شکر ایلمیه بندن غیری معبود طلب ایلسون
بوندن ما حصل معنی بودر که شول کمسنه که بنم ربوبیتمه وحکممه راضی اولمیه بن انک
گناهین عفو ایلمزم وجنتمه ورحمتمه قومازم ابدی عاقل اولنلر قصدنده بوندن
اولو وعید وبوندن اولو تهدید وتشدید اولمز بعض علمای صدور دیلرکه
ربوبیت وعبودیت نه در جواب ویرورکه الرب یقضی والعبد یرضی
یعنی رب اولدر که حکم ایدر وعبد اولدر که راضی اولور شویله که حق تعالی
حکم ایده بنده حسن قبول ایله قبول ایلیه تا بیننده ربوبیت وعبودیت
اما صبرده اولان نکته اولدر که اگرچه صبر اچی دوا ومغفور شربتدر لکن اجتنابی
مبارکدر نیجه مضرتی دفع ایدر ونیجه منفعتی جلب ایدر بونکا کیمی دوایه صاحب
صبر اولنلر تجرع ایدرلر ومرارتنه وحدتنه تحمل ایدرلر زیرا که ساعت ساعت لکن
مرارتی رحمتیله نیجه علاج استراحت بولورلر وصبرک ثانیسی اولدرکه صبر دورت نوع در

بری طاعت اوزرینه اولمقدر وزحمتنه صبر ایتمکدر بری معصیتدن صبر ایلمکدر
بری فضول دنیادن صبر ایتمکدر بری انواع بلالردن صبر ایتمکدر امدی شول
کمسنه که بو دورت مقامده صبر ایدر ایلکچون استقامت طاعت حاصل
اولور ثواب جزیل واجر جمیل میسر اولور وشآمت معصیتدن خلاص
بولور ودخی حلیه زهادت برله تزیین وحلیه کرامت ایله مکرم اولوب
طلب دنیا ایله مبتلا اولمز اما دفع مضرت اولدر که کشی مؤنت جزعدن
ومذلت فزعدن وشقاوت معصیتدن ومشقت عقوبتدن حفظ اولنمش
شول کمسنه که صبره متحمل اولمز مصائب وشدائد دمنده جزع وفزع قلور
بو منافع بونده حاصل اولمز زیرا که طاعت مولا مشقتنه صبر ایده مز عبادت
فضیلتندن محروم قالور یاخود عبادت ایدرکن آفتلرندن حفظ ایده مز
ابطال اعمال ایدر یاخود مواظبت مطلوب استقامت مرتبه سنه یتشمز
یاخود فضول مباحاته صبر ایده مز میوب دنیایه مشغول اولور یاخود معصیته
صبر ایده مز ثوابدن محروم قالور بو تقدیرجه اکثر ایچون ایکی مصیبت حاصل اولور
بری فوت فضیلت صبر وبری حلول مکروه در وبو ایکی مصیبت ایکی قضیه
مترتب اولور بری حرمان اجر عظیم وبری نزول عذاب الیم در نته کیم
ایدرلر ترک صبر آتمک مصیبتی حلول مکروه مصیبتدن ارتقدر نته کیم حضرت
رسول الله اکرم صلی الله علیه وسلم بیوررکه المصیبة واحدة فاذا جزع صاحبها
صارت اثنین یعنی مصیبت بردر قچن که صاحبی جزع ایلیه ایکی اولور
بری شیء مفقود بری فوت ثواب موعوددر ابدی چونکه بریسی فوت
اولدی باری بریسن دخی ضایع ایلمه نته کیم علی کرم الله وجهه برکمسنه یه خطاب
قلوب دیدی که ان صبرت جرت علیک المقادیر وانت ماجور وان جزعت
جرت علیک المقادیر وانت مازور یعنی اگر صبر ایدرسک مقدر اولان
ظهور ایدر سن ماجور اولورسن اگر جزع ایدرسک مقدر اولان گلور سکا
گناه حاصل اولور محصل کلام قچن قلبکی علایق مالوفه دن قطع ایدوب
نفسکی عادت مألوفه دن قطع ایلیسک جمیع امورکده متوکل اولوب جمله تصرفاتدن
فراغت قلسک وعواقب امور مجهول اولدوغی جهتدن تفویض کلی ایلیسک ودخی
قضایه رضا اوزرینه تشوق ایدوب جزع وسخط مسارعتی قلبکدن منع ایلیسک

ودخی صبر شكر ثمرتنی تجرع ایدوب مرارتنه صبر قلمق تحقیق امور كونه بر تدبیر
سعیدر ایدوب تحصیلنده اهتمام شدید اتمش اولورسن ودخی طریق مستقیم
اوزره سالك اولوب عاقبتك محمود وحالاتك مسعود اولور وهر نسنه كه
سكا میسر اولور خیر محض ونفع صرف اولور وشول نسنه كه سندن ممنوع
اولور شر بسیط وعین ضرردر كورمزمیسن والد مشفق ولدینی بعض
اطعمه دن منع ایدر ومعلم غلیظ ویروب صباحدن اخشامه دك حبس ایدر
ومتضجر قلور وبعض مرض عارض اولدقده حجامه وبعضی حجامت ایله حك كوشنه
زحمت ویرر امدی طعامدن منع اتمكی بخل وامساكندن بیلمدن دكلدر
وحبس معلم ایله عذاب اتدرمكی غضبنی مقتضی دكلدر وحجامت ایله زحمت ویرمكی
بغضندن دكلدر كشی كندو كوزلری نوری وكوكلی سروری به عذاب اتمز
لكن بیلور كه بونك اصلاحی اكا انی اولدر بو تعب قلیل ایله خیر كثیر حاصل اولور
انك ایچون بو حالاته ارتكاب ایلر ودخی كورمزمیسن طبیب كامل بر كشیه
مرض مشكل واقع اوله صودن منع ایدر عطشندن جكری یانار بر ایچم صو
ویرمز بلكه بر شربت مكروه ویرور كه مرارتندن ایچمكدن نفس زحمت
چكر بونك كبی مطبوخ شراب ویروب ایو آب زلالدن منع اتمكدن مراد
دكلدر بلكه بیلور كه اكر بر ساعت كوكلی مرادینی ویره هلاك اولور بونلره جه
طبیب حاذق كالنجه مشفق اولدوغی جهتدن اكر عنایت ورحمت ایدوب منفعتدن
منع ایدر مكروه اولان شربتی ابرام ایدر تا كه آنك ایله شفا بولوب برقاچ كون
بو دنیانك یوزنده تنعم حاصل ایدر امدی بیلسن دخی ناصح صادق ومنظور النعم
برل نتكیر ایله كوركه اكر حق تعالی حضرتی سندن بر پاره اتمكی یا بر ایچم صو یا بر ایكی
درهمی منع ایدرسه تحقیق علم اتمك كه سندن سكا نفع واردر انكیچون منع ایدر
زیرا كه حق تعالی حضرتی علیم وحكیم وجواد وكریمدر فقیر دكل عاجز دكل
بخیل دكل ظالم دكل لطفی وكرمی بردر سكا صالح اولان اموری میسر ایدر
ضرر ویرن نسنه لردن سنی منع ایدر زیرا كه حق تعالی بو یوزنده اولان
نسنه لرك جمیعنی سنكیچون خلق اتمشدر اكن سكا نافع اولان نسنه لری ذریعه الملم
بو جمله اشیا سنكیچون خلق اولندوغی قرآن كریمده خبر ویروب بیورر كه خلق لكم
ما فی الارض جمیعا یعنی یر یوزنده اولنلرك جمله سی سزكیچون خلق اولندی ودخی

ودخی حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر ان الله تعالی یقول انی لاذود
اولیائی عن نعیم الدنیا كما یذود الراعی الشفیق ابله عن مبارك الغرة یعنی
الله تعالی بیورر كه تحقیق بن اولیامی دنیا نعمتلرندن منع ایدرم مشفق دوه چوبانی
دوه سنی اویوزدره یرینه چوككدن منع ایلدوكی كبی زیرا كه اویوزدده بنكه
یرینه صاغ دوه چوكسه اویوز اولور واكر حق تعالی سنی بر بلایه مبتلا ایلسه
تحقیق بیل كه سنی امتحان وتجربه قلمقدن غنیدر بلكه حالكی بیلور وسكا رحمت
قلوب دردكه علاج قلور نتهكم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر كه
الله ارحم بعبده المؤمن من الوالدة الشفیقة لولدها یعنی حق جل وعلا مؤمن
قوللرینه رحمتی والده مشفقه نك مرحمتندن زیاده در امدی سكا ناخوشكه
مكروه اولان نسنه سكا نافع اولماسه ویرمزایدی ودخی سنی شونسنه
دنیاده مبتلا قلمزایدی نتهكم حضرت رسول اكرم صلی الله علیه وسلم بیورر
اذا احب الله قوما ابتلاهم یعنی حق تعالی بر قومی سوسه انلری بلایه
مبتلا ایدر ودخی بیورر كه اشد الناس بلاء الانبیاء ثم الشهداء ثم الامثل
فالامثل بو حدیثك معناسی یا تقا بیان اولنمشدر امدی تحقیق حق تعالی
دنیایی سندن منع ایلسه یاخود محنت ایله مبتلا ایلسه شدائد بینه صبر ایلیه
تحقیق بلكه حضرت خداوند عالم قتنده مرتبه رفیعه ومنزله شریفه ده
سنی اولیا وانبیاسی سلكنه منسلك قلمقدر بو محنتدن مرادی سكا
ذلت دكلدر نتهكم حبیبنه بیورر واصبر لحكم ربك فانك باعیننا یعنی
یا محمد ربك حكمنه صبر ایله كه سن بزم نظرمزده سن وحفظمزده سن
امدی سنك اوزركه لازمدر كه حق تعالینك احسانی بیلوب انكا سننه
شكر ومنت ایدسن كه سكا اصلح اولان اموری میسر ایدوب سنی تربیت
ایدر وبو تربیت اثناسنده چكدیكك زحمت مقابله سنده اجور ویروب
ابرار واخیار منزله سنه تنزیل ایدوب عواقب حمیده ومواهب كریمه ایله
مشرف ومغتنم قلور محضا فضلی وكرمی ایله فصل وقتاكه بو تفصیلاتی
بیلدك ایسه كه حق تعالی سكا مهم اولان رزقكی كفیل اولمشدر ودخی قادر مطلق
كه نه دیلرسه اشلر هر زمانده سنك حالكه ناظر واوزركه حاضردر امدی
انك ضمانه یا خلافنه ووعده صادقه توكل ایله قلبكی علائق اسبابدن قطع

دن تشویش ندیها مجرد تولنسنک تبعیدن خلاص ایله زیرا که جمیع امور حق تعالی نک
دست قدرتنده و قبضه ارادتنده در اندن غیری کیسه نک الدن نسنه بوقدر
حق تعالی یه سکه طعام یدیروب شراب ایچورن و یدیکلرن حکمی ایله هضم اتدورن
و اندن سکا نفع ویرن اولدر که و دخی قادردر که سنی غذادن مستغنی قلوب
طعام و شرابسز کمال قدرتیله یدیکی قوت قله نیا اکل و شرب ملک کبی سنی صالح ایتمکه قادر
پس جمیع امورک مدبر عالم و مقدر رزاق نیه آدم تفویض و تسلیم ایلیوب
کندو تدبیرک ترک ایله نفسنکی غصه دن خلاص و قلبکی اضطرابدن استخلاص ایله
زیرا که اموره مباشرت دن سکا اشتغال بال و انحلال احوالدن ارتق
فایده یوقدر نته کم بعض زهاد دیدیلرکه اولاجق نسنه البته اولور ابو جهل
اولنلر عبث یره تعب چکدکلری قالور امدی کندو نفسکه نصیحت ویروب ایتدیکه
شول نسنه که مولا عز و جل تقدیر ایتمشدر البته واصل اولور زیرا که قدرتی بی نهایت
و حکمتی بی غایه در و دخی رحمتی واسع و عنایتی شایع در عطاسنه مانع و
قضاسنه دافع یوقدر بو تقدیرجه سکا واجب اولن بودر که توکل
ایدوب امورک تفویض ایدهسن و دخی قلبکی مطمئن ایدوب ایتکه
شول نسنه که مختار حقدر اکا اصلح و اوفق در زیرا که انک سرینه واقف
و کیفیتنه عارف دکلم اکا موافق اولان نسنه اول بیلور و دخی نفسکه
ایدیکه کلی نسنه کلور سکا جزعدن نه فائده حاصل اولور رضیت بالله ربا
ویرسین قضاسنه نیچون راضی اولمزسن قضا خوی و مقتضای ربوبیتدر
نته کم مقتضای رضا عبودیتدر چونکه سکا هر مصیبت کلد نفسکه نصیحت
ایدوب قلبکه صحبت کتوره تا که نفسک شکایت ایله طهب و قلبک قساوته مخصوص
اولمیه زیرا که اول صدمه ده … جزع مسارعت ایدوب قلبه صحبت مبادر
اولور امدی نفسکه ایت که بو بر بلادر سکا نزول ایتدی دفعنه قادر دکلسن
اکر جزع ایدرسک نه جز کوروسن اکر صبر ایدرسک اجر کوروسن بوندن
اولو بلا کلدوکنه شکر ایله بو قدر مصیبته … و دخی ایت که ملائکه
سحاب کبی کلوب کچوب صبر … اکر حضرت … خبری کیشر در
جزع نیه فایده وصبر اولو عاقبه در و دخی کلمه استرجاع ذکر ایله وصبر
خونده کچن انبیادن اولو العزم اولنلر کبی چکدکلری محنتلری یاد ایله

ایله ایله تبدیلی عندن آزاد ایله و دخی فقر و فاقه دمنده ایت که ای نفس خونخوار
حضرت خالقک سندن ایک بیلور و یکه قادردر ارحم الراحمین و اکرم الاکرمین
کلا ویردن و منافعدن نهایتسنی دریغ ایلمز سن حود انک وارلغنه
بر کنده عارف و قادر پرورکارلغنه معترف سن حاشا که انک
کرمندن که سندن بر ذره دریغ ایلیه صبر ایله که بونک تاخرنده حکمت
واردر صوکنده عجایب وسعت و رفعت کوروسن که انته مع العسر یسرا
سیجعل الله بعد عسر یسرا … قلبکه بو جنس انکاری تکرار و لسانکده بو
اشتبا اوانکاری الحان ایلیک سک قیکده … اوروب دنیانک واری
دیوعی یک تن اولور و دخی بو عوض اربعه دن خلاص اولوب حضرت حقدرکاهنده
سنی خاص اولورسن و دخی عبادتنده استقامت و مجموع علایقدن عزلت و
فراغت حاصل ایدرسین دنیاده راحت و عقباده مغفرت بولورسن صابرلر
و متوکلر مرتبه سنه یتشوب اولیا و اصفیا سلکنه منسلک اولورسن … الرزق
الکل التبع الکبر حضرت حق جل و علادن مأمول و مسئول در که سزی و بزی
و جمیع امت محمدی امورنده متوکلردن و امرنده مفوضلردن و بلادنده صابرلر
و صفادورنده شاکرلردن قلیوره بلطفه و کرمه آمین یا مجیب السائلین انه علی کل شی
قدیر و بالاجابة جدیر برحمتک یا ارحم الراحمین

الباب الخامس فی عقبة البواعث

بشنجی باب عقبه بواعث بیاننده در بلکه کرشکا اکون طریق عبادتده سلیم
و سبیل سعادتده مستقیم عوارض ترتیع عوایق مندفع اولدقدنصکره سنکه
اوزروکه واجبدر که حضور طاعت و عرصه عبادتده خوف و رجا حمایه ایله
مشغول بلندی … اولاسن و بو معنای مقتضی اولکه
ایکی امردر بری بودر که خوف کششی معصیت خطادن زجر ایدر زیرا که
نفس اماره شر و فساده بر وجه ایله مائلدر که اکر تخویف و تعنیف و تهدید
شدید قلمزلرایسه ردیم شردن امتناع ایدوب هرگز خیره اتباع ایتمز
بو یکه طبیعتنده اول کرم بو قدرکه الست بربکم عهدنه وفا ایلیه و نهادنده حسن
قبولما مشدرکه حق تعالیدن استحیا ایلیه بو یکی حقنده تدبیر منیر اولدرکه دایما
سوط خوف ایله تونیخ ایدهلر نته کم ایدهلر عبدی عصا ایله تعزیر ایدهسی حرا اولنلر
کبی … حیا ایله … سلف صالحین … قولیا ایله و فعلی ایله

وشکری ایله دایما تخویف ایدرلر ایدی نته کم بعض عزیز روایت اولنورکه برکوننا
نفسی معصیته میل ایلدی دخی طوری کلوب لباسن چیقاردی و برقوملی ایسیجی
بولندی یاتدی که بو اسیجه قیاس ایله که جهنم اودی بوندن بیك درجه
زیاده در اکر بونك حرینه تحمل ایدوب بیلور ایسك کناه ایشله دیدی ودخی ایلدیکه
ای کیجه لر جیفه کبی خفته قلان وای کندولرده بطال اولان نفس الله تعالیدن
قورقمزمسن وعلمن کرامیندن اوتنمزمسن که بونك کبی معصیته عزم ایدرسن
امر ثانی اولدرکه اکر تخویف اولنمز ایسه عبادتنی عجب ایله ابطال ایدوب ودخی بر کسنه
نه قدر طاعت وعبادت ایدرسم دخی نقصدر دیو عیبدن وبعض معصیتدن
خایف دکلدر نته کم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیوردیکه لو انی وعیسی اخذنا
بما کسبت هاتان لعذبنا الله عذابا لم یعذبه احدا من العالمین یعنی بن وعیسی بو ایکی
الوم کسب ایلدوکمز ایله مؤاخذ اولنسه ایدوك الله تعالی بزه بر درجه عذاب
ایدردی که اول بزه اولان عذاب هیچ برکمسه ایتمیه دیدی ودخی حسن بصری دن
رحمة الله علیه روایت اولنورکه بزدن بر عزیز کناه ایشلسه اول کناه سببیله
اوزره رمزیه منفعت قاپوسی قپانمغه امید دکلدر بر وجهله که صکره کسب
ایدوکمز عمل بزه نافع اولمز وابن سماك رحمة الله علیه نفسنه عتاب ایدوب ایدردی
ای نفس زاهدلر قولنی سویلرسن منافقلر فعلنی ایشلرسن بونکله جنت ورحمت
اوزرسن هیهات جنت اهلی بر طائفه درکه اشلرکلری باسنده یوق وسفنداری
اولرده یوق دیدی امدی عابدره لازمدرکه بونك کبی اذکار وافکاری دایما
تکرار ایدلر تا که نفسلرینه عجب کلوب عملارینی هباء منثورا ایتمیه لر اما رجا واجب
اولدوغنك سببی دخی اقراوزره در بری عبادته باعث اولمقدر زیرا که عبادت
عمل ثقیل در شیطان تکثیر عمل خیردن منع ایدیجیدر وهوا وفساده جلب
ایدیجیدر لکن غفلت اولدوغی جهتله حاضره حظ غایه کلدیکی اجله در
زیرا که همیشه نفوس محسوس ایله مانوسدر موعود اولان ثوابك زمانی بعید
وکوزدن غایبدر اکر نفوسی ترغیب ایدرسه اول ماته طاعته منتهی
وعبادته منجذب اولمق محالدر پس ایمدی لازم اولدی که عواقبی مقابله
ترغیب ومحرك ذکر اولنه ورحمته کوره راحت فکر اولنه ایله اولنه
بونك مرغبی ومحرکی حق تعالی حضرتلرینك رحمتنك وسعتی رجاسیدر ودخی

ودخی کثرت مثوبات ورفعت درجات ونیل کرامات ونهایات ملاحظه سیدر
نته کم بعض عزیزلردن رحمهم الله روایت ورکه اتباعنده ملال اولمق طعام
اشتهاسن قطع ایدر وخوف وخشیت معصیتدن منع ایدر ورجا عفو
مغفرته طاعته رغبت ویرر وذکر موت دنیادن رهبت ویرر ایکنجی امر اولدرکه
انسانه رجا ونعم جنت ایچون محنت وشدته تحمل قیلور زیرا که شول کمسنه مطلوبنك
قدر وقیمتنی بیلور وجلیل الشان اولدوغنی بیلور ادراك ایدر انك تحصیلنده
مقدورین صرف ایدر مالکینی بذل ایدر وجمیع شدایدینه تحمل ایدر زیرا که جناب
حق تعالیه سنده وثنا ورحمته کوره لذت وصفا ملاحظه قیلور کورمزمیسن که عسل
اشتها ایدنلر اروصوقمه وغندن اوشنمزلر وطمع اجرت ایدنلر حمالار احمال ثقال
کوتورمکدن اوتنمزلر ودخی غلات حبوبات حریصی اولنلر بر یرتعیه مشقتنی
اختیار ایدرلر امدی عابدلر وزاهدلر دخی جنتك حور وقصورین و
ریاضین وحیاضین واو دریلو نعمتلرین ولذتلرین وطعام وشرابن وحلیه سین
خصوصا حق تعالی حضرتلرینك رضاسین ولقاسین ذکر وفکر ایدوب بو
دنیانك تیابنك ومعیشتنك لذتنی ترك ایدرلر ومحنت وشدته صبر قیلورلر
نته کم حکایت اولنور سفیان ثوری رحمة الله علیه حضرتلرینك اجتهادینه وخوف
وخشیتی وجهنم انکلدقده اضطراب والتهابنی کوروب دیدیکه یا استاد
بو اجتهادی بو مقدار اختصار ایدوب نفسکه بو قدر تعب ویرمسکز جایز دکلمیدر
بنه ان شاء الله اکر فوت اولمز ایدی ویدیز جواب بیوردیلر که اجتهادم
سببی اولدرکه روایت اولنورکه اهل جنت عیش وعشرت ایدرلکن
برنور ظاهر اولوب سکز جنتی منور قیلور اهل جنت قبل رحمانه کلدیکی صنوب
سجده یه وارورلر ندا کلورکه باشکز ترون کوزوك که بو نسه طو اندورکز
نور در دکلدر بر جاریه نك نوریدرکه زوجینك یوزینه باقوب تبسم ایلدی دیدیلر
ودخی بیلکل که عبادت امرینك مداری ایکی امر اوزرینه در بری طاعتی ارتکاب
وبری معصیتدن اجتناب در نفس اماره نك خود ارتکابه ترغیب واجتنابه
ترهیب اولنمسه ارتکاب ایلمز نته کم بر مرکب بلجیج اوسه اوکندن ایدرلر
وارندن قمچی ایله دوکرلر شویله که بالجمله دوشنه قادر سوسندن اره
کوستروب وارندن قامچی ایله اوروب وایکی یاندن مساعدت ایدرلر

حیله لر

اول ورطه دن خلاص بلور • ودخي برادغلانج يا وز اولوب مكتب خانه يه واريب
آني معلم ايله قورقودرلر وقواك وحلوا ايله ايلدرلر • امدي بونفس اماره دخي
دنيا صحراسنده بر وحشي وسركش مركبدر • خوف انك قمچيسيدر • وشوق وجوعي
ورجا انك اربه سيدر • ويا بخشيشدر • ودخي هواسنه ميال وصفاسنه
سيال وحقه معاند اوغلاندر • ذكر نعيم جنت • وفكر ثواب طاعت آني عبادت
مكتب خانه سنه ترغيب ايدر • ودخي ذكر جحيم وجحيم وفكر عذاب اليم آني تخويف
وترهيب ايدر • بوتقديرجه عبادته ورياضته طالب اولان عابدلره لازمدركه
نفسلريني لجام رجا ايله قايله • وسوط خوف ايله سايق اولالر • والا كه شول كلال اولوب
قطع منازل • وطي مراحل اتمزلر • بواجلدندركه حضرت يزدان حكيم كتاب
كريمنده وعد ووعيدريني ابلغ وجه اوزره ايراد ايلدي • ثواب عظيم بر مرتبه ده
وصف ايلدي كه اشيدنلرك اختياري قالميوب جوش وخروش ايدرلر
وعقاب اليمي دخي بر كيفيت ايله ذكر ايلدي كه استماع ايدنلرك زهره سي
چاك اولور • پس امدي معلوم اولدي كه تحصيل مطالب وتكميل مآرب
ترغيب وترهيبدن اوزكه نسنه ايله ميسر اولمز اگر سؤال اولنه كه خوف
ورجانك حقيقتريني واحكام واقسامريني وبونلرك اضدادلريني بيان ايله
تاكه بونلردن بزه انتفاع اتمك ميسر اوله جواب ويرورزكه علماء آخرت قتنلرنده
خوف ورجا ايكي خاطره دن عبارتدر • معتقدلرانك بونلرك متعلقلريدر
كندولر دكلدر • امدي بلكل كه خوف ملاحظه مكروهدن حاصل اولور
رجا لتدركه انكا رعدت ديرلر • اگر اول ملاحظه سنده هيبت وسياست
فكريله حاصل اولورسه انكا خشيت ديرلر • وخوفك ضدي جرأتدر وبعضيلر
خوفك ضدينه امن ديرلر • جرأته امن لازم اولدوغي اجلدن • نته كم ملاي
خائف • وفلان امين در ديرلر • ودخي خوفك دورت مقدمه سي واردر
اولكي ذنوب سابقه • وخطاياء سالفه ذكر ايلكدر • اول عقوبة شديده فكر ايلكدر
ايكنجي كندينك عدم طاقتني ملاحظه ايلكدر • اوچنجي حق تعالينك عذاب اليمنه
كمال قدرتني وسنده مجال خلاص اولمدوغني ادراك ايلكدر اما رجا حقك
فضلني وكرمني ورحمتك وسعتني بلكدن حاصل اولور انشراح صدور
وابتهاج وسرور ويرر • بودخي اعمال قلوبدندر • ومقدمه سي معلوم دركندي بعدد دكلدر

وبر رجا دخي واردركه اول معتدور بشرر اول حق تعالينك فضل واحسانيني
ووسعت رحمتني اكمقدن حاصل اولور فرح وشادي ديدر • بعضيلر مخاطره لك
شرطي استثنا ايله واقع اولان ارادتينه رجا ديرلر • بعضيلر قتنده رجا
ذكر رحمتدر • لكن بو كتابده معتبر اولان اولكي سيدر • على حسب الاسترواح
والابتهاج ورجانك ضدي يأسدر • ويأسك معنيسي حق تعالينك فضلي
وكرمي ورحمتي فوت اولدوغني فكر اتمكدن حادث اولور برحالتدر • وبوجهله
يأس اتمك محض معصيتدر • وحرامدر • مؤداسي كفردر اما رجاده برنجه تفصيل واردر
كه بيان ايده لم ان شاء الله تعالى الكريم مثلا حق تعالى قولارينه ايدجكي فضلينه
وكرمنه وكمال رحمتنه اعتقاد ايليه كه تا كه سكا يأس هجوم ايدوب دفعه قادر
اولميه سك اول درجه ده رجا فرض اولور سائر زمانلرده نافله در ورجانك مقدمه سي
دورتدر برى حق تعالينك سكا اوزره كه استدعا وكمه شفاعت
قلمدين وارد اولان نعمتريني فكر ايلكدر ودبري انك فضل عظيمي وكرم عميمي
على قليل ايله ثواب كثير وعطا قلدوغني واستعدادك واستحقاقك يوغيكن
دنياده وعقباده كرامتلر ويردوكني ذكر ايلكدر وبري امر دينده ودنياده سكا
هدايت ايدوب علم ومعرفت وخدمته لياقت نصيب ايدوب ايلدوكني ملاحظه قلمقدر
وبري حضرت حق جل وعلانك رحمتي غضبي اوزره سابق اولدوغني ورحمن
ورحيم وجواد وكريم ايدوكني وعباد مؤمنينه عطوف ومخلصينه رؤف
ايدوكني بلمكدر • چون كه بو ايكي نوع اوزرينه مواظبت قلسك خوف ورجا
يقيني اوزره استكمال ايدوب صحراي جبروت وميدان ملكوتده طائر
وسائر اولمغه اقبال ايدرسن بعون الله تعالى وفضله ومنه فصل
سالك سبيل عبادت وطريق طالب رياضت اولنه واجبدركه بو عقبه دقيقه
المسالكي وورطه خطيرة المهالكي احتياط تام وتحرز تمام برله قطع ايدوب
رعايتنده اهتمام وشد ايدينه اتيدبلر زيراكه بو طريق دقيق موصل اليكا سبيلي
مضل مخل اورتاسنده دركه بر يجامن وبريسي يأسدر بو سبيلدن
مخوفلري متوقيدر اورتاسنده منهاج خوف ورجا طريق قديم وصراط مستقيم در
بوندن عدول ايدنلر ضلالته دوشرلر اگر سؤال اولنه كه سنك اوزره كه رجا
غالب اولورسه بر درجه ده كه باالكليه خوف سندن زائل ولا طريق امنه دوشر رتي

ار شوال اولنه که ولا یأمن مکر الله الا القوم الخاسرون یعنی حق تعالی حضرتلرینک
مکرندن کیمسنه ایمن اولمز الا زیانکارلر اولور و اگر سنک اوزرکه خوف غالب
اوله بر مرتبه یه که امیدک بالکلیه قطع اوله طریق یأسه دوشرسن ولا
تیأسوا من روح الله الا القوم الکافرون یعنی الله تعالینک راحتندن و
رحمتندن مأیوس اولمز الا کافرلر اولور پس خوف و رجا جانبینی ایله سلوک
ایلمک طریق عدل مستقیمه ذاهب اولورسن بو سبیله سالک اولان اولیا
و اصفیایی حق تعالی حضرتلری وصف ایدوب بیورر که انهم کانوا یسارعون
فی الخیرات ویدعوننا رغبا و رهبا وکانوا لنا خاشعین یعنی ایت سابقده
ذکر اولان مؤمنلر خیراته مسارعت ایدرلر و خوف و رجا ایله دعا ایدرلر
و بزدن خشیت ایدرلر بو تقدیرجه سنک ایچون اوچ طریق ظاهر اولور ایکیسی
شیطانی و برسی رحمانی طریق شیطانی امن و جرات در و یأس تنهادر
طریق رحمانی بو ایکی طریق اورتاسنده واقع اولان خوف و رجادر ابدی
شویله که بو صراط مستقیمدن یمینه و شماله بر قدم مائل اولسک مهلکه یه
دوشرسن و دخی معلوم اولسون که بو طریق مهلکلرنک مجری و وادیلری
قتی چوقدر و انیشی و یوقشی بو قدر سلوکی آسان دکلدر طریق مستقیم کبی
دقیق و صعب دکلدر زیرا که تجری امن جانبنه نظر ایلسک حق تعالینک
رحمتنک وسعتنه و مغفرتنک کثرتنه وجودینک وفورینه بر مرتبه ده کوررسن
که مجموع افراد عالمک انواع درلو نعمتلر ایله متنعمدر بو تقدیرجه سنده
خوف بالجمله زائل اولوب کرمنه اتکال و رحمته اعتماد ایدوب مغرور
اولورسن و بعض که جانب خوفه نظر قیلسک حضرت حق جل و علانک جلالی بی نیاز
لیغنی و هیبتنی و علاوه استغناسنی و انبیا و اولیایه و قتیبه
و مناقشه سنی کوررسن بالکلیه امیدوکی قطع ایدوب رحمتندن مأیوس
اولورسن ابدی واجب درکه مطلق رجا جانبنه میل ایدوب هلاک اولمقدن
حذر ایده سن مثلا عذاب و عقابدن قطع نظر وسعت رحمته شول قدر توجه
ایتمیه سن که ورطهٔ امنه دوشه سن و دخی عفو و مغفرتدن قطع نظر عباد اوزرینه
اولان مناقشه یه و هیبته اول قدر کتمیه سن که کرداب یأسه دوشه سن
بلکه ایکی جانبدن بله حصه دار اولوب طریق عدلی اختیار ایده سن زیرا که

طریق رجای صرف علی الانفراد اگرچه واسع و قطعی آساندر لکن مؤداسی امن
و غرور در و دخی طریق خوف بسیط اگرچه وسیعدر و قطعنده صعوبت
یوقدر لکن منتهاسی یأس و ضلالتدر اما طریق عدل مستقیم اگرچه دقیق و
قطعی شدیددر لکن سبل سلیم و منهاج مستقیم و سدیددر لکن مؤداسی ملک
آخر درجه سی غفران و احسان اوسطی حور و غلمان و مرتبه اعلاسی رضوان
و ریحان و لقاء ملک مستعاندر نته کم حق تعالی نعیم مقیمی بیان ایلدکدنصکره ورضوان
من الله اکبر دیو بیورر و دخی یدعون ربهم خوفا و طمعا بیوردقدنصکره
فلا تعلم نفس ما اخفی لهم من قرة اعین جزاء بما کانوا یعملون دیو بیورر یعنی
مؤمنلر اشلدکلری عملدن بدل کوزلره نور و کوکللره سرور ویره جک نسنه لر
صاقلنمشدر و دخی بلکه بیمنده فائز و علاوه قاصر اولان نفس امارهٔ محتاله کندو
مطلوبندن اجتناب ایدوب اعمال نقال کتابنی ارتکاب ایتمز مادام که بو
اصول ثلثه نک حصولنده اهتمام تام ایدوب افکار و اذکارنه تکرار بتکرار اتمام ایلیه
اصل اول آیات ترغیب و ترهیب ذکری در اصل ثانی الله تعالینک عقوباتنه
و اوصاف عقوباتنه کمال قدرتنی ذکر ایلمکدر اصل ثالث یوم میعادده انعاد عباد
اولنان جزانک ملاحظه سیدر بونلرک تحصیلنده صحف کثیره تفحصنه احتیاج یوم
داردر بو کتابده مطلوبه مهم و مقصوده لازم اولجق مقداری ایله کفایت اولندی
اصل اول حضرت حق و فیاض مطلق ترغیب و ترهیب و تخویف بابنده واقع اولان
آیاتی ذکر ایدر ایات رجا بونلردر ذکر اولنور قوله تعالی لا تقنطوا من رحمة الله ان
الله یغفر الذنوب جمیعا یعنی حق تعالی حضرتلرینک رحمتندن امیدوکزی کسمکز
ویللو کیم کنتینک کناهنک جمیعنی باغشلر و دخی بیورر که ومن یغفر الذنوب
الا الله یعنی حق تعالی حضرتلرندن غیری کناه باغشلیجی یوقدر و دخی بیورر که غافر
الذنب وقابل التوب یعنی الله تعالی حضرتی کناه باغشلیجی و توبه قبول ایدیجیدر
و دخی بیورر که وهو الذی یقبل التوبة عن عباده ویعفو عن السیئات
یعنی ربکز شول الله در که قوللرندن توبه قبول ایدر و سیئاتنی عفو ایدر
و دخی بیورر که کتب ربکم علی نفسه الرحمة یعنی ربکز فضلی و کرمی ایله
سزه رحمت قلمانی کندو اوزرینه واجب قلدی و دخی بیورر که رحمتی وسعت
کل شیء یعنی بنم رحمتم جمیع اشیایه احاطه قلمشدر و دخی بیورر که

انّ الله بالناس لرؤف رحیم • یعنی تحقیق حق تعالی حضرتنك قوللرینه رحمتی
ورأفتی اولمشدر • ودخی بیورر • وکان بالمؤمنین رحیما • یعنی حضرت حق
جل وعلا مؤمنلری اسیرگیجی در • بو ذکر اولان آیات رجادر اما آیات خوف
بونلردر که ذکر اولنور قوله تعالی یا عبادی فاتقون • یعنی قوللرم بندن قورقك
ودخی بیورر که افحسبتم انما خلقناکم عبثا وانکم الینا لا ترجعون • یعنی
شویلمی صانورسز که عبث خلق اولندکز بزه بینه کلمیه سز • ودخی بیورر که
ایحسب الانسان ان یترك سدی • یعنی انسان شویلمی صانور که انی مهمل قویه
خدمت بیورمیه وز • ودخی بیورر که • ومن یعمل سوءا یجز به • یعنی یاراملق
ایشلین جزا اولنور • ودخی بیورر که لا یجدون له من دون الله ولیا ولا نصیرا
یعنی حق تعالادن غیری ولی ونصیر بولنمز • ودخی بیورر • وهم یحسبون انهم یحسنون
صنعا • یعنی بونلر شویله صنورلر که کوزلك ایش ایشلرلر • ودخی بیورر که
فجعلناه هباء منثورا • یعنی انلرك عملنی طاغلمش غبار کبی تلاق عبث
ایلدك • اما خوف ایله رجای جامع اولن آیات کریمه بونلردر که ذکر اولنور قوله تعالی
نبّئ عبادی انی انا الغفور الرحیم • وان عذابی هو العذاب الالیم • یعنی یا محمد
خبر ویر قوللریمه که تحقیق کناهلری عفو ایدیجی • وضعیفلری اسیرگیجی بندن غیری کمسنه
دکلدر • ودخی عذاب الیم بنم عذابمدر غیری دکلدر • آیت رحمت ایله ابن کلسون
دینیلو آیت عذاب ایله عقبلدی اندنصکره • ذی الطول یا سن کبی حاصل اولمسون
زیرا که ذی الطول دیمك ذی النعمة دیمکدر • ودخی بیورر • ویحذرکم الله نفسه
دیدکدنصکره • والله رؤف بالعباد • تا که مایوس اولمسونلر دیو • ومن خشی
الرحمن دیو بیوردی • خشیت رحمن ایله مقید قلدی جبار ایله قهار ایله مقید
قلمادی • قهر ایله لطفنه مقارن ایدوکن اشعار ایلدی • ودخی ما غرك بربك
الکریم دیوب غضب حینده کرمنه اشعار ایلدی • بو جمله دن مراد خلقی
تخویف در • بروجهله که قلبلری برادوغردن اورکوب قطع امید ایتمیه رنتکم
ایورر امیر کریمدن قورقمیه • والا مشفقدن خوف آمیز امدی
شول کمسنه که بو آیات بیّناتی تأمل وتفکر ایده حضرت جلیل وجبارك
قهرندن امین اولمز • ودخی جواد کریم اولدوغی اجلدن لطفندن مایوس اولمز
جعلنا الله وایاکم من المتدبرین فی آیاته • والمتفکرین فی مصنوعاته • وانی ثنیتم

من عذابه • وانا راجین من ثوابه بحرمة سید المرسلین • والحمد لله رب العالمین
اصل ثانی حق تعالینك عبادی ایله اولان معامله سن بیان ایدر ذکر اولنور
اما جانب خوفده اولان معامله سی بودر که حق تعالی حضرتنه ابلیس نیچه بیك یل
عبادت ایلدی • روایت اولنور که یریوزنده برقدم یر یوقدر که شیطان انده
سجده قلمامش اوله اندنصکره برکره بوبیورق حضدی درکاهدن سوریلوب
نیچه بیلك عبادتی بوزینه اورلدی مردود ابدی ومطرود وسرکردی اولدی
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر که برکون جبریل علیه السلام کوردم کعبه نیك
استارینه یاپشمش تضرع وزاری قیلور • ایدر که یارب بنم اسممی وجسمیمی تبدیل
وتغییر ایلمه • ودخی آدم نبی علیه السلام کندو قدرت الی ایله خلق ایلدی ونفخ
روح ایدوب صفیم دیدی • وملائکه سنی اکه سجده ایتدروب اوغرلندی
کتوروب جنته ادخال ایلدی کندو جوارنده بساط انبساط اوزرینه
نیچه زمان کامران اولدی آخر اجازتسز بر دانه بغدای یدوکی ایچون ندا کلدی که
بانکه عاصی اولن جوارمده طورماسن • ودخی اولا تختنی کتورن ملائکه یه امر ایلدی
زجر ایدوب جنتدن چقاره لر براسته ندن براسته وارنجه تا یره انجیه
سوردیلر • روایت اولنور که ایکی یوز سیل اغلیوب بلا ومحنت چکدیکی اندن
توبه سنی قبول ایتدی • واوغلنری قیامته دکن بو محنت ایچنده قلدیلر اندن
نوح علیه السلام شیخ المرسلین ایکن ونیچه بیللر دین یولنده محنت ومشقت
چکمش ایکن برکره ناموجه سوز سویلدوکی ایچون حق تعالی اکه ندا قلوب دیدیکم
فلا تسألنی ما لیس لك به علم انی اعظك ان تکون من الجاهلین • یعنی بلمدوکك
نسنه ی بندن طلب ایلمه سکا نصیحت ایدرن که جاهلدن اولمیه سن دیدی
سببی بو ایدی که نوح علیه السلام داخی حق تعالی یه تضرع ایلیوب دیدی که
یارب اهلم ایله خلاص اولمغه وعد قیلمش ایدك اوغلم خلاص اولمیوب غرق اولدی
دیدکده حضرت حق جل وعلا بیوردی که اوسنك اهلکدن دکلدر که انك عملی صالح
یوق ایدی بلمدوکك نسنه ی بندن سؤال ایلمه • روایتدر که بوعتابدنصکره نوح
قرق ییل سمادن یکا باشن قالدورب باقمدی اوتندوغندن • اندنصکره ابراهیم
علیه السلام خلیل الرحمن ایکن خطائه برکره اتمنك هلاکن استدوکی ایچون نیچه روزکار
تضرع وزاری قلوب ایدردی که • والذی اطمع ان یغفر لی خطیئتی یوم الدین

نوح علیه السلامك کمیه بیله امر اولنمدوغی نوحك اوغلی کمیه بیله کچمیوب غرق اولدی

حتى روايتدركه بر كون آزرآطا ايله اغلادي حضرت حق جبريل كوندردي كه يا
ابراهيم هيچ كوردڭمي واري كه دوست دوستنه ناز ايله عذاب ايليه جواب ور
يا جبرائيل خلقمي اكدوغم وقتي انك دوستلغني اوندوردم اندنصكره موسى بن
عمران عليه السلام بر كشيني حدت ايله اوروب اولدردوكي اچون قورقوب تا تضرع
واستغفار وزاري ايلوب ايدردي كه رب اني ظلمت نفسي فاغفرلي اندنصكره
بلعم باعور بر درجه ده ايدي كه قچن نظر ايلسه عرشي كورردي انك حقنده حق تعالى
بيوردركه واتل عليهم نبأ الذي آتيناه آياتنا فانسلخ منها فاتبعه الشيطان فكان من الغاوين
يعني يا محمد قومكه خبر وير شول كمسنه كه اكا آياتمزي بلدردك آياتدن منسلخ اولوب
شيطانه اتباع ايليوب ازغونلردن اولدي معرفتده مرتبهٔ علياية وارمش ايكن
دنيايه مائل اولوب حق تعالى حضرتينك نبي سندن بريني خدمت ايلدي
اول جلدن معرفتي سلب ايدلوب كلب مطرود كبي قپوسندن طرد ايلدي
حكايتدركه بلعم بن باعور شول درجه ده ايدي كه كرسيه چقوب خلقه
نصيحت ايدوب معرفت سويلركن مجلسنده اون ايكي بيك آلتون دواتلي
كاتب حاضر اولوب بونك لساندن جاري اولن حكمتي ومعرفتي يازرلر ايدي
آخر الامر شويله اولدي كه بر كتاب تصنيف ايدوب اول كتابنده
صانع عالمه انكار ايلدي نعوذ بالله من سخطه وخذلانه امدي بو دنياي دنيه و فانيه
شوم لعينه نظر ايله كه علماء صاحب معرفت محبت دنيا سببي ايله نه وجهله طريق
مستقيمدن چقوب شيطان لعينه تابع اولور اندنصكره داود نبي عليه السلام
الله تعالى حضرتنك خليفه سي ايكن بر كره كناه ايشليوب شول قدر اغلادي كه
كوزلري ياشندن اوتلر بتدي آخر ديدي كه الهي بنم تضرعمه و كوزلرمك ياشنه
نظر اتمزميسن عنايتكله رحمت اتمزميسن حق تعالى حضرتندن جواب كلدي كه
يا داود كناه اتدكك بكا كوز ياشن ... بعض ايدرسن روايتدركه
قرق كون توبه سي قبول اولدي بر روايتده قرق يل توبه سي قبول اولمدي
واندنصكره يونس عليه السلام بر كناه اشلدوكي اچون حضرت حق جل وعلا
اني دريا ده ... بالق قرننده قرق كون حبس ايلدي يونس نبي عليه السلام
بالق قرننده ايكن لا اله الا انت سبحانك اني كنت من الظالمين دير ايدي
ملائكه انك آوازن ايشدوب ديرلركه يا رب بر حزين آواز ايشيدرز تسبيح ايلر

لكن قنده لقن بلمزز حق تعالى حضرتي بيوردي كه قولم يونس دردريا ايچنده بالق قرننده
بكا تضرع ايدوب بندن عنايت ورحمت اومرديدي بو سوزي ملائكه ايشيدجك
شفاعت ايدوب تضرع ايلديلركه يا رب يونس قولكه عنايت ايله اول ورطه دن
خلاص ايله پس حضرت حق وفياض مطلق بونلرك شفاعتني قبول ايدوب
يونس پيغمبري جيدن خلاص ايلدي لكن اسمني تغيير ايدوب زندانيه
منسوب قلوب ذو النون ديدي ودخي بيوردي كه فلولا انه كان من المسبحين
للبث في بطنه الى يوم يبعثون يعني يونس بالق قرننده اكر بزي تسبيح و
تقديس اتمسه قيامته دكن بالق قرننده قالوردي ودخي حق تعالى يونسه
ويردوكي نعمته منت ايدوب بيورديكه لولا ان تداركه نعمة من ربه لنبذ
بالعراء وهو مذموم يعني يونس اكر بزم نعمتمز وكرممز يتشمسه بر چپلاق يره
آتيلور ايدي بزم حسن تدبيرمز ايله قبق كلكه سنده تربيت بولميوب
سويله قالور ايدي كرممزدن ورحمتمزدن بعيد اولوردي اندنصكره
سيد المرسلين وخاتم النبيين صلوات الله عليه وعلى جميع الانبياء اجمعين
اشرف مخلوقات واكرم ممكنات ايكن حق سبحانه وتعالى اكا بيوريركه فاستقم
كما امرت ومن تاب معك ولا تطغوا انه بما تعملون بصير يعني يا محمد مأمور
اولدوغك امور اوزرنه مستقيم اول ودخي سنكله كفردن وكوندن تائب اولنلر
سنك ايله مستقيم اولسونلر حدكزدن تجاوز ايلمك حضرت حق سزك
نه اشلدوككزي نه ايدوب ايلدوككزي بيلور وكورور بو آيت كريمه نازل اولدقدن
صكره حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردركه دايم شيبتني هود
واخواتها يعني هود سوره سنده فاستقم آية كريمه سي وبونك امثالي
تهديد آيتلري پير ايلدي وحق تعالى حضرت سيد المرسلينه غفرانيله امتنان
ايلدكنه دكين استغفر لذنبك دير ايدي اندنصكره ووضعنا عنك وزرك
الذي انقض ظهرك ديدي ودخي ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر ديدي
روايتدركه بو آيت كريمه نازل اولدقده حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
شول قدر نماز قلور ايدي كه مبارك قدمي زحمت ايدردي ديرلر ايدي كه
يا رسول الله سنك خود كچمش كلجك كناهك يارلغانمشدر بو قدر زحمت
چكوب نيدرسن ديرلر ايدي جواب ويروب ايدردي كه بن نه وجهله عبد شاكر
اولميه يم كه

حق تعالى حضرتلرى بابكه بو قدر نعمت و رحمت ويردى نوح عليه السلام انه كان عبداً
شكوراً ايدى ديكه ثم انى دعيلى خزنا باكسبت امانا لولا عذابا اليما جذبه لحظه
من الخالين الان تعوذ بالله برحمته نوحك مناسبى سابقده بيان اولنمشدر
و دخى كيجه برده نماز قيلوردى و اغلوب ايدردى كه اعوذ بعفوك من عقابك
و برضاك من سخطك واعوذ بك منك لا احصى ثناء عليك انت كما اثنيت على
نفسك يعنى عقابكدن عفوكه صغنورم و غضبكدن رضاكه صغنورم و
سندن سكا صغنورم بن سكا ثنا ايده مزم سن كندو نفسكه ثنا قلدوغك كبى
اندنصكره اصحاب كزين كرام امام و مقتداى اهل اسلام ايكن و بونلرك زمانى
اشرف زمان و افضل دوران ايكن بونلردن نوع من المزاح ظاهر اولدوغى زمانده
الم يأن للذين آمنوا ان تخشع قلوبهم لذكر الله آيتى نازل اولدى يعنى مؤمنلر
ايچون وقتى اولمادمى كه كوكللرينه حق تعالى حضرتلرينك ذكرى سببيله خوف
و خشيت كله و دخى امت محمد خير ايكن و عدالت ايله صفتلنمش ايكن بونلرك
ايچون حدود و هيبه و سياست عظيمه وضع ايلدى حتى بعض عزيزلر ايدرلركه
شول پادشاهك عذابندن امين اولمك كه اون درهم مال سرقتنه قطعى ايله
صانع الكرى كسمك امر ايلدى احسن عضوكزدر اما جانب رجاده اولان معامله
بودركه حضرت حقك رحمتى دریاسى بو درجه ده عظيمدركه جمله عالمك كناهنه
بر قطره سى كفايت ايدر كورمزمسن كه بر كشينك يتمش ييل عمرى كفر اوزرينه
كچه صكره دونوب ايمانه كلسه حق سبحانه و تعالى اول كشينك جمله كناهلرينى عفو ايدر
بيورركه قل للذين كفروا ان ينتهوا يغفر لهم ما قد سلف نته كم سحره فرعون
كافر ايدى موسى عليه السلام حضرتلرينه قهر ايتمك نيتنه جمع اولوب فرعونك
عزتنه يمين ايلديلركه دشمنه قهر ايده لر اندنصكره الله تعالى حضرتلرينك قدرتنه
كورديلر اوغوردن جان و كوكلدن آمنا برب العالمين ديديلر ارتق
علما شلديلر بونلرك حق تعالى حضرتلرى توبه لرين قبول ايدوب كناهلرينى باغشلادى
و بونلرى رؤس شهدا قلدى ابد الابدين نعيم جنتده مقيم ايلدى امدى
كوكلدن بو كلمه تلفظ ايدنلرك بونجه ييللق كفر و عناد و رين و ضلالتلرين
عفو ايدوب بونجه كرامتلر و سعادتلر ويرن ارحم الراحمين عمرينده عاصى
و ذكر و توحيد ايله كچرن مؤمنلرى نته محروم ايليه حاشا ثم حاشا بلكه عفو ايدوب

مرحوم ايليه و دخى اصحاب كهف حكايتنى اشتمدكمى كه عمرلرينى كفر و ضلالت اوزرينه
كچوروب كدنصكره ايمانه كلوب ربنا رب السموات والارض ديوب مغاره يه
كروب حق سبحانه و تعالى حضرتنه التجا ايلديلر اول مغاره ايچنده مدت مديده
و عهد بعيد اويخوده ياتدقلرنده حضرت حق و تعالى مطلق انلرى متعزز و مكرم
قلوب بدنلرينه ضرر كلمسون ديو صاغدن صوله و صولدن صاغه تقليب ايدردى
نته كم بيورر ونقلبهم ذات اليمين وذات الشمال و دخى بونلرى محترم و محتشم
قلوب لباس مهابت و كسوت شجاعت ايله مشرف و مكرم قلدى نته كم
بيورر لو اطلعت عليهم لوليت منهم فرارا ولملئت منهم رعبا يعنى اكر انلرى
كوره يدك هيبتلرندن دونوب قچار ايدك قورقو ايله كوكلك طولر ايدى و دخى
بونلرك كلبنى كتاب عزيزنده و كلام شريفنده ذكر ايلدى و مغاره ده
بونلرك ايله بيله صاقلدى و آخرته جنته بيله كيره كرك حضرت حق
جل و علا استيوب تعالى آدم بونلرك ايله بيله يوردكى ايچون ايدى شول
رحمن و رحيم ذو الفضل العظيم كه بر كلبه بر نيچه قدم بيله آدم اردنجه اويدوغى
ايچون شول قدم ايله كه بر قاج كون حضرت حقى بلوب توحيد ايتديلر ارتعا
عبادت ايتديلر ايدى بونلره بو يله عزت ايديجك شول مؤمنلر كه ليل و نهار
نهان و آشكار خدمت ايدوب يكرمى دورت ساعتده سكسانى كره حضورده
سجده ايدرلر بونك اوزرينه كه بيك بيك عمرلرى اوله انك خدمتندن طوينلر
دونديرلر بونك كبى مؤمنلر اول اكرم الاكرمين حضرتلرينك رحمتندن بى نصيب
محروم قلورمى و دخى اشتمدكمى كه ابراهيم پيغمبر عليه السلام معاتب اولدى
هلاك ايله دعا قلدوغى ايچون و دخى قارون حقنده موسى عليه السلام
عتاب ايدوب ديدى كه يا موسى قارون سندن نه استدى كه زمانده
نه ايچون مرحمت ايلمدك عزتم حقيچون اكر بندن مدد استسه ايدى كناهنى
عفو ايدوب كندوى خلاص ايدردم و دخى يونس پيغمبر عليه السلام نحيه
عتاب ايلدى شول زمانده كه بالق انى دريا كنارينه براقدى قدرت الله ايله
بانده قبق بتدى سيفى لال بوييوب اوزرينه كلكه اولدى بر قاج كوندن
قبق قورودى باغه باشلدى يونس ملول اولدى حضرت حق جل و علا بيوردى كه
يا يونس بر قبق قورودوغنه ملول اولدك يوز بيك كشينك اوزرينه عذاب

نازل اولدوغن كوردك ايسه كمدك سن انلري كردين ايسه كدم عذابي
اورزلرندن زائل ايلدم و دخی حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتنه
نيجه عتاب ايلدي كه شول زمانده كه بني شيبه قپوسندن ايچرو كردي
وبر نيجه قومي كلوشر كوردب بيوردي كه لم تضحكون لا اريكم تضحكون يعني
نا قيوب ديدي كه نه كلوشرسز سزي كلوشر كورميه يم چونكه
حجر الاسود قتنه كلدي كيرو دونوب اول قوم يانينه كلدي جانبندن جبرائيل كلدي
فقال يا محمد ان الله تعالى يقول لك لم تقنطوا عبادي من رحمتي نبئ عبادي اني
انا الغفور الرحيم يعني بارکه جبرائیل کلدی دیدی که یا محمد حق تعالی بیورر که
بنم قوللريمك اميدين بندن نيچون قطع ايدرسن بونلره خبر وير كه تحقيق كناهلر
ستر ايديجي وضعيفلرا يسركيجي بنم بندن غيري كمسنه دكلدر ودخی
حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيورر الله ارحم بعبده المؤمن من الوالدة
الرفيقة بولدها بونك معناسي يا بقده بيان اولمشدر ودخی بيورر كه
ان لله مائة رحمة فواحدة منها قسمها بين الجن والانس والبهايم فبها يتعاطفون
وبها يتراحمون واخر منها تسعة وتسعين لنفسه يرحم بها عباده يوم القيامة
يعني حق سبحانه وتعالى حضرتنك يوز رحمتي واردر بر بيني تقسيم ايلدي انس
وجان وبهايمه بر برينه انك ايله شفقت ومرحمت ايدرلر طوقسان طقوزيني
كندي ايچون صاقلدي عبادينه قيامت كوننده انلرك ايله رحمت ايلر امدي
چونكه اول بر رحمتدن محروم قالدك نيجه درلو نعمتلره يتشدك اولا عدمدن
وجوده كلوب حيات بولدك وانسان اولوب امت محمددن اولدك
واهل سنت جماعتدن اولدك ودخی نيجه نعم ظاهره وباطنه بولدك
مرجو در كه يوم آخرتده اول طقسان طقوز رحمتدن اضعاف مضاعف
نعمت بولهسن زيرا كه سنك ايچون احسان ايله ابتدا اولنديغي امید درکه
انتهاسي دخی خير ايله ختم اوله حضرت ذو الجلال والكبريا قبلندن مبعوث دركه
انبيا واوليا وسرور اصفيا محمد مصطفى حضرتلرينك حرمتنه جملهك عاقبتني
خير ايله تمام ايليه امين يا مجيب السائلين اصل ثالث حضرت حقك يوم قيامتده
وارد اولان وعد ووعيدن بيانده ايدر بونلرك ذكري دورت حالتده
اولور بري موت وبري قبر وبري قيامت وبري جنت وجهنم در

عمر بن عبد العزيز فوت اولمش كوك اطمنه ندا اولنديكي انبيادن وصديقلر دن
وشهدادن كمسنه قالمادي قپوسي انك صلواتنه كلديلر بن دخی بيله كلدم
نمازنه قلدق بوارا يه سني كوريكه كلدم بن بنه كيدرم سني الله اعصم ايلدم
ديدي وكتديلر بري داخي شول كشيدر كه هشام بن حسان روايت
ايدر دي كه اوغلم دخی معصوم ايكن فوت اولوب دوشمده كوردم پير اولمش
ديدم كه اي اوغل پير اولمشسن جواب ويردي كه فلان كشي فوت
اولدقده قبره كتوردكلري زمانده جهنمك اوزرينه اوپكلوب جوش ايلدي
انك هيبتندن جميع اهل قبور پير اولديلر نعوذ بالله من زفرة الجحيم وعذاب الاليم
قيامت احوالي بو ايكي آيت كريمه دن معلوم اولور قوله تعالى يوم نحشر المتقين
الى الرحمن وفدا ونسوق المجرمين الى جهنم وردا يعني شول كونده كه متقيلري
دنيادن ايلچي كلور كبي معزز ومكرم جنته ايلتورلر مجرملري صوسامش
آتلر كبي خورلق ايله وضرب ايله جهنمه سوررلر بونلر ابتدن دوشمش كبي
ترشي وترشي كيدرلر روايتدر كه كشيلر واردر كه مقبره دن قالقيجق
باشي اوجنده حله وتاج وبراق بولالر حله وتاجي كيوب وبراقه سوار
اولهلر وجنته كيدهلر يعني بونلري حرمت ايدوب جنته سياق وارمه
قوزلر ودخی كشيلر واردر كه قبردن قالقدوغي وقتن زبانيلر زنجيرلر و
قيدلر حاضر قلوب جهنمه اياغي ايله يرددكه قوغرلر كه يوزي اوزرينه سوروب
سوروب ايلتورلر نعوذ بالله من سخطه وغضبه ودخی حضرت رسول الله
صلى الله عليه وسلم بيورر كه قيامت كوننده بر قوم واركه قبردن حشر اولنجق
انلرك باشلري تنتلو دوهلره بندورهلر قيامت عرصاتنده بو دوهلر ايله جنته
كيدرلر ملائكه بونلري كوريجك بري برينه صورلر كه بونلر كيملردر ديه لر كه
بلمزز اما امت محمددن كيمزلر پس ملائكه بو قومه قارشو كلوب ايدهلر كه سز
كيملرسز بونلر ايدهلركه امت محمددنوز ملائكه لر ايدهلر كه حساب اولنديكز مي
ديه لركه بز حساب كورمدك ايدهلر يا اعمالكز وزن اولندي مي بونلر
ايدهلر كه يوق ايدن ملائكه ايدهلر كه يا كتابكز اوقندي مي بونلر ديه لركم يوق
پس ملائكه بونلره ايده كه كيرو دونك حساب اولنمنجه وكتاب اوقنمنجه و
عمل طارتلمنجه بونده كلمكه اجازت يوقدر بونلر ديه لركه بزه دنيادن نه ويردكز

رشدی حساب و کتاب استرسز دخی نه یه مالک اولورسز که عدل و وجود
صورسز بز وار دنیاده تجرد اوزرینه ریاضت خدمت و طاعت ایدردک
شمدی دعوت ایلدیکز دخی اجابت ایلدک پس حضرت مالک علا آمدنلر
بر ندا ایلیه که ای بنم ملکلرم قوللرم کرچک سویلرلر بونلر بنم مخلص قوللرمدر
مانع اولمک قتنده ویلرسه وار سونلر جنتی میراث قلسونلر الکنجی ایت کریمه
افمن یلقی فی النار خیر ام من یأتی آمنا یوم القیمة یعنی قیامت کوننده جهنمه
آتیلنلرمی خیرلیدر یوقسه قورقودن امین اولنلرمی خیرلودر ایدی شوله
طائفه که قیامت کوننک احوالنی و زولتنی و شدایدینی و مکایدینی مشاهده قیلدلر
جانلرینه هیبت و کوکللرینه خشیت و خاطرلرینه ملالت یورمینه وار قیاس ایلیه که
اول طائفه نک سلامت و سعادتنه و کرامتنه حق تعالی قتنده نه درجه ده و نه مرتبه ده در
جعلنا الله وایاکم من الذین لا خوف علیهم ولا هم یحزنون اما جنت و جهنم احوالی
بو ایکی آیتدن فهم اولنور برسی بودر حضرت حق جل وعلا بیورر وسقیهم
ربهم شرابا طهورا ان هذا کان لکم جزاء وکان سعیکم مشکورا بو آیت کریمه نک
تفسیری کتابک اولنده بحثدر دخی کافرلرک حکایتده حضرت حق بیورر
ربنا اخرجنا منها فان عدنا فانا ظالمون قال اخسئوا فیها ولا تکلمون یعنی
دیه لرکه یارب بزی جهنمدن چقار اکر بر دخی عصیان ایدرسه ک
ظالملردن اولاوز اول وقت نیجه ایدرسک عذاب ایده سن حق تعالی بیوررکه
تونلریکی کلب مطرود کبی طرد ایلک سویلمسونلر ردایتدرکه بو سوزدن صکره
بونلر جهنمده کلاب کبی اورنورلر نعوذ بالله الرؤف الرحیم من عذاب الالیم
یحیی بن معاذ الرازی ایدرکه بو ایکی مصیبت که بری فوت جنان و بری دخول
نیران در بونلرک تفتیشی عظیم در بلدم فوت جنت ایسه اولو حسرتدر عذاب النار
عظیم مشقتدر بونلره کسه طاقت کتورمز و بونلردن دخی مصیبت عظمی و داهیه کبری
اولورکه مخلد فی النار اولور زیراکه مصیبتک آخرنده خلاص احتمالی اولسه نفس اکا
متحمل اولور اما مؤبد اولسه انک چاره سی مشکلدر بونلدرکه عیسی علیه السلام
ذکر الله الدین یقطع قلوب الخائفین یعنی جنت و جهنم ذکری مشرق و مغرب اهلنک
قلبینی قطع ایدر ودخی ذکر اولنمش قتنده حکایت اولنورکه جهنمدن جمله یاشندن صکره
چقنی بر کشیدر آدینه هناد ورحسن بو سوزی ایشدوب اغلادی وایتدی کاشکی

اولحنا و بن اولیدم اصحابی بو سوزی ایشیدوب تعجب ایتدیلر ایتدی نیچون
تعجب ایدرسز هنا عاقبت جهنمدن چیقه جاغی محقق و مقرر در بر اصله راحتدر که
اول اصل کشینک بیلینی بوکر بکزینی صرارد کوزلرندن قانلو یاش آقیدر و
یورکنی اریدر جکرینی دل اول ذکر اولنان اول کشینک آخر دمنده ایمانی سلب اولمقدر
نعوذ بالله المستعان عن سلب الایمان فی آخر الاحیان علماء آخرت قتنده
غم اوچ قسمدر برسی اولدرکه کشینک طاعتی قبول اولنمی اولنمامی برسی دخی
اولدرکه موقت ایمان سلب اولاجمی اولمیه جمی بو قسم آخر غمک اشدیدر
بلکه حقیقتده غمک کلی بسیدر و دوکلی غم بونک یاننده سهلدرکه انک
نهایتی واردر نته کم یوسف بن اسباط روایت ایدر ایدرکه سفیان ثوری
حضرتلرینه واردم زیاده اغلمش کوردم وصوردم که کناهک ایچونمی اغلرسن
ایتدی یا که حق تعالی قتنده کناه ایشی آسان ایدی قورقرم اولدرکه آخر وقتده ایمانی
سنیدن سلب اوله سوء خاتمه ایله ختم اولم نسأل الله ربنا الحنان المنان ان
لا یبتلینا بمصیبة وان یتم علینا بفضله کثیر نعمه وان یتوفنا علی الاسلام
والسنة انه ارحم الراحمین و بلکل که سوء خاتمه نک احوالنی و سببلرینی
تفصیلی ایله احیا علومده ذکر اولنمشدر بو کتاب تطویله متحمل اولمادوغی ایچون
علی التنصیص ذکر اولنمادی مراد ایدنلر انده کوره لر اکر سؤال اولنه که
بو ایکی طریقک قنغیسنه سلوک ایده لم طریق خوفه می یا طریق رجایه می جواب
ویریلورکه بر برندن مرکبدر بری برندن منفک اولماز بو اجلدن دینلدرکه
کیمه که جانب رجا غالب اوله مرجئه اولور بلکه باکاه جرمیه اولور و کیمه که
طرق خوف غلبه ایلیه حروریه اولور بلکه مراد برسیله منفرد اولمقدر
زیراکه رجاء حقیقی دن منفک اولمز و خوف حقیقی رجاء حقیقیدن ایرلمز
پس بو اجلدن درکه دینلمشدرکه رجانک کلیسی اهل خوفک در الا
امن دکل و خوفک کلیسی اهل رجانک در الا یأس و قنوط دکل یعنی
اهل خوف رجایه شول قدر توجه ایتمیه که امنه دوشه و اهل رجا خوفه
شول قدر اقدام ایتمیه که یأسه دوشوب نومید اوله اکر سؤال اولنه که
خوف ورجانک قنغیسی ارجح و اسلدر بیان ایله جواب ویریلورکه ایکیسی دخی
مهمدر بری برینه کفایت ایلمز اما کشینک صحتی زماننده خوف جانبنی غالب

زیرا که بنده‌سنك خوفندن تأثیری زیاده‌در و شول زمانده که مریض و ضعیف
اوله عبادته قدرتی و قوتی قالمیه جانب رجا غالب کرکدر زیرا که چونکه اول زمانده
فایده‌سی یوقدر بلکه اول زمانده خوف سابق رجا لاحق بر له قلبی منکسر اولوب
مولاسنك کرمنه منتظر اولمق اولادر نته‌کم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
بیورر که ان الله تعالی یقول انا عند المنکسرة قلوبهم من مخافتی یعنی الله تعالی حضرتی
ایدر بنم خوفمدن کوکلی منکسر اولوب لطفمه منتظر و منتظر اولنلر قتنده‌یم
کورمزمیسن که منکسر قلوب اولن قوللرینه حضرت باری تعالی نجه تسلی ویروب
بیورر که الا تخافوا ولا تحزنوا یعنی قورقمك و دخی ملول اولمك اکر سؤال ایدرسکه
حق تعالی حضرتنه حسن ظن ایلمك بابنده اخبار کثیره وارد اولمشدر که آیات
ترغیبك عددی یا حد و یا قیاس در بونلردن کورونن بودر که علی الاطلاق
جانب رجا غالب اوله جواب ویرورزکه حسن ظنك مقتضاسی بودر که
معصیتدن حذر ایده‌لر و عذابدن قورقه‌لر و خدمتنه سعی و اجتهاد ایده‌لر
والا حسن ظن دیمزلر غرور دیرلر بو صفت غرور مذموم و مشوم در تعبیر بعضیلر
غروره ذنب لا یغفر دیرلر بو معامله‌ده بر نکته شریفه واردر که خلقك اکثری اندن
غافللردر رجا ایله تمنانك فرقن ایتمزلر غلط ایدرلر ادی رجا شول امیددر که اکا سببی اوله
تمنی شول امیددر که بر اصله مبنی اولمیه مثلا اکنجیلر زرعلرینی سوررلر اصلاح
ایلیوب تخم اکرلر و حضرت حقك کرمی ایله اول زرعدن بر مبلغ معین غله امید
ایدرلر اول امیده رجا دیرلر اما شول کیشیلر که اکمزلر و بیچمزلر و زرع یورینه
کلمزلر اویورلر قولاینه کزرلر لکن بر مبلغ معین امید ایدرلر اکرچه حق تعالی
قادردر اما عادت الله جاری دکلدر انلرك کبی امیده رجا دیمزلر تمنادر دیرلر زیرا که بو
امنیه‌یه اصلا ادنی برکشی رتبه‌سنده عبادت ایلیه و معصیتدن احتراز
ایلیه و تقلد وغی عمل خیرك قبولنی و تقصیرینك اتمامنی و خطاسنك عفوینی
و اول عمل مقابله‌سنده حق تعالینك فضل و کرمنی امید ایلیه بو امیده رجا
و حسن ظن دیرلر اما طاعته ارتکاب ایتمیه و معصیتدن اجتناب ایلمیه
و حضرت حقك غضبندن قورقمیه و وعیدندن اوشنمیه و قصاصنه رضا
و ارمیه تسلیم اولمیه دخی امید ایده که حق تعالی ذو عنایات و رحمت او کرم و عذابندن
خلاص و قبولنده خاص اولمق استرم دیه بو کبی حسن ظن و رجا دیمزلر

بلکه تمنی و غروردرلر بونلر تمنا باشنده بر خطا و مستغرق بر ضلالدر بونك ایچون
باشنده توبه و استغفار کرکدر و بو اجلدن حدیث رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
متین و محکم ایدرکه بیورر الکیس من دان نفسه وعمل لما بعد الموت
والعاجز من اتبع نفسه هواها وتمنی علی الله عز وجل یعنی عاقل اولدر که آخرت
ایچون نفسنی قوللنوب عمل صالح اشلر اول قدر که انك ایله منتفع اولور
و عاجز اولدر که نفسی هواسنه تابع قلور مولاسندن نیچه رحمت و جنت
تمنی ایدر و دخی حسن بصری رحمة الله علیه ایدرکه بو خلقی مغفرت تمنیسی
هلاك ایدرکه دنیاده حسنه‌سز چیقوب ایدرلر که حق تعالی‌یه حسن ظنیمز
واردر اما یلان سویلرلر اکر حسن ظنلری وار ایسه عمل صالح
اشلر ایدی اندن صکره رجا ایدرلردی حسن بصری بو سوزی سویلیه
بو آیه کریمه‌یی اوقودی قوله تعالی وذلکم ظنکم الذی ظننتم بربکم اردیکم
فاصبحتم من الخاسرین یعنی ربکزه حسن ظنی ایلدوککز ظن سزی
هلاك ایدی خاسرلردن اولدیکز و عقبنده بو آیه کریمه‌یی اوقودی
قوله تعالی فمن کان یرجوا لقاء ربه فلیعمل عملا صالحا و دخی جعفر ضبعی ایدر
ابا میسره عابدی کوردم که ریاضتدن اکیکلری ظاهر اولمش دیدم که
یا ابا میسره حق تعالی حضرتلری سکا رحمت ایلسون که کندوکی نیچون بویله
ضعیف ایدرسن ربکك رحمتی واسع و عنایتی شاملدر بو سوزی ایشیدنجك
غضبه کلدی و ایدی بندن هیچ یأسه و قنوطه دلالت ایدر نسنه کوردکمی
دیو بر آیه کریمه اوقودی قوله تعالی ان رحمت الله قریب من المحسنین و ایدی که
محسن اولمینلره نیجه رحمت اوله‌لر انك بو سوزی بنی اغلاتدی بو سببدندر که
جمیع انبیا و اولیا و اتقیا و بدلا کیجه و کوندز خدمت و طاعت قلورلر و معصیتدن
اجتناب ایدرلر و شدایده تحمل ایدرلر مع هذا که حق تعالینك جودینی و
کرمنی و رحمتنی و عنایتنی سائر خلقدن ارتق بیلورلر و حسن ظنلری سایرلردن
زیاده‌در لکن بیلورلر که اجتهاد و تقوی‌سز امید رحمت اتمك غرور باطل
و تمنای باطلدر فصل انکه حضرت حقك رحمتنك وسعتنی و غضبی اوزره
سبقتنی و جمیع مخلوقاته قدرتنی و عنایتنی بیلمك و دخی بو امت محمدینك
قلدوغنی و بو امته جود عظیم و فضل عظیم ایله دوکنی و کتاب کریمنك

عفو اتنی بسم الله الرحمن الرحیم قلدوغنی وسنک استحقاقک وشفیعک
یوقیکن سکا نعمت بی غایه وکرم بی نهایه قلدوغنی تذکر وتفکر ایلیک ودخی حق تعالی
حضرتلرینک عظمتی وهیبتی وسلطنتی وکبریاسی وغضبنی وسیاستنی ملاحظه
ایدن حکمه طریق خدمتنده سنک غفلتکی وفتورکی وقصورکی وکثرت معصیتکی
ودخی حضرت حقک اموری خبیر واحوالی بصیر اولدوغنی واوامر صغیره
وعد ثواب ووعید عقاب قلدوغنی تأمل وتفکر ایلیک کا رحمتنه ونا
ناظر اولسک وکاه هیبتنه وکاه سیاستنه ملتفت ومعتبر اولسک وکاه
معصیتکه وجنایتکه وکاه عبادتده قصورکه وخطاء فتورکه واقف اولسک
بو اعتبار سنی خوف ورجا طاقتنه سوق قلوب امن ویأس سبیلنه
سالک اولمقدن عوق ایدر ودخی خواب غفلتدن بیدار اولوب طریق
عبادتی اختیار ایدرسن ودخی شهوات نفسانیه وتمتعات حیوانیه دن
عزلت ایدوب مجموع ما تقدمدن ححره ایدرسن نته کم بعض صالحلر ایدرلر که
جنتی فکر ایلیم شوقم ارتر وجهنمی فکر ایلیم اویقوم اوچر ودخی سؤال ایدرلردن
اولورسن که حق تعالی حضرتی انلری وصف ایدوب بیورر که قوله تعالی انهم کانوا
یسارعون فی الخیرات ویدعوننا رغبا ورهبا وکانوا لنا خاشعین بو آیت
کریمه نک تفسیری سابقده بکمشدر امدی بو امور مذکوره علمه کتورسک حضرت
حق وفیاض مطلق حسن توفیق ایله آیه طریق میسر قلمق ایله دنیاده اصلاح حال
وحلاوت اعمال وصفوت بال میسر اولوب عقباده اجر عظیم ودخی کریم
ونعیم مقیم حاصل قلورسن بعنایت الله تعالی فی الباب السادس فی عقبة
القوادح التی باب عقبه قوادح بیاننده در ای شو عقبه ده بولاشسن
وطریقده علاشسن اولنلر بو طریق تصوف بیتن وسبیل تعفف معیتن
اولدقده نفسک سنک اوزرکه واجبدر که اقامت اخلاص وذکر منت ایله عبادت
قلهسن ودخی مفسد اعمال ومبطل احوال اولان نسنه لردن اجتناب ایلیه سن
بو معنای موجب اولان ایکی امردر بریسی اولدر که علاوه فائده اولماز
حضرت حق تعالی قتنده قبول اولمیه وبریسی اولدر که اعمال مقابلنده
مدعو اولان ثواب وحسن مآب بو نلر سنز مترتب اولمز کتنیکه سنک
کلیسی یا بعضیسی ضایع اولور نته کم حضرت رسول الله اکرم صلی الله علیه وسلم

ان الله تعالی یقول انا اغنی الاغنیاء عن الشرک من عمل عملا فاشرک فیه غیری
نصیبی له فانی لا اقبل الا ما کان لی خالصا یعنی الله تعالی ایدر که شریکدن غنی
اولنلرک اغنیسی بنم بر کمسه بر عمل قلسه اول عملده بنی غیری ایله شریک
نصیبی بن اول شریکنه ویرورم بن بنم ایچون خالص عملی قبول ایدرم
غیرینی قبول ایلمزم روایت اولنور که قیامت کوننده بر قول خدمت مقابلنده
ثواب طلب ایدر الله تعالی ایدر دنیاده سنی رئیس ایلدم ومجلسلرده
سنی معزز ومکرم قلمدمی بیع وشراده ساکه رخصت ویرمدمی
نعمت دنیا ایله سنی صاحب نعمت ایلمدمی سنک مرادک بو ایدی ورکی
دخی برزدن نه استرسن دیه امدی مبطل اعمال اولان امور اکرچه برنجه
واردر لکن جمله سنک مداری ریا ایله عجبدر اول سببدن بو بابده
اکر اهتمام ریا ایله عجب بیاننه صرف اولندی وبونلرک احوالنک تفصیلی
التزام اولندی اما زیاده ایکی نصیحت وایکی مصیبت واردر نصیحتک بری یا ولدر
خلقدن مخفی بعض عمللری واردر اما ملائکه اوقریاسنده ملامت اولنور
روایتدر که ملائکه عبدک اعمالنی ابتهاج ایله آسمانه الوب کیدرکن حق تعالی
حضرتی ندا ایدر دیه که اول عملی سجینه ایلتک زیرا که بنم ایچون قلمدی
اول عمل واول عبد عامل ملائکه اوقریاسنده رسوای اولور ایکنجی اولدر که
قیامت کوننده خلایق اوقریاسنده علانیة ملامت اولنه کم حضرت
رسول علیه السلام بیورر که ان المرائی ینادی یوم القیمة باربعة اسماء یا کافر
یا فاجر یا غادر یا خاسر سعیک ضایع اولدی اجرک باطل اولدی عملکدن کی
نصیب یوقدر عملی کیمه ایتدک ایسه اجرنی اندن طلب ایله یا مخادع دیه لر
نعوذ بالله من شر الفضاحة وریاء العبادات ودخی روایتدر که قیامت
کوننده جانب حقدن منادیلر ندا ایلیوب ایده لر کم این الذین کانوا یعبدون
الناس قوموا خذوا اجورکم ممن کنتم عملتم له فانی لا اقبل عملا خالطه شیء
یعنی ای حقی قبوب خلقه عبادت ایدیجیلر طورک عمل قلدوغکز کیشیدن اجرکز
استک حق تعالی قتنده سزک عملکوز مقبول دکلدر بو ندای بر وجهله ایدرلر که
جمیع خلائق اشیدرلر اما مصیبتک بریسی اولدر که جنته کیرمکدن قلورنته کم
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیورر که ان الجنة تکلمت وقالت انا حرام علی کل بخیل

ومرآي ونمّام وحسود يعني جنّت سويلدي وايتدي كه الله تعالى حضرتي
جنّتي بخيللره ومرآييلره ونمّاملره وحسودلره حرام ايلدي بو حديث شريف
ايكي معنايه محتملدر برنجيسي اولدر كه بخيلدن مراد بخل ايدوب كلمهٔ شهادت
تكلم ايتميندر ومرآييدن مراد شول منافقدر كه كوڭلنده كزليوب
خلقه ايمانن كوسترر بو تقديرجه بخيل كافردر ومرآيي منافقدر ايكنجي معناسي
اولدر كه كلمهٔ شهادت لا اله الا الله محمّد رسول الله ديمكدر بخيل ومرآيي شول
كيشيدر كه نفقه‌سني امساك ايدن وقلبيني ريادن منع ايلميه بونڭ شومي عاقبت
كفره مؤدّي اولور جنّتدن محروم ايدر ايكنجي مصيبت نار ايله معذّب اولمقدر
نته كم ابو هريره حضرتي حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلّمدن روايت
ايدر كه قيامتده اوّلا دعوت اولنان اوچ كيشيدر بري قرآن بيلن وبري
غزاده مقتول اولن وبري صاحب دنيا اولن پس حق تعالى اهل قرآنه سؤال
ايده كه رسولمه نازل اولن قرآني سكا بلدردم اني ايله عمل ايتدڭمي اهل قرآن ايدر
يا ربّ سكا معبود بيلوب كيجه ده وكوندزده تلاوت ايلدم حضرت حق [illegible]
ايده كه يلان سويلدڭ وملائكه دخي ايده‌لر يلان سويلدڭ پس حضرت حق
ايده كه مرادڭ بو ايدي كه سكا كوزل قرآن اوقور ديه‌لر بو سوزي سنڭ ايچون
سويلديلر اندن مقتولي كتوره‌لر حق تعالى ايده سكا قوّت وشجاعت ويردم
بنم ايچون دنياده نه عمل ايتدڭ جواب ويره كه يا ربّ جهاد امر ايلدڭ
سنڭ يولڭده قتال ايلدم آخر شهيد اولدم حضرت حق ايده يلان سويلرسن
ملائكه دخي يلان سويلرسن ديه‌لر حق تعالى ايده كه مرادڭ بو ايدي كه سكا بهادر ديه‌لر
بو سوزي سنڭ ايچون ديديلر اندن مال داري كتوره‌لر حق تعالى ايده كه سكا
دنياده چوق مال ويردم كمسه‌يه محتاج ايلمدم اول مال ايله نه عمل ايتدڭ جواب
ويره كه يا ربّ سن بيلورسن كه صدقه قلدم صلهٔ رحم ايلدم اج طويوردم
ويالڭزي كيوردم حضرت حق ايده يلان سويلرسن ملائكه دخي يلان سويلرسن ديه‌لر
پس حق تعالى ايده مرادڭ بو ايدي كه سكا سخيدر ديه‌لر بو سوزي سنڭ ايچون
سويلديلر حضرت رسول صلى الله عليه وسلّم بو حديث شريفي سويلدي داخي مبارك
الڭ دزي اوزرينه اوروب ايتدي كه يا ابا هريره بونلر شول كيشيلردر كه
جهنّم اودي اوّل بونلر ايله شعله‌لنور ودخي ابن عباس رضي الله تعالى عنهما

حضرت رسول صلى الله عليه وسلّمدن روايت ايدر كه ان النار واهلها يعجون
ابدا ركبا يعني اهل نار دايما كوريلك بوجه صوت ايله حضرتنه تضرع ديلركه
يا رسول الله نار چاغرمي بيوردي كه ناردن كوزلر ديوب آواز كلور
ايدي بو قدر كورارسن حاللر اهل بصيرت اولن قتنده نصيحت عظيم ومصيبة
شديده‌در اكر سؤال اولنه كه بزه بيان ايله اخلاصك وريانك حقيقتلريني
واحكامني واقسامني وعلامة تأثيرلريني نجه‌در جواب ويررز كه اخرت علماي
اخرت قتنده ايكي قسمدر برينه اخلاص عمل ديرلر وبرينه اخلاص طلب اجر ديرلر
اما اخلاص عمل بودر كه حضرت حقه تقرّب وامرني تعظيم ودعوتنه اجابت قصد
ايده‌لر بو قصده باعث اولن نسنه‌يه اعتقاد صحيح ديرلر وبو معنينڭ ضدّينه
نفاق ديرلر نفاقڭ معنيسي حق تعالينڭ غيرينه تقرّب قصد ايلمكه ديرلر بعض
مشايخ قتنده نفاقڭ معناسي ارادت مخصوصه ديكلدر بلكه منافقلرده اولن
اعتقاد فاسده‌در اما اخلاص طلب اجر اولدر كه عمل خير ايله يوم اخرتده كندو نفعني ديليه
بو معنينڭ تعريفنده مشايخ اختلاف اوزره‌در حضرت عيسى عليه السلامدن
حواريون صوردي كه اخلاص نه‌در ومخلص كيمدر جواب ويردي كه حق تعالى خالصًا
عبادت ايده‌لر بو وجه ايله كه اول عبادت ايچون كندوينه مدح ايدلكرني سويلر
بو تعريف ريانڭ انكاريدر اما مدح سومك ايله تخصيص ايتمكي كوزلرا ايدوكينڭ
سببي بودر كه ريانڭ قويسي محبت مدحدر اخلاصه زياده خلل ويرن بودر
شيخ جنيد بغدادي رحمة الله عليه ايدر كه اخلاص عملي كدورتدن تصفيهٔ قلب
ايتمكدر فضيل حضرتلري ايدر اخلاصك معناسي دوام مراقبه ونسيان حظوظ
دنيويه‌در بعضلر قتنده تعريف كامل بودر سهل رحمه الله ايدر كه اخلاص
عبدڭ حركاتي وسكناتي الله ايچون اولمقدر بعض مشايخ ايدر اخلاص عمل اولدر كه
انڭ مقابلنده ايكي جهانده عوض ديلميه‌لر بعضيلر قتنده اخلاص اولدر كه كيشينڭ
عملني شيطان وملك طويميه بو تقديرجه اخلاص اخفاي مطلقدر بو اخلاصڭ بابنده
اقوال چوقدر مشهور اولنلر ايله اكتفا اولندي حضرت رسول صلى الله عليه وسلّمدن
صوردي كه اخلاص ندر بيوردي كه حق تعالى حضرتنه ربّمدر ديوب اندن صكره
مستقيم اولمقدر يعني نفسنه وهواسنه عبادت ايتميوب خالصًا ربّنه
عبادت ايتمكدر بو معنيه حق تعالينڭ غيريني كيشي كندو نظرندن اسقاط ايتمكدر

اخلاص

د بو معنی اخلاصك حقیقتی در • سایر معنای مذکوره لوازمیدر • و اخلاصك
ضدی ریادر • بو دخی ایکی قسمدر • بری ریای محض در • بری ریای مخلوطدر
ریای محض اولدر که عمل آخرت ایله دنیا طلب ایلیه ایرق تنها طلب ایلیه
و ریای مخلوط اولدر که هم دنیا وهم آخرت طلب ایلیه اما اخلاصك و ریانك
علاوه کیفیتی و تأثیری اولدر که اخلاص عمل برله عابدلره قربت حاصل اولور
اخلاص طلب اجر ایله اعمالی کثیرة الاجر و عظیمة القدر اولور اما نفاق علی الاطلاق
ابطال اعمال ایدر • و حرم قربدن اخراج ایدر • و وعد اولنان ثوابه استحقاقی زائل
قلور اما ریای محض بعض علما قتنده بو در که عارفون یعنی حضرت حقی بیلن کشیدن
صادر اولمز اگر صادر اولسه نصف ثوابی باطل ایدر بعضیلر قتنده سهو ایله
و خطا ایله اولمق ممکندر • و اولدقده نصف اضعافی ابطال ایدر و ریای مخلوط ربع
اضعافی ابطال ایدر اما قول صحیح بودرکه برکشی حضرت حقی بیله و یوم آخرته اعتقاد
ایلیه اندن ریای محض بلمز اما ریای مخلوط علاقه تأثیر بودرکه حسن قبوله مانع اولوب
ثواب موعوده نقصان ویرور و تجارته خسران ایریکور اگر سؤال اولنسه که اخلاصك
ایکی قسمی معاً هر عملده بولنورمی و بولنمق ممکنمیدر دکلمیدر جواب ویرورزکه بعض مشایخ
قتنده عمل اوچ قسمدر برقسمنده اخلاصك ایکی قسمی بیله بولنور عبادت ظاهره
اصلیه کبی و برقسمنده ایکیسی بیله بولنمز اعمال باطنه اصلیه کبی و برقسمنده اخلاص
طلب اجر بولنور اخلاص عمل بولنمز شول مباحات کبی که عبادته یراتلمق ایچون اشلرلر
اما اعمال باطنه ده اخلاص بولنمدوغنك سببی اولدر که حق تعالی حضرتندن غیری
کمسنه اگه مطلع اولمز بو تقدیرجه انده دواعی ریا یوقدر اخلاص دواعی ریا قتنده
متصوردر اما شول مباحات که انك ایله عبادته علا حاصل اولور انده اخلاص
عمل اولمدوغنك سببی اولدر که حد نفسنده عبادت دکلدر بلکه عبادته استعداد
ویرور طهارت ثواب و طهارت بدن کبی اما جمهور مشایخ قتنده شول عمل که ظاهره اصلیه
و باطنه اصلیه اوله اگر حق تعالی حضرتلرینك غیرینه صرف ایلمك محتملدر بو تقدیرجه اعمال
باطنه ده و ظاهره ده اخلاص بولنور زیرا که دواعی ریا انده ممکندر عبادت باطنه ایله
دنیا طلب ایلمك محتمل اولدوغی احادیث بو غیرک اولنده خلاصهٔ کلام بودر که عبادت
باطنه ده اخلاصك ایکی قسمی بیله بولنمق جائزدر گرک فرایض اولسون گرک
نوافل اولسون حتی بعض عزیزلر ایدرلر که کشینك حلال اکل ادن جمیع اعمالی خیرات عبادت ایله

اولمق

ممکندر اگر سؤال اولنسه که بو ذکر اولنان تفصیل اخلاص ایله ریانك موضعی ایدی
اما عملده نه وقتده بولنور بیان ایله جواب ویررزکه اخلاص عمل عملده مقارن اولمق
واجبدر تأخیری جایز دکلدر اما اخلاص طلب اجر تأخیر اولمق جایزدر شول عمل که
اولکنده اخلاص حکمنده ریا اولا یاخود عکس اوله بعض مشایخ قتنده اعتبار
خاتمیه ایدرلر شویله که عمل اخلاص ایله تمام اولسه مقبول اولور ریا ایله
تمام اولسه مردود اولور اما بعضیلر قتنده ریادن مطلوب اولان منفعت
حاصل اولمزسه اول عملده اقامته اخلاص ایلمك ممکندر اگر مطلوب حاصل اولورسه
اخلاص فوت اولور بعض مشایخ ایدرلر فرایضده اخر عمره دکن اقامت
اخلاص ایلمك ممکندر نوافلده مقارنت شرطدر بو ایکیسنك مابیننده فرق
بودرکه الله تعالی حضرتلری عبادینه فرایض تکلیف ایلدی امید درکه فضلینه
و تیسیرینه میسر ایلیه آمین اما عباد نوافلی کندی نفسلرینه تکلیف ایدرلر تکلیف
مقدارنجه اجر بولورلر اگر اخلاصلرینی عمللرینه مقارن قلورلرسه اجر اولورلر
اگر ریایه مقارن قلورلرسه اجر آلمزلر بل آثم اولورلر بو مسئلهنك
فایدهسی بودرکه برکشی فرایضی ریا ایله ادا ایلسه صکره تدارک ایدوب
اقامته اخلاص ایلسه ثمرهٔ اخلاص اکا مترتب اولور فرایضده ریا اولمز
دیدکلری کلامك معناسی بودر بو بابده مذاهب ناسی بیان ایلدوکمزدن
مقصود بودرکه شویله که زمانده عبادته راغب و طاعته طالب آز بولنور
مستعدلره تسهیل و سالکلره تیسیر اولسون ایچون جملهٔ مذاهب بیان اولندی
تا که برقولده دردینه درمان بولمزسه برقولده دخی بولسون زیرا که امراض
قلوب و اغراض اعمال مختلفدر اگر سؤال اولنسه که کشینك عمل آخرت ایله حق تعالی
حضرتندن دنیاده خیر طلب ایلسه خلقدن مدح و یا سمعه و یا منفعت دیلمدوکی
حالده بو طالب دخی ریا میدر دکلمیدر جواب ویررزکه عمل آخرت ایله نفع دنیا
طلب ایلمك مطلقا ریادر گرک حقدن استه سون گرک خلقدن نته که حق تعالی
بیورر که ومن کان یرید حرث الدنیا نؤته منها وما له فی الآخرة من نصیب
یعنی شول کمسنه که آزدن دنیا اکینی طلب ایدر اکا مرادن ویرورز لکن آخرتده
ارتق نصیبی یوقدر بونده ظاهر اولان بودرکه ریا عمل فاسدهدر گرک خلقدن
ایسته سن گرک حقدن اما ریا رؤیتدن مشتق اولدوغنك حکمتی بودرکه بو معنای

فاسده

لزیرا رؤیت ناسدن حاصل اولور اکر سؤال اولنسه که دنیا طلب ایدنلر ناسدن
عفت و عبادته قدرت مراد ایدنسه لر ریا اولورمی اولمزمی جواب ویردیلر که
تعفف کثرت مال و شوکت جاه ایله اولمز بلکه قناعت ایله حضرت حقك
کفایتنه اعتماد ایتمك ایله اولور اما عبادته قدرت و طاعته قدرت مراد
ایدنسه لر ریا اولمز زیرا که عبادته استطاعت طلب ایتمك حق تعالی حضرتلرندن
لطف و معاونت استمکدر بوکه نیت خیردیر اعمال آخرتدندر ریا دکلدر
و دخی بر کمسنه کندویه خلقك تعظیمنی و تکریمنی و اشرافك محبتنی و مشایخك
میلنی مراد ایدنسه مذهب حق اوزره مؤید اولماغی و غیری اندن بلورلر و دخی
اهل بدعتك مذهبینی رد ایدوب خلقی اهل سنت و جماعت مذهبنه تقریر ایتدر
و بونك ایله شرف نفس و جاه دنیوی مراد ایدنمیه بونلرك کلیسی نیت محموده
و ارادت محموده در زیرا که فی الحقیقه مبادی آخرت و مقدمه حسن عاقبتدر
و دخی امام همام حجة الاسلام ایدر مشایخ کباره صوردم که ایام عسرتده بعض صلحا
واقعه سوره سن تلاوت ایدرلر بونك ایله دنیا شدتندن قورتلمغی دیلرلر
و وسعت رزق طلب ایدرلر و اقتحاب العاده سوره مبارکه یه ملازمت
ایدنلر وسعت رزقه یتشورلر در حقیقتده عمل آخرت ایله متاع دنیا طلب ایتمك
دکلیدر دیدم جواب ویردیلر که بونلرك مرادلری طلب دنیا دکلدر بلکه قوت
قناعت و عبادته قدرت و تعلیم و تعلمه قوت حاصل اولمقدر و دخی دیدیلر که
امر رزقده و زمان عسرتده وقت خالی [فضائلنده] بو سوره کریمه یی تلاوت ایتمك
اخبار مأثوره دندر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم دن اصحاب کرامدن
رضی الله تعالی عنهم مرویدر حکایت ایدرلر که ابن مسعود رضی الله تعالی عنهما اولادی [غنی] در
مال قومیوب جملنی حق تعالی یولنه بذل ایلدی بعضیلر عتاب ایدوب دیدیلر که
اولادك فقرا قالدی جوابنده دیدی که انلر ایچون سوره واقعه قودم انلره
کفایت ایدر دیدی بو اجلدن در که علمای آخرت ایچنده بو خصلت جاری اولوب
آفات عسرتده تلاوت ایدرلر و دخی بونك ایله تیمنا تفأل ایدرلر و حق تعالی
حضرتندن منت عظیم بلورلر کندولره وسعت دنیا کلمه استدراج و محنت اولور دیو
خوف ایدرلر زیرا که آخرت تاجرلرینك سرمایه سی آجلق و قناعتدر
ایدی تصوفده اسلافمزك سیرتی بودر اکر اسلاف متأخرینندن نوع تعصب

واقع اولور ایسه بونلرك قصورینه و همتلرنده فتورینه حمل ایدرلر مشایخ کبارك
طریقتنه انکار ایتمیه لر بو مسائل روشن دلائل اثناسنده خصائل ارباب
فضائلی ذکر ایتمکدن مقصود اولدر که حقیقت حاله مطلع اولوب جمهور مشایخك
احوالنه واقف اولمدین جهل ایله طعن ایتمیه لر و دخی مجرب امورلی اولمین
مستبدلر غلط ایدوب دیمه سونلر که قرآن کریمی دنیایه وسیله و عمل آخرتی
تمتعات بهیمیه یه واسطه قلمق اصحاب صبر و ارباب مجاهده و اولنلرك
طریقتنه مناسب دکلدر بلکه بلسونلر که سلف صالحینك بو دعاده طاقتی سستندن
مأخوذ و منیردر و ایدرلر که بو سوره واقعه متعففینك تلاوتنه ملازمت
قلدقده تفکر معیشتمزده قناعت و انتهای طعامدن سلوت و مؤنت استغنالرندن
فراغت حاصل اولور و دخی کوکلمزه صفوت و زمزمه شوق و محبت برله عشق
و خدمت میسر اولور عبادت فتح ایده مك انتهی سی عجب در بوندن اجتناب
ایتمك واجبدر و بونه موجب اولان ایکی امردر بریسی اولدر که توفیق ربانی و تأیید
سبحانی یه عجب حجاب اولور زیرا که عجبك اهلی مخذول و مقهوردر چون که رشدیله
تأیید و توفیق منقطع اوله انك حالی هلاکه قریبدر نته کم حضرت فخر عالم صلی الله
علیه و سلم بیورر که ثلاث مهلکات شح مطاع و هوی متبع و اعجاب المرء بنفسه
یعنی اوچ نسنه مهلکدر بری شول بخل و حرص در که انك ایله عامل اولورلر و بری دخی
شول هوادر که اکا تابع اولورلر و بری دخی کندو فعلنی بکنمکدر ایکنجی امر اولدر که اعمال
صالحه عجب افسد ایدر نته کم عیسی علیه السلام بیورر که یا معشر الحواریین کم من سراج
قد اطفأته الریح و کم من عابد قد افسده العجب یعنی یا حواریون بلوکی نیجه سراجلر وار در که
یل انی سوندورر و نیجه عابدلر واردر که عجب انك اعمالنی ابطال ایدر ادنی شول
خصلت که عبادتك فائده سنی و طاعتك ثمره سنی افنا و ابطال ایده اول خصلتدن حذر
ایتمك واجبدر اکر سؤال اولنسه که عجبك حقیقتی و حکمتی و مفاسدی و علامه کیفیت
تأثیرین بیان ایله جواب ویردیلر که بونك حقیقتی کشی کندو عملنی اولو اعتقاد ایتمکدر
بونك تفصیلی بودر که بر عبد عملنك شرفیتنی حق تعالیدن غیردن بلسه اول عبد
معجبدر کرك نفسنده بلسون کرك خلقدن کرك سایر امورندن و دخی علمای آخرت
ایدرلر که عجب موحد اولور مثنی اولور مثلث اولور یعنی نفسندن و ناسدن
و بعض امورندن بلسه مثلث اولور اکر ایکی سندن بلسه مثنی اولور اکر بر ندن
بلسه موحد اولور

مثلا بر عالم علمنك شرفني قوت ركاسندن يا مسلمدن يا سعيدن بلسه بر وجهله كه
خالقني اونته بو امورك خالقي حقيقتده حقدر بونلرك واسطه سيدر علمك شرفني حقدندر
ديمسه اول عالم معجب اولور و دخي بر كشي كندو شرفني مالندن يا نسبندن يا سندندن
بلسه بونلرده مؤثر حقيقي حق تعالى ايدوكن اونته اول كشي معجب اولور محصل كلام اعمالي
اسبابه والاته مضاف قلمق جهل محضدر و حقي حرفدر نچانكه پادشاه بر كشي يه مال
باغشلسه كاتبه يا خزينه داره ويرديه بونخشيده قلمك وكاتبك و خزينه دارك
نه دخلي اولور اكر اول كشي بونلردن بلسه جاهل و نادان و پادشاهك نعمته كافردر
ادبي شول كمسنه كه حضرت حق جواد مطلق ايدوكن بيلور كنديك شرفني حضرت حقدن
بيلور غيريدن بلمز بو عجبك ضدي ذكر منتدر بونك معنيسي بودر كه حق تعالى خيرتك
توفيقي ايله اتمامنه سبب قلدوغني و فضل عنايت ايله عملنه شرف ويردوكني و لطف
احسان ايله ثواب و اجر ويردوكني ذكر ايليه و فكر ايليه بو ذكر منت دواعي عجبي قاتنده
فرض اولور اما سائر اوقاتده نافلهدر بو عجبك عمله تأثيري اولدركه اكر بر كشي عملنده
عجب ايلسه قبل الموت توبه ايدرسه سالم اولور و الا عملي باطل اولور شيوخ كرامه
محمد بن مبارك مذهبي بودر كه بونك قاتنده حبط عمل بودر كه جميع حسناتي زائل اولوب
ثوابه استحقاقي سلب اولور اما بز علما واخرت قتنده حبط عمل ثوابك تضعيفي زائل اولمقدر
اكر سؤال اولنه كه شول كمسنه كه حق تعالى حضرتنا كه توفيق ويردي ذكري ايله عملنه قدر و اجر
ويردي بو مجموعي حضرت حقدن ايدوكن بيلدي اول كمسه عجب ايلمك نيچه متصور اولور بيان ايليه
جواب ويرورزكه بونده بر نكتهٔ لطيفه و ذخيرهٔ نظيفه واردر اول نكته بودركه عجب عوام
ناسك اوج قسمدر بري هر حالده معجب در معتزله و قدريه كبي زيرا كه بونلر افعالده كندولرين
مستقل خالق بيلورلر معاونته و لطفه و توفيقه خاصة انكار ايدرلر و ديرلركه اكر اعمال معاونتله
حاصل اولسه كمسنه ثواب و عقابه مستحق اولمز ايدي بري دخي اولدركه هر حالده ذكر منت
ايدرلر قطعا عجب ايلمزلر بونلر اهل سنتدن شول طائفهدركه تأييد الهي ميسر اولوب حقيقت حال
واقف اولديلر و بري دخي بودركه اهل سنتدن شول طائفهدركه احواللري مخلوطدر كاه متنبه
اولوب جميعني حق تعالى حضرتندن ايدوكن بيلورلر و ذكر منت ايدرلر و كاه جميعني غفلت ايله
وسائطدن صنوب معجب اولورلر بو بلا بونلره اجتهادلرنده فتور و بعضيسنه قصور
اولدغندندر اكر سؤال اولنه كه معتزلهنك و قدريهنك عجبي سببي ايله اعمالي حبط اولوري
اولمزمي جواب ويرورزكه علما بونده اختلاف ايدرلر بعضيلر ايدرلر بونلرك اعتقادي كا

سببدن اعمالي حبط اولمشدر و بعضيلر ايدرلر اعتقادلري ايله حظوظات
اعماله عجب كلمزنته كم اهل سنت طائفهسنه اعتقادلري سببي ايله جزئياتي اعماله
ذكر منت لازم كلدوكي كبي زيرا كه اهل سنت اعتقادلري ايدرلركه مجموع امور
حضرت حقدندر مع هذا كه غفلت ايدوب بعض اعمالده عجب ايدرلر بونلرك دخي
اعمالي بويلهدر اكر سؤال اولنه كه عجب ايله ريادن غيري قادح اعمال وارميدر جواب
ويرورزكه واردر لكن بو ايكيسي اصلدرنته كم سابقا اشارت اولندي ايدي مشايخ دن
قوادح اعمال استقرا ايدوب نسنه بولوب بيان ايلديلر قوادح بونلردر كه بيان اولنور
نفاق و ريا و تخليط و من و اذي و ندامت و عجب و حسرت و تهاون
و خوف و ملامت ناس و بونلرك هر برينك ضدي واردر نفاقك ضدي
ايمانده اخلاص طلب اجودر و ريانك ضدي اخلاص عملدر و تخليطك ضدي تجريددر
و منك ضدي عملي حقه تسليم ايلكدر و اذانك ضدي تحصين عملدر و ندامتك ضدي
تثبيت نفسدر و عجبك ضدي ذكر منتدر و حسرتك ضدي اغتنام خيردر و تهاونك
ضدي تعظيم توفيقدر و خوف و ملامتك ضدي خشيتدر و دخي بلمك كركه نفاق
حبط عمل ايدر يا موجب رد عملدر و من و اذي حبط صدقه ايدرلر في الحال
بعض مشايخ قتنده ثوابك اضعافني زائل ايدرلر و ندامت بالاتفاق حبط عمل ايدر
عجب بعضيلر قتنده عملك اصلني و بعضيلر قتنده اضعافني حبط ايدر حسرت
و تهاون و خوف و ندامت عملك قدرني و علو شاننى زائل قلور و بالجمله بر عملك
قبولني و ردني تحصيل ايدركن تعظيم و استخفافه راجعدر اكر تعظيم ايدرسه مقبول
اولوب اجر ويريلور استخفاف قليلده استخفاف قدر رد اولنور استخفاف
زياده اولورسه اصل عمل رد اولنور اكر زياده دكلسه اضعاف رد اولنور
اما معناي حبط ابطال عمله ديرلر و دخي ابطال مضاعفه ديرلر و ابطال التضعيفه ديرلر
اما ثوابك مضاعفهسي اولدركه عمل متيهنك مقتضاسي اولن منفعته ديرلر اما
تضعيف مقتضيدن زياده اولنه ديرلر اما قرائن احوال مقتضيسندن زياده اولنه
ديرلر و دخي بلمك كركه عمل بحسب المحل والاحوال مختلف اولور مثلا اهل خيره احسان ايلمك
عوامه احسان دكلدر و والدينه ايلمك بوندن افضلدر انبيايه ايتمك دخي اكملدر
و دخي اخلاص ايله و تعظيم ايله اولن اعمال ريا ايله و استخفاف ايله اولن كبي دكلدر
نفس معنيده و قرائن احوال و زرانت مقتضيلري بو مراتب تفاوتندن بلنور اما

علاوه زرات وار در تصنیف بو قدر فافهم والله ولي التوفيق

فصل

وقتی که جمیع عقبات قطع ایدوب مشقت وشدائدینه متحمل اولوب بو عقبه یه که
یتشدکده اوزره که لازم اولدی که بو عقبهٔ مخوفهٔ غایتده تحرز ونهایتده
تحذر ایله قطع ایده سن زیرا که عقبات سابقه ده الوکده سرمایه یوق ایدی کسب
بضاعت ایچون سعی ایدردک شمدی بضاعت طاعت کسب ایدوب بو مقامه یتشدک
امدي بو عقبه نك حرامیلري بضاعتکي سلب وسرمایه کي نهب ایتمکه قصد ایدرلر
بو تقدیرجه سائر عقباتدن بونك خطری عظیم وتحرزي اهم در علی الخصوص عجب وریا
خطرلري نه انصاف حرامیلر کبي در صاقن که سرمایه کي کلیا غارت ایدوب یوم حشرده
سني رسواي ملامت ایدرلر اما ریانك کمالا ایله آفتلرین بلمك استرسك بو دورت
اصل نظر ایله اصل اول حق تعالی حضرتنیک قولیدرکه بیوررر الله الذي خلق سبع سموات
ومن الارض مثلهن یتنزل الامر بینهن لتعلموا ان الله علی کل شیء قدیر بو آیهٔ کریمه نك
نکتهٔ لطیفه سی بودر که حضرت حق یرلري وکوکلري ویرده وکوکده اولنلري خلق
ایلدي وبونك ایله اکتفا ایلدي که سن تأمل وتفکر قلوب بونلردن الله تعالی نك
علمنی وقدرتنی وعظمتنی ادراک ایده سن بو عجبدرکه سن بو عجز وقصور وتهاون
وفتور ایله ایکی رکعت نماز قلوب حق تعالی حضرتنك نظرینه مدح وشکر وثناسنه
اکتفا ایتمزسن بلکه خلقه کوستروب انلردن مدح وثنا وحطام دنیا طلب ایدرسن
حق تعالی حضرتی بو قدر مخلوقاتی خلق ایلیوب سنك نظارکه وعلمکه اکتفا ایلدي سن
بو عمل قلیلی بو قدر تقصیر ایله اشلرسن عقلا قتنده بونك قباحتی وفضاحتی اظهر
من الشمس وابین من الامس در سنك عقلك قتنده کندی ربکدن اونتمزسن
یا رسوای اولمغك صانمزسن اصل ثاني اولدرکه سنك بر جوهر نفیسك اوله
قیمتده یا بدل اوله نیچه یوز بیك دینار صاتون الور مشتري واریکن بر بهای
یعنی ازبهایه وفلس احمره بیع ایلمك خسرانی مبین وزیانی عظیم دکلمیدر بو سنك
خست همتکه ودنائت جبلتکه وقصور معرفتکه وقلت بصیرتکه دلیل قاطع وبرهان
ساطع دکلمیدر امدي سنك بو خلقك مدح وثناسندن ولطف وعطاسندن واصل
اولان منفعت حق تعالی حضرتنك ثناسنه وعطاسنه نسبت بر فلس احمرك نیچه یوز بیك
یوز بیك دیناره نسبتی کبیدر بلکه مجموع دنیانك حق تعالی حضرتنك بر کره ثناسنه نسبتی
فلس مذکورك مبلغ مزبوره نسبتندن دخي اذدر امدي بو ذکر اولنان کرامات عزیز وشریفه

مذکور امور خسیسه ودنیه سببیله فوت ایتمك بر تجارتدر که خسرانتنه نهایت
یوقدر مع هذا اگر عبادتکی خالصة آخرت ایچون قصد ایدرسک دنیا سکا تابع اولوب مراد
ومقصودک میسر اولوب مجموع مهماتکی حصول کرده مهیا بولورسن نته کم حضرت
صلی الله علیه وسلم بیوررکه ان الله تعالی یعطي الدنیا بعمل الاخرة ولا یعطي الاخرة بعمل الدنیا
یعنی حق تعالی آخرت عملی ایله دنیا ویرور دنیا عملی ایله آخرت ویرمز بو تقدیرجه نیجه که
عملکی خالص قلسك وعملکی آخرت ایچون تجرید ایتسك سنك ایچون هم دنیا وهم آخرت
حاصل اولور اما عمل آخرت ایله دنیا رجا ایتسك فی الحال آخرتك زائل اولور ونیته
اولورکه دنیا دخي مرادکجه حاصل اولمز اولدوغی تقدیرجه دخي سکا باقي قالمز خسر الدنیا
والاخرة مفهومنه مصداق اولورسن فافهم اصل ثالث بودرکه مشغول
مخلوق که انك ایچون عبادت قلورسن وانك رضاسن طلب ایدرسن اگر انك
ایچون عبادت قلدوغك بیله ایدي سکا بر وجه ایله بغض ایدر ایدي کربو زده تا قمع
استکراه ایدوب قتنده جدا مه دوز ایدک آدک انکلدوغي یر دخي نفرت ایلردي
امدي کندو حالکه نظر ایله رضاسن طلب ایلدوکك کشیدن حذر ایله بو عبادتدن
غرضك نه ایدوکن طویمه سن یوقسه سکا حقارت ایله مقصودکدن محروم قالورسن
قتنده قالدیغي ایله اوله کورش بو سکدن غفلت بنیه سن حیز وخدمتکي مشغول
پادشاه معلایه ایله که سنوك طاعتکي ونیتکي بلدکده سکا انواع محبت واصناف
عنایتلر قلوب نیجه انعام واحسانلر ایدرسني بر وجه ایله ارضا ایدرکه جمیع اولاد
اودتك بلکه مجموع مراد عالمدن سکا استغنا ویرور اصل رابع بودرکه برکشي
دنیا پادشاهنك لحظهٔ قتنده بر عمل سببیله مقرب اولمق ممکن ایکن پادشاه
رضاسن طلبین ترک ایلیوب بر کناسنک رضاسن طلب ایلیه نیجه دکلمیدر
حضورنده اوله بونك خفت عقلنه ورزالت رأینه حمل اولنوب وعقلا اکا توبیخ
ایدرلر حاصل اولورکه اگر پادشاه خدمتنی اختیار ایلیکسه سکا نیجه فایده اولور ایدي خلاق
اجنبه معزز ومکرم اولوردک دیدرلر علی الخصوص رضاسن طلب ایدوب خدمتن
اختیار ایلدیک کناسی تقریع وتشنیع ایدوب سکا دیه که ای نامحبت امیر کبیری
ترک ایتدک حور وحقیر کلدک بکا خدمت ایدرسن اگر سلطانك خدمتن اختیار ایلسک
نیجه بنم کبي کناسی بلکه جمیع ناس تا ایله خدمتکار وتارشکده فرمانبردار اولوردي
بو تقدیرجه اولکشي پادشاهك وکناسک وسایر ناسك مغضوبي اولوب

حاصلی جوانک وسرمایه‌سی خسران اولور امدی فرا ایلر دخی جمیع امورنده کاه
ومهماتنده وانی ادن حضرت رب العزتک رضاسن تحصیل ایلمک ممکن ایکن ترک ایدوب
کندولر کبی خور وحقیر وعاجز مخلوق طلبنده رضاسن طلب ایدوب سعی ایدیجی
زینورلر مقصودلرندن محروم اولورلر چونکه همت ارنده قصور وبصیرتلرنده قصور
وار حکام تعالی ایچون اهل دنیانک جاه وجاهه راغب اولورلر بلکه مؤمنک سبیلی بودرکه
حضرت باری تعالییه خدمت اختیار ایدوب عبادتنده مخلص اولوب خلقدن واجتنابدن
فراغت ایده مقصودی ومعبودی بر لدن استه‌یه زیراکه مجموع امور عالم وقلوب
بنی آدم انک ید قدرتنده وقبضهٔ اراده‌سنده در پس ای عاقل کامل خصایص
مخصوصهٔ مذکوره‌یه چونکه استقامت ایله ادا ایده‌سن تا در مطلع مجموع نفوسک
نفوسنی سکا مایل قلوب صدورینی محبتک ایله طولدورر بر وجهله که مقصودکی
حاصل قلمغه هر برسی سعی واجتهاد ایدوب مطلوبکی حضورکه حاضر بولورسن
شویله که جد وجهدک ایله انک عشرینی تحصیل ایلمکه قادر دکلسن اگر حق تعالی حضرتنک
طاعتنی ترک ایلیوب مخلوقک رضاسنه تابع اولسک جمیع قلوبی سندن
منعطف ونفوسی منحرف قلور خلقی سکا دشمن ایدوب مانع ومزاحم قلوب
مرادکی فوت ایدر خلقک مبغوضی وحقک مغضوبی اولورسن نعوذ بالله من
هذه الصفة القبیحه حسن بصری رحمة الله علیه روایت ایدوب ایدرکه برکشی وار ایدی
عهد ایلدی که حق تعالی حضرتنه بر وجهله خدمت وطاعت ایلیه که بو عالمده انکله
مشهور اوله پس مسجده وجماعته هر کس انی اوکوردی وار ایدی ومسکن حیتر ایدی مسجد
...ایکنده دایم انی نمازده کورور ایدی کونده طعامن یمزدی ذکردن خالی اولمزدی
بو تنک اوزرینه یدی آی کچدی بو کشی خلق کوردکه بو مرائی‌در ریا ایدر دیرلر ایدی
الله دن قورقمزمی که دیرلر ایدی آخر بو کشی بر خلوت یره واردی نفسنه ملامت ایدوب
ایدی که ای عبادت ایله شهرت قصد ایدرکن ریا ایله مشهور اولدک پس عهد ایلدی که
عبادتنده خالص نیت ایدوب مخلص اوله حق تعالی دن غیری نسنه دیلمیه عبادتندن
نسنه زیاده قلمیه بنه اول طاعت اوزرینه مداومت کوستره بو حالده ایلدی بوکز
خلق انی کوره‌لر دیمکه باشلدیلر که حق تعالی بو کشی‌یه رحمت ایلسون خیر اوزرینه طوغرو
مخلصلر مقامنه قدم بصدی اندن حسن بصری بو آیة کریمه اوقودی ان الذین آمنوا
وعملوا الصالحات سیجعل لهم الرحمن ودا یعنی شول کمسنه‌لرکه ایمان کتیردیلر وعمل صالح ایشلدیلر

حق تعالی یا اغره محبت قلبه کرک در یعنی کندوسوب مؤمنلره سود رسم کرکدر اما
عجیبدر کاملیه آفترینه واقف اولمق استرسک بو دورت اصله نظر ایله اصل اول
اودر که عبدک عملی اول وقت قدر وقیمت بولور که حق تعالی حضرتنه محل رضاده وموقع
قبولده واقع اوله والا اجرلو اردرکه صباحدن اخشامه دکن اکلی اقچه‌یه خدمت
ایدرلر ونیچه پاسبانلر وار درکه کیجه‌دن صباحه دکن براقچه‌یه پاسبانلق ایدرلر اهل صنعت
دخی بو حیله ایله‌رکه کیجه‌ده وکندوزده برتاج دراهم مسعود ده به خدمت ایدرلر اما تاجلری
طاعتلری الله تعالی رضاسیچون قلوب لرکون صومه نیت ایلسک بونک مقابلسنده
حق تعالی حضرتلری نه قیاس عوض ویرور نیتیه که بیورور انما یوفی الصابرون اجرهم
بغیر حساب الآیه ودخی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورورکه قال الله تعالی
اعددت لعبادی الصالحین ما لا عین رأت ولا اذن سمعت ولا خطر علی قلب بشر
یعنی حق تعالی بیورور که صالح قوللرم ایچون کوزلر کورمدک وقولقلر ایشتمدک
وخاطره کلمدک نسنه‌لر حاضر ایلیوب طوررین امدی شول بر کونده که بر دنیا ایلچیسی(?)
خدمت ایدرسن غدا یا صباحدن اخشامه دکن تأخیر ایلمک ایله حق تعالی حضرتی
سکا بونجه عوضلر ویرور ودخی کیجه صباحه دکن احیا ایلسک بونک عوضنی حقنده
حضرت حق بیورورکه فلا تعلم نفس ما اخفی لهم من قرة اعین جزاء بما کانوا یعملون یعنی
شول پاسبانلر که براقچه ایچون احیا ایدرلر یا بر کیجه‌یی الله ایچون احیا ایلسک
حق تعالی سکا کوزک کورمدک سوز دنیا نسنه‌لری احضار ایدرکه انی نه کوزلر کورمش
ونه قولقلر ایشتمشدر ودخی بر ساعتده ایکی رکعت نماز قلسک یاخود بر کره
لا اله الا الله دیسک بونک عوضی مقابلسنده حق تعالی بیورر که ومن عمل صالحا
من ذکر او انثی وهو مؤمن فاولئک یدخلون الجنة یرزقون فیها بغیر حساب یعنی
شول کمسنه‌لرکه عمل صالح ایشلر مؤمن اولدوغی حالده اگر ارکک واگر عورت ایسه اول
کمسنه جنته کیروب بی‌حساب مرزوق اولور امدی سنک تیکده وابنای دنیا
قتنده بو بر ساعتک قدری بو قدر ایکن کونده نیجه ساعت ضایع قیلورسن امدی الله تعالی
قتنده انک قدر وقیمتی اولدوغی جهتدن قدر وقیمت بولدیکی بو قدرجه عاقل
اولنلره لازمدر که کندو اعمالنی حقدن... حقیر ودنیا قیمت عد ایده‌لر واعتقاد ایده‌لر
که حق تعالی کندو فضلی وکرمی ایله قدر وقیمت ویرر پس انک جودینه وعوضنه
شکر ومنت ایده‌لر ودخی احتراز ایده‌لر شول نسنه‌لردن که عباداتلرینی حضرت حق
تعالی

اولمقدن دمونع رضاده واقع اولمقدن چهره وشرف قبول ایله مشرف اولمقدن
محروم قیله بنه اوکلی مرتبه سنه تنزل ایدوب بی قدر و قیمت اولا مثلا بردسته
ریحان که صتقتروه بهاسی بر پولدر انی پادشاه کریم النفس حضورینه هدیه التسک
تحفه قبولده واقع اولسه اول پادشاه دخی اولورسکا نیجه لطف کوسترور نیجه بیک
دینار عطا ایدر معنیده بر پوللق ریحان نیجه بیک فلوریه صاتمش اولور محلنه
دوشمک ایله شویله که اکر پادشاه انی قبول اتمیه بنه صاحبنه رد ایلسه انک بهاسی
ینه بر پولدر امدی عابدلرک عبادتی و زاهدلرک زهدی الله تعالی درکاهنده بردسته ریحان
کبیدر اکر قبول ایدرسه نعم بی نهایه یه ویرور اکر قبول ایلمزسه بهاسی بر پولدر نوتقدیر [illegible]
بر عبد نعتبر بر متاع حقیری بر شاه جبیری حضرت ذو الجلال والاکرام قبوله الکتمک عجب انک
امارت حالات وعلامات سعادتندر بلکه واجب اولدر که قبولنه شکر وسپاس و منت بی قیاس
ایده مجرد قبول ولد و نیز اولو سعادت و عنایات بی نهایات بیله اصل ثانی اولدر که بر پادشاه
سنی بر خدمته قبول ایلیوب بر تاج و رسم و وظیفه تعیین ایله قپوسنده نیجه کون و کیجه کوندز
خدمت ایدرسن ذلت ایله و ترسنده نیجه زمان ایاق اوزرینه طورورسن آته بندوکی
وقت آیاق اوکنجه یوریرسن وقت اولور سرای [illegible] ده سنی صباحه دکین
پاسبان اولوب بکلرسن کاه اولور عدوسی ظاهر اولور اوکنده مجادله و مقاتله
طورسن جانک عزیز که یولنده فدا قلورسن وقت اولور خدمتک بکنیوب وظیفه کسر
سنی قپوسندن رد ایدر مع هذا اول وظیفه کسکا حقیقتده حق تعالی خدمتکری ویرور
پادشاهلر بهانه در امدی حضرت مولی سنی یوقدن وار ایلدی اول خاک ایکن
غذا اغذادن نطفه نطفه دن علقه علقه دن مضغه مضغه دن عظام عظامدن لحم
ایلدی فرا بای لباس وانواع حواس ویردی و دخی عقل شریف ولطف ایلد
حیوانات مسخر ایدوب جمیعندن ممتاز و مفضل ایلدی و دخی تاج کرامت و خلعت علم
و صلات اسلام ایله مستعد و مشرف و مکرم قلدی بونلردن غیری بی حد و بی قیاس
نعمتلر ویردی قوله تعالی وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها حق تعالی سکا بو قدر نعمتلر ویردوکی
ایکی رکعت نماز قیلورسن نیجه تقصیرات و انواع معایب ایله بونک برابرکه انک فضل
کندو فضل و کرمی ایله صنوف مثوبات و ضروب کرامات وعده ایلدی شکر
تصور قصور للکته نظر ایلدی حسن قبول ایله قبول ایلدی و بو عملکه راضی اولدی امدی
سن بو ایکی رکعت نمازی قیشیتی نعمته مقابل و عقیق کرامته معادل عدا ایدرسن بونکله

رتبه عبادت و خدمت ایلدم اوتبجاج ایدرسن متابه سنده اجودخی اودرسن
سبحان الله وایاکم من نومة الغافلین اصل ثالث اولدر که بر پادشاه عالمپناه که انک
شانی و درجه سی بر مرتبه ده در که وزرا و امرا و علما و رؤسا انک خدمت قلمغه
افتخار ایدرلر و دخی فضلا و حکما و علما اندن تکلف خدمت و تقلید مصلحت دیلرلر که
کوندز قپوسنده ملازمت ایدرلر و دخی انک خانه سنده اکابر اعیان وزنا [illegible]
دوران مزاحمه ایدرلر بر درجه ده که اونلر احتی بر بولمازلر غلبه دن بونک کبی پادشاه
رافت و عنایت مقتضاسنجه برکمینه یه اجازت ویره بو مزاحمه دن اکا یول ایلیوب
حضورینه ایلته لر پادشاه اکه عین عنایت ایله نظر ایلیوب یاننه مقام معین
کوستره بر عمل ایله اولا ایلیوب عیب و قصورینه طلعت اولماسه انک اول ادنی
عملنی حسن قبول ایله قبول ایلیه مثابه سنده انواع سپاس و امواله بی قیاس
ویره پادشاهک بو احساننی اشیدنلر ایدرلر که بوقدنک باشی [illegible]
قونلو ایشی که لایق شفقت و مستحق عاطفت اکلمیکن خداوندکار کردون اقتدارک
عین عنایتیله منظور و لطف حضوربخشی ایله مسرور اولوب خلایق الخند
دولت ایله فایق اولوب رعایته لایق اولدی واکر اول رجل سوفی اشلدوکی عمل [illegible]
وحقیر ایله ابتهاج ایدوب معجب و مستغنم اولورسه پادشاه کیتی پناهک احسان
استخفافه حمل ایدرسه ایشیدنلر ایدرلر که بو سفیه و جاهل و مجنون لایعقل کندو
حالنی بلمز و مرتبه سنی اکلمز و ویرلن نعمته منت ایلمز بونک کبی سفیه نادان و مجنون
بی سرو پا باره لایق بودر که ویرلن نعمتی الندن الهلر کیذوکیه انواع اهانت ایده لر ابلیس صاحبی
ابلیس کبی درکاهدن سوره لر امدی بزدم ربمزد سبحانمزد بر سلطاندر که انک شاننده
بو آیه کریمه نازل اولمشدر قوله تعالی تسبح له السموات السبع والارض ومن فیهن وان
من شیء الا یسبح بحمده یعنی زمین و آسمان و بونلرده اولان اشیانک جمیعی حق تعالی
حضرتلرینه تسبیح و تقدیس ایدرلر و دخی هیچ بر شی یوقدر که حضرتک حمدینه و تسبیحنه
مشغول اولمیه لر و دخی بر معبود در که انک عابدلری بو آیه شریفه ده مذکوردر
یسبح له من فی السموات والارض طوعا وکرها یعنی یرده و کوکده اولنلرک جمیعی کللو کلمز
حق تعالی یه سجده ایدرلر و دخی پادشاه درکه انک درکاهنده خدمت ایدیلر جبرائیل
و میکائیل و اسرافیل و عزرائیل و حمله عرش و کروبیلر و روحانیلر و سایر ملائکه
مقربین درکه بونلرک عددینی الحق حضرت رب العالمین بلور ارتق [illegible] مذکوره

منازل رفیعه ومحاسن شریفه ده عبادت عظیمه ادا ایتمشلردر ودخی نوع بشردن
اول سلطان بی زوال ودیان حکمانک قپوسنده خدمت ایدنلر مرسلین وانبیادن آدم
ونوح وابراهیم وموسی وعیسی وسرور انبیا محمد مصطفی سید انبیا والمرسلین دخی
صلوات الله علیهم اجمعین بونلر دخی مقامات کریمه ده عبادات جلیله قلمشلر مراتب منیفه
ومناقب شریفه مقتضاسنجه اثنیه جلیله قلمشلر ودخی علما وعباد وابرار وفضلا وزهاد
ونخار مراتب فاخره ده ابدان نقیه طاهره لریله عبادات کثیره خالصه قلمشلر ودخی
سنت سنیه سنده اذل عبید اکابر اکاسره وسلاطین جبابره درکه بونلر حق تعالی درگاهنده
یوزلرینی خاکه سوروب سجود ایدرلر وعبودیتنه اعتراف ایدوب صیغ لرینه اقرار
وتقصیرلرینه اعتذار ایدرلر تضرع وزاری ایله عرض حاجات وذکر مناجات ایدرلر
حضرت حقک محض لطف وکرمندن بونلره عنایت ایدرسه حاجتلری مقبول اولوب
سعادته یتشورلر اگر نظر عنایت ایله منظور اولمازلرسه مخذول اولوب مذلته قالورلر
امدی حضرت سلطان بی بدل وحی قیوم لم یزل بونجه عظمت وجلال ایله سنک
حقارتکه وعیوبکه نظر ایلیوب کرم ولطف گوستروب عبادته اجازت ویرر
ومناجاتکه دگلیوب حاجتک روا ایدر مع هذا گدلکده بو درجه ده یسن که اگر دنیا
بگلرینک قاپوسنه وارسک ایچرو گیرمکه اجازت ویرمزلر دیردکلری تقدیرجه دخی نزدیکلرینه
کولر با تمزل وسوزوکی دگلمزلر حاجتک روا اولمق قنده قالدی اما حضرت خداوند عالم
ومقدر امور بنی آدم خدمتنه بی توقف دیو تکلف گیردرسن ودعا وثنا ایدرسن
وطاعت وخدمت وعرض حاجات ایدرسن هیچ کسنه دافع ومانع اولمز ودخی حق تعالی
حضرتی لطف گوستروب سنک ایله انبساط ایدر عبادتکی قبول قیلوب دعاکی استماع ایدر
وحاجتکی روا قلوب مهماتکی قایردرسنک نیجه مصاعب ایله ادا اولنمش نمازکه راضی
اولوب خاطره خطور وضمیره عبور ایلمدک ثوابلر ویرور عجب بو درکه سن اول
ایکی رکعت نماز ایله معجب اولورسن حسن قبوله شکر ومنت ایلمزسن عجبا بو عملی مقبول کی
نسیه طیانورسن که بویله گوره نورسن رحم الله امرأ عرف قدره ولم یتعد طوره
والله ولی التوفیق اصل رابع اولدر که چون کم بر سلطانی صاحب زمانکه درگاه
عالم پناهنه امرا وکبرا واغنیا واقویا هدیه لایقه لر جواهر ثمینه وذخایر نفیسه
واموال جلیله دن انواع هدایا ویره رسول ایله که دست بوس ایده لر بونلرکه
ارمغانده برمرد قلندر ایکی دانه برگ سبز ایله اول پادشاهک نظرینه مبلغ وارسه

راتچلق قوری اوزم ایله نیازه وارسه اول پادشاه صاحب کرم هدیه سنی قبول
ایدوب کندونک ذاتنه وهدیه سنک حقارتنه نظر اتمیوب خلعت ونعمت بویرسه
محض کرم پادشاهی ولطف شاهنشاهی درکه اول فقیر وحقیری حسن التفات ایله
مغتنم قلمشدر اما اول فقیر کندینک تحفه حقیریه ایله معجب ایلیوب پادشاهک نعمتنه خدمت ایله
استحقاق کسب ایلدم دیوب شکر ومنت ایلمسه اول کشی یه مجنون بی ادب
ومغرور بی سبب دیرلر امدی سن دخی انصاف ایلده طوری کلمسک ایکی رکعت نماز
قلمک فارغ اولیجق فکر ایلیک که اول زمانده زمین وآسمانده بحر وبرده وقفالر
وصحرالرده نیجه کمسه که عبادته قایم اولمشلر مجتهدلردن ودشتلردن وصدیقلردن
ودخی اولیا عندنده حق تعالی حضرتینک قپوسنده قلوب خاشعه وعیون باکیه
والسنه ذاکره وصدور نقیه ونفوس تقیه ایله عبادت صافیه وخدمت
خالصه قلمشلر ونیجه کمسنه حاضر اولمشلر اگرچه صلوتکی ادا ایدرسن استجابنده
واحکامنده وانتظامنده ممکن اولدیجه سعی بلیغ واجتهاد تام ایدرسک ودخی
حضرت ملک علامک احسانه لایق ونفوس قدسیه سنه موافق ایده مزسن
زیرا که سنک شانک واردر که رذالت عبودیتدن خالی وخباثت ذنوبدن عاری
دگلدر شول سببدن که دلکده لغو مقال قلبکده محبت مال فکرکده خیال اعمال
ملامال اولمشدر بونک کبی امتعه مستقذره حضرت یزدانه که هدیه اولمغه نیجه
لایق اولور حتی بعض مشایخ رحمة الله علیهم ایدرلرکم ای غافل تامل وتفکر ایله اغنیایه
هدیه گوندردکلری مانده ده اهتمام ایلدوکک کبی حق سبحانه وتعالی حضرتنه گوندردکک
هدیه یه دخی اهتمام ایدرمیسک ابوبکر وراق خوارزمی ایدر هر نمازکه ادا ایدرم
عقبنجه استحیا ایدرم شویله کیم بر عورت زنادن فراغت ایلدکده ایدر اندن صکره
حضرت خداوند کریم لطف عمیم وفضل عظیم بر له سنک اول عیوب وذنوب ایله
ممزوج اولمش نمازکه قدر وقیمت ویروب ثواب جزیل واجر جمیل وعده قلدی مع هذا
سن ایلک بنده نیکی حسن هرنه اشرسک توفیق وتیسیر ایله اشرسن امدی بونکله
عمل ایله وگلدر الا شول جاهل وابله کم اسرار ربوبیتدن غافلدر ودخی شول
اولمش گوکلدر که جمیع خیراتدن ذاتی رزقنا الله حسن الکفایة بمنه وفضله اصل خامس
ثواب غفلتدن بیدار وبو عقبه نک احوالندن خبردار اولنلره واجب درکه
بو مقامده تامل صادق قلالر زیرا که مجموع عقبانک ثمره سی بو عقبه ده مجتمع اولمشدر

اكر بوندن دخی خلاص بولورسه جمله خطرات وعثراتدن سالم اولوب نجات بولكده
غانم اولورسن والا عملكده لاعب واملكده خائب اولورسن زيراكه بو عقبه
ملكده اوچ اصعب اولشدر برسی دقت امور وبريسی شدت غبن وبرنسی
خطر غبن عظيم در اما دقت امور ريانك وعجبك مجراسی خفی وتاثيری قوی
جريانه وسيلاننه كيمسه مطلع اولماز الا شول كمسنه اولوركه امور عباده
ناقد بصير وعلوم دينيه ده عالم خبير اولا جاهل لغوب وغافل لعوب اولنلر بونك
كيفيتنه واقف اولمزلر روايتدركه نيشابورده عطاء سلمی رحمة الله عليه بر ثوب طقودی
تحسيننده واحكامنده سعی بليغ ايدوب بازاره كتوردی تجار اهلنه عرض ايلدی تاجر
بر صاحب بصيرت بونك عيبنه مطلع اولدی عطا اغلامغه باشلدی تاجر اغلادیغی
اندوكنه نادم اولدی وعذر ايدوب ديدی كه كتورك اول متاعی بن الايم بهاسنده
نه ديرسك ويرهيم تك بكا خاطرك قالمسون عطا ديدی كه سن ظن اندوكك
نسنه يه اغلامزن كه يعنی بونك اصلاحنده اجتهاد ايلدم جميع عيبدن سالم
اعتقاد ايلدم احتياج بصيره عرض اولندقده عيبی ظاهر اولدی بكا اغلادیغم اولدركه
اخرتده روز حالمز نيجه اوله اعمالمز حق تعالی حضرتنه عرض اولنجق زيراكه جميع نقايص ومعايب
اندن خفی دكلدر بو متاعك عيبندن غافل اولدوغمز كبی اندن دخی غافلز ديدی و
دخی بعض علمادن روايت اولنوركه بركيجه سحر وقتنده بوله حواله ايتدی ده طه سورهسن
تلاوت ايلدم بعده نوم غلبه ايلدی ايودم واقعه ده كوردم كه برشخص سمادن نازل اولدی
النده بر صحيفه واركلوب اوكمده اچدی كوردم كه طه سورهسی يازلمش وهر كلمه نك
التنده بر حسنه يازلمش اما بر كلمه محو اولمش حسنه ده يازلماش ايدم كه بو كلمه دخی اوقودم ايدم
نيچون محو اولدی التنه حسنه يازلمادی اول شخص ايدی كه راستسن اوقودك بز دخی
يازدق لكن قبل عرشدن بر ندا كلدی كه فلان كلمه يی محو ايدك التنه حسنه يازمك بز دخی
محو ايلدك واقعه ده اغلیوب ديدم كه نه سببدن محو اولدی جواب ويردی كه سن اوقوركن
بولندن بر كشی كچدی اول كشی ايشتسون ديو رفع صوت ايلدك سبب ذهاب ثواب اولدی
ديدی اما شدت غبنك سببی اولدركه ذو عجب برامنده كه بر ساعت ايچنده حادث اولور
لكن فسادی بر درجه ده دركه وقت اولور نيچه يللق حاصل اولمش عبادتی براننده باطل ايلر
نته كم روايت اولنوركه بر كشی سفيان ثوری حضرتلرينی ضيافت ايلدی وبو كشی اهلنه
بر طبق استيوب ديدی كم حج ثانيده كتوردكم طبقی كتورك سفيان ثوری ايتدی كه مسكين

بو كلام ايله حجتك ابطال ايلك ديدی شدت غبنك بريسی دخی بودركه عبادت
تعدده قليل وصغير اولسه ريادن وعجبدن سالم اولسه حق تعالی حضرتنده
كبير اولور ثواب حسابه كلمز اما عبادت كثيره وخدمت كبيره ريادن وعجبدن
سالم اولمسه الله تعالی حضرتنده حقير وبی قيمت اولور نته كم حضرت علی بن ابی طالب
كرم الله وجهه ايدركه لا يقل مع تقوى عمل البتة وكيف يقل عمل متقبل يعنی الله تعالی
ايچون البته قليل اولماز نه وجه ايله قليل اولور شول عمل كه الله تعالی قتنده مقبول اوله
و دخی ابراهيم نخعيدن سؤال ايدوب بعض عملك ثوابی نه قدردر ديدیلر جواب
ويروب ديدی كه اكر قبول اولورسه حسابه كلمز و دخی وهب روايت ايدر
زمان ماضيده بر كشی وار ايدی يتمش يل عبادت ايلدی صائم الدهر اولوب هفته ده
بر كره افطار ايدردی الله تعالی حضرتندن حاجت ديلدی قبول اولمادی نفسنه عتاب
ايدوب ديدی كه بو سنك شومكدندركه بنم حاجتم قبول اولمادی اكر سنده
خير اولسه ايدی حاجتك قبول اولور ايدی اخر حضرت حق اكابر ملك كوندردی ايدر
يا آدم اوغلی بو بر ساعت نفسكه عتاب ايلدوكك سنك ايچون خيرلودر يتمش يللق عبادت
قلدوغكدن زيرا بونده اخلاص وار درانده يوق ايدی اندی نظر ايله كوركه بوندن
اولو غبن وارميدركه كشينك مدت مديده ده قلدوغی عبادتی عجب الكر بر لحظه ده
تلف اولور و دخی تأمل ايله كه بر كشی بر ساعتده حالنی تفكر ايلمك يتمش يللق عبادتدن
افضل اولدی بو بابده كبی فرصتی ضرورت يوق ايكن فوت ايلمك غبن عظيم دكلميدر
ايدی شول خصلت كه انك حصولنده كثرت قيمت و ذخر اخرت نعمت حاصل اولور انك
تحصيلنده اقدام وتكميلنده اهتمام تام كوسترمك هر كشی يه واجبدر و دخی شول
صفت قبيحه كه بونمقی ازاله وبو تيمتی اباطه قيلور اندن اجتناب ايتمك فرض عين در
بو اجلدندركه صاحب بصيرت اولنلر بو دقيقهٔ لطيفهٔ ونكتهٔ شريفهٔ رعايتنده سعی بليغ
ايدوب كثرت اعمال ظاهره يه ناظر اولمزلر اسرار باطنه اطلاع قصوی ايدرلركه معتبر اولان
صفوتدر كثرت دكلدر و دخی ايدرلركه بر دانه كوهر بيك دانه بونجقدن يكدر اما
شول كمسنه لركه فكرلری قليل بحرلری كليل نظرلری عليل در ظاهر اعماله ناظر وكثرت
اعماله معتبردر قلوبك ذنوبنه واعمالك عيوبنه نظر ايلمزلر كثرت ركوع وكثرت
سجود ايله نفسلرنه تعب ويرورلر امساك طعام ايلدكلرينی معذب قيلورلر تعدد
عبادت ايله مغرور اولورلر صفوت طاعت ايله مسرور اولمزلر و دخی فهم ايلمزلركه

ابو انک ارتفاعی مانع اولمز اساسی محکم اولمینجه و کثرت جوز ایله کسنه منتفع اولمز
بلکه صحت اولمینجه بو کلامک حقایقنی عالملر و دقایقنی مکاشفلر بیلورلر اما خطا عظیم
اولدوغنک سببی بودر که حضرتک عظمتنه نهایت و جلال جلیلنه غایت یوقدر
و قوللری اوزرینه نعمتی و منتی چوق قدر سنک بدنک عیوب خفیه ایله معیوب و ذنوب
کثیره ایله ملوث در و دخی نفسک امارکه مختار و شر و فساد و حیاله و مقتضای شهوات
سیالده دورشوبدر که بوندن معیوب و نفس مشوب الذنوب دن ع الله تعالی حضرتنک جلالت
و عظمتنه و کثرت نعمتنه لایق فی الجمله عمل صالح صادر اولمیه حق تعالی حضرتنه ایله اتصالک
مناسبتک اولمز سبب سزای نعمت ثابت اولمز بو تقدیرجه ویردیغی نعمتلر سار
زائل اولدوغی کبی سندن دخی زائل اولور بلکه معصیت سببی ایله مستحق کوره جک
متحمل اولمغه طاقت کتوره مزسن حق سبحانه و تعالی حضرتنک عظمتی و جلالی بر درجه ده در
که ملائکه ابرار آناء اللیل و اطراف النهار عبادتلرنده قایم و خدمتلرنده دایم طورورلر
حتی بعضیسی خلق اولنسندن برو قیامدن زائل دکلدر بعضیسی سجودده و بعضیسی
رکوعده و بعضیلری تسبیح و تهلیله قایم و دایملردر قیامته دکن بونلر بو لحظه خالی
اولمزلر محشرده طاعتلرندن فارغ اولدقلرنده جمله بر ندا ایده لر که سبحانک
ما عبدناک حق عبادتک دیه لر و دخی سید المرسلین و خاتم النبیین صلوات الله علیهم
اجمعین افضل ثقلین و اکمل خافقین ایکن لا احصی ثناء علیک کما اثنیت علی نفسک
دیر ایدی یعنی سکا ثنا ایتمکه بن قادر دکلم سن کندو نفسکه ثنا قلدیغک کبی بو تقدیرده قالدیکه
سکا لایق عبادت ایتمکه قادر اولم دیر ایدی و دخی بیوردیکه لیس احد یدخل الجنة بعمله
قالوا و لا انت یا رسول الله قال و لا انا الا ان یتغمدنی الله برحمته یعنی هیچ کسه عبادت ایله
جنته کیرمز بلکه حق تعالی نک فضلی ایله کیرر صوردیلر که یا رسول الله سن دخی می بیوردیکه ما مخفی
بن دخی الا بو قدر وار که حق تعالی بنی رحمتی ایله احاطه ایلدی اما سنک اوزرکه عنایتی
بر درجه ده در که و ان تعدوا نعمة الله لا تحصوها و دخی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم
بیورورکه یحشر الناس بثلثة دواوین دیوان الحسنات و دیوان السیئات و دیوان
النعم فتقابل الحسنات بالنعم فلا یبقی حسنة الا و آیة بالنعمة حتی تتم فیها الحسنات فتبقی السیئات
والذنوب فلله تعالی فیها المشیئة یعنی خلق ایچون اوچ دیوان اوزرینه حشر اولنسه لر کرک
بریسی دیوان حسنات بریسی دیوان سیئات و بریسی دیوان نعمت در حسنات نعمته مقابل ایدرلر
نعمت حسناتی احاطه ایده سیئات و ذنوب باقی قلا پس حق تعالی حضرتنک ارادتی

نتیجه ایله ایلیه اما نفسک عیوبلری و ذنوبلری باب سابقده ذکر اولنمشدر اعاده سی
حاجت دکلدر اما نفس اماره نک شر و فسادی حدندن بیرون اولدوغنک بیانی
بودر که وقت اولور که بر کشی بر عمل فاسد سببی ایله نیجه ییل زحمت چکوب
حاصل قلدیغی عبادتی بر ساعتده باطل قلور که حیز قبولده و محل رضاده واقع
اولمز بو خطردن دخی مشکل بودر که حق تعالی حضرتلری قولنه نظر ایدر طوریکن قول
ریا ایدوب عملنی خلقه عرض ایدر بو سببدن عملی مردود و کندوسی مطرود
اولور نعوذ بالله نتکم روایت اولنور که حسن بصری رحمة الله علیه وفاتندن صکره
واقعه ده کوردیلر که حالندن سؤال ایلدیلر دیدی که فوت اولدقدنصکره حق سبحانه و تعالی
حضرتنک حضورینه طورغوردیلر پس بکا خطاب و عتاب ایدوب بیوردی که یا حسن
سؤال کونی بیلورمیسن که سن مسجدده نماز قیلورایکن خلق تحسینی کوردیکه نماز قیلورسن
خلقه قرشو نمازیکی کوکلک ادا ایلدک اگر اول قلدیغک نمازک اوّل نیتک ایچون خالص اولمیه ایدی
شمدی قپومدن سنی رد ایدردم دیدی ادی بو سببدن سلوکک کمال صعوبته و بو
اوک تحصیلی غایت دقتده و مشقتده و خطر عظیمده اولدوغی اجلدن عبّاد و ابرار
و زهاد و اخیار بو طاعتک خطراتندن بر درجه ده خائف و حضرتندن بر مرتبه
راجف اولورلر که اعمال ظاهره مسطورا ولر احوال زاهره قطعا معتمد و ملتفت
اولمزلر نتکم رابعه عدویه ظاهرده مسطور اولان اعماله مغرور اولمزم و بونی آخرتمه
عدد اتمزم و بعض زهاد ایدرلر که حسناتمی کتم ایله نته کم سیئاتمی کتم ایدرسم
و بعضیلر ایدرلر ممکن اولدیغجه خیر و یکسترا ایله حرامیلر الکدن الورلر و رابعه یه خبر ویرلر که
اعمالکدن امید ایدرمیسک دیو تفتیش ایدر جواب ویردی که امیدم نه اعمال و حیرت
احوال قدر و دخی روایتدرکه محمد بن واسع و مالک بن دینار جمع اولدیلر مالک نمودنی
بن دینار دیدی که طاعت اختیاری اختیار ایلیه یی ناردن خلاص اولمز محمد بن واسع دیدیکه
رحمت غفار اختیار ایلمیه یی عقوبت ناردن خلاص اولمز پس مالک انصاف ایدوب
دیدیکه نه عجب محتاج اولدم بن سنک کبی معلّمه و ابو یزید بسطامی رحمة علیه الباری
ایدرکه اوتوز ییل عبادته مشغول اولدم آخر بکا دیدیلر که یا بایزید حق تعالینک خزینه سی
عبادت ایله طوب طولودر اگر حضرت ذو الجلال وصاله استرسک ذلت و افتقار ایله کل
استاد ابو الفضل ایدر تحقیق بیلورم کم بو اشلدوکم علی قبول و مقبول دکلدر صوردیلر که
نه دن بیلورسن جواب ویردی که اعمالک قبولیتنک شرایطنی بیلورم انلری یرینه کتوره مم

انک چوناً بو سوزی سویلرم دیدیلر که نیچون اجتهاد ایلمزسن جواب ویردی که نفسیمی
طاعته معتاد ایدوب الله تعالی حضرتندن اوروم که بو نفس شومی ربون ایدی ویره
سکون اوزره عبادته مشغول و معتاد اوله امدی نظر ایله که طریق مجاهده ده اعلام اولنلر
اقدام اقدام ایله قطع منازل و عوائق وطی مراحل فضائل قلمده بو رسمه عاجز و قاصر اولیجق
سائر عوامک و بزوم کبی دردمندک احوالی نیجه اوله که کدر بو تقدیرجه بزه لازم درکه
خدمت ابرار و صحبت اخیار اختیار ایدوب نفسمزه ریاضت ویروب عقبات عبادتی
قطع الکده تکاسل و تکاهل کوسترمیه وز تا که عملزده صاحب اولاوز و انکز خزینه غایب
اولمیه وز و بو مقامه مناسب کتب مسطوره ده بر خبر مأثور واردر ابن مبارک دن
مرویدر که برکشی معاذ بن جبل رضی الله عنه یه دیدی که یا معاذ حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم دن
بکا بر حدیث شریف خبر ویرسک که انک شدتیا خوفندن خائف اولوب اکثر زمانده کریه دن
و تفکرندن خالی اولمیم معاذ بو سوزی اشیدیجک برکره آه اتدی واشوقاه الی رسول الله
دیدی دخی بر زمان رقت ایله اغلادی اندن دیدی که بر کون حضرت رسول الله اکرم
صلی الله علیه وسلم بر مرکبه راکب اولوب بنی اردینه الوب کیدرایکن مبارک باشن
کوکلره بکا قالدردی دیدی که الحمد لله الذی یقضی فی خلقه ما یشاء یعنی حمد اول الله تعالی درکه
عباده نه دیلرسه حکم ایدر اندن بکا خطاب ایدوب دیدی که یا معاذ بن دخی
لبیک و سعدیک یا سید المرسلین دیدم بیوردی که سکا بر حدیث تعلیم ایدیین اگر
انی حفظ ایدرسک سکا نافع اولور اگر ضایع ایدرسک حق تعالی قتنده حجتک
منقطع اولور یا معاذ حق تعالی بو یدی کوکلری خلق ایلمزدن اول کرین یدی ملک
خلق ایلدی هر برینی بر سمانک قپوسنده قودی بواب ایلدی بر عبدک عملی حفظه
اولان ملائکه اسمانه التورلر شویله که اول عملک نوری کونش کبی ضیا ویرور تا که اسمان دنیایه
ایلده اول قپوده بواب اولان ملک حفظه یه ایدر وارک بو عملی صاحبنک یوزینه
اورک که بونک صاحبی خلقی غیبت ایدرایدی حق تعالی بنی بو وعده موکل قوشدرکه
غیبت ایدرلرک عملی بوندن تجاوز اتدرمیم اندنصکره برکشینک دخی عملی کتوررلر
اکنجی اسمانه دک التورلر بونک عملی برق خاطف کبی لامع اولا حفظه بو عملی عظیم الله
ظن ایدوب متوز و مکرم طوتهلر اول قپوده موکل اولان ملک حفظه یه دیه که وارک
بو عملی صاحبنک یوزینه اورک که بونک ایله دنیا طلب ایلدی بکا امر اولنشدرکه دنیا اکوینی
اول عملی بوندن کچورمیم حفظه ده کلی ملائکه اول ملکدن بو کلامی اشیدوب صاحبنه

لعنت ایدرلر اندنصکره برکشینک عملی دخی حفظه اوچنجی کوکه ایلتهلر بونک صدقه سی
وصلاتنی وصدقه سنی و سائر حسناتنی تعظیم و تکریم برر ایلهلر اندن موکل اولان ملک
ایده که وارک بو عملی دخی صاحبنک یوزینه اورک زیرا که اول متکبر اولوب خلقه کبر
ایدردی حق تعالی بکا امر ایلدی که متکبرلرک عملی بوندن کچورمیم اندن برکشینک
دخی عملی دوردنجی اسمانه ایلتهلر و بونک صوم و صلاتی و حجی و عمره سنی و سائر
اعمال خیراتنی و تسبیح و تهلیلنی کوکب دری کبی لمعان ایدر بو بابده اولان ملک
ایده که وارک بونی صاحبنک یوزینه اورک زیرا که صاحب عجبدر حق سبحانه و تعالی
بکا بیورمشدرکه عجب ایدنلرک اعمالی بوندن تجاوز اتدرمیم اندنصکره برکشینک دخی عملی
عروس کبی تزیین ایدوب بشنجی سمایه ایلدهلر بونک عملی کوکلره کونش کبی ضیا ویره
اول معاده طوران ملک ایده که وارک بو عملی صاحبنک یوزینه اورک بونک
صاحبی حسوددر حق تعالی حضرتی بکا امر ایلدی که حسودک عملی بوندن تجاوز اتدرمیم
اندنصکره حفظه برکشینک عملی ایله صعود ایدهلر التنجی سمایه ایرشهلر بونک عبادتی
کثرتی سنی کونش کبی کورهلر بونده موکل اولان ملک ایده که وارک بونی صاحبنک اوزرینه
اورک که بونک صاحبی اهل مرحمت دکلدر خلقه شفقت و مرحمت اتمز و مصیبتلرینی
کوریجک فرح اولور بکا حضرت حق و فیاض مطلق امر ایلدی که یا رحم اولنلرک
عملارین بوندن تجاوز اتدرمیم اندنصکره برکشینک دخی حفظه صوم و صلاتنی و حجنی و تسبیحنی
و نمازدن سعادتینی و اجتهادنی و سائر حسنات مبرورنی و نتهم قرارسه اعمال
رفع ایدوب یدنجی اسمانه ایلدهلر بونک اعمالی رعد صاعقه کبی صوت ویره و
ضیا ویره اندن موکل اولان ملک ایده که وارک بو عبادتی صاحبنک یوزینه اورک
بونکه صاحبی مرائیدر حضرت جل و علا بکا امر ایلمشدرکه بو مقوله اهل ریانک اعمالنی
بوندن تجاوز اتدرمیم اندنصکره برکشینک صوم و صلاتنی و صدقه و زکاتنی و حسن
و حسن خلقنی و ذکر و شکرینی یدنجی اسماندن کچوروب حضرت حقک حضورینه
عرض ایدهلر حفظه و مشیعه و سائر ملائکه بو کشینک اعمالنی کورهلر هذا عمل صالح وعباد خالص
دیو شهادت ایدهلر حق سبحانه و تعالی حضرتی ایده که یا ملائکتی سز حفظه سز
عبادمک اعمالنه نظر ایدرسز بن رقیبم نفوسنه و قلوبنه نظر ایدرم بو کشی
اعمالنده بنی مراد ایتمدی بونک مرادینی بن بیلورم سزلر سز بنم لعنتم بونک اوزرینه
اولسون یرده و کوکده نه که ملکدی قموسنی مغرور اتدی تا که عملی خالص و کندوزی

اعتقاد ایله دیمز بو کشی اگرچه سزی معذور ایلدی لکن الله تعالی ایدر که علام الغیوب اسرار
قلوبه واقفم هیچ بر بلمدوکم نسنه یوقدر ماضی و حال و مستقبل بکا نسبت برابردر
عالم السر والخفیاتم ظاهر و باطن قتنده بردر عبادمی علل و غل ایله معذور ایده مزلر
چونکه بونلر حقنده حق تعالی حضرتلرینک کلامی جمیع حفظهء اعمال و سائر ملائکهء مقربین
و اوچ بیک ملائکه شیعین اشیدلر حق تعالی حضرتلرینه ندا ایدرلر که یا ربنا سنک
و بزم لعنتمز بونلر اوزرینه اولسون دخی اهل سماوات ایدرلر که لعنة الله علیهم
بو حدیث شریفی معاذ بن جبل چونکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم دن اشتدی
رفع صوت ایله قاتی آغلادی اندنصکره دیدی که یا رسول الله بوندن نجات بولمق
نه وجه ایله متصوردر حضرت رسول صلی الله ع م بیوردی که یا معاذ حق یقینده پیغامبر
اقتدا ایله انک سنتی اوزرینه اول اندن معاذ ایتدی سن رسول الله سین
بن معاذ بن جبلم بکا خلاص نیجه میسر اولور بیوردی که یا معاذ کوکلک سویلرسن
طاق مشکل و کل اگر عملکده تقصیر وار ایسه دیلکی خلقدن کس عذر ایله قصورک
ملک غفور یانده معذوردر قچانکه منع ایدرسه نتوی قلبک و عملکه ریا خلط
ایدیکی صاف لسانکی خلقک غیبتندن قطع ایله خاصه اهل قرآن اولان اخوانک
احترازک زیاده اولسون و دخی کندو عیبکه مطلع و خلقک عیبندن منقطع اول
و دخی اخوانکی قدح اتمک ایله کندوکی مدح ایلمه و دخی خلقی وضیع اتمک ایله کندوکی رفیع ایلمه
و دخی عبادتکه ریا خلط اتمک ایله عملکی افنا ایلمه و دخی دنیایه اول قدر دخول ایلمه که
آخرتکده قبول ایدیمیه سن و دخی اخوان صفا اراسنده ملاو برینه رازی یخی سویلمه
و دخی ناس اوزرینه کبر ایله ترفع ایلمه که ایکی جهانک خیری سندن مرتفع اولمسین
و دخی مجالسده فحش سویلمه که خلق سنک سوء خلقکدن حذر اتمسونلر و دخی لسانکله ناسی
کلب کبی ناسک عرض لباسن یرتمه که جهنم کلابی سنک بدنکی یرتمسونلر نته کم حق تعالی
حضرتلری بیورر که والناشطات نشطا مفسرلر قتنده معناسی بودر که شول کلبلر جهنمده
انسانلرک اتینی اکوکلرندن قوپروب بچیرر اندن معاذ ایتدی یا رسول الله بو خصالی حاصل
قلمغه کیمک طاقتی یتشور حضرت بیوردی که یا معاذ بو امور کثیر و عسیر حق تعالی عنایت
ایدوکی کشی یه آساندر زیرا که بو منقلک مجملی و بو تفصیلک محصلی کندو نفسکه
نه صانورسک خلقه دخی انی صانمقدر بو نکتهء لطیفه ایله اکتفا ایدنلر مجموع امور مذکوره دن
اتقی ایدرسن و دخی انک ایله عامل اولورسک دنیاده و دینکده کامل اولوب

جمیع آفتلردن سالم اولورسن **خالد بن معدان** ایدر معاذ بن جبل حضرتلری بو حدیث
شریفی منفصلی قرآندن زیاده قراءت ایدردی و خلقه بونکله نصیحت ایدردی
و قتا که بو خطر عظیم و اثر الیم و خطر خطیر و ضرر کبیر که صدوری منفجر و قلوب
متأثر و عقول متحیر و وجودی متغیر قلورسکی مفهوم مبین و مشکور معلوم اولدی
اوزره که واجبدر که بو عقبه نک خطراتندن و بو مسلکک غمراتندن حضرت
ملک علامه اعتصام ایدوب تضرع و ابتهال و تخشع اکمال ایله زیرا که بو ورطه دن
خلاص و بو مهلکه دن استخلاص بولمق حضرت رب الغفورک عنایت و رحمتنه
مختصدر والله المستعان و الیه التکلان **فصل** و بالجمله قچانکه حق تعالی نک عظمتنی
و کمال قدرتنی و جمیع اشیایه علمنی و جمله عباده حکمنی و سنک من کل الوجوه اکا احتیاجکی
و دخی اکا طاعت قلمنک فضلنی و بو خلقک ضعفنی و جمله امورلرنده عجزلرینی و لا خلقه
قلبک بالحضوری ابنای دنیادن اعراض ایدوب مدح و ثناسنه طالب اولوب
و تعظیمنه راغب اولمزسن زیرا که بونلرک سکا فایده سی یوقدر عبادتک
ضررلری چوقدر **و دخی** بو دنیانک خستتنی و دنائتنی و کثرت عناسنی و قلت
بقاسنی تفکر ایلیک قطعا دنیایه طمعت اولمزسن و عبادت نفسکی بو خبیثه
وسیله قلمزسن و دخی نفسکه خطاب و عتاب ایدوب ایدرسن که ای نفس
حضرت واجب الوجود و منبع الجود عبادتنه مشغول اولمق و انک رضاسن طلب
ایلمک خیر بودکلمیدر شول طائفهء جاهلهء عاجزه لکاسل ایله خدمت ایدوب رضاسن
طلب ایلمکدن که انلر خدمت اتدوکک حالده قدرکی نه مرتبه ده اکلمزلر مهماتکی قضیه ز
وقت اولورسنی ارادل منزلرسنه تنزیل ایدرلر اوزرو که سندن اشیلری تفضیل ایدرلر
خدمت ایدرسک اهانت ایدرلر عزلت ایدرسک عداوت ایدرلر نصیحت ایدرسک
تشنیع ایدرلر تهدید ایدرسک توبیخ ایدرلر واگر بونلره تابع اولورسک اوقاتکی
ضایع قلورلر مع هذا الآن دن هیچ نسنه کلمز نفعه و ضرره قادر دکلدر بونلرک
جمله سی حق تعالی حضرتلرینک قبضهء قدرتنده در نیجه دیلرسه تصرف ایدر مقلب القلوب
و محول الکروب اولدر امدی ای نفس بونلره مشغول اولوب اوقاتکی ضایع ایلمه حضرت
مولانک ثناسنه مواظب و عطاسنه طالب لقاسنه راغب اول و خلقدن
حذر ایله حرامیلردن ایدرکبی یوقسه طاعتک بضاعتنی غارت ایدوب تحی رتبه
خسارت ویرر **شعر** سهر العیون لغیر وجهک باطل و بکاهن لغیر فضلک ضایع

یعنی حق تعالی حضرتلرینک غیرینه کوزک بیدار اولدوغی باطلدر و کریه سی شوق
وصل ایچون اولمه سی باطلدر ای نفس چونکه حقیقت حالی بیلدک بال احرام
ربعت ایله دار السلامه رغبت ایله نعیم مقیمی کسب ایله حطام جحیمی ترک ایله کو
که بو کبوترکمز بلند پرواز اوله اوزاندن بهتر اولور و قیمتده امثالندن برتر
اولورسن و دخی عالی همت اولوب شهباز بلند پرواز کبی عالم جبروته طائر اولوب
طاوس قدس کبی فضای ملکوتده سائر اولوب بو دنیای عجوزه یه
طلاق ویر عاقلانه فرد مجرد اولوب اطلاق بول بو دنیای غداره لایق ... مولای
غفاره خدمت اتمکی اختیار ایله که مجموع ابنای روزکارک دست ارادتنده و قبضه
قدرتنده در اندنصکره احوالکی تفکر و اعمالکی تصور ایلیوب کندو عبادتکده حضرتنک
نیچه منت عظیمه سن مشاهده ایدرسن اولا کوررسن که بو عبادتی تحصیل اتمکه قدرت
و اسباب و آلاتنی اول ویردی و دخی سندن عوائقی رفع ایدوب عوارضی دخی دفع
اولدر و دخی توفیق و هدایت ایله حسن طاعت میسر ایلدی و دخی عبادته شوق
و محبت ویردی که انک ایله قلبکده اطاعت و عبادتکده حلاوت بولورسن و دخی
کمال قدرت و جلال و عظمت ایله سنک طاعتکه محتاج دکل ایکن عمل قلیلکه ثنای جمیل
و ثواب جزیل ویردی و دخی سندن شاکر و راضی اولوب محبت ایلدی بو امور مذکوره
حضرت باری تعالینک فضل عمیمی و لطف عظیمی در و الا سن بونی کمال ایله مستحق
دکلدک که بو عمل حقیر ایله اجر کبیره لایق اولاسک امدی بو نعمتلری کتمان و کفران ...
ذکر ایله کندو عبادتکه قدر و قیمت ویرمکدن اوتان بلکه حصولی میسر اولدوغنه حق تعالی
حضرتنه شکر و منت ایله عبادتکی نهایت جد و جهد ایله تمام اتدکدنصکره قبولی ایچون تضرع
و ابتهال ایله مشغول اول تا که حیز قبولده و محل رضاده واقع اوله نته کم ابراهیم خلیل
کعبه یی تمام اتدکدنصکره تضرع و ابتهال ایله دعا ایلیوب دیدی که ربنا تقبل منا انک
انت السمیع العلیم و دعادن فارغ اولدقدنصکره ربنا وتقبل دعاء دیدی امدی شول
کمسنه که بضاعت مزجاته حضرت خلاق کائناتک قبولنه وارد تقصیرینه اعتذار
و عیوبنه استغفار ایلیه حضرت ملک غفار فضل و کرم ایله اول بضاعتنک
قصورینی کامل و معیبتنی ... قبول ... زهی سعادت عظیمه و عنایت کریمه و خلعت شریفه
و نعمت کبیره و کرامت جلیله شول بنده محمود حال مسعوده که حق تعالی حضرتلرینه
طاعت و خدمت ایدر و تقصیرینه اعتراف ایدوب قبول اولدوغی نعمت بلور

و اول نعمته شکر و منت قلور عبادتنی آفتدن صاقنوب بضاعتنی منزله سلامت ایلتور
روحی و رنج و حیف اول بنده مجنونه و نابکار مغبونه که زحمت و مشقت چکوب
طاعت و خدمت ایدر نیه عجب و ریا ایله باطل قلوب سرمایه سنه خسران و بضاعته
حرمان ویرور نعوذ بالله من جمیع ما کره الله دقیقه که بو مذکور اولن اموری وجه مسطور اوزره
ملاحظه قلمک و معنای سعادت ایاسنه مطالعه قلوب بونلرک اوزرینه نیچه مدت
مواظبت ایلمک جمیع امورکده حق تعالی حضرتندن معاونت طلب ایلیک حضرت پروردکار
سنی ابنای روزکاردن مستغنی قلوب نفسک شناعتندن و صفت ذمیمه نک
شقاوتندن خلاص ایده و صحت اعتقاد و صفوت فؤاد و خلوص نیت و ذکر
خدمت خالصه و عبادت صالحه میسر ایده بونک کبی عبادت عددینده نقدر قلیل
اولورسه نفعی کثیر و قدری کبیر اولوب حق تعالی حضرتلری حضورنده محل رضاده
واقع اولور شول هدیه که مقبول خداوند عالم اوله نقدر قلیل ایسه ده اندن
اولو هدیه اولمز و شول خدمت که الله تعالی حضرتی اندن شکور اوله نقدر اوزاسه ده
اندن مبرور خدمت اولمز و شول بضاعت که رب العزة انی اختیار ایلیه اندن اشرف
بضاعت اولمز تا انکه بو مثال اوزرینه جاری اوله حضرت رب العزت حضورنده
خالصلردن و مخلصلردن و شاکرلردن و ذاکرلردن و صدیقلردن و محققلردن
اولورسن و بو عقبه مخوفه دن سالم و غانم خلاص بولوب خیر اغه سابق
ناجی اولوب انواع سعادات و اصناف کرامات ایله مشرف و متنعم اولورسن
بفضل الله تعالی و حسن توفیقه اللهم ارزقنا عبادة المخلصین و درجة الفائزین برحمتک
یا ارحم الراحمین یا واسع الرحمة اطلب المغفرة

الباب السابع فی عقبة الحمد والشکر

یعنی یدنجی باب حمد و شکر عقبه سی بیاننده در وقتا که بو عقبات شدیده دن
سلامت ایله خلاص بولوب عبادت خالصه یی قطاع طریقدن استخلاص اتدکدنصکره
اخص خواص سالکینه منسلک اولوب مقصوده ظفر میسر اولدوغنه حمد و ثنا
و شکره غایت اتمک کرکدر زیرا که اوزرکه واجبدر که شاکر اولاسن
و دخی بضاعت شریفه کی سلامت ایله حضرت مولایه تسلیم ایلدوکک نعمته شکر و منت
بی نهایه قلمق فرض عین اولمشدر بو معنای موجب اولان ایکی امردر برسی
بو حاصل اولان نعمتک بقاسیدر برسی زیاده اولمسیدر اما حمد و شکر
موجب دوام نعمت اولدوغنک وجهی بودر که شکر منت قیدیدر نعمت شکر ایله مقیدر

صاحبندن غیبت ایتمز واکر شکرده تقصیر اولنسه نعمته تغییر کلور نته کم حق تعالی
حضرتی بیورر ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم یعنی حق تعالی حضرتی
بر قومه ویردوکی نعمتی و عافیتی تغییر ایتمز تا کندی نفسلرندن افعال حمیده‌سی افعال قبیحه‌یه
تبدیل ایلمینجه امدی شول کمسنه‌لر که نعمتی سببی و مزید اولن شکر و منتی کفران النعمة
تبدیل ایدرلر حق تعالی جل جلاله و عم نواله حضرتی اول طائفه‌دن ویردوکی نعمتی زائل
قلور نته کم حق سبحانه و تعالی بیورر که فکفرت بانعم الله فاذاقها الله لباس الجوع والخوف
بما کانوا یصنعون یعنی حضرت حق و فیاض مطلق انعامنه شکر ایلمدیلر انلره آجلق
و قورقو لباسن کیوردی و دخی بیوردی کم ما یفعل الله بعذابکم ان شکرتم وآمنتم
یعنی الله تعالی حضرتی سزه عذاب ایلمز اکر زنهار کوزنه‌سز و نعمته شاکر اولورسکز و دخی
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر که ان للنعم اوابد کاوابد الوحش فقیدوها
یعنی نعمتک وحشتی واردر وحشیلر کبی قاچار شکر ایله تقیید قلوک وحشت ایلمسون اما
شکر و منت سبب ازدیاد نعمت اولدوغی بودر که شکر حاضر اولن نعمتی قید
ایدوب غائب اولانی صید ایدر نته که حق جل و علا بیورر ولئن شکرتم
لازیدنکم یعنی اکر شکر ایدرسکز نعمتکزی زیاده ایدرز و دخی بیورر که والذین
اهتدوا زادهم هدی یعنی شول کمسنه‌لر که مهتدی اولورلر انلرک هدایتنی ارتوررز
و دخی بیورر که والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا یعنی شول کمسنه‌لر که بزم
یولمزده مجاهده قلورلر انلره یوللرمزی اچلاورز تا جان رسد کریم و مولای حکیم
بر قولنی کورسه که ویردوکی نعمتنک قیمتنی بیلور شکرینی یرینه کتورر اول قولنه
کورسه که ویردوکی دخی زیاده لایق کورور احسانی ارتورر اما حق نعمتی رعایت
و شکرنی یرینه کتورمسه ویرلن نعمتی الندن الوب عزتنی ذلته تبدیل ایدر و دخی بلمک کرک
نعمت ایکی قسمدر بری دنیویه بری اخرویه یعنی دینیه در نعمت دنیویه دخی ایکی
نوع در بری نعمت نفع در بری نعمت دفع در نعمت نفع اولدر که انکله منتفع اولوب
مصالحه لایق و مهماته موافق اولن نسنه‌لر کبی بو دخی ایکی قسمدر بری سلامت جلدلر
وبری مشتها اولن نسنه‌لردر بنی آدمه طعام و شراب و لباس و مسکن و سائر
مطبوعات شهوانیه و مرادات نفسانیه کبی اما نعمت دفع اولدر که انواع مضرات
و مفاسد و مکائددن دفع اولور بو دخی ایکی قسمدر بری نفسدن حاصل اولور
آفتلردر کوزسوز و قولقسز و انسوز و آیاقسز اولمق کبی و بری دخی خارجدن

لاحق اولن آفتلردر وانسدن و جنیدن و سباعدن و سائر سوانحدن عارض اولن
بلیه‌لر کبی اما نعمت دینیه بو دخی ایکی قسمدر بری نعمت توفیقدر حق تعالی جل جلاله
و عم نواله اسلام ایله و سنت ایله و طاعت ایله موفق قلمق کبی و بری نعمت عصمتدر
حق تعالی حضرتی شرکدن و کفردن و بدعتدن و ضلالتدن و سائر معصیتدن
صاقلمق کبی بو نعمتلرک تفصیلنی کمسنه احصا ایده‌مز نته کم حق تعالی حضرتی بیورر که
وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها مذکور اولن نعم کثیره‌نک دوام و ازدیادی حمد و شکر
زیاده‌سی ایله میسر اولور امدی شول خصلت که بو قدر نعمته سبب اوله و شول
منت که انلره سرمایه دولت و بضاعت سعادت حاصل اوله انک تحصیل و تکمیلنده
هر حال صورت اغفال کوسترمک جائز دکلدر زیرا که بونک کبی خصلت کیمیای سعادت
و کوهر عالی قیمتدر اکر سؤال اولنسه که حمد و شکرک حقیقتلری و اقسام و مغایرلری
و جگلری و محل اولن امورلری ندر بیان ایله جواب ویردلر که علماء مهتدین و فضلا
مجتهدین حمد ایله شکرک ما بیننی فرق ایدوب دیرلر که حمد بر کمسنه‌نک تعظیم قصد ایدوب
کوزلک وصف ایله ذکر ایلمکدر بو تعریف مقتضاسنجه لازم کلور که حق سبحانه و تعالی حضرتلرینی
ذکر ایتمک و تسبیح و تهلیل حمد اوله و دخی بو حمد معنای ظاهره دنده مورد استعمالی خاصه
لساندر متعلقی عامدر مقابله نعمته اولور و غیرده دخی اولور حمدک ضدی نکوهشدر
بو تعریف حمد لغوی تعریفیدر اما حمدک حقیقتی بعض مشایخ قتنده شکر لغوی در لکن
محققلر قتنده اظهار صفات کمالدر اما حقیقت شکر منعمک انعامنی اثبات ایدر فعللر
منعم اولدوغی جهتدن بونک موردی عامدر لسان ایله اولور جنان ایله اولور
ارکان ایله اولور متعلقی خاصه نعمتدر اعمال ظاهره‌دن و باطنه‌دن اولنمه صالحلر
بو شکرک ضدی کفردر بو تعریف دخی شکر لغوی تعریفیدر بعضیلر قتنده حمد حقیقی حمد
منزه‌در اما شکر حقیقتنک تعریفنده ائمه دین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
اختلاف ایدرلر ابن عباس حضرتلری رضی الله تعالی عنهما ایدر شکر الله تعالی حضرتنه
سرا و علانیه جمیع جوارح ایله عبادت ایلمکدر بعض علما قتنده حق تعالی ویردوکی
نعمتک جمله‌سنی نیچون خلق ایلدیسه انکه صرف ایتمکدر بو ایکی تعریف بری برینه قریبدر
بعض مشایخ قتنده سرا و علانیه طاعته ارتکاب و جمیع معاصیدن اجتنابدر
بعضیلر قتنده جمیع ارکان ایله معصیتدن اجتناب ایتمکدر بو تقدیرده اقوال حد قدر
ذکری املال ویردوکی سببدن اهمال اولندی لکن جمله‌سنک تحصیلی بودر که شکرک حقیقتی

منعمی تعظیم ایتمکدر بو وجه ایله که منعمه عصیان ایله و طغیان ایله جفا ایلمیه ویردوکی
نعمتی معصیته واسطه قلمیه منعمک احسانینی و انعامینی ذکر ایتمک ایله مستبشر اولور
و دخی شکر حین شکرده کندو احوالنک حسنینی فکر ایتمک ایله و کفران نعمه
اولدوغی زمانده کندو قبحنی تصور ایتمک ایله ممکن اولور امدی بو ملاحظه ایتمک
اوچ مرتبه سی اولدرکه ویریلن نعمتی سلاح ایدینوب منعمه عصیان ایله مقابله
قلمیه شول کمسنه که ویریلن نعمت ایله معصیت اشترا کی شاکر دیمزلر بلکه کافر
ویرلر مراد کفران نعمه در کوزدین دکلدر بوندن بلندیکه صاحب نعمته شکر
اولازم اولان بودرکه کندویه ویریلن نعمت معصیتلرینه حائل اولور هر بار که عصیانه
قصد ایلسه لر کندونک قدرتنی حق تعالی حضرتلرندن اولو نعمت سلور ویردوکی
نعمت ایله مولاسنه ایوا ایلمیه والا کفران نعمت اولور تا بکه بو معنای رعایت
ایله ترک معصیت ایدرلر شکرک اصل معناسنی یرینه کتوروب تحقیقده
بیلندیکه شکرک اوچ مرتبه سی انسانه واصل اولان نعمتک کلیسنی حق تعالی
حضرتندن ایدوکن بیلمکدر امدن صاحب نعمته فرض اولان بودرکه ویریلن نعمت مقابله
منعمک طاعتنه سعی بلیغ ایدوب حقوق نعمتی یرینه کتوره بو امورک جمیعسی
شکر حقیقیده داخلدر شول کمسنه لرکه تعریفده جمع کتوردیلر تعریف ایتدیلر حقیقت حال
معلوم اولدوغندن صکره اختلاف اقوال اصل مقصوده اختلال ویرمز اگر سوال اولنسه
مقام شکرده مصیبت مقابله سنده دخی شکر ایتمک واجب میدر دکلمیدر
جواب ویرورزکه مقام شکر نعمتدر ترک دنیویه ترک اخرویه یعنی دینیه اولسون
اما مصیبتده شدیده شکرک وجوبنده اختلاف ایدرلر بعضیلر ایدر مصیبت
اولدوغی اجلدن فرض اولان صبردر شکر دکلدر شکر مقابله نعمتده فرض اولمشدر
بعضیلر ایدر هیچ مصیبت یوقدرکه انک ایچنده نیچه نعمت اولمیه بو تقدیرجه لازمدرکه
نفس مصیبت ایچون صبر ایلیه مقارن اولان نعمت ضمنیه ایچون شکر ایلیه عبد الله عمر
رضی الله عنهما ایدر هیچ بر بلایه مبتلا اولمدم که انده دورت نعمت کورمیم بری اولدرکه
مصیبت دنیامده ایدی دینمده اولمادی وبری دخی بوندن اعظم اولمادی بری
دخی فضیلت صبردر بری دخی رضا میسر اولدی بعضیلر قتنده بو دورت
دخی زیاده واردر بری بو که اول شدتده زائل دردا یه دکلدر وبری دخی مولانک
اعدادن دکلدر زیرا که حق تعالی حضرتلری جانبندن اولان شدتک نیجه ایکی سبب واردر

بعض مشایخ قتنده شدائد دنیا ایچون شکر ایتمک واجبدر زیراکه حقیقتده شدت
دکلدر بلکه نعمتدر شول سببدن که عاقبتده منافع کثیره و مثوبات عظیمه واردر
و اعواض کبیره حاصل اولور بر وجهله که بو شدائدک زحمتی و مصائبک محنتی
انک قتنده بلا شی اولور امدی نیچه نعمت واردرکه انده نوعا زحمت اولمیه
یا نیچه صفا واردرکه انده فی الجمله کدر بولنمیه مثلا بر مریضک مرضی مشکل اولسه
طبیبه واروب بکا علاج ایدیویر دیسه طبیب اکر دوای مکروه ایچرسه یا فصد
یا حجامت ایلسه بو مشقت ایله تنه صحت وسلامت کلسه اول طبیبک دواسنک
مرارتی و فصدک جراحتی و حجامتک المی حقیقتده نعمت ظاهره و منت باهره در
اکرچه ظاهرده نفس اندن وحشت وطبع نفرت قلور بو مریض صحت وعافیت
بولدقده طبیبه منت ایدوب بو عملی مقابله سنده مدح وثنا وانعام و عطایا
ایله ارضا ایدر امدی شدائد دنیا دخی بو قبیلدندر بو اجلدندرکه حضرت رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم شدتده وشدتده الله تعالی حضرتلرینه حمد ایدوب ایدردی که الحمد لله
على ما شاء و اراد و دخی حق تعالی بیوررکه وعسى ان تکرهوا شیئا و هو خیر لکم
و یجعل الله فیه خیرا کثیرا امدی شول نسنه که حضرت حق جل وعلا خیر دیه انکا شعور
و بصیرتی قلیل الفهم اولنلردر و دخی علمای آخرت انرا ایدرلر نعمته نعمت خیر دیدکلری
طبع مقتضاسنجه نفس اندن لذت الدوغی جهتدن دکل بلکه رفعت درجه و علو مرتبه
حاصل اولدوغی اجلدندر بو تقدیرجه شول شدتده و مصیبت که عبدک شرفنه
و رفعتنه سبب اوله حقیقتده نعمتدر اکرچه ظاهرده شدت کوربنور اکر سوال اولنسه که
شاکرمی افضلدر یوخسه صابرمی جواب ویرورزکه بو مسئله ده دخی اختلاف واردر
بعضیلر قتنده شاکر افضلدر زیرا که الله تعالی بیوردی وقلیل من عبادی الشکور
و دخی نوح نبی صلوات الله علیه وسلامه حقنده انه کان عبدا شکورا دیدی و دخی
ابراهیم علیه السلام حقنده شاکرا لانعمه دیدی و دخی شاکر رتبه منتنم و عاقبتلو
مکرمدر بو اجلدندرکه بعض مشایخ ایدرلر صاحب نعمت اولوب شاکر اولمق بنم قاتمده
صاحب مصیبت اولوب صابر اولمقدن سوکلودر اما مشایخ کثیره قتنده صابر اولمق
شاکردن افضلدر زیرا که صبرک مشقتی اعظمدر و زحمت بوندن اولنلر مغفرت
بوندن دخی اعظمدر نته که حق تعالی حضرتلری ایوب نبی علیه السلام حقنده بیوررکه انا وجدناه
صابرا نعم العبد انه اواب و دخی بیوررکه انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب

بعضیلر ایدر صبر ایله شکر بری برندن منفك دکلدر زیرا که وارد دنیاده شاکر
اولمق نفس شدایده صبر ایتمك ایله متصوردر شول سببدن که شکرك معناسی
منعمی تعظیم ایتمکدر بر وجهله که اول تعظیم عصیانه مانع اولا اکر صابر اولمیوب
جزع ایدرسه عاصی اولور نه صابر اولور ونه شاکر اولور ودخی هر صبر بر نوع نعمتدن
خالی دکلدر نته کم سابقده بیان اولندی بو تقدیرجه صبر معناده شکردر زیرا که
صبرك معناسی حضرت حق جل وعلایه تعظیم قصد ایدوب نفسنی جزعدن منع ایتمکدر
معنا عین شکردر زیرا که شکر عصیاندن مانع اولان تعظیمدر بر وجه دخی بودرکه
نعمته شکر نفسنی معصیته کوزاندن منع ایتمك ایله صابر اولور ومصیبته صابر
الله تعالی حضرتلرینه تعظیما نفسنی جزعدن منع ایتمك ایله مصیبده شاکر اولور
محصل کلام نفس کفرانه قصد ایدرسه شکره مانع اولور وجزعه مسارعت ایدرسه
صبره مانع اولور بر وجه دخی بودرکه کشی صبر وعصمت اوزرینه اولمق او نعمتدن
صابر ایکن شکر ایدر ودخی قدرت واریکن نفسی عصیاندن منع ایتمك
او نعمتدر شکر اول زحمته صبر ایدر بو تفصیلدن بلندی که صبر وشکر بری
برندن منفك اولماز ودخی منشأ وسبیلی سقامتده بصیرت اوزره اولملدر
اما بعض مشایخ محاکمه ایدوب ایدرلر که فقیرده مجاهده زیاده اولورسه اول
افضلدر زیرا که ثواب ومرجع مآب نفسك مجاهده سیدر بو تقدیرجه اکر
مجاهده صبرده ارتق اولورسه صبر افضلدر اکر شکرده ارتق اولورسه شکر
افضلدر حکایت اولنورکه بر کیمسه عموسی قزینه محبت ایلدی ترضخی موت
کوستردی آخر بربرینه نکاح ایلدیلر زفاف کیجه سنده بونلر بری برینه
دیدیلر که حق تعالی حضرتی بزی بری بریمزه نصیب ایلدی شکرانه سی بو کیجه احیا ایلم
دیوب اول کیجه احیا ایلدیلر صباح اولیجق هم اول شکرانه یه صایم اولدیلر
ودوام ایتدیلر که اول نعمت شکرانه سی یتمش ییل کیجه قایم کوندز صایم اولدیلر
امدی اکر بونلر مفارقته صبر ایلسه لر بر خاج کوندن صکره شده فراق زائل اولوردی
بونلرك شکرنده چکدکلری قدر مجاهده چکمزلردی بو تقدیرجه انلرك شکرلری صبرلرندن
افضلدر مجاهده لری زیاده اولدوغی اجلدن فصل وقتا که بو عقبه کثرت التفضیل
وعظیمة النعمة وکبیرة المؤنت معلوم ایدوك ایسه بلکل که بو کتابه عمل ایتمك
ایکی اصوله تأمل وتفکر تعلق ایلمسیدر اولور اصل اول اولدر که شول که نعمتك

قدرینی بلمز الله تعالی حضرتلری اکا نعمت ویرمز نعمتك قدرینی بیلنلر شکرینی یرینه
کتورنلردر شاکر اولمینلر قدرینی بلمزلر نته کم حق سبحانه وتعالی حضرتلری جل جلاله
وعم نواله کافرلرك اهؤلاء من الله علیهم من بیننا دیدکلری کلامی رد ایدوب
بیوردیکه الیس الله باعلم بالشاکرین یعنی کوزه نجه شونلرکه زعم ایدرلرکه
نعمت عظیمه ومنت کریمه اصحاب نسبه وارباب حسبه ویریلوب کثرت مال
ایله مرفه الحال اولنلره میسر اولور غیریلره اولمز انول اجلدن استهزا قصد
ایدوب ایدرلر ایدیکه اهؤلاء من الله علیهم من بیننا یعنی بو فقرا
بی حسب ودغوباریه نسب میدرکه بزدم اراغزده حق تعالی حضرتیه اختیار ایتدی
انلره نعمت ایله منت ایدوب بزه ایتمدی مع هذا که بز حسب ونسب اهلی وکثرت
اموال ایله معززلر دکلمیز حق تعالی حضرتی بو نکته لطیفه ایله بونلرك
جوابنده بیوردیکه الیس الله باعلم بالشاکرین بو آیه کریمه نك معناسی بودرکه
حضرت احد کریم نعمتی شول طائفه یه ویرورکه قدرینی بیلوب حقوقنی رعایت
ایدرلر وشکرینی یرینه کتوررلر امدی بو نعمتك حقنی بیلنلر شونلردرکه بزدم
نعمتمزه جان وکوکلدن طلب اولورلر وجمیع مهماتدن تقدیم ایدرلر تحصیلنده اهتمام
کوستروب مشقتنی ارتکاب ایدرلر حاصل اولدقدنصکره شکر ومنت ایدرلر
اول نعمتی معزز ومکرم طوتررلر بو ضعفا وعباد وصلحا وزهاد بزم نعمتمزك قدرینی
بیلوب شکرینی یرینه کتوردکلری ازلده بزه معلوم ایدی اول اجلدن بو نعمته
لایق وبو کرامته مستحق کوروب انلره نصیب ایلدك سزه ایلدك سزلرك
دنیا ایله غنا کوزه اعتبارکز بو قدر احساب وانسابکز بزدم قتمزده محسوب دکلدر
وسزلرك منصب ایله سرافرازکز وحشمت ایله ممتاز اولدوغکز بزدم قاتمزده ملتفت
دکلدر بزدم اعتبار اتدوکمزه استکبار ایدرسز تند وهوا کزه تابع اولورسز
بزم رضامزه تابع دکلسز دین متینی وعلم یقینی وشرع مبینی پیغامبرلردن
قبول ایتمکده تردد ایدرسز اکر سزلرك قاتکزده بزدم دینمزك قدر وقیمتی
اولسه ایدی قبولنده تکلف چکمز ایدیکز اما شول طائفه که سزانده فقرا وغربا
دیو اعتبار ایلمزسز انلر بزدم دینمزه رغبت ایدوب تحصیلنده زحمت چکرلر
بزدم رضامز کوزرلر دنیایه ناظر اولمزلر اقدام ایله اقدام بو طریقی قطع ایدرلر جمیع
شدائد نه متحمل اولورلر بو نعمتك محبتی انلرك قلوبنده مصور نفوسنده متمکن اولمشدر

عمرلرینی بو نعمتک تحصیلنه و بو کرامتک تکمیلنه صرف ایدرلر • حاصل اولدقده نعمتک
شکر سپاس منت بی‌قیاس ایدرلر • امدي بر طائفه که بو نعمت دینیه مخصوص اولمشلردر
حقیقتده انلر حاصل قلدقلری نعمتک قدرینی سائرلردن ارتق بیلورلر زیاده تعظیم
ایدرلر • تحصیلنه سعی بلیغ کوسترلر • اما شول طائفه که بو نعمتدن محرومدرلر حقیقتده
انلرک قتنده اول نعمتک قدری و قیمتی یوق • تحصیلنده سعی اتمزلر • عمرلرینی
اویله مبذول قلمزلر • سائر مواجبلردن تقدیم اتمزلر • امدي اکر شوق ایله علم و عبادته
علماء راشدین • و صلحاء متعبدین کبی رغبت قلسه‌لر ایدي بازارده کسب و کارلرینی
ترک ایدوب مدارسده معرفت و صوامعده عبادته مشغول اولورلر ایدي کورمزمیسن
بعض علمانک بر مسئله مشکلی اوله مدت مدید اکا فکر ایلیوب زحمت و مشقت
چکرلر اکر حق تعالی حضرتی فتح ایدوب اول مسئله‌نک سرینه واقف اولسه بر درجه
سرور و بر مرتبه ده حضور کسب ایدرکه کانه بر اولو خزینه‌یه و یا کنز و کنجینه‌یه
واصل اولدی • و دخی وقت اولور که بر مسئله بش اون ییل تکرار ایدوب اوقیوب
کندو نفسنه جبر و شدت ایدوب صبر ایدر • وقتا که بعون الله اول مسئله قلبنده قرار
طوتسه اول نعمت و عظیم عنایت بیلوب حضرت حق جل و علایه شکر و منت
قلوب • و اول مسئله‌نک سروری ایله دنیادن غنی و اهلندن مستغنی اولورلر
وقت اولور اول مسئله‌یه بر سوقی جاهل و متکلم متکاسل سهولت ایله واصل اولورلر
لکن قتنده قدری اعلا و دخی اجلدن انک ایله افتخار ایلمز وقت اولور که بر حق کلامی
قتنده تکرار ایلمک نفسنه انک رکوب اولیو طاغه باشلر اکر بر بیل حاصل اولورسه
انکسار کوزارین اوچوب سنک ایله کوچک معامله‌یه باشلر • امدي طریق عبادته سالک
و مبلغ طاعته مالک اولنلر دخی مدت مدیده ریاضت ایله اجتهاد ایدوب تقوی ایله
معتاد اولورلر شهوات نفسانیه و لذات جسمانیه‌دن منقطع اولوب شیطان لعین ایله
محاربه و هوای نفس ایله مجادله قلورلر جمیع ارکان ایله عملده اهتمام ایدوب آداب
تام • و طهارت تمام برله ایکی رکعت نمازک اتمامنه اقدام ایدرلر و نیجه ایام حق تعالی
حضرتلرینه تضرع ایدرلرکه انکله صفوت قلب و حلاوت توجه برله بر ساعت مناجات
میسر اولیه شویله که آیده بر کره یا ییلده بر لحظه یا عمرنده بر دفعه نصیب اولورسه
منت عظیم و موهبه جسیم بیلورلر نیجه زمان شکرنده ادرکلرینک حکمت و کیمیا
نجه‌تری اکثر شهوات نفسانیه‌دن منقطع اولدوغی نیم عنبه کتورمز اما شول طائفه که

عبادته طالب و طاعته راغب اولورلر لکن بو عنایت صافیه و طاعت وافیه‌نک
تحصیلنده بر لقمه طعامی ترک اتمک حاجت اولسه و یا بر کلمه‌ء بی‌فایده ترک اتمک مهم
و لازم اولسه یا بر ساعت کوزن اویقودن منع اتمک التزام اولسه اختیار اتمزلر
و بسترلرینی بونلرک دفعنه توجه اتمزلر اکر اتفاقا بر زمانده صفوت ایله طاعت واقع
اولسه انی نعمت عظیم عد اتمزلر حصولنه مسرور اولوب حمد جمیل و شکر جزیل قلمزلر
اما قچن که بر قاچ درهم یا بر مناسب لباس یا بر مطبوع طعام یا بر ساعت حضور ایله نیام
میسر اولسه مسرور اولوب ایدرکه الحمد لله بونک کبی نعمت بزه نصیب اولدی حق تعالی
حضرتنک فضل عظیمی و کرم عمیمی درکه میسر اولدی درلر • امدي بونک کبی غافللر و
طریق حقده عاجزلر و جاهللر طاعت و عبادت یولنده متجردین ایله تجارن برابر اولسه
کرکدر انک چون بو مسکینلر نعمت دینیه‌دن محروم و مغبون قالورلر علماء متجردین
و صلحاء متورعین کبی زمره فائزین • و جمله مهتدین سلکنه منسلک اولمازلر بو
طائفه‌نک دینی یا بنده اقدامنه کوره حضرت ملک کریم نعیم جلیله‌سنی تعمیم ایلدی
بعض مشایخ دین قتنده الیس الله باعلم بالشاکرین آیه کریمه‌سنک معناسی تحصیلی و
فحواسی منفصلی بودرکه ذکر اولندی • امدي شول کمسنه‌لر که حق تعالی حضرتی ویردوکی
نعمتک قدر و قیمتنی بیلوب مقدورلرینی بذل ایدرلر و حاصل اولدقده بنجه شکر
سپاس ایله بو نعمت بی‌قیاسک دوام ازدیادینه لایق و مستحق اولورلر • و ابد الآباد
حضرت رب العالمین قبلندن موائد فائده ایله بو یا فیض تا قتراکیا اولورلر بتفضل الله
و توفیقه اصل ثانی اولدرکه حق تعالی حضرتلری عباده‌دن نعمتی سلب ایلمز الا شول طائفه‌که
ایدرکه قدر و قیمتنی بلمزلر نعمت باری تعالی یه کفران اولورلر عبد شکور اولمزلر • نته کیم بلعم باعور
حالنی حضرت رسول الله صلی الله علیه و سلم حکایت ایدوب بیورورلرکه آیه کریمه ده کلمشدر
واتل علیهم نبأ الذي آتیناه آیاتنا فانسلخ منها فاتبعه الشیطان فکان من الغاوین
ولو شئنا لرفعناه بها ولکنه اخلد الی الارض واتبع هواه فمثله کمثل الکلب ان تحمل علیه
یلهث او تترکه یلهث ذلک مثل القوم الذین کذبوا بآیاتنا • یعنی بو آیت کریمه‌نک
تفسیری بودرکه یا محمد خبر ویر شول کمسنه‌نک حالندن که اکا نعم عظام و ایادی جسام انعام
ایلدک دین امرنده کمال قدرت و مبالغه معرفت ویردک انک ایله رتبه کبیره
و منزله رفیعه کسب ایلدی بر زعم قابوزده جاه عظیم و مقام کریم حاصل قلدی عاقبت
بو نعمتک قدرینی بلمدي دنیای دنیه‌یه مائل اولوب شهوات ردیه‌یه اتباع کوستردی

بیلیک

بونی بیلمدی که مجموع دنیا حضرت حقک قتنده تحت عقبانک اوناسنیک بر سوری
قنادی قدرنسنه یه دکمز در بوکشی محبت دنیا سببی ایله بر درجه یه وارددی که
اکرام ایله اهانتی فرق ایلمز اولوب رفعت ایله ذلتی تشخیص ایتمز اولدی و شول
کلب تمیزه دوندی که اکر حجر ایدوب رد ایدرسک دلیلتی چقاره قاچر اکر ذراعت
ایدرسک اغزینه آجر و دلینی چقاررار و ستوکه هجوم ایدر بونک قتنده اولو احسان
بریان یا راستخوان در تحت اوستنده یاتمق ایله مزبله ده یاتمق برابردر اهدی اول
بنده خسیس الهمه شول کلب دنی خصلت کبی بر دم نعمتک قدرینی بیلمدی و شکرینی
یرینه کتورمدی تربت مقامنده ادب صاقلمدی بصر بصیرتی کور اولدی حیات دنیا یه
مغرور اولدی بو جیفه یه مشغول اولمق سببی ایله بر دم درکاهمزدن مخذول اولدی
سعادت عظمی تحصیل ایتمش ایکن شقاوت دنیایه تبدیل ایلدی بر داغ سیاست
میدانینه کتوروب هیبت ایله نظر قلدق جبر و قهر حکمی ایله کرامتمز خلعتن سلب ایدوب
تلبیسندن معرفتمز سلاحی [بجمیعها] ایلدک ایکی جهانده دخی کلب مطرود و شیطان مردود
رد ایلدک العیاذ بالله من غضب الله بونک حالنه مثال بو در کی سلطان عظیم الشان
بنده لرندن برینی خلعت خاص ایله مشرف و مکرم قلسه و اخص خواصندن زیاده محترم
طوتوب درکاه عالمپناهنده سردار و اولو خدمتکار ایلسه و بونک ایچون بر موضع
شریف و منزل لطیف ده بر قصر جلیل القدر بنا ایلسه ایچنی حور و غلمان و نعمت و کرامتی
ایله تزیین قلسه شاه دیوانندن دولت خانه سنه کلدکده امیر کبیر و معزز و مکرم صفه
صفاده قرار ایلسه کوکلی دیلدوکی احضار اتسه لر خداوندکار قاپوسنده نهاردن
بر ساعت مقداری خدمت ایلسه سازاد قانده کندو سراینده کوکلی دیلدوکی مراد نده
اولسه اول بنده سلطان دیوانینده برسکبان اللوده بر پاره نان کورسه پاکلیک
اغزنده استخوان کورسه کندو کمور کیا بشلسه پادشاه ایکی حالنه پادشاه خلعتینی
تیوب اول اسکبانلردن اتمک دیلسه یا کلیه هجوم ایدوب اغزندن استخوانی آلسه
کندی کمور کیا بشلسه پادشاه انک حالنه نظر اتدکده ایدر که بو سفیه و جاهل مخذول
لایعقل بر دم اکرامنی بیلمز و اعزازمزک قدرینی اکلمز ارقاسندن خلعتنی سلب ایلک
و قاپودن کلب مردود کبی طرد ایلک ارباب دیوان ایچنده حقارت ایله سوروک
دیو بیورر ادمی علماء آخرت خدمت حق جل و علا قتنده بو رسمده در دنیایه مایل اولان
و صلی نک حالی دخی بویله در هوایه تابع اوله لر حضرت حق سبحانه و تعالی انلری عزت و موصوف

٩٤

ایله معزز و مشرف شریعت ایله مشرف و کرم عبادت ایله مکرم قلدقدنصکره شویله کم بو
معرفتک قیمتنی بیلمه لر و شکرینی یرینه کتورمه لر احقر امور و اخس اشیایه
رغبت ایلسه لر تحصیلنده حریص اوله لر بو دنیای دون فانی طالب اولدقلرندن احسن اشیا کوزینه
نعیم کریه دن و حکم شرینه دن اکرم بیلرلر ودخی شول کمسه لر که حق تعالی خصوصیتلریکی
توفیق عصمت و تیسیر طاعت و انواع حکمت و اصناف معرفت ایله تزیین قلور و دخی
مقام عزت و محل شفاعت و منزل کرامت ده معتبر قلور و اکثر اوقاتده نظر
عنایت نهایه غایت ایدوب ناموس اکبر کبی بونلرک ایله مناجات ایدر ودخی ملائکه
سماواته بونلرک ایله مباهات ایدر بونلردن بریسی فحین حق تعالی حضرتنه دعا یه ندا
ایلسه عطا ایدر شفیع اولسه قبول ایدر خاطرنه خطور ایدن اموری دخی ویلمدین
حاصل قیلور حضرت ملک منانک بو بیله لطف و احسانی متواتر اولدقدنصکره
اول نعمتک قیمتنی و اول تحفک رفعتنی بیلمه لر نفس ردیه شهوتنه و دنیای
دنیه لذتنه مغرور اولوب قناعت قلسه لر بونلرک خساستی بر مرتبه ده و دنائتی
بر درجه ده و رذالتی و خباثتی بر منزلده در که قلم تحریر تیز زبان و تقریر لسان
فصیح البیان ایله شرح ایتمک متصور دکلدر و قتا که بو طریقک خطرنی و بو سبیلک
حذرنی معلوم ایتدک ایسه ن دخی بو خطردن حذر و بو کذردن کذر قیل کم
نعمت دین مبین و کرامت علم یقین فهم ایله زخارف اجارف دنیای دنیه یه
طالب و خبائث حوادث شهوات ناثابته راغب اولمقدن احتراز ایله نته کم حق
جل جلاله و عم نواله حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم محمد مصطفی یه بیورر که و لقد
آتیناک سبعا من المثانی والقرآن العظیم لا تمدن عینیک الی ما متعنا به ازواجا منهم زهرة
الحیوة الدنیا یعنی یا محمد سکه قرآن کریم و فرقان عظیم نصیب ایلدک کافرلره
ویردیکمز انواع تمتعات دنیه قوبه یه ملتفت اولماکه متاع دنیا سکا ویردوکمز نعمته
نسبت شئی قلیل و امر ذلیل در امدی بو نعمت اخرت اولو کرامتدر که ابراهیم
علیه السلام آتاسی آزره منت ایلدی قبول اتمدی الله تعالی حضرتی انبیاسنه و اصفیاسنه
منت ایلدی جان و کوکلدن و درون دلدن قبول ایدوب سعادت ابدی و سیادت
سرمدی بولدیلر اما تمتعات حیوة الدنیا حق تعالی حضرتلری درکاهندن دور و حقیر اولان
جبابره و فراعنه و ملاحده و زنادقه و کفره و فجره و فسقه و جهله یه بروجه ایله
مبذول در که بونلرک کرایه اموالی حد و حصردن خارج و حیز احصادن متجاوز در

الله تعالی حضرتلری درکاهنده معزز و مکرم اولن انبیا و اولیا و اتقیا و اصفیا و بدلا
و ابدالار بر درجه ده منع اولنمشلردر که وقت اولور بر لقمه یه محتاج و بر جرعه یه محتاج اولورلر
و حضرت حق جل و علا بونلردن دنیای منع ایتدوککی منت ایلیوب بیورر که انبیای
و اولیای حطام دنیا ایله مبتلا قلمدم نته کم موسی و هارونه علیهما السلام بیورر که
اکر دیلسیدم زینت دنیا ایله سزی اول رتبه ده طوتاردم بر وجه ایله که فرعون کوردکده کندو
شوکتینی و زینتینی اونوده ایدی لکن سزه فضلات دنیای روا کورمزم اولیامی
و اصفیامی نعیم دنیادن صاقلرم شول راعی مشفق دوه سنی مرض عقر ایله مبتلا اولیجق
دوه نک یرینه چوق یکدن صاقندوغی کبی بو حطام دنیادن سزی منع ایلدوکم اهانت
دکلدر بلکه کرامتم سزده مکمل اولماغه عنایت ایدرم شول کیمسنه لرکه آخرتدن
حظلری کامل دکلدر انلره حظوظ دنیا مستکمل در نته کم حق سبحانه و تعالی بیورور فلما
نسوا ما ذکروا به فتحنا علیهم ابواب کل شیء یعنی شول کیمسنه لرکه زرم ایاتلر ایله
منتفع اولمادیلر انلری نعم دنیا ایله مبتلا قلدق قیامت کوننده جمله سی منقطع اولمق ایچون
و دخی بیورر که ولولا ان یکون الناس امة واحدة لجعلنا لمن یکفر بالرحمن لبیوتهم سقفا
من فضة و معارج علیها یظهرون یعنی اکر کافرلرک نعمتنی و رفاهیتنی کوروب
بو خلق دنیایه رغبت و کوزه محبت ایلمک مخافتی اولمسه ایدی کوزه نک بیوتنک سقفنی
کمشدن ایدر ایدک زیرا حق تعالی حضرتلری قتنده کوزه دن ارذل طائفه بو قدر و
متاع دنیادن مبتذل متاع بو قدر بو بضاعت حقیره اول طائفه ذلیله دن دریغ ایلمز
جواد کریم مطلقدر که نفس نفیسه و نقش خسیسه سوق ایدر و هر شیئی مستحقنه لاحق
قلور ایدی سن دخی بو ایکی اوک تفاوتنه نظر ایله کور که حق تعالی حضرتلری اعداسنی
نجه دنیایه مستغرق ایدر و اولیاسنی بو تعلقدن نجه مطلق قلور اکر سکا فقر و فاقه
غالب اولورسه حق تعالی حضرتنه شکر ایله که سنی اولیا و انبیاسی طریقنه سوق
ایلدی اعداسنه نته قلدوغی زخارف دنیایی سندن صرف ایلدی و دخی دین اسلامی
سکا نصیب ایلدوکنه حمد سپاس و شکر بی قیاس ایله که عالمان نعمت کبری و
منت عظمی ایله سنی مشرف ایلدی دنیاده برخوردار و عقباده کامکار ایلدی
اکر برکشی دنیانک ابتداسندن انتهاسنه وارنجه جمیع ازماننی شکر یزدانه صرف
ایله نعمت اسلامک شکرینی اتمام ایده مز زیرا بو نعمتک شکاریتی بو درجه ده درکه
مجموع بحار عالم مداد اولسه و جمله اشجار اقلام اولسه و جمیع نباتات و اشجار حیوانات

زبان اولسه بو نعمتک فضیلتنی بیان اتمه لرندن قطره سنی وکشنده دن برسنی
تمام ایده مزلر کورمزمیسن که حضرت رب العالمین سید المرسلین دین اسلامی
تعلیم و احکام ایمانی تفهیم ایتدوکنه نه وجه ایله منت ایدر و بیورر که ماکنت تدری
ما الکتاب ولا الایمان آیه نه فضلکم وعلمک مالم تکن تعلم وکان
فضل الله علیک عظیما یعنی اول بلمزدک که کتاب نه در ایمان نه در حق تعالی حضرتلری
فضل عظیم و کرم عمیم ایلدی بلمدکلرکی بلدردی و دخی حضرت حق و فتاح مطلق
مؤمن قوللرینه منت ایلیوب بیورر که بل الله یمن علیکم ان هداکم للایمان یعنی الله تعالی
حضرتلری سزه که اوزرکزه منت ایدر دین اسلامه هدایت قلدوق ایله و دخی روایت اولنور که
حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضورنده برکشی الحمد لله علی دین الاسلام
دیدی حضرت رسول الله علیه الصلوة والسلام بیوردی که اکر تحمدن الله علی نعمة
عظیمة یعنی سن ترکه نعمت عظیم اوزرینه حمد ایلدک و دخی یعقوب علیه السلام
بشیر کلوب یوسف بیندن صوردی که یوسف قنقی دین اوزرینه در جواب
و یردی که اسلام اوزرینه در حضرت یعقوب بونی ایشیدیجک الان تمت النعمة
دیدی و دخی علماء آخرتدن مرویدر که حضرت حق قتنده الحمد لله الذی انعم علینا
وهدانا للاسلام کلام شریفندن سوکلو کلام یوقدر و بو ذکردن ابلغ شکر یوقدر
ایدی که صاقن بو نعمت زائل اولمدن و شکرو منندن غافل اولمقدن و دخی جاهل
قلمه مک دین اسلام و جمیع اثامدن عصمت و تقوی سنی جمهور المسلمون که جمهور
علما قتنده معتبر اولان عواقب امور در نته که سفیان ثوری حضرتلری رحمة الله علیه بیورر که
شول کیمسه که دیننده خطادن ایمن اولور سلب ایمان اکه یقین اولور و دخی
بعض مشایخ ایدرلرکه تعجب ایشیدرسین که کفار مخلد فی النار اولور دیرسن و دخی
حذر ایله زیرا که اردن خطا اوزرینه در عاقبت کار و حکم سابقه پروردکار
نیجه در معلوم دکلدر و دخی تقدیر ازل و تورید تحریر لم یزل نه کیفیت ایله در معهودی
معلوم دکلدر ایدی صفای اوقات ایله مغرور اولمه که کدورات آفاتدن مصون
دکلسن و دخی وسعت نعمت و کرامت عصمت الاغنه که عاقبتنده غوامض نعمتدن
مأمون دکلسن نته که ایشیدرسین که ابلیسک عبادتی عاقبت لعنته مبدل اولدی
و دخی بلعم بن باعورک ولایتی عداوته و کرامتی شقاوته منقلب اولدی حضرت علی بن
ابی طالب کرم الله وجهه ایدرکه کم من مستدرج بالاحسان الیه و کم من مفتون
بحسن القول فیه و کم من مغرور بالستر علیه یعنی نیجه کشیلر غرور نعمت ایله مفتون اولورلر

ونیجه‌لر قبول اسلامه و رایج کلام ایله مستدرج اولورلر و نیجه‌لر ستر ذنوب ایله غرور
کسب ایدرلر • و ذا النون مصری رحمة الله علیه دن صوردیلر که اقصای خدعه بنی آدم
نه ایله اولور • بعده بو آیه کریمه تلاوت ایلدی • سنستدرجهم من حیث لا یعلمون
یعنی انلری نعمته مستغرق ایتمک ایله • ورطهٔ هلاکه سوق ایده‌رز • زیرا که وسعت
نعمت سبب نسیان شکر و منت در • و دخی بیلکل که نعمته اقرب اولنلرک
امری اصعب اولور • انبساط زیاده اولدقجه احتیاط زیاده کرکدر • رفیع الدرجات
اولنلر عظیم البرکات اولورلر • بو تقدیرجه سکا لازم در که ضبط احوال و حفظ
اعمال ایدوب • تضرع و ابتهال ایله شکر و منته اشتغال ایده‌سین • و دخی خوف
و رجای بیله ایدوب • عاقبتکی اندیشه ایده‌سین • نه کم ابراهیم ادهم حضرتلری رحمة الله علیه
ایدرلر نیجه امین اولورم که ابراهیم خلیل الرحمن علیه السلام حضرت ملک علامه تضرع
ایدوب دیدی که • واجنبنی و بنی ان نعبد الاصنام • و دخی یوسف صدیق علیه السلام
حق تعالی حضرتنه عرض حاجات ایدوب توفنی مسلما • دیو مناجات ایدر ایدی • و
دخی محمد بن یوسف حکایت ایدر که حضرت سفیان ثوری رحمة الله علیه رحمة واسعة
بر کیجه صباحه دکین کریه و زاری قلدی صوردم که کناهلرک می اغلرسین جواب ویردی که
کناه ایشلمک آسان ایدی الله تعالی حضرتلرینه • اما خوفم اولدر که آخر وقتده تندن سلب
کسوهٔ اسلام و سلب نعمت ایمان اوله دیدی • و دخی سفیان ثوری کاه کمی ایله دریایه
غرق اولا طورر کبی • اللهم سلم سلم دیمکدن خالی اولمزدی • نعوذ بالله الرحمن من سلب الایمان
فی آخر الاوان • بعض علما روایت ایدرلر که انبیادن بریسی حضرت حقدن سؤال
ایدوب دیدی که یارب بلعم بن باعوره بو نجه آیات و کرامات ویردکدن نصکره سبب
نه اولدی که قپوکدن رد ایلدک • جواب کلدی که بونجه نعمتلریمه بر کون شکر ایلمدی
اکر بر کره شکر ایلسیدی ایلک روحنی ایمان ایله قبض ایدردم • امدی بز دخی حضرت
رب العالمینه نره نصیب اولدی که نعم بی غایته و کرم بی پایانه شکر اعلاسی دین اسلام
و توحیدی حق لا ینام در • و ادناسی اماطهٔ اذا در که تسبیح توفیق باخود
مالا یعنی کلامدن عصمتدر • بو نعمته شکر سپاس و منتی بی قیاس ایدلم • متضرع
و سائل و متوقع و مشغول ذکر بو نعمته دوام ویروب قصورنی اتمام ایدیویره
و دخی خدمتی قبول ایلدکدنصکره بزی رد ایله مخذول و اهانت ایله معزول قلمایه زیرا که
اشد بلا و اکثر ابتلا • و اصعب خطرات • و اعظم درکات • عزتدن صکره ذلت • و نعمت

جواب ویردی که افتتاح
الطاف و کرامات
خداوند عالم الابدی اولوب

عقبنجه نقمت • و سعادت اردنجه شقاوت • و هدایت صکنده ضلالت در • نعوذ بالله
المستعان من شر الخذلان بعد الاحسان **فصل** مختصر کلام بو عقوبات کثیره
المخطرات قطع اولنمدقدنصکره • حق تعالی حضرتلرینک منن عظامی • و نعم متتابعه‌سی
نظر ایلمک سنک ایچون تحصیل علم دین • و تکمیل معرفت یقین • و تطهیر اوزار صغار
و کبار میسر اولوب عوایقدن خلاص • و علایقدن استخلاص بولوب توابعدن
مظفر • و قوادحدن اسلم اولورسین • سنکیچون نیجه خصایل شریفه و فضایل
منیفه حاصل اولور • و اکر بو نعمتلرک قیاسنجه شکر و سپاس ایلیوب لسانکله حمد
و منت • و جنانک نیتیله خدمت و عبادت ایلمک • بو شکرک لسانک ایله عصیان
اورته‌سنده حایل اولوب • اعمال باطله‌دن منحرف • و خطرات زایغه‌دن منعطف
اولوب کندو تقصیرکه معترف اولورسین • و شول وقتکه شکرک غفلت
و اعمالک ذلت • و اقوالک فوت واقع اوله • تکرار حق تعالی حضرتلرینه انابت
و طاعتنه عودت ایدرسین • و ایدرسین که یا الهی و سیدی و مولای نته کم
اولده استحقاقم یوغیکن فضلک ایله احسان ایلدک آخر کرمک ایله
انعام اتمام ایله که سنک انعامک عامه و انامه عام در • استعداد ایله عشرت و حظ
اندنصکره حضرت مولایه ندای ایده ایله ندا ایدوب ایدرسین که • ربنا لا تزغ
قلوبنا بعد اذ هدیتنا و هب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب • نته کم
اولیا و اصفیایه تاج و تاج کرامت ایله مکرم • و خلعت هدایت ایله مشرف و حلیهٔ
حلاوت ایله مزین ایدرلر • اندن حرقت فرقت • و وحشت ضلالتدن • و قباحت
بعد و اهانت فضاحتدن • و زوال حلاوت عبادت • و سبب مرفقتدن خوف
ایدوب حضرت رب العزته استعاذه ایله آل قالدوروب تضرع و ابتهال
ایدرلر • و خلوتلرنده مناجات ایدوب • ربنا لا تزغ قلوبنا آیهٔ کریمه‌سنی
ورد لسان • و ذکر جنان ایدرلر • بو آیهٔ کریمه‌نک معناسی سعادت ایمانسیبی
ای بندهم زینهار کوکلمزی باطل اشلره مایل قیلمه سندن نیجه نعمتلر کورورز
دخی زیاده‌یه طالب اولورز • زیرا که سن جواد کریم سین • و وهاب عظیم سین
نته کم ابتداده کثرت انعام ایله مکرم قلدک انتهاده دخی اتمام نعم ایله مغتنم قیل
و دخی بیلکل که حضرت رب العالمین عباد و مؤمنینه اول امرده اهدنا الصراط
المستقیم دعاسنی تعلیم ایلدی • بونک معناسی بودر که یارب بزی صراط مستقیم اوزره

ودینی قویم اوزرینه ثابت و راسخ ایده و دخی بیلکل که بو طریق خطر عظیم و غلا
اولدوغی جهتدن باب حکمتده اعلم اولنلر بونک علاجنه زیاده اهتمام ایدرلر
و دخی علی وجه الاجمال مصائبی التی قسم قلورلر بری تنگدستلق وبری
پیر کلده فقیرلق وبری جوان ایکن عورت اولمق وبری بصیر ایکن کوزسز اولمق
وبری معروف ایکن مجهول اولمق بری اوزاردن نفکره انکار اتمک ذر العیاذ بالله
و دخی ایدرلر که هر مصیبته عوض واردر مصیبت محض دکلدر لکن حق تعالی
حضرتلری درکاهندن مردود اولمق مصیبت صرف و ذلت محض در و قنا که
بو عقبایی قطع ایدوب بو نعم عظامک شکرینه وجه مشروح اوزره یرینه
کتورمک حق تعالی حضرتلری سنی توفیق ایله موفق و تأیید ایله مؤید قلور و
امید ایندوککک نعمتدن زیاده نعمت ویرر و بو عقبۀ خطیره دخی قطع ایدوب
بو منزلت ایکی گنجینه‌یه ظفر بولورسن بری تیسیر طاعت وبری یا موکوله استقامت
و بو گنجینه‌لرک ایچنده ایکی گوهر لطیف بولورسن بری قید نعمت موجود وبری
صید نعم موعوده در بو تقدیرجه سکا انعام اولنان نعم جلیله قائمده ثابت و راسخ
اولوب نوتندن خائف و زوالندن راجف اولمزسن بعده ابد الآباد
سلطان قاهردن و طول املی قاصرلردن اولورسن همیشه عالملردن و عاقللردن
و تائبلردن و عاملردن و ناصحلردن و خاشعلردن و متقیلردن و متوکللردن
و مفوضلردن و زاهدلردن و مخلصلردن و راضیلردن و راجیلردن و
خائفلردن و صابرلردن و شاکرلردن (ذاکرلردن) اولورسن بو جهدن حکمه مستقیم اردن
و صدیقلردن اولورسن بعون الله تعالی و توفیقه اگر سؤال اولنورسه که بو طالب کتاب
شده بو اولوک صعوبتی بو درجه‌ده اولیجق ابنای دنیادن معبوده عابد
مقصودینه واصل آنه نولوب زیرا که بو قدر مؤنتکه قادر اولمق متعسر
و بونجه شرایطی رعایت ایلمک جدا متعذر در جواب ویرورزکه کرچک ایله در
بو اجلدن حق تعالی حضرتلری قلیل من عبادی الشکور دیدی زیرا که اکثر ناس
شاکر دکلدر و نعمتنه تعشق ایدوب بلمزلر لکن صاحب هدایته یسیر در
زیرا که جمله امور عبده مفوض دکلدر بلکه عبده لازم اولن سعی اجتهاددر سائر
امورده مولا نصیر بالعباد در توفیق هدایت و کمال عنایت ایدر نتکیم بیوردی
والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا تا که عبد ضعیف و چاکر نحیف کندی بازرین

واجب اولن اموری قدرتی یتدوکی قدر اقامته قائم اوله حضرت خداوند کریم
دانا و توانا ایکن حاشا و کلا که اول بنده‌یی فرومانده‌یه کمال عنایت و توفیق طاعت
و حسن هدایت قلبیه لکن حضرت حق و نیاز مطلق غنی در شکور اولمیلری دوام نعمت
و ازدیاد و رفعت ایله مسرور ایلمز اگر سؤال اولنه که عمر قصیر و صبر قلیل عقبات شدائد
چوق و مصائبه نهایت یوق بو عمر قصیر ایله بو امور کثیره نیجه میسر اولور که عقباتک
شدائدینه علی الانفراد اجتهاد ایده‌لر جواب ویرورزکه بونکبی تکی شبهه علیل و سو
و نهایت سقط در زیرا که حق تعالی حضرتلری کزیده قلدوغی بنده‌یه مشکل آسان و تعسیر
تحویل ایلیکیدر اولور بر درجه‌ده سالک قطع منازل قلوب مطلوبه واصل
اولدقدنصکره ایدر که بو سبیلک مسافه‌سی قصیر و شرائطی یسیر ایمش بر
منکر اندوکزکبی دکل ایمش و بالجمله بو امورده همت قویه و نیت صحیحه ایله اقدام تام
ایدنلر وقت اولور که بر ساعتده بلکه بر لحظه‌ده قطع و راسخ قلوب طریقتی تصوفده
راسخ اولورلر کرچه بعضیلر جمعه‌ده و بعضیلر بر آیده و بعضیلر بر بیلده قطع ایدرلر
و بعض مسکالی وهم سکا سال التمشده و تمشده قطع ایدرلر الحاصل توفیق خاص ربانی
و عنایت سابقه اسی یتیشدوکی اوردینده همت عالیه ایله مجتهد و محل حسن
نیت ایله معتقد اولنلردر کورمزمیسن اصحاب کهف که ملک دقیانوس ده
ترک ایله تغیر احوال و اقوال کوروب اندن اعراض ایدوب دیدیلرکه ربنا
رب السموات والارض بوندن معرفت حاصل اولوب بصیرت اوزره اولدیلر
بو طریقی بر ساعتده حتی یقین اوزره قطع ایتدیلر و بو یرینه خطاب ایتدیلر که
فأووا الی الکهف ینشر لکم ربکم من رحمته ویهیئ لکم من امرکم مرفقا یعنی کافرلردن
عزلت ایدوب مغاره‌یه کیرک حق تعالی حضرتلری سزه رحمتنی بسط ایلیسون و مهمکری
مهیا ایلسون دیدیلر بو بشو زمانده بونلر مفوضلردن و متوکللردن و مستقیملردن
اولوب بر ساعتده بو مراحل بلکه بر لحظه‌ده مقصوده واصل اولدیلر و دخی
کورمزمیسن سحره فرعونی که موسی علیه السلام معجزه‌سین کوروب آمنا برب العالمین
دیو ایمانه کلدیلر بو سبیلی بر لحظه‌ده قطع ایدوب عارفلردن و مخلصلردن
و صابرلردن و شاکرلردن و حضرت حقک لقاسنه مشتاقلردن اولدیلر و ندا
ایدوب لا ضیر انا الی ربنا منقلبون دیدیلر و در دوسائی شهدا اولدیلر و دخی
ندا ایتدیکه ابراهیم بن ادهم حضرتلری سلطنتی ترک ایدوب بو طریقه سلوک ایدوب

بلغدن نامردبه وارنجه بر رتبه کسب ایلدی که شهره کیر ور ایکن بر کشی کوردیکه بالی
کوپه بیدن دوشه یورر ابراهیم اول کشی یه بر کره طور دیدی اول کشی
هواده معلق قالوب یره دوشمدی واردیلر سهولت ایله اندردیلر هیچ
ضرر کلمدی ودخی روایتدرکه رابعه عدویه بر قاری جاریه ایدی بصره
شهرنده بازارده صاتمق ایچون کزدردیلر قارلغندن کمسنه رغبت ایلمدی
آخر بر تاجر رحمت ایدوب یوز اقچه یه صاتون الدی آزاد ایلدی اول دخی
طریق عبادتی اختیار ایلدی بونک اوزرینه بر ییل کچدی بر مرتبه یه واردی که
بصره نک عالملری و عابدلری کلوب زیارت ایدوب دعاسندن مستمد اولورلر
واما شول طائفه که حضرت حق سبحانه وتعالی انلره عنایت و توفیق و هدایتی یولداش
ایلمدی انلر نفسلرینه توکل ایدوب وقت اولدی که بو عقبه لرک برشعبه سنده
نیجه ییل اکلندیلر اخر قطع ایده میوب کریه وزاری قلوب و ندیر که بو سبیلک
سلوکی بر درجه ده مشکلدر که انک شدایدینه متحمل اولمق ممتنعدر آخر الامر بو طریقدن
عزلت اندیلر ذلك تقدیر العزیز العلیم اکر سؤال اولنورسه که بو ایکی طائفه رتبه عبودیتده
مشترک ایکن بری توفیق حاصل مختص و بری حرمان و خذلان ایله مختص اولمغه
سبب ندر جواب ویرورزکه شول کمسنه لر که بو سؤال اوزره سؤال ایدرلر
انلر حضرت ملک متعال سرادقات جلالنی دق ندا ایدوب بیورلرکه ربوبیت
اسرارینه و عبودیت اطوارینه فکر ایله مقام ادبدن تجاوز ایلیه نیم اشلدوکی
سبب صورمه که لا یسئل عما یفعل وهم یسئلون یعنی حق تعالی حضرتلرینه اشلدوکی
صورلمز خلق اشلدوکندن صوریلور محصل کلام حضرت جلیل وجبار ملکنده فاعل
مختاردر یفعل ما یشاء و یحکم ما یرید الوهیتنده کمسنه نک اشتراکی یوقدر که
اعتراض ایلیه ودخی وزیری و مشیری یوقدر که کندی رأیی ایلیه بر کشی یه جبر
ایدوب صاتقلیوب اسرار الوهیته دخل ایتمیه نته کم ابن عباس رضی الله تعالی عنهما
یعنی حق تعالی
حضرتلری مبهم قلدوغنی ابهام اوزرینه قویک ترک ایدک بیان ایلدوکنی بیانی اوزره
تابع اولک امدی بو طریقک قطعنده سالکلرک تفاوتی قیامت کوننده صراط
عبور ایلین خلقک تفاوتی کبی در بعضیلر واردر که صراطی برق خاطف کبی کچرلر
بعضیلر ریح عاصف کبی کچرلر بعضیلر مرغ طائر کبی کچرلر کیمی فرس جواد کبی کیمی
یوریو یوریو دکیمی سورنیو سورنیو کیمی جهنم اوزرینه اصیلدر کیمی کچر ایکن اودن

چنکال ایله چکوب جهنمه براغورلر بو ایکی طریقک برینه طریق دنیا و برینه طریق آخرت
دیرلر بو طریق اخرت انلره متعلق درکه بو طریقک احوالنی بصر ایله کوریلور و طریق
عبادت قلوبه مخصوصدر که بونک احوالی بصیرت ایله مشاهده ایدرلر طریق عبادتی
سرعت ایله قطع اتمیلر طریق اخرتده دخی بلچی اولورلر اخرتده صراطی برق کبی چنکل
ایله منجذب اولوب جهنمه طرح اولنلر اثنای سلوکنده شیطانه وهوایه تابع اولوب
منقطع اولنلردر والله اعلم واحکم فصل بو فصل بر نیجه نکته یی مشتملدر بو سبیل
جلیل علوی منهاج معراج اخروی طرق ارضیه و سبل دنیویه کبی قوت جسمانیه
واقدام حیوانیه ایله قطع اولنمز بونک قطعنده مسافه طویله کبی زمان طویله
احتیاج اولنمز بلکه طریق روحانیدر قلوب انسانی ایله افکار صحیحه و افکار دقیقه
وعقاید خالصه و مشاهده یقینیه ایله قطع ایدر بونک اصلی نور سماوی و نظر
الهی در که سالکلرک قلوبنده واقع اولور کاه اولورکه بر کره نظر ایدوب
جمیع احوال جبروت و اسرار ملکوته مطلع اولورلر عقل کل کبی مجموع ذرات
کائناتی مشاهده ایدرلر منظورلری حضرت خلاق کائنات و عبرت نمای حقایق
موجودات اولورلر حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک کبریاسنی و عظمتنی و کمال قدرتنی
ودخی جمله اشیا و مقالید ارض و سموانک دست تصرفنده و قبضه ارادتنده
اولوب عالمده اندن غیری متصرف یوق ایدوکنی علی وجه الیقین مشاهده
ایدرلر معبود بالحق و مفیض مطلق اول ایدوکن بیلورلر اندن غیریدن بالکلیه
منقطع اولورلر هر نه ایشلرلر ایسه انک ایچون ایشلرلر و هر نه امید ایدرلر ایسه
اندن اومرلر بو مخلوقاتک وجودی و عدمی انلر قتنده برابردر لکن بو طریقه سالک
اولوب مرتبه مذکوره طالب اولنلردن بعضیلرینه روادرکه همت قاصر و اجتهادی
قاصر اسلوبنده جابن و سلوکنده سست اوله دخی چلدن وقت اولور نور سالک
سنی ایدر بو دریادن بر قطره دیو عالمدن بر غونه میسر اولمز بعضیلر اولورکه تجلیدن
نور حجب ظلمانیه رفع ایدرلر و بعضیلر اللی ییلده بو نوردن مقتبس اولورلر و بعضیلر
بر ییلده بو مرتبه یه بولورلر و بعضیلر بر آیده و بعضیلر بر هفتده و بعضیلر بر لحظه ده
مطلوبه واصل اولورلر الله تعالی حضرتنک حسن توفیقی و کمال عنایتی ایله نکم
عابدلر اوزره واجب اولن اولدرکه عبادتلرنده اجتهاد ایدهلر سائر احوالی
ذو الجلاله اصمرلیه لر الله تعالی حضرتی قتنده امر مقسوم مقرردر ملکنده متصرف اولدیجه

اگر سؤال اولنه که بو امرک تقاضاسی نه در اولدوغی اجلدن خطر عظیم والمی محکم در
سی واجبه‌ده اعتقاد و اعتماد بو قدر و عبد ضعیفک اعداسی چوق در الله تعالی حضرتلرینک
عنایت اولمیجق تحصیل شرائط و تحمیل علمدن نه حاصل اولور جواب ویریلور که فی الواقع
بو طریقک خطری و بو سبیلک حذری حد و حصردن خارج و حیز احصادن
متجاوز در کسب اعمال تحصیل آمال وکلار مطبخ خزانه‌سی تقدیر ربانی و تدبیر سبحانیدن
دخی بارقهٔ سابقهٔ لطف ازل و شارقهٔ عاقبت حکم لم یزل در لکن عباد صحیح الاعتقاد
سی واجبه دایما مأمور در عباده واجب اولان بودر که امره امتثال و نهیدن
اجتناب ایدوب باقی اموری حضرت واهبه احاله‌لر که اول بیلور و هر نه
دیلرسه اول ایلر یفعل ما یشاء و یحکم ما یرید و بو معنایه آیاتده اشارت ایدوب
حق تعالی حضرتی بیورور که لقد خلقنا الانسان فی کبد یعنی تحقیق آدم اوغلانی
زحمت و مشقت ایچون خلق ایلدک و دخی بیورور که انا عرضنا الامانة علی السموات
والارض والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان انه کان ظلوما جهولا
یعنی سموات و ارض و جباله تکلیف فرایضی و تحمیل شرایعی تکلیف ایلدک و ایتدک
هر کم قبول ایدر و حقوقنی یرینه گتورر ثواب عظیم ویررز والا عذاب الیم ایلرز
بونلر قبولنده ابا ایلیوب دیدیلر که امرکه مسخرز و حکمکه مطیع و منقادلرز
لکن بو امانتی گتورمکه و حقوقنی یرینه گتورمکه قادر دکللرز بزه نه ثواب گرک
و نه عتاب گرک دیدیلر اندن آدمی خلق ایلدک و بو امانتی اکا عرض ایلدک
ثوابه طمع ایلیوب قبول ایلدی عاقبتنی فکر ایتمدی نفسنه زحمت اختیار ایلدوکی
جهتدن جهول اولدی حقوقنی رعایت ایده‌مدوکی سببدن ظلوم اولدی و دخی
حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورور که لو علمتم ما اعلم لبکیتم کثیرا ولضحکتم قلیلا
یعنی اگر بن بلدوکمی سز بیلورسکز چوق اغلارسز آز گولرسز دیدیلر و دخی خبرده گلمشدر
آسمانده هر زمانده بر منادی ندا ایدوب ایدر که لیت الخلایق لم یخلقوا ولیتهم
اذ خلقوا علموا لما ذا خلقوا ولیتهم اذ علموا عملوا بما علموا یعنی نولا ایدی مخلوق خلق
اولنمایایدی چونکه مخلوق اولدیلر نولا ایدی بیله‌لر ایدی نه ایچون خلق اولندیلر
و چونکه بیلدیلر نولیدی که بیلدکلریله عمل ایده‌لر ایدی و دخی ابو بکر صدیق رضی الله تعالی عنه
ایدر دی که نولیدی یاشل چوپ اولیدم بنی دواب ییدیدی عذاب قورقوسندن
خلاص بولیدم و عمر بن خطاب حضرتلری بیورور که هل اتی علی الانسان حین من الدهر

لم یکن شیئا مذکورا آیهٔ کریمه‌سنی تلاوت ایدوب ایدردی که نولیدی
اول حال اوزره تمام اولیدی بو آیتک معناسی بودر که تحقیق دهردن
بر زمان وار ایدی که انسان اول زمانده انسانیت ایله مذکور و بشریت ایله
مشهور دکل ایدی و دخی ابو عبیده رضی الله عنه ایدر دیکه نولیدی بن بر
قیون اولیدم اهلم بنی بوغزلیوب ییه‌لر ایدی بر دخی وجوده گلمیدیم
و وهب ابن منبه ایدر بو خلق احمقلردر اگر احمق اولمسه‌لر ایدی یدکلری طعام
ایچلرینه سیکمزدی فصل فضیل ایدر مقرب ملکلره و مرسل
پیغامبرلره غبطه ایلمزدم زیرا که بونلر قیامت گونینی مشاهده ایدرلر لکن
مخلوق اولمیانلره غبطه ایدرم که قیامت قورقوسن چکمزلر و عطای سلمی
رحمه الله تعالی ایدر اگر بکا اود یاقه‌لر ایدی کم شول کمسه که کندو نفسنی اول اوده
القا ایدر لا شک یانوب اولوب عرصات قیامتی گورمز اول اوده نفسنی
القا ایدن بن القا ایدر ایدم و قورقارایدم که ناگاه اول اوده یتشمدن اولم
اول مرتبه‌دن محروم قلم ایدی بو احوالک زحمتی و بو اقوالک شدتی اول درجه
درکه انبیا و اصفیا و اتقیا بو معنایی تصور و بو فکره تفکر ایدیجک قلوبی
متحیر و نفوسی متضجر اولور زیرا که بو بر امردر که حضرت خداوند حکیمک
علم قدیمی سبقت ایلمشدر بو بلانک حیله‌سی و بو قضانک چاره‌سی
اولدر که عبد بیچاره و بنده آواره عبودیت امرنده مجهودنی مبذول ایلیوب
معبودینه اطاعت و مولاسنه عبادت قیله و دخی حبل متینه و قرآن
مبینه اعتصام ایدوب حضرت ملک علامه تضرع تام و ابتهال تمام ایلیه و جود و
وعد کریم و فضل عظیم مقتضاسنجه عنایت و رحمت قیله اما شول سنک کلامک
غفلت ابنامک که سن بکا اشام ایدوب دیمش ایدک که حق تعالینک علم ازلیسی
اولمیجق تحصیل علمدن نه فایده حاصل اولور ادبا بو سنک کبی ملاحظه فضیحه
غفلت عظیمه‌دن و حماقت قبیحه‌دن صادر اولور و دخی عمل خیرک قدر
و قیمت و برکتی حاصل اولور بلکه بو مقامده سکا لایق و آداب
عباده موافق کلام بودر که ایده‌سن که بر عبد ضعیفک عبادت قلیله‌سی
و خدمت رقیه‌سی بو نجه مرادات جلیله‌یه نتیجه و وسیله اوله بیلورکه عبدک
معبودندن مقصود ایدندوکی اشیانک ادناسی ایکی امردر بری

ایکی جهانده جمیع آفتلردن سالم اولمقدر دیری دنیاده وعقباده تاج سلطنت
وخلعت کرامت بولمقدر امدی سلامت دنیا حدنده مرتبهٔ عظمی در زیراکه
بو دنیای غداره بر وجه ایله مکاره درکه ملائکه مقربین بونک مکرندن ایمن دکللر
نته کم هاروت ایله ماروت بو دنیا ابتلاسی ایله مبتلا اولدیلر واقعه یه اوغرادیلر
روایتدرکه برکشی وفات اولدقده روح آسمانه عروج ایتدکده ملائکه سموات
تعجب ایدوب ایدرلرکه بونجه نجات بولدی شول دار پر شرردن که بر قوم
اختیار ایتدک اول دار آمده اختیاری فاسد اولوب بلایه گرفتار اولدیلر ودخی
سلامت آخرة بر موهبه کبری درکه سلامت دنیا انک قاتنده دانه خردلدن
ادنی در زیرا اشد اهوال آخرت واهوال قیامت بر درجه ده درکه انبیا و
اولیا عرصات میدانی کوردکده ایشتدی هر بریسی نفسی نفسی لا اسألک
الیوم الا نفسی دیرلر وحضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیوررکه
لوکان للرجل عمل سبعین نبیا لظن انه لا ینجوا یعنی بر کشینک یتمش نبی قدر
عبادتی اولسه ینه جازم دکلدر که قیامت کوننده سالم اوله امدی بر کشی
دنیا فتنه لرندن خلاص اولوب قیامت قورقولرندن نفسنی استخلاص ایتمک
بو عبادت حقیره وخدمت یسیره ایله امور عجیبه واحوال غریبه دن دکلمیدرکه
بو محقره استعظام ایدیبا دیه لرکه حق سبحانه وتعالی حضرتندن عنایت اولنمیجه
تحصیل شرائط وتکمیل عملدن نه فایده حاصل اولور اما عبودک ایکی عالمده سلطنت
وکرامت طلب ایتدوکی بودرکه صاحب ولایت اولمق استرادی بو دنیاده
پادشاه اولیاء الله در زیراکه الله تعالی حضرتلرینک قضاسنه راضی وحکمنه
تسلیم اولن اولیایه بر وبحرک جمیع ساکنی بر پایه در قرب وبعد بونلره
نسبت بردر اشجار واحجار بونلرک قتنده دینار ایله برابردر وجن وانس
و وحوش وطیور بونلره مسخردر خاطرلرندن نه کچسه اوکلرنده حاضر
ومهیا کورورلر بونلر حضرت حق جل وعلا دیلدوکندن غیری نسنه دیلمزلر حق تعالی
حضرتلرینک دیلدوکی خود البته واقع وحاصل اولور ودخی بونلر حضرت حقدن
غیری کمسنه دن قورقمزلر اما حق تعالی حضرتلری بونلره بر هیبت ویرورکه جمیع خلایق
بونلردن قورقرلر ودخی بونلر حضرت حق سبحانه وتعالیه خدمت ایدرلر و
جمیع عالم بونلره خدمت ایدرلر مثلا ملوک دنیا قچن بر بلایه گرفتار اولسه

بونلردن استمداد ایدرلر دبونلر حق جل وعلادن غیریدن استمداد اتمزلر بونلرینه
دنیا پادشاهلرینه مهتر اولمزلر زیراکه اعوان وانصاره محتاج اولدقلری اسبابدن
دنیایه طالب وخزانه دارضه راغب لردر اعدای اقویدن خوف واحتیاط ایدرلر
اشراره مدارا واخیاره مواسات ایلیورلر اگر علما سلطنتنده قرار ایدرلر
روایتدرکه ابراهیم بن ادهم سلطنتی ترک ایدوب کتدکدنصکره بکلری جمیع
اولوب انی استیوکتدیلر آخر دریا کنارنده بولدیلر ینه تخته دعوت ایلدیلر
ابراهیم اندن اگنه سن دریایه اتدی وبکلرینه ایتدی بنم سوزومی قبول
ایدهلم کلک بو اکنه یی دریادن چیقرک بونلر حیرت ایله قادر دکلز دیدیلر پس
حضرت ابراهیم دکز بالقلرینه ندا ایتدی جمیع بالقلر بربیک ایاغینه اکردیوب
دریا کنارینه کلدیلر ینه بیوررسز دیدیلر ابراهیم حضرتی بیوردی که دکزدن اکنمی
چیقرک درحال حاضر کتوردیلر پس ابراهیم بکلرینه ایتدی سز دعوت ایتدوککز
سلطنتمی ایلرودر یوقسه بومی زیاده در بکلر بو کرامتی کوردکلری ایاغینه دوشوب
دعا استمداد ایدوب هر بری نالان وکریان دوتوب منزللرینه کلدیلر بو
معنادن ظاهر اولدیکه دنیا بکلری حقیقتده اولیاء الله در اما سلطنت آخرت
ودخی بونک ایدوکنه دلیل بودر که حق تعالی حضرتلری بیوررکه واذا رأیت ثم رأیت
نعیما وملکا کبیرا امدی شول ملک که حضرت حق کبیر دیه وملک دنیایه حقیر دیسه
بو ایکی ملکک تفاوتنی قیاس ایله امدی بلکه مجموع دنیا حق نظرنده شیء
قلیلدر بو شیء قلیلدن انسانه نصیب اولان اقل قلیلدر ابنای دنیادن
بریسی بو شیء قلیلی تحصیل ایتمک ایچون وقت اولورکه ملکنی بذل ایدر ومقدورین
صرف ایدر عمر عزیزنی خرج ایدر بوقدر تعب ایله بو اقل قلیلدن الکا برشیء
یسیر ویررلر ویردکلری زمانده دخی نیجه ذللو منت ایدرلرکه خرج ایلدوکی
کرایم اموالنی وعمر گران مایه سنی الکمزلر بلکه ویردکلری نسنه یی استکثار ایدرلر
ناسک کیمی غبطه وکیمی حسد ایدرلر امدی بو امر محقر بوقدر زحمت ایله میسر
اولدوغی یرده شول کسنه که دار نعیمده ملک کبیر ومقام کریم طلب ایدر
ایکی رکعت نماز یا ایکی درهم صدقه یاخود ایکی کون صایم یا ایکی کیجه قائم اولمق
چوقمیدر حاشا وکلا که برکشینک بیک بیک نفسی اولسه هر نفسنده بیک روحی اولسه
وهر روحنده بیک بیک عمری اولسه مجموعنی بو مطلوب شریفه ومقصود حقیقه
بدل ایلیه

دوخی بونلرک تحصیلنده انواع شدائد واصناف مکائده کوروب اندنصکره
مطلوبنه ظفر بولسه بو نعمت عظیمه یه ورتبت جسیمه یه نسبت مذکور اولان
امور حد نفسنده امر محقردر وکار مختصردر زیراکه مشایخ دین رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین بیورمشلردرکه اخلاص ایله خدمت وتقوی ایله طاعت قلنمدیغی
حق سبحانه وتعالی حضرتی قرق کرامت ایله مکرم قلور یکرمیسی دنیاده ویکرمیسی
عقباده ویرور بو قرق کرامت که ذکر اولنور بونلر کلیات کرامتدر
هر برینک تحتنده برنیچه جزئیات واردر اما دنیاده ویریلن یکرمی کرامتک
اولکی بودرکه عبد مخلص مادام که حق تعالی حضرتلرینک ذکرنده در وثناسنده در
حضرت حق وفیاض مطلق اول عبدک ذکرنده وثناسنده در اکر ملوک دنیا سنی
مدح وثنا ایله بر رتبه ده سرور کسب ایدرسن که شرح وبیانه صیغمز حضرت
رب العزة سکا ثنا ایلدوکی مدة عجبدرکه روحکی فدا ایلرمیسن ایکنجی اولدرکه حق تعالی
حضرتلری سندن راضی وشاکر اولوب کرمی ایله سنی تعظیم وتکریم ایدر اکر
بر مخلوق ضعیف ونحیف سکا تعظیم وتکریم ایلسه نه دورلو فرحناک اولورسن
سکا خود اکرام وتعظیم ایدن اله الانام در فافهم اوچنجی اولدرکه حضرت حق جل وعلا
محض لطفندن سکا محبت ایدر اکر بنی مخلوق یا خود ادمزادلر سکا محبت ایلسه انک ایله
افتخار ایدرسن حق تعالی حضرتلری محبت ایلسه خود مطلوب عالم ومحبوب بنی ادم
اولورسن دردنجی اولدرکه سنک ایچون وکیل اولوب امورکی تدبیر ومهماتکی
تحصیل ایدی ویرور بشنجی اولدرکه جمیع احوالده رزقکه کفیل اولوب هر طرفدن
احسن وجه ایله توجه ایدر التنجی اولدرکه سکا انیس اولوب وحشتکی ازاله ایدر
وتغیر وتبدلدن سنی حفظ ایدر یدنجی اولدرکه سنک ایچون سلطان نصیر اولوب
سکا عداوت ایدنلرک عداوتنی دفع ایدر سکزنجی اولدرکه سکا عزت وشرف
ویروب خدمت دنیا ذلتنی سکا لایق کورمز بلکه ملوک دنیا سکا خدمتکار
اولا وغنه راضی اولمز طقوزنجی اولدرکه سنی عالی همت قلور زخارف دنیایه
ملتفت اولمزسن نته کیم رجل عاقل ملاعب صبیانه وملاهی نسوانه ملتفت اولمز
اوننجی اولدرکه سنی خلقدن غنی ودنیا اهلندن مستغنی قلور قلبکه فرح ومعیشتکه
وسعت کلور دنیانک وجودندن فرح وعدمندن ترح حاصل اولمز اون برنجی اولدرکه
قلبکه نور هدایت ومعرفت وحکمت حاصل اولور بر وجه ایله که عمر مدید وعهد بعید

ایچنده ریاضت چکنلر اول مرتبه نک عشر عشیرنی تحصیل وتکمیل ایده مزلر اون ایکنجی
اولدرکه انشراح صدر وانفتاح قلب حاصل اولور بر درجه ده که مصائب
حدثان ومکائد دوران ومکاره ووساوس ومؤنت ناس سنی تضییق
ایدوب اضطراب ویرمز اون اوچنجی اولدرکه سنک ایچون مهابت حاصل اولوب
جمیع اخیار واشرار سکا خدمت وعزت ایدرلر فراعنه نک وجبابره نک
قلوبنه هیبت وخشیت دوشوره اون دردنجی اولدرکه محبوب القلوب
اولورسن جمیع نفوسک قلوبنه سنک محبتنک حلول ایدر سکا میل ایلکله جمله نک
مجبول کوررسن اون بشنجی اولدرکه سندن خلقه برکت عائد حاصل اولور
تشکلدن قوتلکدن وفقلکدن صحتلکدن ولباسکدن وبقیه دعک ظفر اولان
مستفید اولورلر حلکه اولدکدنصکره قبرک ترابندن تبرکا وتیمنا مستمد
اولورلر اون التنجی اولدرکه زمین وزمان بلکه مجموع ارکان کون فکان سکا
مسخر اولور دیلرسک دریا یوزنده یورورسن دیلرسک هوا یوزنده
اوچرسن ودیلرسک طی مکان ایدرسن یوز ییللق طریقی بر ساعتده
قطع ایدرسن دیلرسک بسط زمان ایدوب یوز ییلده حاصل اولاجق امری بر لحظه ده
ایشلرسن اون یدنجی اولدرکه جمیع حیوانات سکا مسخر اولوب وحوش
وطیور سباع وبهایم سکا مطیع ومنقاد اولورلر وحتی سنکا ایله الفت
طوتوب سباع ملایمت ایدوب امرکه مطیع اولورلر اون سکزنجی اولدرکه مفاتح
ارض سکا عرض اولنور دیلرسک ایاغک یره دکرسن کنز چیقوب خزینه لر
اقرسک نزول نعمت ایدر اون طقوزنجی اولدرکه حضرت حق سبحانه وتعالی
ایله خلق اورتاسنده وسیله اولورسن سن حقدن مستفیض اولورسن
خلق سندن مستفیض اولورلر سن حقدن خلق سندن مستمد اولورلر
وبالجمله برخلق وجاهنک برکاتنده حضرت حق قتنده حاجتلری روا اولور
یکرمنجی اولدرکه مستجاب الدعوة اولورسن هر نه دعا ایدرسک حضرت
مولا قتنده مقبول اولور شفاعت ایدرسک قبول اولنور بر جبل عظیمه
الک ایله اشارت ایلسک یرندن زائل اولور وقت اولورکه خاطرکه خطور
ایدن الک ایله اشارت ایتدن ودلک ایله سویلمه دن دفعی حاصل اولور
بو مذکور اولان امور کرامات دنیویه در اما کرامات اخرویه نک اولکی بودرکه

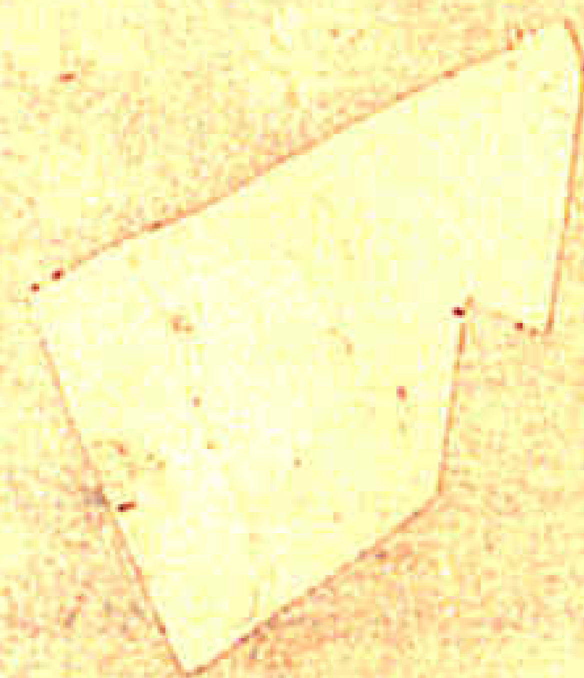
سنك اوزرنه که سکرات موت آسان اولورکه بو سکرات موت اول
قدر انبیا و مرسلین صلوات الله علیهم اجمعین انك شدتندن خوف ایدوب
تضرع ایدرلر یا رب بزم اوزریمزه موتی آسان ایله دیرلر ایدی بلکه بو سکرات
موتی حق سبحانه وتعالی حضرتلری دیلدوکی قوللرینه وجهله آسان ایدرکه تسلیم روح
اتمك اکه آب زلال ایچمك کبی کلور نته کیم بیوررکه الذین تتوفیهم الملائکة طیبین یعنی
تتوفلرکی ملائکه رحمت متوفی قوللرانك حالی کورنجکلر ایکنجی اولدرکه ایمان و معرفت اوزرینه
ثابت اولورسن صاحب ورع اولنلر بوندن خوف ایدوب کیجه وکوندز اغلیوب
تثبیت ایمان طلب ایدرلر حق تعالی حضرتلری دخی بونلره منت ایدوب بیوررکه یثبت الله
الذین امنوا بالقول الثابت فی الحیوة الدنیا وفی الآخرة بو آیه کریمه نك تفسیری نتایجده
تحریر اولندی اوچنجی اولدرکه حضرت یزدان سکا روح ریحان ارسال ایدوب بشارت
رضوان ایله سنی مسرور ایده نته کیم بیورر الا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة
التی کنتم توعدون یعنی قیامت قورقوسندن وجهنم عذابندن وزبانیلر اشکنجه سندن
خوف ایلمك ودخی دنیا کزدن فوت اولان نعم ایچون محزون اولمك زیرا کهانك
عوضی حور جنان ودر روضه رضوان در دردنجی اولدرکه مخلد فی الجنان ومجاور
رحمان اولورسن بشنجی اولدرکه ملائکه عظام سنك روحك برفتوحله اکرام وانعام
واوصاف الطاف ایله مقام محموده ومکان موعوده ایلتورلر ودخی احبا
واصدقا واقرباسنك جسدکك تجهیز وتکفیننه مبادرت ایلیوب بو خدمتی
کندیلره اولو غنیمت وعظیم فضیلت بیلورلر التنجی بودرکه منکر ونکیره جواب صواب
میسر اولوب عذاب قبردن امین اولورسن یدنجی بودرکه قبرکی توسیع وتنویر
ایدرلر ودریاض جناندن بر روضه قلورلر قیامته دکن روایح جنان ایله معطر اولور
سکزنجی اولدرکه نسمات رحمان ایله روحکی مأنوس قیلورلر یاشل قوشلر مقام
ودکشدرلر انك ایچنده اخوان صفا ایله ساکن اولوب حق جل وعلا حضرتلری قبلندن
انواع نعم ایله متنعم اولورسن طقوزنجی بودرکه حشر اولندوغك زمانده عزت واکرام
ایله حشر اولوب ملائکه سکا حله وتاج وبراق احضار ایدرلر اونجی اولدرکه شادان
وخندان اولوب یوزك بدر آی کبی منور اولور نته کیم بیوررکه وجوه یومئذ
مسفرة ضاحکة مستبشرة اون برنجی اولدرکه قیامت قورقولرندن امین اولورسن
نته کیم حق تعالی حضرتلری بیورر امن یاتی امنا یوم القیمة اون ایکنجی اولدرکه کتاب اعمالنك

صاغ الیله ویریلوب حسابکه کافی اولور اون اوچنجی اولدرکه حسابکی آسان
ویررسن حتی بعض کسنه لردن حساب صورلمز اون دردنجی اولدرکه
میزانکده حسناتك سیئاتك اوزرینه غالب اولور کشیلر واردرکه اصلا انلر
ایچون میزان قورلمز اون بشنجی اولدرکه حوض کوثردن شراب ایچیررسن ابدا
صوصمز اولورسن اون التنجی اولدرکه صراطی سهولت ایله کچرسن
کشی واردرکه یوزی نورندن جهنم اودی سونر اون یدنجی اولدرکه
عرصات قیامتده انبیا کبی شفیع اولورسن اون سکزنجی اولدرکه جنت
ایچنده بر ملك مخلد بولورسن اون طقوزنجی اولدرکه حضرت حق سبحانه وتعالی
حضرتلرندن رضوان اکبر میسر اولا یکرمنجی اولدرکه حق تعالی جل جلاله لقاسی
میسر اولوب بلا کیف ولا کم مشاهده تجلیاسی ایله شمس کبی کوررسن
اللهم ارزقنا مع زمرة الصالحین برحمتك یا ارحم الراحمین بو یکرمی کرامات
مذکوره وفضائل مزبوره که شرح اولندی اصول کرامات وکلیات
سعادتدر بونلرك فروعی وجزئیاتنی بیان ایلمکه بو کتاب متحمل دکلدر
کورمزمیسن که جنت بولمق وملك مؤبد بولمق بر کرامتدر که بونك تحتنده
نیجه نعم کثیره واردر مثلا حور وقصور ولباس وطعام وشراب
وخدم وحشم ودخی بونلره تجلیات بی غایت واردرکه چه عجایب ایچون
کرز خالق کاینات بیلور نته کیم بیورر فلا تعلم نفس ما اخفی لهم من قرة
اعین ودخی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوررکه خلق فیها ما لا عین رأت
ولا اذن سمعت ولا خطر علی قلب بشر یعنی جنتده کوزلر کورمدك وقولاقلر
اشتمدك وخاطره کلمدك نسنه لر خلق اولنمشدر ودخی بیوررکه حق سبحانه وتعالی
لنفد البحر قبل ان تنفد کلمات ربی بو آیه کریمه نك تفسیرنده بعض مفسرلر
بیوررلرکه بو کلمات حضرت حق عز وعلانك اهل جنته لطف وکرمی ایله سویلدکی کلماتدر
ابدی بو نعم جلیله غایت کثیردر ونهایت تناهیدن وصف بیانه کلمز ودایرة
عقله صغمز وانعام شول عطایا که وهدایا که اول حضرت ذوالجلال والاکرام قبلندن
فایض اولور انك شان شریفنه لایق بودرکه انواع عطایا واصناف هدایا
حد وحصردن خارج وحیز احصادن متجاوز اوله بو تقدیرجه زمره زهاد
وجمله عباد سعی واجتهاد ایله کسب ایلدکلری عبادات بو مطلوب عظیمه نسبت

دریای بیکراندن قطره بر دانه شبنم و خورشید تاباندن اوکنده بر ذره دن
کمتردر ، و دخی سالک سبیل سعادت اولنه واجبدرکه دورت نسنه‌یی
تحصیل ایده لر بری علم و بری عمل و بری اخلاص و بری خوفدر ، زیرا که طریق
عبادتی بلمیزلر اعمی درلر ، علم ایله عامل اولمیه لر محجوب اولورلر ، عملده مخلص اولمیه لر
مغبون اولورلر ، و خائف اولمیه لر مغرور اولورلر ، نته کم ذوالنون مصری
رحمة الله علیه ایدرکه الخلق کلهم موتی الا العلماء ، والعلماء کلهم نیام الا العاملون ، و
العاملون کلهم مغرورون الا المخلصون ، والمخلصون کلهم علی خطر عظیم ، یعنی مجموع ناس
میتلردر علمادن غیریسی ، عالملر دخی جمله نائملردر عامللردن غیریسی ، و عامللر دخی جمله مغروردر
مخلصلردن غیریسی ، و مخلصلر دخی خطر عظیم اوزره درلر ، و دخی بعض مشایخ ایدرلرکه
دورت کمسنه‌یه تعجب ایدرین بری شول عاقلدرکه عالم اولمیه اول نسنه‌یچون اهتمام ایلدوکی
مبداء و معادن بلمز بونجه آیات و دلائلدن ، نیجه عبرت المز یا بونجه احادیث و وعد
و وعیدی استماع ایلمز ، ایام ندامت و اهوال قیامت نیچه خاطرینه خطور ایلمز ، نته کم حق تعالی
خبر ویری بیورر که افلم ینظروا فی ملکوت السموات والارض و سائر مخلوقاته نیچون نظر ایلمزلر
دبو آیه کریمه‌یی فکر اتمزلر ، و دخی بیورر که الا یظن اولئک انهم مبعوثون لیوم عظیم
یعنی خلق شویله‌می زعم ایدرلرکه یوم عظیم ایچون بعث اولنمیه لر ، ایکنجی شول عالم درکه
غافل اوله علمی ایله عامل اولمیه نیچون بصر بصیرت ایله نظر ایدوب بو آیه کریمه‌نک
مضمونی ایله عامل اولمز که حق سبحانه و تعالی بیورر ، فمن کان یرجوا لقاء ربه فلیعمل
عملا صالحا ولا یشرک بعبادة ربه احدا ، یعنی شول کمسنه که حضرت حقک لقاسین
طلب ایلر عمل صالح اشلسون ، و عبادتنی خاصة ربنه ایلسون کمسنه‌یی شریک اتمسون
دوردنجی شول مخلص درکه خائف اولمیه حق جل و علا حضرتنک انبیا و اولیاسی
و اصفیاسی ایله بلکه اکرم خلقی اولان حبیبی محمد مصطفی ایله علیه السلام معامله‌سنی
ملاحظه قلوب کورمزمی که نه وجه ایله خطاب و عتاب تهدید شدید ایدر ، نته کم بیورر
ولقد اوحی الیک والی الذین من قبلک لئن اشرکت لیحبطن عملک ولتکونن من الخاسرین
یعنی یا محمد سکا وحی اولندی و سندن اول کلن مرسللره دخی اولندی که اگر
شرک اولورسکز عملکز باطل اولوب زیانکارلردن اولورسز ، حتی حضرت
رسول الله علیه الصلوات والسلام بیورر که شیبتنی هود و اخواتها ، یعنی
سوره هودده و اخواتنده وارد اولان تهدیدات و تشدیدات خوفی بنی پیر ایلدی

و دخی مخلصلر حق تعالی حضرتلرینک تنزیلنده دورت برده وارد اولان آیات
و بینات نه ایچون فکر اتمزلرکه بونلردر ، افحسبتم انما خلقناکم عبثا و انکم الینا
لا ترجعون ، یعنی شویله‌می صانورسزکه عبث خلق اولندوکز بیزه رجوع
المیه‌سز ، و بری دخی ، ولتنظر نفس ما قدمت لغد واتقوا الله ان الله خبیر
بما تعملون ، یعنی هر کشی یارینکی کون ایچون نه حاصل قلدیغی فکر ایلسون
و حق سبحانه و تعالیدن قورقک که سزک نه اشلدوکگزی بیلور ، و بری دخی
والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا ، یعنی شول کمسنه‌لرکه بزم یولمزده
اجتهاد ایدرلر انلره هدایت ایده‌رز طوغری یولمزی تولاغلرز ، و بری
دخی ، ومن جاهد فانما یجاهد لنفسه ان الله لغنی عن العالمین ، یعنی شول
کمسنه‌لرکه مجاهده ایدرلر کندو نفسی ایچون سعی ایدرلر ، الله تعالی عالملردن غنی
مطلقدر هیچ وجه ایله احتیاجی یوقدر جمیع نقایصدن منزه‌در ، فتعالی الله
الملک الحق المبین ، تعالی الله العلی الغنی المبین ، و بو کتاب هدایت نصاب
و لایت اکتسابک تحریر تراکیب غریبه و تصویر اسالیب عجیبه‌سنده
واقع اولان طغیان قلم و ذلات قدم دن حضرت غفار الذنوب
و ستار العیوبه اعتذار و استغفار ایده‌رز ، و دخی اعمالمزه موافق
و احوالمزه مطابق اولمیان اقواللرمزدن ، و دخی بو دین قدیم و صراط مستقیم
تحریرنده و تقریرنده واقع اولان تقصیرلردن ، و دخی بو کتاب لطیف و
خطاب شریفک تألیف منیفنده قصد اولنان تزیین کلام و تحسین
نظامک خطراتندن ، و دخی حرکاتمزدن و اراداتمزدن صادر اولان سیئاتک
جمیعندن حضرت حق سبحانه و تعالیه استغفار ایده‌رز ، مأمول و
مسئولدرکه جریمه جریده‌سنی جدول عفو ایله مجدول ایدوب عین
خطامزی کحل مغفرت ایله مکحل قیله‌وز ، و دخی تضرع و توقع ایده‌رزکه جمله
اخوان و زمره خلانی ایله مجموعمزی علم ایله عامل و اخلاص ایله کامل قلوب
رضاسنه طالب و لقاسنه راغبلردن ایلیه ، و دخی علومزی منشأ ضلالت ایلمیه
قیامت کوننده عبادتمزی یوزمزه اورمیه و بزی زبانیه الینه ویرمیه فضل عظیم
و کرم عمیم ایله رحمتی خوانی ایله طولیله حبیبی شفیع المذنبین محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم
حرمتنه باغشلیه ، و صلی الله علی خیر مولود و علی اکرم معبود محمد النبی و علی آله و صحبه و سلم









الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام
على خير خلقه محمد خاتم النبيين وسيد المرسلين وعلى آله وصحبه
الطيبين الطاهرين اما بعد شويله ايدر اضعف الضعفا وخادم الفقرا
عزيز بن محمد النسفي كه بر جماعت درويشلر كثرهم الله تعالى بو بيچارهدن دري
خواست ايلديلر كه يعني ديلديلر كه الله تعالينك ذاتي معرفتنده وصفاتي
معرفتنده وافعالي معرفتنده وولايت ونبوت معرفتنده وانسانك
ظاهري وباطني معرفتنده ومبدأ ومعادي معرفتنده بر كتاب جمع ايدهسز
واول كتابك اولنده بيان ايدهسز كه يوله كيدنجي كيملردر ويول نهدر ومنزل
قاچدر ومقصود نهدر وانسان كامل قنقيدر وبر دخي بيان ايدهسز كه
شريعت نهدر وطريقت نهدر وحقيقت نهدر وصحبت نهدر وسلوك نهدر
وانسان كامل آزاد قنقيسيدر وانلرك ديلكلرين اجابت ايلدم والله تعالى دن
مدد وياردم ديلدم ياخطا وزللدن صاقليه انه على ما يشاء قدير وبالاجابة
جدير وبو كتابه مقصد اقصى آد قودم وبو كتابدن اهل تصوف واهل حكمت
سوزلرين يازسم كرك كه انلر درلو درلو يولنه كيدنجيلر فصل در بيان انكه
كيدنجي كيمدر ويول نهدر منزل قاچدر ومقصود قنقيدر بيل اى درويش
انوك الله تعالى الدارين كه كيدنجي اوله حسدر وبر مقتدر شكه كيدنجي
عقل اولور وشول عقل كه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردي
العقل نور في القلب يفرق بين الحق والباطل عقل معاش ديكل
وبر مدتدن صكره كيدنجي الله نوري اولور وبو نچه بيك سالكلر كه
بو يوله كيدرلر بري اخر درجه كه الله نورينه ايرشر كيروقالور دوكليسي
حس وعقل درجه لرنده قالور چونكه كيدنجي كيم در بلدك اندي بلكل كه
جميع كيدنجينك مقصد ومقصودي الله تعالى معرفتنده در والله تعالينك

معرفتي الله نورينك اشيدر حس وعقل معاش الله تعالينك معرفتندن نيه
بهره وبي نصيب اولورلر عقل معاش بو يوزينك پادشاهيدر و
بو يوزينك عمارتي عقل معاشدندر وخواص هيچ خانه عقلك اشجيلري در
وخراب لغي دخي عقل معاشدندر واذ قال ربك للملائكة اني جاعل في الارض خليفة
قالوا اتجعل فيها من يفسد فيها من بعد نور الله تعالى ويسفك الدماء ونحن نسبح بحمدك
ونقدس لك الله تعالى ملائكهنك جوابنده بيوردي كه بونيكه سز ديرسز آدميلر
اشلرينه انلرك جوابنده بيوردي كه اني اعلم ما لا تعلمون وبن آدميلر دن نه
بيلورم كه سز بيلمزسز واول نسنه اولدر كه يعني اكرچه آدميلر بونلري اشلر كه
سز ديديكز اما هم آدميلردن اولا كه الله نورينه يتيشهلر وبني اكلیهلر كه مقصود مجموع
موجوداتك يرادلماسندن آدميلر ايدي وآدميلردن دخي مقصود اولدر كه
تا بن اكلنمش وبلنمش اولم وداود پيغامبر عليه السلام سؤال ايلدي ايتدي كه
الهي لماذا خلقت الخلق قال كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق
لاعرف پس سالكلرك ايشي اولدر كه شويله جهد ايله سعي ايله دوكمك ايچنده اولالر
تا الله نورينه يتيشهلر وكرتيي اكليهلر اى درويش خير انديش چونكه كيدنجي
بلدك وكيدنجينك مقصد ومقصودين اكلادك اندي بلكل سير الى الله دن
ومنازلندن سؤال ايدرلرسه سير الى الله ده منازل يوقدر ومنزل يوقدر
بلكه دخي هم يول يوقدر وبو سوزك بياننده كه سندن اللهه دكين هيچ يول يوقدر
ايكي طائفه ايلمشلردر اهل تصوف واهل وحدت وبز بو ايكي طائفهنك سوزلرين
اختصار طريقي اوزره ذكر ايدهلم كه بو ايكي طائفهنك سوزلري شرح كلكه
بلكل كه اهل تصوف ايدرلر كه سندن اللهه دكين يول يوقدر شول جهتدن كه
الله تعالينك ذاتي نامحدود ونامتناهيدر اولي واخري واوستي والتي
وصاغي وصولي واوك وآرديي يوقدر يعني هيچ جهتي يوقدر بر نوردر
نامحدود ونامتناهي وبر بحر در نهايايان وبي كران مجموع موجوداتك ذرهلرينده
هيچ بر ذره يوقدر كه الله تعالى ذاتي ايله آنكله بيله اولميه واكا محيط اولميه وآندن آكاه
اولميه ذاتي ايله محيط در مجموع اشياده نورينه تعالى الا انهم في مرية من لقاء ربهم
الا انه بكل شيء محيط وعلمي ايله دخي محيط در مجموع اشياده وان الله قد احاط
بكل شيء علما اى درويش تا سالك بو قربه ايرشميه وبو قربدن خبردار اولميجه

الله دن ئیلی بهره جوی نصیب در **واذکر** بو قربه ایرشدیلر و بو قربدن خبردار اولدیلر
هر کون مشاهده ده درلر الله دن سویلرلر واللهدن اشیدیلر وکیجه و کوندز خلوتده
دورلوی
و جماعتده ادب ایله اولورلر وکیجه یا توب اتیدرن اوزانمزلر بلکه یا بوزن دخی یره
قومازلر او تانورلر ویقین بیلورلر که الله حاضردر وبجموع عالمی الله تعالینک عظمتی قاپلاینده
قطره کبی کورمشدر بلکه قطره دن کمتر **ای درویش** حس و عقل بو قربه یول الماز
و بو قربی بولمازلر و بولمق دخی اللرندن کلمز و بو قربی بولجی الله نوری در احسان
مقامنک حقیقتی بو قربک معرفتی در بو در اهل تصوفک سوزی شول بیانده که سندن
الله یه یول یوقدر کلدک ایدی اهل وحدت ایدرلر که سندن الله یه دکی یول یوقدر
شول جهتدن که وجود بردر بر وجوددن ارتق یوقدر واول وجود الله کدر تعالی
و تقدس والله وجودندن غیری بر وجود دخی یوقدر وامکان دخی یوقدر که
اوله و هم اهل وحدت ایدرلر که اول که یوقدر خود یوقدر واول که واردر تکری
تعالینک واریغیدر **ای درویش خیراندیش** سن صانورسن که تکری تعالینک
وجودی واردر و تکری وجودندن غیری غیری سنک دخی بر وجودک واردر بو
عظیمدر و پندار خطادر وجود تکرینک ذاتیدر بو صانو خطا یولیدر قول ایله
الله اوزره سندر تا سالک بو صانودن نجیه الله تعالی یه ایرشمز خود بینی
هرکز خدا بین نشود یعنی کندو بی کوردن تکری تعالی کورمیه **بیت** یک قدم بر نفس خود
نه دیکری در کوی دوست هر چه بینی نیک بین با این وآنت کار نیست **ای درویش**
مادام که کندو یکا کورسن تکری تعالی کورمیه سن بو در اهل وحدت سوزی شول بیانده که
سندن الله یه دکین یول یوقدر **واکر سیر فی الله دیرسه** و منازلندن سؤال ایدرسه
سیر فی الله ده منازل چوق و مقامات بی شماردر بلکه بعضیلر دیدیلر که سیر
فی الله ده نهایت یوقدر **فصل دوم در بیان آنکه** شریعت و طریقت و حقیقت
چیست بدانکه اسعدک الله فی الدارین بلکل که شریعت پیغامبرک سوزیدر
و طریقت پیغامبرک ایشیدر و حقیقت پیغامبرک کوردکیدر نته کیم بیوردی الشریعة
اقوالی والطریقة افعالی والحقیقة احوالی ایدی سالکه کرکدر که اول
علم شریعتدن اول که لابد در اوکرنه و ازبرلیه و طوته و عمل طریقتدن دخی
اول که لابددر اوکرنه و ریاضت چکه تا انوار حقیقتدن کندونک سعی و
دوزو شمسی مقدارنجه یوز کوستره **ای درویش آخرت اندیش** هر کیم قبول ایتدی

شونی که پیغامبر دیمشدر اهل شریعتدر و هر کیم ایدرسه شونی که پیغامبر ایتمشدر اهل طریقتدر
و هر کیم کورورسه شونی که پیغامبر کورمشدر اهل حقیقتدر و هر کمده که اوچی واردر اوچی
دخی واردر و هر کمده که ایکیسی واردر ایکیسی دخی واردر و هر کمده که بریسی واردر بریسی دخی
واردر و هر کمده اوچندن هیچ یوق ایسه هیچ یوقدر **ای درویش خیراندیش** شول
طایفه ده که بو اوچی واردر کاملاردر انلردر که خلقه پیشوادرلر و شول طایفه ده که
بو اوچدن هیچ بری یوقدر ناقصلردر و انلر بهائم حسابندندر بلکه بهایمدن کمتر
قوله تعالی ولقد ذرأنا لجهنم کثیراً من الجن والانس لهم قلوب لا یفقهون بها ولهم اعین
لا یبصرون بها ولهم آذان لا یسمعون بها اولئک کالانعام بل هم اضل اولئک هم
الغافلون **ای درویش** صورته اعتبار یوقدر اعتبار معنی یه در اکر صورتی خنزیره
بکزر اولورسه ایکینده ده اعتبار روادر اما صورت بی معنی اولورسه اکر اعتبار
یوقدر اکر آدمده او بیلک معنی واریسه آدمیلردن اولور اکر حیوانات معنیسی وار ایسه
حیوانلردن اولور و دانا هپسن کورور و هپسن بیلور و هپسیله دوزه لور
نیچه دوزلمیه اکر دوزلمزسه عالمده ایشی بویریمیه و اهل علم دوزیلورلر الهی قدرته دوزلر
شویله بیلورم که تمام فهم ایتدک ذهنی روشن رکا ایدی ودیرم که بو سوزی بلکه
مهما ایتدیدر بلدکی که غرض شریعتدن طریقتدن حقیقتدن نه در **ایدی** غرض کلی اولدرکه
آدمیلر طوغری سوزلی و طوغری ایشلی اوله و اکر بو عبارتی فهم ایتمزسک بر عبارت ایله
دخی دیه یم بلکل که غرض اوچ نسنه در اول اولدر که آدمیلر کیرو قلان حیوانات کبی
اولمیه لر پیغامبردن امر و نهی قبول ایلیه لر و مامور منهی اوله لر و هر نه که حضرت
پیغامبر سویلمشدر کوکل ایله اینانه لر و دل ایله اقرار ایده لر ایکنجی اولدر که علم ایله
و تقوی ایله آراسته اولوب شیخ حضورنده سعی و کوشش ایلیه اولالر تا
شویله که تکری تعالی یقین ایله بیله لر که بردر اوچنجی اولدر که تکری بیله که تحقیق
تمامت جواهر اشیایی و حکمت جواهر اشیایی کما هی بیله و کوره چون بو مراتب تمام
ایلیه لر شریعت و طریقت و حقیقت ایله آراسته اوله لر چون بیلدک که غرض شریعتدن
و طریقتدن و حقیقتدن نه در ایدی دیکدن و ایشتکدن کچ ایشه اشتغال ایله تا که
بر یره ایرشه سن زیرا که علمسز سوزک و معنیسز صورتک اعتباری یوقدر
و عملدر که سالکلری مقام عالیه ایرشدورر قوله والعمل الصالح یرفعه و اهل سلوک
الیه یولک
عمل اوچ نسنه در **اول** الهی طلب ایلکدر مقصود بو جمله ریاضتدن و مجاهده دن
وبو مقدار

یدنجی شیخ طلب ایلمکدر زیراکه قولاغز سز یول وارمز اوچنجی ارادتدر کرکدر
شیخک غایت مریدی و محبی اوله که ارادت سالکک مرکبیدر بر چنده که ارادت قوی رک
اولا مرکب قوی رک اولور دوردنجی بیورقلو طوتمقدر کرکدر که سالک شیخک
مریدی و محبی و بیورغنی طوتیجی اولا و هر ایشی که اشدوب و نوبیدن و اخزوبدن شیخ
وسنوری ایله ایشلیه بشنجی ترک درکدر که ترک فضولات ایده واکر شیخ
سندی قوتن و لباسن و مسکنن قبول ایدریسه حجه سن ترکتا ایلیه اکر قبول ایلمزسه
ترک فضولات ایلیه و ما لابد مقداری ضا قلیه التنجی تقوی درکرکدر که پرهیزکار
و متقی اوله و راست سوزلو و راست ایشلی اوله و حلال خور اوله و شرعی عزیزه
طوته و بتقلید بیله که هرکشی که سالکه پیدا اولور پیغامبره متابعت اولدوقجه ایلدر
یدینجی آز سوبلمکدر سکزنجی آز اویمقدر طقوزنجی آز یمکدر اونجی عزلتدر اهل طریقتک
عملی بودر که علامتی بو اون نسنه در امدی سالکک سلوکنده بو اون نسنه نک
قوتی اثرلری واردر سالکک سلوکنده چون شیخ خدمتنده بو اون نسنه نک
اوزرینه مواظبت کوستره و ثابت قدم اوله که ایشی ثباتده در عاقبت بر یره ایرشه
و حقیقت یوز کوستره و اکر بو اون نسنه ده بری اکسک اولورسه سلوک
میسر اولمیه و سالک بر یره ایرشمیه و علم اهل حقیقت و علامت اهل حقیقت
تم بولون نسنه در اول اولدرکه الله ایرشمش اولا و الله کورمش اولا و [illegible]
اشیایی و جواهر اشیایی و اشیاء جواهرک حکمتلرن تماملجه کماهی بلمش و کورمش اولا
ایکنجی صلحدر جمیع خلق ایله و سالک تکرییه ایرشدوکنک علامتی اولدر که عالم خلق ایله
برکزدن صلح ایلیه و اعراضدن و انکاردن آزاد اوله و هیچ کسه دشمن طوتمیه
بلکه جمیع خلقی دوست طوته ای درویش هرکشی محلنده آباوان کلمش در و اول
سببدن هرکشی بر آد ایله منسوب اولمشدر که برینه حنفی و برینه شافعی و برینه
ترسایی و برینه مسلمان آد قومشلر جمله سی کندو کبی عاجز و بیچاره کوره لر
و تکری طالبی الکلیه سن اوچنجی شفقت ایلمکدر جمیع خلقه و شفقت ایلمک اول
اوله که خلقه نسنه ایلیه و نسنه سویلیه که خلق اوجون انکله ایش اشلیه لر که دنیاده
و آخرتده اصحی اوجون اولالر و شفقتک بر اصلی دخی اولدرکه نصیحت و ادب ایلیه لر
اهل علم نصیحت ایدرلر و اهل قدرت ادب ایدرلر تا خلق بری برندن امین اولالر
دوردنجی تواضعدر که کورکه جمیع خلق ایله عزیز طوته و جمعیته عزت و حرمت [illegible]

[illegible]

بشنجی رضا و تسلیم در و آزادلق و فراغتدر التنجی توکل و صبر ایلمک و تحمل در
یدنجی طمعسزلقدر که طمع ام الخبائث در من طمع ذل ای درویش عاقبت اندیش
قناعت فراغتدر که برکنج درسالکی منزلینه ایرشدیردر سکزنجی قناعتدر طقوزنجی
آزار ایرشدرمکدر و راحت ایرشدرمکدر جمیع خلقه اونجی تمکیندر ای درویش
ایش تمکینده و ثباتده در و استقامتده در بو در اهل حقیقتک علامتی بو در اهل حقیقتک
عملی هر کده وار ایسه مبارک اولسون سالک تا علم و حکمتده کماله ایرشمینجه
و سیر الی الله و سیر فی الله تمام المینجه بو علامات و بو مقامات و بو صفات
و بو اخلاق کندوده ظاهر اولمیه فصل سوم در بیان انسان کامل
بلکل که انسان کامل اولدر که شریعتده و طریقتده و حقیقتده تمام اولا
و اکر بو عبارتی فهم ایلمزک ایسه بر عبارت ایله دخی دیه لم بلکل که انسان کامل اولدر
انک دورت نسنه سی کامل اوله اولا ایو اقوالی و ایو افعالی و ایو اخلاقی
و ایو معارفی اوله زیرا جمله سالکلر بو اوزرنده دررلر و سالکلر کرکدر که
بو دورت نسنه کماله ایرشدوره لر چون انسان کاملی بلدک امدی بلکل که انسان
کاملی اضافات و اعتبارات ایله اسامی مختلفه ایله ذکر ایتمشلردر و هیسی راستدر
شیخ و پیشوا و هادی و مهدی دیمشلردر و دانا و بالغ و کامل و مکمل دیمشلردر
و جام جهان نمای و آیینه گیتی نمای و تریاک بزرک و اکسیر اعظم و عیسی دیمشلردر که
اولولری دیری قیلور و حضرت خضر علیه السلام دخی دیمشلردر که آب حیات ایچمشدر و حضرت
سلیمان دیمشلردر که قوش دلین بیلور ای درویش بو موجودات تمام بر شخص
کبی در و انسان کامل اول شخصک کوکلی در و بعضیلر دیمشلردر که موجوداتک تمامی
براغاج کبیدر و آدمیر بو اغاجک یمشیدر و انسان کامل آدمیلرک زبده سی و
خلاصه سیدر و انسان کامل علم ایله محیط در بو اغاجک تمامنی ای درویش انسان کامل
هیچ نسنه اوزرینه قالمشدر تکری یه ایرشمشدر و تکری یی الکلمشدر و الکلدوغندن
صکره تمام اشیانک جواهرنی و تمام جواهر اشیانک حکمتلرن کماهی بلمش و کورمشدر
اندن صکره هیچ انک برابری بر ایش کورمدی و هیچ اندن یکرک طاعت بلمدی که
خلقه راحتلق ایرشدوره و هیچ اندن یکرک راحتلق کورمدی که آرتق
تکمیلنه مشغول اوله و خلقه نسنه ایده و نسنه سویلیه که خلق چون ایله ایشدهلر
انکله ایش اشلیه لر دنیاده و آخرتده اصحی لحنده اولالر و قورتلمشلرده اولالر

[illegible]

و قدر بیلشرون اولدیلر ٭ و بو علمن رحمتدرکه ایدرلر ٭ و پیغامبرلر بو جهتدن رحمة
عالمیان و بشیر و نذیر اولماسدن ٭ و مقصود دن کروه تمامیه لم انسانک علمی ادراکی
تکمیلنه ٭ و عاملرک تربیتنه ٭ و پرورشنه مشغول اولدیلر مقصود چهارم در بیان کامل آزاد
ای درویش عاقبت اندیش چون انسان کامل اولولنی و کامل اشتدک
ادی بیلدکه انسان کامل بو کاردر ٭ و بو اولولنه که واردی ٭ اما مراد آنلرین حاصل
اتمکه قدرتی یوقدر ٭ و مرادسزلقله دیرلک ایدرلر ٭ و روزکارلرکی دوریله روزکار
کیچوررلر ٭ و علم و اخلاق یوزندن کاملدر اما قدرت و مراد یوزندن ناقصلردر
ای درویش وقت اولورکه انسان کامل صاحب قدرت اولا و حاکم پادشاه اولا
اما ظاهرده کورکه آدمیلک قدرتی تقدیره اوله ٭ چون حقیقت ایله نظر ایدرسن عجزندن
قدرتندن اوکوردیکی بو درسن ٭ ادی انبیا و اولیا و ملوک و سلاطین چوق
نسنه دیلرلر ایدی که اوله اولمازایدی ٭ و چوق نسنه دیلمزلردی اولورایدی
پس معلوم اولدیکه آدمیلر کاملان و ناقصان ٭ و داناوان و ناداندن ٭ و
پادشاهدن ٭ و رعیتدن ٭ جمله عاجز و بیچاره دررلر ٭ و مرادسزلق ایله دیرلک ایدرلر
ای درویش کاملردن بعضیسی واقف اولدیلرکه آدمیلر مراد حاصل اتمکه قدرتی
یوقدر ٭ دستی ایله و دوشمک ایله قدرت حاصل اولمز ٭ و مرادسزلق ایله دیرلک اتمک
و چون بیلدیلرکه هیچ آدمی به ترکدن غیری هیچ ایشی یوق ترک ایلدیلر ٭ و آزاده و
فارغ اولدیلر یعنی بونلر اولکدن مال و جاهلرن ترک ایلدیلر ٭ و شهدی شیخلغی
و پیشوالغی ترک اتدیلر و تربیت و پرورشلکی ترک ایلدیلر ٭ و آزادلغی و فراغتی
بهشتده تا بو جهانده کوردیلر ای درویش بو سوزک حقیقتی اولدرکه انلرکه غیری شیخلرکه
تربیتنه و پرورشنه مشغول اولدیلر انلرک نظری و شفقته و رحمته دوشدی
و انلرکه ترک ایلدیلر و غیری کیشیلرک تربیتنه مشغول اولمدیلر انلرک نظری آزادلغه
و فراغته دوشدی ٭ اکرچه انلرک غیرتری و حرمتلری ایچون بونلرک تورنه دوشدیکی
انلرک نظری رحمته و شفقته دوشدی غیرلرک تربیتنه و پرورشنه مشغول اولدیلر
اما بو سوزک حقیقتی اولدرکه ٭ زیرکلرک و داناوانک اکثری بو شغله و پیشوالغه
مشغول اولدیلر انلرک سببی مال و جاه سودیکیدر ٭ و رسول الله صلی الله علیه و سلم
بیوردرکه ٭ اخر ما یخرج من رؤس الصدیقین حب الجاه ای درویش دینلدیکه
انسان کامل اولدرکه انکده درت نسنه سی کامل اوله ٭ ایو افعال و ایو اقوال

و ایو اخلاق و معارف ٭ و ترکی و عزلتی و قناعتی و فراغتی اولا ٭ و هر کیمسه که بو
سکز نسنه کامل ایسه کوره کامل آزاددر ٭ و هر کیمده که او کالن دوردی وار و آخر
دوردی یوقدر بالغدر اما حر دکلدر ٭ و هر کیمده که سکزی دخی واردر کامل آزاد
و بالغ و حردر ٭ چون کامل آزادی بیلدک ادی بیلکلکه کامل آزادلر ایکی طایفه در
چون مال و جاهی ترک ایلدیلر آزاد و فارغ اولدیلر ایکی شاخ ظاهر اولدی
بعضیسی ترکدن صکره عزلت و قناعت و خمولی اختیار ایلدیلر ٭ و بعضیسی ترکدن صکره
رضا و تسلیم و نظارهیی اختیار ایلدیلر که جمله نک مقصودی آزادلق و فراغت
ایدی ٭ اما بعضیسی ایتدیلرکه آزادلق فراغت و ترک و عزلت و قناعت و خمولده در
و بعضیسی ایتدیلرکه ترک و رضا و تسلیم و نظارهده در ٭ و بو ایکی طایفه هنوز عالمده
واردرلر ٭ و هر بیری کندو ایشنه مشغولدر ٭ اول طایفه که ترکدن صکره عزلت
و قناعت و خمولی اختیار ایلدیلر اول جهتدن اختیار ایلدیلرکه یقین بیلدیلرکه نسنکه
مال ایله اسباب بولنمز ٭ پس بونکله ترک ایلدیلر ٭ و اهل دنیا دیلرکه انلری ناکاه
ایلیه لر و یا دنیا و نیدن برنسنه ترک ایچون انلرک خدمتنه و یره لر شول ایکی
حلال و شبهه سز قبول ایلمزلر ٭ و اندن تورتدرلر و قاچرلر شویله که غیرلر اصلان
و پلنکدن و یلاندن و عقربدن قاچرلر ٭ و اول بر طایفه دخی که ترکدن صکره رضا
و تسلیم و نظاره اختیار ایلدیلر شول جهتدن اختیار ایلدیلرکه یقین بیلدیلرکه
آدمیلر تقدیر اشلره بلمزکه انلره ایلک کلک یوقدر ٭ وقت اولورکه آدمی بر
نسنه دیلر و انکا اول نسنه کلدوکنه خوش کلدر ٭ و کندونک زیانی اول نسنه ده اوله
و وقت اولورکه آدمی بر نسنه کیله و انکا اول نسنه کلدوکنه ناخوش اوله و کندونک
اصلحی اول نسنه ده اوله ٭ شویله که تکری تعالی بیورر ٭ عسی ان تکرهوا شیئا و هو خیر لکم
و عسی ان تحبوا شیئا و هو شر لکم ٭ چون بو طایفه بو سره واقف اولدیلر
کندولرین تدبیرلرین و تصرفلرین آره دن کتوردیلر و راضی و تسلیم اولدیلر ٭ اکر اهل دنیا
انلرک زیارتنه کلورلرسه منع ایلمدیلر ٭ و اکر کلمزلرسه غمناک اولمدیلر ٭ خلقک نذری
و قبولی انلرک قتنده برابردر ٭ و اکر دنیویدن برنسنه انلرک خدمتنه ویردیلرسه
چون حلالدر قبول ایلدیلر ٭ غرض اولکه کندولرک تدبیر و تصرفلرین اورته دن
کتوردیلر و راضی و تسلیم اولدیلر ٭ و بو بیچاره بنچه مدتلر ترکده و عزلتده و قناعتده
و خمولده ایدیم ٭ و بنچه مدتلر ترکده و رضاده و تسلیمده و نظارهده ایدم

[illegible]

وسنده بکی حالده دخی بوبنده یم و بکا یقین ایله معلوم اولمادی که قنغی مذاق یگ کوروب هیچ
بر طرفی ترجیح ایده مدم و بو کون که بونی یازدم هم ترجیح ایتمشم شول جهتدن که هر طرفندن
چوق فائده کوردم وهم چوق آفاته کوردم **فصل پنجم در بیان صحبت** بلکل که صحبتک
عظیم اثرلری و چوق خاصیتلری واردر هم اولکه هر بر یازلقده و هر سالک که
مقصده ایرشدی مقصودی حاصل اولدی اندن ایدی که دانا صحبتنه ایرشدی
و هر سالک که مقصده ایرشمدی مقصودی حاصل اولمدی اندن ایدی که بر دانا
صحبتنه ایرمدی ایشته دانا صحبتنی حاصلدر امدی بو جمیع ریاضات و مجاهدات
و جمیع آداب و شرایط شول جهتدندر که تا سالک دانا صحبتنه لایق اوله سالک
چون دانا صحبتنه لایق اولدی ایشی تمام اولدی **ای درویش خیراندیش** اگر سالک
بر کون و یا بر ساعت دانا صحبتنه ایرشوب مستعد اولوب دانا صحبتنه لایق ایسه
اندن اکسک دگلدر که یوز ییل بلکه بیک ییل دانا صحبتسز ریاضته و مجاهداته مشغول اوله
وات بو معنده ربک کالف سنة امکان یوقدر که کیمسه دانا صحبتسز مقصده ایرشه
مقصودی حاصل اوله اگر مستعد اولوب ریاضته و مجاهداته دخی مشغول ایسه
الا ماشاء الله اوله که حق تعالی کندونک فضل و کرمی ایله ربوبیتنه نظر ایلیه واکا
استاد و شیخ سز یول کوستره **ای درویش عاقبت اندیش** حتی که کیمسه لر
دانا صحبتنه ایرشه و انلره اول داناون هیچ فائده اولمز امدی بو ایکی حالدن خالی
اولمیه یا استعدادی یوقدر و یا طالب دگلدر **ای درویش** چونکه درویشلر صحبتنه
ایرشه سن کرکدر که حاضر و مستمع اوله سن و سوزی آز سویلیه سن و درویشلرک
سوزندن صورمیه لر جواب ایتمیه سن و اگر سندن سؤال ایدرلرسه جوابنی
بلمزسک تیز آیده سن که بلمزم و اوتنمیه سن و اگر جوابی بیلور ایسه ک بر مختصر جه
فایده بو جواب ویره سن اوزاتمیه سن و درویشلردن امتحان طریقی ایله نسنه
صورمیه سن و بحث و مجادله قیدنده اولمیه سن و درویشلر اوزره انسنده تکبرلک
اتمیه سن و اوتورمقده و طورمقده یوقارو طلب اتمیه سن بلکه تیاز ریلی ایثار ایده سن
و چون اصحاب حاضر اولا و خلوت اوله لر بیله اصحابدن غیری کیمسه اوله اولکه
کرکدر که خدمتده تکلف اتمیه سن و اوده دخی مبالغه کوسترمیه سن که بیچه
موضعده تکلف کرکمز تکلیف سزلک آزادلق در و محبت و مودت علامتیدر **ای درویش**
ایله و کلدرکه او بنزلک ایلیه سن که ادبسزلک جمیع زمانده و جمیع مکانده حرامدر

و هر موضعک بر ادبی واردر اول موضعده اول ادبی صاقلمق کرکدر و اگر صاقلمیه سک
بی ادب اولورسن **نظم** ادب تاج است از نور الهی بنه بر سر بنه هر جا که خواهی
و بزم مرادمز اولدر که خلوتده کرکدر که اصحاب ایله بی تکلف دیریله سن اگر سن
اگر سن تکلف ایدر ایسک ایر قره هم تکلف دوشر و درویشلر بو سببدن ایله
کران بار اولورلر و اکا سبب سن اولمش اولورسن و اصحاب اوزنه سندن
کرکدر که بت پرست اولمیه سن و هیچ بر نسنه کندوکه بت اتمیه سن شونی
که اصحاب اندر پرسن دخی ایلیه سن **ای درویش عاقبت اندیش** هر بر
ایش که مباح در اتمکده و اتمامکده ضرورت دکلدر اول ایشده اول اصحابه
موافقت ایلمک کرکدر و مروتدندر و اگر موافقت اتمزسک نامروت اولورسن
هر بر ایش که فرض اولمیه و ضرورت دخی اولمیه و اصحابه سبب راحت اولمیه
اول ایشی عادت ایلمک کرکدر که چون عادت ایده سن بت اوله و اصحاب
اوزرنده بت پرست اولورسن و عادتی ترک اتمک و بتی صیمق ارلر
ایشیدر **فصل ششم در بیان ترک** بلکل که ترک قطع پیوند در و قطع
پیوند هم ظاهرده در و هم باطنده در باطنده کی اولدر که دنیا سوکوسنی
کوکلدن چیقره سن و ظاهرده کی اولدر که دنیوی یدن هر نه کم وار ایسه
ترک ایده سن و درویشلره ایثار ایده سن **ای درویش** هر نسنه که سالکه
یولنه حجاب اولا و سالکک یولنه مانع اوله اگر دنیوی اگر اخروی اولا بت در
ترک اتمک کرکه یعنی شویله که مال و جاه سالکک یولنه مانع اولورلر وقت
اولور که چوقلق نماز و چوقلق اوروج هم سالکک یولنه مانع اولورلر بری حجاب
نورانی و بری حجاب ظلمانی **ای درویش** خلقک اکثری بت پرستدر و کرکدر که
سکا بو سوزده هیچ شک و شبهه اولمیه که ترک عادت اندوکک ایچوندر بت
پرستلکی ترک ایده سن که بت وجودیله سالک هیچ بر یره یتشمیه زیرا
کشی کندی بتن بلمز و هیچ کمسه بلمز که بت پرستدر سبب خلق کندوسنی
فارغ و آزاد و موحد و بت شکن صانورلر و اکثرلر تا سوزلری اوزره مسلمان و
مقصوددن کیرو قلمیه لر بلکل که مراد ترک دن ترک فضلاتدر ترک ما لابد دکل
شول جهتدن که نتهکم مال بسیار ناپسندیده در بویله ما لابدی ترک اتمک
دخی ناپسندیده در و بویله ما لابد در آدمیه قوت و لباس و مسکن ضرورت مقدارنجه

ضروریدر اكر جمیعنی ترك ایدوب آز قلّه محتاج اولورسه طمع پیدا اولور
وطمع ام الخبائث در شویله كه مال چوقلغنك فسادی چوق ایسه مالابدی ترك
ایلمكك سم فسادی چوقدر هر كمك كه مالابدی وار نعمت عظیمی وار وهر كمك
مالابدی یوق محنت عظیمی وار مالابد مقداری نعمت در مالابددن كچرسه
محنت ونقمت در وهرچندكه زیاده اوله محنت زیاده اولور ودخی اولودر لو عذابلر
اول كشی یه یوز قور ای درویش عاقبت اندیش ترك اهل معرفت عملیدر و
دانالق علامتیدر یعنی جمیع ادیان اهل دعوی ایدرلر بلكه مجموع مذاهب
بوینی ایدرلركه بلكه هر فرد آدمیلردن كندولری بویله تصور ایلمشلردركه دنیا
وآخرت معرفتی والله معرفتی بزده در آیرلقلرده یوقدر ومعرفت كوكل جعفوینیدر در
ودخی كوكل صفاتنده یولی یوقدر پس حقی ایله بلیمز كه معرفت قنقیسنده
واردر وقنقیسنده یوقدر ای عزیز صنعتك افعال مصدریدر وافعال صفاتدن طوغر
پس بزه افعالدن صفات معلوم اولور شویله بلیورم كه تمام فهم ایلدك
بوندن ودخی روشن ترك ایدی ویره یم ای درویش بلكل كه هر نسنه نك علامتی
واردر چون اول علامت بر كسنه ده اوله بزه یقین معلوم اولوركه اول كسنه ده
اول نسنه واردر واكر اول علامت اول كسنه ده اولمزسه بزه یقین معلوم اولوركه
اول كسنه ده اول نسنه یوقدر بو سوز بغایت ظاهردر درویشلر مثلا
اكر بر كسنه ایدیسه كه بن نجارم ویا خبازم یا حدادم اكر بونلری ایشلرسه
راستدر واكر بونلری ایشلمزسه یالاندر زیرا كه بری علمدر وبری عملدر
علم باطنده در عمل ظاهرده در وهر نسنه نك عملی علامتدر اول نسنه نك علمنه
اكر عملی كمال ایسه یقین بل كه علمی دخی كمالده در واكر عملی ناقص ایسه علمی دخی
ناقصدر چون بو مقامی معلوم ایلدك ای درویش بلكل كه اهل معرفتك عملی و
علمی علامتی ترك در یعنی دنیوی واخروی ترك ایلمشلردر ودكرلری تامیشدر
علامتی ترك در پس هر قنده كه ترك اوله بزه یقین معلوم اولوركه اول
كسنه ده دنیانك وآخرتك ... معرفتی انده واردر وهر قنده كه ترك
اولمیه بزه یقین اوله كه انده دنیا وآخرتك ودكرلرك معرفتی یوقدر ای درویش
ترك والله معرفتی كلمهٔ شهادتك معنیسی در زیرا كه شهادت كلمه سی نفی واثبات تدر
نفی بونلری ترك ایلمكدر واثبات الله ی بلمكدر مال وجاه ایكی بیوك بتلردر

١١١

اكرچه كه بایزید زمانله ومكانله ایراق ایدی عتبه وشیبه دن

وقرب مكانی وقرب صفتی وقرب ذاتی اما قرب زمانی شویله كه ایدرلر كه
محمد مصطفی نك زمانی علیه الصلوة والسلام بزه یقیندر تا كه دخی عیسی علیه السلامك زماننده
اما قرب مكانی شویله ایدرلركه آی بزه یقیندر كوكدن مشتریدن اما قرب صفتی اولدر كه
بایزید بسطامی علیه رحمة الباری مصطفی علیه السلامه یقیندر عتبه وشیبه دن كه
بوندن مراد قرب وبعد صفتیدر اما الله ك قربی جل جلاله هر موجوده ایرشدر
وهو معكم اینما كنتم عارف وصاحب بصیرتدن ارتق خبر ایلمیه وبو دورده كی مرتبه دن
قربده وعقلك بو قربه یولی یوقدر وبولمق دخی الندن كلمز چون بو قربك علامتی
عارف اوزرینه كوكلرا آندی عارف نظرنده انبیانك واولیانك وكافرك و
شیطانك وقربنك وسوری سككك قربی حق تعالی یه یكساندر قوله تعالی ما تری
فی خلق الرحمن من تفاوت ولله المشرق والمغرب فاینما تولوا فثم وجه الله ای درویش
عاقبت اندیش انك قربی جمیع عالمه برابردر اما ایشی انده در كه بو قربدن كیم آگاه در
وهر كیم بو قربه ایرشدی سیر الی الله تمام ایلدی وبو قرب ولایت طورندن ارتق
یرده كشف اولمیه وبونجیلاین مضیق زماندن وكثافت مكاندن چقمیسم اولمیه
طورك خواهشندر تا سالكلر زماندن ومكاندن چقمینجه اندك طوری آزلیه متصل اولمیه
وبونده عالم الازمان بدایتنه ازل ابد دیرلر وبو نظرده ماضی ومستقبل كچر یوق
لیس عند ربكم صباح ولا مساء نقاب غرتندن ظاهر شده كه یا معشر الجن والانس
ان استطعتم ان تنفذوا من اقطار السموات والارض فانفذوا لا تنفذون الا
بسلطان جمال كوستره بو درایل تصوفك سوزی الله تعالی نك ذاتنه وتعرفیسنه
وبو سوز بغایت ایودر اما عزیز فهمه دشوار ایرشه فصل اكر سؤال ایدرلرسه
الله تعالی نك ذات بیچونی نامحدود ونامتناهیدر عالم ملكوتی عالم ملكی بربرلیه نجه
بلمك كرك ای درویش اهل تصوفه بو سوزلر اوزرینه سؤاللر كلور وبو سؤاللرك
جوابی بغایت مشكلدر ودشواردر جواب دریكمك كرك اكر دیلرسك كه بلهسن
كه نیجه مشكلدر اشارت ایده یم ای درویش نامحدود ونامتناهی موجودی بلمك
وبر نسنه دخی انك ایله موجود بلمك شویله كه نامحدود ونامتناهی نك حدی ونهایتی
وجزولی وقسمت اولمسی وبر تیلوب دكلمسی اولمیه بغایت مشكل اولا
ودیلدی كه حسن وعقل بو قربه بولمیز وقتی كه عقل بو قربه بولمیه بغایت مشكلدر
جواب ای درویش بویله دیمك اولورلر كه الله تعالی نك ذاتی هیچ نسنه دن یوقدر

کیرو انک آلتنده عالم جبروت در کیرو انک آلتنده عالم ملکوت در کیرو انک آلتنده
عالم ملکدر شول جهتدن که بو بیله اوله سبب محدود و متناهی اولا و جهت پیدا اوله
چون بلدک که بو بیله دیمکدن مرادمز و بر طریق دخی بو قدر که اولا الا که بیلکده که بیلکده
حد و نهایت لازم کلمیه و جهتی اولمیه شول جهتدن که بیله لک برنجه درلو در جوهر
جوهر ایله بیلکی و جوهر عرض ایله بیلکی و روح ایله جسم بیلکی و الله ایله عالم و عالم ایله
بیلکی بودر سر من عرف نفسه فقد عرف ربه تقابلندن طاشره کلدی
شویله بیلورم که تمام فهم ایلمدک بوندن دخی روشن رق ایدی ویره یم که بو سوز
مبهماتندندر **فصل** بلکل که طپراق غلیظ در و صو طپراغه نسبت لطیفدر و هوا
صودن لطیفدر و آتش هوادن لطیف رق در و کندو مکانی بو عالمده بو جهته که کذر
چون بو مقدماتی معلوم ایلدک امدی بلکل که بو دورت نسنه لطافت و کثافت
سببی ایله بو عالمده مکانلری واردر و هم بری بری ایله بیله لکلری واردر **ای درویش**
بیلکنجه یه طپراق طولدوره سن شویله که اول کنجده ازرق طپراق صیغمیه را اولمیه اول
طپراق اورتاسنده صویه یر واردر که اول مکانده طپراغه یر بو قدر صویه یر واردر و
اول صو اورتاسنده هوایه یر واردر صویه یر بو قدر که اول مکانده صو اولیجق هوا الی
و اول هوا اورتاسنده آتشه یر واردر که اول مکانده هوا اولیجق اود اولور شول
جهتدن که هر نسنه که لطیفرقدر کندینک نفوذی ارتق رقدر و شمول و احاطه سی ارتق
و اول کنجده اول طپراغک ذره لرندن هیچ بر ذره یوقدر که صو و هوا انکله دکلدر
یا انکا محیط دکلدر و اول طپراغک و صونک و هوانک ذره لرندن هیچ بر ذره یوقدر که
اود انلرک ایله دکلدر و انلره محیط دکلدر و اگر بو بیله اولمسه مزاج پیدا اولمزدی و نبات
بیتمزدی و اگرچه بو دوردی بری بریله بیله در و بری برینه محیط در و بری بریله بیله لکلری
واردر اما هر بری کندی مکاننده در شول جهتدن که کثیف لطیف مکاننه ایرشمز
و لطیف مکاننده اولیمز و اگر دیرسنک که یقین بیله سن که بو دورت بیله طوررلر
و هر بری ینه کندی مکاننده طوررلر بلکل که اگر بر کسه الن صویه صوقسه صو النی
اصلدر اما الن یاقمز و اوده الک خلافنه در الن یاقر و اصلتمز اما اگر اسی صویه
صوقسه هم الن یاقر هم اصلدر معلوم اولدی که صو ایله اود بیله طوررلر اما ساکه بیلمک
کرکدر که صو و اود بر مکانده و بر زمانده اولیمزلر پس صو کندی مکاننده اولا
و اود کندی مکاننده اولا و بو لطافتدن و کثافتدن اولور لطیفک کثیفه اوزرنده

کیدرکه

آب و اود و اود و آب بری برینه
هم مکانلری واردر

مکان یا نوار در و لطیف کثیفی یرتمز و ایچ دخی طالیمز و اگر بر شمعی بر قرانکو
اوه کتوره لر و اول او شمع نوری ایله روشن اوله هیچ هوانک یری آز اولمیه
و بو دخی حاجت اولمیه که اول اودن هوانک بعضیسی طاشره چیقه لر تا شمعک
شعاعی یول بوله و اول اوی تمام روشن ایلیه که نور هوا ایله یرتمز و هوانک
یرین دار ایلمز شول جهتدن که هوا کثیفدر و متاهنده و نور لطیفدر و مکانسزده در لر
تا سوز اوزاماسین و مقصوددن کیرو قلمایه لم و بو نورلر که اولندی بزم سوزده
نظر دکلدر شول جهتدن که طپراق و صو و هوا و اود بو درت دخی جسمدر
و مکانده و جهتده درلر و جزء اولمغه قابلدرلر و بولنمغه و دیکلمکه قابلدرلر
و بزم سوزمز الله تعالینک ذاتنده در که جسم دکلدر و جهتده و مکانده دکلدر
و جزء اولمغه و قسمت اولمغه قابل دکلدر و بولنمغه و دیکلمکه قابل دکلدر اما بو نورلر
سنک فهمکه یقین اولمق ایچون دینلدی تا که سن بو سوزلری ایشتسه اوراسن کیم
بو نوع علم نهایت شریفدر و الله تعالینک ذاتی معرفتی موقوفدر بو نوع علمی بلکه بر نظره
بوندن دخی روشن ایده یم **فصل** بلکل که روح انسانی جسم ایله در و جسدله
دکلدر و بری بریله بیله لکلری واردر و جسمک ذره لرندن بر ذره یوقدر که روح ذاتی
انک ایله بیله اولمیه و انکا محیط اولمیه و اندن آگاه اولمیه و بونک ایله که بیله در
اما جسم کندی مکاننده و روح کندی مقامنده در جسم روح مقامنه ایرشمز
و روح مقامنده اولمز شول جهتدن که جسم کثیف در و روح لطیف در و اگر
جسدک بر عضوی آیرلسه روح کندی مقامنده در و کندو حالنده در و اگر
جسمی پاره پاره ایدرلرسه هیچ زحمت و نقصان روح انسانیه ایرشمز کاتنه
جسم و آلت جسم روح انسانی مقامنه ایرشمز **ای درویش عاقبت اندیش** روح
جسم ایله و جسدده دکلدر روح جسمه داخل و جسددن خارج و جسم ایله متصل و جسمدن
منفصل دکلدر حلولیه بونده غلط ایدی که بو نوعه علمی بو نوع ایدی و بلدیلر که تکری تعالی
همیشه در و هیچ نسنه ده دکلدر و فرق بو قدر همیشه اولمق اورتاسنده یا بیننده
اولمقده روح انسانی نهایت لطیفدر اما الله تعالی ذاتینک لطافتنه هیچ نسبتی یوقدر
و الله تعالینک ذاتی نهایت لطیفدر پس موجوداتدن هیچ نسنه الله تعالی ذاتنی
خرق ایده مز شول جهتدن که کثیف لطیفه ایرشمز و هیچ نسنه الله تعالینک ذاتنه
حجاب اولمز و هر نسنه که لطیفرقدر کندینک احاطه سی ارتوقدر آگاهلغی دخی ارتوقدر

الله تعالینك ذاتی لطیف حقیقی و محیط حقیقی و دانای حقیقیدر • بودر معنای
وهو اللطیف الخبیر بو بر آیت ایدیکه جمله اهل عالم محمد مصطفایه صلی الله
ایمان کتورهلر ایدی اما شوندن ایمان کتورمدیلرکه وهو اللطیف الخبیر معنیسنی بلمدیلر
معلوم مدرکه عالمده قاچ کشی • وهو اللطیف الخبیرك معنیسن اکلمش اوله • و اول
کمسه که بو معنیی اکلمش اوله بو آیتدن نه فهم ایلیه که وهو معکم اینما کنتم ای درویش
الله تعالی نهایت یقیندر • و نحن اقرب من حبل الورید • و قرآنده و احادیثده
بونکه بکزر چوقدر • اما نه فایده که خلق غایت ایراق دوشمشلردر • والله تعالی موقندن
و قربی موقندن نه بهره و نه نصیب دررلر • بر کون فریاد ایدرلر و ایدرلرکه الله‌ی
طلب ایدرز بیلمزلرکه الله حاضردر • طلب ایتمکه محتاج دکلدر • الله تعالی بعضیسندن
ایراق بعضیسنه یقین دکلدر • الله تعالی بیلدیرر جمله موجوداتك ترینده یکساندر
ایراقلق و یقینلیق بزم علممزه و جهلمزه کوره دیمشلردر • یعنی هر کم عالم رتق ایسه یقیندر
بو قدر موجوداتك ذره‌لرندن هیچ بر ذره یوقدر که الله تعالینك ذاتی انکله دکلدر
و انکا محیط دکلدر و اندن آکاه دکلدر • سوز قصه اولدی الله اکبر فصل چون بلدك که
بو عالمك صانعی واردر • و صانع عالم بردر • و قدیمدر • و واحد حقیقیدر • و اجزاسی
یوقدر • و محیطدر • جمیع اشیاده هم ذاتی ایله و هم علمی ایله • و اولی و آخری یوقدر
و اوستی و التی • و صاغی و صولی یوقدر • و اوکی و آردی یوقدر • و دخی بلکل بلدك که
بو جمیع موجودات ایله یکساندر • و جمیع موجوداتك ذره‌لرنده هیچ بر ذره یوقدر که
الله ذاتی ایله انده دکلدر • و انکا محیط دکلدر • و دخی بلدك که الله تعالی عالمه داخل و عالمدن
خارج و عالمه متصل و عالمدن منفصل دکلدر • و بیلسن • وهو معکم اینما کنتم ای درویش
ایدی الله تعالینك ذاتی معرفتی بودر • و اکر بو اصول درست و محکم اولمزسه سوز اکلنمز
و بو باب اولندن اخرینه دکن اهل تصوف سوزیدر • و ایکنجی و اوچنجی باب که کلورهم
اهل تصوف سوزیدر • تا هر کشی بیله که سوزی قنقدن طلب ایتمك کرك باب دوم
در بیان صفات خدای تعالی بلکل که اعزك الله تعالی فی الدارین که شیخ صدر الدین رومی
قدس الله سره بیورر که الله تعالینك صفتی و اسمی اسماء مترادفه‌دندر یعنی
ایکیسنك معنیسی بردر • و شیخ المشایخ شیخ سعد الدین حموی قدس الله روحه العزیز بیورر که
قرآنده و احادیثده اسماء مترادفه یوقدر • و لایق دکلدر که اوله • و حکیم هرکز ایکی لفظ ایکی
شیکی معنیسی بر اوله • بلکه حکیم بر لفظ ایده که انك اون معنیسی اولا • و شیخ قتنده صفت

اعلای علیین و اسفل سافلین انك ترتیب برا بودر

و اصل معنیسی بودر

صلاحیتدر • و اسم علامتدر • و فعل خاصیتدر • و هم شیخ صدر الدین بیورر
صفات ذات مرتبه‌سنده‌در • و اسامی وجه مرتبه‌سنده‌در • و افعال نفس
مرتبه‌سنده‌در • و بو سوز نهایت ایله بودر • اما درویشلر فهمنه دشوار ایرشه
و اکر دشوار اولمزسه هر کلمه‌سی خزینه اوله • و حضرت شیخ سعد الدین بیورر که صفات حق
بر یوزدن عین ذاتدر • و بر یوزدن غیر ذاتدر • زیرا که انك مجموع صفاتی
معانی و اعتبارلردر • و نسبت و اضافاتدر • شول یوزدن عین ذاتدر
دیرلر که انده بر موجود دخی یوقدر ذاتدن غیری • پس صفات عین ذات اوله
و اول یوزدن غیری ذاتدر دیرلر که مفهوماتی علی القطع مختلفدر • و اکرنه کثرت اسما
اختلاف موجوداتدن و تغایر معانیدن و اعتباراتدن قوپر • و حی و علیم و مرید
و قادر • شول اسمادندر که بو اسمانك معانیسی ذات قدیم ایله قائمدر • و اسما
علی الحقیقه اهل بصیرت قتنده معانی قدیمه‌لردر • و بو الفاظ اول اسمادیرلر • و بو نوع
صفات ثبوتیه دیرلر • و بو اسما اربعه الوهیتك دورت رکنیدر • اما معز
و مذل و محیی و ممیت • و بونلره بکزر نقدر اسما وار ایسه حب نسبتدن و
اضافتدن قوپر • و بو نوع صفاته • صفات اضافیه دیرلر • و سلام و قدوس
و غنی • سبب عیوب و نقایص و احتیاج دیرلر • و بو نوع صفاته صفات
سلبیه دیرلر • و جمیع اسما بو اقسام ثلثه‌ده منحصردر دیرلر • اما الله اسمی جامعدر
اول ذات قدیمه‌یه شول یوزدن که موصوفدر جمیع اسما و صفات ایله من حیث الظهور
و البطون • و اسمادن هیچ بر اسمك اول غلظتی یوقدر که بو اسمكدر • و علمانك
اکثری بونك اوزرینه‌درکه بو اسم مشتق دکلدر • شول یوزدن که دیرلرکه وجود
بخششی ممکناتدر • و بو اسمك باطنه نسبتی یوقدر ظاهره مخصوصدر • اسم الله
خلافنجه که غیب و شهادتی • و ظاهر و باطنی قوراشدر • و بو ایکی اسم نهایت
عزتده و جلالتده‌در • قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن ایا ما تدعوا فله الاسماء الحسنی
بو مقدارکه دینلدی الله تعالینك صفاتنده بو مختصرده کفایتدر • و الله تعالینك
صفات و اسماسی حصره کلمز • و انك تفصیلنه اندن غیری اطلاع اولمیه
و استأثرت به فی علم الغیب عندك احادیثده کلمشدر باب سیوم در بیان معرفت خدای تعالی
بلکل که الله تعالینك افعالی ایکی قسم اوزرینه‌در • ملك و ملكوتدر • ملك عالم
محسوساته دیرلر • و ملكوت عالم معقولاته دیرلر • و عالم محسوساته عالم ملك

علم متابه سنده‌در ودعادانه اسمه مشتق واکا مشتق ع

وعالم اجسام وعالم شهادت وعالم خلق وعالم سفلی دیرلر مراد بو جملەدن عالم ملکدر
وعالم معقولات عالم ملکوت وعالم ارواح وعالم غیب وعالم امر وعالم علوی
دیرلر مراد بو جملەدن عالم ملکوتدر الا له الخلق والامر اشارت بو ایکی عالمەدر
وکتاب قدیمدە عالم اجسام تفصیل ایلە ذکر اولنمشدر اما عالم ارواح بر سبیل اجمال
واحوال ملکوتی تحقیق ایدر شول کمسنە بیلور کە ملکوتە ایرشمش اولە وکذلک نری ابراهیم
ملکوت السموات والارض لیکون من الموقنین وحضرت عیسی علیه السلام بیورر کە
لن یلج ملکوت السموات والارض من لم یولد مرتین بلکە موجودات ملکوت ایکی
قسم اوزرینەدرلر بر قسمی انلردر کە عالم اجسامە هیچ وجه ایلە تعلق وتدبیری وتصرفلری
یوقدر بلنەر کە وبیلەر دیرلر وکروبیلر دخی ایکی قسم اوزرینەدرلر بر قسمی انلردر کە
عالمدن وعالملردن هیچ وجه ایلە خبرلری یوقدر ماسوا نی جلال الله وجمالندە مستغرقدر
انلرە ملائکە مهیمە دیرلر وحضرت مصطفی علیه السلام انلردن بو خبری ویرر کە ان الله
تعالی ارضا بیضاء مسیرة الشمس فیها ثلثین یوما مثل ایام الدنیا ثلثین مرة مشحونة خلقا
لا یعلمون الله تعالی یعصون فی الارض ولا یعلمون الله تعالی خلق آدم وابلیس وبر قسمی
انلردر کە اگرچە عالم اجسامە التفاتلری یوقدر والوهیت شهودندە شیفتە ومتحیردرلر
اما انلر الوهیت بارگاهنە حاجب دررلر وربوبیت فیضنە وسائط دررلر
وبو طائفەیە اصطلاح ایلە دخی اهل جبروت دیرلر وانلرک سیدی ورئیسی روح اعظم
وبلا اعلادە کمندەدن عظیم تر روح یوقدر اگر باعتبار ایلە قلم اعلا دیرلر کە اول
ما خلق الله القلم وبر اعتبار ایلە عقل اول دیرلر اول ما خلق الله العقل ثم قال له
اقبل فاقبل ثم قال له ادبر فادبر وقال تعالی وجلالی ما خلقت خلقا اکرم علی منک بک
اعطی وبک اخذ وبک اثیب وبک اعاقب وروح اعظم بو طائفەنک اول کی
صنفندەدر وروح القدس کە اکا جبرئیل دیرلر بو طائفەنک آخری صنفندەدر وما منا
الا له مقام معلوم وبر قسمی دخی انلردر کە عالم اجسامە تعلق وتدبیر وتصرفلری واردر
وانلرە روحانیلر دیرلر وانلر دخی ایکی قسم اوزرەدر بر قسمی ارواحدر کە سماویاتدە
تصرف ایدرلر وانلرە اهل ملکوت اعلی دیرلر وبر قسمی ارواحدر کە ارضیاتدە
تصرف ایدرلر انلرە اهل ملکوت اسفل دیرلر ونیجەسی انلردن معدنلرە ونباتلرە وحیوانلرە
اوزرینە موکلدرلر لا بد هر نسنە اوزرینە بر ملک موکلدر انبیا کلامندە کلمشدر ان
لکل شیء ملکا وحدیثدە کلمشدر کە ینزل مع کل قطرة ملک واهل کشف ایدرلر کە

نایدی ملک اولمشیە الله تبارک وتعالی یە اعبدە بر یراق یراتمز سنت الهی شویلە کچمشدر
اما حقیقت انسان کە انکا لطیفە ربانی دیرلر وسر زبدە ملکوتدر وادونی کبید
ایکی عالمدن جسمانیدن وروحانیدن واول موجوداتک اکملیدر وجملە
انوندن مقصود اولدر وارواح ناری کە انلر جن وشیاطیندر دیرلر عالم [illegible]
هم اهل ملکوت اسفلدن دررلر وبعضی انلردن نوع انسان اوزرینە مسلط قلنمشلردر
قدر وابلیس انلرک سیدی ورئیسلریدر وبعضی انلردن نکبتنە قابل دررلر ووحی الهیە مخاطب
وانلرک ماهیاتی منهو مائندە خلاف چوقدر ومرسی کندو مقاملرندن خبر
ویرمشلردر اما عالم اجسام ایکی قسم اوزرینەدر سماویات وارضیات اما
سماویات عرش وکرسی کبی وسبع سموات کبی وثوابت وسیارات کبی واما
ارضیات بسائط عنصریات کبی واثار علوی رعد وبرق وبلوت وبلور وترکیبات
معادن ونباتات وحیوانات وبحر کبی کە انلرک نهایت یوقدر وبونلرک عجایب
حره کلیتا اما مجموعی بو اتمدە کە ذکر اولندی مختصردر بو در اهل تصوفک سوزی
الانسک ذاتی وصفاتی وافعالی بیانندە باب چهارم در معرفت افعال بر اقوال اهل حکمت
بلکل کە اسعدک الله فی الدارین اول نسنە کە تنکری تعالی پیدا ایلدی بر جوهر ایدی
واول جوهرە جوهر اول عالم کبیر دیرلر وبو جوهر اولیا الله تعالی کندو کندو لکیلە غیر
واسطەسز بر طرفة العین ایچندە پیدا ایلدی بلکە طرفة العیندن تیزرک و
ما امرنا الا واحدة کلمح البصر او هو اقرب وبو جوهر اولە اضافات واعتبارات ایلە
اسامی مختلفە ایلە ذکر ایلمشلردر جوهر اول وعقل اول وروح اضافی وروح اعظم
وروح محمد وبونلرە بگزر دیمشلردر وبو جوهر اولک اولوقتی التهدن ارتق کمسنە بلمز
شول جهتدن کە بغایت شریف ولطیف در ودانا وهنرمندر وبغایت حاضر ومشتاقدر
دایم الله تعالینک اشتیاقندەدر هرگز بر طرفة العین اول حضرتدن غایب اولمدی
واولمیە وهیچ نسنەنک وهیچ کمسنەنک اول استعدادی یوقدر کە الله دن بی فیض قبول ایتمە
الا جوهر اولک وهیچ نسنەنک وهیچ کمسنەنک اول قربی یوقدر کە جوهر اولکدر
جوهر اول الله تعالینک عاملیدر وجمیع موجودات جوهر اولک عاملیدر الله تعالی کلک
کلامی وخطابی جوهر اول ایلەدر وجوهر اولک خطابی وکلامی جمیع موجوداتە ایلەدر
نیچە کە جوهر اولک اول تولدی صنعتی ایلەدر بیلکە بریت دیمیشلردر وجوهر اول
اولدلیه خطاب کلدی کە مفردات عالمی یاز یازدی تا عالمک مفرداتی بر طرفة العین ایچندە موجود

نادره اوزاره وشنبانان بتول لکن فیکون وعالمک مفرداتی عقول ونفوس
وافلاک وانجم وعناصر وطبایع دررلر چون جوهر اول عالمک مفرداتنی یازدی
جوهر اولک ایشی تمام اولدی بو معنیدن خبر ویردی که جف القلم اندن بو مفرداته
خطاب کلدی مرکباتی یاز دیدی یازدیلر ویازارلر وعالمک مرکباتی معادن ونباتات
وحیوانات دررلر بودر موجوداتک تمامی وعالمک موجوداتی بوندن ارتق یوقدر
ن والقلم وما یسطرون ن عبارتی عالم قربدندر وعالم قرب الهک فی ایدر وقلم
عبارتی جوهر اولدندر وجوهر اول الهک قلمیدر وما یسطرون عبارتی مفرداتدندر
ومفردات الهک یازجیلریدر ودایم یازمق الینده دررلر وانلرک ایشی بودر که
همیشه مرکبات یازرلر ومرکبات کلمات دررلر وکلمات الهک نهایتی یوقدر ودونمکلرک نهایتی
یوقدر تکرار واقع دکلدر قل لو کان البحر مدادا لکلمات ربی لنفد البحر الایه **فصل**
بلکل که افلاک طقوز فلک دیرلر وهر فلکک عقلی ونفسی واردر تا عقول نفسکی طقوز
عقل وطقوز نفس اولور فلک اولک عقلنه عقل کل دیرلر وفلک اولک نفسنه نفس کل
هر عقل که اکا یقینرقدر شریفرکدر ولطیفرکدر ودانارکدر **ای درویش عاقبت اندیش**
علما ملایکه کروبیه وروحانیه دیرلر وحکما عقول ونفوس دیرلر بو تمان اصطلاح
هر کشی کندو اصطلاحی ایله سوز سویلرلر اندن عقول ونفوسدن صکره افلاک
وانجم وعناصر وطبایع اربعه پیدا اولدیلر وبو جمله بر طرفه آلتی کونده ایدی ایلدکلی
بلکه دخی تیزرک اهل حکمت قتنده عقل اول وعقول ونفوس وافلاک وانجم
وعناصر وطبایع علت یوزندن حادث دیرلر واما زمان یوزندن قدیم دیرلر شول
جهتدن که هرکز یوق ایدی که اولمیلر ایدی وبونلرک تقدمی بری اوزرینه تقدم
زمنی دکلدر تقدم خارجی دکلدر شویله کم کندو رتبی تقدم کنش شعاعی اوزرینه اندنصکره
موالید ثلثه پیدا اولدیلر واولورلر معادن ونباتات وحیوانات کبی وخلاف
علما وحکما اورتاسنده در آبا وامهاتده در اما موالیدده جمیعنک اتفاقی واردر که
حادث دررلر وچون همینک اخرنده انسان ظاهر اولدی وچون عقل ایرشدی
تمام اولدی وعقلدنصکره داخی نسنه یوق ایدی معلوم اولدی که اولده عقل ایمش
اخرده عقل ایمش شول جهتدن که هر نسنه که آخرده پیدا اولور اولکده نهان اولمش
اولا انسانک چون عقله یتشدی دایره تمام اولدی وعقلدنصکره داخی نسنه یوقدر ابتدا
عقلدندر وختم عقل اوزرینه اولدی نزول مفرداتده ایدی وعروج مرکباتده در

نزول آبا وامهاتده ایدی وعروج موالیدده در پس عقل اول هم آغاز اولدی هم انجام
کلمکه نسبت آغاز اولدی وکتمکه نسبت انجام اولدی نسبت کلمکه مبتدا اولدی ونسبت رجوعه
معاد اولدی نسبت کلمکه لیلة القدر ونسبت رجوعه یوم القیامه اولدی نزولده هرچند که
مبدادن ایراق اولدی اوله خسیس رق اولدی وعروجده هرچند که مبدادن ایراق اولدی
اولور لطیف رق اولور جوهر عالم کبیر نزول ایلدی وجوهر اول عالم صغیر عروج ایلدی
اول غایت شرفده وبو غایت خساستده جوهر اول عالم کبیر دریای ذو من دیرلر اکر دیرلر که
اول الله تعالینک ذاتی ایدی وجوهر عالم صغیر هم دریای دوم در وکیرو دفانک هم
الله تعالینک ذاتنه اولا سم راست اولدی وشک دکلدر که بو بیده منه بدأ والیه یعود
اما حکمی سوزنی یاز مزوز زیرا حکما بوکه یول بولدیلر بو اهل تصوف واهل وحدت سوزینده
ابد بیلدی **فصل** بلکل که بعضیلر ایدرلر که عالم سفلینک عقول مبدا عقل عاشردر
یعنی آی کوکینک عقلی یعنی عقل فعال و واهب الصور انک آدیدر اما اکثر دانالر بونک
اوزرینه دررلر که عالم علوینک عقولنه اون فعالدر دیرلر واونلر دخی عالم سفلینک
نفوسنک مبدالریدر پس آدمیلرک تفاوتی بو جهتدندر بر عقل که هر فلکنک
عقلندن فایض اولور هرکز برابر اولمیه شول عقل ایله که شمس کوکندن فایض اولا
ای درویش عاقبت اندیش عالم علوینک عقولی ونفوسی وتمامت کواکب ثابتات
وسیارات عالم سفلینک ایشجیلریدر وآدمیلرک تفاوتی واحوالی بو جهتدندر شول
جهتدن که تفاوتی چوقدر عالم علوینک عقولی ونفوسی اورتاسنده وتفاوت چوقدر
کواکب ثابتات وسیارات اورتاسنده وهر برینک بر خاص فعلی واردر وهر برینک
بی شمار خاصیتلری واردر وهیچ کمسنه انک کنهنه ایرشمدی وایرشمیه بو یدی کواکب
سیارهدن منجملر نیچه نسنه بولشلر ودر سویلرلر اما ثابتاتدن هیچ کمسه هیچ نسنه بیلدی
وبلمیه لر **ای درویش** آدمیلرک تفاوتی وآدمیلرک احوالی بو جهتدندر که دیدلک وب
وجه دخی هم واردر واول خاصیت ازمنه اربعه دندر سعادت وشقاوت
وزنکنلک وبلا ودرد ومحنت غایت وخساست ودرویشلک وپادشاهلق وعزیزلک
وخورلق وعمر اوزونلغی وعمر قصالغی وبونلره بکزر نه وار ایسه سبب عالم علوینک اثرلریدر
وخاصیت اثرلری ازمنه اربعه دن دررلر کارخانه والت ودست اوزاری بنا ایت
حکمت اوزرینه در وهیچ کمسنه نک الی اکا ایرشمز ولله خزاین السموات والارض
وبونلر خزانهدن خرج ایدرلر هیچ کم اولماز وهر بر عقل خزینهدر وهر برینک خزینهدر

وهر بیلدز خزینه در و هر اینک ارکنی طباق خزینه در و صو خزینه در و هوا خزینه در
و اود خزینه در و هر نجم خزینه در و هر حیوان خزینه در مستری اوشته آلوکه قدیم
اندیشه ایله که قاج خزینه کوکده و قاج خزینه یرده وارد و ان من شیء الا عندنا خزائنه
اکر خزینه ایدرسک راست در و اکر بونلره هب لشکری دیرسک هم راست اولا
و لله جنود السموات والارض بو دخی الله تعالی نک سوزی افعالی باینده والله اعلم
باب پنجم در معرفت ولایت و نبوت چون جوهر اولک نزولی و عروجی بیلدک
وجوهر اولک اولولغن ایشتدک امدی بیلکل که رسول علیه السلام بیوردیکه جوهر اول
بنم روحمدر اول ما خلق الله روحی و بر یرده دخی بیورمشدر که اول ما خلق الله نوری چون
جوهر اول محمد علیه الصلوة والسلام حضرتنک روحی یا نوری اوله اندن اوکدیکه بو عالمه
کلمش ایدی پیغامبر اولمش اولا و بو معنیدن خبر ویردی که کنت نبیا و آدم بین الماء والطین
وشمدی که بو عالمدن کچمشدر هم پیغامبر اوله و هم بو معنیدن خبر ویردی که لا نبی بعدی
ای درویش محمد علیه السلام حضرتنک صفت اولولغن نیجه ایدرسم بیلکدن برین دیمش اولم
وجوهر اولک اولولغن نیجه ایدرسم بیلکدن برین دیمش اولم و جوهر اولک ایکی ایشی اشلر
بری اول که الله دن فیض قبول ایدر ایکنجی اول که اول الهک فیضنی خلقه ایرشدرر
و اکر ایدرلرسه که محمد علیه السلام ایکی ایش اشلر تکریدن فیض الور و تکرینک خلقنه ایرشدرر
هم راست اولا شول جهتدن که جوهر اول محمد علیه السلامک روحی اولا ایکیسی بر اولا چونکه
بو مقدمات معلوم اولدی امدی بیلکل که جوهر اولک بر طرفی که الله دن یکا اولور آدی
ولایتدر و بر طرفی که خلقه ایرشدرر آدی نبوتدر پس ولایت باطن نبوتدر و نبوت
ظاهر ولایتدر و ایکیسی دخی محمد علیه السلامک صفتیدر چون ولایتی و نبوتی بیلدک
امدی بیلکل که شیخ المشایخ شیخ سعد الدین حموی قدس الله روحه العزیز بیورر که جوهر اولک
ایکی مظهری کرک بو عالمده شول مظهر که آدی نبوتدر خاتم انبیادر و اول طرفک مظهری که
آدی ولایتدر صاحب زماندر و صاحب زمانک آدلری چوقدر نته کم جوهر اولک چوقدر
ای درویش صاحب زمانک علمی کمالده در و قدرتی کندویه یولداش ایلمشدر چونکه چیقه
تمام یر یوزینی طوته و مجموع یر یوزینی ظلمدن پاک ایلیه و عدل ایله معمور ایلیه و خلق کندو
راحتده اولا ینه شیخ سعد الدین صاحب زمان حقنده کتابلر دوزمشدر و کندویه چوق
مدح اتمشدر و خبر ویرمشدر که بو زمانده که بز ایچنده یوز چیقار اما بو بیچاره ایتکه
اعتقاد بونده در که انک چیقه جاغی وقتی معلوم دکلدر البته چیقه جقدر پیغامبر علیه السلام

خبر ویرمشدر و کندونک علامتی چوق دیمشدر اما انک چیقاجق وقتی معلوم ایلمشدر و
بو سوز ایله دیلدی انک چیقه جق وقتی بیلین در و بو سوزدن که شیخ دیمشدر که انک
چیقه جق وقتیدر چوق کشیلر سرکردان اولمشلردر و اولورلر و چوق کشیلر کمان ایلدیلر که
صاحب زمان بزز و اول علامتلر که انک حقنده دیلمشدر بزوم حقمزده ظاهر اولدی
اما ظاهر اولمدی و حسرت ایله اولدیلر و چوق کشیلر دخی کلهلر و بو حسرت ایله اولهلر
ای درویش خبر کر کندو ایله یولداش ایلمشدر اکر بو زدن برین ایدرسم بعض کشیلر
انبیانک فوائدی لرکه آدمیده بونلر اولمق ممکن دکلدر انک احوالی اندن زیاده در که
اولجقدر که یازلمغه راست کلمز چون بیلدک که ولایت باطن نبوتدر و دخی بیلدک که ولایت
و نبوت ایکیسی دخی محمد علیه السلامک صفتیدر امدی بیلکل که نته کم شمدیه دکن نبوتک
صفتی ظاهر ایدی و صورت وضع ایدردی و صورت اشکاره ایدردی و صورتی
و صفتی تمام ایلدی امدی نوبت ولایتکدر که آشکاره اوله و حقایق اشکاره ایلیه
و صاحب زمان که دیلدی ولیدر چون صاحب زمان حقیقت ولایت ظاهر اوله و حقایقی
اشکاره اوله و صورت کیزلنه نته که شمدیه دکن مدرسهلرده بحث علوم ظاهر ایدرلردی
و حقایق کیزلو ایدی بعد ذکر و حقایق بحث ایدرلر حقیقت اسلام و حقیقت ایمان
و حقیقت صوم و حقیقت صلوة و حقیقت حج اشکاره ایلیه چون وضع صورت
تمام اولدی نبوت هم تمام اولدی امدی کرد دور ولایتکدر چون ولایت ظاهر اوله
حقایق اشیا ظاهر اوله حقیقت دوزخ و حقیقت صراط و ثواب و عقاب اشکاره
ایلیه و چون حقایق اشکاره اولا قیامت اوله که روز قیامتک صفتی بودر یوم
تبلی السرائر و چون قیامت کلدی و حقایق و سرائر اشکاره اولدی الله تعالی
جمیع خلقه اشکاره اوله بو کون بعضیسنه ظاهردر و قیامتده جمیع خلقه ظاهر اوله
انکم سترون ربکم یوم القیمة کما ترون القمر لیلة البدر **ای درویش** بنجه سوزلر آدم هر نیجه
ایلرسم نتیجه بیلورم کرسن بلمزسین که بن نه سویلرم **باب ششم در بیان اعتقاد**
اهل تقلید و اهل استدلال و اهل کشف بیلکل که اعزک الله فی الدارین که
آدمیلر الهک معرفتنده تفاوت ایله دررلر بعضیسی اهل تقلید و بعضیسی اهل استدلال
و بعضیسی اهل کشف دررلر و بن بو اوچ طائفهنک سوزلرین شرح ایله تقریر ایدیم
تا سن بیلهسن که هر برینک نه مرتبهده دررلر **اول اهل تقلید بیاننده در** بیلکل که اهل تقلید
دل ایله اقرار ایدرلر و کوکل ایله اینانورلر که الله تعالینک برلکنه و آرتقلغنه و ایدرلرکه

تعالی بردر قدیمدر اولی واخری وحدی ونهایتی ومثلی وشریکی یوقدر
وقابل تغییر وتبدیل وقابل فنا وعدم دکلدر وزمانده ومکانده وجهتده دکلدر
موصوفدر سزا صفتلر ایله منزهدر ناسزا صفتلردن حی وعلیم ومرید
وقادر ومتکلم وسمیع وبصیردر اما بو طائفه نک اعتقادی قولق وحس
واسطه سیله در دلائل وبرهان طریقی ایله دکلدر ایشتمشلردر وقبول ایتمشلردر اکرچه
بو اعتقادی قولق وحس واسطه سیله در اما حسابده در بو طائفه اهل اسلامدندر
وبو مرتبه ده سالکه سعی وکوشش غالبدر ورضا وتسلیم مغلوبدر ریاضتلر
وطاعتی ومجاهده لر وچوق طاعتلر وعبادتلر بو مرتبه ده در وهر نه عمل که ظاهره تعلق
طوتر چوق چوق ایدرلر وهر نه عمل که باطنه تعلق طوتر آز ایدرلر شول جهتدن که
بو طائفه بو مرتبه ده دررلر اکرچه اعتقادلری الله تعالینک برلکنه ووارلغنه واردر
والله مرید وقادر اعتقاد ایتمشلردر اما انک علمنی وقدرتنی وارادتنی دلائل
وبرهان ایله ویا کشف وعیان نوری ایله مجموع اسبابک ومسبباتک عاجز ومقهور
مشاهده ایتمشلردر بو سبب ایله اسباب وسعی وکوشش بو طائفه نک قتنده
معتبردر ودخی بسیاری اسبابه وسعیه اضافت ایدرلر وهر نسنه یی سببدن
وسعیدن کورورلر شول جهتدن که بو طائفه هنوز حس مرتبه سنده دررلر
وحسیدن کچه مزلر چون بیلدک که اسباب وسعی بو مرتبه ده معتبردر ایدی
بیلک که دنیا تشویشی ورزق وغصه سی بو مقامده در واسباب واسباب
محبتی بو مقامده در ومنجم وطبیب سوزینه اعتماد ایتمک بو مقامده در بودر
اهل تقلیدک اعتقادی وعملانک دخی اکثری بو اعتقاد اوزرینه در **فصل در بیان**
اعتقاد اهل استدلال بیلک که اهل استدلال دلیل ایله اقرار ایدرلر وکوکل ایله
اینانورلر الله تعالینک برلکنه ووارلغنه ویقین بیلورلر که بو عالمک صانعی واردر
وصانع عالم بردر وقدیمدر اولی واخری وحدی ونهایتی ومثلی وشریکی
یوقدر وقابل تغییر وتبدیل دکلدر وقابل فنا وعدم دکلدر احد حقیقیدر اجزاسی
وقابل تجزی وتقسیم دکلدر وزمانده ومکانده وجهتده دکلدر شونکیچون که
اوستی والتی وصاغی وصولی دراکه وارادی یوقدر بر نوردر نامحدود ونا
متناهی وبر بحردر بی پایان وبی کران موصوفدر سزا صفتلر ایله ومنزهدر
ناسزا صفتلردن حی وعلیم ومرید وقادر وسمیع وبصیر ومتکلمدر وبو طائفه نک

احد حقیقیدر اجزاسی یوقدر وتجزیه وتقسیم قابل دکلدر

صحیح

اعتقادی عقل واسطه سیله در یعنی دلیل قطعی وبرهان یقینی ایله در وبو طائفه نک
اعتقادی پاک اهل ایمانندر وبو مرتبه ده رضا وتسلیم غالبدر وسعی وکوشش
مغلوبدر شول جهتدن که بو طائفه الله تعالینک برلکینی ووارلغنی عقل
نوری ایله ودلائل قطعی وبرهان یقینی ایله اکلمشلردر وکندویک علمنی وقدرتنی
وارادتنی کل موجودات اوزرینه محیط کورمشلردر وموجوداتی بر کزدن عاجز
ومقهور بلمشلردر واسبابی ومسبباتی کبی عاجز ومقهور مشاهده قلمشلردر یعنی
نته کم تا شدیده دکر مسبب عاجز ومقهور کورورلر ایدی شیمدی سبب
هم عاجز ومقهور مشاهده قلدیلر یعنی مسبب الاسبابه ایرشدیلر وانی مجموع
اشیاده محیط کوردیلر وهر نسنه یه دانا وهر نسنه یه توانا بلدیلر وبولدیلر
راضی وتسلیم اولدیلر وانلرک اعتمادی هیچ نسنه یه قالمدی نه سعی اوزرینه
ونه کوشش اوزرینه ونه مال ونه جاه اوزرینه ونه طاعت اوزرینه و
انلرک اعتمادی الله تعالی اوزرینه در وانلرک ذوقی الله مشاهده سیله در
اللهی سورلر وانک مقربلرینی سورلر وبو طائفه یه اهل ترک واهل توکل
وآزادی وفراغت دررلر الله دن غیری دیلمزلر الا الله چون سالک
اللهه ایرشدی والله‌ک علمنی وارادتنی کل اشیاده محیط کوردی بو مقامده در که
حرص قالمز وانک یرینه توکل اوتورر وچوق دوشمک کوترلور وانک
یرینه رضا وتسلیم اوتورر واسباب محبتی کوترلور الله محبتی انک یرینه
اوتورر وبو مقامده رزق غصه سی کوترلور ودنیا تشویشی کوترلور
وبو مقامده شرک خفی کوترلور وبو مقامده طبیب معزول اولور ومنجم باطل اولور
ای درویش عاقبت اندیش اسباب بو سالکک اوکندن کوترلدی شونکیله که
ناکاه زمانده اکر بر کز نظری بر سببه دوشرسه رنج وقتنده یا راحت
وقتنده انی شرک طوتر واندن دونر توبه یه واستغفاره مشغول اولور بودر
اهل استدلالک واهل ایمانک واهل تصوفک اعتقادلری **فصل در بیان**
اعتقاد اهل کشف سالک چون کشف مقامنه ایرشدی قیامت کلدی ویری
تبدیل ایلدیلر وکوکلری دوردیلر وکوکلری درخشان اولدی والله ظاهر اولدی
بلکه اهل کشف دلیله اقرار ایدرلر وکوکل ایله اینانورلر الله تعالینک برلکینه
ووارلغنه وانلرک بو اقرارلری وتصدیقلری کشف وعیان طریقی ایله در

بو طائفه درکه جمیع حجابلردن کچمشلردر • و الله تعالی لقاسی ایله مشرف اولمشلردر • و
علم الیقین ایله بیلمشلردر • و عین الیقین ایله کورمشلردرکه • وارلق اللهکدر الحق • بو جهتدن
بو طائفه یه اهل وحدت دیرلر • اللهدن غیری بسن کورمزلر و بیلمزلر • هب اللهی کوررلر
و هب اللهی بیلورلر فصل بلکل که بو مرتبه ده بو موحده هیچ نسنه غالب کلدر
نه سعی و نه کوشش و نه رضا و نه تسلیم • شول جهتدن که بو موحد ایدرکه هر نسنه
اصلده خود ایدی • و هر نسنه که واردر کرک ایدی که اوله ایدی • و اکر کرک اولمسه
اولمزدی • اما هر نسنه کرکدر کندو یرنده و کندو قدریله کرکدر تا ایده اولا • اکر نسنه که
کندو یرنده اولمیه آدی زیان اولورکه هر نسنه کندو یرنده • و کندو قدریله اولدقلری
پس سعی کندو یرنده قدری ایله ایدر • و کسب و کار کندو یرنده کندو قدریله ایدر
و طبیب سوزی کندو یرنده ایدر • هر نسنه که واردر کندو یرنده ایدر ای درویش
بو موحد ایدرکه ایولکی و یاوزلقی و طاعتی و معصیتی اکلمق اولو ایشدر • و
هر کشی اکلمز الا علما و کاملر • و دانایان و کاملان مجمع ادیان • بلکه جمله مذاهب اتفاق
ایتمشلردرکه یلان سویلمک اولو کناهدر • و راست کورمشلردر • و راست دیمشلردر
اما وقت اولا کشی راست سویلیجک اولورسه اولو کناه ایتمش اولور • و وقت
یلان سویلیه اولو طاعت ایتمش اوله • پس معلوم اولدی که ایولکی و یاوزلقی اکلمق
مشکل ایشدر ای درویش عمل نیت ایله ایو اولور • و نیت ایله یاوز اولور • و نیتی
اکلمق اولو ایشدر فصل بلکل که اهل وحدت ایکی طائفه دررلر • بر طائفه سی ایدرلرکه
وجود بر در ارتق یوقدر • و اول اللهک وجودیدر • و الله وجودندن غیری بر وجود دخی
یوقدر • و امکان دخی یوقدر که اوله • و همین بو طائفه ایدرلرکه اکر شویله اولیدیکه
کونمز اولیدی کیجه اولمایه ایدی • خلقی کونمزی اکلمیه ایدی • هر چند خلقه ایشه ایرکه
بو کونمزدر خلق فهم ایده میه لر ایدی • اما چون کیجه واردر کندوزی اکلرلر • پس
انجلاین اکر اللهدن غیری اوله ایدی خلق اللهی اکلرلر ایدی • اما چونکه اللهدن غیری بر وجود
یوقدر خلق اللهی اکلمزلر • جانا بلندی و پستی تو یی • چه کویم چه هر چه هستی تو یی
و همین بو طائفه ایدرلرکه بر وقت بالقلر دکزده جمع اولدیلر و ایتدیلرکه نیچه زماندرکه
بر صوینک حکایتنی ایشیدرز • و ایدرلرکه بزم دیرلکمز صودندر • و بزم تعیشمز
صو ایله در • و بز هرکز صوی کورمش دکلز • اول بالقلرک بعضیسی ایتدیلرکه فلان دکزده
بر بالق واردر دانا • و صوی کورمش • و صوی اکلمش انکا کیده لم که صوی

بزه کوستره • یا خود صوینک نشانن بزه ایده ویره • اول که اندرک عاقللری ایدی
سوزه طوتدیلر • و نیچه مدت سوزده اولدیلر • و اول دکزه ایرشدیلر • و اول بالقی کوردیلر
و انکا خدمت ایلدیلر • و اندن سؤال ایلدیلر ایتدیلرکه نیچه زماندرکه بر صوینک حکایتن ایشیدرز
و ایدرلرکه بزم دیرلکمز صودندر • و بزم تعیشمز صو ایله در • و بز صوی هیچ کورمش دکلز
سزک خدمتکزه کلدک تا که صوی بزه کوستره سز • اول بالق جوابنده بویله ایتدی که
بیت ای در طلب کره کشای مرده • با وصل تزاده وز جدایی مرده • ای بر لب بحر
تشنه در خاک شده • ای بر سر کنج وز کدایی مرده • اندن بیوردی که فهم ایله ذوقی
ایتدیلر یوقدر • اندن بیوردی که سزه بکا صودن غیری نسنه کوسترک تا بن سزه
صوینی کوستره یم دیدی • ایتدیلر فهم ایلدک • و صوی کوردک • هر نه دیلرم
[illegible] بودر بو طائفه نک سوزی اهل وحدتدن فصل بلکل که
اول بر طائفه دخی اهل وحدتدن ایدرلرکه وجود ایکی قسم اوزرینه در • وجود حقیقی
و وجود خیالی • وجود حقیقی اللهک وجودیدر • و وجود خیالی عالمک و عالملرک وجودیدر
و بو طائفه ایدرلرکه عالم و عالملر جمله سراب و نمایش دررلر • و حقیقت وجودلری یوقدر
اما وجود حقیقی خاصه نیده که اللهک وجودیدر • بو خیالاتی موجود کوریورلر • شول موجود
دد شده • و صوده کوریورلر و حقیقتده وجودلری یوقدر • بیت غیر تو هر چه هست خیال و
نمایش است • با آنکه هیچ نیست بدیدار آمده • الله تعالینک ذاتیدر • و بو کوزدیکی
عالم بو قدر وار کورنکی • و بو طائفه دن سؤال ایدرلرکه بو جمله خیال و نمایش
اولادر که بزدن بعضی خوش • و بعضی ناخوش • و بعضی رنجده • و بعضی راحتده
و بعضی حاکم • و بعضی محکوم • و بعضی کویا • و بعضی خاموش • و رنج و الم و بونلره بکزر
بو جمله خیال و نمایش اولا جواب ایدرلرکه هرکز اویقوده وارمش دکلسز • و بو نسنه لری
اویقوده کورمش دکل میسز که اویقوده بریسی اوررلر • و اول رنجده و زحمتده در • و
بریسی دخی او خسارز اول راحتده و رحمتده در • و بونلره بکزر نه وار ایسه • ایدی هیچ شک
دکلدر که بو جمله سی بکا اویقوده نمایشدر که بری رنجده • و بری راحتده در • اهل عالمک
دخی شویله بیل • و بو خیال و نمایشدر • شول جهتدن که عالم دیمشلردرکه علامتدر • الله تعالی
وجودی اوزرینه که وجود حقیقی معبوددر • بو طائفه نک دخی سوزی اهل وحدتدن
باب هفتم در معرفت انسان بلکل که بو بابک اولنده بر نیچه فصل یازیسم کرکدر که
انلرک ضروریدر • شونک ایچون که کندو نفسنک معرفتی و کندینک مبدأ و معادی معرفتنی

و بو سوزلری بیلمک والهی انکلق والهامک ظاهری و باطنی انکلق والهامک تجلیسی
بیلمک موقوفدر • بو مقدمه بیلمکه و اشیانک کماهی بیلمک و کورمک موقوفدر بو سوزلری بیلمکه
فصل بیلکل که علما و حکما خلاف ایتمشلردر که علما و فقها ایدرلر که امکاندر که یوق وار اوله
و وار یوق اوله • شول جهتدن که عالم یوق ایدی • الله تعالی ایجاد ایلدی • دکرو اول وقت
وارینه یوق ایدر • و حکما و اهل وحدت بونک اوزرینه درلر که ممکن دکلدر که یوق وار اوله
و وار یوق اوله که یوق هیچ یوقدر • و وار همیشه واردر • اما ممکندر که وار بر مرتبه دن بر
مرتبه یه کیره دونه • و بر حالدن بر حاله واقع دونه • و بر صورتدن بر صورته دخی واره
و مفردات • و مرکبات اوله لر • و مرکبات کیرو مفردات اوله لر • و عوام چون بونلری کوره لر
صانورلر که یوق وار اولور • و وار یوق اولور • فصل بیلکل که انسان عالم صغیردر
و هر نه کم غیر انساندر بر کزدن عالم کبیردر • و هر نه کم عالم کبیرده واردر نموداری عالم
صغیرده واردر • تا هر کم عالم صغیری شویله که عالم صغیردر بیله کندولی بیله و عالم کبیری
بیلهلر که عالم کبیر در هم بیله • و رسول علیه السلام بو دعای ایدردی که اهدنا الصراط المستقیم
ای درویش عاقبت اندیش تا کندویی بیلمینجه امکان دکلدر که الله‌ی بیله سن • کر الله‌ی بیلمک
بیلمک نهایت یقین دیر • اما نهایات مشکللر سکسن بیلدرکه تا بو یولی باینه ایرشدردم
و بو سکسن بیلده هر قنده بر دانا و بزرک نشانن ویردیلرسه واردم و بنجه مدت
اول دانا خدمتنده اولدم تا که کندومی بیلهیم • امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه
هر قچن که حضرت رسالتی علیه السلام خلوتده بولورایدی سؤال ایدردی که یا رسول الله
نه ایشله‌یم و نه ایله مشغول اولم تا که عمرمی ضایع ایتمش اولم • حضرت رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم • بیوردی که کندویی بیل و اکله تا عمری ضایع ایتمش اوله سن • چون
کندویی اکلیه سن • الله‌ی اکلرسک • والله ارشدک و عروجک تمام ایلیک • تا سوزی اوزانمیه
و مقصوددن کیرو قلمیه‌لم فصل بیلکل که عالم کبیرک جوهر اولیا واردر • تا هر نه کم
عالم کبیرده ظاهر اولدی ایسه اول جوهر اولدن پیدا اولدیلر • و عالم صغیرک هم جوهر اولی
واردر • تا هر نه کم عالم صغیرده ظاهر اولدیلر • اول جوهر اولدن ظاهر اولدیلر • ایدی
عالم کبیرک جوهر اولی روح اضافیدر • و عالم صغیرک جوهر اولیا نطفه در • و عالم کبیرک
دورت دکزی واردر اول عالم صغیرک دورت دکزینی تقریر ایدهلم ایدی نطفه مادام کم
اربعنده در عالم صغیرک اول دکزیدر • چون انار رحمته کلدی عالم صغیرک ایکنجی دکزیدر
و نطفه انار رحمتده سماد اولکی دکزدر • اما مادام که اربعنده در گنج پنهان ایدی • و چون

و عالم صغیرک دخی دورت دکزی واردر

انار رحمته کلدی همان گنج پنهان دور • اما بونده اشکاره اولمه کرکدر • و چون انار رحمته
کلدی آدی عالم صغیرک اولکی جوهری اولدی • انسانک صفتلری بونده ممیز اولورلر
و اسمالر بونده ظاهر اولورلر • اول کوکزکه اربعنده ایدی تجلی قیلدی • ایکنجی دکز ظاهر اولدی
و ایکنجی دکز تجلی قیلدی • اوچنجی و دوردنجی دکز ظاهر اولدیلر • و انسانک ملک و ملکوتی دورت دکز
عالم صغیرک دورت دکزی تمام اولدی • شویله بیلورم که تمام فهم ایلدک • بونی دخی روشن
ایدهیم • ای درویش • دیلدی که نطفه مادام که اربعنده در عالم صغیرک اولکی دکزیدر
و چون انار رحمته کلدی عالم صغیرک ایکنجی دکزیدر • و نطفه‌نک ظاهری وار و باطنی واردر
نطفه‌نک ظاهرندن اعضانک ظاهری پیدا اولور • و اول عالم ملکدر • و نطفه‌نک باطنندن
اعضانک باطنی ظاهر اولور • اول عالم ملکوتدر • نطفه‌ده اعضانک ظاهری و باطنی و
دورت دکز تمام اولدیلر • و اول اولکی دکز که اربعنده ایدی • و آدی گنج پنهان ایدی
اشکاره اولدی و اکلندی • ایدی بو مثالدن که عالم صغیری بیلدک • عالم کبیری دخی
انکلاین بیل که داود پیغامبر علیه السلام مناجاتنده ایتدی • الهی بما خلقت الخلق
قال الله تبارک و تعالی کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف • و بر
روایتده دخی کلمشدر که • اول گنج پنهان که بیوردی کنت کنزا مخفیا • اول ذات خداوند کریم
و الله تعالینک ذاتیدر اولکی دکزدر • و اولکی دکز تجلی قیلدی ایکنجی دکز ظاهر اولدی که روح اضافیدر
و روح اضافی عالم کبیرک جوهر اولیادر • و رسول صلی الله علیه وسلم بو نظردن بیوردی که
اول ما خلق الله العقل • و الله تعالینک صفاتی بونده ممیز اولدیلر • و اسمای خدا بونده
ظاهر اولدیلر • و ایکنجی دکز تجلی قیلدی اوچنجی دکز و دوردنجی دکز ظاهر اولدیلر • اول عالم ملک و
عالم ملکوتدر • و دورت دکز تمام اولدیلر • یعنی روح اضافینک که عالم کبیرک
جوهر اولیدر ظاهری واردر و باطنی واردر • و روح اضافینک ظاهرندن افلاکک
و انجمک و عناصرک اجسامی اولدی تا عالم ملک ظاهر اولدی • و روح اضافینک باطنندن
افلاکک و انجمک و عناصرک حیاتی اولدی تا عالم ملکوت ظاهر اولدی • تا دورت دکز
تمام اولدی • و افلاک و انجم و عناصر • و طبایع آبا و امهات ایدیلر • و بو آبا و امهاتک
دایم تجلیده دررلر • و انلرک تجلی ایدوب موالید ثلاثه ظاهر اولدیلر • و اولورلر • و
هپسینک آخرنده انسان ظاهر اولدی • و چون انسان کاله یتیشه • دانا اولور دریایی
اولکی که گنج پنهان الله‌ی دیلدی که اشکار اوله • و اکلنه اکلندی و اشکار اولدی • هر چند که
دیرم که سوزی اوزاتمیه اختیار ایتمز سوز اوزار • فصل بیلکل که باب اولدن تا بورایه دک

دکرم

دیلدی شکل بوزر در ودوشوارلق ایله عزیز فهمنه ایرشه اما فکر راست
وخاطر تیز ایرکک در ودانالر صحبتی کرکدر تا فایده ویره اکر عزیز بو کلماتی شویله که
نیم مراد در بیلهلر بو حدیثک معنیسن دخی بیلهلر ان الله خلق آدم علی صورته
و بو حدیثک معنیسنی هم بیلهلر ن والقلم وما یسطرون ون عبارتدر دریای اولدن
کنت کنزاً مخفیاً فاحببت ان اعرف وقلم عبارتدر دریای ثانیدن که اول ما خلق الله
القلم وما یسطرون عبارتدر دریای ثالث ودریای رابعدن که مفردات ملک
وملکوت دررلر ودایم کتابتده دررلر وانلرک کتابلرندن موالید ثلثه پیدا اولدیلر
وموالید ثلثه کلمات دررلر وکلماتک نهایتی یوقدر اگرچه نهایتی یوقدر مکرر
دخی دکلدر قل لو کان البحر مداداً لکلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفد کلمات ربی
ولو جئنا بمثله مدداً اهل حکمت ایدرلر که آدمی چون عقله ایرشدی وعاقل اولدی
عروجی تمام ایدی ودایره تمام اولدی واهل وحدت ایدرلر که آدمی چون عقله
ایرشه وعاقل اوله وعقل ایله ایشده اولا الله تعالی ذاتنه ایرشه چون الله تعالی
ذاتنه ایرشه دایره تمام اوله شول جهتدن که اول الهک ذاتی ایدی چون
الهک ذاتنه ایرشدی دایره تمام اولدی بو درمعنی منه بدا والیه یعود
ورسول علیه السلام بو رادن بیوردی که من رانی فقد رای الحق شول
جهتدن که الهک ذاتنه ایرشمش ایدی وعروجی تمام ایتمش ایدی کلامک انسانک
ظاهری وباطنی شرحنه **فصل** بلکل که آغرک الله فی الدارین که نطفه چون
رحمه دوشر بر مدت نطفهدر وبر مدت علقهدر وبر مدت مضغهدر
ومضغه اراسنده سوکلکلر ظاهر اولور ودمر دخی ایکی اوسنده
کرکنش نوبتنده حیات اغاز اولور وتدریج ایله حس وحرکت اراده ظاهر اولور
تا دوردنجی آی کیچنجه چون دوردنجی آی کیچه اوغلانک جسمی روحی حاصل اولور
واعضا وجواهر خلقتی تمام اولور واناه رحمنده جمع اولن قان اوغلانک غداسی
اولور وکوبک یولندن اوغلانه ایرشر واوغلانک روحی وجسمی تدریج ایله کماله
ایرشر تا سکز آی کیچنجه طقوزنجی آی که نوبت مشتری یه ایرشر انا رحمندن
بو عالمه ظفار ایله بیلورم که تمام فهم ایلیهک بو دُرّ روشن رتبه ایدهیم که فهم
ایدهسن **فصل** بلکل که نطفه چون رحمه دوشه مدور اولور شول جهتدنکه
صو بالطبع مدور در اندن شول حرارت واسطه سیله که نطفهده در وشول حرارتک

منه قوله قطعه عرفانیه دنیا ایله دخی معنیسنده

واسطه سیله که رحمده در نطفه نضج بولور وکندونک اجزاء لطیفی اجزاء غلیظندن
ایرو اولور وچون تمام نضج اولور اجزای غلیظی تمام نطفه دن مرکز نطفه یه یوز قویر
واجزای لطیفی تمامت نطفه دن محیط نطفه یه یوز قویر وبو سبب ایله نطفه درت
طبقه اولور هر طبقه سی کندو التنده کینه محیط اولور یعنی اول که غلیظ در
مرکزه یوز طوتر ونطفه نک اورتاسنده قرار طوتر واول که لطیف در محیطه
یوز طوتر ونطفه سطح اعلاسنده متمود در واول که سطح اعلانک التنده در
سطح اعلایه متصل در لطیفلقده سطح اعلادن کمتر در واول که مرکزدن یوقارودر
مرکزه متصل در غلیظلقده مرکزدن کمتر در بو سبب ایله نطفه درت طبقه اولور
ومرکز که نقطه نک اورتاسنده در سودا ایدرلر وسودا صوق وقوری در
وطپراق طبیعتن طوتر لاجرم طپراق یرینه دوشمشدر واول طبقه که مرکزدن
یوقاروده ومرکزی احاطه اتمشدر بلغم ایدرلر وبلغم صوق ویاشدر صو طبیعتن
طوتر لاجرم صو یرینه دوشمشدر واول طبقه که بلغمدن یوقارودر بلغمه متصلدر
وبلغمی محیط در قان ایدرلر وقان اسسی ویاشدر هوا طبیعتن طوتر لاجرم هوا
یرینه دوشمشدر واول طبقه که قاندن یوقارودر صفرا ایدرلر وصفرا اسسی
وقوری در واتش طبیعتن طوتر لاجرم آتش یرینه دوشمشدر واول برجه هر که
آدمی نطفه ایدی دورت عنصر دورت طبیعت اولدی وبو جمله بر آیده اولدی
فصل چون عناصر وطبایع تمام اولدیلر اندن بو عناصردن وطبایعدن موالید
ثلاثه پیدا اولدیلر اول معدن ایکنجی نبات اوچنجی حیوان یعنی بو عناصر
وطبایع اربعه یه قسام قسمت ایلدی ومجموع ایچکی وطاشره کی اعضاء ظاهر
ایلدی وبو اعضا بو حالده معدنلردر هر عضوه بر معین مقداری بولنکی
هر دوردیندن ویردی بعضیسنه هر دوردندن برابر وبعضسنه متفاوت
شویله که حکمت اقتضا ایدردی وبسنی بر کتابینه باغلادی تا تمامت ایچروکی
وطاشره کی اعضا پیدا اولدیلر ومجاری حیات ومجاری حس وحرکت ارادی
پیدا اولدیلر بامعادین پیدا وتمام اولدیلر وبو جمله دخی بر آیده ایدی **فصل**
چون اعضا تمام شد اندن هر عضوه بو ایچکی وطاشره کی اعضادن بوینلر
پیدا اولدیلر قوة جاذبه وقوة ماسکه وقوت هاضمه وقوت دافعه وقوة
غاذیه وقوة نامیه وقوة مصوره چون اعضا وجوارح وقوتلر پیدا اولدیلر

اندن صکره اوغلان غدا طلبنه باشلدی دکوکبک یوسندن شول قان که انا حمنده
جمع اولمش ایدی کندویه چکدی و اول قان اوغلان معده سنه کلدی و بر کره
دخی هضم و نضج بولدی جکر اول کیلوسی که معده ده در ماساریقا یولندن
کندویه چکدی و قان جکره کلدی و بر کره دخی هضم و نضج بولدی اول که
کیلوسک زبده سی و خلاصه سی در که جکرده در روح نباتی اولدی و
اول که باقی قالدی بعضیسی صفرا و بعضی قان و بعضی بلغم و بعضی سودا اولدی
اول که سودا اولدی طلوق انی کندویه چکدی و اول که صفرا اولدی اود انی
کندویه چکدی و اول که بلغم اولدی آورده یولیله روح نباتی انی جمله بدنه قسمت
ایلدی بر نجه حکمت ایچون و اول که قالدی روح نباتی انی کتوردوکی یولدن جمله اعضایه
ویردی تا اعضا غداسی اولدی و قوام غدا بو بدنده روح نباتیدر و بو روح
نباتینک موضعی جکردر و جکر صانع انکوده در چون غدا جمله بدنه ایرشدی
نشو و نما ظاهر اولدی و حقیقة نبات بودر و بو جمله بر آینه دخی اولدی فصل
ایچون چون نشو و نما ظاهر اولدی و تمام اولدی و روح نباتی قوتلندی و معده و
جکر قوی اولدیلر و غدا هضمنه قادر اولدیلر اندن بو روح نباتینک اول که زبده سی
و خلاصه سیدر که جکرده در یورک انی جذب ایلدی و چون یوره که کلدی بر کره
دخی هضم و نضج بولدی و دکلی حیات اولدی و اول حیاتک اول که زبده سی
و خلاصه سی ایدی که یورکده در روح حیوانی اولدی و اول که باقی قالدی روح
حیوانی انی شرایین یولندن جمله اعضایه ویردی تا اعضانک حیاتی اولدی
و قوام حیوات بدنده روح حیوانیدر و بو روح حیوانینک موضعی یورکدر
و یورک صنوبر انکوده در و کرد بو روح حیوانینک اول که زبده سی و خلاصه سیدر که
یورکده در دماغ انی جذب ایلدی و چون دماغه کلدی بر کره دخی هضم و نضج بولدی
اول که زبده سی و خلاصه ایدی که دماغده در روح نفسانی اولدی و اول که باقی
قالدی روح نفسانی انی سکرلر یولندن جمله اعضایه ویردی تا حس و حرکت ایلدی
جمله اعضاده پیدا اولدیلر و حقیقت حیوان بودر و بو جمله بر آینه دخی اولدی عناصر
و طبایع و معادن و نبات و حیوان و درت آینه تمام اولدیلر هر برسی بر آینه
حیوانده کی ارتق نسنه یوقدر و حیوان آخرده در فصل در بیان حواس بردنی
اندر که بنجی ظاهر و بنجی باطنی بلکل که روح نفسانی که دماغده در مدرک و متحرک در

دانک اوراکی قسم اوزرینه در بر قسمی ظاهرده و بر قسمی باطنده کیرو اول که
ظاهرده در بش قسمدر و اول که باطنده در هم بش قسمدر یعنی حواس ظاهره
بشدر سمع و بصر و شم و ذوق و لمس و حواس باطنه بشدر حس مشترک
و خیال و وهم و حافظه و متصرفه خیال حس مشترکک خزانه سیدر و حس مشترک
خیال مقدم دماغده در لر و حافظه و وهم ایکیسی موخر دماغده در لر و متصرفه
وسط دماغده در و حس مشترک مدرک صور محسوساتدر یعنی حس مشترک هم شاهدی
بیلور و هم غایبی بیلور و هر نه که حواس بر دنه بیلورلر انک جمله سنی حس مشترک ایله
بیلورلر و اول حس مشترکه جمعدر و حس مشترکه بو جهتدن حس مشترک دیرلر که یعنی
مسموعات و مبصرات و مشمومات و مذوقات و ملموسات هپ حس مشترک بیلور و وهم
و متعلق معانی دستلقه در دشمنلکی معنی دوستلکده بیلور و متصرفه اولدر که
شول مدرکات که مخزوندر خیالده تصرف ایدر ترکیب و تفصیل ایله فصل در بیان قوت
محرکه بلکل که قوه محرکه ایکی قسم اوزرینه در قوه باعثه و قوة فاعله قوة باعثه اولدر که
چون مطلوب یا مهروب صورة خیالده ظاهر اوله داعی و باعث اولور قوت فاعله
تحریکنه اوزرینه و قوت فاعله اولدر که محرک اعصابدر و حرکت اعضا کندودندر و
بو قوت فاعله مطیع و فرمان بردار قوت باعثه در و قوت باعثه که داعی و باعث قوت فاعلهدر
تحرک اوزرینه ایکی غرض ایچوندر یا جذب منفعت و حصول لذت ایچوندر و بو مرتبه ده
اکا قوة شهوانیه دیرلر یا دفع مضرت و غلبه ایچوندر و بو مرتبه ده اکا قوت غضبیه دیرلر
فصل بلکل که تا بو حاله دکین که دینلدی آدمی کبی و قلان حیواناته ایله شریکدر یعنی بو روح
که روح نباتی و روح حیوانی و روح نفسانیدر شول جهتدن که جمله آدمیلرده و جمله حیواناتده
بو اوچ روح واردر و آدمیلرک بر روحلری دخی واردر که حیواناتده اول روح یوقدر
و اول روح انسانیدر که روح اضافی دیرلر شول جهتدن که تکری تعالی روح انسانی کندویه
اضافت ایلدی فاذا سویته و نفخت فیه من روحی بیچه یونت دینلدی که روح اضافینک
اسملری چوقدر جوهر اول و قلم اول و عقل اول و روح اعظم و روح اضافی
و روح محمد و بونک کبی دخی دیمشلردر بز بو کتابده روح اضافی دیسه وز کرکدر
ایدی آدمی تا بو مرتبه بهایمدن و مرتبه سباعدن و مرتبه شیاطیندن و مرتبه ملائکه
کچنجه انسان مرتبه سنه ایرشمیه تا استعداد حاصل اتمینجه بو روح اضافی ایله زنده اولمیه
و استعداد اولدر که چون بو مراتبدن که دینلدی کچه و انسان مرتبه سنه ایرشه

ابد

اندن اوصاف ذمیمه دن و اخلاق ناپسندیده دن تمام پاک اوله و اوصاف
حمیده ایله و اخلاق پسندیده ایله تمام آراسته اوله اندن استعداد اوله و بو روحه لایق اوله
قبول اتمکه که روح اضافی درایرشیلور بعضیسی یکرمی یلده بعضیسی اوتوز یلده بعضیسی
قرق یلده بعضیسی اللی یلده بعضیسی التمش یلده ایرشورلر و سائر اعتبار یوقدر استعداده
موقوفدر نجان که استعداد حاصل ایلدیلر بو روح ایله زنده اولدیلر فاذا سویته و نفخت فیه
من روحی ابن عربی قدس الله سره العزیز فصوصنک فص آدمیده که فص آدمدر بیورر که
تسویه استعداددن عبارتدر و نفخه روح روحک قبولندن عبارتدر بو روح ایله زنده
اولمق موقوفدر ایکی شرطه اول اولدر که مرتبهٔ انسانیه یه ایرشه ایکنجی اولدر که استعداد حاصل ایلیه
هر کیمکه بو ایکی شرطی اشلیه کیسلر مسلمان و غیر مسلم بو روح ایله زنده اولالر فصل ای درویش اکر
دیرسنکه قنغی مرتبه ده ایدوکنی بیلسن ایرتار ایردم شرح و تقریر ایلیه سن بونلردن هیچ
تقریر ایدریم بلکه اکر بریسنک ایلرسنک و اویورسنک و شهوت ایدرسن و کندو کرک
اشلری اشلرسن و غیری نسنه طلب اتمزسن بهایمدن سن و اکر باوجود یرسن و اویورسن
و شهوت ایدرسن و غضب ایدرسن و خلق ایله جنک ایدوب و آزار ایرشدرورسن
سباعدن سن و اکر باوجود یرسن و اویورسن و شهوت ایدرسن و مکر و حیله تکلر ایدرسن
و خلق ایله درلکی حیله ایله ایدرسن و یلان سویلرسن شیاطیندن سن و اکر آز یرسن
و آز اویورسن و شهوت اتمزسن و آزار اتمزسن بلکه راحت ایرشدررسن و حیله
اتمزسن و یلان سویلمزسن بلکه هب خلق ایله طوغری سوزلو و طوغری اشلی اولورسن
ملائکه دن سن و اکر یرسن و اویورسن و شهوت ایدرسن و مکر و حیله اتمزسن و یلان
سویلمزسن بلکه هب خلقه طوغری سوزلو و طوغری اشلی اولورسن و علم و معرفت
بابن طلب ایدرسن تا کندوزوکی اکلیه سن و اللهی بیله سن آدمیلردن سن ایدی
وقت اولدیکه استعداد حاصل اوله و روح اضافی ایله زنده اولسن و دیلدیکک
استعداد اولدرکه اوصاف ذمیمه دن و اخلاق ناپسندیده دن تمام پاک اولرسن
و اوصاف حمیده ایله و اخلاق پسندیده ایله تمام آراسته اولدک نماز قلدک و چون نماز قلدک روح اضافی
زنده اولدک و باقی اولدک و اول عزیز سردن بهمین نظر بیورمشدر که آدمک کمالی
و کلدر الا ادر تخلقوا باخلاق الله و خلاص آدمی و کلدر الا ادر تخلقوا باخلاق الله و
بقای آدمی و کلدر الا ادر تخلقوا باخلاق الله و چون روح اضافی ایله زنده اولدک باقی
قالدک و زنده جاوید اولدک و بوندن دیمشلر که آدمینک ابتداسی و آخر

[illegible]

تا انتهاسی یوقدر و رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورر که خلقتم الابد و چون روح
اضافی ایله زنده اولدک ... اکر ایشده اولوب کندو عمرک ضایع اتمیه اسک تیز اوله که
نور خاصه هم ایرشه سن یهدی الله لنوره من یشاء و چون نور خاصه ایرشدک بو نور
عروجی تمام ایلدک و هر کشی بو نور خاصه ایرشمز الا پاک باز و جان باز و مجرد
و تمامی اخلاق و رسول علیه الصلوة والسلام بیورر که بو نور خاصه ایرشدم و بو نور
خاص ایله زنده یم و بو نور خاص اللهک ذاتیدر تعالی و تقدس و بوراده بیوردیکم
من رآنی فقد رأی الحق و دخی بیوردی که هر کیم بنم ایله بیعت اتدی تکری ایله بیعت
اتمشدر که بو نور خاصه ایرشمش ایدی و عروجی تمام اتمش ایدی و انسانک عروجی شرح
صغیره و تقریر ایلدم که نطفه دن باشلدم تا نور خاصه ایرشدردم نطفه که جوهر اولدر علم
اسفل السافلین در و نور خاص که اللهک ذاتیدر اعلای علیین در و اعلای علیین دن
تا اسفل سافلینه دکین انسان مقاماتیدر که نزول ایدر و عروج ایدر لقد خلقنا الانسان
فی احسن تقویم ثم رددناه اسفل سافلین الا الذین آمنوا و عملوا الصالحات فلهم اجر غیر ممنون
ای درویش عاقبت اندیش اجر سه حرفست الف و جیم و را الف اعادتدر
و جیم جسددن عبارتدر و را روحدن عبارتدر یعنی انلرکه ایمان کتوردیلر و عمل صالح
اشلدیلر انلره اعادت اللهک ذاتنه در لاشک چون عروج ایده لر اللهک ذاتنه ایرشورلر
او جایکاه اوللار و اللهک ایله زنده اولورلر دیمشلر که انسانلردر که عروج و نزول ایدرلر
ای درویش انسانلردر که موجوددر و هر نه کیم انسان کا محتاجدر و بونلردن غیری نسنه نک
بیلمدیکی وجودی یوقدر اکر انسان بو افلاک و انجم و عناصر و طبایع و نبات و حیوانلر اولماسه
هیچ بونلر اولمیه لر ایدی اما انسان بونلرسز اولماز بونلرسز درلک ایده مز پس مقصود
بو جمله دن آدمیلردر و بونلر قاموسی آدمک احتیاجی ایچوندر زهی عظمت
قدرک واری توبه تو بقیمت ورای هر دو جهانی چه کنم قدر خود نمیدانی فصل تعریف
روح اضافیدن بر نیجه کلمه یازالم تا سن وسعت استعدادک و دانشک قدرینی
روح اضافیدن نسنه بیله سن بلکه روح اضافی بر روحدر اکرچه بر روحدر و بو روح
محیط عالمدر بلکه عالم اندن پیدا اولدی چون روح اضافی جوهر اول عالم کبیردر و
عالم کبیر کندودن پیدا اولمش اولا نته که عالم صغیر نطفه دن پیدا اولدوغی کبی
روح اضافی عالمک و عالمیرک مدبری و متصرفیدر شویله بیلورم که تمام فهم ایلدک
بوندن دخی روشنرک ایدیویرم بلکه روح اضافی بر روحدر اما بو بر روحک

ظاهری وار وباطنی وار کندونک ظاهرندن عالم اجسام اولدی یعنی اجسام افلاک
وانجم وعناصر وطبایع تا عالم ملک ظاهر اولدی وکندونک باطنندن حیات عالم ملکوت
ظاهر اولدی وکندونک باطنندن حیات عالم اولدی یعنی حیات افلاک وانجم وعناصر
اولدی تا عالم ملکوت ظاهر اولدی وروح اضافینک باطنی که حیات عالمدر ومدبر عالمدر
ومتصرف عالمدر وتدبیر عالمی کندو ایدر وهر نجه دیلرسه ایله ایدر وفرزاوانک ایشجیلری
واردر هر برن برایشه نصب اتمشدر تا همیشه اول کندو ایشینه مشغولدر افلاک وانجم
وسیارات وثابتات جمله کندونک ایشجیلریدر وکندونک ظاهر اولمجق صفالری
دررلر وعناصر وطبایع جمله کندونک ایشجیلریدر والله تعالینک صفاتی بونده
ممیز اولدی واسماء حق بونده ظاهر اولدی یعنی روح اضافینک تجلیسندن آبا وامهات
پیدا اولدیلر وآبا وامهات دایم تجلیده دررلر وانلرک تجلیلرندن موالید ثلثه
پیدا اولدیلر واولورلر فصل بلکل که روح اضافینک باطنی که عالمک وعالملرک
حیاتیدر وعالمه محیطدر هر کم که کندو ایچون پاک وصافی ایدرسه وکندونک
کوکلنی بو عالم نقوشندن پاک ایدرسه روح اضافینک باطنی کندونک الجننده
ظاهر اولور وکندونک ایچنی روشن ایلر وکندونک حیاتی اولور وروح اضافی
تجزودن کلمز وتجزویه کیتمز روح اضافینک باطنی دایم حاضردر وعالمه محیطدر
چون کسی کندو کوکلک کوزکوسنه صیقل اوردک وپاک ایلدک روح اضافینک
باطنی ظاهر اولدی وسنک ایچکی روشن ایلدی پس روح اضافینک باطنی هیچ یردن
کلدی وهیچ یره کیتمدی روح اضافینک باطنی دایم حاضر ایدی اما سنک کوکلک آینه سی
پاس طوتمش ایدی چون پاس کوکلدن آریلدی سنک کوکلک روح اضافی ایله منور اولدی
وروح اضافی ایله زنده اولدی نته کم سنده دکی روح حیوانی وروح نفسانی ایله زنده
ودانا ایدک شمدی روح اضافینک باطنی ایله زنده ودانا اولدک وهر نسنه لری
شویله که انلردر بلدک وکوردک وکندی مبدا ومعادکی بلدک وانبیانک واولیانک
ارواحی سنک ایله کویا اولدیلر تا بر نته کم بوندن اوکدن نچه درسنک ایله حکایت ایلدیلر
ای درویش عاقبت اندیش آبا وامهات ونباتات وحیوانات وآدمیلر هر کیشی
کندی استعدادی مقدارنجه روح اضافینک باطنندن برخوردارلردر فصل
در بیان ترقی وعروج آدمیان درویش بل که انسان چون تصدیق انبیا ایلدی مؤمن
مقامنه ایرشدی وآدی مؤمن اولدی وچون انبیایه تصدیق ایلدی باوجود چوق طاعت

الکند عبادت ایلیوردی

باوجود چوق طاعت ایلدی وکیجه کوندوزی قسمت ایلدی عبادت مقامنه ایرشدی
آدی عابد اولدی وچون چوق عبادت ایلدی باوجود یوزین دنیادن بالکلیه
دوندردی ودنیا سوکوسن کوکلندن چیقردی زهد مقامنه ایرشدی وآدی
زاهد اولدی وچون زهد ایله باوجود اللهی اکلدی واللهی بلدوکندنصکره جواهر اشیانی
وحکمت جواهر اشیانی تمامت کما هی بلدی وکوردی معرفت مقامنه ایرشدی وآدی
عارف اولدی وچون معرفت ایله باوجود حق تعالی کندی محبت الهامی ایله مخصوص ایلدی
ولایت مقامنه ایرشدی وآدی ولی اولدی وچون محبت الهام ایله باوجود
انی حق تعالی کندو ترقیسی ومعجزاتیله مخصوص ایلدی وخلقه پیغام کوندردی تا خلقی
حقه دعوت ایلدی نبوت مقامنه ایرشدی وآدی نبی اولدی وچون وحی
ومعجزات ایله باوجود انی حق تعالی کندو کتابیله مخصوص ایلدی رسالت مقامنه ایرشدی
وآدی رسول اولدی وچون کتاب ایله باوجود اکا حق تعالی قدرت وردی
اوکندن کی شریعتی منسوخ ایلدی وایرق شریعت توردی اولو العزم مقامنه
ایرشدی وآدی اولو العزم اولدی وچون اوکندن کی شریعتی منسوخ ایتدی باوجود
ایرق شریعت توردی سالی حق تعالی ختم نبوت قلدی ختم مقامنه ایرشدی آدی
خاتم اولدی بو درسالکلرک ترتیبی مؤمن بر مرتبه یه ترقی ایلدی وخاتم طقوز
مرتبه یه ترقی ایلدی چون اولن وآخرن بلدک کرک کرو قلانن داخی انلردن بیل
فصل در بیان معاد ای درویش چون سالکلرک ترتیبن بلدک امدی بلکل که
علما ایدرلر که سالکلرک ترتیبی همان طقوز مرتبه در ارتق یوقدر وبو طقوز
مرتبه اهل علم وتقوی نک دررلر هر قنغی مرتبه که اخر رتقدر کندونک علمی و
تقواسی ارتوقرقدر شویله که کیمنک علمی وتقواسی خاتمک علمی وتقواسنه
ایرشمیه وهر قنغی مرتبه که اخر رتقدر روحنک مقامی که قالبدن فارغ
اولدقدنصکره اکه دونه جکلردر عالی تر وشریف تردر مؤمن روحنک مقامی
شمدی اولکی کوکلر وخاتم روحنک مقامی عرشدر کرو قلانن داخی انلردن قیاس
ایله یعنی روح مؤمن مفارقت قالبدنصکره اسمان اوله واردر وروح عابد ایکنجی
اسمانه واردر وروح زاهد اوچنجی اسمانه واردر وروح ولی بشنجی اسمانه
واردر وروح عارف دوردنجی اسمانه وروح رسول یدنجی وروح
اولو العزم سکزنجی اسمانه وروح خاتم عرشه کرو دوکر اما عالی قیندو

ایله

وروح نبی التنجی آسمانه وارر

بو طقوز مرتبه دخی نخشش در • و هر بر بینک مقامی معلوم در • کندینک مقام معلومی اولمش
مقامندن کچمک الندن کلمز یعنی عارف سی و کوششی ایله و یا تعاشه ایله ترشیز
اکر قلان دخی بو بخلاف قیاس ایله • و قالبدن مفارقت ایتدکده هر بر بینک
روحنک مقامی معلوم در • اندن کچه مزلر • شویله کر دیلدی • و حکما ایدرلر که
سالکک ترقیسی همین طقوز مرتبه دن ارتق یوقدر • اما بو طقوز مرتبه ده بو آدمیلر
ایدرلر که بو طقوز مرتبه علم و طهارت اهلینکدر دیرلر • و هر قنغی مرتبه که آخر ارتق ایسه
کندینک علمی و طهارتی ارتوق ارتقدر • و کندی روحنک مقامی قالبدن مفارقت
ایتدکده اکا دونه جکدر عالیه در • و شریف تر در • یعنی حکما ایدرلر که انسان
ارواحنک دونه جکی عالم علوینک عقول و نفوسنه اولجقدر • هر قنغی عقل مناسبت
حاصل ایتمش ایسه اول عقل ایلک روحنی کندویه چکه • و شفاعت معنیسی بو در عالم علوینک
عقولنک و نفوسنک علمی و طهارتی واردر • هر قنغی عقل که یوقاروق ایسه و
فلک الافلاک عقلنه یتیشور تا ایسه کندونک علمی و طهارتی ارتوق ترقدر • و هر کم آنک
کوکبنک عقلی ایله مناسبت حاصل ایتمش ایسه کندینک رجوعی آنک کوکبنک عقلنه اوله
کیزو قلان بوکه قیاس ایله • تا فانی مرکبلردن خلاص اوله لر و باقی مرکبلره ساکر
اوله لر و ابد الابد بو جرک اوزرینه باقی قاله لر • و هر کمک عقولی عالم علوینک
عقولیله و نفوسیله مناسبت حاصل ایتمش ایسه کندینک آنک فلکی التنده قاله
و اول کوکبک آلتی تمامو در • و حکما ایدرلر که بو طقوز مرتبه کسبیدر • و هیچ کمسه نکا
مرتبه سی و مقامی معلوم دکلدر • هر کشینک مرتبه سی کندینک علمی و طهارتی خرابه ایله
هر کم که بو قالبده عالمی و طهارتی ارتوق حاصل ایده کندینک مرتبه سی یوجه رک
اولور • و کندی روحنک رجوعی عقل ایله یوجه رک اولور • و اهل وحدت
ایدرلر که سالکلرک ترقیسنک حدی و نهایتی یوقدر • شول جهتدن که اکر
مستعد آدمک بیک بیل عمری اوله بو بیک بیلده تکرار تحصیل و مجاهده یه
و اذکاره مشغول اوله هر کونده نسنه بیله که اول کونده و اول کونه دک بیلمش اولا
شول جهتدن که الله تعالینک علمنک و حکمتنک نهایتی یوقدر • و رسول علیه السلام
بو معنیدن بیوردی کم • من استوی یوماه فهو مغبون • ای درویش عاقبت اندیش
علما و حکما تقریر ایدیلر که معاد روح انسانی که قالبدن مفارقت ایتدکده قنغی یره
رجوع ایده جکدر • و اهل وحدت ایدرلر که چون روح انسانی بر یره دونلمکش ایدی

که بر یره رجوع ایده • روح انسانی روح اضافیدر • و روح اضافی بر روح در که
دایم حاضر در و محیط عالم در • اکر یوز بیک کشی بر کله لر انسان مرتبه سنه ایرشه لر
و استعداد حاصل ایلیه لر • روح اضافی مجموعنک حیاتی اولور • و مجموعنک روحی اولور
و اکر یوز بیک کشی اوله لر • روح اضافی بینه کندو حالنده در • و روح اضافیدن
بر ذره اکسلمیه و زیاده اولمیه • نته کیم که اکر یوز بیک کشی کله لر • و اوزلرده
و اوزرینه نی ابرایلیه لر کنش جمله سنک اوین روشن ایدر • و جمله سنک اوینک شمعی اولا
و یوز بیک اولر خراب اوله لر کنشدن هیچ کم اولمیه و زیاده دخی اولمیه کنش کندی
حالنده اولا • و کنش عالم ملکک پادشاهیدر • و روح اضافینک صفاتی مظهر در
و روح اضافی ملک و ملکوت پادشاهیدر • و الله تعالینک ذاتی و صفاتی مظهر در • سوز
اوزادی ای درویش چون آدمی روح اضافی ایله زنده اولدی و آدمینک کوکلی
روح اضافی ایله منور اولدی • آدمی عقله ایرشدی و عاقل اولدی • رسول اکرم
صلی الله علیه و سلم بیوردیکم • العقل نور فی القلب یفرق بین الحق و الباطل • آدمی تا
روح اضافی ایله دیرلمینجه عقله ایرشمز و عاقل اولمز • و چون عقله ایرشدی و عاقل اولدی
امدی وقت اولدی که علمه ایرشه و عالم اولا • تا عقله ایرشمینجه علمه ایرشمیه • شونی
اوزری که عقل جوهردر • و علم صفتدر • و چون عقله ایرشدی و عاقل اولدی امدی
وقت اولدی که نور خاصه ایرشه • و چون نور خاصه ایرشدی کنج اوزرینه ایرشدی
چون کنج اوزرینه ایرشدی کندو مکانه ایرشدی • و عروجی تمام ایلدی • اکر ناشی
کنج اوزرینه توقف کندو یی صاقلیه جق اولورسه • و سوز سویلیه جک اولورسه
و انلر اتمک ازالسنه مشغول اولورلر • و اتمک هر کون ایاغی کنجه یته • و قوتنکی کنج بلا
کنج مقابلسنده قطره کبیدر تحرقسنده • و اکثر آنلر اولا که باشلرینی کنج اوزرنده
قویالر • و کندو یی صاقلیه میالر • الاشتغال دانالر که از سویلیه و خلقه از قارشه و کمسیه
التفات ایتمیه و کندو یه مشغول اوله جق و دوستدن فراغت ایتمیه که آزادلغی و فراغتی
کندو سیندن یوکسک کوره • و هر چند تنده کنک الچندن کندو یه ایدررسه که بو سوزی
سویله سویلیه • و ایده که سنک دلک چوقدار بر ایرق دل ایله سویله

فصل

ای درویش عاقبت اندیش بر طائفه دخی اهل وحدتدن آدمینک عروجی بر طریق الیه
دخی تقریر ایدرلر • ایدرلر که طپراق • و صو • و هوا • و آتش • و معادن و نباتات
و حیوانات • و افلاک • و انجم یعنی مجموع موجودات نور ایله مملو در • و عالم مالامال نور در

و صح فلک الافلاک عقلنه مناسبت حاصل اتمش ایسه کندینک دونوی فلک الافلاک عقلنه اوله

کوکلی

واول غرض ازین شیوه تعیین نظر بوردر که بت مرد باید که بوی دانه برد ورنه
علم راز نسیم صباست اخر رو دیده بدست آر که هر ذره ز خاک جاییست جهان نمای چون درنکری
ای درویش بو سوزک حقیقتی اولدر که مجموع موجودات مرکبدر ایکی نسنه‌دن نوردن
وظلمتدن بری نور دریاسیدر بری ظلمت دریاسیدر یعنی ملک دکزی وملکوت
دکزی وبو ایکی دکز بربرینه قارشمشلردر سود ایله یاغ کبی وبو ایکی ملک وملکوت
دکزنده افلاک وانجم وعناصر وطبایع ومعادن ونباتات وحیوانات بوطالغه
قسنده خبرلری یوقدر ای درویش افلاکک وانجمک چوق خاصیتلری واردر
وبو عالمده چوق اثرلری واردر وهر بریسی بر ایشله ایشلر وبو عالمده ایشسز هیچ
نسنه یوقدر اما ایدرلر که دانشلری واختیارلری یوقدر شول جهتدن که نور
ظلمت ایله قارشمشدر نوری ظلمتدن آیرمق کرکدر تا نورک صفتی ظاهر اوله که علم
اولمین وآخرین بو نورده کزلندر وبو نوری ظلمتدن حیوانات الجنده وآدمیلر الجنده
آیرمق اولور شوندن اوتوری که حیوانلرک وآدمیلرک الجنده ایشجیلر واردر
همیشه ایش الجنده درلر وانلرک ایشی بودر که بو نوری ظلمتدن آیررلر اول غدایی
اغزه قورلر واغز کندو ایشن تمام ایدر ومعده‌یه ویردر ومعده‌ده اوچ پرده ایش اولور
ومعده کندو ایشن تمام ایدر واول که زبده وخلاصه در جکره ویرر وجکر کندو ایشن
تمام ایدر واول که زبده وخلاصه در کوکله ویرر وچون کوکله ایرر هب درلک اولور
وکوکل ایشن تمام ایدر اول که زبده وخلاصه در دماغه ویرر وچون دماغه ایردی و
دماغ کندو ایشن تمام ایتدی غدانک عروجی تمام اولدی ونور ظلمتدن ایرلدی ونورک
صفتلری ظاهر اولدی وحیوان وآدمی دانا وبینا وشنوا اولدیلر وبو اکسیردر وحیوان
وآدمی دایم بو اکسیر الجنده درلر واکسیر بو اکسیردر که انسانی کامل ایدر وهر نسنه‌نک
پر اول نسنه‌نک تمام جانی الور ویینه جکرک دایه جکرک زبده‌سن تمام طوترلر
یعنی نوری ظلمتدن شویله آیررکه کندی نورین اکلر وبیلور وکندی نورین اکلمک انسان
کاملدن غیریده یوقدر ای درویش بو نوری بکلکی ظلمتدن آیرمق اولمازکه نور ظلمتسز
اولمز وظلمت هم نورسز اولماز شونکچونکه ظلمت بو جهتدن وقایه نوردر ونور ازجهت
وقایه ظلمتدر وبو ایکی دکز بر برینه درلر وبری بریله اولدیلر اما نور ظلمت
اوزرینه غالب اولمک کرکدر تا نور صفتی ظاهر اوله ای درویش نور ظلمت ایله اولدقده
شویله درکه یاغ سودده اولدقده کبی لاجرم نور صفتلری ظاهر دکلدر ایدی وشمدی کرکدر

وهیچ نسنه‌دن آگاه واختیارلری دکلدر قلمی سی بی

وانسان کامل اکسیردی کیمیا بنده ایشته بودر دیلمیه

نور ظلمت ایله شویله اوله که مصباح مشکاتده تا نور صفتلری ظاهر اوله چون
نور کلور مراتب ایله دماغه ایرشه شویله اولور که مصباح مشکاتده وبو مصباح
روح نفسانیدر که دماغده در وبو روح نفسانی جمیع حیواناتده وجمیع آدمیلرده
واردر اما اول جمله ضعیف ومکدردر آدمیلر کرکدر بو مصباحی قوی وصافی
ایلیه‌لر تا روح انسانینک یاغی اوله وقوت وصفاسی بو مصباحک ترکی ایله
وغیرت ایله در وغلته ازیلک وآز سویلمک وآز اویومق دریا انسان ودخی
مرتبه‌سنه ایرشه وچون مرتبه انسانه ایرشدی اوصاف ذمیمه‌دن واخلاق ناپسندیده‌دن
تمام پاک اوله واوصاف حمیده واخلاق پسندیده ایله تمام آراسته اوله تا انک
روح نفسانیسی که دماغده در شو کا لایق اوله کروح انسانیه یاغ اوله یکاد
زیتها یضیئ ولو لم تمسسه نار نور علی نور وزیت بو روح نفسانیدر که دماغده در
وآدمک قالبی مشکات مشابه‌سنده در وروح نباتی که جکرده در زجاجه مشابه‌سنده در
وروح حیوانی که یورکده در فتیله مشابه‌سنده در وروح نفسانی که دماغده در
یاغ مشابه‌سنده در وروح انسانی یورکده در اود مشابه‌سنده در مصباح
تمام اولدی وسالکک ایشی بودر که بو مصباحی تمام ایلیه‌لر تا کندو کمالنه
ایره‌لر چون بو مقدمات معلوم ایلدک ایدی بلکل که روح نفسانی که دماغده در
یاغ مشابه‌سنده در دیدی که آدمیلرک ایچن روشن قلیه تا نسنه‌لری شویله که
نسنه‌لر در بیله وکوره اکرچه اود کندو یه اولشمش دکلدی یعنی اکرچه روح انسانی
کندو یه اولشمش دکلدی چون روح انسانیه که روح اضافی ایدرلر روح نفسانی
اوزرینه اولشدی نور علی نور اولدی که یهدی الله لنوره من یشاء بو لنوره
نور خاصدر ونور خاص الله تعالینک ذاتیدر تعالی وتقدس اکر بو قدر دولت
کیسه‌یه ال ویره الله تعالینک ذاتنه ایرشه انسان کامله ایرشدی ودایره تمام اولدی
منه بدأ والیه یعود حق تعالی دادی وپیغامبر علیه السلام جوابنده بویرمشدرکه
کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف بونده که اکلندی وکندی جمالن کوردی وکندو
صفتلرین واسمارین وافعالین وکمالاتن مشاهده قلدی والله تعالی ذاتنه اولکی
دکزدر وروح اضافی ایکنجی دکزدر ودورت دکزدرکه بو بابده کلور بو دورت دکزی
شرح ایده تقریر ایلیم بفضل الله والحمد لله رب العالمین باب هشتم در بیان ابحر چهار د
بلکل که اولکی دکز الله تعالینک ذاتیدر تعالی وتقدس وایکنجی دکز روح اضافیدر

کرعالم کبیرک جوهر اولیدر · اوچنجی دکز · و دوردنجی دکز · عالم ملک و ملکوت درلر
و شول که موجودات در · بونلردن آرتق یوقدر · بو باب اولدقدن اخرنده کی اهل وحدت
سوزیدر · اگرچه شرع ظاهر ایله و قرآن ظاهری ایله راست دکلدر · اما المأمور معذور
بویوردیلر که یازیازدم · و یارانلرومی تخویف ایلدم که سزلرک اول قدر فکر یوقدر که بو سوزی
مطالعه ایده‌سز و مطالعه ایتمک تا وقتی که قبول ایده‌سز که ایتمیه‌وز · بلکه الله سنی
عزیز طوتسون که علما و حکما و اهل وحدت · و اهل تصوف آنلر قاتی واردر که بو دورت
دکز واردر · اما علما ایدرلر که اول دکز که الله تعالینک ذاتیدر تعالی و تقدس بو کروقلان
اوچ دکزی براتمشدر · یعنی یوقدن وار ایلدی · دکیرد اول وقت که دیلر بو واری یوق ایده
و اهل وحدت ایدرلر که امکان یوقدر که یوق وار اوله · و وار یوق اوله که وار اولن همیشه
وار اوله · و یوق همیشه یوق اوله · و اهل تصوف اهل وحدته ایدرلر که عالم پس نیجه ظاهر اولدی
اهل وحدت جواب ایدرلر که · اول دکز که الله تعالینک ذاتیدر کزلو کنج ایدی · دیلدی که آشکاره
اوله · و اکلنه تجلی قلدی · و باطندن ظاهره کلدی · ایکنجی دکز ظاهر اولدی · و ایکنجی دکز تجلی ایلدی
اوچنجی و دوردنجی دکز ظاهر اولدیلر · و بو جمله طرفة العین لحظه‌ده اولدی · بلکه طرفة العین دن کمتر
و ما امرنا الا واحدة کلمح بالبصر او هو اقرب · و عالم ملکک و عالم ملکوتک مفرداتی تجلیلردرلر
و آنلرک تجلیلرندن مرکبات ظاهر اولدیلر · و هنوز اولورلر · بو در جمیع موجودات و بو جمله
اول دکزک تجلیسندن ظاهر اولدیلر · پس اول دکز کنج پنهان ایدی · یا الهک باطنی ایدی
و اول باطن تجلی قلدی · و باطندن ظاهره کلدی · بو جمله ظاهر اولدیلر · پس وجود بو قدر الا
الهک باطنی و الهک ظاهری · و الله وجودندن غیری وجود یوقدر · و امکان دخی یوقدر که
اوله · ای عزیز از سر یمین نظر بویورمشدر که اولکه یوقدر خود یوقدر · و اول که واردر
الهک وارلغیدر تعالی و تقدس · و بوندن اچوق رق · و بوندن روشن رق سوز دینلمک اولماز
و بو اول سردر که عبدالله بن عباس بیوردی که اگر بن بو آیتک معنیسنی که · آیة
الذی خلق سبع سموات و من الارض مثلهن تنزل الامر بینهن لتعلموا ان الله علی کل شیء قدیر
شویله که واردر تحقیق ایدرسم بنی کوزه نسبت ایلیه‌لر و کرچک ایتدی · امدی بن
کندوزمدن نسنه سویلرم تا بنی کوزه نسبت ایلیه‌لر بن ایدورم که اهل وحدت بویله ایدرلر
و اهل تصوف شویله ایدرلر · سن تفتیش ایدرک قبول ایله و کندوزوکه اکله تا انتهی
اکلیه‌سن · بو کلمات که دینلدی جمله‌سنک اوزرکه ظاهر اوله · و یقین بیله‌سن که حق کبک
اللهدر · شویله بیلورم تمام فهم ایلمک بوندن روشن رق ایدی ویرهم که فهم ایلیه‌سز

فصل بلکل که عوام اهل وحدت ایدرلر که راستدر که بو دورت دکز واردر
اما بو دورت دکز وار ایدرلر که شمدیکی ساعتده واردرلر · و بویله اولاجقدر
یعنی ایدرلر که · بو دورت دکزک اولی و آخری یوقدر · و بعضیسی متقدم دکلدر
تقدم ذهنی و نه خارجی و نه زمانی · و هیچ بری برندن ظاهر اولمادیلر · شول جهتدن که
وجود بردن آرتق یوقدر · و چون وجود بر اوله بعضی بو وجوددن متقدم و بعضی
مؤخر اولمیه جمله برابر اولالر · و اگر کیمسه ایدرسه که بو دورت دکزدن بعضیسی متقدم
و بعضیسی مؤخردرلر خلل ظاهر اوله · یعنی اولی یا ناقص اولمش اولا حکره کامل اولا
یا عکس اولا بونلردن براخر اولا · شول جهتدن که بو وجودیه کمال ایله اولا
نقصانک بو وجوده یولی یوقدر · و اگر بو دورت دکزی برابر ایدرسوز هیچ بونلرده
خلل اولمیه · بو در عوام اهل وحدتک سوزی بو دورت دکزده · والله اعلم بالصواب
فصل بلکل که خواص اهل وحدت ایدرلر که راستدر بو دورت دکزک
اولیا و آخری یوقدر · اما اول دکز متقدمدر · ایکنجی دکزدن · و ایکنجی دکز متقدمدر
اوچنجی دکزدن و دوردنجی دکزدن · اما تقدم ذهنیدر · ذهنی در تقدم خارجی و زمانی دکلدر
شویله که کنشک قرص تقدمی شعاعی اوزرینه · و شویله که علت وجودنک تقدمی معلول
وجودی اوزرینه · و ایکنجی دکز اول دکزدن ظاهر اولدی · و اوچنجی و دوردنجی دکز
ایکنجی دکزدن ظاهر اولدیلر · و بو جمله بر طرفة العین لحظه‌ده ایدی · اگر تقدم خارجی
و زمانی ایدرلرسه خلل اولور · اما تقدم ذهنیده خلل اولمیه · ای درویش ایکنجی دکز
روح اضافیدر · و عالم کبیرک جوهر اولیدر · همان اول دکزدر · اما اول دکز
کزلو کنج ایدی ایکنجی دکز همان کزلو کنجدر · اما بونده آشکار اولدی و معروف
اولدی · و حقیقت ایله اکلندی · و باطندن ظاهره کلدی · و ملک و ملکوت دکزلری
ظاهر اولدی · و حقیقت اوچنجی و دوردنجی که ملک ملکوت دیرلر همان ایکنجی دکزدر
اما ایکنجی دکز باطندن ظاهره کلدی · و ایکنجی اول دکزک ظاهریدر · و اوچنجی و دوردنجی
اول دکزک ظاهر بیدر دیرلر · چونکه بو وجود در بو جمله ظهور و بطون اول بر
وجوددر · اول دکز که یکتادر ظهوره و بطونه · هر چند که ظاهر رق اولور آشکاره رق
اولور اکلنمش رق اولور · بو در خواص اهل وحدت سوزی بو دورت دکزده
فصل علما و اهل تصوف ایدرلر که بو دورت دکزک تقدمی بر برینه اوزرینه
تقدم خارجی و زمانیدر · شویله که آدم علیه السلامک تقدمی محمد علیه السلام اوزرینه

علما واهل تصوف ایدرلر که ازلدر وازل آزالدر ولم یزل ولا یزال در عالم الازمان
بدایتنه ازل ابد دیرلر سالكك زماندن ومكاندن چقدیغی ایلك طیرانه ازل ابد متصل اولمه
بو نظرده ماضی ومستقبل كوتریلور ولیس عند ربكم صباح ولا مساء نقابه
غرقده لما شهره كلور یا معشر الجن والانس ان استطعتم ان تنفذوا من اقطار السموات
فانفذوا لا تنفذون الا بسلطان حال كوستره وجوهر اولك ظهوری بدایتنه که
روح اضافیدر ازل آزال ایدرلر واولكی ذكرك لطیفه كه الهك ذاتیدر که كان الله
ولم یكن معه شیء لم یزل ولا یزال ایدرلر بو در علمانك واهل تصوفك سوزی
وبو سوز ظاهردر وعزیزلر فهمنه تیز ایرشور وعوام اهل وحدت هم ظاهر در بس
حكما وخواص اهل وحدت سوزی دشوارترقدر وفهمه دشوار ایرشور اما اگر
واما صحبتی ال ویرورسه آسان اولور وسوز اوزادی مقصوددن كیرو قالدق
فصل بلكه خواص اهل وحدت ایدرلر که اولكی ذكر الهك ذاتیدر بر نوردر
نامحدود ونامتناهی وبر بحردر بی پایان وبی كران وایكنجی ذكر كه روح اضافیدر
وعالم كبیرك جوهر اولیدر هم بر نوردر نامحدود ونامتناهی وبر بحردر بی پایان وبی كران
ومحیط عالمدر وهیچ بر ذره عالم ذره لرندن یوقدر که روح اضافی ذاتیله انكله اولمیه
وانك نورینه محیط اولمیه وانی اكاه اولمیه عالمك وعالمیرك حیاتیدر عالمك
وعالمیرك مدبریدر ومتصرف عالم اولدر وعالمك تدبیرن اول ایدر ایجاد
واعدام واحیا ایدر واماتت واعزاز واذلال ایدر وایتاء ملك ونزع ملك
بو جمله انك اشیدر الهك صنعتلری بوبنده متمیز اولدیلر واسملری بوبنده ظاهر
اولدیلر وبیلدیكه اولكی ذكر الهك ذاتیدر تجلی قلدی ایكنجی ذكر ظاهر اولدی
وایكنجی ذكر تجلی قلدی اوچنجی ودردنجی ذكر ظاهر اولدیلر واول ملك وملكوتدر و
ملكده وملكوتده اول افلاك وانجم وعناصر وطبایع پیدا اولدیلر وبونلر ابا وامهات
ایدرلر وبو آبا وامهاتدن موالید ثلثه كانه پیدا اولدیلر واولورلر بیت هران نقشی كه
بر صحرا نهادیم تو زیبا بین که ما زیبا نهادیم ای درویش بزم وقتمزده وبزدن اولكیدن
بو دورت ذكری شویله كه بو دورت ذكردر آز كشیلر اكلشدر وبزدن صكره
بلمزلر نیجه اوله وظاهر اولورلر بزدن صكره بزدن بزدن ایركك بیله رشول مستعد
هرچند كه كلور خلقك استعدادی زیاده اولور بزم وقتمزده وبزدن اولكیدن هر كیشی
كندی استعدادی وبلیسی قدر بو دورت ذكردن خبر ویردیلر شویله كه دیدك واهل تحقیق

بیدرلر که اولكی ذكر الهك ذاتیدر والهك ذاتی ذكری بر نوردر نامحدود ونامتناهی
وبر بحردر بی پایان وبی كران اولی واخری یوقدر والتی ودستی وصاغی وصولی و
اوكی واردی یوقدر یعنی هیچ جهتی یوقدر واهل وحدت ایدرلر که اهل تصوفده كونی
دخی الهك ذاتنده همین بونه ایدرلر که سز ایدرسز وبزدم سوز دخی وبحتمز
ایه شونده در که بز ایدرز الهك ذاتی که دیدی كنت كنزا مخفیا فاحببت ان اعرف
بیلندی که بو دكز لوكنجی آشكاره اولا تا اكلنش اوله وجمالن كوره دكنده وصنعتلرین و
اسماسن وصفتلرین مشاهده قله وجمالیه مرآتده كورمك اولور ومرآت كیدن دورتی وار
نه كم مرآت اكه محتاج در هب دورتی در ومرآت ایكی نوع اولدی بری اولدر که كندی
جمالنك عكسین انده كوره وبری اول که كندو عینن انده كوره المؤمن مرآة المؤمن
تجلان آینه كه كندو عینن انده كوره وبر اول که كندو جمالنك عكسن انده كوره دوردی
واول مرآت آدمدر بیت فرستادیم آدم را بیرون جمال خویش بر صحرا نهادیم
جمالی ببین زین راز پنهان اگر چشمت بود بینا نهادیم اگر چشمت نباشد آنچنان دان
كه گوهر پیش نابینا نهادیم ای درویش بو جمله كه دینلدی دریای اولده موجود
ایدیلر ودریای اول بو جهتدن كندینه كنج پنهان ایدرکه دكلیسی كندیدن پیدادر
ومرآتدر ونه كم مرآت اكه محتاج در ودریای اول دیلدیکه بو مراتبی قوتدن فعله كتوره
وباطندن ظاهره كله تا كندی جمالن كوره تا كان اللهیه سن كه الله وجودندن غیری
داخی بر وجود اوله ووجود بر در داخی یوقدر واول وجود خود نه تكثیر در و
نه تكثرنك وجودندن ارتق وجود یوقدر وامكاندخی یوقدر که اوله اگر چه بر وجوددر
اما كثرت كوریلور اگر چه بر وجودك اساسی چوقدر اما حقیقتده انلر نظر ایده سن
بر وجود در وبر استیدر بیت مثنوی احول استی چز یكی نیست اگر چه این سما استا نهادیم
هر نقش كه بر تخته هستی پیداست آن صورت آنكس است كان نقش آراست دریای
كهن چو بر زند موج نو موجش خوانند در حقیقت دریاست بزدم غرضمز آنك بیان ایدك
ومرآت خود آدمدر ونه كم مرآت اكه محتاجدر دوزلدی ودخی دینلدی که آدمی اك
بو افلاك وانجم وعناصر وطبایع ومعادن ونباتات وحیوانات بنز اولمه بیلیدی هیچ
بولردن بری اولمیدی اما آدمی بولر بنز اولماز وبولر سنز در لك اولمز ادمك
ای درویش آدمینك عظمتن واولوسن بلدك ایسه انك بر علامتی سنده ظاهر اولیچ
كرك ومعلوم اولكه شویله كه آدمدر بلدك واول علامت اولدر که شمدن كیرو

طلب ایدرسن کندوکده طلب ایده سن وکندوکدن طاشره طلب ایتیه سن ● اکر الله تعالی نك
ذاتن وصفاتن طلب ایدرسن کندوکده طلب ایله ● واکر عقل اول وروح اضافی طلب ایدرسنك
کندوکده طلب ایله ● واکر اوجاق وطاموا استرسن کندوکده استه ● اکر قیامت وصراط
ومیزان وحساب استرسك کندوکده استه ● واکر ظلمات وآب حیات استرسك
کندوکده استه تا ظلمتدن آب حیاته ایرشه سن ای درویش عاقبة ایرشه نتیجه بر
اوزادم ● ویقین ایله بیلورم که هنوز سن بله فرسن بیت درجستجوی جام جم جهان پیمودم
روزی نه نشستم وشبی نغنودم ● ز استاد چو وصف جام جم بشنودم ● خود جام جهان نمای جم
من بودم ای درویش بر عبارت ایله دخی ایده یم اولا که سنك فهم ایده سن ● بلکل که
ادمی موجودات اغاجینك یمشیدر ● لاشك اغاجك زبده سی وخلاصه سی یمشیدر
واغاجك اظهاری یمش ایچون اوله ● واغاجی بسلك یمش ایچون اولا ● اغاج چون یمیشه
ایرشدی کندینك کمالنه ایرشدی ● وچون یمش اغاجده ظاهر اولا عاقل بیلورکه بو
اغاجك تخمی همین یمشدر ● وبلکه اغاجك تخمنده بو جمله مراتب بالقوه موجود در ● قوتدن
فعله کلدیلر ● واغاجك اوج مرتبه سی واردر ● مرتبهٔ ذات ● ومرتبهٔ وجه ● ومرتبهٔ نفس
اغاجك تخمی اغاجك ذاتیدر ● واغاج چون کندی کمالنه ایرشه اغاجك کمالی اغاجك
وجهیدر ● وانك کمالی اولدرکه هر نسنه که انده بالقوه ایدی بالفعل انده موجود اولا
ومجموع بو ایکی مرتبه اغاجك نفسیدر ● واغاجك صفاتی ذات مرتبه سنده در ● واغاجك
اسامیسی وجه مرتبه سنده در ● واغاجك افعالی نفس مرتبه سنده در ● شول جهتدنکه
صفت صلاحیتدر ● واسم علامتدر ● وفعل خاصیتدر ● ای درویش سن بو یوزدن
الهك وجهی ● والهك نفسی ● والهك صفتلرین ● والهك اسملرین وفعللرین معلوم ایله
وبو ایتك معنیسن بیلکه فاینما تولوا فثم وجه الله ● ای درویش بو بر آیت ایله کرك
ایدی که جمع عالم محمد المصطفایه صلی الله علیه وسلم ایمان کتوره ایدی ● اما اکثرون ایمان
کتورمدیلرکه بو ایتك معنیسین بیلمدیلر ● وظاهر درکه عالمده نیجه کشیدر واردرکه بو ایتك معنیسی
اکلامشلردر ● خاتمة الکتاب ● بلکل که الله یولنه کیدنجیلر مدتلر ایله مدرسه لرده علما حضرتنده
تحصیل تکرار ایتمشلردر ● اندن خانقاهه کلدیلر مشایخ قتنده مدتلر ایله ریاضت و
مجاهدات چکمشلردر ● والهك معرفتنده وآفرینش معرفتنده کتابلر دوزدیلر جمع خلق
مریدلر اولمشلردر ● وانلرك تربیتنه مشغول اولدیلر ● اندن بو ایشدن شکوه ویقین
بیلمشلردرکه بیلمزلر ● وستر تحقیقدن کندیلرک علم لکلرینه اقرار ایتمشلردر ● والدین کتابلر

بولمشلردر ● هرکیم بلادی الهی شویله که الله در بیلمك اولماز نظم کس را بحقیقت باز ابد
در سیر ملك هیچ کس آکاه نشد ● از سر نهفته هر کسی چیزی گفت ● معلوم نگشت ونیز کوتاه نشد
درویشان چون بو سوزی ایشتدیلر ● سؤال ایلدیلر که چون نسنه لری شویله که نسنه لرده
بیلمك اولمز ● پس آدمینك ایشی نه اوله ● وآدمی نه ایشه مشغول اوله ● وآدمك
خلاصی نه ایله اوله جواب بلکل که دانالر دیمشلردرکه آدمینك مصلحتی اولدرکه تحقیق
دعوی سن باشندن چقره ● ودایما دخی تقلید حدندن طاشره قویه ● وستر تحقیقدن
کندینك عجز ودانالغنه اقرار ایلیه ● ویقین بیله که تکرتب شویله نکه بودر بیلمك اولمز
واشیای دخی شویله که اشیادر بیلمك اولمز ● چون بونلری بیلدك ● اندن شریعتی
عزیز طوته ● وعزیز طوتمق اولدرکه ● اوامرینه امتثال ونواهیسندن اجتناب ایده
ومحقق اولا شریعت صاقلمقده هیچ بر لحظه اشاغه قومیه ● ودیر هنر کار که متقی
وراست سوزلو وراست ایشلو اوله ● وچون شریعتی عزیز طوته ● اندن صکره
بیله که آدمینك کمالی آنده درکه انسان مرتبه سنه ایرشه ● واوصاف ذمیمه دن
واخلاق ناپسندیده دن تمام پاك اولا ● ودخی اوصاف حمیده ● واخلاق پسندیده ایله
تمام بزه نه ● چون بونلری ایلمش اوله ● اندن یقین ایله بیله که خلاص آدمی و
جمعیت آدمی دنیاده وآخرتده لقمهٔ حلالده در ● داخی ایلر صحبتنده اولمقدر ● وکرفتار
آدمی وتفرقهٔ آدمی دنیاده وآخرتده لقمهٔ حرامدن ● ودیر نا اهلر صحبتندندر ● ودایم
انك اردنجه اولا که کندیدن کمینه یرمازلق ایرشمیوب قدرتی اولدقجه
ملك ایرشدرمك اوزره اوله ● ایش بودر ● وکمال آدمی بونده در ● وخلاص
ونجات آدمی بونده در ● بونده ● سوز قصه اولدی ● والله اعلم بالصواب
تم کتاب مقصد الاقصی في اوایل ربیع الاول في یوم پنجشنبه
عن ید العبد الاحقر ● احمد بن جعفر الشهیر بمخلصی
المتشبث بذیل شفاعت حضرت النبی
صلی الله علیه وسلم وعلی آله وصحبه اجمعین
والحمد لله رب العالمین
تمت الکتاب
[illegible]
[illegible]

١٣٣

هذا كتاب نفحات الانس وحضرات القدس
تصنيف الشيخ العالم الفاضل العلامه الحبر
الفهامه وحيد دهره وفريد عصره مهبط الانوار
القدسيه وجامع الكمالات الانسيه فخر المحققين
وزبدة المدققين الشيخ يوسف بن الشيخ
الهمام امام علم الشريعة والطريقه
كاشف غوامض اسرار الحقيقه الشيخ
خضر قدس الله ارواحهم
ونور ضريحهم واعاد
على المسلمين من بركاتهم
اجمعين



حمد نامعدود و ثنای نامحدود اول حضرته سزاوار در که هر ذره موجود
و داخل دایرهٔ وجود اول حضرتك وجود وجوبنه دلیل قاطع در و منت
بی قیاس و شکر و سپاس اول جنابه نثار در ترکیب ممکنات و نظام
موجودات اول جنابك وحدانیتِ ذاتنه برهان ساطع در برسلطاندر که
جمیع عالمه سلطنته سلطان قاهر و بر سبحاندر که هر موجود تسبیحنه گویا
و دائم بر ملك در که عالم ملك و ملکوت مملکتندر بر خطه بر پادشاه در که
صحن سرای عزتندن عرش و سموات بر قبه بر مبدع در که عدم خزانهٔ ابداعندن
بر موجود در که بو قلق و سیلهٔ اختراع در عقل دوربین انوك کمالنی کورمكدن
و وهم تیز پر دامن عزه سرادق جلالنه اپرمقدن قاصر طائر خاطر انسان که هر وقت
علوی و سفلی شکار مطلبه و شکار در بر نقش ربوبیتی هوا سنده آشوب و اوچمقدن عاجز
و طاووس عقل و فکرت آدمی که روز و شب فضای ملکوت و صحرای جبروتده
جلوه ایدر بر قدم الوهیتی ساحه سنده سیاحت ایدمکدن عاجز عقول مفارقه که
الطف مخلوقات و اکمل موجودات در لطف و کمالی صفتلرینك احصاسندن
متحیر و بیهوش نفوس ناطقه که وسائط عالم ارواح و وسائل معالم اشباح در
عزت و جلالی کوبنك فناسندن واله و مدهوش کروبیون که کائنات بر رکنندر
و موجوداته مهترلك کلاهی باشلرنده قومشدر انك تو اللغی کبریا سیاستنه باغلمشلر
و روحانیون که علائق ارتباط جسمانی و قیود سلاسل هیولانی دن پاك و
آزاده لر در انك رقبتی طوقینی وجودلری جیدینه طقمشلر در ثوابت نجوم
و کواکب رجوم که مناکب مراکب افلاکه سوار اولمشلر در شوکت و عظمتی
نطعنده بر قاچ خوار و ضعیف پیاده لر در موالید سفلی و نتائج عنصری
سجن طبیعتده قید شن حبله محبوس در جلال و قهری زندانندن
بر پنچه محبوس و لمش افتاده لر در بر علیم در که علمنه غایت یوق بر قدیر در که
قدرتنه نهایت یوق بر قدیم در که عقول متقدمین و متأخرین دایرهٔ قدمنه
قدم بصمز بر حکیم در که حکماء اولین و آخرین حکمتی معرفتندن دم اورمز

مونس اندیشهٔ بیچاره کان — خانه بر انداز ستمکارکان
بخرهٔ ساز حرم شش دری — نقش طراز طبق چنبری
مجمره کردان نسیم بهار — طبلخلخهٔ سوز چمن کلعذار
رنك نهی ترمزی آفتاب — نافه کشای نفس مشك ناب
چهره نمای آینهٔ خورشید روی — غالیه سای شب زنجیر موی
نقش نکارندهٔ نیلی تتق — خرده فشانندهٔ زرین افق
غایت مقصود و امانی دل — واقف اسرار نهانی دل
جلوه دهٔ شاهد رعنای مهر — شعله افروز رواق سپهر
کوهر کان کرم کن فکان — غرقهٔ بحر نعم انس و جان
سکهٔ حکمی نقدر دکل — عرصهٔ ملکی متقدر دکل
جمله جهان فانی بقا بر انك — ملك تعالی و تقدس انك
هدهد جان مرغ سلیمانیدر — طوطی دل بلبل بستانیدر
حلقه بکوش در بر ماه نو — لشکر بر بادجهان پیش رو
مرغ روان فاختهٔ طوقیدر — بیخرد طفل ره شوقیدر
چرخه روش قطبه ثبات اولدی — جانه صفا روحه حیات اولدی
اولمدی قدرتی لك هنوز — کافله بولنمز ابدی حرف نون

کنج او در باقی و ویرانه در — جمله‌سی شمع او در غیری پروانه در

واحد در که سرادقات لم یزلده فرد انیتله موصوف احد در که سریر لایزالیده وحدانیتله معروف

ابدا تا ازل پادشالق سنك — جهان پادشاها خدالق سنکدر
سن اولدك خدا و نیز الو هیت — وجود کله اولدی نه وار هست
دیر و حرم و حد یکتن خبر کاینات — روان در نسیمکله آب حیات
نه سکه عدیل و نه سکه علل — مغیث الوری خالق لم یزل
خدایا سکا در بو شهلق سزا — که آثیکدر جمله شهنشه کدا
نیکدر بیتر حاجت مور و مار — دمکله نیار شعل نور و نار
عنادل سنکله ترنم سرای — کلی لطفك ایلر تبسم نمای
دکل سن جهانده جهانه طلو — دکلسن مکانده مکانه طلو

الٰهٰا ملکا پادشاها سن اول اول سن که سکا ابتدا یوق و سن اول آخرسن که
سکا انتها یوق سن اول ظاهرسن که کمسه سندن کیرو بلمز و سن اول باطن سن که
کمسه دن کیزلنمز بر حی سن که جمع خیل حیاتی سندن الورلر بر قیوم سن که
جمیع محتاجلر حاجتن سندن بولورلر بر جبار سن که انا جعلنا فی اعناقهم اغلالا زنجیریله
جبارلرک بوینی باغلمش سندر بر قهار سن که فقطع دابر القوم تیغی ایله قاهرلرک
جانی طمرلرینی کسمش سن در بر سبوح و قدوس سن که تسبیحک ایله هزاران هزار حجاب
ورز واهل ارواح مجرده معارج علوی و مطارم بالاده و مراقی سموات علاده
موج موج و فوج فوج طور وجبر تسبیحه سالخ اولوب صبوحلری نحن نسبح
بحمدک غبوقلری و نقدس لک بر واحد و احد سن که توحیدک ایچون هر ذره بر
وهر قطره بر لسان حال و دلالت احوال ایله بلبل کویا اولوب ایدر که
لا اله الا الله وحده لا شریک له له الملک وله الحمد وهو علی کل شیء قدیر

نظم مثنوی بلاغت شعار

ای مقلد وار کیدر تقلیدی سن   روز و شب قلغل طلب توحیدی سن
کر سفر قلمق دیلرسک راه دین   صدق کوزک رهبر اولا مرکب یقین
آچ خرد چشمن نظر قیل پیش و پس   عقل فرزانه سکا استاد بس
سر کوزینک کورمسی دانش اولور   سر کوزینک نیتهکم بینش اولور
چشم سر غماز چشم دل درر   چشم دل برون آب و کل درر
چون یقین اولا که وار در بر خدا   ذات پاکنده دیمه چون و چرا
حضرتنه یوقدر مجال قیل و قال   این فزدر کاهنه وهم و خیال
بی سبب داننده حی کامل اول   بی جهت قننده باقر هیک حاصل اول
هیچ موجود آکه همتا اولمز   کمسه آکه پست و بالا اولمز
شیب بالا و نهان و آشکار   جمله سی آثار صنع کردکار
ماه و مهر و انجم و لوح و قلم   بحر و بر و خشک و تر و نور و ظلم
جمله سی جودندن انک بر اثر   آفرینش هر نه وار سر بسر
سر الجمله بونلره تابان اولور   آنلر اندن زنده و جنبان اولور
جمله اشیا ساجد درکاهیدر   هر بیری قدرتن انک آکاهیدر
عقل کل افتاده جان دلداده سی   آسمان کردان زمین استاده سی

دو جهانک اولی و آخری   جزو و کلک باطنی و ظاهری
بی تغیر منعم و قهار اول   بی تفاوت فاعل مختار اول
قسمت امریله اولور خوب و پیش و کم   گردش اوزدن بیخون منتظم
آفتاب روحی کم تابان ایدر   بنیه آدمن آنی نهان ایدر
کلبهٔ روح القدس قلبی قلور   روح قدسی دحیه کلبی قلور
چون حرم بیش و پس اغاز ایدر   حکمتیله مرغی سنک انداز ایدر
حکم ایدر اول عنکبوته دام ایدر   نوح عالم تا و آروب آرام ایدر
آب نحوی اسیجک پل ایدر   آتش سوزانی و اول گل ایدر
گاه بر دیوه سلیمانلق ویرر   گاه بر موره سخندانلق ویرر
بر عصادن دیو دره ثعبان ایدر   بر تنوردن کوستر طوفان ایدر
رعد و برق ویرر که کمی تسبیح جوش   ابره شوقی ایندررر برق خروش
هر چچکلر خرقه پوش کوییدر   جمله عالم مست ها و هو ییدر
که باتشینه نرکسک قور تاج زر   که دیر شبنمله باشینه کوهر
طوطینک بوینینه طوق زر قلور   هدهدی پیغامبره رهبر قلور
پاره پاره حال الجنده خون ایدر   تا عقیق و لعلی اول بیرون ایدر
الاسیدی رنکن انک لاله زار   بلبل انمزدی چمنده آه و زار
هرچنده کرچه اندن رنک و بو   رنک و بودن بو قدر این تا ربو
قلمیسن پنهان ایله اثبات دوست   جمله ذرات جهان مرآت دوست
اول وجود پاک وحی ذو الجلال   ایزد بیچون قدیم لایزال
اول خدای حق سلطان ازل   فاعل مطلق حکیم لم یزل
اول خردمند خردمندان دهر   اول خداوند خداوندان دهر
بوندن اوکدین کم یوغیدی بو جهان   نه زمین وار ایدی نه خود آسمان
بلکه اوکدینلک دخی یوغیدی هم   کم وار ایدی اول خداوند قدم
جمله جاندن نهان دیدار انک   عقل و حسدن اولدی پنهان کار انک
پرتو لطفی پدید ایلر صور   صولت قهری ایدر زیر و زبر
آتش شوقی جهانی اود ایدر   ذره سی آنک عالمی خوشنود ایدر
سویبو فرک برک بلکل خدا   اول دکل بر موقد رسندن جدا

طاعتوکه بو قدر اندن احتیاج … کرچه طاعت بنده نك باشنده تاج
کفر و ایمان عرصهٔ میدانیدر … دللری طوب ایلین جوکانیدر
کرچه توحیدن اوقور هر دل انك … لیك بیلمك سرینی مشکل انك
دلدن اولن حرف و کوکلدن خیال … پاك ایکندن او بیلمك لاینال
کرچه بر غوغا بیله بازار دل … حیرت و سودادر انها کار دل
بغلر بن شول کشی که عامی در … نزش شهوت دوشنوبن نامیدر
علم و دانش اکه اتحق بو فدر … دوشمز اکه کرچه بوندن کندر
لیك شونلرکم کوکلدر شاهیدر … عشق ایلن جان کوکینك ماهیدر
رهروان ملك معنی آکهی … کشتکان خنجر الا الهی
شول که حقدن غیر بر فانی کورر … هر نه با قرایسه انی کورر
هر نه کم وار ایسه جاندن آز حقی … نور حق قاندن کوره رجله بوقی
جان عاشق دوستی طالب اولور … نور حق وارلیغنه غالب اولور
نور حق قیلر وجودینی تمام … کورمز اندن غیرسینی ولتمام
تیغ وحدت هرکمك بیلن بیجر … اول هوای لامکان الجرم اوچر
سیری هردم عالم کبری اولور … بزمی هردم کلشن معنی اولور
زمرهٔ ارواحله محرم اولور … سالکان قدسله همدم اولور
هردمنده عالمی سیر آن ایدر … بری کوکی هر نفس جولان ایدر
هفت اختر هفت زمین هفت سما … هیچ بربینی کندودن کورمز جدا
انس و جن و خلق عالم تحت و فوق … جمله سن کندوده کورر حق حق
کثرت الجنده با قرا اول وحدته … قلمز آنك اعتباری کثرته
کیدر برك اول صکره بونده کیجی … مرغ جانی اول هوادن اوچر
نحو وحدتده طلب فانی اولور … اول فنا ایچنده حقانی اولور
وارلغینی بر غوغا یکتا اولور … حقه ایرر حق ایله بینا اولور
هوشیار و مست و کویا و خموش … کاه جمله چشم اولور کاه جمله کوش
بر تو ذات حجاب کبریا … ایدر آنی غرقهٔ بحر فنا
کرچه طورر بو قالبی ار مدام … بو قلبی ایچنده بولور وارلغی تمام
خم وحدتدن بو بیمشن لی درنك … ارغوسنده خلعتی بر هفت رنك

نوری نوره غرق و نوره منجلی … کرچه کیمش لباس آب و کل
چون مریدن اکا بولور مراد … نی صاتن صانمه حلول و اتحاد
قول قول اولور حق حق اولور اکله عل … ممکنی سن واجب اولور صانمه عل
کیمدر عدم و محو اول موجود ایدن … یا کم اولور هستی نابود ایدن
وار وار اولور یوق یوق اولور دائم … کم دیر کم ممکنه واجب دیبا
اهل کارك بونی بیلوب اکلیه … وجهی یوق بزوم کبی بیهوده سویلیه
بر رواید هیچ بز قیلوریز … بر حکایتدر که آنی نقل ایلریز
بو قصه بر فانی و قانده بو مقال … حق قتی و قانی اندن قیل و قال
سر توحید اول نفس اولور عیان … بو قفسدن طشره چیقه مرغ جان
قالدبونر کلن طبع و حواس … هم خیال و وهم و هم فکر و قیاس
اولدین اول کندوکی فانی ایدن … وارلغن بو قلعه حقانی ایدن
دو جهاندن هرنه شادی وار و غم … جمله سن غرق ایده دریای عدم
چونکه ذاکر بو حالی بولدسن … عارف توحید اسرار اولسن
کمسه قیلمز شرح حال معرفت … عجز اولور بلکل کمال معرفت
معرفت شمس منیر و ذره جان … هیچ کنتدن ذره و یرمي نشان
بو چندن کمسه ایرمز بو کله … هر طرفدن توری غوغا بلبله
کار عالم عبرت و حیرت دره … حیرت اندر حیرت و عبرت تدره
ایرمز اکه بو خیالات و کمان … اولمز آکه هم اشارات و بیان
شول که حقی بولدی بولمز کندوبی … بولمز آنی کیم کیجه بلدوکی
معرفت دریا و عارف غرق اولور … نوری کورن نوره مستغرق اولور
کیمدر غواص دردریا اوله … پادشاه ملك لایفنا اوله
شاد اولور کیم کنج وحدته همی … نو عروسان تجلی محرمی
شمع بزم اولور اکا نور صفات … ملکی اولور ورای کائنات

کورمش و بیلمش ولی نادان اولور
عارف حضرت ولی حیران اولور

نثر الهی ای ملك علام و ای مالك ازمّهٔ انام سن اول موجودسن که
کل رخسار احکام ارحام ده تقدیر کلکنده نیدا و سن اول موجد مبدع سن که

رخسار گل ارجامن تدبیرکه ایله هویدا ایلرسن • وسن اول حکیم سن که
نرگسنك گوزلرینی نرگس گوزلولر کبی حکمتك آثار ایله بینا ایلرسن • وسن
اول کریم سن که سوسنك زبانینی سوسن زبانلولر کبی نعتك اذکاری ایله گویا
ایلرسن • وسن اول محبوب سن که بلبل زبان گلبن نهال انساننده شوقك
نواسنه نغمه ساز وخوش آوازلو ایدر • وسن اول معشوق سن که زبان بلبل
ونهال گلبن بستاننده عشقك هواسنه ترنم گوی دستان سرا لو ایدر • وسن
اول علیم سن که آینهٔ معرفتکده اسرار نهانی ومغیبات دوجهانی چهرهٔ
روز روشن کبی اجلی در • وسن اول رحیم سن که نسیم رحمتك دماغ جان
انس وجان شام ارواح عالمیانده رایحهٔ عنبر اشهب کبی فایح در • وسن
اول جواد سن که سؤال سائلان آسمان وزمین • وافاضهٔ مواهب موجودات
عالمین تکرر ایام وتعاقب شهور واعوام ایله نعمتك خزانه سندن بر ذره اکسلمز
وسن اول غفور سن که عفو جرائم بندکان • ومجموع تقصیرات گناهکاران
هر نه قدر که بی عدد وبی انتها • وهر نه مقدار که لا تعد ولا تحصی اوله مغفرتك
بحرندن بر قطره یه نقصان گتورمز الهی سن اول قادر سن که قدرتك کمالاتی
وقدیم وصانع وحکیم سن که ازل آزالده • جلابیب استار صفات وحجب ازلیت
ذاتك مستور اولمش بر کنز مخفی ایکن • دیلدك که جمالنی مثالك شاهدی ظاهر
ومتجلی • وکمالنی نهایتك شاهدی آشکاره وپیدا • اولمغیچون جهانه صورت
تلوینده بر نقش عجیب رسم • وکارگاه ایجاد وتکوینده بر غریب طلسم ابداع ایدهسن که
کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف پس بو قدرت
قاهره • وبو حکمت باهره که ارادت قلم الوهیت لوح ابداعده • ونسخهٔ اختراعده
جمیع مکونات سابقه نك ولاحقه نك • وجمله موجودات متعاقبه ومتلاحقه نك
سواد عدمدن بیاض وجوده گلمجك صورت حالنی وکیفیت احوالنی
بر اسلوب ایله تصویر • وبر مثال ایله تحریر ایتدك که وقت ایجاددن ابد الاباده
دکین هر موجود اول تقریره مطابق • وهر صورت اول مثاله موافق • هر ذره نك
صورتی علمکده کائن • وهر ذره نك مثالی اول لوحده کامن • بر احدك هرمه
یوق که اندن بر حرف ارتوره • وبر کمسه نك قدرتی یوق که اندن بر نقطه
اکسیلده • سن اول حاکم سن که قدم اقلیمکده هنوز بر مخلوق پیدا دکل ایکن وتنها که

وقضا محکمه سندن بر ممکن هویدا دکل ایکن شواهد علمیه • وبینات حکمیهٔ کلیه
اجرام اثیر علویه • عناصر اربعهٔ سفلیه تزویج ونکاح ایلدك که تقدیر سبحانی
وتدبیر رحمانی سببی ایله جهان صورتده • وعالم تنهادندن • اول آباء
کرامك بو امهات عظام ایله ازدواجی واسطه سی ایله جری عادت حق وقانون
نظام خلق اوزرینه پردهٔ رحم عدمدن موالید ثلاثه ظهوره گله که هر
مولود کندو استعدادی لسانی ایله تسبیح وتحمیدده • وهر وجود کندو
حالی زبانی ایله تقدیس وتوحیدده اولا • وهر صورت سنی گوسترمکیچون
بر بهانه • وهر صورتده ومرآت سندن بر نشانه • هر تعینده بر یوزدن لطف
وکمال • وهر تشخصده بر درلو تجلی جمال • هر ذره ده وحدانیتکه بر بینهٔ قاطعه
وهر ممکنده قدرتکه بر حجت ساطعه ظاهر اولور ففی کل شیء له آیة تدل علی انه واحد

د وعالم اکا دلیل وبرهان	توحیدندن او قور جماد وحیوان
هر ذره که هواده سن اول	هر نقطه که حضیض وپست اول
جمله انی جان ایله طالبکار	لیکن بریسی دکل خبر دار
انی که حریم بی نیازی	اندیشه اولور خیال بازی

نثر الهی سن اول مذکور سن که هر کیم مفوق اولا موفق اقبال • وسن
اول مشکور سن که شکر که هر کیمه میسر اولا میسر آمال مثنوی

بنده اولن مولاسنه شاکر گرك	خیر وشرده رتبه ذاکر گرك
غم اولورسه اول انی نعمت بیله	رنج اولورسه اول رحمت بیله
شکر بر نعمت در بر حسن بدید	شکر نعمت موجب جلب مزید
شکر دایم نعمت شکری انك	عجزی بلمك همین الیخ سنك
عجز شکر اولور حقیقت شکری بل	عجز درك اولدی کمال ذکری بل

ای خالق هر موجود • ای واهب کرم وجود • ای فتاح ابواب مسرت وارتیاح
ای مبدع طرطرا ای شام غره غرای صباح • ای زمین وآسمان نورك ایله روشن
الله نور السموات والارض مثل نوره کمشکاة فیها مصباح قلوب عاشقان
سبحات جلالك ایله منور • انفاس مشتاقان نفحات وصالك ایله معطر
ارواح عارفین زلال جمالك ایله عطشان • اسرار والهین کمالکده حیران

دل صدیقان تجلیات عزت وجلالکله بی هوش جان مقربان سطوت
وعظمت وکمالکله مدهوش ای مبدئ ومعید وای قاهر وجبار وعنید

ابیات سعادت آیات

ای برازندۀ مه وخورشید / نقش بند جهان بیم وامید
بی قلم صورت بدیع ایدن / بی ستون خیمه رفیع ایدن
مایه بخش عقول اولی سن / فاطر صورت هیولی سن
ذات بیچونکه بدایت یوق / پادشاهلغکه نهایت یوق

نثر وسن اول مالکسن که ملکتکه عزل یوق وسن اول عزیزسن که عزتکه
ذل یوق وسن اول سلطانسن که سلطنتکه خیل وحشم کرکمز وسن
اول پادشاهسن که شاهلغکه چتر وعلم کرکمز وسن اول قهارسن که سطوت
قهرک ایروب لمن الملك اليوم دیدوکک وقتده زوایای علویدن وسفلیدن
بر احدک جوابه طاقتی اولمز ینه جلال احدیتک ایله لله الواحد القهار دیوب
جواب ویریجک کمسه نک معارضه یه استطاعتی اولمز اول لاف جباری
وهیاهای جهانداری ایدنلر نیجون اول کونده لا دم اورمزلر تنی اول
دعوی منصب وجاه وتمدح رفعت بارکاه ایدنلر نیجون اول دمده اول
دعوایه تقدم باصوب طوره مزلر وسن اول قدوسسن که ذات مقدسک
تقدیس مقدسان وتسبیح مسبحاندن بی نیازسن که نظم عربی ان احسنتم فلکم جماله
وان اساتم فلکم وباله سن اول واحدسن که سر احدیت وحقیقت صمدیتدن
توحید پاکان وشرک بی باکاندن منزه درکه نظم عربی حقيقة الصمدية منزهة
عن جمالكم و وبالكم الهی سن اول کریمسن که مشارب کرمک زلال وصافی
وسن اول منعمسن که روایت نعمک وافر ووافی وسن اول قادرسن که جنود
قضاک مقصور وسن اول جوادسن که نور عطایاک موفور وسن اول عظیم
عزت عظمتکه معترفدر اولون وآخرون وسن اول کبیرسن که کبریای جبروتکه
منصف متقدمون ومتأخرون وسن اول حاکمسن که هر نه امرکه قضا وحکم ایتدک

ابیات

قدیمی توانا که جان جهان / انکله بولور جمله نام ونشان
عطاسی فراوان وبی انتها / د الحمد والملک والکبریا
مطر کبی جرعۀ کل اولدر / کره بن کیوی سنبل اولدر

سرای جهان کلبۀ شوقیدر / همای خرد قبرۀ طوقیدر
ینابیع کشای شراب جهان / ویرر آب جسمه اول آب روان
ثناکستر مبدع کائنات / زبان جماد وروان ونبات

بهوانک

نثر الهی سن اول موجودسن که مهرک شعاعنک شعشعه سندن بر ذره سیله
وجودک کنتک پرتوندن بر شمه سیله هزاران هزار صورت دلربا
وچهرۀ جان فزا کم عدمدن صحرای وجوده کتوررسن وسن اول معبودسن که
جلال ذاتک وکمال صفاتک سببی ایله هر موجود بمکینی وهر متحرک وساکنی
هر نفسده قوللغه وسجوده کتوررسن وسن اول جبارسن که نیجه جبارلرک
کردن کشلری سر عمرودکبی نصیب پشۀ ناتمام ایدرسن وهزاران فراعنه
بی امانلری فرعون موسیکبی بر اغاج پاره سیله زبون ورام ایدرسن
اکر بر موی ضعیف حبل متین عنایتکه تشبث ایدن دیو ماری اکسه سندن چکه
واکر بر پاره ضعیف چیرۀ کاه حمایتکه یول بولدیرسه ان ایله عکم نیجه طوپه خرد
کیدنیه چکه الهی سن اول رحمانسن که کلشن فردوس رحمتک حدایقنک کم
کلزاری در وسن اول قهارسنکه طبقات جهنم غضبنک آتشنک اودی شرر آبیدر
هشت جنت لمعۀ انوار بیدر بیت هفت دوزخ تاب قهر بی تابدر
نثر وسن اول علیمسن که علمک کتابخانه سندن بر نقطه احراز ایدن
طبقه نه فلک برابر ایه بولوب اولمشدر وسن اول منعمسن که زبان حال
عقل کل نشر آلاء وبسط نعماک اخص واکمی اولمشدر عقل دوربین وفکر
بیش اندیش ذات بیچون قدیمک ادراکنده حیران ووهم تیزکام وخیال
نور صفاتک سیرنده سرکردان لعداد امداد رحمتک تکاپی احصادن
شماردن برون وطبقات زمین وآسمان بدایع حکمت وصنایع قدرتکله مشحون

ابیات فصاحت غایات

هر نه باقیدر دلیل ذاتیدر / جمله اشیا مصحف آیاتیدر
عرش وفرش اقطاع منشخاکدر / جزء وکل برهان ذات پاکیدر
اولین وآخرینه رهنمون / ایتدی ظاهر جمله بر کاف ونون
روز وشب چرخ دوربکردان / روزه مهری شبه مهتابان ایدن
ذات پاکی هر جهتدن دربرون / فاعل دانا دریغی چند وچون

بوجهان وعقل وجان حیراننده — کوی دللرجمله سرکردانیده
مرغ جاندر دامی ایله پای بند — کیم کم سوداسی وارد هر بلند
صنعی چون کیم لطفنی اظهار ایدر — آب وکلدن قابل دیدار ایدر
مبدع بی عون وبی علت در اول — خالق بی علت وغایتدر اول

ای کسن سن باطن وهم آشکار
راحم ورحمن وحی وکردکار

نثر الهی سن اول مقدر ازلی ومدبر لم یزلی سن که هر موجودی موجودات
عالم صغرا وکبری وهر ذرهٔ ذرات جهان پست وبالادن الحکمة اعلی
وبی غایتهٔ غرا یار تمیوب دربرین وسن اول خالق سنکه بر مشت تیره خاکدن
وبر اوج غبار ناپاکدن ایکی عالمی بر آیه جمع ایتدک آدنی آدم قودک بری عالم
جسم واشکارا وبری عالم روح وناپیدا بری عالم ظاهر وکثیف بری عالم باطن
ولطیف بیت بر سی کنج خانهٔ عصمت — بر سی کارنامهٔ حکمت نثر
نشاطهٔ قدرتک بر قطره آبدن بر عروس نزیه یوب اون سکز بیک عالمه جلوه
اندردی که آنک حقنده خطیب ازل منبر ابداعدن بو خطبهٔ حمدی ایتدی که
فتبارک الله احسن الخالقین ومعرف عقول لخفل کرّوبیّنده بو قصلی اوقودی
لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم بر ترکیب عجیب وبر صورت غریب پیدا ایلدک
هر کوردن صنوبرکه بر مه یاردر دلشدر که مشک سا ایجاد اوله وبر مشک یر آدلشدر که
مه فرسای اوله وبر شکر دندورلشدر که می فروش اوله وبر مجیدرشدر که
شکر نوش اوله وبر قددر که سرو روان در بر بیکردر که همین جان روان در
بر یوزدر که آلچه کله بکزر بر دلدر که سویلیه بلبله بکزر بر دشدر که
در خوشابه بکزر بر دوداقدر که لعل نابه بکزر بر چشمدر که ابهو بکزر
بر زلفدر که عنبره بکزر بر آلندر که بدر اولمش آیه بکزر بر قاشدر که مسک
یایه بکزر بر دهندر که حقهٔ یاقوته بکزر بر سخندر که جانه غذا وقوت اولمش
بر شهبازدر عقل که خوآس قوشلرینه رئیس اولمش بر طوطی جاندر که تن قفسنه انیس اولمش
بر ذاتدر که آینهٔ وجود مطلق اولمش بر کوکلدر که عرش کامه حق اولمش

بیت بی مثال

عقلدر بر نور پاک ذو الجلال — عالم اکمله بولور جمله کمال

شعلهسی دلخانهسن روشن قلور — تازه وخوب نکل کلشن قلور
عقل نوز آنه جواوله همنشین — آکاه اولمز نکتهٔ علم الثقلین
روحی سن بلکل که امر کردکار — عقل ودلده آنزاولمز هیچ کار
نفس وعقل ودل دخی سمع وبصر — اولمزیسه روح اولور زیر وزبر

جسم پاکک سر بسر چون جان اولا
لائق شایستهٔ جانان اولا

نثر الهی جملهٔ نقاشان عالم ومصوران بنی آدم بر نقش تصویر
وبر صورت تحریر ایتمک استسلر بر واسع ویر روشن مقامده بر ساکن نسنه نک
اوستنده ایدرلر وسن اول مصور ازلیسن که بر قطره آب اوزرنده رحم
وشکم وتنک وتاریکده بر صورت آدم تصویر ایتدک که جملهٔ نقاشان چین
وصورتکران روی زمین که خامهٔ جهره کشا وصورت عبرت نمالری
جان آریز ولری عبرته براغور وعقل رنک آمیز وطبع صورت انکیزلری
خاطرهانی حیرتده قور هیچ اول صورتک تصویری کیفیتنده صورت تصور
وبعد آن ایدن مدلیر واول نقش نکارک حسن زیباسنده حیران ونکران
قلدیلر وجمله وصافان جهان ومشبهان دوران آنک تشبیهنده عاجز
وسرکردان اولدیلر الهی سن اول حاکم سن که بنچه مخلوقاتی همین ساجد ترک
مار وماهی مثالی کبی وبنچه سن قاعد یر آتدک جبال راسیات کبی وبنچه سن
قایم یراتدک اشجار ونباتات کبی آدم که خلاصهٔ موجوداتدر زیبا مخلوقاتدر
هم راکع هم ساجد هم قایم وهم قاعد یراتدک بر هیئتی بر هیئته لایق
وبر شکل بر شکله مانع دکل الهی بنی آدمه انعامک بی عدد واناره اکرامک بی حد در
ولقد کرمنا بنی آدم وحملناهم فی البر والبحر وفضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا

مثنوی معنوی

مختصر آفریده آدمدر — مختصر برکزیده آدمدر
هم نظرده اولوب در لطف — هم کماننده جمله دن اشرف
نقشنک مثلی نقش بنداول — هیچ صورت یارتمدی اعدل
اختر آسمان معرفت اول — زبدهٔ جار طبع وشش جهت اول
حامل کلفت مجاهده اول — قابل لذت مشاهده اول

خلقی مستعدات تکمال | طینتنده قونلمش استدلال
انك ایله دربازلن خطاب | انك ایله اولور حشرده حساب
طارم اسمان و سدوی زمین | انکیچون خدا یارتدی همین
فرش اغبر بساط و سیدآنی | چرخ بیروزه کوی چوکانی
حکمت و فطنت و کیاست و علم | همت عالی و مروت حلم
جمع ایدوب جمله دن توردی خدا | حقنه کلدی علم الاسما
خالق خلق و ایزد بیچون | فاعل بارکاه کن فیکون
هر نیی کم یارتدی ویردی وجود | جمله دن سنی ایلدی مقصود
خاك ایدك اول مکرم اتدی سنی | خلق الجنده معظم اتدی سنی
کاینانی غلام قلدی سکا | بونجه مخلوقی رام قلدی سکا
قلبکی عرش ایدندی کندی ایچون | کوکلکی کعبه قلدی انکیچون
پس سکا دوشمیی که غفلت ایله | روزکار کیچه بو سیرت ایله
بلمیه سن کیم ایدوکك سن هیچ | نیه کلدك نه اتدکك سن هیچ
بونجه عز و شرف ویره او سکا | بلمیه سن انی عظیم خطا
تیمتی کوهر وکك ایکی جهان | ایلدك بالحق ایله انی نهان
وار دوریش نفسکی چو خاك ایده سن | جوهروکی اولا که پاك ایده سن
نفس قهر ایله کیم نفیس اوله سن | اکه اویار بسك خسیس اوله سن
سنده هم دیو وار هم ده ملك | سنده هم زمین ودخی فلك
دیوه اویرسك اوله سن ملکی | قدر و نعمتده کیچه سن فلکی
دیو اولاسا که رهنمای اکر | اسفل سافلین سکا مقر
کر سکا عقل ایده ره بل تلقین | منزلك کارکاه علیین
جهد ایدوب نفسکی مجرد قیل | طلب دولت موبد قیل
کوهر عشقی زیور جان ایت | قصد آب حیات ایمان ایت
سعی قیل چرخ مرقد اوله سکا | وار دیدی عرش مسند اوله سکا
سن که بی کبر و بی ریا اوله سن | خاص درکاه کبریا اوله سن
طالب شهوت محال اولمه | ساکن خلوت خیال اولمه
خوب روسن که ترکش روا اولمه | راست خوسن دروغ کو اولمه

اول مجالسده تازه رو و لطیف | تا سنی جمله خلق طوته شریف
مسکنت کیم بولنمیه اول | سنده اولمز قبول هیچ عمل
خاك راه اول که شرط راه بودر | جاه عزلت کوزت که جاه بودر
قیل همیشه حقه خشوع و بکا | روز و شب اول میان خوف و رجا
مقصدك عالم الیحیی در | بی تباهی و بی تباه بدر
بی ریا راه حقه تویه سن پای | خالصا مخلصا برای خدای
طمع حرصه سن مزید اولمه | باین بد اول یوری یزید اولمه
هر نه وار ایسه دولت دنیا | وار بر اق اسنده عزت عقبا
وار درحقه سرفراز اوله سن | تو درخلقی بی نیاز اوله سن
عزتك حضرت خدادن اوله | منصب و جاهك اول سرادن اوله
نجه بیدك طواف کعبه کل | بر نفس ایت طواف کعبه دل
صاحب عاشقان صادق اول | همره و همدم موافق اول
طلب صحبت خسان اتمه | طمع عهد ناکسان اتمه
امکن التفات بد کاران | دایم اولغل رفیق نزاران
اولمز اول که ایره خیل و تلبیس | بذعراج اولنی عزیز و نفیس
یار ایتمه صاقن که نادانی | محرم اتمه سکا تقی انی
بو سکلدر عبد کی روشن | دوست نادان بتر ز صد دشمن
جهد ایدوب سن رفیق عالم اوله | پخته کردش اول که خام اوله
عدل للطوت نه اشرسك ایشکی | عدل ایله قیل جمیع جنبشکی
اعتدالی قومه سن الدن هیچ | کمسه کورمز زیان اولدن هیچ
عدل بر شمعدر جهان افروز | ظلم شد آتش ممالك سوز
عدل ایله دست شه قوی کوره نور | کورنیه ملك اخروی کوره نور
ظلم ایدر بنا ملکی خراب | ظلم خورشید عقله میغ و حجاب
هر نه وار ایسه جهانن عاریتی | اولو نعمت کیشیده عافیتی
ملك تن در که ملك جسمانی | عافیت ملکت سلیمانی
عافیت ملکی ایچره بر قوری نان | ویرمز اولدوقی ملکت خاقان
دولت اول که این بز بوجهده مقام | اندیده انه کفت وکوی تمام

[illegible]

بو جهانی توپ چو پنهانی ... دایما شکر این جهان باقی
هر کیمه بو غرض میسر اولا ... ملکی ایله همین برابر اولا
شعر بار آن علادم اولورلر اکا ... جرعه خوران جام اولورلر اکا
هر کیمه کم خدا ویره توفیق ... صبر وشکری قلور همیشه رفیق
ذوقی شکرک شکرکبی شیرین ... اولورا که بوله ذوقی دین
بیلمه تن که بیری کوزردر ... خورش کرم وقوت مردم
روحی بیله که جای نورانی ... منزلیدر هوای روحانی
روح جوهردر مجرد پاک ... کم اکا مظهر اولدی آب وخاک
پرتو نور فیض ربانی ... کرچه محبوس جسم ظلمانی
اولدی اول بونده عاجز وحیران ... نفس تنده دنک وسرکردان
اول در مخرم حضور احد ... کورمز اول تنک نای لحد
سن انی کلبه همنشین ایتمه ... سن رفیق بدن قرین ایتمه
نکه دیلرسنک که اولدین مقبول ... وارسن اول علمه روز وشب مشغول
حق یولنده بلا ومحنت وحلم ... بینه والذین اوتوا العلم
اول خدا حقی پاک ونبی غیب ... واهب العقل وعالم الغیب اول
علم دیندن کم اولمیه اکاه ... جهل وادبسنه دوشر کمراه
علم ایتمز همین توری تلبیس ... درس ایدر منطق ایله ابلیس
نیچه برجنس ونوع وفصل اولا ... سعی این کورکه علم اصل اولا
حکمت اوکرن حکیم حاذق اول ... وارکلیم حقه موافق اول
حکمت اول صنعه انی خلق اکلر ... حکمت اول که حکیم حق اکلر
بل که هر که درون وبیرون در ... صانعی اول خدای بیچون در
ونر تقدوس وکردکار احد ... وصفدر لم یلد ولم یولد
کسه بلمزانی ندر بینه او ... الذی لا اله الا هو
مالک وقادر ودخی غیب ... صانع عالم شهادت وغیب
آفریننده زمان ومکان ... کارنجش طبایع ارکان
صنع ایله آب وخاک وآتش وباد ... دوزدی بر ایتدی جامع الاضداد
تیره خاکی چون ایتدی طینت تن ... ایتدی جانیله انی اول روشن

علم دینی بیلمیه ابدی کم
علم دینین بیلمیه انی کم

جمله خلق ناقص او تمام ... ابدا ذو الجلال والاکرام
بو قدر اول ساده هناک هناک ... نه اول علم واخر ادراک
اول یرایتدی جهانی کون وفساد ... کاینات او مبداء واو معاد
هادی دو جهان عنایتی در ... رهبر راه دین هدایتی در
دافع جمله بلیات در ... عالم الغیب والخفیات در
ذکری انک زبان بسته ده در ... دردی انک دل شکسته ده در
دو جهان عاشق جمالیدر ... روز وشب طالب وصالیدر
اثر فیضی اولدی نا مخصوص ... جان ودل اندن اولدی قابل نور
اسمک سندن وعنایت انک ... جد سندن کرک هدایت انک
ای خداوند آشکار ونهان ... کار فرمای کردش دوران
منشا فیض رحمت ازلی ... مالک لا یزال ولم یزلی
باسط نور آفتاب شهود ... فایض ظل امتداد وجود
وصف الاکی زبان عقل ایرمز ... شکر نعماکی کیمسه ایلیی بیلمز
جانی جان ایلیین وجود کیدر ... دو جهان غرق بحر جود کیدر
جمله ذرات کون ذاکردر ... هر بری حالتینه شاکردر
هر کیمه کم سن ایدک ارزانی ... سمع داود وسلیمانی
ایشیدر جان قلاغی ایله مدام ... هر برندن هزار درلو کلام
هر دلک بانغمه بشقه ویردی اولور ... هر دلک درلو درلو دردی اولور
هر بری ذکر ایچنده بر صفتک ... بندسی اکلدوغی معرفتک
سر بسر جمله ذاکر آن صفات ... لیک قانی که اوله ذاکر ذات
هر دل اولا مکر که رحمانی ... اول دله ایره عون ربانی
دل کوزی کر اولورا اول بینا ... کوره بینه انده جمله اشیا
کر دل آینه سینی سن اچه سن ... خالق وخلقی اکلیوب سن سن
نور خورشید اولوبر عالمه فاش ... نوله کورمزسه دیده خفاش
ملک روح ایچره پادشاه دلک ... وارلغک شهری ایچره شاه دلک
مظهر نقش کفر دین اولمه ... تخته قهر وحرف کین اولمه
سویلین دلدن جام جم اولمه ... مستقر نشاط وغم اول در

تا بیلنالش نبوت او در   لوح محفوظ شرع وسنت اودر
روح ایچون مرکب هدایت اودر   نفس ایچون مکتب عنایت اودر
عقل انک بر وزیر کاملیدر   روز وشب خیر ایشدن عاملیدر
تخته نقش کل امر اولدر   وآینهء نفس زید وعمرو اولدر
مبدأ کائنات جوهر در   مرجع روح پاک کشوردر
حاکم ملکت وجود اولدر   سایهء راحت ودود اولدر
مدد آندن ایرر جهانه تمام   نشوی اندن بولور خواص وعوام
عقل دستور وحس حاجبدر   شهرتن دبیر ونایبدر
قلم جنبش وقوف اولدر   منشأ عالم حروف اولدر
عقل کل لوح درکه نقش آثار   اولمش او لوحه هر نه کوار
نقش بر نقشدر یوغ انده سواد   خط برخط دریوغ انده مداد
انده یوق قسمت مات والوف   انده یوق زحمت حدوث حروف
بزدکی خط بلی سیه رودر   انی رنک زاج ومازودر
ابتدای نتیجهء قدم اول   آفتاب سپیدهء عدم اول
مبدأ بوسرا بوفرش او   مظهر استوا علی العرش او
ملکی بی حد ونی تباهی در   نامی آنک خانهء الهی در
واهب نطق وکاتب منشور   مبداء امر ومبدع مامور
عقل جزؤک او عقله پرتودر   راه حقه همیشه رهرودر
عقل بل کم ملکک مقاصدیدر   وهم شیطانک اوزکه دامیدر
اولمیسر دربرده لک فلکی   تا درونک که اولمیه ملکی
بلکه بو تختهء قریب وهوش   لوح نقش مزخرف اولور بیش
نه روا اولا نه اول دربزل   که انده معلوم اولا حقیقت دل
طوته کوزکل طریق تقوایی   تا این سن صلاح عقبایی
حاصل عمر بلکه بردم در   صانمه اول دم سکا مسلم در
جهد ایده کورسنی که اول عادل   قیله بیک رنک باطن وظاهر
راضی اول هر نه کم سکا ویره اول   قسمت اولدر سکا کرازو بول
نیک وبد نفع وضر وراحت ورنج   هر نه وار ایسه آت سرای سپنج

جمله اندن بل و دلک خوش طوت   اولمش اولا جفیدن اولمش طوت
بو مثلده جهانده بل معروف   هر عمل وقتنه اولور موقوف
این مزج کعبهء تحقیق   اولمیجه رفیق انک توفیق
سوزلومدر عندلیب روحانی   بازده عمدر سوز ربانی
نظم ونثر کانده امثال   سحر مطلق ولی مباح وحلال
بوستان دره بر کل ونسرین   آسمان دره بر مه وپروین
مونس عاشقان حضرت حق   شهپر طالبان قربت حق
قائلی توسوزینه قل نظری   بکه یا قمه سوزه دن ال عبری
سخنم کورنه خوب وشیرین در   منتظم صانکه عقد پروین در
شعردن کرچه بی نوایم بن   بلبل نغز خوش نوایم بن
بنم اول عندلیب کلشن کل   مدحم آنی عبث کذاف دکل
قصد تخصیص طالبین ایدرم   یعنی تحریک راغبین ایدرم
بود کل انده واضح بلکه مراد   بو سفه حاصل اوله برقوی آد
بلکه شاید اولا دعایه سبب   اوقیان بکه رحمت ایده طلب
اوله کیم بر لسانی قوتلو اولا   کندوسی خوب وسوزی طتلو اولا
اول قولنه خدایی شفقت ایده   یوزیی صوبینه بکه رحمت ایده
بن بوبی عاجز وفتاده دلم   وادی حیرت ایچره مانده دلم
مسکنمدر بنم رباط خراب   منزلمدر بنم دره سیلاب
بر عجب خطه در هواسی عفین   ساکنی دربشکسته پای زمین
بستهء عقد حس وارکانم   قید بند جهان یا بانم
روز وشب طوریوب کرانبارم   غصهء فکر ایله کرفتارم
کاه تشویش چرخ وقوت عیال   کاه اوکار کسب علم وکمال
کاه فکر ایلرم بولور حالم   نیه وار ایسه آخر احوالم
کربو حال ایله اولورسم بن   روح سکینه نیجه اولور مسکن
وار ایکن انلرم زمانده چوق   وار ایکن انلرم جهانده چوق
کیمه دیم که بولمزم همدم   کیمه عرض ایدم کیمی یوق محرم
اولدی کربو رباط منزل بلمز   حرم قدسه میل ایدر دل بلمز

جانکی مژده ویر تمام اولدم — کہ بصاسین سن اول سواده قدم

ای کہ دردکله بنم جان ودلم — بن نه اولم بی خود نولا سخنم

ایتدی شوقک بجعلی کویا

پرده دن طوطی دلی کویا

نثر الهی سنک لطفکه غایت یوق • الهی سنک کرمکه نهایت یوق • ای نماینده طریق تحقیق • وای کشاینده در توفیق • ای بخشنده دیده بینا • وای برکننده کنبد مینا • قدرتک اسراری فضاسنه ایکی دریچه سمع وبصر • وحکمتک انواری ضیاسندن ایکی طلیعه شمس وقمر • عزتک تصویرینه بر نمونه عرش معلی • علمک احاطه سندن بر نشانه قلم اعلی • حکمتک نقاشنه مداد صورت

نظم دلکشای روح افزا

تعالی الله که بی مثل ومانند — کہ اکا دیرلر خداوند وخداوند

غم وشادی نکار بیم وامید — شب وروز آفرین ماه وخورشید

عذار افروز اجرام ثواقب — ممالک بخش سلطان کواکب

عبیر آمیز انفاس بهاری — زبور آموز کبک کوهساری

گهر بخشنده لعل تتق بند — زر افشاننده صبح شکرخند

چمن پیرای باغ آفرینش — دلیل رهبران کوی بینش

نکه دارنده بالا وپستی — طلانقدر وآرایشنده جمله هستی

وجودی جمله موجوده قادر — نشانی هر کروهلرده ظاهر

زمان اندن ولی اندن زمان یوق — مکان اندن ولی اندن مکان یوق

قدیم در که اولینه ابتدا یوق — کریم در که آخرینه انتها یوق

جهاندار که ملکی بی زوال در — جلال کبریاسی لایزالدر

خداوندی که نامی حرز جاندر — انک ذکری دله کام زباندر

جهانی پرتوی خورشید جودی — اشیکنده ایدر عالم سجودی

کواکب قدرتیله کارفرمای — طبایع صنعتیله کوهرآمای

ویرر هر شیئه لایق اول زبانی — که ایدر هر ذره تسبیح خوانی

دله اوکندن اول علم الهی — کوکله ویردی صدره پادشاهی

نثر الهی بن سنی نه دل ایله اوکم کیم دل حقیقتک بحرندن بر قطره • الهی بن سنی نه وجود ایله وصف ایدم کیم وجودم مهرک شعاعندن بر ذره • هر ذره عقل ادراک جلالک ادراکندن خیره • وهر رای روشن جمالک وصفندن تیره • اصحاب متون وشروح عزتک حواشی سندن مثلا شیء • وارباب قلوب وکشوف جبروتک حرمندن بر بولک بیگانه ونا شیء • بصائر اصحاب عقل متین وبصیرت عظمتک بحارینک بر قطره سنده غریق • خواطر رای خطر وفکرت جلالک آتشنک بر شراری ایله حریق • الهی نطفه مهینک نه زهره سی وار وحما مسنونک نه لیاقتی اولا که سنک عظمتک دریاسنک حوالیسنه چکزینه • ویا ذات منزه وصفات مقدسک نوره سنده دکزینه • مور ضعیفک نه قدرتی اوله که نبتا آجه بیله • وتبنه حجرک نه طاقتی اوله که صرصر جلالک تورشنا وجه بیله • الهی سن اول عزیزسن که جمیع عزیزلرک النه عزتک رقم ذل چکمشدر • وسن اول اولوسن که جمیع اولولرک یوزینه اولولغک داغ خواری [illegible] شدر • وسن اول کاملسن که جمیع کاملرک کوزینه کمالک بی نهایتک خاک نقصان اکمشدر • الهی سن اول عظیم سلطانسن که میدان عظمتکدن مدت اولمشدر که بر طوب زرینی غلطان ایدوب طورورسن • بر احدک زهره سی یوقدر که اکر جوکانی ایلدوره • وسن اول قادرسن که جهانک قاتندن زمانلر کچمشدر که بر کنبد عالی کردان ایدوب طورورسن • بر کسنه نک طاقتی یوقدر که انی بر لحظه طورغزه • بر آیینه دوزردک که دوردنجی کوکدن عالمی روشن ایدر • بر جوهر یاراتدک که جهانه نظر اتدکجه عالمی کلشن ایدر •

مثنوی

یعنی اول ذات نیر اعظم — چشم حضرت کیتی وسجادم

روشن بخش دیده بینا — شمسه سقف کنبد مینا

حسن صورتی ملیح اولدر — چرخ همدم مسیح اولدر

یوسف مصر آسمان اولدر — شاهد حجله جهان اولدر

اول فریدون خطه اعلی — خسرو هفت کشور بالا •

والی شرق وغرب هفت اقلیم — پادشاه ممالک تنجیم •

کوشکده چون صباح پرتو نور
خیل ضحاک شب اولور مقهور

هیبتندن کوشکده اول یکسر
اختر سبع و منظر اخضر

جمله ثابتات مقهوری
اولا میر و قلاعی مأموری

ماه در پرده دار ایوانی
هم عطارد دبیر دیوانی

بزم ایچون اولدی یعنی خنیاکر
سیم قرص چهره زهره ازهر

کیجه کوندز طرب ایدر مریخ
دشمنینک دلینه خنجر سیخ

سنداکر عیان انعامی
راهب پیر حارس بامی

منزلی اوله چون سرای جمل
بانی بیت هر آن در او عمل

ویرر اول حسن و زیب دوران
نقش زیبا ویرر کلستانه

چمن سبز تازه رویی اولور
بوستان طولو رنگ و بویی اولور

قدح لاله پر شراب اولور
عارض ارغوان خضاب اولور

غنچه نک صبح برقعی اچیلور
اوستنه سیم یاسمن صاچیلور (چهره یاسمن و سمن)

هم دخی نیجه درلو میوه ایرر
بتور پر یوزنه داخی ننکلر

مدح اکابر که صانع عالم
یاد ایدوب ابتدای دینه قسم

نثر الهی سن اول قادرسن که هر نسنه قدرتک ایله ایدرسن بی واسطه معین و آلت . و هر نه ایده‌کی حکمتک ایله ایشلرسن بی شائبه غرض و علت . کارکاه نابوددن بو نیجه عالمی ابداع ایتدک . و بر باد دوددن بدیعات سموات اختراع ایتدک . الهی سنک ذاتکک علمنه عقول و اوهام خلق کامل ایرمز . الهی سنک صفاتنک دراکنه ضمایر آب و کل ایرشمز این الماء والطین من حدیث رب العالمین . الهی بزم عقلمز هر نه مقدار که بلورسه بر معرفت خودنمادر . عنکبوت نه قدر محکم یاپرسه بر خانه هولیدر . الهی بزم سنک ذاتکدن بلدوکمز و صفاتکدن اکلدوکمز اولا کم کلیمکک کلامی مقام قرب عزتدن سبحانک تبت الیک . و ندیمکک نداسی مجلس انس وحدتده لا احصی ثناء علیک . الهی هر نه که لفظ و عبارته صیغه حرف و اسمدر سن اندن مبرا . و هر نه که عقله کیرر عادت و رسمدر . و هر نه که ذاتکده تنکر اولورسا و سلوب اضافه ایدر

سن اندن معرا . هر نه که صفاتکده ادراک اولنور وجوه و اعتبارات عقل عقال ایله کسه کیمسه که ایره مز . بدن حجابی ایله کسه وصلکی بولمز . دو کوزدن کیجنجیه‌کک سنی کوره مز . ایکی جهانی صاتمینجه سکا ایرمز . دوستلق یولندن نیستلک کرک یار اوکنده پستلک کرک . تن خجبه‌جاک و کوکل اوی پاک کرک .

ابیات بلاغت غایات

توحید کل در آب و خاکک
اولدر دل صاف و جان پاکک

اسلامی صاف دل ایله صانمه
قانع اولمز انکا طنینمه

بلبکل که حکایت زبانی
اول تیغ محمدک امانی

ابلیس که دشمن قدیمک
هر کوشه ره‌زن اولمتیمک

بل هر بریمی حجاب ای دوست
اولحس که درونی بیرون

هر بریسی بیل سکا هوادر
هر آرزو قلبه بتخدادر

کردکلکی که پاک ایمز سن
دیو و پریدن نه پاک ایدرسن

انده که مقام زهر و آندر
دیو ایله فرشته‌دن امان در

چون اولحرم ایچره خیر و شر یوق
پس دیو و فرشته‌یه کذر یوق

انده نه بیش و کم نوع انده
نه جور زمان و غم نوع انده

اند که نشان بی نشانی
نیه جانه کندوسی کرانی

اول عالم بی دلان و شیدا
بی نام و نشان لا و الا

بودر جو کمال حال فردان
شیران مبارزان میدان

کیم بو یولک اوله راه بینی
نفرین خلایق آفرینی

کیمدر که اوله عادت تکلف
ذکر و رسمون اوده تصرف

انده که هوای رنک بودر
درویش دیه کدای کودر

اکه که خدا عنایت اتمش
دولت کنشی حمایت اتمش

ملک دو جهان اولور طفیلی
یوق هیج برینه دلنده میلی

امرنده که اکا تکلف اولمز
ایوده یاوز تصرف اولمز

خلق ایله اولورسه صورت ایله
کندی ایله خود ضرورت ایله

هر توقیع صانمه نافه مشک
لیک دم نافه مغز ایدر خشک

طاشره‌سی کل و درونی بر درد
بو اولدی علامت جوانمرد

نثر الهی سیدی ومولائی سن اول پادشاه سن که شاهلغکه زوال یوق
وسن اول سلطان سن که ملکگده اختلال یوق • هر ذره نک صداسی
قل اللهم مالک الملک • هر ممکنک نداسی کل شیء هالک الا وجهه • جلالک آیتی
الکبریاء ردائی • جمالک صفاتی لا یسعنی ارضی ولا سمائی • الهی نه قدر
کارساز ایسک بنه اول قدر بی نیاز سن • وهر نه قدر بی نیاز ایسک
بنه اول قدر کارساز سن • الهی بن نه دیم که بو جمله مطیع وعاصی و
دانی وقاصی یردان سن اظهار کارسازلغک وقدرتک ایچون • وبو جمله
سموات وارضین اولین وآخرین یوغ ایدرسن بیان بی نیازلغک
وغنالغک ایچون • وبنه حکمتک معماری بو خراب آبادی معمور ایدوب ایکی او
بنا ایدر اظهار کمال معدلتک ایچون • بر بنه جنت دیدک مظهر رحمت وجمال
ایتدک • وبر بنه جهنم دیدک مظهر سطوت جلال ایتدک • هر کیمه نه اوده بصلت ایتدک
تقدیر ایتدکسه • وهر کیمه نه بولکدن قلدکسه تدبیر ایتدکسه • سعید اولمغه
عنایتک ایرشمیجه • جانلشمق نا ممکن اگر زهد ایتسک ایرشمیجه • طلب ایله اولمز جز بک نکگچه
استمک ایله بولنمز سن استمیجه •

مثنوی

هر سعید وهر شقی اندن دورر | هر بخیل وهر سخی اندن دورر
خوارلق وذلت جهانده اولدن دورر | عزت ودولت هم انده اولدن دورر
خیر وشر وینک وبد هر بیش وکم | عیش وشادی راحت ورنج وغم
جمله تقدیر حقک اظهاریدر | هر نه وار اول کردگارک کاریدر
هر کیمه کم رزق اولدی انده عیل | ممکن اولمز کم بیه بونده عیل
کیمسینه رزق اولور حرمان ایله | کیمسینه رزق اولور امکان ایله
کیمنه نعمت مقدر ایلر اول | کیمنه زحمت مقدر ایلر اول
نعمتی اولدن اولور نعمتی | جنتی اولدن اولور جنتی
عالم معنیده اول تقدیر ایله | صورته گلسه اولور تدبیر ایله
ابتدا کیم قلسه گلمز حین | هم اجلمز باغ الجنة یاسمین
حق بویوردی کم سعید وکم شقی | کیمی که عاصی کیمی متقی
عالم معنیده وار ایدی ازل | اولمش واولاجق الجرم هر عمل

ودعم

لیک صورتده وجوده گلمز اول | گلمیجه انبیا وهم رسل
دینه دعوت قلمیجه اول خدا | مؤمنی کافردن ایلمز جدا
اختیاری دائما ایدی هر اشی | اختیاره تعلدی اول خیشی
تا که عدلی ظاهر اوله عالمه | حجتی روشن قله اول آدمه
جبر ایله سن اختیاری ایتکله عیل | ایکیسنی ایکی پرده کوز ایله کل
عالم معنیده باقی جبره همان | اختیاره قیل نظر بونده همان
گرد دیسک اصل معنیده تمام | پس بنه جبره بنیشور والسلام
بلکه عالم باطن وگر ظاهر او | بر برینه مرتبط هم ناظر او
بنجه صورت معنینک طالبی | علم معلومنک درر هم تابعی
حاشا کم جبر ایده حق قوللرینه | اختیاری ویردی بلکه الله اینه
اختیار ایله سعید اولاجغن | نفسه اویوب یا بعید اولاجغن

جمله سن بیلدی ازلدن اول خدا
بیلدی قلدی بوقا اکا حتی وحجا

نثر الهی سن اول بی نیاز سن که اگر جمله دللر کباب • وجمیع دیده لر پر آب
وکوثر عالم خراب اولوب جهان جلال واستغناک سببی ایله التفات ایتمسک
کمال ذاتکه بر ذره نقصان گلمز • ان یشأ یذهبکم ویأت بخلق جدید وما ذلک علی الله بعزیز
وسن اول کارساز سن که اگر جمیع عالم عاصی وهر مخلوق طاغی وهر موجود باغی
اولوب کمال رحمتکدن جمیعنی عفو ایتسک بحر کرمدن بر قطره اکسلمز • قل یا عبادی
الذین اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا انه هو الغفور الرحیم
الهی شول جاهلکه ستیقاق ورلدن گوکلدی بو خاکدان دار غروردن ساحت
سرای سرورکه سن هدایت ویر • وشول زلال وصالکه تشنه اولاندن
دللری بو هوای الجرم بو وادی ضلالتدن زلال سبزوار رحمتکله سن دلالت
بقا استین جاندن وجود آفتلرینی سن دفع ایت • درلک اومن گوکلدن
وارلق حجابنی سن رفع ایت • جان سیرین استینه شرع بولنه طریقت
بو قلق بولینه گیدنه توفیقک رفیق ایت • وسالکلره عنایتک آیتنه
سنی آرا ایله • الهی دین بولنه سپهسالار ایله • طریق مجاهده ده آثار لطفکی

کرد بصیرتکا اوزینه جبر سن
جبر الدنی اختیاری جبر سن

اشكار ایله ● بولكن فنا بولنی بیننه سنكله وآرایله ● عشقك شهیدلرینی بنده تیغ بولكده جان وبرنلری سینه سن قو ● سنی سونك دردن آیرمه ● ذكرك ایدنك وبردن آیرمه ● قالدن قالنی قالدن كچیر ● حال استینی حالدن كچیره قبوكن صنق كوكللری لطفكله بتون طوت ● بولكده آیرنه قوللری توفیقكله الن طوت ● عشقكده كریان اولانكوزلری سنكله بر بونز قیل ● دردكله ویرانم دللری وصولكله معمور قیل ● بو حیرتده قالمش آواره لری ارباب قلوب ایله ارشاد ایت ● وبو دریاده قالمش بیچاره لری خاص قوللرك ایله امداد ایت ● ظلمتده قالمش دللرینی آنلرك شوقی ایله تابنده قیل ● ومرده اولمش كوكللرینی نفسلری ایله زنده قیل

مثنوی

ای هیولی دامی ایچره صید اولن / رسم وعادت قیدینه بند اولن
پاك باز خطهٔ ناسوت اول / شاهباز حضرت لاهوت اول
صوفیان صافئ دمساز قیل / قدسیان عرشیله پرواز قیل
بزمگاه خاص قللدر وار قیل / خلوتكی پاك وبی اغیار قیل
چارسوی نیستی آباد قیل / نفسكی وار هستیدن آزاد قیل
حقه صادق اولنلرن وار آشكار / حق بولندر مرد ایسك ای مرد كار
علم تحقیقدن دلك آگاه قیل / شارع شرع رسول الله قیل
گر دیلرسك كم بلند اوله سرك / خاكپای عارفان ایت افسرك
اوله گور مالك تصوف محرمی / بوله سن مهر نگین عالمی
سالكه مرشد گرك بلكل انی / مرشد اولماینجه آزدر بولنی
رهبر اولمادین كیدرسك راه اگر / گه دوشرسن پالچغه گه چاهه تن
هر نهالی باغبان دیكمك گرك / هر ایكیك تخمینی اكمك گرك
بیر دریا وگهرلن خس اولور / عاقله بو یندن اشارت بس اولور
گر دیلرسك سن سلوك راه دین / استرایسك كم عیان اوله یقین
اختیار ایت وار بولی بر شیخی / اكه تسلیم ایله دلدن جان وتن
رهبر دانا اوله و سربلند / ظاهر وباطن بوینندن بهره مند
ظاهرنده علم كسبیدن صفا / باطنی میراث دار مصطفا
شیخ در قطب سپهر مكرمت / اكه دائر در كمال معرفت

پیر بر كبریت احمردر همین / سینه سی بحر اخضردر همین
پیر حق عهدینه خوش وافی اولور / پرده بر صوفئ صافی اولور
صوفینك اوج حرفدن اولور نسنی / انی تكمیل ایتكیله قربی
اولی صدق ووسط اولور وفا / آخری البته اولمقدر فنا
تا كه بندن طوپره تشكیل اولا / كم دل وجان قرب حقه یول بولا
چون مصفا ومهذب اوله / حضرت حقده مقرب اوله او
صوفی اولور بنده حكم خدا / بر اولور شادی وغم فقر وفنا
خیر وشر هر نه اولورسه بر اولور / آچی طاتلو نه بولورسه بر اولور
پاك وپاكیزه اولور دیدار انك / همچو كردن طاتلو اولور گفتار انك
جمله خلقی گورور اول صاحب كمال / ایلمز اول كیمسه ایله قیل وقال
پاك اولور آیینه سی ایته نظر / هر كیمی گورسه گوره خوب وهنر
ننگ ونامدن صوفی اولور بری خلقی / هیچ اولورسه رد وقبول عام وخاص
نور حق قوشوكلوب رهبر اولور / معرفت ایچنده بر سرور اولور
پس قلور كوی سلامتده مقام / فارغ سنگ ملامت اول مدام
مرد معنی فارغ بالا وپست / اهل دعوی صوفئ صورتپرست
صورت صوفی ومعنی بی صفا / غاوی معنی ره مصطفا
بربلند اوار پست افتاده اول / دین بولند خودپرست افتاده اول
كه صاحب قیرندن اول قیل حذر / كه آتش فتنه در هر جان یاقر
گردیرایسك قانی بر ایشه یرار / وآراسته كه هر آرایز هر آن
سوزیدكل بو گر كلورسه خاطرك / بوده شیطاندر درسن خاطرك
بنجون اولمزمی عالمده كیت / حاجتك وار سه ولر ایستوك كیت
اهل دلسوز اوله ایدی بو جهان / نه زمین قالوردی انده نه زمان
هیچ جهانی قطب اولوری پایدار / آسمان قطب ایله بولمشدر قرار
گر بولنمایدی ارباب دم / تارمار اولوردی عالم او دم
صنع آدمدن چو حكمت معرفت / اولمز آدم اولمزسه بو صفت
گردیلرسك بیر بو قدر آشكار / بولینمز طالب اگر بیك كز آرار
دقت ایتسك بوده شیطانی كلام / بولنه اول كم طلبده ناتمام

تا آخره [illegible]
نفعی حلقه سی [illegible]

حاشا حقدن استیانه ورسه طلب ... یکجه کوندر حق دیله نه ایرسه
صوج بزوم در یوق در بزده ادب ... حق بولنده حکمز قلجه تعب
درده اولا نه چاره ایدر درمان بیک ... قفل در دینه پیدا اولور کلید
دردمز یوق کیم بزه درمان اوله ... جان کرکدر کیم اکا جانان اوله
درده اولان خوش یتشر درمانه ... جان ویرن تن وصل اولور جانانه
دینه ایشینه نه خوش حالیشه وز ... بر مراده طلوع موجب بیلیشه وز
حق ایشنده سویلر دردلره کلور ... بو طلبمیدر بونکله نه اولور
استمک بو بیله دکلدر بیلورز ... حق بولنده بزنکا سل قیلورز
لیک بزی بینه اولدر نیله آیده ... اولدر بزی ایستینده استدی
اول عنایت ایمجه اولمز اول ... بی هدایت کمسه بولمز هیچ یول
یکوز الم کیم بزی طالب ایده ... جان ودلدن حضرته راغب ایده
تا میسر قیله شاید اول خدا ... بزه خاکپای پیری رهنما

هر کیمه اندن عنایت ایریشور
بر طرفدن پیره جبر یتشور

نثر الهی جان کوزینی حکمت روضه سینک انوار ازهاری ایله منور قیل وجان دماغنی معرفت بوستانلرینک نسیم اشجاری ایله معطر قیل ° خلوت شب روانلرینی هوای شهوات ظلمتندن کمراه ایلمه ° وریاضت مسافرلرینی صحرای حیرتده بی راه ایلمه ° الهی چون جان قوشنی دام دانه محسوسات ایله تن قفسنده محبوس ایلدک ° ودل طفلنی شیر غدای شهوات ایله بو خانه خاکیده مانوس ایلدک ° بدا آخر اول طوطی بو قفسدن اوجوب ° اول مسافر بو خانه دن کوچوب ° جوار رحمتکه واصل اولدوغی وقت ° هوای فضای قدسک پروازی ° وحریم سرای انسن اشیان سازی قیل °

مثنوی

روح اول شاهد دیدار ایدی ... وصلت یار ایله برخوردار ایدی
چونکه بصدی عالم سفله قدم ... ایلدی محبوس انی حکم قدم
اول سبیدن طفل اناسندن جدا ... قال تیلو اولحد القدن بکا
اول بکا تا تیرخزن پار در ... ماتم هجران حزن بار در
قالدی چون ناچار جیب آب وکل ... اولدی وار رنجه اینین جان ودل

کوردی عقلی داخی مردود قدسیده ... کندو به اکلیجه انک انسی ده ر
هر کیمه کیم عقل اولور ایل پیشوا ... منزلی اولور زمیندن تا سما
دل دخی برخانه معمور روح ... قابل اشراق عکس نور روح
مخزن اسرار ربانی دلدر ... مظهر انوار سبحانی دلدر
وای سکا ویران ایدرسک انی سن ... نیجه اولور مسکن روحک مسکنی
دل خراب وعقلی مغلوب ایده سن ... بیلمزم کیم روحکی سن نیده سن
کیم بساط نطع تنده روحنی ... فیل بند نفس ایله صاقلر

قیمت عالم روحنی چونکه جیته
فیل بندی طوره ایکن مات ایده

نثر

الهی لطفک خزینه سی بی پایان ° وکرمک دریاسی بی کران ° جودک سحابی قائم فیضک باراننی کرمک انعامی شامل ° قدرتک آثاری کامل ° جودک دکزندن دو عالم بر قطره ° مهرک هواسنده ایکی جهان بر ذره ° الهی اکر جمیع خلق اولین وآخرین جمع اولوب اطباق اسمانی اوراق ودفاتر ایدلر بر دمن ایدکک الطاف وانعامک بوز بکده برین حساب کورمیه لر واکر بنی آدمک هر قیلی دل وهر اعضاسی کوکل اولسه بر نفسده قلدوغک احسان واکرامک بحردن بر قطره سینک زمینده ذره سینک شکرین ادا ایده میه لر ° الهی چون سن اول سوابق طاعت ° ولواحق خدمت اولمدین کندو لطف عمیم وخلق کریمکدن ° توحید ملکنه مالک ° وتفرید سلکنه سالک ایدوب قالوا بلی عهدن ایدوب تاج لقد کرمنا ایله مزین ومکرم ایلدک بنی اول لطف بی عوض وکرم بی غرضکدن بو مجرم وعاصیلرک تقصیر کفران النولری سببی ایله قهر تاراجنی مسلط ایدوب ایمان تاجن باشمزدن الما شول شراب ازلی که الست کونندن ایجدک ابدی اکسک ایله ° الهی مجرملرن عقاب ایتمک جوابه باغلی داخی وعد کدر ° لکن عاصیلر عذاب ایتمک عدل ایسه عفو ایتمک دخی عهدکدر

ابیات فرح فزا

مرغ درایمان بری خوف ورجا ... مرغ بی پر تاجی اولا کیم اوجا
یا پره جقه کیده نه ایکی یا ... بیرینی اکسک اولسه اولمز روا

یا خود طاعت اهلنه در ایکی ال / پس بر نسوز اوله طاعتده خلل
ادمی امید قیلور نجی ادب / نجی دب اولانه و بر غمزه آهی رب
تخم غفلتدن بتر شاخ امید / بارکاهلق اولور اندن بدید
بیم اگر اندازه دن بیرون اوله / ادمک دایم یورکی خون اوله
یورقوسندن چونکه طوکه آب و گل / وحشت ایله بر بریندن جان و دل
پس گرک امید بیم ایله بیله / امر دیننه تا کشی کم یول بوله
گوزی اوکنده طوره خوف و رجا / قیله بیر بیندن بو بنی التجا
بو سببدندر که اشنده خدا / ایکسینه اتدی تکلیفی بنا
عدلینی گوره کشی خوف اوله / عفوینه باقسه گرو عقلی کلور
قهرینی فکر ایلیه خاک اولور / نیجه گوندر طوره مرعوب غمناک اولور
کینه لطف گوزلیجک شاد اولور / لطفی ایله جان و دل آباد اولور
قهری ایچره لطفنی بل سن یکین / بو در اربابه امید یقین
کیم دربر یوسید اولا تن اندن تمام / اول خدا لا تقنطوا دیر کن مدام

لیک فکر اولدیجه بطشی شدتی / عقله ویر اول تمامت حیرتی

حکایت

وار ایدی بر پیر دانا اهل حال / دیر ایکا بر ابله بیهوده قال
کم سنی بن نیته خندان گورورم / روز و شب بر لحظه شادان گورورم
دیدی کلمک قانی صاحب ماتم / اولم فکر ایلیوب بن بی غم
وار اوکمه منزل دور و دراز / هر ادمده بیک نشیب و بیک فراز
بلمزم حالم نه در نوله گرک / باشمه اول یولده نه کلسه گرک
یورکم خون و درونم خار خار / بلمزم نیجه اولیسر ختم کار
هر قپویه بو امیده وار یورم / هر ایشکدن بن بنی بیلوا یورم
اول سببدن دوشمشم بن بونی / درکهکون کبی نظم و نثرنی
تا که بو لطفیله چون انشا ایدم / هر عزیزک سمعنه القا ایدم
دکلیه لر شوقیله چونکم بونی / یاد ایده لر بر دعا ایله بنی
استمک بزدن ولی ویرمک حقک / لطف و احسان اول جواد مطلقک

الهی محبتک اودنه کباب اولان جگرلر حقیچون فراقک اودی ایله جگرم یانمه · ای چاره بیچاره کان · وای پناه آوارکان بو بیچاره قوللرکی دایما لطفک سایه سی ایله سرافراز ایت · و بو ضعیف بنده لرک کاه و بیگاه ذکرک ایله دمساز ایت · الهی جمله جهان بندک · وجهان پادشاهلری سرافکندک · تا هر آن اسمان و زمین معمورک · بیرات سموات و ارضین کدای نورک · ایکی جهانک ملوکی و اصحاب دولتی زکوة خوار دولتک · ایکی جهانک سلاطینی و ارباب عزتی نمونه دار عزتک · هر وجود وجودک نبت علیم بوجود صنعک کارکاهنده بر رقم · و هر وارلق وارلغک کشتندن بر نبات و هر ممکن جبروتک

نظم

نور حق خورشیدی مگر ظلی در / ظل گنشده محو اید وکی بللی در
افتاب اولدیجه ظاهر ظل کیدر / حق گرکسه وارلغوکی الکیدر
گرم یوغ ایمزسه وجودی ظلنی / گور بیره در حقک اولدیغنی
اول سببدن حضرت پیغمبرک / دوشمدی ظلی یره اول سرورک
سایه سی یوغیدی گرچه کم انک / سایه سندن رحمت اولدی یر انک
سایهٔ معنی گرکدر سایه ده / سایه سی چوق صورتی بی فایده

نثر الهی سن اول قادر سلطانسن · و رزاق و سبحانسن که مفاتیح ارزاق آسمان و زمین سنن · و مقالید کنوز سموات و ارضین قبضهٔ قدرت و من حکمتک ایله محفوظ درکه برا حدک زهره سی یوق کم باغلدوغک جوزه · و بر کمسنک مجالی یوقدر که سنن احد وغکی باغلیوب دوزه که ما یفتح الله للناس من رحمة فلا ممسک لها و ما یمسک فلا مرسل له من بعده · اللهم لا مانع لما اعطیت و لا معطی لما منعت و لا ساده لما فتحت و لا راد لما منعت · الهی ارباب دنیا قاتنده حاجت قبول اولمغه زین صورت و منصب عزت گرکسه سنک قاتکده دل خسته و گوکلی شکسته گرک · اهل دنیا اعتباری سلب و منظر ایسه سنک اعتبارک کمال و تجرددر · اهل دنیا مال میل و صورته نظر ایدر ایسه سن ماله اعتبار و سیرته بقارسن · اهل دنیا قتنده لباس گرکسه سنک قاتکده پلاس گرک · انلرک یاننده قبا و تاج گرکسه سنک یانکده یالنجق واج گرک · ای نیجه خوب گلستانلر و لطیف بوستانلر

قتی فصلنده بر کثیف خار و بر سخت دل آزار کورینور اما جلوه یه و
غنچه خنده یه کلدوکی وقت ظاهر اولورکم اول خار نه خوب حریر و دیبا و
اول لعل غازه نه کوزل رنک هر آرجهٔ زیبا و اول دل آرا نه خوش غمکار
عاشقان ناشکیبا ایمش همچنان اول درویش پلاس پوش خشن جامه
و کهنه عمامه بی خانه و دیوانه کورینور حقیر و فقیر نظرده ضعیف و حقیر اما
آخرتده و موقف قیامتده بر میر تاجدار اولور که جهان پادشاهلری کدایی
و بر پادشاه نامدار کورینور که طونه عالی صیت و صداسی بر لهیب جلال ایله
کوپنور که اول دنیاده خور ایدوب یوزینه باقمیانلر یوزینه باقمزلر و بر عزت
و جلال ایله یوریر که بونی ایی آیی توزینه غرق ایدنلر عظمتی غبارینک بر کردینه
ایرمزلر لکن سنک حکمتک بونک اوزرینه درکه صورت اکیکی شکسته اولسه
معنی تمام درست اولور ظاهر خراب و ویران اولسه باطن آبادان اولور
منظر معتبر اولسه مخبرنی اعتبار اولور مخبرده قدری اولسه منظری مقدار اولور
توقولر سلطانی مشک در پوست پوشیدن پایبلور نخهٔ طیب عنبر سیاه پرده دن
بلورر اطلس حریر کرم نحیفک تحفه سیدر عسل بی نظیر زنبور ضعیفک
منحه سیدر بلال صورتده حبشی ایسه معنیده قریشی در اعتبار حکم دلده در
بنیهٔ کلده دکلدر نظر باطن صالحه در ظاهر جوارحه دکل صورت زیبا
و جامهٔ دیبا نیه کرک دل شکسته و درونی خسته کرک که ان الله لا ینظر
الی صورکم و لا الی اعمالکم و لکن ینظر الی قلوبکم و نیاتکم صد هزاران ربع مسکون
پادشاهلری هواجر صحرای محشرده سرکردان کزرلر ینجه بیک بوجهانک
مفلسلری اول کونده سراپرده عزت آلتنده فرح و خرامان صالنورلر

ابیات

جمدا ایدم کوزینکی ازاد قل / بوغم آباد الجرم آنی شاد قل
اج کوزنک ایت عبرت ایلرهیچ کار / اولدک ایسه سن جهانده هیچ شیار
نکرایت آنی کم نجون اولدی برون / بو عجب طاق رواق نیلکون
کیمده کم عقل اولدی اولور آدم اول / اولمز ایسه کیمده اول خردن کم اول
آدمی عقل ایله اولور بل شریف / اول سبیدن جمله خلقدن لطیف
عقل قلدی بل مشرف آدمی / آدمی قلدی خدانک محرمی

نثر الها ملکا پروردکارا بنم نوازا بو خسته جانمی و ضعیف بدنمی
وقایهٔ رحمتک و دست شفقتک ایله دائما غذای روحانی و خون صمدانی
ایله بسله که اول دوست وصالن استین مقبللرک غذاسی در بو علفه
جسمانی و لوث شهوانی حرص و آزین کدرکم اول کوشت و پوست
خیال ایدن مدبرلرک صفاسی در بو حواس و قوا قوشلرینی علم
و عمل دانه لریله معرفت کلزارینده سن بسله و بو دل و جان بلبللرینی
حکمت قفسنده زاغ وسواس نفس شریرندن سن صاقله الهی اکر بدن
خاک مجرم ایسه جان قوشی مطیع در و اکر قول کناهکار ایسه کرمک
شفیع در الهی بو تن غلیظک کدورتلرینی روح لطیفک صفاسیله
سن مصفی قل و بو بدن خاکینک کثافتلرینی جان پاکک لطافتی ایله
مزکی قل و روح مجردک اشراق ضیاسی ایله بدن ملکنی سن منور ایت
و جان مقدسک نسیم دلکشاسی ایله تن هواسنی معطر ایت بو هیئات
بدنیه دن منطهر و پاک قل و بو علایق هیولانیه دن آزاد و پاک قل

تمثیل مناسب

ملکی بر کون تن بی درد و مجروج / خطاب ایدوب روانه دیرکه یا روح
سن اول عنقای قاف لامکانسن / سن اول مرغ هوای قدسیانسن
سن اول طوطی که جنتدن پرونسن / طوتیلوب بو قفس الجرم زبونسن
هماسن اکسوزین بر دامه دوشمش / اشیدوب او سنکله هنکامه اوشمش
ایدرسن دمبدم بیکه کز تاسف / کرفتار اندی سنی چاه یوسف
کل ای آب روان بوستانم / کل ای مهر منیر آسمانم
همین آدم سن و بن قوری اسیم / همین سن کنج و بن ساکه طلسیم
نه درج دله سنک کبی کوهر / نه بو برج تنه مثلک واراخته
بونی بلکل که ای جان جهانم / بو بیچاره تنه روح روانم
سنکله اولدی تا که آشنالق / کچی کوندن همین نوع قم جدالق
وصالک خوش بکا جان جهانده / همین سنسن بکا کون و مکانده
بکا نار فراقک سخت یار اول / که جان ایرلسیدر صعب کار اول
دلکم بودر بنی انیس ایت / بنی محشرده سنکله جلیس ایت

ایشتدی چون بونی اول جان غمکین / جواب ایتدی دیرای محبوب دیرین
تو دعوی ایتمکل بن عشق بازی / سنک مهرکه دربن باکه مجازی
تو سن عاشق دکلسن بالله لکن / سنک مهرک دوشر کوکلمه ساکن
سنکچون بن کلوب محنته قالدم / وطن ترکن اوروب غربته قالدم
بکا نفسک عداوت قلدی پیشه / که سنک خصم غیبم اولور همیشه
اوروب برکزانی دفع ایتمدک سن / بکا یار اولدوغک بومیدر ایدن
بنی برکاوزک ویردک الینه / نیجه کوندر برآقشدر اوکینه
هوا سنه بنی سوررسن نیجه / مراد نیجه یلارم بن اوکنجه
همیشه طورموب ایدرمساعی / که خوی وخلقی اخلاقی سباعی
اکر کرچه بنی سوارسیک سن / بنی قوبرتدی ملعونک الندن
ایدرسنک سن اکر لاف ارادت / بو اخلاق بدی سن ایتمه عادت
تو نفسی باقمه سن الایشینه / کوکل ویرمه انک آرایشینه
که یارن آتش اولیسر مکانک / بیانجه همرهک مسکین جانک
یرک چونکم اوله سنک جهنم / کوررمز کورکه همراه و همدم
سن اولورسن اودم بیزار ایدن / دونوب کوره قیلیسرسن زار بندن
اکلدن عاجزم بل بن دخی هم / عذابی بن سنکچون بیله کوررم
اولورسک بو ایشدن اکر پاک / ایدرسن عیسی کبی جای افلاک
ایکیمزده اولاوز راحت وشاد / تن اولاخوش عمارت جان آباد
سکا آزار اولورچون باکه آزار / سوررسک بنی صاف قیاییدا آزار
که سن چکمایه سن آخر عذابی / باینجه کورمیم بن عقابی

بو معنیده ایندی بر حکایت
شه عشاق مجنوندن روایت

حکایت

نهال سبز بستان محبت / کوکل کانی دربکان محبت
سرافراز جهان عشق بازی / کرفتار کمند دلنوازی
قدح نوش شراب شوق لیلی / خراب جاشنی ذوق لیلی
اسیر بند غم مجنون آزاد / اولوب کرمشدی برکنج غم آباد

ضمیر پرده اسرار لیلی / دل و دینی فدای کار لیلی
کوزی لعلی کبی پر کوهر افشان / درونی خطره سی کیبی پریشان
دماغی رهکذار خیل سودا / نشانی محنتک چهرنده پیدا
دلی کیسوی لیلیدن مشوش / عذارنده یارن لعلدن آتش
خیال روی لیلی همنشینی / غمی صدرنده اولمشدر نکینی
صاچی سوداسی ایتمش شویله مدهوش / که قلمش در وجهانی اول فراموش
نهنک غم بونی چکمش دهانه / قرب اولمش هلاک ایرشه جانه
قاچر خلقک کورمز کوزینه / یقین اولمزکه نه نک یوزینه
اکر اولمایدی کسوت تنی زار / اولوردی کوزدن اول پنهان
مرض کوردیلر اکه غالب اولمش / هلاککینه تمام اول طالب اولمش
دیلرلرکم علاجه قصد ایدهلر / علاج ایچون ورالر فصد ایدهلر
چوجراحی کوروری فی الحال مجنون / طوروب دیر کمسه بندن آلمز خون
بنم دستم اولوبدر دست لیلی / ایچم طاشم اولوبدر مست لیلی
کیم اوله دستنه انک اوره آل / بو فکری ایلمه سن یوری وار کل
کورای تن سندکم بوعشق بازی / نیجه اولورایمش بو دلنوازی
وارسه کرسکنده لعادک / طلب ایتمه طوروب هردم مرادک
که یارن کرسکا لیتشه نقمت / سنک اوچکدن ایره باکه محنت
بونی ایشتدی واغلادی اول تن / جواب ایتدی دیر ای مجنون اوسوزدن
بنم صوچم ندرای طتلو جانم / که بو طعنی ایدرسن باکه جانم
او نفسک بنده برافتاده سیتم / الندن عاجز ودرمانده سیتم
خدا قودی ارامزده بر الفت / تن ایله نفسه ویردی یعنی الفت
نه چارم وارکه قورتیلم بوبندن / نه خود چیقه بلورم بن سوزندن
بکا اولمش درر ادراک غالب / مرادی نه ایسه اولدرکه طالب
خدا حقی سنی دلدن سوررم / دیلهمازم خدا بر لحظه سندن
دیلرورم کیم مرادکجه اولم بن / نه کیم ساکه یرار آنی قیلم بن
ولی طویمز بنم سوزومی نفسم / بنم داخی کسلمز اندن انسم
بنی قومزکه اولم ساکه محرم / سنکله اوله وز بر لحظه همدم

بو حاله مناسب قصهٔ خوش … حکایت درکه اولیالی مهوش

حکایت

اوتوزده بیرغ بیدار مجنون … مداوات دل بیمار مجنون
شناسای رموز دلربایی … طلب کارنشان آشنایی
چراغ مجلس صحبت نشینان … نوای پردههای نازنینان
گل سیراب بستان لطافت … سوار جست میدان ظرافت
بت شکرلب و شیرین شمائل … جمال عالم و نور قبائل
دهاندر نمکدان ملاحت … رخی گلبرگ بستان صباحت
یوزندن دل چراغیدر منور … صاچیندندر مشام جان معطر
خدیدر شمع جمع عشقبازان … قدیدر سرو بلغ دلنوازان
قوماشش ماهه رونق رویی انک … صیمشش مشکل بهاسن مویی انک
کمان گوشه گیران ابروسیدر … مجانینه سلاسل گیسوسیدر
کوزی خون دله اولمش سحرخیز … لبی ریش جگرا وزره نمکریز
تلوری سنبلاری عنبرفشانلق … ایدر لعل لبی گوهرفشانلق
کل اوزره اول دیرر سکین کلاله … طولبر ریحان ایله اطرافی لاله
حیاسندن مهک شکلی هلالی … هلال اول طاق ابرونک مثالی
رخ نازک ایله برک سمندر … قد رعنا ایله سرو چمندر
تلوری بر کیجه مجنونه گذر اول … ایدر حالینه وآروین نظر اول
کورر مجنونکه اول محبوب عالم … لطوروبر بر سرو کیبی خوب وخرم
دیرایی نور چراغ دیدهٔ جان … که سنسن حسن ایلنده شاه خوبان
نیچون بندن جدالق بیشه قلدک … هلاکومه طوروب اتدرنیه قلدک
بیلوریسن ساکیجه عاشقم بن … ولکن بر محب صادقم بن
دوشرمی ساکه کم بویله قلهسن … کیجه کوندز هلاکمده اولهسن
جوابنده دیدی کم ای وفادار … بلورم سنی دردم قلدی بیمار
دیلرورن بن سنکله صحبت اتمک … اولوروب کیجه کوندز خلوت اتمک
ولیکن بر جماعت اولدی پولداش … کیبیانم وکیبی قرنداش
تونوز انلرکه قیلم ساکه الفت … ایدر هر بیری باکه منع وصلت

بیمزه انلر جنسیتمز وار … قو یمازم اولاره الفتمز وار
خدا کوقورتره بنی اولردن … جدا اولمایم ابر قخدمتکدن
اگر بولورسم انلردن رهایی … ایدم سنکله بن خوش آشنایی
بیمز بوبخلا بن بلکه ای جان … بلمجه وار هوای نفس شیطان
تو برانلردن الجمله خصلت بد … که هر بیری یارازده اولورسند
بولورسم کر بولردن بن خلاصی … دکل ونژ امرکه بر لحظه عاصی
دیدی جان کم شجاعت بودر ای تن … که بولاری بصاسن ارکی سن
توباکم ملکک الجن حکم ایدرلر … نیجه دیلرلرایسه ایلیهلر
وزیر عقل ولدی بنی میرعسکر … قوای روح بنی جمله لشکر
بصالم انلری جمله قرالسم … وجودک ملکندن طاغلالم
ایدرسک کربولاره مرحمت سن … اسیر کنج اولورسن عاقبت سن
بصیلوب بونلره مغلوب اولورسن … حقه مطلوب ایکن مهروب ولورسن
اگر بونلاره سن کم باصلورسن … بو بنی اوممه بولردن قورتلهسن
بونک اوزره اولورسن وکیدرسن … بلیمزم که صکره نیجه ایدرسن

سنک بداشلرکدن بیرغ اخس … خدا بیلوره نه رحمت اوله ظاهر

نثر بی نظیر و بی مثال

الهی سن صاقله جمیع بلالردن • الهی سن قورتر بو ابتلالردن • الهی دراینک رفیق ایت • الهی عنایتک شفیق ایت • الهی سن استمیجه کسه سنی بولمز و سندن اولمیجه کسه وصلکه ایرمز • الهی سن انبساطک بساطنی بسط اتمیدک بو بزرخ خاکک نه زهرهسی وارایدی کم ملک الملوکک بساط حوالیسنه قدم باصیدی • واگر سنک جزبک جاذبهسی جذب اتمیدی بو سیاه گلیم کلبهٔ ادبارکک نه لیاقتی وارایدی کم قبهٔ قرب جبروته یول بولیدی • بحجه که این ساکو دم بل فوق عادت دو عالم • الهی عمران اوغلی بندیکه لطفک ایروب موسی دیرک ابو طالب یتیمی کم ایدی که جذبک جکوب مصطفی ایدک • الهی سنک عنایتک حاوی سعادت آتنه سوار اولوب ایرمسه آزربت تراش اوغلی کم ایدی کم خلیل الله خلعتی کییه بیلدی • الهی یا رب الطافک ارشادی رحمتک نسیمی ایله ابرشمه یعقوب کم اولور دی

انك فطرتي بوستانندن هزار کل رسالت اچلیدي سنك رياح لوايح كرمك
و الطافكدر كه نركس يتيمه سنك رحمن صدف در نبوت وجلالت اندك و
سنك آثار انوار احسان اعطافك دركه بو بلك پت پرستري خاندان خاتم
رسالت اتدك الهي سن اول بي نيازسن كه نيجه پير مناجاتي كه بياض روز جريد
طاعات وسواد شبي جريده آب ديده مناجات ايدوب سر نفس اماره تيغ
مجاهده ايله قطع وفلوات سكر وصحو ده نيجه منازل قطع اتمش ايكن آخر عمرنده
باريك وحيواتي روز تاريك اوليجق تولاغنه بو نداي ايركردك كه الطلب رد
والطريق سد دونسي ردود ويولي مسدوددر وسن اول كارسازسن
نيجه جوان خراباتي كه دردكاشانه دردوار يوزينه كوزينه ونراويه خمخانه
رند وار دون وكون مستي ايدوب روزكارني نره وخمر وعشق ايله ويوب
كچورمش ايكن ناكاه هدايتك رسولي ايروب وتبولك يلي اسوب عنايتك
جذبه سي يتشوب مقرب حضرت اتدك الهي سني استمكه طاعت ونشانه كركمز
الهي استمكه عذر وبهانه كركمز ديلدوكني صومعه دن سوروب بيكانه ايدرسن
استدوكني ميخانه دن چكوب اشنا ايدرسن الهي ابليس بولدي كه ملائكه ارسندن
زنديق اتدك ابو بكر نه ايلدي كه بتخانه لحجن صديق اتدك مهتر عالم ورسول
بني آدم حضرت رسالتدن صلى الله عليه وسلم منقولدركه حضرت جبرائيل
عليه السلام صوردي كه يا اخي جبرائيل سن كه حضايرقدسن ومنازل انسده
اولورسن هيچ تشويشك وارميدر ديدي جبرائيل عليه السلام ايدي يا نبي الله
شول بر يرارادن سوروللدن بر وهيچ بر يرامين وساكن اولوروب
طورورز الهي سنك لطفك علت استمز الهي سنك قهرك سبب كوكمز كاه بر
الوده سياه روي كوروب عنايتك دلا لتيله پاك ايدوب عزيز لغ ويرسن
كاه بر طاهر وپاك روي سوروب دود هجران ايله ملوث ايدوب قوردرسن
هزاران هزار طالب وار كه عالم ارادتده تني ترابه وجاني يله ويرمشدر
وهزاران هزار عاشقلر وار كه هواي حيرتده حريق اتش دل وغريق آب ديده اولوب
هنوز زلف مقصودندن برتار وكوي معبودندن برغبار ايرشمدي نيجه
غافللر واركه طلب نه نسنه در بيلمزلر وعشق نه ايدوكن اكلمزلر عمرني لذات نفسدن
وروزكارني هوا وهوسده كچورمشدر ناكهان عنايت نسيمي اسوب وهدايت بيرديسي

ايروب ظلمات وادي غوايتدن روشناي صحراي سلامته چقوب ديدار
محبوب پيدا وروي معشوق هويدا اولوب نفس واحدده غرور
نادانيدن وصل شادانييه تبديل ايدر نيجه لر وار كه بتخانه معبد وبتي معبود
ايدنمشدر كوزبلمز كه رقم سعادت جريده معامله سنده چكلمشدر ونيجه لر
وار كه عرشي قبله وربالعرشي مسجود ايدنمشدر يوروب جزئي يوق كه داغ شقاوت
النده تونلمشدر كاه اولور كه بر شقينك بليدن بر نيجي كتورورسن وكاه اولور
بر نبينك خاندانندن بر شقي چقرورسن كاه اولور كه كوه قدر معصيتي
عفو ايدرسن كاه اولور كه بر عالي قدري حبه ايله رد ايدرسن الهي مكين
ادم اوغلاني بيلسون بر بلك جماعت طوروب سني استرلر هر لحظه زبان حال
قولقلرينه بوندا كلورلر كه لا طريق لكم فاذهبوا سزه يول يوق دركيدك وبر
بلك جماعت سندن يوز دوندرمشلردر كوزلر هر دم بو رسالتي كوندرور
كه انا اكبر وانتم لي فاقبلوا بن سزك ايتم سز بنم سز الهي نيجه رياضت وخلوت
خانه لر وار كم آتش قهرك ايله اوده اوروب طورورسن ونيجه عبادت
خرمنلري واركم باد استغناك ايله ويروب طورورسن الهي بو نه
حكمت دركه عمر بريكادن قلج چكوب كوز لات ومنات عزا به اندر الحمد
لله محمدك باشني كسرم اكا اونلري قره تم وبريكادن هدايتك
چاوشلري اوكنجه سكردشرلر وعنايتك مناديلري يا نيجه چاغرشرلر
طرقوا لعبد رب العالمين كيدك قولمك بولندي ايربلك اوكندن الهي
بو بر معامله دركه كمسنه بونك سرتي بلمز الهي بو بر مقابله دركه كمسنه ايرمز

مثنوی

اي دل كله سن قلندري اول	بو محنت جمعدن بري اول
نيجه طلب اميد ومقصود	نيجه سفر مشرقت وسود
بيك كز بيلسن دوكام اولور بيل	تو سعي همين تمام اولور بيل
وآرغل سن اشيكي مختصر قيل	او تقره ده درونكه سفر قيل
سن كندوكي بيم ناك قيلمه	الله معي دي باك قيلمه
كيمسي سعيد اولور كورورسن	كيمسي بعيد اولور كورورسن
كمسي بولور جاك ديني	كمسي بولور كمال عقبي

سعیله دکل دربو بنی بل — وار بوری امیدکی اکه قیل
بلمه بونی دانش وعلمدن — بلکل انی عنایت ازلدن
مقدور سعادت وشقاوت — نفسک کورورانی بی ارادت
جد ایله تومه بلی الکدن — حقی داخی تومه دلکدن
جد ایله که بولمنه بی رنج — بو دنیا طورالی بولمادی کنج
لیکن اکا قلمه اعتمادک — وار ایله توکلی عمادک
کل قولاینه بور آهه کیتمه — کل مسجد وخانقاهه کیتمه
کردحرمی طواف اتمه — حج عبث وکذاف اتمه
پاک ایله دلوکی قومه مهمل — کم شرط بو در بو یولده اول
بس ایله طواف عرش وکرسی — همراه مقربان قدسی
شرطی قلوب دربو طهارت — کم که ایده نماز ایچون قامت
کلبی نه صاقلدک الحکده — دونوب ملک اوبدغک سن ابن
هی بونی صاقی خیال قلمه — اولمز امل محال قلمه
کلب ایله ملک براوده صغمز — بر بویله اکیسی الشمز

وار کلبی کیدر ملک بدل قل
هر عمرن که سنده وار رحل قل

نثر

الٰهی هر کشی سندن قورقر بن بذن سندن ایلکدن غیری نسنه یوق هر برمزلق بذن الٰهی هر برده حاضرسن سنی قنده استه بیم وهر حالده ناظرسن سکا نه دییم الٰهی بن ضعیفک بیلیم که محبتک تقاضاسی کل دیرسه عزتک کبریاسی رد ایدر جمالک تجلیسی جذب ایدرسه جلالک سطوتی قهر ایدر الٰهی اکر من طلبنی وجدنی بشارتی قوللروکی فتح وکرم ایدرسه الکبریاء ردائی سهم سیاستی نه بر طرفدن ورهم ایدر اکر وهو معکم اینما کنتم مژده سی خبری تنده روح اتورسه تعالی الله الملک الحق هیبتی بدندن جان کیده رر اکر توتیای بشارت وجوه یومئذ کوزه سوره جکوب روشن وپرنور ایدرسه تندباد حکمت لا تدرکه الابصار ینه طراق صاحبتره وکور ایدر اکر هو الاول معناسی ضمایرده متقرر اول

هو الاخر مطلوب بوزر واکر هو الظاهر محو ایسی خاطرده بیر الیرسه هو الباطن بنه محو ایدر اکر وعدک آیاتی شادان ایدرسه وعیدک تهدیدی بنه انی حیران ایدر اکر وصالک جرعه سی وشیوه لری فرحان ایدرسه بنه هجرک ستم وشورش لکلری سرکردان ایدر اکر عفو وکرمک خصوصنه باقرسم بلا وقهرک علامتنی بانجه ایدرین اکر رحم ومغفرتک نصوصنی کورورسم غضب وبطشک آیاتنی بلیه یین الٰهی طاقتلو بونه طاق که دل اهلی پر نفاق ونهان اهلی معنی پر اشتیاق سن دوست نزده دنبو اتفاق الٰهی اکر حجابک سایه سی اولمایه ایدی آفتاب اشتیاق جهانی یقردی واکر شرعک سیاستی اولمایدی اصحاب دعوی عالمی طوتردی الٰهی کوکلستان ایسه خانه حسرت وکلستان ایسه جایکاه عبرت برکشینک که حالی کاه عبرت وکاه حسرت اوله اراده نه قدر عزت اوله الٰهی بو مسافر قوللروکه شریعت وادیسنده طریقت هادیسی سن میسر ایت وعبادتخانه لرینی زهد نوری ایله منور ایت وحقیقت دکزندن عنایت نسیمی سن رهبر ایت وطاعت اولرینی معرفت نسیمی ایله سن معطر ایت

ابیات

ای کوکل د شمر کا عیش وطرب — حتی بلکل حتی قلمل سن طلب
حقه اول سن نهان وآشکار — بودرر شرط دل پرهزکار
زاهد اولدرکه اولدر شیر مرد — ایکی عالمدن قلبی کوکلینی فرد
زهد شمع وحرع دل پروانه در — زهد اساس کار هم فرزانه در
زهد کرچه بر مقام عالیدر — زهدن زهد اتمک اولور حالیدر
زهدکا آن اختیار نفسی اولور — اول غنا اهلی قتنده بس اولور
چونکه ترک اختیار اولور اکا — زهدن داخی زاهد اولور مدام
کم که بو میداندن اول جولان ایدر — وارلق ویوقلق اکا یکسان اولور
زهد واولور بونده قطب استوار — اختیارن ایلمش حق اختیار
بو سعادت هر کمک یاری اولور — دنیه انک بر پرستاری اولور
جان اولور اول جسم وجان لرزنی سی — شاه اولور اول ایکی عالم بر نسی

نثر الٰهی شکوفهٔ امانیٔ دینی گلشن شادمانیٔ یقینده سن متبسم ایله الٰهی
بلبل باغ شرعی اغصان شجرهٔ طریقتده سن مترنم ایله الٰهی ایمان بناسنی
شویله محکم ایله که صرصر وسوسهٔ شیطاندن اصلا متزلزل اولمیه واسلام
اساسنی شویله مستحکم ایله که منجنیق ابلیس قیاندن بر ذره متخلل اولمیه اساس
اسمان دینی کبی استوار واقطاب فلک شرعی کبی پایدار اولا الٰهی بر درک مشترک
سبب حیات ابد وموجب بقای سرمد وطراز حلهٔ زرنگارنهٔ طریقت و
فهرست آمال وامانی حقیقت اولا الٰهی بر اخلاص ویر که فاتحهٔ اوراد فکر
وزیور ازکار ذکر ونشانهٔ صحیفهٔ قبول وعنوان نامهٔ مقبول واستقامت
احوال نهال باغ کامرانیٔ انسانی ومفتاح در شادمانیٔ دوجهانی اولا
وبر خلوص عقیدت اولا که گرد تغیراتک کمال نشاطنک حوالیسنه قونمیه
وبر حسن طویت اولا که شایبهٔ تکدراتک صفاسی زلالنک منبعینه قریشمیه
وبر پاک نیت اولا که شمایل عقول عقلا آفلاک کبی فنون محاسن ایله آراسته وبر
کوچک عزیمت اولا که قدود دلبران کبی راستلق واستقامت ایله پیراسته
الٰهی شول همت که مستدعیٔ حصول معرفت عالم عزت ومستوجب احراز هدایت
سبیل آخرت اولا انی بزه میسر ایت الٰهی شول توفیق که جالب مراضی ومیامن
رحمانی وفواید عواطف ومراحم سبحانی اولا انی بزه مقدر ایت الٰهی شول
بصیرت گوزینی بزه آچ که نتایج عواقب امور دنیایی هنوز مبادیسنده
تمام بیله وشول عقل خانه‌سنی بزه محکم ایت که مستقبلات جزئیات احوال
عقبایه هنوز وقوع بولمدین ذوق ویقین بوله الٰهی شول فراغت دل
وارتباطاتی که انک جمعیتی فضاسنده آدار تشمیه (?) وشول انتظام خاطر و
انقطاع خلق که انک اطراف واکنافنه عوایق الی پرتمیه اوموم کندو گوکدن که
انی بکا سن تیسر ایت وشول عزیمت صادقه که اباطیل خانهٔ غرور وزخرفات
کاشانهٔ شرور یعنی شول تسویلات نفس اماره وتمویهات قوای مکاره
انک حریمی ساحه‌سنده نزول وحریمی جوارینه دخول ایتمیه لطفکدن امیدم اولدر
انی بکا تقدیر ایده سن الٰهی شول گوکلمی غرقهٔ غمرات اشتیاقک اولاجانکه
وصلک بحرینی انی ساحل نجاته ایرکرمیه وشول قالبم که مردهٔ هولجر وادی
اشتیاقک اولا حاشا که عنایتک زلالی انکا تازه حیات ویرمیه الٰهی بن بکا بنده

یقین سن وبن دورسم اگر بنی گوزرسم معذورم الٰهی بندن عبادت
گوکسه سندن عنایت گرک قولدن طاعت گوکسه حقدن هدایت گرک
الٰهی بز اهل تقصیریز نجه قوسم بلا اولادیو ایلکردن اول تدبیر قوم قم که
ابتلا اولا الٰهی صوحیم بلدم قتوکه کلدم رد ایتمه الٰهی بی نیازلکک دیوارینی
سند ایتمه الٰهی اجل دمنده پریشان حال ایتمه الٰهی اولوم اولجق وقتنه بیابانایم (?)
الٰهی روز محشرده خلق اراسنده رسوا ایتمه الٰهی نیم جانلی یوم بزن خنده
تن حشر آتشنه ماوا ایتمه الٰهی ضعیفلری رد ایتمک کریملک نشانی دگل
الٰهی افتاده‌لری یره بصمق رحیملک نشانی دگل الٰهی سنک آدک محسن
وجواددر بزوم ایشمز جهل وعناددر سن آدکه لایق اولانی ایله
بزوم حالمزه گوره ایتمه الٰهی سنک ذاتک رحمندر بزوم فعلمز عصیاندر
سن ذاتکه مناسب ایت بزوم فعلمزه گوره ایتمه الٰهی اگر تایب گناهسز اولمق
گرکسه دگمه تایب بولنمز واگر توبه‌ده پشیمانلق یتسه دگمه یرده عاصی
گورنمز نه مرد پهلوانلر که هیچ نفس هواسنه اویمز ونه صاحب طغیان
اولور که صکره تمام پشیمان اولمز بلی پشیمانلق نوری زباندن گرکمز وبدات
یقین لساندن گرکمز بردخی ایتمکه عزیمت گرک وبالکلیا وازگلمکه همت گرک

مثنوی

ای طشی معموراچی ویران گوکل — نفسه قول وعالمه سلطان گوکل
ظلمت جهلیله طولنشدر ایچک — بر حیرت قیلمش اوکک قیچک
گردیلرسک سن عمارت اوله سن — لی پطلو نور عبادت اوله سن
گل دونر یکل سن بو طاعت خانه‌سنه — وار عمارت ایله بو ویرانه‌یه
گوی دینه خانه‌کی آباد قیل — وار درونندن توبه بنیاد قیل
مرتبک استرسک اولا برقرار — اولین بنیادکک قیل استوار
گر بناسی خانه‌نک محکم اولا — چون گچه اولا خرابی کم اولا
توبه اولدر سن پشیمان اوله سن — حقی بیلوب نوسلمان اوله سن
دل گتوره حضرته عجز ونیاز — قلب قلبی ایله یالوارا نیاز
دیده گریان درون آتش اولا — جان ودل اول آتش ایله خوش اولا

بنه حق اولا عذری توبه   نفسنی ترک ایدوبن حقه اوبه
دردین اکثر بیوراکن طاعلیه   عمری ضایع کچدوکینه اغلیه
بن بکا ایدم دیو حسرت ایده   تولیر حالم دیو غیرت ایده
توبه ده اول کوک بویله ایده   ولر صکره توبه سینه توبه ایده
داخی صکره در بو یولن پیشوا   توبه ایدن هر نه اوله غیر خدا
هر کشینک توبه سی بردر اولدر   هر مقامک نعمتی بردر اولدر
آدم اولور توبه اکابر کمال   آدم اولور توبه قلمق ده وبال

که گناهه اعلمی توبت ویرور
که گناهن اکسی وحشت ویرور

نثر الهی معرفت رسمی یه نه اعتضاد • الهی عبادت عادتی یه نه اعتماد • الهی حسن عمله نه اعتبار سوز قبول ازلده در • الهی بو کوندن ایلروکه ویرزلغه نه حساب ایش عاقبت اجلده در • الهی سعدور اولدن نه قدرت فعل تعدیر کدر • الهی ممکن اولدن نه مکنت کار تدبیر کدر • الهی بزارم اول طاعتدن که عجب وریا کتوره • الهی خوشنودم اول معصیتدن که زاری و نیاز کتوره • الهی نیلرم اول نمازی که نیازی یوق • الهی نیلرم اول دروغی که زاری یوق

مثنوی

عماد شرع دین بلکل نمازی   نمازی که اوله آنک نیازی
نمازک معنیسی بل کل دعادر   دعا زار و خشوع ایله رودر
تو طاعتلرک اولتاجی در بل   صلوتی مؤمنک معراجیدر بل
چو خلق اتدی خدا اونیجه ملائکه   تودی هر بیرنی بر یوله سالک
کیمی ساجد کیمی خدمتده قائم   کیمی راکع کیمی قاریده دایم
کیمی قاعد ثناسنده خدانک   کیمی ایدر صلاتی مصطفانک
برینک خدمتنی بری اولمز   برینک طاعتینی بری بولمز
صلاتده مصلی اولمز خاشع   اولور اول جمله طاعاتی جامع
تا چون کم ایده الله تکبیر   درونندن ماعداسن ایله تصغیر
حضوری ایده مرسک دایم ایدی   چو وقت نیت اوله ایله حاصل

کوکلدن قل توجه حضرتینه   دل و جاندن قیام ایت خدمتینه
کوزت دایم اوکنده سجده کاهی   قوسن اطرافه میل و نگاهی
فرایضدن اول آنی قل رعایت   سنن ترکین دخی اکله خیانت

سن اول مستغرق آیات و اذکار
چقر دلدن حقک غیری نکم وار

حکایت

مکرکم بر عزیز ایلردی طاعت   لهو رب بر مسجد ایچره اول عبادت
بیقیلور مسجدک بعضی جداری   لهولر مسجد ایچی غوغا و زاری
بو حالتدن دکل آگاه درویش   که ویرمش کندوی جبران خویش
قلور سک کر غازی بویله قل بس   قوانی کم چکه رحمت قوریتیه
کوکل چونکه نمازی ایچره دکل اول   بولورمی اول نمازیله حقه یول
دیلر سک سرکوزی کوزره ایچکدن   ایدر ظاهر جهانی کندوزکدن

نثر

الهی نیلرم اول ستری که اسراری یوق • نیلیم اول روحی کم انواری یوق • الهی نیلرم اول دردی کم عشقی یوق • الهی نیلرم اول سجودی که خشوعی یوق • الهی نیلرم اول رکوعی که خضوعی یوق • الهی نیلرم اول ذکری که شوقی یوق • الهی نیلرم اول تکبیری که تکریمی اولا • الهی نیلرم اول قیامی که تعظیمی اولا • الهی نیلرم اول وضوء که نور سزا اوله • الهی نیلرم اول طاعتی که حضورسز اوله

مثنوی

وضودر بل سلاح اهل ایمان   وضو ایله قلیور قهر شیطان
صفادن کم که بولمشدر نشان اول   وضوسز بوتیرمز اصلا برآن اول
وضوده هر نه وار قانون شرعی   کرکدر کم تمام اوله مرعی
حضور قلبی داخی سن نهایت   وضو ایچره دخی ایکل رعایت
که شرطیدر وضو چونکیم نمازک   بو اولور اعلی حقه نیازک
نجاستدن چو ظاهر اک ابدن   بیجون ایچک طولوسن خاک ابدن
طهارت ظاهری واجب ولیکن   کرکدر هم دخی تطهیر باطن
ایچکدن اولن اخلاق ذمیمه   که هر بیری اولورسا که جریمه

دوریش کم جمله سندن پاک اولا / ره حقه قوی چالاک اولاسن
بنم کیبی اولاسن سن ناپاک / دون وکون اولاسن دردناک
بیلورم لیکن مرادینی بن / ولیکن آردیما زم الی بن
للهی آبدستم بیلورم هیچ / بودوغم پایی ودستم بیلورم هیچ

کوکل چونکم ملوث بر نجاست
نه ویرور پاکه بو ظاهر طهارت

نثر الهی نماز دیو قلورم همین صوریته • بدنم غان قلور کوکلم معصیتدن • سنت دیو طوتارم قوری سنت وعادت عبادت دیو اشلرم همین آدی عبادت • قرآن اوقورم همین لساندن • طاعت ایدرم کوکل یابندن • مذاکره ایدرم عزت هواسی ایچون • مطالعه ایدرم نفسک صفاسی ایچون • علم اوقورم دنیا ایچون • عمر کچورورم هوا ایچون • تسبیح ایدرم زباندن • دعا اوقورم لساندن • هر نه عمل که صافی صنم کوررم که بر جانبدن ریا تتشمش و هر نه نعلی خالص صنم بقارم بر طرفدن هوا کرشمش • صقالم اغردی هنوز اوصلنمدم • قرق ییل اولدی اویورم اویانمدم • هر کون دیرم ارته اصلاحه کلم • هوای ترک ایدوب صلاحه کلم • دیو عمرم کتدی • کوکلم چکر علوه • نفسم چکر سفله • بن آراده بیچاره روحم طلبه حقه • بدنم اوکریزی خلقه • اولدم آواره آرده • بیلورم نتمک کرک تا اینی فرزم نجیبه ایده بن هله باری بلدوکمی برایدنه بلدورمین

رباعی

کر صورسک باکه شرط راهی سن / یوری فکایت جاهد وانی الهسن
وار لغوکی یونغ ایدوب دی لا اله / تا اولاسن ملک دینک پادشاه

دیگر

قدرت حقی کوروب اقرار قیل / هر که غیر یدر انک انکار قیل
کندوکی بر طفل طوت تعلیم قیل / هر نه دیرسه انبیا تسلیم قیل
بیل که طفل سنک کهواره اول / بی تصرف بنده بیچاره اول

دیگر

سنده ار اولدیسه حرص وهوا / وار دوریش پاک این درای فنا

پس بو عمل ایکی جهاندن دست و رو / جایزه اولا حقله تا کفت و کو

دیگر

خلوت ایت بر خانهٔ امید بیم / اول مصلای قناعتده مقیم
هفت خلوت خانه لرکم سنده وار / اچ قپوسن کور که ایچنده نه وار
نه دری بو خانه‌نک چون پایه سن / سن رواق هفت منظر آچه سن
قبلهٔ چون بوله سن تکبیر قیل / کوکلکی حق قبله یعنی بیر قیل

کندوکی ایت محو دریای وجود
تا بوله سن نقد اسرار سجود

دیگر

تاکه سن بستهٔ هر پیچ وتاب / صوم ساکه صرفه نان ایله آب
صوم صنمه سن شکم بوش اولمغی / وار کوکل بوش ایلکم الصوم لی
روزه دار اکه دیمش اهل خرد / کم درون دلدن این غیری سد

دیگر

کم سوار مرکب توفیق اولور / اکه حج مکهٔ تحقیق اولور
ثوب دنیادن چقوب احرام قیل / بس طواف کعبهٔ اسلام قیل
شول تمام سعی کم ویرور صفا / بل صفا ومروهٔ خوف ورجا
یوری ترک دعوی پندار قیل / صکره وار لبیک عاشق وار قیل
چون بدید اولمیم بار دکاه / نفسکی قربان ایدوب اول تباه

ای جهت دارین بیت کبریا
یوزوکی هر جانبه طوتنک روا

دیگر

ای کرام کوهر عالی نسب / علمی نیجون ایلرسن سن طلب
جهل ایله چون مرده در آب وکلک / علم اوقی تحیا اوله تا جان ودلک
مه کبی عالمده تابان اوله سن / کل کبی هر دمده خندان اوله سن
علم ایله اوله عمل بر کنج اولور / اولمز ایسه علم قوری رنج اولور
عمل بنیاد وطاعت خانه‌سی / اسی اولمزسه نولور کاشانه‌سی
علمی سن شول اصطلاحی صنمه غافل / علم اوقیدم دیو اکا قتمه غل
قیل وقال ایله بلنمز راه حق / قال وقال اولور یکره ره حق

علم ظاهرده اوله اوغل اسیر / کم غذای طفل اولور اولان شیر
علم کسبی اولمز ایسه حاصلك / علم ذوقی حاصل اتمز هم دلك
لیك قالمه انده چکگل ایلرو / نیجه بر طفل اوله سن ای شیر جو
وار بحار قدرته غواص اول / وار کنوز حکمت ایچره خاص اول
کر قلاسن علم ظاهر ایچره بس / سن لب دریاده اولاسن مکس
کورده معنیده دانا اوله سن / طوبطولو دریله دریا اوله سن
علم صورت پیشهٔ تن رهان / علم معنی صورت روح و روان
نقش صورتدر قوسن نقاشی کور / عالمك وش قوسن فراشی کور
بن کی طاعت در ره پنداری تو / علم بل بیك در ره کفتاری تو
عشق اریك بل هواسی غیر اولور / بلبل جانك نواسی غیر اولور
طبعه بر الهام ربانیدر اول / جانه بر تلقین روحانیدر اول
بو بنم حالم دکلدر سویلرم / اهل حالك سوزلرین نقل ایلرم
بس بنی تو دیو کوچه دکله کل / اشنی تو سوزنی کی اکله غل
بن دخی بر عاجز و بیچاره یم / بو هوا دردی ایله آواره یم
نه بلورم نیلیم بن نیجه ایدم / نه بلورم قنده وارم نه ایدم
حیرت المندر ایچم طاشم بنم / بلمز اولدم نیلیوب نیه حکم
عقل ایله طوت بیلورم نتمك كرك / لیك بر جذبه کلوب چکمك کرك
دردمز چوق وارلم مقصوده بز / لوزرالم یعنی اول معبوده بز
اولهكم لطف ایلیوب غفران ایده / راه حقی بزه احسان ایده
دنیه ده آچه کوکل کوزینی اول / تا ایچیله انده داخی طوغری یول
دیدهٔ باطن مکر بینا اولا / نیجه سرلر کوزوکه پیدا اولا
سر وحدت ظاهر اوله بی کمان / عین علم اول وقت اولور بلکل عیان
کنج حقه جان مخزن هم امین / بو اولور دیباچهٔ حق الیقین
چون حقیقت بحرینه اولدی کرین / کوهر مقصودنی تاکه بولور
ای کل خندان قوه سن رنك و بو / کر ایدرسك سن تجرد آرزو
مرغ کبی بستهٔ داه اولمه سن / مبتلای خویش و بیگانه اولمه سن
نقشنی محو ایله اندن اچ ورق / تا اوقینه آیت اثبات حق

شول کوکل کم اولمدی عشقی درست / که قوی اولور که اوزلور بینه سست
مرغ وحدت که کهی دلده اوچار / برق وش لیکن قرار اتمز کچر
که جمال یار کشف ایلر نقاب / که جلال غیرتی قیلور حجاب
دوشه قالقه اول کوکل طالب اولور / کاه مغلوب وکهی غالب اولور
اول که صاحب حال اولور نامی انك / حق ایدر هر دم آرامی انك

شول که ایسی اولور انك خدا / بحر حکمتدن اولور دُر فشا

نثر الهی هر نه قدر جهد ایدوب ظاهرمی معمور ایدرسم باطنم ویران ظاهرم هر نه قدر پاك قلسم ایچم هوا سلطان. الهی جمالك کردی یوزم طوتری الهی حسرتك دردی بیلوم بوکدی. الهی ایمان تخمی که قلب مزرعه سنده کندی لطفکله اکدك. واسلام نهالنی که کوکل روضه سنده کمال کرمکدن دیکدك. دایما باران رحمت و نسیم لطفك ایله سن نشو و نما ویر. هر دم دل کشتزارندن محنتك تخمندن غیری نسنه اکمه. و روح کشتی سن وحدتك بحرندن طاشره صالمه چون توحید بنیادنی سن اوردك خراب اتمه. و چون ایمان باغنی سن دیکدك یباب اتمه. الهی هر نیه محبت ایدرسم سنك جمالك مرآتی. و هر نیه که کوکل ویررم صفاتك آیاتی. الهی هر نیه باقرسم سن انده حاضر. الهی هر نه کورسم سن انکا ناظر. الهی کزلیسن غایت ظهورکدن. الهی کورنمزسن زیاده نورکدن. الهی سیدی و مولائی هر نه قدر کناهکار ایسم کرمکدن نا امید دکلم. و هر نه مقدار مجرم ایسم عفوکدن نومید دکلم. نه قدر کناهم چوقی وار ایسه اول کرمك دریاسی محو ایدر. و نه مقدار اعمالم چوروکی وار ایسه امیدم اول که رحمتك صفوق عفو ایدر. الهی جمالك طوغی بر باشم صاچمه. الهی یوزم قرا سن یوزم ایله او ریعت عیبم اچمه. الهی بو اوده چون بر غافلم ستر ایتدك اول اوده دخی ارتم سندن. الهی دنیاده چون نعمتلره غرق ایتدك آخرتده دخی نعم سندن الهی هر نه قدر جرم ایدرسم رحمتك اندن ارتق. و هر نه قدر ظلم ایدرسم حلمك اندن ارتق. الهی بنم نه طاعتم اولا که معصیتم یویه. الهی بنم نه عبادتم اولا که جهنمدن الیقویه. الهی بنم نجاتم عبادتمه موقوف اولا ایشم بتمش. واکر خلاصم

خلاصه کورن اولا یوکم تمیش للهی بنم نه علم اولا که اکا طیانم للهی بنم نه ایلکیم اولا
کا اینانم همان امیدم سکا قالمشدر رحمت سندن همین رجام لطفکه در
مغفرت سندن ای بیچاره دللرک چاره سی ای آواره کوکللرک غمخواره سی
ای بنی دللری یاد ایدن ای مدبرلری مقبل عباد ایدن ای بنی زبانلره زبان
ویرن وقره طپراغه جان ویرن ای کوزه سوزلری بینا ایدن ای دلسزلری
کویا ایدن ای بر قطره نطفه یه دست و پا ویرن ای هنریه دست و پایه
بیک عطا ویرن ای فقیرلره نعمت ویرن ای درویشلره همت ویرن ای تیره
دللری روشن ایدن ای اویانق کوکللری کلشن ایدن ای بنده لری عنقا ایدن
ای بنی لری مولا ایدن ای شافی هر درد ای مونس هر فرد ای عطا باشی و خطا پوش

ای مقصد همت بلندان	مقصود دل نیازمندان
ای سرمه کش بلند بینان	در بازکنی درون ایشان
ای صانع جسم و خالق روح	مرهم نه سینه های مجروح

ای آفرین کار شش جهت و چار عنصر ای پدید آرنده دوازده برج پرور ای
مصور اشباح و ای منور ارواح ای روشن کننده اطباق آسمان و زمین
و ای کلشن کننده قلوب انبیا و اولیاء عارفین ای دانندهٔ ابو الابی و ای شنونده
نوحهٔ یعقوبی ای هستی مطلق و ای پادشاه حق ای یاردهی یاران و ای دردهی
بیکاران ای آفریننده مهر و محبت الهی و ای کذارندهٔ جرم و کناه و تباهی ای پیدا
کنندهٔ حق و محو کنندهٔ باطل ای نصرت دهندهٔ محق و محو کننده مبطل ای دلارای جهان
و ای دانای نهان ای دستگیر ازل و ابد ای عطابخش خطاهای بی عدد ای جهان دار
ملک بخشای و ای فضل کستر و عدل فرمای ای جان بخش و جان آرای

مثنوی

ای کشاینده خزاین جود	نقش بوینده کارکاه وجود
کوکب آرای آسمان بلند	هم زمین ساز و هم فلک پیوند
خالق الخلق و باعث الاموات	عالم الغیب و سامع الاصوات
حی و قیوم و قادر و قاهر	اول اول و آخر آخر
پادشاه قوی و مالک حق	منشئ نفس و فاعل مطلق

عالم افروز عالم ملکوت	مشعل افروز طارم جبروت
مشرف مالکان ملک و فلک	مرشد سالکان فلک فلک
شهد الله کواه معرفتک	وحده لا شریک له صفتک
ابتداکه سنک نهایت یوق	انتهاکه سنک بدایت یوق
نقش بند وجودی یوق غیرک	مستحق سجودی یوق غیرک
آفرینش رقم کشیدکدر	هر که غیرکدر آفریدکدر
روز نه دیده یه ضیا سندندر	روضهٔ سینه یه صفا سندندر
شاهد صبحه زیب و فر سندندر	خسرو شامه تاج زر سندندر
کرچه بی جای و بی مکان سن سن	ساکن دل شکستکان سن سن
قبلهٔ روح آستانکدر	دل مجروح خزانکدر
کارساز سن که کارساز یوق	دنیده کاردان راز یوق
بی نوایم بکا نوا سندندر	دردمندم بکا دوا سندندر
مرده کوکله حیاتی سن ویرکل	خسته جانه نجاتی سن ویرکل
مشربم چشمه سار دین ایله	میوه چی میوهٔ یقین ایله

مست جام شراب شوق ایله
بلبل بوستان ذوق ایله

نثر ای خداوند عالم ای خالق جن و آدم ای فرزندن زهره و پروین
ای پیدا آرندهٔ اسمان و زمین بر مالک الملک سن که کیمسه دیدک ابلیس شقی اوله
بر جهان دار سن که خزینه دارده مستغنی بر ملک بخش سن که تاج و تخت عالی
الهی سن اول وارث باقی سن که شول دمن که مدت مهلت عالم باشه واره
داوان خراب محیط دنیا یقین اوله و اقالیم ارضین ملوک کامکار و سلاطین
جهان دارلردن خالی قله مالک مملوک کندن رعیت ملوک کندن فارغ اولوب
تاج و تختی و رعیت قماش و رختی بیانه صلا انا نحن نرث الارض و من علیها و الینا ترجعون
حکمی ایله لمن الملک الیوم صداسی جهانی طوته و زبان رغم و لسان حال ایله لله الواحد
القهار جوابی هر ذره دن ظاهر اوله هر کوشه دن بر آواز کلکه حق اول ملوک عالم
و سلاطین بنی آدم اول صاحب تاج و اول پادشاه دوران ای الحی آخر

شعلهٔ زیب سلطان عالی
[illegible]

نجم لر • واول كردن كشان وكردون حشملر قني اول دولت استظهارلري
قني اول مكنت اقتدارلري قني اول آيين شاهلري قني اول اركان پادشاهلري
قني اول سراي سرورلري قني اول مجلس حضورلري قني اول نصرت
وفتحلري قني اول غبوق وصبوحلري قني اول كوكبه وجلاللري قني
اول بهجت وجماللري قني اول مطبخ وشراب خانه لري قني اول طبل وعلم خانه لري

ابيات

قني پيغامبران مسيح وكليم — آدم وشيث ونوح وابراهيم
يونس ولوط ويوسف ويعقوب — صالح وهود ويوشع وايوب
قاني اول خواجهٔ سراچهٔ كل — خاتم انبيا چراغ رسل
قاني بوبكر وعمر وعثمان — يا علي شير صفدر دوران
بونجه جاني بايزيد قني — شيخ شبلي وبوسعيد قني
قاني شيخين وحضرت ملا — كنديلر كتدي قالدي صيت وصدا
قاني ارسطو وجالنوس حكيم — يا افلاطون بحر علم قديم
قاني كيكاوس وجم وهوشنك — يا فريدون يا فر وفرهنك
يا منوچهر وايرج ونوذر — خسرو وكيقباد واسكندر
يا بهادرلر اول شول بهمن — كيو وكودرس وطوس وجهم برزن
حمزهٔ پهلوان شير جهان — سام وهم زال ورستم دستان

جمله سينك مقري زير خاك
كمسي خرم وكمي غمناك

نثر قاني اول قصر قيصرك كنكرهٔ ايواني اوج كيوانه ايرشمش ايدي • قاني
شول نوشروان ملك شوكت وعدل ايله جهاني طوتمش ايدي • قاني كيكاوسك
طنطنه سي صداسي فلك كوشني كر اتمش ايدي • وطبل ونفيري اوازه سي عالمه
ايرشمش ايدي • وهاي فاتحي فرطاريني يكمش ايدي • قاني شوكت سليمانك
كه ملائكه امرا ايدردي • تختني يل كوتوروب عالمي كزردي • قاني حشمت ذو القرنينك
شرق وغرب الده ايدي • وجميع دنيا تحت يرنده ايدي • قاني جم جامي • قاني
فريدون اتامي • قاني شداد شوكتي • قاني قارون قوتي وهيبتي • قاني فرعون

ونعمتي • قاني بخت النصرك تختي • قاني اردشيرك بختي • قاني رستمك رزمي •
قاني خسروك بزمي • قاني افراسيابك لشكري • قاني بو شهلرك قاللري •
نه اولدي ملوك عجم وانلر كيچي شاهلري اولري • وهند ايلينك اولان شاه كاملري
قاني خطا وختن اقليمنك خانلري • قاني مصر شهرنك سلطانلري • قاني روم وا
اولان آقاصره • قاني جهانه حكم ايدن اكاسره • قاني شول خلفاء اسلاميان
قاني اول امراء عالميان • قاني آل عباس شوكتلري • قاني آل مروان دولتلري
قاني چنگيز اولادي • قاني انك بونجه اتباع واصفادي • قاني آل سلجوق وخاقانلري
قاني آل عثمان وخاقانلري • قاني سلطان محمد وشوكتي • قاني بونجه غيرت وهيبتي
قاني شول قوت وقدرتي • قاني شول صولت وسطوتي • قاني سياست وصلابتلري قاني شجاعت وجلادتلري

مثنوي

قني بيك دراو تدبيري جهانك — قاني فكر اتدوكي مال انك
قني آييني ملك اجره نظامي — قني خلعه وتودوغي انعامي
قني سلطانلري عالمده انك — قني حكمي بني آدمده انك
قني اول حسن خلق ولطف طبعي — قني اول هيبت وترتيب وصنعي
قني كه شغل علم وكاه شهلق — قني كه درس كاهي پادشاهلق
قني كه رزم وكاهي بزم عالي — قني كه بحث وكه جنك وجدالي
قني كتاب ونقاش وكتابلر — قني سازنده وجنك وربابلر
قني طوب وتفنك وسهم خرجي — قني شول دار كه جنك حربي
ترابه واردي بو نيل نوالدي سندي — خيال ايدي كه كم كلدي كيتدي
فلكك شعبده بازي نيجه كون — بو جادردن برده كوستردي اويون
جهان اشي همين مكر وفسوندر — بو كه كوكل ويرن عاشق دوندر
انكچون عاقله زندان اولوربو — اكرچه جاهله خوش رنك وخوشبو
نه كوروب ميل ايدر عارف جهانه — نيچون الدانه عاقل زمانه
انكچون قيدي تبديلي اولوربو — اكرچه جاهله خوش جاي اولور بو
نيچون عبرت الماية كيجندن — كرم اوله بك ايده عظلي اولندن
لسان حالله هر اولو سويلر — كه يا توب عبرت النل اي برادر
جهان حالي همان اوكخيه بكزر — كوكل اريق ويرن صيره بكزر

اولیجک اوینوب بیلورنه ایمش ... یکچن حالی هپ براقنی ایمش
اویور بو خلق عالم اولمیجه ... اچلمز کوزلری یوملمیجه
دوشنده کوره تعبیرین کوررسه ... خیاله کوره ناویلن بولسه
چو عکسی کوریور اکثر دوشلر ایچره ... بلرچک بونده کم خبر اولسه کن
چالش نفسه مخالف رحمتی چک ... که بو دوشک اولا تعبیری کوکچک
یکچه ذوق واکر رحمت چو مطلق ... اوین نفسه اولور غایته احمق
بیچون عاقل بر زحمته رحمت ... کی ابد ملکنده بوله عز و حرمت

طوتالم پادشاه اوله جهانه
اکا ندی بو که بینه زمانه

٢ **نثر** دنیا بر پیر زن عجوزه درکه لباس عرایس دختران کوریور و بر خراب آباد
ویرانه درکه منظر آبادان کوریور انک ذوق وصفاسی وفای زنان و ابر
تابستان کبی ناپیدادر وغصه وجفاسی اوراق اشجار واعداد رمال کبی بی شماردر
کر بکبی طوغری دوغی کینه یر وکلب کبی تملق ایدوکنی اصرر کیمک ایله عهد ایتدیکه
کینه بوزدی وکیمک ایله عقد ایتدی که کینه چوزمدی کم درکه روزکار دک
رواجنی کساد وصاحبنی بی غناد وصعودنی هبوط وصولتنی بی قنوط
واوجنی نه حضیض و نازل وشهدنی ستم قاتل وصلحنی نه جنک و جدال
ودولتنی تغییر و زوال وطلوعنی نه افول ونزولنی نه قفول وشرفنی
بی وبال وعدومنی نه ارتحال وفرحنی نه ترح وبلا ومحبتنی نه محنت وابتلا
وبقاسنی بی فنا وغناسنی نه عنا ونعمتنی بی غم ولذتنی بلا ایسم ودولتنی
بی ذلت ونلاقینی بی فراق ومحبتنی بی نفاق کورمش اوله بو برا اودرکه
عمارتلرینی خراب واملاکینی نایاب وعزتلرینی تحقیر وتعظیمارینی تصغیر
وعرصه آفات ومنزل بلیات در هرکه کاسه جهاندن شراب ایچدی عاقبت
خمار محنتنی کورسه کرک وهرکم باغ زماندن کل راحت قوقدی البته خار زحمت
زخمن چکسه کرک هر نازک دللر شمشیر جرک الندن بر خون در وهر طاق قدر دولتک
کلنک فنا ضربندن سرنکون در خلعت زندکانی آدمی نه خوش زیبا ایدی
اکر دست روزکار دورکار اکا اوریمسیدی وقبال عمر کرانی نه خوش تاسناسنا ایدی

اکر تندباد کردش دوار قوپرمیسیدی ... نه خوش ایدی بو دهرک بوستانی
کر اولمایدی آسیب خزانی نیجه طفل نازنینلر که هنوز غنچه کلعذاری آچلمش
وزلف مشکباری چوزلمش قاشلری آی توغلمش غمزه لری اوقی اتمش ایکن
قهر زمان فتان اول نازنینلری خاک ایله یکسان ایدر ونیجه محبوب کزینلری
چنگ جان فزا وقد دلارالری کل کل ارینه بهجت وجان باغنه زینت وبرمش ایکن
برکون فتنه دورزمان اول سرو بویلولرک قدلرینی واول کل یوزلولرک
خدلرینی طوپراق التنده پنهان ایلر نیجه هلال درخشان اولورکه هنوز
بدر اولمدین خسوف بولور ونیجه آفتابان اولورکه افقدن قالقمدین
کسوف بولور جهان باغنده نیجه نهالار اولورکه بتشمدین ینه قورور و
روزکار رجیللرین الجه رحایلر اولورکه اجلدن بولینور نیجه عمر اغلری داخی
اولورکه بتشوب ثمر ایکن زخم چشم زمانه غذا د ایرشوب ناکاه باد حوادث
یعقوب دوشورر ونیجه زندانی دوحه لر اولورکه کوکللری زهینه ستم ایکن
نواب روزکار مکار یتشوب برکون صرصر مصائب بره اوررور جهان باغنی بولیه
کلش دیکوب قو یارر وزمان دهقانی عادت ایدنمش اکدوکن کوترر
دنیا شرابنه غرور لمعات سرابه الدنمه بکزر وبو صورت آلایشنه التفات
نقش آبه اینمغه بکزر جهان رنکینه کوکل ویرن کوکل رنکین احمر دنیا بو بینه
سیل الیلن جان توقوسن طویمز بو برمجلسدرکه ساقی روزکار الندن زهر نوش
بر جامدن سوربلور بو بر منزلدرکه اضلال وهدایت ایچون دیو وسروش
بر مقامدن کوریلور ظلمت تابع نوردر وغصه تالی سروردر صحت خوش
نعمت ایدی اکر دهر دون منغض اتمیدی ویکیتک خوش زینت ایدی اکر پیرلک
کلوب بوزمییدی وصلت یار خوش صفا بری اکر فرقتی اولمیدی وعشق مجازی
خوش لذت ایدی اکر دایم طورریدی اما هر دنیا وصلتنک فراقی وار وهر اجتماعک افتراقی دار

٢ نه مقدار ایرالق لکن الفت اراده ... نیه آخر اولور فرقت اراده
زمانلر عاشق ومعشوق اولورلر ... ضروری بر برندن ایر ولورلر
چو سن فانی ومحبوب اوله فانی ... نه دکلو اوله او لعشقک زمانی
کوکل برکسه یه ویرکم طوره اوله ... نه سن فانی اولاسن ونه خود اول

بجازی عشقی چونکم سن تنوربن | نیجه در لذتنی خوش بیلورسن
بونی فکر ایتمه کم نود بو لذت | کر معشوق و عشق اولا حقیقت
خصوصا کم همیشه دایم اولا | سکله تا ابد اولسه قایم اولا
نه کوردک کم کوکل ویردک جهانه | نه بولدک الدنورسن بو زمانه
چالشکم آخر تچون زاد ایدرسن | جهندن سنی آزاد ایدرسن
دلک ربط ایله کل حق حضرتینه | دورش ظاهرده داخی خدمتینه

اوله کم بولسن آخر سعادت
دو عالمده بولاسن سیادت

قیاس

٢ نثر اکر سعید ایله شقی حالنی وایکسنک مثالنی بلمک استرسک فرض ایله کم
بر پادشاه عاقل وجهاندار کامل وار ایدیکا کا روح القدس دیرلر ایدی ایکی
اوغلی وار ایدی کونردی کم وارهلر دار غربتده تحصیل معارف لطیفه وتکمیل
فضائل شریفه وجمیع اخلاق سنیه واحراز آداب زکیه ایدهلر دیو طلیعه غزا
وبدن مرکب برنا فکر اتابک مکرم وعقل وزیر معظم جاری خدم وقوای خشم
چاشنکیر معده طباخ بی نظیر جکر خون سالار لطیف واقعه فراش شریف
تاشلری کمان وکیسوسی چوکان هرزه سی پیکان هر بکی بر دلفریب ونرم چشمی
جلاد خونریز وغمزه سی خنجر تیز ولعلی مدام وزلفی دام دشلری جوهر ودهن
حاشیه سی بر کوهر دماغی خزینه مستحکم ومزاجی کلید محکم طبیعتی خازن مکین
وقواسی خدام امین حافظه بر غلام خزینه دار وخیال بر جاسوس بی قرار
مصوره نقاش صور محسوسات ومفکره معمار مبانی معقولات ایدوب جمله
اتباع واشیاع بیله لریجه قوشوب دار الملک قدسدن دار الفناء انه کوندردی
بونلر دخی بر دیاره کلدیلر بر قاج کون کونلری تغلوطی ردیلر آخر کوردیلر کم
بر ملک دلاکرا وبر شهرجان فزا روضه بهشت کبی صورت دلکشا وهر درلو
اسباب لذت مهیا همین بری بوکه میل ایدی کم ملکه کوکل ویردی ولذاته
الدندی وغروره طیا ندی آتاسنک دیارن اونتدی وقوم وقبیله لرندن
جقدی عقل نصیحتن اشتمدی وفکر سوزلرینه دکلمدی انلر دخی بیلوبنلر
بکلری اوغلی ایدی وشهزاده لری ایدی نیجه اتسونلر چار وناچار بونکیله یانجه بله

ودیلدو کینه اویدیلر کاه کاه بعضی فساد اتدن منع اتدیلر اللرندن کلدکجه
دفع اتدیلر واول بری هیچ دنیایه باقمدی وجهان آلایشنه اقمدی
نزلیجون کلدی ایسه انی قاریق ارحلجه اولدی اتاسی محبتی الجندن جقمدی
واول دیاری اونتمدی دنیا مزخرفاته الدنمدی ولذت غرورینه طیانمدی
فنا سن اکلیوب کوکل ویرمدی وحشیتن بیلوب التفات اتمدی اتالرندن
رسول ملک الموت ولیجی باغ فوت مرید قابض الارواح وقاصد مزعج الاشباح
مکتوب موجب حسرات ونامه هادم اللذات کتوروب ایکیسی داخی البته
اتالرینه کیدرز دبو جهاندن سفر ایدر اولدیلر اول بری کیم تحصیل کمال اتمش ایدی
واتاسی دیدوکی طریقه کیتمش ایدی هماندم معرفت آتنه سوار اولوب تقوی حقیقی
زاد راه واعمال حسنه همراه ایدوب ایمان شمعی یانیجه وهدایت بدرقه سی
اوکیجه جمیع خدم وحشم ایله مسرور وشادان وخرم وخندان اتاسی ولایتنه
وقوم وقبیله سی الچینه وارب انلر دخی بوکا قرشو کلوب بونی معارف یقینیه ایله
مجلی وآداب دینیه ایله مزکی بولوب شهرستان روحانیان ودیار زهاد ده
اوراد اعیان وجمله سی مزاین ایدوب بار الوبنوم مشار الیه بالبنان اولور
واول بری کم بونده لذاته غرق وشهواته مستغرق اولوب کاشانه دلفریبه الدنمش
وسرای غروره اینانمش ایدی آخر کتملو اولیجق کوردی کم بو اوکرندوکی خلق بونی
قلورلر دبو مانوس ومالوف اولدوغی جاعتدن ایریلور واول اسباب ومالاری که
یغمش ایدی واول سرایلری که یاپمش ایدی واول دوستلر که یانیجه سکردیرلر ایدی
واول قوللر که اوکیجه یوکروشرلر ایدی اول ابنا ابنات که انلرکیجون هلاکلره کیرر
چالشورلر ایدی واول جماعت که مصلحتلرینه دوروشرلر ایدی جمله سی بونی قالور
بو همان یالکزجه یولدکیر ورا اتاسندن بیلکلن نوکرلر هب طاغلوبلر بر آتاک قانینه
نه یوزیله واره ونه دیره بس کندو یالکز قالور بر قرا کلکده بلورسز اولور
نه یاری نه مرکبی نه اکلنجه ونه مصاحب ونه شمع وارکه یولن کوره ونه قولاوز وارکه
یول کوستره کاه بر دریه دوشر چقمز کاه بر بالچغه دوشر قالقمز نه بر کیسنه
وارکه الن اله نه بر یولداش وارکه مدد ویره کاه یلانلره اوغرر کاه چیانلره کاه
قوتلن بولشورکه ارضلانلره اول بریکا جکر پاره لر وبو بریکا صوقر پاره لر
هر لحظه ساقی قهر بیدندن عذاب کاسه سنی طولو طولو ایجر وهر ساعت حسرت اللر

ندامت خاکی باشنه صاچوب نیوزیچ ولرکه آناسنی یوزنه کوره بیله و نه
یول بولورکه هلا باری واره بیله همین شویله وادی جهالتده واله و حیران
قالورلر و بو وادی ضلالتده عاجز و سرکردان اولورلر الهی سن صاقله بو
بلالردن الهی سن خلاص ایله بو ابتلالردن الهی هر ایش قتوکده آسان
الهی جمله حضرتکده یکساندر بنم کبی اولمشلره هدایت عنایت و رحمتک
کنارندن بر ذره دکل و یوز بیک بنم کبی ازمشلره ولالت رحمتک دکزندن
بر قطره دکل و ایکی جهانک مقالیدی اوکلکده و دنیا و آخرتک کلیدی الکده
دیلدککه دنیا ویررسن دیلدککه آخرت دیلرسک ایکسنی ویرورسن دیلرسک
برکدای عالمه شاه ایدرسن و استرسک بر پادشاهی خاک راه ایدرسن
هر دولت و اقبال دیرمک الکده و هر نعمتک زوالی کینه دلکوکده الهی پادشاهلق
سکا یراشر جهان پادشاهلغنی کیمه استرسک ویررسن و کیمدن دیلرسک
الورسن مطلع امرکه یکدر دیرمز ساکه قرشو که یعنی سویلیه مز قل
اللهم مالک الملک تؤتی الملک من تشاء وتنزع الملک ممن تشاء وتعز من تشاء وتذل من تشاء بیدک الخیر کاهی عالمی
بر طائفه دن خالی ایدرسن وکم قصمنا من قریة کانت ظالمة و کاهی کینه اول عرصه‌یی
بر جماعت ایله مالی ایدرسن وانشأنا بعدها قوما آخرین و قتا اولورکه دولت و
اقبال و نعمت مالی بر بولکدن الورسن کم ترکوا من جنات وعیون وزروع
ومقام کریم ونیه هزاره در لو نعم و انواع خدم وحشم بر بولکه دخی ویررسن
کذلک واورثناها قوما آخرین کاه اولورکه بر طائفه سروران عالم وما لکان رقاب
بنی آدم هر کیشی انلرک عظمتنه حیران و تحت حکملرینه سرکردان قبضه
قدرتلرینه مقهور و انقیاد امرلرینه مجبور خدمت عالیلرینه قایم و درکاه
همایونلرینه ملازم اولمش ایکن ناکاه تندباد صرصر جلالک اسوب اول سرورلری
خاک ایله یکسان و تختلرین تاراج و تا الآن ایدوب اولولقلرین ذلته تحویل
عزتلرین مذلته تبدیل دولتلرین لنته مهابتلرین مهانته نعمتلرین نقمته
محنتلرین محنته ثروتلرین رثاثته تدوتلرین ندامته مالدارلرین ملالته
سعادتلرین شقاوته مبدل ایدوب محکوملرین حاکم مملوکلرین مالک مأمورلرین
آمر ضعیفلرین قادر خادملرین مخدوم مکرم بندهلرین امیر نخجیرلرین ایلیوب
تونشولرینه ترشولور غورنلری قارشولر غروب اللرینی اوپکلرینک اللرینی

آنرا ایدرسن که هر مخلوق حیرتده قالوب و هر موجود عبرت الوب بیلهلرکم
مالک الملک سنسن که ملکوکه زوال یوق پادشاه مطلق سنسن که پادشاهلغکه انتقال یوق
حاکم سنسن که جمیع عالم مطیع و فرمانک سلطان سنسن که ایکی جهان بندهٔ احسانک
بو یوق سکا یراشر که کیمی دیلرسک بک ایدرسن لطف و جمال سنکدرکه بر کرشمه ایله
عالمی بازه بهار و خندان ایدرسن قهر و جلال سنکدرکه بر غمزه ایله جهان باغنی
پژمرده و خزان ایدرسن آیین شاهی سکا یراشرکه خورشید تیغ زن رزمک میدانکده
کم دلاور بیرارکان پادشاهی سکا یاقشرکه زهرهٔ طرب زن بزمک مجلسنک
خنیاکری در و بیمک سنک کبی کرکه که کیمه دیلرسک بنوب و بر بنالک باغشلرسن
بخشش سنوک کبی کرکه که قولارینه کزرکه ولایت و کرامت انعام ایدرسن
تخت و سریر سکا یاقشرکه طبقات سموات و ارضین عرشک نزد بانکک پایهسیدر
مال و خزینه سکا دوشرکه جودک خزانه سنک بر بخشیی ایکی جهانک خلقنک سرمایهسی
الهی سن اول حکیم سن که مهندس حکمت پرده و کوکده هرنه تبدیل و تغیر که
ایدرسنک تدبیرکه ایله الهی سن اول مصورسن که نقاش طبیعت عالم
صوررده هرنه تحریر و تصویر کم ایدر سنک تقدیرکه ایله برقاهرسن که
اول برده کم لا تأمنوا اوقیه دللریته و خون اولورلر بر لطیفسن که
اول منزلن لطفک لا تقنطوا اوقر جمیع بو للر نعم و خوان اولورلر شول
دمدن کم صرصر صدوتک اسه کللر ابنیتی تیرهٔ خاک برجبارسن که قهرک الی آبو سه
قادرایکن پست و غمناک ایدر بر رحمانسن که لطفک یلی کیمه اسه عاجز ایکن
قوی دست ایدر لطیفهٔ عطاک دوستلرک کوچه محنتن ایسه دخی صدف رحمت
رحمت ایدر اعجوبهٔ قضاک دشمنلرک کوچه غرتن ایسه دخی هدف لعنت ایدر
برجلیل سن که جلالک تجلیسی هیبتندن عالمک هر زاویه سندن نیجه بیک جانلر
آخرتک آیینی منازل فلکه ایرکورلر برجمیل سن که جمالک مشاهده سی حلاوتندن
جهانک هر کوشه سندن واشو تا یداسنی جامع ملکدن کچورلر هردم هزاران
هزار ردللری لطف جمالک لذتی مقام وصاله ایرکور مشکلکم کینه اول دمده
سلطان جلالک اولنجه سرمایه سنی غارت و تاراج ایدر و هر ساعتده
هیبت جلالک جمله عالمی برهم و مجروح ایتمشکن ینه راحت جمالک مرهم دوا ایدر
الهی جلالک صفا لحیاتی نیازلق الهی جمالک آیتی کارسازلق کلیم خویش خصم بلعجی

بی نیازلغکدن سک ونابکار ایدک ، بهایم الجنس کبی کارسازلغکدن شیر مردان
یار غار ایدک ، ابلیسی بونجه سرمایهٔ طاعت ایله مفلس ومطرود ایدک ، ادمی
بی سرمایهٔ عمل رابح ومسعود ایدک ، کاه نیجه نی دولتلره دولت ویررسن
کاه نیجه صاحب دولتلره ذلت ویرورسن ، کاه نیجه ناکسی کس ایدرسن
کاه نیجه کسی ناکس ایدرسن ، کاه برینی برنانه محتاج ایدرسن ، وکاه بر صاحب تختی
تاراج ایدرسن ، برینی فقیر زار ایدرسن ، برینی غنی ومالدار ایدرسن
کاه بر سروی سرچکدوررسن بوستانده ، کاه بر سروی سرنکون ایدرسن
کورستانده ، کاه صحن چمنی کل ولاله ایله نوبهار ایدرسن ، کاه لباس کفنی
خون دیده ایله لاله زار ایدرسن ، کاه نرکسلرک چشمنی بینا ، کاه نرکس کوزلو لري
نابینا ایدرسن ، کاه یردن بنفشه لر اچرسن ، کاه بنفشه خطلری یره کچررسن
کاه صحرالرده نافهٔ مسک اثرف ، کاه مسکین نافه لری خاک اغبر ایدرسن ، کاه
قره قاشلری لعل پاک ، کاه لعل لبلری تیرهٔ خاک ایدرسن ، کاه بر مرغک مسکنینی
مرغزار ایدرسن ، کاه بینه دامه دوشروب اول مرغزاری ایدرسن ، کاه بر بلبلی
خوش نفس ایدرسن ، کاه انی کرفتار قفس ایدرسن ، کاه غزالک خونینی مشک
وکاه دروبین چقروب مشک ایدرسن ، کاه بر حیوانه خاصه ویررسن
کاه بینه اول خاصه دن هرا نخصوص ویررسن ، کاه اولدوررلر دریسیچون
کاه طوترلر بال وپری ایچون ، کاه دپارلر شحمی ایچون ، کاه بوغارلر لحمی ایچون
کاه باشن کسرلر اغزندن عی دیشی ایچون ، وکاه قرنن یاررلر طاشی ایچون
کاه صید ایدرلر بر هزار ایچون ، کاه حبس ایدرلر حسن وزیوری ایچون جهانک
نظامی بونک اوزرینه کلمش ، وبو کارکاهک انتظامی بویله اولمش ، کاه جمع
اولورکه بر کمال الدیوررسن بینه اول کمالدن اکه وبال ویررسن ، نقصانی غایه
یتیروامش سن ، رنجنی راحته بیترامش سن ، وهر شادی یه بر غم قوررسن
وهر غمه بر مرهم قوررسن ، هفت اختری بیری چراغ ایدرسن ، بینه برینک
نوری ایله برینی احراق ایدرسن ، الحاسن اول عزت تعینی نی بیانرسن
ورحمت نسیمی ایله دلنوازرسن که بر فاسقه میخانه لکین اه ایدیروب معصیتنی
طاعته دیکشدیررسن ، کاه بر زاهدی مغرور ایدروب عبادتنی معصیته
کیچررسن ، کاه انی ظلمتدن ایکی نوره چقررسن ، وکاه بونی نوردن ایکی ظلمته قوررسن

کاه اولورکه بر قوللکی دنیایه شاه ومملکته پادشاه ایدرسن ، وکاه
اولورکه برینی بورادن ذلیل ومردود ، واول اودن دخی محروم و
مطرود ایدرسن ، کاه اولورکه بولکه عاشق اولان مردانه لری و
محبتکده صادق اولان فرزانه لری ، اخر عشقک بیاباننده حیران و
کریان ، وهجرک باربینده واله وعطشان ، جانلرین قوشلر حسین لرینی
کفنلر ، وقورتلر تنکلرینی کورستان ایدرسن ، وشول حالکه ناظر اولانلرک
چشملری طعمهٔ زاغان ، وشول وصالکه محرم اولان دللری لقمهٔ شیران
ایدرسن ، اللهی محبتک ایله ترقیاته اولانلرک باشنه بلادن انداره اولور
عشقکله خرم اولنلرک کوکللری بر غم اولور ، مهر ومحبت بولنین بیتروار اولنلرک
محنتی بیتر اولور ، بیت هرکه در جهان لذتی هجر ایسه نه غم کم لذت کم عکسی بیم وابرکمکه
نثر دنیا عاشقلرینک نصیبی دعوت وسرور ایسه ، سکا مشتاق اولنلرک
حصه سی محنت وشرور دره ، وسندن فارغ اولنلرک ایشی ذوق ونعیم
ساز ونغم اولسه ، سکا طالب اولانلرک دخی رنج والم وجفا وغم دره ، دنیا
سونلره نعمت کرکسه ، مولا سونلره محنت کرکک ، دورت یوز بیل فرعون جفا
کورمدی آخر جانی جهنمه ویردی ، طوغدوغی کوندن موسی بلا چکدی
صکره دولت اکا یونلتوبری نعمت دنیا جنت وجواهر دیوب کوزی قالمده
بر غنی بالدار ، وامیر تاجدار وار ایسه اکا وار محنت وبلا تنک ونوا ایدرلر
نرده برافتاده وغم دیده وار ایسه وستم رسیده والم کشیده اولورسه انی
بولورلر ، بیت حق کوینه قدم بصاسن جاذن الی یوموق کرکه ، دوست وصالن توتملی دیلر
بولنده سری یوموق کرککه ، تنی هدف تیر بلا وسر تیغ جفا اتمک کرکه ، اشد الناس
بلاء الانبیاء ثم الاولیاء ثم الامثل فالامثل ، هرکاه که لشکر محبت طلیعه سی
دل چارسوسنک باشندن بلورب بلیشه لر وهر وقت که سلطان عشق
چاوشلری کوکل شهرینک هر جانبندن چاغرشه لر ، بر طرفدن عقلی کورسک
بردار اولوب اصلمش ، وبر جانبدن عافیتی کورسک که چاره میجه کرلمش
سلامتی کورسک که خانمانی ترک اتمش کیدر تقوی یه کورسک تاراج اولمش
نجار زهدی اسیر ایدوب بغلمشلر ، ننک ونامی نیجه نام ونشان ایلمشلر
صبر اوزیلوب بیکبان اولمش ، فکر قوولوب آواره اولمش ، راحت سرایی

ییقلمش

خصوص کوشکی پست اولمش سرور جامی صنمش عزت تختی وشانمش
صفا صفه سی بوزلمش عزت قبوسی یاپلمش ان الملوک اذا دخلوا قریة افسدوها
وجعلوا اعزة اهلها اذلة وکذلک یفعلون للهی هر کم که جهان باغنه کوکل ویردی
اول ایرق کوکلنی بولمز وهر کم دنیا خوانه حریص اولدی ایرق بیوب
طویمز جهان گلزاری بر باغ صورت نموده در دولتلو اولدر که اکا الدنمیه
ودنیا نعمتی بر خوان زهر آلوده در عاقل اکا الصونمیه تمثیل مناسب

تمثیل مناسب

جهان بر گلستاندر بو چمنلر — ایچی طولو سمنله یاسمنلر
اوتورمش گلبن سرو ایستاده — چمن صحنینده چیچکلر فتاده
النده ساغر زرین لاله — ایچر گل عشقنه طورغیاله
دلنده سوسنک ذکری خدانک — دمی اندن دگی باد صبانک
اچلمش باغ ویتشمش یمشلر — اغجلر هب کمالینه ایرشمش
دیرلمش باغ ایچینه خلق عالم — طورر هر گوشه ده بونجه درلو آدم
کیمی طوتمش غم گل — کیمی شوریده گیسوی سنبل
تلور کیمی رنک لاله گریبان — کیمی ریحان ایدر بوییله حیران
کیمی طوطی سور کیمیسی قمری — هوا سیله گچر هر دم عمری
کیمینه خوش گلور صوت ترنم — کیمینه شول قدر رعنای عرعر دم
کیمینه خوش گلور آواز بلبل — کیمی ایچر باغ عشقینه اوخوش دل
کیمی امرود ایستر کیمیسی به — کیمینه سیب الکیندن دخی به
کیمی شفتالو بر کیمیسی تینی — کیمینه انجر واوزم قیسی
کیمی حوضه باقر کیم صفه سینه — اکه باقر که آخر کیره سینه
کیمی مشغول حسن باغبانه — کوکل ویرمز بو باغ وبوستانه
کورنز حسن اکه سبزه زارینک — طولو کوکلنده نقشی اول نگارک
ویا خود بر دوزلمش خوان شاهی — دوشنمش درمیانه ماه تا ماهی
صنوف اطعمه اندن قونلمش — مرتب هر طعام اندن دوزلمش
اولور اصناف مردم اندن حاضر — ولی هر بریسی بر نوعه ناظر
کیمی دانه دیلر کیمیسی زرده — کیمی چوربه دیلر کیمیسی کرده

کیمینک کوکلی ایستر طتلو حلوا — کیمی ایچی چون ایلر دولو سود
کیمی تخنی دیلر کیمیسی بریان — کیمی دیر یا که بیتر لقمه نان
کیمینکدر کورنده حسن شاهی — بو ترتیب وبو وضع پادشاهی
ویرور کوکلن بونک فکرینه دایم — بیمز اخرهانا طوتکه صایم
ویا بر شهردر کیم بر بضاعت — بولینور اندن هر درلو صناعت
طولو درر دکاکین هر صنایع — متاع جان بازار طبایع
کیمی صرافه وار جوهر آلور — کیمی عطاره وار مشک آلور
کیمی کوکلن مفرح قلدی یاقوت — کیمیسی نقد جانیله بولور قوت
کیمی دیبا حریر ایستر لباسی — کیمی اسکیجیدن آلور پلاسی
کیمیده مشتری وکیمی بایع — کیمی دنیا اشیله عمری ضایع
کیمی دایم درر دکان الجنده — کیمی در کنج وش ویران الجنده
کیمی اوتورر کوزطورر مدارس — کیمی واعظ اولوب ایلر مجالس
کیمینک میلی دایم خانقاهه — کیمینک عزت واموال وجاهه
چلار الیسینه کیمیسی چنک — فلکده زهره قیلور اکا آهنک
کیمینکدر ربابیله دلی خوش — کیمینک نغمه عود ایله آتش
کیمینکدر دلنده عشق بازی — کیمینک لهو اولمش مرغ بازی
کیمی کورسک سور شطرنجی جاندن — کمانکی ایدر ویلا صنم ابروندن
کیمی پرهیز دیو ایلر حکومت — کیمی عاصی اولوب ایلر خصومت
کیمی صانور که شاه اولدی جهانه — الندن در انک دور زمانه
کیمی صانور که عالم در تمام اول — کیمی صانور که خلقه خوش امام اول
کیمی خیرات دیو کیره قضایه — انی بلمز که اولا اوغره قضایه
کیمی ایلر علمه خدمت دیو تدریس — انی بلمز ماکیده کی تلبیس
کیمی فتوا ویرور صانور که اول کامل — انی بلمز که بو شینه وبال اول
کیمی طویر بازار اولور وآلی اوقاف — کوتورر انه سندن بر کوه قاف
کیمی عاشق درر باقی مجازی — عبث یرن کچیرلر وینار یازی
خراباته دوشوب هردم اولور مست — الکی عالمده قیلور کندوی پست
کیمی عاشق درر بو رخ خدایه — بوغ انک جو بجه میلی دوسرایه

غزل

بو ملکده یا کیم جان بی عاشق
دم اوربر مهر ایله هر صبح صادق

نه دولت اکرم شاه جهان اول
دو عالمده تو جانلرده جان اول

قارشمز اول طورر دنیا ایشینه
کوکل ویرمز انک آلایشینه

بیلور آخرانی قویوب کیدر اول
نیچون شمدی انکا اویوب بلی اول

جهانک یوق درر چونکم ثباتی
کوتر ساقی بیچی آب حیاتی

نه خوش در حالی چون مجذوب عشقک
چو به صایمز وجود کایناتی

طاغت بو رقعه سطر نجی ای دل
کو وار هر خانده تشویش ماتی

تمنای حیات اتمه سن ای دل
حیات انکله حقیقت سن مماتی

دیلرسنک کیم تلاشن چرخی منزل
آریت وارسن بو اخلاق صفاتی

صاقن ای جان که نومید اولمه آنزن
تومه ای دل سن امید نجاتی

دیلرسنک دو جهان جیقه کوکلدن
دورشاردوکداتک سن بوجهانی

نثر الهی فرقتک اسبابی کوه کوه اولوب هر دم کلور بونکیله که زوالی
وکیمتسی یوق · الهی وصلتک بحرینک موجلری کاه کاه قطره سی ایرانک داخی
قراری وطوررسی یوق · الهی وصله که بیک شرط کرک · فرقتک شرایطی یوق
معراج اتمکه براق ورفرف جبرئیل کرک · انفسینک وسایطی یوق بر ساعت
کل صحبتنی اتمکه هزار زحمت خار کرک · بر لحظه دوست یوزینه باقمغه رقیبلر
انغی النده خوار کرک · الهی محبتک بر بوستان اولشدرکه رجانک خوف و
رجا ایله آراسته · الهی مودت بر کلستان اولشدرکه صد هزار آن کلبنی
ناکامله پیراسته · الهی عاشق جبان کرککه وصلک هواسنده جان و باشن اوینیه
الهی طالب صادق کرککه عشق یولنده بر باره یوز یویه · الهی عشقک هواسنک
آشفته لرینی وادی حیرتدن سن چیقر · الهی محبتک اودینک سوخته لرینی آتش
فرقتدن سن قورتر · هر آتش فرقتک آتشی قاتنده سرد · هر لطفک سنک
لطفک ایله اولمیه درد · الهی سیدی ومولائی بن یوغ ایکن نه اولاجغم بلوردک
و بنی بر تمادن نه ایدجکم بلوردک · بن نه قولیم یا پادشاهم باشمه یازش ایدک
و بن نه تیکاکیدن حکم ازلده بلمش ایدک · اکر ازلده قولوغکه قبول اتدک ایسه فضل ایتدک

نعمت بکا · واکر ردکله ایلدک ایسه عدل ایتدک سنکا حسرت بکا · الهی بو ترتیب
عوالم غیب وشهادت · وبو نظام حضرت عزت وجلالت · بر سلسله در که بر
اوجی لمیزلدن وبر اوجی لایزالده · بر دزینیدرکه بر طرفی عیاندن وبر طرفی شاندن
مادام که اول اوجدن دیره دلمیه بو اوجی دپرمز · واکر شاندن تمثل اولمیه عیانی
بلورمز · الهی سرشت ازلدن الهی نبشت نبشت اولدر هرنکه و بیز تخلق
جرآید تقدیر قدمندن یازلمشدر · هرکسنه یه که کارکاه قدرتدن سابقه حسن و بز حال
وعنایت ازلی موفقا حوال قلنمش اولا آدم مرحوم وسعید کبی بیک آن عصیاندن
وشرایله درجات کمال استقامتدن بر درجه نه نقصان کلمز · وهرکشی یه دیوان
ازلدن والی محبت شحنه ولایت جان · وقلاوز بدرقه راه ایمان اولمامش اوله
شیطان ملعون طریقی کبی برخاطره تاخیر ایله الق یوز بیک یللق عبادتی بردرده قدر
قاین کورمز · الهی عاصیلرکه معصیته قدرت وکناهه آلت قدن بولور ایدی سن
قومسک · ویا عابدلرکه عبادته قوتی وطاعته استطاعتی نره ده بولورلردی
سن ویرمسک · الهی طوتکم ابلیس آدمه زندق ایدی اولادمه بغدای کیم ویردی
ایدی هب جمله سنکدر · الهی مقام محمود مرتبه سن حبیبکه سن ویردک اما شفاعتی
کیمه رضاکه موقوف قودک من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه الهی هدایت کلیدنی
محمد صوندک اما هدایتی بنه مشیتکه تعلیق ایتدک انک لا تهدی من احببت ولکن الله
یهدی من یشاء · الهی اکر هدایت محمد النده اولسه ایدی ابو طالب جهنمده حریقی
اولوردی · واکر نوح دیلدوکنه شفاعت ایده بیله ایدی کوزینه قرشو اوغلی
غریقی اولوردی · لوطک پیغامبرلکی عورتنه نه سعادت ویردی · وفرعونک
کافرلغی آسیه یه نه شقاوت کتوردی · الهی قبول سندن رد سندن · الهی
شفا سندن درد سندن · هرکیمی قبول ایدرسک عزیز ایدرسن هرنه ستار
خسیس ایسه · وهرکیمی رد ایدرسک حقیر ایدرسن هرنه قدر نفیس ایسه · هرکیمی
دیلدک اختیار ایدرسن وربک یخلق ما یشاء ویختار · وهرکیمی دیلدک خوار ایدرسن
ومن لم یجعل الله له نورا فما له من نور · قولک طاعت وعبادته کوره دکل · وردک معصیت کناهه
وفضاحته کوره دکل · کیمی اعمال اهل بهشت ایدر کندی دوزخی · کیمی اعمال اهل
دوزخ ایدر کندی بهشتی · سابقه ازلده نه یازلدیسه اول اولور · خاتمه عمرده
نه قودک ایسه الله بیلور · نیجه اصحاب ریاضت عمل سابقه ازلده اشقیادن

ونیجه لر معتکف لات ومنات وهبل خانه عمرده سعد آدن الهی پاک قوللرک
سکا نیجه امیدولر ایسه نی پاک قوللرک هزار لجه اومرلر واکر مطیع قوللرک طاعتلرینه
نیجه اینانورلر ایسه عاصیلرک دخی کرمکه اول قدر طیانورلر الهی قبوله قابلیتی کوره ایسه
قابلیت سندن واکر رد استعداده کوره ایسه استعداد کمدن الهی شول
عشقک مست وحیرانلری عدمدن وجوده هیمن سرخوش وباده نوشان
جنی مشلردر وشول محبتک اواره وسرکردانلری ازل اقلیمندن همین
لی هوش دستارکشان کلمشلردر شوقک شرابندن کم بلبل کردان محبت
وغلغله انداز مودتدر ازل کوننده هر کیمه الجردکه ایسه شمدی اول سرخوشدر
ومحبتک باده سندن کیم اول کن آدم واوازه ساز عالمدر الست مجلسنده
هر کیمه طولدردک ایسه شمدی اول بیهوشدر الهی هر نه کلکی اتدکسه انی ادام
الهی الومه هر نه صوندک ایسه انی طوتدم الهی کوکلم اوینه هر نه یاقدک ایسه اول
توتدم الهی وجودم باغچه سنه نه دکدک ایسه اول بتر الهی طاعت هدایتدن اولمز
هدایت سندن عبادت عنایتسز اولمز عنایت سندن نجات توفیقسز اولماز
توفیق سنک لغامک استقامت ارشادسز اولمز ارشاد سنک اکرامک
الهی اکر سنی استیه نیچه عنایتک بیله اوله هزاران کوهلر کبی عوایق بردم صحرا کبی
واکر عنایتک اکا قرین اولمیه برکاه قدر مانع قرشو کوه بولن باغلر الهی تکلیف
اتدک توفیقی کیمه سن ویر الهی علم اوقتدک تحقیقی بیله سن ویر عقل ویردک
وهم وسواسنه مغلوب ایلمه عشق ویردک سندن غیری محبوب ایلمه الهی
سر ویردک کنجکه خزینه ایت الهی سینه ویردک سرکه دفینه ایت کوز ویردک
نامحرمدن سن صاقله قولاق ویردک مالا یعنیدن سن بکله دل ویردک ذکرکدن
آیرمه کوکل ویردک فکرکدن ایرمه روح ویردک ریحانی قل علم ویردک رحمانی قل
ایمان ویردک دایم ایله احسان ویردک قایم ایله سوز ویردک سوزین ویر
نعمت ویردک شکرین ایتدر ایلک ویردک ذکرین اتدر بصر ویردک
عبرت ویر بصیرت ویردک معرفت ویر شم ویردک رحمت نسیمنی قوقدر
ذوق ویردک روح غداسن طاتدر ال ویردک الم طوت یوک یوکلتدک
بکوم طوت اایاق ویردک اایاقدن قومه انی صوندک آیقله قومه بوینی
ویردک یوینم قاره اتمه کیم سن الدوغمدکوزم اتمه باشی ویردک باشم اشاغه اتمه

عزت ایله جان ویردک خورلق ایله جانم آلمه جکر ویردک عشقک اودینه
بریان ایت دین ویردک شوقک دردی ایله کریان ایت هوش ویردک
الست جامندن بیهوش ایله خرد ویردک محبت قدحندن سرخوش ایله
خیال ویردک غیرکدن خالی قل درون ویردک شوقکله مالی قل
قلب ویردک قلب اتمه ایمان ویردک سلب اتمه وهم ویردک خناس اتمه
فکر ویردک وسواس اتمه نظر ویردک فاسد اتمه علم ویردک کاسد اتمه
قیاس ویردک عقیم اتمه دلیل ویردک سقیم اتمه نعمت ویردک نعمت
منت اتدرک محنت اتمه عطا اتدرک بلاده دوندرمه صفا ویردک جفایه
دوندرمه حواس ویردک کلال ویرمه کوکل ویردک ملال ویرمه
مال ویردک ماراتمه نور ویردک نار اتمه سرور ویردک
شروره دکشدرمه حضور ویردک نا حضوره دکشدرمه جرا ول
عذب اتدرک اخر عذاب اتمه جود نیاده سرا اتدرک اخرت عقاب اتمه
شرع ویردک شریعتم متین ایت دین اوکرتدک متصلب دین اتمه عمر
ویردک عبث کچورمه حیات ویردک جهله دوشورمه وجود ویردک
سنکله باقی طوت صفات ویردک سنک ایله صافی طوت خلق
ویردک سکا یار ایت بلی دیدردک برقرار ایت دل طاووسنه
جمال ویردک وصالک چمننده جولان اتدر جان طوطیسنه پرو بر ویردک
عشقک هواسنده طیران اتدر الهی اکر عزت ونعیم ویررسک بیله شکر
وثنا سن ویر اکر زحمت وبیم ایدرسک بیله تسلیم ورضا سن ویر اکر
نعمت ویررسک نظام مولادن ایرمه واکر بلا ویررسک اسیدم مولادن
کسمه الهی خیری قضا کن قل الهی رضامی رضاکه قل

مثنوی

حق بولنده عالی منزلدر رضا | اهلی اولور مجتبا ومرتضا
هر نه کم حقدن کلور راضی اولور | کیجه کوندز امر ایله ماضی اولور
کر ایدرسک سن رضای حق طلب | حکمنه وار راضی اول لعل روز و شب
چون هر ایشده سن رضا استیه سن | راضی اول حکم خدا اولمایه سن
زهر اولورسه نوش ایت آنی کلم | کرچه المز بوینی دکمه حوصله

قل

ربیع ویردک توحیدک انجمنده ... ایت یقینی ویردک ... بیقینی ایت

ول آرینه نیزل علادر اول | ستهای جاهد اونا در اول

نظم

براولو وآرایدی دایم شاد ایدی | کوکلی کوزی حق ایله آباد ایدی
برکشی صوردی که بالله ندن | نیجه ایردک دیو ویتی حاله سن
دیدی نیجه اولمیم شادان بن | کیجه کوندز نی غم وفرحان بن
چونکه مراد یچه دونر هردم فلك | هرنه استرسم انی اشلر ملك
هرکشی در بنده فرمانم بنم | اختیارم اوزره دوران بنم
دیدی اول شکلن اوللر اتفاق | بونجه خیر وشر اولورسا که وفاق
دیدی مشکل صانمه ایکی سن بونی | وار رضای حقه قیل راضی سنی
هر نه اولورسه رضاک اولور سنك | غمی کلمز بس سکا هیچ کیمسه نك
خسته اولسک سن رضا کیله اولور | نك کیدرسه هم رضا کیله اولور

اویله اولسه کیشی بیچون الجنون
هرنه اولسه نسیدن کوجنور

نظم

برکشی ساحله کیدرکن کورر | بوعزیزی بحره دوشوب طالب نور
چاغروب اکا دیدی کم ای حریت | قورتارایمی کز اولورسک غریق
دیدی هرکز ایکسندن دیمزم | بن سکا بیرمی تعیین ایتمزم
بن مراد ایدنمزم هیچ بر نفس | شول که حق دیلر مرادم او بس
کوجه صورتده کوررسوز رحمتی | لیک وار معنیده انک رحمتی
هرنه کم تقدیر ایدر بلکل خدا | پاک وپاکیزه دررویرکل رضا

صورت ومعنی بلکل سن یقین
کیم بری نقش اولور وبیری نکین

نثر الهی نعمتکه مغرور ایمه • الهی فرقتک اودینه حرتیم بنی ابدی هجوریمه الهی
نم وار ایسه جمله سنك کرمك • الهی بنیه ماکل ایسم سنك نعمتك بن نه اولاکم

بنم نم اولورسا قولکیمک ایسه ملک انک اولور • مالك الملك سن کلی سنك ملکتك
خالق الخلق سن جمله سی تحت قدرتك • الهی اکرچه قحی مولا کریم اولا وقوی محتاج
اولورسا انده زیاده دعا ایتمک لجاج اولور • اما بنده اینی بن حاجت کیشی سولمدر
و دردمند آدمی اغلادر • وسنك کرمك سمی کناهکارلر ناله سن دکلر وقبول ایدک
سامعی سائللر الحاحن سور • نیته کم شیخ اعظم فصوصنده حکایت ایلر بعضی
اهل الله دن روایت ایلرکه بری برکون لجقش اغلمش اهل حالدن بری کوروب
طاقتلمش اول عزیز ایتمش استجاب الله • بو حالی کوروب استغراب اتمش
هرنسنه نك حکمتین کورمك کرك • هرجه لوك علتن بلمك کرك ایکیجون اجعدردی
اغلیم ایکیجون دردیویردیکم اکلیم • اکر اغلادغم خوش کلمسه بلا ویرمزایدی
اکن اکلدوکم استمسه جفا اتمزدی • الها پادشاها پروردکارا • بن سکا
سکا کزلو اولا • وبن نه بلدوکیم کسکا مخفی اولا • هرحالمه ناظرسن وهر
حالده حاضرسن • ای خدای بیجون • وای قادرکن فیکون • سکا لایق مدحتی
بن این مزم • وسکا مناسب صفاتی بن دیه مزم • سا کبنه ثنا سن ایده بلورسن
وسکانه وصف ایتمک کرکسه نیه سن ادا این بیلورسن • بن هرنه اوکرنسم عقل
قاصرم ایردوکنجه • بن هرنه سویلرسم فهم ناقصم یتشدوکنجه

ابیات

علمکده سنك خدای عالم | حیرتده همیشه روح اعظم
تسبیح مسبحان افلاك | سبحانك نحن ماعرفناك
آدم که خلیفه معلا | سرکشته ربنا ظلمنا
احمد که خلاصه وجوده | لا احصی ثنای در سجوده
انلرکه جانندی کفت وکویه | واقف اولمادی تار مویه
انداره که دل طواف کاه در | موقفی لا اله الا الله در
حرفی که دیرآنی اهل تقلید | خرسند طبع دره توحید

سرکشته دن مراد آدم در

توحید خدا اکا به صیغه
تقریری انک خطا به صیغه

نثر الهی سیدی ومولایی بن سنك نعمتلروکی نجی بیلاکه فلا تعلم نفس ما اخفی

رزقنا اللہ آخرت نعمتلرینی بزم حضرتڭ کلشدر الهی بزنک شکرکی نجی تمام ایلدکم
ما لا عین رأت ولا اذن سمعت ولا خطر علی قلب بشر جنت ایلکلری بزه بشارت
ایچون ایمشدر الهی بزی اشبو قندیلک کم الدنیا الجاح بعوضة نقدر طولی عرض
اولا کم برجنته نمودار اولا عرضها کعرض السماء والارض و برعقل خرده بینک
نه قدر ادراکی و فهمی اولا که برخانه یه کخدا الق ایمی بیله که انده جمع اولین و آخرین
الهی رحمتک دریاسندن عالم برقطره صاجدک که هرکشی هوس شکرینه عاجز و سرکردان در
و محبتک جامندن جهانه برجرعه دوکدک که هر موجود سکر یزن مست و حیران در
عزتک سطوتندن برسطوه تیشری که هر ذره دنک و دروانیدی عشقک اوازندن
برصدا بلوردی که جهانی بر ولوله غوغا ایتدی کلمات لا نهایه ازلی و حروف غیر متناهیه
لایزالکدن ایکی حرف ایله اون سکز بیک عالمی افراز ایتدک ونعوت کمالیه الهیکدن
اسماء رحمانیه جایکدن براسم جمیع کائناتی ابراز ایتدک الهی دایما ذکرکی
دلمده کسمه که نام کریمک دلالارای مجیدر الهی یادکی کوکلدن کیدرمه که یادک تسلی
دائمیدر الهی کلامک استمزیم دوزلغمدن میدر الهی جمالکی کورمزیم کورلغمدن میدر

ابیات

چون سماده انا باول عیان	چشم اعمی کورمز بسه نه زیان
کورمز ایسن سن کوزک بی نوردر	بو یله صنمه حق قولندن دوردر
اول بزه بزدن دخی غایت یقین	اینو بو کشوکم بولازی تعین

نثر الهی کورمیدر اول که هر ذره سنی کورمیه الهی تعلیمدر اول که هر صدا ده
سنی ایشتمیه درویشلر دیرلرکه سماع حلال و شاهد مباح اما شول سماعدر اول
سعادت ویره شول دکل که شقاوت کتوره وشول شاهدر اول که شهادت ویره
شول دکلدر که شهوت ارتوره نیته کم بعضی اهل الله دن صوردیلرکه سماع نیجه
ایدی که مستمع کم در شاهد نه در ایدی کورندن کشیدر الهی زاهد زهدینی
و عابد عبادتنه طیانور ایسه عارف اولانه یاریتر عابد جنت و نعیم استر
صوفی اولانه دیدار یتر اما صوفی ای عزیز صوفی شول یورین و درویش
کورین صنمه صوفی شول تن دکلدر که کاه یر و کاه ایچر صوفی اول بدن دکلدر که
کاه طورور و کاه اوتورور و کاه کزر صوفی شول آب و خاک دکلدر که هیولانی اولا

صوفی شول ذات پاک دکلدر که جسمانی اولا صوفی جان دکل جانک جانیدر
صوفی ایکی عالمک سلطانی و جانانیدر صوفی برنوردر که کوزینی خیالیدر
صوفی بر روح در که یورین مثالیدر صوفی نه در کمینه صوفی بیلور
بن سویلدوکمز سرزنمه در درویش اولانی نیه درویش بلورطاشره دن
سویلینی باتندرمه در الهی بنلکم برده سن کتور بنی بندن نهان ایله چونکه
بنلکم کورنیم دیدارکی عیان ایله الهی بر کوز ایله ایکی نسنه کورنمز هرکز
بنی بکا کوسترمه و برخانه یه ایکی کتخدا صغمزه کوکلم اونیه بنی کوندرمه الهی
بن دیمکله بولنمز سنک بکا بن دیدرمه الهی قیل و قال بو یولدن حجابدر سن دن بر
الهی عدد شرکت اولور سه اراددن سن رفع ایله واکر هستلک جبه سی عایق اولورسه
بنه سن رفع ایله الهی سنی دوز صانورلر اما جاندن قریب سن الهی بن دیدیم
سزمک سر بنه رقیبسن الهی سن بزه قیلن بر کوزه مزر الهی سن بزم ایله بز سنله

مثنوی

ای بستهٔ چار پنج ارکان	بو مبدی سکا بو بولر ارکان
کیم الدیدی سنی بو صورت	بربغدن سکا اولر ضرورت
اول سکا بعتن در کوزکی قوتی	دوشرک آره یه پرده لرحق
کوزک آچلدی سن کوره که	سن نیه دشمنک بولورکه
سندن اولو دشمنک بولورمی	سن قلدوغنی کنه بلمز
ای کم شکر وارسنی طلب قیل	سن ساکر کوکلوسن تعب قیل
کونه نظرا وله کیصقن سن	کلدی سنک بی عدمدن
اکسیر کی دوزدی دست قدرت	الدی الا آب و خاک حکمت
تخمیر جبلّ صبح قلدی	شایسته صد فتوح قلدی
ویردی اکه طبیعت کیاه اول	کوچه دو جهانه قلدی شاه اول
انه قودی قوت نباتی	کم ویردی حقیقت حیاتی
ارکانه ویروب تمام ترکیب	برجسم لطیف ایتدی ترتیب
پس روح بغشلدی قندن	جان ویردی و جسم حضرتندن
پس بر تو روح راحت افزا	نفس آتی تنکه اول هویدا

چون نفس ایله اولدی آشنا اول   اولدی بو بلایه مبتلا اول
قلدی انی بو نتایج خاک   بربنده حل عقد افلاک
ترک وطن ایدیب قودی بیک یار   پس قالدی بو خطه ده گرفتار
بو صحبت آب و آتش و باد   ایدر بدی روحه اهلنی یاد
نفس اولدی بو ره ده گک حجابی   اولدی سگ چکدورن عذابی
هر کوزدن مدعی ده باری   هر دینه مخمنونی خاری
هر حرص و طمع ندیم و یاری   اقلیم شهوات انک قراری
اولدی دل ده دایما منافق   شیطان و هوا ایله موافق
هر دل که اچلدی بنده سیدر   هر تن که صحیح خسته سیدر
اول دشمن اولیای مرحوم   اول رهزن انبیای معصوم
بلعم که سگ اولدی آخر کار   فانه لقه اویدی یکبار
نفس اولمسدی اراده ملحق   کیم ایدی عجب دین انا الحق
فی الجمله بلاسی عالم اولدی   سرفتنه خاک آدم اولدی
برخاک و هوا آب و نار لو تعبیر   بر حرف بیک اوله انده تغییر
ای دل اگر کل بروس اویه   جانی انی سن اراپه قویمه
کیدر نظرین بو آب و خاکک   بویی اله سن او جان پاکک
که اوبوی حیات جاودانی   اولمز هر آب زندگانی
نفس و تن طبعکی رها ایل   سندن سنی یعنی گم جدا قیل
عالم قمو خلقتو که حیران   سن غافل اولیجق نه درمان
هیچ اوله هوا به بویله مغرور   جمله سنک ایله جلدن دور
هر صورت خوب و زشت سنده   هم دوزخ و هم بهشت سنده
لوح و قلم ایله عرش و کرسی   آیینک انجینده هر بیسی
پیدا و نهان و بود و نابود   باق لوحکه انجینده جمله موجود
دلدن و اراپه اگر نشانک   وار انده زمین و آسمانک
سعی ایله کتوره کور حجابک   روشن اوله ماه و آفتابک
بسط اوله اگر دلکده فرشک   ظاهر اوله استوی علی العرشک
ای بی خبر جهان معنی   نیجه قلدین بیان معنی

دل آتش زهره نفس یوق   درمان نه ایدیم که دست زر یوق
نعلین و عصا دور حجابک   کیدر که یتشمیه عتابک
عقلک سنکه بو عقیله دربند   اکلادفعه بو بند حیله دربند
سن اوله همیشه بویله غافل   الکین بو خرد و خوابه مایل
افسرده دله نظر دمیدر   سندن سکا بر خبر دمیدر
باش اوستنه خدمتک قلم اول   بسته کمر و تهی شکم اول
خدمتده ایکی قلم کبی وار   بر چهره زرد و اشک خونبار
وار لوح فناده بر رقم قو   کل بام جهانه بر علم قو
شاخی که بلند اولا بترییر   بیخ چونکه نیم دیدی شکر بیر
اول کم قفس وجود ایچنده   اوقاتی زیان و سود ایچنده
کوته نظر و خسیس همت   اولور دون و کون اسیر تهمت
ای بلبل روضه مقدس   مردار یوبن اوله کورکس
ای مرغ هوای لایزالی   دلداده دانه خیالی
وار اوج که دگل بو یر قرارک   اولمز بو هواده کار سازک
ای باز فنا ایلن شکارات   پس ساعد شه ده وار قرارات
ای جوی دیمه که قانی دریا   جوبکن بیدی دکز هو پیدا
ای خس که همین کورکون ساحل   قوربی کف اولور الکن حاصل
کوهر ارا و صدف شکن اول   غواص محیط خویشتن اول
بر بان بحر دا اول صفتدن   آل بحر محیط معرفتدن
سندن سنی کل بر وجدا قیل   بر لحظه بوری سنی رها قیل
کر غیر خدا ای بویه سن سن   خلقی و خدا آیی طویه سن سن
مقبولی اولاسن اول جنابک   بی واسطه ارجعی خطابک
سندن کیدر ایسه بو کیت   اولدم بیله سن ندر معیت
بو قلق چو تمام اولا محقق   سمعه ابن نعره انا الحق
بو رابه این نهایت طریقت   بوراده خلاصه حقیقت
دیوانه اولور هزار عاقل   آسوده در اول کشی که غافل
ای خام طمع تو هرزه کویی   کستاخ روی و خیره رویی

طلش کلجک جمیع حیرت آن — سبحانک انی کنت کوبان
ای دل یوری وار خوش اولور سن — لی چشم و زبان و کوش اولورسن
خورشیدی کوررمی چشم خفاش — نیچه سخن کزاف و قلاش
هر پرده که وار خیال باری — هر نقش که کورسن مجازی
روحک دخی بیل خیال ایله بکونر — کاه بدر و کهی هلال ایله بکونر
وارقو بو خیالی حقه بنزسن — حق نور ایله قل خیالی نفی سن
کرسن کورسن خیال ایله حق — اول حق دکل انی بیل که مطلق
کوردم صنوبا ولمکی ثابت — استار بسیک ایت خیالی یکدست
وین بیه صاقین که سا که هر یاد — نی کیبی همیشه قوری تر یاد
قلمایه سنی صاقین که مغرور — پروانه کبی ضیاء هر نور

ای ذره ایرم دیمه افتابه
تک صبر ایدن بیل ایر قیرتابه

نثر الهی هر کشینک بر طوری وار • الهی هر درونک بر نوری وار • الهی کوزک بر نورده تجلیسی • و هر دلک بر تسلیسی وار • هر بصیرتک بر عبرتی • و هر کوکلک بر غیرتی وار • هر سرک بر سوداسی • و هر سرک بر سویداسی وار • هر حکک بر تحیتی • و هر تنک سندن بر بوشیی وار • و هر دهانک سندن بر لذتی • و هر لذتک سندن بر دولتی وار • و هر شیخک حضرتکدن بر معرفتی • و هر مریدک قدرتکدن بر صفتی وار • و هر بیچاره یه کرمکدن بر چاره • و هر غمکینک کوکله لطفکدن بر غمخواره وار • و هر نی دولتک بر دولتی وار • و هر کامل بر نوعه چالاکلکی • و هر مزاری که بر بولدن پاکلکی وار • هر صورت بر معنی سز اولمز • و هر معنی صورتسز بولنمز • صورت که معنی سی سست اوله آله بکزر • معنی که صورتی اکسک اوله خیاله بکزر • الهی هر نسنه ده سندن بر نشان وار • اما سن بی نشان سن • الهی هر مکانده سندن بر اثر وار • اما سن بی مکان سن • الهی هر عاشقک کوشه جکرنده سنک جلالک تجلیاتی سطوتندن بر داغی وار • الهی هر عارفک سنک محبتی اشراقاتندن خانهٔ دلده بر چراغی وار • الهی هر وجودک نوری سندن • و هر ممکنک ظهوری سندن • **نظم** هر عاشقک مجنونی

سن سن • هر طالبک مطلوبی سن سن • هر ساجدک مسجودی سن سن • هر عابدک معبودی سن • هر قاصدک مقصودی سن سن • هر شاکرک مشکوری سن سن

مثنوی

سنک طلبکده خرقه پوشان — سنک هوسکده باده نوشان
بر سبحه طوتوب ایدر مناجات — طوتوب بریسی کیدر خرابات
ایکیسی دخی طوتوب سنی است — سرچشمه سن اولیجک نه استر
محراب جهود اگر کنشت در — اوقودوغی انده سرنوشت در
هندوکه بته طپار همیشه — طوتار نه که بیلور همیشه
نامک در بر جمله اشیاء نشانه — بودیر و صلیب بر بهانه

نثر الهی اگر بر کشی مسجد و محرابه کیره ذکر و ورد سنک • و اگر میکده و خرابات واره شوق و ذوق سنک • و اگر کلیسا تماشا ایتمک استیه بر بولک محرک سنک خیزلری ترسالر در یا نوب یوریرلر • و اگر بت پرستلر کورمک استیه لر بر یولک فرتنک اوارلری مغانلر در چاغرشوب کزرلر • الهی جمله سی همان بر بویه لر • الهی جمیع عالم لغت و کویه لر • عزتک قدرتندن کمسنه یه رجعه ویرمدک • همان تو خو سندن استلر در • وجودک حقیقتندن کمسه یه نسنه طویرمدک • همان بر تو بزن مستلر در • الهی ای دلیل هر کشته • و ای رهنمای هر سرکشته • ای اغاز کننده جهان بدیع ارنده نهان • ای فرازنده خیمهٔ بی ستون • ای فرمان فرمای دیوان کن فیکون

رباعی

ای دین کشای دور پنهان — سرمایه ده تهی نشینان
ای جلوه کن بهار خندان — بینا کن چشم هوشمندان

نثر الهی کوکل باغنی نسیم لطفک ایله معمور قیل • و جان کلزارینی هوای مهرک ایله پرنور قیل • دل طفلنه ازل مکتبخانه سندن ویردکک سبقی دائما ازبر ایدرر • و طوطی جانه قدس شکرستانندن طاتدردوغک شکری کرمکدن سن مکرر ایدرر • الهی ازل مستلکی مدام ایت • الهی بکی عهدن بر دوام ایت • الهی عشق جامن طلو صون • الهی عزو جاهن صو صولسون • الهی نعمت ویردکجه شکر سندن • و بلا ویردکجه

صبر سندن هر نعمت و بلا سنك قرستادك و هر شکر و رضا سنك
دادك ایو بک صبر ن اوکر ن صبور سن سن قوللرو کل شکر ن اوکر ن
شکور سن سن تا نبینی مدح ایدر ن تواب سن سن معصوملرك
عصمتن اوکر ن عاصم سن سن مقسطلرك قسمتن اوکر ن قاسم سن سن
الهی هر کیمه کم صبر نصیب ایدك دولت انك و هر کیمه کم فقر مقدر ایدك عزت انك

مرد عاقل دایما صابر کرك … نفع و ضرده رتبی نه شاکر کرك
سن نکایتدن ملول و قنده قالج … صبر قل الصبر مفتاح الفرج
صبر ایله نعمتی جالب اولور … مرد صابر نفسنه غالب اولور
صبر اولور بخشش پروردکار … آز کشی یه روزی قیلور کردکار
خاص ارنلر کم کوره حقدن بلاء … نی تغیر دیرلر اکه مرحبا
مرد عاصی کم ایکی اکاهی یوق … کاه صبر اولور اکا و کاهی یوق
صبر بر شاخ درخت آن ور … میوه سی لطف اولور انك سر بسر
کور که بو نجه اولیا و انبیا … صبر ایدوبن کوردیلر رنج و عنا
صبر ایوب نبیی خود تمام … انزی تفصیلن حدیث و هم کلام
الصبور بلکیل که انك نامیدر … هر کشی به صبر انك انعامیدر
مظهر حقی اول اسمك اول در … کرچه صابر بل جهانده بول در
هر کیمك کم صبری واردر کنج انك … کنجی انك رنجیله بیله درر
بو جهانك عادتی بو بیله درر … صبری اولماق فقیره عار اولور
صبر درویشه همیشه کار اولور … صبر اولا حق بولند توشه سی
دولت اکه صبر اوله پیشه سی … لیك صبره صبر غایت مشکلی
صبر کرچه بو یولك بر منزلی … صبر صابرلر اولور انلر مدام
صبر اولور انلره بیل اعلی مقام … خاص خاص اولن قیلور اندن کذا
خاص قوللر صبری قیلور لر مقر … اولور اول ملك فقرده پادشا
کم که اولور صابر رنج و بلا … فقر در ملك ایلین جان ودلی
فقر در توحیدك اول منزلی

فقر اولدر کم نفسنی تسلیم ایده … راضی اولوب فقری اول تعظیم ایده
فقر ایله خوشنود و هم شاکر راضی اولا … فقر ایچنده ربنی ذاکر اوله لا
قالمیه کوکلنده فکر بیك تا م … بر اولا بایتنده جمله خاص و عام
کیجه کوندز عزلت این پیشه اول … بو جهاندن اولانی اندیشه اول
اختیار ایلیه خلوت کوشه … ربنه قیله توکل توشه
فقر ایله و ربینی بیله دایم اول … فقر ایله اوستنده اوله قایم اول
فقری بیله که نه جوهر در لطیف … فقری بیله که نه حصلتدر شریف
فقری سن کوره ایکنده سرسری … فقر اولور ایکی جهانك مفخری
فقر نقش دفتر نابود در … فقر خرمن سوزه هم موجود در
فقر اولور بلکل جمالی درویشك … فقر اولور کسب و کمالی درویشك
قومز اول اندیشه دنیا و دین … قومز اول حرص و هوا و کبر و کین
فقر چونکم ممکنه امکان ویرر … پس سواد الوجه فی الدارین اولور

بر بك اولور حسن الجنه اول سواد
باغ دلن دانه دام سر آد

الهی زاهدلرك جنت اومرلرایسه عاشقلروکه بن دیدارك ● الهی عابدلرك سندن بهشت آرزولرایسه عارفلروکه انوارك بس انوارك ● الهی زهادسکا اجرت ایله قوللق ایدرلرایسه بن تولك تو للقنه زکرمکه صیغندم ● الهی عباد مزد ایله عبادت قیلدیلرایسه بن ضعیف عبادتنزرحمتکه طایندم ● الهی نه فضیلتدر که دوستلروکه ویردك هرکه انلری بلدی سنی بولدی و هرکه سنی بولدی انلری بلدی ● الهی عارفلرك ایاغی التنده جنت بردکندر الهی سنی سونلرك نظرنده جهنم برکلشندر ● صوفی اولدر بهشت و حوری سنلر انده برکونرلرکه هر باقدوغنده بهشت ایلر ● الهی سیدی و مولایی اوج عظیم فتنه و اوج بویك فتنه واردر بنی انلردن سن صاقله ● بری وسواس شیطانی سکا صیغنورم شرندن ● و بری هوای نفسانی که سن خلاص ایله مکرندن ● و بری عذر بنادانی که سن صاقله سکرندن ● الهی خلقك کویلری حقوق صحبت انس و حدیثی اوتترلر ● و دنیا مصاحبلری حریفان مجلس عشق و خلوتی فراموش ایتمزلر

حاشا که سنک کرم عمیمک وخلق کریمکدن اوزك بهاري وقدم مرغزارنده کلستان انس وبوستان قدس لجنه الست صبحکاهي ووحدت بارکاهنده جلیسان بساط قربت وهمنشینان هنکام عشرت ایدوکلري قوللروکي بالکلیه مطرود ورحمتکی الدن مسدود ووصالک کونشندن تمام دور وجمالک تجلیسندن ابدي مهجور ایدوب جهنم آتشنه حریق وهیولی دکزنه غریق قویاسن الهی ای کریم کارساز وای رحیم بنده نواز ای یکتای بی دیکر وای داناي آکه وای توانای بی مکر لطفکله بن ضعیفکی یاد اتسک نوله الهی نفسک عنادلري چوق وار عنایت سندن الهی نفسک مداهنه لري اوکنده هدایت سندن الهی بن اول نادان وکمدنه کم کیم بن درم بلمزم بن کیمم الهی بن بر ضعیف فتاده یم نفس النده عاجز ودرمانده یم دیو سویلرم بلمزم ندر هرکون دمبدم اغلرم النده خبرم یوق نه نسنه در

ابیات روانبخش

معرفت بولنده اولمزسک درست / تاکه نفسک بلمیاسن سن نخست
دیدي اول کیم اکلنده بو رمزي / حق شناس اول کیم اولا حق اکهی
نفس ده حلوایکه زهر وجفا / لطف حق آلوده قهر وعنا
نفس دره آشوب انعال خدا / اندن اولمز هیچ بو حالت جدا
کاه طاعت کاه عصیان ایچره اول / که هدایت کاه طغیان ایچره اول
که لباس بت پرستان اول کبی / که خدالق دعوسینه اول یلی
کاه عشقدن دم اورور عاشق کبی / که محبي دیر یلور صادق دکل
ایچمدنه بر جرعه دن مستك ایدر / کومدن اول یوقلغي هستك ایدر
خانه طاعتده کابن تارسا / کاه اولور تلاش بازار هوا
کاه آماره در نفسك سنك / اینی کوجی فتنه در بلکل انك
شول کوکل کیم پیروي اماره در / معرفت ایلنه اولان آواره در
نفس اماره عجب غداره در / بیري باشلو مار مردم خواره در
وصفن ایدرسم اکر اماره نك / کی دربیم حالن اول مکاره نك
سوزلر اوزانور لیك دیم مختصر / تا قلاسن دایما اندن حذر

تمام امان اکا اطلاق اولور / نفس تقوادن قاچوب چون عاق اولور
بو قوایي قوللنور هرکه اول / حکم ایدرسه که نتیجه دیلرسه اول
عجب وبخل وحرص وحب جاه ومال / بغض وحقد وشتم وغمز وقیل وقال
اکل ونوم وافر وهم کبر وکین / داخي ولوق منکر ردان دین
هم نشاط وهم بطالت هم بطر / داخي نتیجه بونجلاین قیل کذر
جلینك باشی بل اماره در / نفسکي خوش اکلکي تکاره در
جملسي امارهنك احوالي در / نفسکك بل اول مقامده حالي در
کیم که اکا اویوب مغرور اولور / اول خدا حقي حدادن دور اولور
کیم مراد نفسني اولا کار ایدر / کلشن طبعن تمامت خار ایدر
عجب اودر کیم نفس شوم اوزنه کورر / هرنه ایش کیم ایشلرایسه یاکلورر
معجبك ایچي طولو باد هوا / مرد معجب دشمن خاص خدا
کبر چون وصف ملکدان اولا اول / کبر ایدن حاشا که انسان اولا اول
حرص چون کم صنعت مونه ایلد / وجهي یوق آدم حرص اوله بدید
حب دنیا مظهر ظلم وفساد / حب دنیا معدن جهل وعناد
حب دنیادن قوپر بخل وامل / حب دنیادن ایرر درلو خلال
منشئي در جمله جرکین حالتك / راسي در هر بر ایرا خصلتك
حب دنیاشه امل پیدا ایدر / حرص کونلي جاه اتك چوق ایدر
نفسکك بل آني شرك اصغري / بو حدیث حضرت پیغامبري
کم ریا ایلرسه صایمه آني مرد / دین بولینه صایمه آني اهل درد
تاج وخرقه کیمه رزق دین / درویشکدر تاج ترك عالمین
عالمي کیم علمي جاه ایچون اوقور / اولدر آني صوفیدن بدتر اولور
ایچي طولو کبر وکین درحقه عاق / سوزنده کلسه هر سوزي بر طمطراق
کاه حکمتده دیر یلور اوستاد / بلمز اندن الا اول بر قوري آد
کاه دعواي فقاهت ایلر اول / یوق بر خلقه سفاهت ایلر اول
حکمت استرسك کوکل لوحینه باق / تاکه سا که عقل کل دیر سبق
نتیجه دکل نحو وصرف اولا اینك / وار براز کون نحته صرف ایت تنوینك
جاني فتح ایت اسمکي رفع ایله کل / نفسي کسر ایت شرني دفع ایله کل

اولمه غافل و بر نه کوکل بولره   کی صاقن الدنمه غل سن انلره
عیسی بلمزمی سن بر سوزنی   چرخ چارمدن کچوردی انی
سالک بحر تجرید بر شاه ایکن اول   کور که بر سوزنه نیجه بغلادی یول
دو جهان بر سوزنه دکمز دیجون   فخر عالم حضرتندن دون و کون
هفت چرخی کچدی عرشه یتشدی اول   جبرئیلی بولدی یوردی کتدی اول
چونکه کلمزدی کوزنه چون جهان   اولمدی اندن اکا چونکه زیان
بنده خاص اولدی حقه چون او شاه   ایلدی حق دوسرایه پادشاه
حقه کیم بنده دریا بیز اول   هر که مرده اولدی بینه زنده اول
کیم که نفسه قول اولور اول خوار اولور   دو جهانده عاجز و غمخوار اولور
سوزلریدر کوهر عمان کرد   سوزلریدر رهبر میدان مرد
جمله اسرار حقایقدر سوزلرم   اوکلاخرهب دقایقدر سخنم
محرم ارواح درویشان درر   مرهم شافی دلریشان درر
بو حقیقت اهلنه دیوان راز   بو طریقت سالکینه دلنواز
بر جهان در حسنده بو صد هزار   بو عروس خوب و نی رنکه نکار
کرچه بو سوزلر بکا لایق دکل   چون دکل حالم سوزم صادق دکل
نعلی قو قولمه قل غفل نظر   سوزینه باق صاحبندن قل کذر
بن کبی سرکشته بیچاره ایم   حیرت ایلینه دوشوب آواره ام
دردمندم نامرادم نیدرکم   نیجه اولا حالم دیسولا یعقلم
نیم امید ایدری بنی روز و شب   ظاهرم خندان لیکن بوسوز روب
ای خداوند و کریم و کارساز   پادشاه قادر سنده نوآز
لطفک ایله سن بنی آباد قل   بند غمدن خاطرم آزاد قل
بلدوکوم لطف ایدوب تحقیق ایت   مصطفی اثرنجه سن توفیق ایت
سمع روحه حضرتکه راه و یر   دیده بینا دلی اکاه قیل
خلقله دایم بنی بیکانه قل   ذکرک ایله کوکلمی همخانه قل
یاد عالمدن دمی سن دور قل   یادک ایله سن انی معمور قل
شوقک ایله سن بنی پر نور قل   عیبمی سن لطف ایدوب مستور قل
بی نهایت قصه درد و کناه   کیمه دییم قصه بن آه و واه

ماضی و مستقبلی تو حالی کور   هر بوندن سن کماکان الی کور
ای کرمنا د بحور و لا بجور   حالکی کور جوغ اولور عالمده سوز
هیئت او قور سک درونه قل نظر   کم بو دوکیلدن اولمش سربسر
عرش و کرسی برده کوکلن هر نوآد   جملسینی شو یله بیل کم سنده وار
[illegible] بحون اولور   انک ایشی آه و آه ایله قلور
اول سبیدن بیچه کونلر آه و واه   ایلدم کم عمریمی قلدم تباه
او تودم یا آرزدم هوا تولن بت   حرف و قیلدم خدا بولنمز بن
عمر مکنجدی جونچی تدریس ایله   لیک قال و قیل ایله تلبیس ایله
اوزرم حق باری شمدنکروسن   ایستمک خیر ایدن بیکدن بیر وسن
لطفی جو قدر اول کریم کارساز   لطف ایدوب شاید قله بنی نواز
بو صفاتی نفسدن قیله جدا   باری هیچ اولمزسه لوآمه قلا
انه فی الجمله بولیسون خبر چون   انک اهلی اولمز ایکن داخی دون
اول دخی کرچه اکا نزدیکدر   عاقل ایسک قل اکیسندن گذر
پس بوکز عشقک سکا خوش رام اولور   اکر اولدم ملهمه بل نام اولور
بر قدم بوندن اکر بالا اولا   مطمئنه اولور زیبا اولا
مطمئنه اولور اول حقه یقین   قابل اسرار رب العالمین
مخزن اخلاق و اوصاف کمال   مستفیض فیض انوار جلال
چونکه اول قیله ترک خاک و آب   اشیدر حقدن خطاب مستطاب
کردیلر سن بولسن اوتره نجات   ایده کور تهذیب اخلاق و صفات
خواب غفلتدن سنی بیدار قل   بر زمان وارجعت وجهی یار قل
روز و شب در دیله صاحب باشوکه   دور قلدی سندن اول محبوب پاک
کوی حقی ایلدک دیر مغان   خانه سینی بر ملوث خاکدان
روح مسکینی قودک زندانده سن   اول دل بیچاره درماندن سن
وار دروغش کم روحی آزاد ایده سن   بو دل ویرانی آباد ایده سن
نفس اولور بل مرکبی جان و دلک   نفسی بیل اول که اولدر مشکلک
هر کیمک تقوی اولورسه رهبری   اولور اول دنیا و عقبا سروری
کرزن و فرزند جمله دشمنک   حق یولندن جمله سی رهزنک

دیر کشینک که کلور کم بردیجی   بوله ایدم اولمیدم آدمی
جانی قومزدم دنیا صیدایدی   کوکلمی مشغول عمرو وزید ایدی
حقه مایل ایتمدم هیچ روزکار   غفلت ایله کچدی بونجه روزکار
هر نه ایتدمسه بلورم ناسزا   حق دیو ایشلدوکم جمله خطا
عمر شوکه کلدی حقدن غافلم   دلفریب روزکار باطلم
شیوه وافسانهٔ دار غرور   ایلدی بیکانهٔ رب غفور
آه کم بو نفس محجوب ودغل   ایتدی جانه حجب محجوب ازل
ای شب افروز سحرخیزان راه   شب کبی اولمش درر کوکلم سیاه
حالم بکزر بنم صبح نخست   بی ثبات وخودنما ونادرست
ای دروف دلده اول پنهان اولن   دوجهانک دردینه درمان اولن
اهل دللر دردک ایله شادمان   بنده کان خاصک آزاد جهان
جمله شغل ایشکلدن برکدا   هم بولور هر نجی نوا سندن نوا
شول کشی کم اوله عشقک محرمی   نیشی اولور نوشی جراحت مرهمی
عالمی جون ایلدی جودک قطره سی   رقص اورور هر دلده مهرک ذره سی
ای که سندن خانهٔ دل پرچراغ   ای که سندن دشت وصحرا باغ وراغ
ای که دللر وصفکه لنجه کنک ولال   اول هواده مرغ جان بی پر وبال
کاربا بحال حیران من   بوقفسده تنک وسرکردان منم
بن که نیجه چیقجاغم بیلورم   برچیقجق نولجاغم بیلورم
مضطرب طورروغمه بودر سبب   بلمزکم نوله سنجالم عجب
فانی اولدم کم خدا دلشاد ایدن   بوقفسدن بوقوشی آزاد ایدن
ابن وبن وبلطف ایلیوب پرواز   بلبل آلن قدس ایلدستار ایدن
قوربتده بوکلخنک دردندن اول   ابنه داخی هم نعیم اودندن اول
بیلورم چالشمدم بن خدمته   یوزمی قاره وارسام حضرته
بنده ایشی دایما نقصان اولور   حقه لایق عفو ایله غفران اولور
عفو اول بن فضلنه بن وانعم   عدل ایدرسه نیجه ایدراینلانعم
عقل ویردی فهم ویردی دانش   سمع ویردی ذوق ویردی بینش
بوجیمن ضایع ایتدم سندن ایت   نه یوزیله بن اکا ایلوارین

انبیا واولیا کوندردی اول   راه حقه نیجه در کوستردی یول
نعمه اویدم کیتمدم بن یولنه   برایشم یوق ایرته انلر یولنه
لطفی چوقدر قوللره لطفی عماد   ایلدم بن قوللر اکه اعتماد
کرجهان خلقینه غفران ایلیه   بحرجودندن نه نقصان ایلیه

نثر الهی بنم حاجتمن اکسک یوق سنک رحمتکه ● الهی کناهم اکسکلم چوق سنک مغفرتکه ● الهی تقوی توشه سی آخرته زادات ● الهی قوللر وکجاخرت غصه لرندن آزادات ● الهی بزقوم کبی یبره رحمت ایلکدن نک اکسیلور ● الهی جمیع عالم عذاب ایتمه دن سکا اولور ● الهی عاصیلروکه معصیت ایدردکل مغفرتک کچدر الهی قوللروک کناه ایدردکل فضلک کوستریکا چوندر ● الهی صرجه صنوب بنه بتوب اولمانیجه استادلق بلورمز ● یرقازیلوب بوزلمانیجه عمارت اولوب صید دامه دوشوب قورتلمانیجه صیاد تاتی اجز ● آدم معصیت ایدوب باغتلمانیجه شیطان ایکی اجنمز ● الهی ازل سحرکاهنده بزهنوز خواب عدمدن باش قالدرمدین بزه لطفلر ایدوب خطاب ایدوب کوردککه یا عبادی وجود باغچه سندن هنوز نهال ضعیفمز ظهور بولمدین بزم ایچون ایدیه خطاب ایدوب ایدردککه ان عبادی الهی قوللرک ایله مکالمه ایدوب امر ونهی ووعد ووعید ایدردکه هنوز عالم اولمدین ● الهی بزم ایله ملاطفه ایدوب خطاب و عتاب ایدردکه هنوز آدم یرادلمدین ● الهی لاکن ایله بنم ایچون مباحثه ایدردک بزم خبرمز یوغ ایکن ● الهی بزدم طرفمزدن بریکانستمیلن جواب ویردک بزم ارزن یوغ ایکن ● الهی معرفتک برصفتدر اکر ازجوش کرک عاصیلر اولماسه ازی کمن بلوردی ● الهی رحمتک خود بردکزدر اکاجنش وخروش کرک کنهکارلر اولماسه نریه طاشردوکلو ● الهی ازل قسمتنده چون ملائکه یه طاعت وفضیلت وانبیایه خلعت رسالت ● وزهاده شرف عبادت ویردکل وتح عاصیلرک نصیبنی غفرانکدن ایلدک ● ابدنعمتنده داخی هر طایفه نک عملنک مزدینی ● وعبادتک اجرینی ویردکل ساعت ● کناه کارقوللرکک نعمتنی احسانکدن ایلدک ● الهی سنک عطاک موهوبدر مکسوب دکل ● الهی سنک رحمتک عنایتدر عبادته دکل ●

الهی سقی تو للرزو که جنت وعد ایدوب بیورد کایسه که تلک الجنة التی نورث من عبادنا
من کان تقیا عاصیلرو کی داخی نومید ایتیوب بیوروب طوررسن که لا تقنطوا
من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا انه هو الغفور الرحیم الهی طاعتکه حریص ایله اما
اعتمادم کلی اکا ویرمه الهی بیجیا دنه قوی ایله اما توکلی ایندن آیرمه

در بیان توکل

بل توکل مؤمنه عالی مقام	سن توکل دامنن طوت فعل مدام
کوزله دایم ایشی تدبیر ایله	سن کوزت تدبیرکی تقدیر ایله
اختیاری کیجه کم ترک ایده سن	لیک کوروب انی انوه قالمه سن
ایجه کونن سن غم فردای تو	ایرته نه یرین دیو سودای تو
کون بو کونه رکودیلرسک سن خبر	ایرته ایچون سن یمه خون جگر
ایرتکی رزقک تو سن تشویشکی	شمدی ویرن ایرته ده ویرر انی
یادنی تو سن کسکیا برنکی کون	دون دیمه الاکه کم دونکی کون
وقتکی کور صوفیا ابن الوقت اول	حالة باقمه بو قصه حالک توت اولور
شول که بوق سود ادرر تفعیل انی	هر ایشکن بلعسک تقدیرنی
هر مقامن بر توکل بولنور	هر برینک اکه کوره اهلی اولور
هر بریسی اهلنه بر مرتبه	اول مقامده اکه اولور منقبه
اول مقامدن کیجیجک اول اتی قور	اول توکل انلره ادنی کورنور
شول توکلکم بن غایت کلور	انی بولمق بو اولو حالت کلور

شول کشی کم بوله اول حق الیقین	اول اکا نسنه اولور رزکه یقین

حکایت

ابن ادهم کیدر ایکن سیر ده	کوردی بر راهب اوتورر دیرده
امتحان ایدوب دیر ای سرکشته مرد	نره دن بولورسن اکا آب خورد
دیدی راهب کم بکا صورمه خطا	وار خدایه صور که رزق ویرن خدا
سن اولن بیهوده فرمان اولور	رزق بلمز صاحبن قانده بولور
نیجه بر غافلسن ای غفلت اریجی	وار توغل بو غصه آب و کلی

آز و چوق رزقک سکا بلیشن	بر وکج بوکون اجلده ایرشر
رزق ایچون بلسنی نادانلق در	دنیه نک صوکی پشیمانلق در
بیک یل اولسک دنیه ده بیل اجادان	آخر نیچه بر نفس قالور بو جهان
غیره قالور هر جمع ایتدیکک کنج	سن حسابن کورورسن در او رنج
طوتلم دنیاده سن سلطان و شاه	بو بیدی اقلیمه سن بیک پادشاه
شاه اولنلر نیلدی سن نیلسن	غایتی سندن قویوبن کیده سن
آز قوربیک از کوررسن چق حساب	چوق قوربیک چوق چکرسن عذاب
جهد قل عقل بوکلکی بیلمکن سن	اول ایرسک غافل اولمه بولورسن
اول اوزنوره اغر بلکش اول	وار حسابات بازی بو کلکی ترک اول
اوش ققا که کلدی سیلاب اجل	ارغن تن قومه سن بیچ امل
شول که نفسه بونن غایب خوش کلور	کور ایچون اول اکا آتش اولور
شربتیچون شاکه در ناخوش کو آر	باطل اولسه کام نفسه سازکار
نفسه باطل دایما شیرین کام	آچی کلور سوزلیه لوحق کلام
بلکه دنیا دشمنکدر رهزنک	ویره کی صافی کاس کردنک
اندن اوکدن کرقلا خانک خراب	چار عنصر خاک و باد و نار و آب
رعکی ایچون وار ایقدا خانه سن	آل جیقر بیقلدی ویرانه سن
خاک باد آب آتش غالب ایت	کرم اولوبن حق غدایه اوچه کیت
بوجهاندن کیتکی سن یاد قل	سن جهانده کوکلکی آزاد قل
کیم اولدرکی قورتار اول جاهلدر	جان بدندن کتمکی مشکلدر
ظلم تنقکدن بر ملکدن چیکلور	چقمه سی جانک بدندن کوچ اولور
چقدو عدد نصیکه داخی حاله	حق بیلور الحق بو لور احوالنی
بر غریب افتاده قالور بالکوز	بر بوله کیدر که بوقدر تولوز
کسه اولمز اند اکه دست رس	هیچ بلمکیه اولمز اتوه هم نفس
خشک و دوستک وار بیله کلور	کورک اوزره بردم اولمکرمان اولور
هیچ بر بندن اکه ایریز بر مدد	کورک ایچون سن کرفتار لحد
تاکه اول پادشاه بی نشان	لطف ایدوب ایده عنایت بر زمان
اولدم ایر سکه الهام صواب	تا فرشته یه ویره سن سن جواب

پس قلاینس و اندیکک عمل … بارنج اوله نه ایمک یا وحل
پس سکا اول روضه بربستان اوله … جله اینک پس سنکا آسان اوله
یا قیامت اولسن نیر زمین … راحت و ذوق و حضور یله امین
کر اولا کورک سنک بربیت نار … حشره دکن سن اولاسن زار زار
یا الهی سن بزه احسان قل … تو ک دسنه ایتمز آسان قل
عاقبت خیرن مقدر قل بزه … هر بیری سن میسر قل بزه
سندن ارتق کمسه ز یوق یا اله … سن کرمن لطفله قلغل نکاه
عونک اولمز سه بزه کردسکیه … یرلچنه مار و عقرب بزیه

عونک سندن لطف سندن دایما
قول سنکدر صاقلغل سن ای خدا

نثر الهی بنی نادانلقدن و ناداندردن صاقله ● الهی بزی ازغونلقدن و ازغونلردن صاقله ● الهی بنی ارباب قلوب ایله انیس ایت ● الهی بنی کوکل ارلرینه همجلیس ایت ● الهی بنم مجالسمی اخوان دین ایله ● الهی بنم مصاحبمی اصحاب یقین ایله ● الهی حیاتمدن قلنی خدمتلرینه صرف ایت ● الهی عمرمک بقیه سنی انلرک ایله خرج ایت ● دنیا مصاحبلری ایله الفتم سن کیدر ● و بونلره میلی الچیدن سن چیقر ● هر نه مقدار که جله حقیر دست مال هردون ● و یا یی کوب هر بونلر ایسه مجاورت مصحف کریم ● و مصاحبت کتاب قدیم ایله مشتبل شفاه شاهان ● و مجلل عالیان اولورر ● و هر نه مقدار که آتش صفا و روشنلک ایله معروف ● و حدت و تیزلک ایله موصوف ایسه ● چون خاکستره مقارن اولا ● روشنلکی کدورته و حدتی بلادته مبدل اولور ● کیشی به هر نه که اولور مصاحبندن اولور ● و آدمه هر نه کلورسه صاحبندن کلور ● بولداشین آدم اوغلانی ازدیرن ● ایشی در کیشی یه درلو ایش ایدن ● حقه طالب اولان اهلنه قارشمق کرک ● انی استین انلرکله الشمق کرک ● یولداش یولداشه ارقه اولور ● بری دوشرسه بری قالدورر ● برینک همتی برینی امداد ایدر ● برینک دعاسندن بری استمداد ایدر ● دعاکه ایرق دلدن اولا ● و همت که غیری کوکلدن اولا تأثیری زیاده بولنور ● و اجابتی ارتق کورنلور ● الهی بن قولک خاص قوللرکدن برهمته مدد ایت ● الهی بو ضعیف

ذلیلقته بو کرمکدن عنایت ایت ● حسینک خاکپاسی یم ● و اول اینکیادنی کدا سیم ● بو رساله خلقه اکیچون و یر رم که ناکاه عشق ارینه طوشکله و بر اغزینی طتلوه شکله نظر ایدروب همت ایدم ● ایرکبوب رحمت ایده ● چون برندن دیلمش ایدلم ● چون فاتحه طلب اتمش او تو یه لم دیو باخلاصله حقدن دعا ایده ● و درونندن بو فقیر ایچون استدعا ایده ● اومرم که قبول اولا حق تعالی جواد اولور ● و یردکلر بخشا اولورلر ● رحمت بابن سد اتمزلر و سائللری رد اتمزلر ● زیرا هر قپودن استمک کرک انلرکه لطفی شاملدر ● و هر ایشکه یلوارمق کرک انلرک فیضی شاملدر ● الهی هر دل اهلندن شی لله و هر کوکل ارلرندن بربان نکاه ● دل شاهلرینه نفس الندن فریاد ● و کوکل پادشاهلرینه وهم شیطاندن داد ● جان خانلرینه طبیعت شحنه لرینک ظلمی الندن شکایتلر ● و روح سلطانلرینه قوی حاکملرینک جوری الندن حکایتلر ● الهی سن بو برکه دادی المیورلر ● الهی سن امر ایله که فریاده ایرنلر هر نه ایدرلرسه سنک تدبیرک ایله ● و هر نه اشلرلرایسه سنک تقدیرک ایله ● الهی باطنم خراب و ظاهرم عمارت ● الهی تنم صحیح و جانم خسته ● الهی برم درست و کوکلم شکسته ● الهی بنم کیجه طورب نمازم یوق ● الهی بنم کوندز اوروج دوتمز نیازم یوق ● الهی بنم حج و جهادم یوق ● الهی بنم آخرت ایچون زادم یوق ● بنم شبهاتدن حذرم یوق ● بنم عبادت نورندن اثرم یوق ● بنم صلاح سیماسی یوق ● بنم اوکمق هواسی ● عمرم آخر اولمالی اولدی آخرت فکری بنم یوق ● اولم قارشو کلملو میم اولدی اولم ذکری بنم یوق ● طاعت ایدرم درونمدن صفاسی یوق ● دردا و قورم جلاسی یوق ● الهی بو بنم قره دریکم ● الهی بو بنم اشغد رحضریکم ● کوکل خانه اغیار قوندم غیرتکی صاقلدم ● دل حرمنی نامحرم ایله طولدردم حرمتکی بکلمدم شول کوکل کی فکرین اعدم که ناکاه ● هودج کبریای جناب حق ● و قافله جبروت مالک مطلق ● کوکل ساحه سنه جایکاه ● و سینه حرمنه بارکاه ● ایدیبوب کوکل خانه سنی اغیاری مکین ● و صدر صفه سنی نامحرملری صدر نشین بوله اماحاشا که سنک کرمکدن اول کونه غیرت خشملرینه اول خانه خراب اتدوره سن ● و حمیت خاصلرینه اول حرمی تاراج و ناآخراتدره سن ● دل بنیادن ● و درون اوینی یا قوب یقوب ● اول آتشک دودن ● و اول دودک نمودنی بیک اچکو

سوزیله

الهی ایمانم معیوب
و بدنم سلامت

چیقروب کوکل کندی افکدیرا غیاردن سن پاک ایدوب آرتٔ . دل کندو
حرمکدر نامحرملردن سن قوردٔ . اواسی اوینی پاک بولمجق یتمز آریدر .
حرم صاحبی حرمینه طولرکرجک بوزمرقوریدر . اواستی طوپرکن اوینی
توکتی بکلر . خانه صاحبی وآرایکن اوغریدن ایرق کتی صاقلر . چونکه کوکله
اوم دیدک هوا دزدیدن سن صقله . چون قلبی عرش ایدندک شیطان
مکریدن سن صقله . الهی ظاهر کعبه سنه اوم دیدک ایچی طولیسیا ایکن کنه
بیت الله دیوردک . حاشا که بو کوکل کعبه سی که کرچک اوکدر هوا بتلری ایله
بتخانه صیاسن نته که اولبتخانه اولسی ظاهر کعبه سی جبیبک صورتی عالی
پاک ومطهر ایدک . کنه ملوث اولیش کوکل کعبه سنی انک باطنی قوتیله طاهر
ومنور ایله . الهی چون بو جان مرغنی قدس کلستانندن چیقروب غم شهرستانی
بر قرک کاه کاه وطنی نسیمی ایله باری فرح وشادایت . الهی چون بو کوکل
سلطانی روح مملکتندن طوتوب طبیعت زندانه صالدک آخرتن باری
آنی بو زندانندن آزادیت . الهی برخلوت میسر ایله که نوری اولا . الهی خلقدن
برانقطاع ویرکه خلقدن کسیله . الهی سنک ایله برانعقاد ویرکه عقد دنیا
چوزیله . الهی بو کوکل باغلرینی سکا سن ربط ایله . الهی دل خانه سنی شیطاندن
سن بکله . اگرچه که اختلاطدن تفرقه وکثرت چوغ اولور . وانقطاعدن
صفا ووحدت حاصل اولور . اما شو یله دکلدرکه هر اختلاط البته آفت
وهرخلوت دایم راحت اولا . شول کیسه یا ی بنده صفت اولور . اکیسنده
دخی آفت اولور . بر نیچه خلقی کوروب بولدن آزر . وبر نیچه کندوسنی
کوردکچه اشاغه دوشر . جدا ایدوب حقانی اتمک کرک . وسعی ایدوب
اخلاقی نورانی اتمک کرک . تاکاه کاه خلقه قارشه ده کوردوکی حق اولا .
ودایما خلوتده قلدقچه قالن وجودی مطلق اولا . نیته که استاد محقق وفاضل
مدقق جامع انواع علوم مولانا والدم مرحوم تغمده الله تعالی بغفرانه واسکنه
فی اعلی غرف الجنان بجنانه . بو غزلینک اولنده بو معنی یه اشارت ایدر . اول
غزل بودر . مرحوم بو غزلی مرض موتنده ابراکی کون اوکدنجه دیمشلر .

غزل بی‌نظیر

عشق را بر هفتاد دولت حالتست | در میان جمع وکثرت عاشقان را خلوتست

این نوا وناله‌ها کی نی نه از باد وهواست | آتش عشق بتان در سینه‌ده وی حرکتست
ساعتی در هجر زلفش چون شب من سالهاست | سالها در وصف قدش همچو عمرم ساعتست
فکرت باریک دارد در میانش دقتی | نقطهٔ موهوم را هم از دهانش قسمتست
در درون از سوز غمین سوز خالش آتشی | در دماغ از فکر پیچاپیچ زلفش جنتست
نزد قدت سرو چون کردستانی خرامی | بینش رویت صبح را بالله چه کاذب شهرتست

نوبت مجنون بدو رسید شد آخر ولی | حضر را با عشق تو تا روز محشر نوبتست

نثر چون بهانه ایله اول مرحومک بو رساله ده آدی کلدی . وبر مناسبت ایله
بو تضرع نامه ده بر غزلی یازلدی جمیع حاضر اولانلر آنلردن وبو رساله یی یازوب
واوقیوب ودکلینلردن مسئول ومتمنی ومطلوب ومستدعی اولدر کم انک
روح پاک شریفی ایچون که دنیاده صلح اوقات شریفه سنده وساعات لطیفه سنی
علوم دینیه نک مطالعه سنه چالشدی . واحکام شرعیه نک احیاسنه دورشدی
اخلاص درون دلدن دعا ایدوب فاتحه اوقیه لرحق تبارک وتعالی رحمتنه غرق
ولطفنه مستغرق ایدوب عنایتی کشتیدن بر ذره سیله . ومغفرتی دریاسندن
بر قطره سیله سیئاتنی محو وتقصیراتنی عفو ایدوب . وانی جنت اعلاده جلیس
وروحنی ارواح علماء شریعت ایله انیس ایلیه . آمین یا رب العالمین . الهی بنده
بر کلدکه کندو درد درمه بتلیالم . اول آه سردمه آه که دلدن کلیه اوله صادق
وناله که جکردن قوپمیه اول ناله عاشق اولمزاه که صادق اولمیه نی درد اولور ناله کی درد اولمیه سرد اولور

مثنوی

ذره بر دردن اگر بوله دلك | دو جهاندن یك اولیسر حاصلك
دردنی درمان کبی ایت نوش سن | اوله کور دردی ایله بیهوش سن
جهد این کور درد اولاسن مقیم | تا سکا آخر بو درد اوله ندیم
درد عشقی بوله نیک اختر اول | مس جانه کیمیای اکبر اول
مانه شادی عالم دردن دررر | داروی درمان آدم دردر
ذره اندوه محبوب ای پسر | یك دو عالم لذتندن سربسر
درد اکادیرلر که جانی یاندرر | آتش اولدر کم جهانی یاندرر

درد صفا اكنی كم بر شوق اولور
شوق كم آدین اولور برق و آد
درد اكا دیرلر درونك ذوقی اولو
درد یله بلكم انك بیك فرقی وار

هله بیلیه‌لم بزه دوشن اغلمقدر ییلان كوچك اكلك در بیلورز
ییلاندر امانیجه ایده‌لم هله یلان ایسه ده بر انز اغلایه‌لم امید درکه اول
جان كز برجان قله شاید بو ریای اخلاصه مقنطره قله افندی اكن قولی
اكسكلكینه قلاغن اولمز دایم بنك عیبنه بقاغی اولمز هر نسنی وار ایسه
كیدونكدر اكسك كلدك انكدن دیلرسه اكسك قومایوب تمام ایدر
استرسه بر كن دیمك ایله اتمام ایدردی چون بویله دیلدی دلك انك نیدهیم
هر نیجه بیورر سه ایله ایده‌لم نه بونك ارادت ایلكلدك كه اختیار ایله
كیره وز همن بزه واجب اولان اولدركه الدن كلدكجه بیوردیغن طوته وز
باقیسی آنك ارادتنه دائردر قبول ورد عنایتنه سازدر اكر نقصانمز
تمام طوترسه فضلیدر نه دیه‌لم اكر فعلمزه كوره قارسه كنه عدلدر نیجه ایده‌لم

مثنوی

بزه لازم اعتقاد اتمك كرك
باقیسن بز بلمزز كندو بیلور
هر نه دیرسه انقیاد اتمك كرك
قول اكلدر نیجه دیلرسه قیلور
بونی داخی انی داخی قولیسوز
هر نه اوله بویروغینه قایلوز
ملك كندونك تصرف كندنیك
پادشاه مطلق اول جمله انك
چون عدمدن اول بزه ویردی وجود
بر بكن بلدوروب اتدردی سجود
شكرنی بونك قچان اتدك كه بز
انی داخی نسنه لو استیه وز
بزه دوشن اول در طمایه وز
لطف اهلی عادتن ترك ایلمز
لطف انكدر جمله اكه قو یه وز
بو قدر ایلك ایدن بویله قومز

اول كریم در بینه اول اكرام ایدر
بونی داخی انعامی اول اتمام ایدر

نثر همن بزه لازم اولان اولدركه ادبمز قومایه وز شویله كه انك كرم در
اكا اصمرلیه وز بزه عزت بو یتركه انك قولی اولاوز قوللغینی بزخشدن طوتروز

قول اولان قوللقدن طوریمق كرك جنت جهنم دیمك كوك جنت استینلرك
اكرنی خدمت استمز خالق استر وبهشت طلب ایدنلرك جوغی قوللقدن
قلچوب سلطانلق استر نعوذ بالله انذن كه قول قاچه قوللقدن مادام كه
ممكن ممكن اولا ممكن دكل كه كیله فقر حكمه لازم در حاجت مخلوقه دایم در
كشی جنته كیرك ایله نه اولور اسكی قولدر كنه قول اولور كدا كدا الغنی بلك كرك
قول خدمتدن طوریمق كرك بلی دل جنت اومرسه نوله بر كوزكلو خدمتدر
وكوكل جهنمدن قاچرسه نه وار بر مظهر سطوتدر اكرچه ایكیسی داخی امری ایسه
وهر برسی قوللغی ایسه هر ایكی خدمت بر اولمز وهر ایكی مرتبه برابر اولمز
جهنمدن كه عارف احتراز ایدر بونی نیت ایلر ودورخدن عاقل اجتناب ایدر
بونی قصد ایلر كه بر آغر قوللقدر كم بیله اكسك قاله وبرن ضعیفدر ناكاه
باشرلمیه وهم شربتدر عذاب شدتدن نفس اجینور پس ناكاه قوللق ایكی
مولا كوجنور بو سوزدن بو اكلنمیه كم قیامتده تكلیف اولور بلكه بونزعی
تكلیفك حكمی در انی داخی سوریلور بونداغی لعمالك نتایجیدر كه انده ظاهر اولور
و بونزعی اضاالك صورهیولاتیدر بر بركوزكور بونزعی دونك تعبیری درر
كلسه كرك ودنیا واقعه سینك تأویلی در كه اولسه كرك اكرچه انده بكی تكلیف اولمز
ولی تكلیف اثری قورتلمز حق حضرتنك حسن وعدی ایله اولجانك صدق
عهدی ایله اعمال حسنه نك تأویلی البته كوكجك اولسه كرك ولعمال نتیجه نك
بلمزز نوله كرك مشیت الزمدر واختیار یریندر دیلدوكنه عدل
ایدوب جزا ایدر ودیلدوكنه فضل ایدوب عطا ایدر هر نه بولكدن
نصیب ایدرسه تقدیر اكدر وهر نجاعتدن قلورسه تدبیر انكدر
لطفندن امیدمز اولدركه خیرین مقدر ایلیه وكرمندن اومولن اولدر
یسرین میسر ایلیه كناهلرمزدن كیچه لطف عمیمی ایله وجرایمزی عفو ایده
خلق كریمی ایله امین یا رب العالمین الهی بیلورم عاقله دنیا دار سروردكلدر
الهی بیلورم عارفه جهان جای حضور دكلدر بدن طوردقجه جان قوشی
طلبشور تن بوزی توبرو غنجه دل اغری سلكینور هر كه كوكل باغنده ارام
اغاجی دكلدی نی ارام لك بتورسن هر نخدن غم ایریسن وهر نخدن
محنت بیتشور هر عزتك ذلتی اولور وهر دولتك مذلتی هر لحظك آفتی

وهر بانڭ راحتی اولور حسد اوکلمز رنج اولور و علم دوکمز کنج اولور
جاه چاه بلا وقضا خود بر قضا اولور تدریس تلبیس اولور وریا لو
وشیخ ابلیس اولور پیری خود پرست برابری بت پرست اولور واهل
دیرلین ناکام اولور ناسی کوزه دن بدنام اولور عابد دیرلین بی طاعت اولور
زاهد دیرلین بی عبادت اولور جود سعادتک نردبانی در وشجاعت
سیادتک پاسبانی در کبر صاحبنی خوار ایدر وکذ وقتی کورمک کشی کور ایدر
فراغت درون حضور ویرر وبشاشت یوزه نور ویرر تواضع عزتی
موجب اولور ودولت محبتی مستجاب اولور وصول همته کوره اولور
وسعی بخربة کوره اولور تصورات بیلن سودمند اولور وکذ وقتی اوکی
نامرد اولور شهوتر یلن حیوان اولور وغضب اوبان شیطان اولور
جهلی اولان مرده اولور عشقی اولان زنده اولور خود رایی اولانک
طالعی اولغان اولمز وکذ وفکرینه اویانک ایشی اوکمان اولمز اولولق
حسن خلقله بولنور حق اسین توکلن اولور وتن بشلین ایکلدین اولور
حسن صورت ایله اولمز سیرت کرک وخلقه علم اوکرتمک ایله اولمز طبیعت کرک
آدمک ایچی وطاشی پاک کرک شول دل که صفا استر قضایه رضا ویرمک کرک
وشول جان که خدا استر کوکل جلا ویرمک کرک طریقت اهلنه شریعت کرک
وحقیقت استینه اوکدین طریقت کرک یولکیدن اوز کرک حق استینه بولوزی کرک
سلوک ارشادسز اولمان وارشاد انقیادسز اولمان ارادتده اخلاص کرک
ومریده اختصاص کرک انکاری عادت ایتمک شوم اولور وانکاری خویی ایدن
محروم اولور کاذبک وعدی اولمز وملوکک عهدی اولمز بی ادب دوستلر اولمز
وطوغری سوزلی اولمز حسودک راحتی اولمز ویول ارتنک استی الحقی اولمز
عیاندن اولو عطا اولمان وغروردن بیوک خطا اولمز فکردن یک همدم اولمز
وعقلدن اوزکه محرم اولمز توبه دن اوزکه عبادت اولمز ورضادن کوکچک
طاعت اولمز طمع اهلی ذلیل اولور عبث چاتشنک کوز کلیسی فوت اولور
وعقل ایله طوغییه نک منتهی موت اولور حریص محروم اولور وغمام مذموم اولور
فضل حسب ایله ونسب ایله دکلدر نعوبله اولور ابراهیم اولدی که آتسی
آزر اولور ایچمک فکری دلنده اولور عاقلک لسانی اللنده اولور نکرانک

صبر ایدر وکفران بولنی سند ایدر هر بلاده که صبر اولا اول صفایه دونر
وشول صفاده که غرور اولا اول جفایه دونر الهی هر شادی که یادکسز اوله
اول غرور اولور وهر غم که یادک رفیق اولا سرور اولور وهر درد که
دردک اولا اول راحتدر وهر کوکل که غمک اولمیه محنتده در وهر دل که
شوقک اولمیه ذوقی یوق در دل دکل سنک ایله فرقی یوقدر الهی نجه ایده یم
وطن هواسی روحی طبقات علیه یه چکرسه صورت زنجیری ایله هیولایی
درکات سجینه صوقر واکر هدایت بدرقه سی سعادت براقی ایله طریق حقه
دلالت ایدرسه هوا شیطانی شهوات اترلیه راه نفسه ضلالت ایدر الهی
بو بسته دلی هوا بندندن قورتروب سنک بندک قیل الهی بو شکسته کوکلی
نفس عهده سندن خلاص ایدوب سنک عهدک قیل الهی ذکرک ایله الفت ویر
الهی فکرک ایله وحدت ویر الهی ایمان شمعنی کوکل خانه سنده تا ابد یاپنده ایت
الهی توحید کنشنی وجودم ملکنده تا ابد یاپنده ایت الهی ذکر نوری ایله بو قراکو
قالمش کوکله شوق ویر الهی توحید سرنی اکلمغه درونمزه ذوق ویر ذکرهمین دل
دیمک دکلدر وتوحید توری لفظا سویلمک دکلدر ذکر اولدر انک سرنی بیلمک که ...

شمدا اکلن کرکدا

مثنوی

نفی ایت اثبات هر موجودی سن … تا ابد سن هستی معبودی سن
هر که حقدن غیری مقصود که در … تیغ لا ایچکه که معبودک در
لا نهنک قلزم وحدت در … لا کلنک خانه کثرت در
لا قلاوزدر فنا اقلیمنه … لا دلیل اولور حقیقت ایلنه
صیقل مرآت ایمانه لا در … خنجر قهار شیطانه لا در
لا در چاووش سلطان وجود … کم بولنه اول قومه غیره وجود
لا چو ایره وحدته الا اولور … یعنی اننه بر الف پیدا اولور
لام لا در چون اراده ترجمان … ترک ایت آنی کم الف قاله همان
طور دو غنجه بل اراده ترجمان … مکن اولمز اوله مقصودک عیان
شول که الانک اوکنه لاسیدر … بو جهان کثرتک غوغاسیدر
دفتر کدن لا والایی کیدر … تا بو کثرتدن قلاسن سن کدنر
جهد قلکم تا الیه سندن نشان … بر الف قاله وجودکدن همان

حق تعالی الحق اگر حذف ایدرسن … آدم خلق و داخی خودلق نقطه‌سن
گرچه کم حرف الف بر حرف اولور … لیک بر یوزدن گوزرتسک الف اولور
حق بودر او تماسی سن در … نیجه اوقورسک کالک انده در
آره دن لا مي اگرچه ایدرسن … نقش الفی بر الف اوقورسن
کم نظر قیله ایکی نقشی بیله … بیک مرادک رمزنی اولدم بیله
کو اچیلورسه سکا ستر قدم … علت معلول ایچک اول علم

نفی و اثبات هم گوگدر اهلنه
مرد اولورسن زنار اولورسه بیلنه

منه اما صادق ای عزیز بونک کبی سوزلردن تکلش اکثر و بو الفاظدن بو درلو فهم ایله درویشلر دللرندن بونک کبی سوز چوق اولور و عاشقلر عزیزلر بو جنس کلمات سویلیورلر اگرچه بو سوزلر بزم حالمزه کل در لما الله عنایتیله و علم شریعت قوتیله شول قدر فهم اولنورکه معناسی اول دکلدرکه قاصرلر اکثر مراد اول دکلدرکه ملحدلر فهم ایدرلر بزم طالب مولامی غالب اولمز و واجب ممکن واجب اولمز حاشا که برممکن الله اوله و حاشا که بو فنی اهل الله اوله حق موجود ایله بیله در اما حلولی یوق دکوکلر الهک خانه‌سیدر اما دخولی یوق سکاسندن بیتن در اما مکانی دکل هم اول وهم آخردر اما زمانی دکل هر کیجه سمایه دنیایه اینر اما بر انکلدوغمز نزول دکل و اهل دل ایله بوشور بزم فهم ایدوکمز دکل نزول کبی تغیر حال اولا انی عقل ایله بیلمک محال اولا وصول که انده انتصال اولمز انی اکلمه محال اولمز بر نزول که جمله عرشدن نهان اوله اهل عقل انی بیلمزسه نه زیان اوله بر وصال که ستر کروبیوندن غیب اوله انی عقل اکلمزسه نه عیب اوله عقلک بر دایره‌سی دخی وار در اما انک الچندن چیقمز فکرک بر میدانی وار در اندن طاشره کیمز عقل ایله حق استین چراغله آفتاب ارار فکر ایله بیلمک دیلین یلدز ایله ماهتاب ارار درویشلر که باشقه بر دلی اولور انکچون سوزلرینک شکلی اولور گوکدرکه بصیرت گوزی اچله حق نوری ایله حق سچله بزم کبی لره همان انلرک سوزلرین مقبول ایدوب اینانمق گرکدر و کتبه مرادلرینی انلره قومق گرک

و بکا اعتقاد ایتمک گرکدر که بنده هر نقدر جهد ایدرسه ولي اولور اما الله اولمز بیاده هر نقدر سعي ایدرسه فرزین اولور شاه اولمز الفاظ لاف و طامات مکر اولور شیطانی نه که برج وسطح اولور انا الحق و سبحانی سر ربوبیت بر سردر که تحمل داخی انک سرینه ایرشمز و حضرت وجود بر حضرتدر که انبیا دخی حقیقیته ایرشمز علم زیاده اولدیجه حیرت ارتر انکچون دیر اول فخر عالم سید بنی آدم صلی الله علیه وسلم دایما دعاسنده دیر ایدی که اللهم زدنی تحیرا و زمره کمل عارفین عقاید عجایز اوزرینه وز دیغ انصاف ایدرلر ایدی و زبده خلاصه و اصلین قصورلرینه و عجزلرینه اعتراف ایدرلر آخر سلوکی شویله بل که همین اولینه وارر عقاید همان بلدوکمز در که عیان ایله اولور غایت علم انسانی ایکی ربانی اولور هر رتبه کندودن بوقاریه گوره اجمال اولور و هر مقام کندودن اعلی مقامه حال اولور حق روشنده در اما بز بلمزز هر پرده اول سیاده بر پرده نظر هر موجودده اول آشکاره در بزده بصر یوق معشوق هر نقدر قیغان اولسه عاشق گوزی داخی نگران گرک محبوب هر نقدر جذب ایدرسه بو جانبدن داخی میلان گرک مقصود همین حاضر قاصد چالاک گرک مطلوب مهیا همین طالب جست و چالاک گرک محبوب پیدا همین محب موافق گرک معشوق هویدا همین عاشق صادق گرک الحمد هر پرده سن همین ناظر گرک و هر صورتی گوریجی همین باصر گرک

نظم

ای دریغا که ده یوق هیچ تاب … دیده لر کور و جهان بر آفتاب
عقل و فکرک ذاتکه هیچ راهي یوق … کنه و صفکدن انک آگاهي یوق
جمله دللر سندن اولور نه لسان … انبیا خاک رهکده جان فشان
ایکی عالمده اولورسن سن عیان … گر نهان دیرلرسه سن سن عیان
گر عیان دیرلرسه سن غایت نهان … گر نهان دیرلرسه خود سن سن عیان
هر جگرده دردک بر آهي وار … ساکه هر بر ذره‌نک بر راهي وار

نکرتکده انس و جان مرعوب در
عقل حیران جان دخی مبهوت در

الهي جنتده دیدکلري وصالکدر باقیسي غرور لذات الهي جهنمده دیدکلري

نزاکتدر ماعداسی نعقدان شهوات • المادیدارکه بیله اولمیجی عشاق
جنتی بیندر • المی نظرکه بیله اولمیجی کوکللری جهنمدن نیه قایر • المی حکمتکله
کرچه هر نسنه یه سبب قودک • اما تورتکه اسباب و آلت کورکمز • المی تن بیرکه ایله
کرچه هر موجودی بر علته ربط ایلدک • اما تعدیرکه علل و غایت کورکمز • سیلادن
کرچه صونک طبیعتی درارادکه اولدی موسی علیه السلام بر اشارت ایله
طور غرقی • تدریج کرچه بیشکره عادتیدر عنایتکه ایردی • مرمی بر ساعتده
ای کردی • المی یقینلق نشانی کرچه سنی سومکدر • اما علامتی هستلکدن
کچمکدر • عاشق نشانی کرچه مدام اچمکدر • لیکن نهایتی سنلکدن کچمکدر
المی بیلوم عاشق اولانک همتی پست اولمق کرکه • المی دوستلق دعوسن ایدن
خودپرست اولمق کرک • المی عتابک بجابندن حجابک مذلتی ارتقدر • المی
عذابک بلاسندن سخطک ذلتی ارتقدر • المی عمرمن سکا برآرایش ایتلمدم
اما دایم ندامتده یم • المی صقلم اغردی بر ایلک قزنمدم • اما هر ساعت حجابم
المی بنم فعلم بانجه که عاجز و سرکردانم • المی بنم علمم نظر ایته که واله و حیرانم • اکر توبه
اتدم ایسه داخی عاشقلک توبه سی کبی سست و نااستواردر • و اکر عهد اتدم ایسه
داخی معشوقلر عهدی کبی ضعیف و ناپایداردر • اکر دعوای محبت ایدرسم
علامت قانی • و اکر لاف عبودیت قیلورسم عبادت قانی • اکر عشقدن
دم اوررسم دم دردناک قنی • و اکر شوق و آرزو دیرسم آه سوزناک قنی
اکر اوصلو و عاقل ایسم نیچون تکری قوللوغنی صاف اتلمزم • اکر ابله و دیوانه
دنیا ایشن کوزاف اتلمزم • اکر عالم ایسم علمه کوره عملم قانی • و اکر جاهل ایسم
نیچه بلدکم بروسی و اکم قانی • و اکر طالب ایسم نیچون حق یولنی جست و جوی
ایلمزم • و اکر فارغ ایسم نیچون اول یاابن کفت و کویی کسمزم • اکر اهل خشیت ایسم
خوف ایله شرمم قانی • و اکر اهل انابت ایسم ذل کرمم قانی • و اکر محب ایسم درویشلیک
نیچون یولنه بر قدم تصمزم • اکر اول طایفه ایله الیشمزسم نیچون انلرکه سوزن کسمزم
المی بیلورم معصیت بیمارینه کوزیاشندن یک شراب اولمز • و عشق حسته سنه
جکر برپاندن خوش کباب اولمز • المی محبتک کشته سی بر شهیددرکه قانی یلومز
المی فرقتک سوخته سی بر حریقدرکه دخانی کورنمز • المی هر یرده بیداسن
همان کوره جک کوز کرک • المی هر یرده هویداسن همان بقاجی یوز کرک •

اشارات اوضاع عشق

سنکله آشنا اولان خلایقدن تنها کرک • دوست ایله نهان اولان عالمدن
ناپیدا کرک • المی بونه حکمتدرکه نیچه لر دریالره غرق اولمش ایکن صوصامشلردر
و نیچه لر هنوز صو کورمدیلر اما قانمشلردر • المی بونه مرتبه درکه فنا ایچره غرق
اولنلر ابدی بقا بولورلر • یوقلق ایچره زیاده کورنلر صفا بولورلر • عشق
زحمتی ارتدکچه ذوق و حضور بولورلر • محبت دردی کلدکچه راحت و سرور
بولورلر • المی عشق معرفت دکزندن بر جوهردرکه کوکلی بهجت و بها ویرر •
عشق ایکا آتش جاندر • عشق آرایش جهاندر • عشق نمک دیک و فادر • عشق
حدیقه اهل صفادر • عشق حقیقت برجنک اخریدر • عشق جان لشکرینک
مهتریدر • عشق بر سلطان قاهردرکه علم چکیجک عالمی بر برینه اوزر • عشق
بر بیقرار و شورانکیزدرکه قدم باصیجق غوغایه بر غلغله صلی • عشق بر جوهر پاکدر
عرض صاغمک • عشق بر راحت جاندر مرض صاغمک • نظم بی نظیر

دیو ایسه جالینوس اکر مرض حر	استمه سوزنی کم اولغرض در
حدیث عشق عاشق اکثر المی	رخ عذرالی و امق اکثر المی
کیمک کم کلستانن آکمی یوق	کوزین قامت سرو سهی یوق
بیان عشقی سن منصور صور علی	و احوال بهشتی حور صور علی

نثر عشق بر مرغدرکه ملامت خلقی اکه بال اولور • عشق بر دولتدرکه ادبار دنیا
اکه اقبال اولور • عشق بازارینن جامه دیباسی بر جبه یه المزلر • عشاق مجلسنده
ناموس ایله نامی بر چوبه صایمزلر • عاشق اولنلر عزت و عاری براغورلر
دوست استینلر و قاری براغورلر • بیت عاقل ایدر جبه و دستار قنی
عاشق ایدر خانه خمار قنی • نثر عاشق دو کوندن بی نیاز اولور • عشق جهاندن
سرفراز اولور • کنجی بر کلنک بولاندرکه هر ویرانه وارلق بناسن ییقر • عشق بر
بنای استاددرکه دایم یوقلق سرایین یپر • عشق بر مادرزاد آزاد اولور •
عاشق ایکی جهاندن آزاد اولور • عاشق نه وصلتی شاد اولور و نه هجرتدن
غمناک اولور • نه دستنده صبر و نه پاینده قرار اولور • عاشق همیشه بلاکش
دایم بلا ایچنده خوش اولور • عاشق هر دم سوز و شوقده اولور • درد عشقه

ذوقدن اولور • عاشقه غذا بلا اولور • عاشقه صفا جفا اولور • عاشق لونن
مرد اولور سوزن ورالحق درد اولور • يوق درراننه اختيار • نه صبر وطاقتي
نوللدن قرار • شول مقدار اولدفنايه مشتاق • تاكه كوره حينه الله بلاتي فراق بيت

جان عاشق بساط مهرهٔ عشق • شهر بند مراد زهرهٔ عشق نثر

آتش ظاهري سوزنده بيرون اولور • آتش عشق سوزنده درون اولور • عشق كرچه جكرسوز اولور • ولي سينه ايچنده نور اولور • دل اهلنك كاري عشق اولور • اول ارلرينك شعاري عشق اولور • عاشقه عشق حكمي مذهب ودين اولور • عاشقلره محبت قانون وآيين اولور • عشق اهلي لذتني ناكاملقدن بولور • عاشق اولنلر عزتي بدناملقدن بولور •

مثنوی

وصف معشوقه عز جباري
وصف عاشقه مذلت وخواري

كاريدر انك غنج وكرشمه وناز
بونده در سوز اشتياق ونياز

بونك وصفي آخره مربوط
بونك حالي بربينه مشروط

ناز هر دم نياز ايله بولنور
سوز هر دم ساز ايله بولنور

بري كرا اولميه فقير وحقير
اولمز اول بري بيچه غني وامير

بري اولمايه چون عزيز بلند
اول بري اوليه ذليل ونژند

عشق اولور بونك اگر رابطه‌سي
عشق اولور بر بربنه واسطه‌سي

برطرفدن اگر اولا جنبش
اگمك اولمايه برطرفدن كشش

برطرف اولسه كر تمام ودرست
برطرف هركز اولميا ذي سست

نثر عشق بازي فسانه دكلدر • عشق اهلي قولاينده دكلدر • عشق اولمين كوكلده لذت اولمز • عشق اولمين باشده دولت اولمز • عشق چشمه سينه ايرمين ابحيات ندر بلمز • عشق قافنه قونميان سيمرغ نيجه در اكلمز • هر دلكه عشق بازيسنده يعني بساطنده مات اولور • تيم عالم اولوب ابدي حيات بولور

مثنوی

دل كه بوي عشقدن بي رنك اولور
شويله بل اول دل دكلدر سنك اولور

حكايت

عشق ايچنده اولور عجب اطوار
كاه اقبال اولور كهي ادبار

كاه اولور ذره كمال آدم اولور
كاه اولور نقص ير وب زوال اولور

ليك بو ابتداء حالي اولور
عشق تام ايچره بو محالي اولور

عشق اري ابتداده خام اولور
درد عشق ايچره ناتمام اولور

اكلمز دوستك كمالني اول
ضبط ايدمز هنوز حالني اول

هر اكا بكزين نكاري كورور
كندويه اني غمكسار ايدر

حكايت

نتكم مدوهٔ جهان مجنون
اريترايكن محبتي دون وكون

جابجا طور موب كزردي مدام
ناكهان برغزالي اولدي دام

كلدي دردحال قوپوردي اني
حرمت ايتدي واولوردي اني

ديركوزي صانكه چشم يارمدر
كردني كردن نكارمدر

وجهي يوقكم اكا جفا ايدهوز
واجب اولدر اني رها ايدهوز

عشق ارينك اولور بو حالي‌ده در
سبب نابلوغ غايتي در

مرد چون پخته اولا اول اثنده
هيچ غيري كوره‌مه كوزينه

كوريز اولور او بر احدده جمال
دلبرينه اولا نظير ومثال

اثني عالم جهاندن كسه ايله
اله اول كه اكا نسبتيني بيله

مثلا پاسبان هندوسي
ياخو خاك ره سكه كوسي

ياخو زلف وعذار وخط خدي
ياخو چشم ودهان وسروقدي

چونكه عشق آخر اوله بولدكمال
طوره عشق ارينن داخي بو حال

دوستدن غيرسيني كورمز اول
دوستك حسنيني بيلمز اول

طالب عين الحق اولور اول
سالك راه انفراد اولور اول

قوتريلور نكة زلف ورخ ارادن
پرده دن هب كيدر حجاب بدن

قصهٔ عشق حكايت اولمز هيچ
عشق بازه حديث روايت اولمز هيچ

Burada (182b-183a arasında) iki varak kopmuş

عالم عشق عالم دیکردر • پایهٔ عشق بلندتردر که هر کسک اکا منزل اولا
دیا انک مکانی بر اوج کل اولا • عشق بر مقام وجدانی در جذبه‌سی جذبهٔ
نورانی در کوزینه دیوانه لقدر • عشق کندی وجودینه بیگانه لقدر •

مثنوی

عشقه کیم اولمیه تجلی رام … کیمزاندن تعلقات تمام
نفس حظن اکر که ایمیه اول … وصل یارن تمام بولمیه بول
کم که ذاتندن اوله جدا اولر … خلعت عشقه اکا سزا اولر
کندودن کم که منخلع اولر … انی بل عشقه منطبع اولر

نظم عشق ازل قدحندن بی هوشلق در • عشق ایکی عالمی فراموشلق در
مرکب عشق قاتی تیزرو اولور • هر زمان اکا منزل نو اولور
هر کم که عشقله همعنان اولور • منزلی انک اول جهان اولور • دل عشقک
سوخته‌سی دیریله سیدر • کوکل محبتک بندهٔ کمینه‌سی در •

مثنوی

محبت جان جان عاشقاندر … اول آرام روان عاشقاندر
محبت شمع ایوان کوکلدر … محبت کنج ویران کوکلدر
محبت اختر برج کوکلدر … محبت کوهر درج کوکلدر
محبت جوهر دریای جاندر … قبای نازک بالای جاندر
شو کیم جام محبتدن ایدر نوش … ایدر دنیای عقبایی فراموش
کوکل کیم عشقله اول آشنادر … اکا اول بخشش لطف خدادر
محبتدن صورر سک کر نشانی … محبتن بونی بکل عیان سن
که اوله مرتبه بو اننده ناچار … دلندن آرزو اولر اغیاری یکبار
درونده بولور محبوبنی حق … قاتنده اول اولور مطلبی الحق
اکر کله اکا محبوب دیکر … دلارا و لطیف و خوب منظر
معتد اولمیوب بقمز یوزینه … انی اصلا صالمز کوزینه
دیدیلر بو تعالی اهل اخلاص … محبت کاهی عام اولور کهی خاص
کهی دل میل ایدر وجه صفاته … کهی جان طالب اولور نور ذاته

وجودی عشقله جز زین اولدی … ولی بن بنیه سینه بنن اولدی
چو عشق احوالن تبدیل قلدی … قدیمی وصفی اول تحویل قلدی
بودر عشقه همیشه عادت وراه … کر شاهی قول ایدر قوللری اول شاه

نثر موثر

ایده
عشق افسانه و افسون دکلدر • عشق صنعت هر دون دکلدر • هم عشق عوکی
عاشق اولمز • و هم محبتدن دم اورن صادق اولمز • هر سرده بو سودا
اولمز • و هر دست ید بیضا اولمز • شکر دیمک ایله دهن شیرین اولمز • و هر
کسه خسرو دیمکله خسرو اولمز • و هر حلقه که قوندی اولا سوار اولمز • و هر
طفل که قامته بینه سوار اولمز • هر مالک دینار دینار اولان مالک اولمز • و هر سری اولا سری اولمز
هر شمس اولان معروف اولمز • و هر بادی اولا مالوف اولمز • عشق بر کنج در که
نیجه جانلر انک اوجندن خراب اولمشدر • عشق بر شراب در که نیجه جکرلری
انک دردندن کباب اولمشدر • عشق بر مشک در که نیجه یورکلر اول سودا ایله
عرق خون اولمشدر • عشق بر شکردر که نیجه دللر اول آرزو ایله تنک وشحی اولمشدر
عشق بر لعل کران بها در که انک اورتکه کانی اولور • عشق بر دریکانه در که بو دللر
نشانی اولور • جمیع مبارزلر قلب سپاه وارلر • عشق بر صف در که سپاه قلبیه
واردلر • و جمیع عاقللر طلب خزانه ده اولورلر • عشق بر دلاور در که خزانه طلبه ده
اولورلر • عشق بر غواص قلزم دریا • عشق جوی آی لولو لالا • عشق بر تیغ کذار
پهلوانلردر که بر برغزیله بیک بیانی وار • عشق بر عندلیب فصیح زبان در که هر نفسده دستانی وار

مثنوی

عشقدر غم مایه‌سن سودا ایدن … عشقدر ویرانه‌دن غوغا ایدن
عشقدر غواص دریای وجود … عشقدر ملاح فلک بحر جود
عشقدر آیینهٔ کیتی نما … عشقدر اصطرلاب اسرار خدا
عشقدر آل اسر کوی فنا … شحنهٔ هنکام جای ابتلا
عشقدر مستی ذوق این ز کفر و دین … عاشقه اولمز غم شک و یقین
عقل ایله جمله حکم ایلر تمام … عقل ایله بحث ایلیا ویمز اول همام

عشقنی سن جکدی دلت شاد اوله
کوکلکدی کوی غمقل آباد اوله

عقل ایدر کل پریشان اولمغل / عشق اکا ایدر کم نادان اولمغل
عقل ایدر فکریله اشلیه لم / عشق ایدر فکری الدن قویه لم
عقل استر کارساز اولمقلغی / عشق استر پاکباز اولمقلغی
عقل استر کم بوله آسوده لکی / عشق استر کم اوله آلوده لکی
عقل استر کتخدالق اتمکی / عشق استر پادشالک اتمکی
عقل ایدر خلقه رسوای اولمغل / عشق ایدر یوری خود رای اولمغل
عقل ایدر توری مستکلکدن ایتیک / عشق ایدر خود پرستلکدن ایتیک
عقل ایدر بن بدن سلطانیم / عشق دیر ایکی جهانک خانیم
عقل ایدر بن جمال عالمم / عشق ایدر بن کمال آدمم
عقل ایدر بن جهانک زینتیم / عشق ایدر بن دو کونک رکنیم
عقل ایدر کلبر و اطوتغل سوزم / عشق ایدر سن دخی باصغل ایزیم
عقل ایدر علمی بنیوت قودوکن / عشق ایدر علمی بنم بولدروکن
عقل ایدر بن یقین وارردم حضرته / عشق ایدر ایرکورانین حضرته
عاشق و عشقه قیلم چک سن مدام / تا که معشوق اوله قالن والسلام
داخی نیجه بو جدالدن بحث اولور / عقل آخر عاجز اولوبن قالور
عقل وارلقدن بولور ذوق و صفا / عشق یوقلقدن کورور دایم وفا
ملک عشق اولور ورای کائنات / اولمز اندن هیچ غوغای صفات
عشق سنه وار چون لشکر چکر / عقل و فکری پاینه چاکر چکر
عشق اولمز بیته هر بوالهوس / عشقی عاشقلر بولورلر بیله بس

طولو عالم گرچه گفت و گوی عشق
لیک بو قدر دکمه برده بوی عشق

نثر

الهی هر کیشی مرد عشق اولمز • و دکمه برده درد عشق اولمز • عشق بر کیمیادر کم انک معدنی لامکاندر • عشق بر جوهردر که انک مکانی کان اولور • عشق بر دردر کم دکمه دکزده بولنمز • عشق بر لجه دُر که هر قولقده صاکنمز • عشق بر نوردر که هر کوزده کورنمز • عشق بر حضوردر هر دردده بولنمز • عشق بر ذوقدر انک باشقه دلی وار • عشق بر شوقدر انک ایریجا حالی وار • عشق بر جنوندر

انکده شیدالری وار • عشق بر خروشدر کم انکده دریالری وار •

ابیات

کوکلکم عشق اشندن بی خبردر / محبتدن بی آگهی اشدیر
بولنمز عشق اول کم شوقی یوقدر / نه بیلور دردی اول کم ذوقی یوقدر
نه خوش دل کم اوله شوقی دایم / نه خوش جان کم اوله ذوقی دایم
اودر واقف بو سر اشتیاقه / کدو غمش اوله اول بند فراقه
کل ای دل کوی عشاقه قدم بص / یوری پس عالم علوه علم بص

نثر عشق بر برق صاعقه دار دکل که نیه اوغرسه یاقر • عشق بر بادشاه قهاره دکلدر که اوغرادوغی ملکتی ییقر • هر دلکه عشقه خانه اوله تیر بلایه نشانه اولور • و هر کوکلکه محبته مقام اوله محنت انده مدام اولور • هر مرتبه دشوارلق ایله حاصل اولور • هر کم غلغلهٔ عشقدن سرمست اولمز • نعرهٔ بلبلدن ایله دمساز اولمز • عشق تخمی کرچه دل کشتزارینه اکلور • و محبت نهالی اگرچه کوکل گلستاننه دکلور • اما آب چشم غمناک و حرارت درون سوزناک ایله نشو و نما بولور • سینه تابدار عشق کنجینه پاسبانیدر • دیده خونبار محبت قلعه سنک دیده بانیدر • عشق مجازی اکرچه هوادن اولور • ولی اول داخی جذبهٔ صفادن اولور • عشق مجازی الصدن اولور • عشق حقیقی حکمدن اولور • اول سوداآدن اولور • بو سویدادن اولور • اندن جهان ترک اولنور • اندن جهان ترک اولنور • بوندن دل و جان ترک اولنور • اندن پریشانلق اولور • بوندن پریشانلق جمع اولور • اندن مالخولیا اولور • بوندن مالخولیا دفع اولور • انک نوری دودآمیز • بونک نوری شوق انگیز اولور • انک مرآتندن زنک اولور • بونک آینه سی بی رنک اولور • انک آیینی جسمانی اولور • بونک اکلدوکی روحانی اولور • انک آهی دردناک جگرلر یقر • بونک ناله سوزناکی کوکلن جقر • اول مشترئ متاع بازار اولور • بو مشتری فلک دوار اولور • اول آی کبی نوری مستعار اولور • بو کنش کبی ضیاسی برقرار اولور • دوستی سونک رقیبی محبوب دوستی جانانه محبوب اولور • اول طبیعت قولی اولور • بو حقک مقبولی اولور •

حکایت

بر حکایت کوردم ایتمش بزاولو بی جان پاکی دو جهانده بختلو
کم وارمیش بر کوزل زیبا ابیسی شهر تبریز ایچنده غایت معتبر
ویرمش اکه لطف ایدوبن ذو الجلال حسن خلق ایچنده غایتده کمال
رشک سرو بوستان بالاسی انکه آفتاب آسمانده لالاسی انک
چشم مستی ساقی سلطان عشق خط خدی آیت برهان عشق
وارمیش بر میرزاده عاشقی جانده اولمش محب صادقی
دوزاید رمش کوینی هر روز و شب چشمی کریان و دلی پر سوز و تب
بی دل و بیجان ایتمش عشق انی دردمند آواره ایتمش عشق انی
هر که نا دی کورمش اوله بر نظر خاکپاسینی قیلور کحل بصر
خلق ایچنده چونکه حالی فاش اولور بر عجب دیوانه او باشی اولور
پند ایدرلر هر بکا دن یار اولن کیمی بن کیمسی عمخوار اولن
بعضی دیراکه که ای پاکیزه جان تو بونی کیم نامکه اولور زیان
مرد عاشق زار یله دیر اغلیوب عاشقک ایشی نولور عشقی تو ب
مرغ جانه چونکه حبس حال اولور دائم بولینن او کوردی تر و بال اولور
عشق ایله اولولغ اولمز بل روا شاه شاه عشقم اولور بر کدا
بعضی ایدر سن سنی غافل قودک وقتکی ضایع ایدوب جاهل قودک
اول دیر اولمز چونکه یادن سز دلم بو یتر ایکی جهاندن حاصلم
اول که عشقی بیلمز اول جاهل در قالمش اول غفلتده بی حاصل در
جانه ویرور بل محبت معرفت بیلورانی کمن اولور بو صفت
بعضی دیر سن داخی اوغلانسن هنوز ساکه دوشمز شمدی بو یله درد سوز
دیدی کیم که درده دوشدی مرد اودر بل حقیقتده تمامت مرد اودر
کم که عاشق اولمیه کربیک یشار اهل دل انی همان اوغلی صیاد
بعضی دیر اول بت درر ترک خطا کرچه نیکوروی اما بی وفا
چونکه بدخوی اوله دائم پر جفا ناکهان ایرشدوره سا که خطا
کلدی دیدی قانی اول دولت بکا اولدوره یا خود اوره بری لت بکا
کوردیلر کیم بونی لا یعقل درر بونی اصلاح ایتمسی مشکل درر
جمله یاندن کیدوب طاغلدیلر کندو کندی حالی ایله قودیلر

شول قدر قلدی اودم شید الغنی یار اشیکنده ایدوب رسوا الغنی
جمع اولوب عشاق جمله کلدیلر اوره ته آلوب بونی محکم دوکدیلر
قصه ایدوب بونی بازوب نقل ایدن دیر که اول دم حاضر ایدیم انده بن
اوشدی عالم خلقی انک اوکونه جمله سننی کم اکا سوکر کیم انی دوکنه
ناکهان کوردم او محبوب جهان بر بوجقده کزلنوب طورر پنهان
دیدم ای مهرو ندر بولدی سکا ایمه یار شمز سکا آه و بلا
دیدی وار کوکلمده بر درد عجب کم بکا بو کریه یه اولدر سبب
شهر تبریزده اولی بو بجه زمان ویرمدی بر کمسه مثلمدن نشان
حسن ایچنده بی نظیرم بیلورم خوبلق ملکنده میرم بیلورم
بنی کورن دلده قومز زنکنی کل رخم عکسندن آلور رنکنی
زلفمک هر عقده سی بر دکتا بر تلیند دو جهان اولمز بها
بر دشم بیک لولوی و مرجان دکر لعلمک بر قطره سی بیک جان دکر
حسن کلزار یزم بر سبز و قدم لاله رو سنبل خط و نسرین قدم
یوسف مصر دیم بی اشتباه بر زلیخا یوق بو تبریز ایچره آه
بو بجه حسن اسبابی وار بوق عاشقی اوشته عذرا یوق که بو قدر وامقی
پس دیدم ای یوسف عیسی نفس بو که دیرسن انی دیمز هیچ کس
شهر خلقی جمله حیران انک درر جمله سی درد که کریانک درر
شهر ایچنده کورصغان و کوز کباب جمله سا که عاشق ای زیبا نکار
شول ظور زلرده سنک شیدا لرک دکلدو کله هب سنک غوغا لرک
دیدی عاشقدر ولی باکه دکل بیلدرم بنم سوزم اکه دکل
نفسه عاشقدر بولر نیلر بنی بر بوله بن صایمزم بوز بیکنی
کر بنی بونلر سوه لردی تمام ایتمزایدی بر بر ینه هیچ کلام
کر بنیچون اوله دی سودالری اولمزایدی هر کزین غوغالری
سوسه لردی کر بولر جاندن بنی هم سوهر لردی بنی ده سوکنی
شول کشی کیم سودی جاندن او بنی بنی سون بیچون اولور دشمنی
عشق ایچنده صلح و جنک اولمق عجب عشق ایچنده بوی رنک اولمق عجب
عشق ارنده عشق درر اکر دوست دوستک بل دوستی دراکه دوست

عشق که طبیعتدن کله اکر عشق دیمک حیوانلق در محبت که شهوتدن تو
اکر محبت دیمک نادانلق در • عشق کر بوی بهاردن اولا بهار کبی کچک نی
بهار اولور • عشق صور ونقش نکاردن اولا صورت بوزلیجی صورت اولور
عشق او در که منبعی دریای بی پایان اولا • عشق اول دکلدر که آخر جار پایانه اولا
عشق او در که انک قبله سینه جهت اولمیه • عشق اولدر که انک تختنه آلت اولمیه
عشق اولدر که شجره مبارکه دن صینه نه شرقی ونه غربی اولا • نه عجمی ونه عربی اولا
عشق اولدر که دایم اوله اول سنن محبوب قایم اولا کرک خطاده اولاکر ختنده
عشق بر تابنا کدر که انک کاینی کان الله ولم یکن معه شیء • عشق بر چشمه سار پاکدر که
منبعی من الله کل شیء حی • عشق بر بحردر که تری ازل وساحلی ابد • عشق بر دردر
لجه سی وکناری سرمد • عشق حقیقی بر بحردر اصلی فنا اولور • وبداقلری وفا
ویملری بقا اولور بقا اولدر کی کشی فناده ایریشه • ودرک اوله که بو قلق تحمل

نظم

عشق اولدر که اول قدیم اولور   جایکاهی دل کریم اولور
عشق محدث فروغ تاب در   اصلی نفسدن تراب در
منشأ ذات ذوالجلال اولور   لاجرم پاک ونی زوال اولور
عشق عین اولدر مجاز اولدری   بر نظر در فنا ده بو نظری
اول عیندن اولن کشی به نظر   کاه اولا کم مجازه قیله نظر

نثر

خلق دیوانه در عاشق هوشیار • عالم خفته ایدی اصحاب کهف بیدار • اکر
لستر سک که عالمه سلطان اولسن • واکر دیر سک که جهانه خان اولسن
بیت
بندهٔ عشق لایزالی اول   عاشق جست ولاابالی اول •

نثر عاشق نفسدن ارادت کرکمز • عاشق بدننه عمارت کرکمز • تصور مآرب
ایتمک کرک • توجه مطالب ایتمک کرک • هر نه قدر اکتساب اشتغال شمر حلال
احوال اولا • وصنوف تعلقات موجب جزایل مقامات اولا • کچمک کرک عاشقلر
اوج مقام اولور علم دلنجه کش وکوش وکیش دکک انکا نام اولور اولکی مقام
چکلمکدر مارکبی اولق کرک بی دست جست وجوینده وبی پای تک وپوینده
ایکنجی مقامده که چالشمق در مور کبی اولق کرک دایما کارده وبر ساعت قرارده اولمیه

وچنجی مقامده که دیلنمک در پروانه کبی اولق کرک فناسنه طالب وهلاکنه
راغب اولا • عاشق دورت حرف در عین عات الف ادبار شین شما وته
قاف قضایه اشارتدر عاشق اولدر بو قضایه رضا ویرمک کرک دعا غرته
ادبار دولته شقاوت سعادته متبدل اولا • چونکه حق جل وعلا کارکاه تکوینده
انسانی دورت عنصردن یارتدی عاشق اولان دخی خاک کبی ذلیل
آب کبی دلیل هوا کبی بی قرار نار کبی تابدار اولق کرک • دایما او خنبر باد
وجهه سنده تراب • ودیو کینه آتش • وکوزندن آب اولق کرک • هر دم یل کبی
یلوب یوللرده طراق اولوب • اود کبی یانوب • صو کبی بولنوب کزمک کرک
احکام دنیویه یه حکم ویرمک کرک • ومقام اخرویه یه باقمق کرک • دنیا وآخرتک
حاصلنی وعاجل وآجلک محصولنی عالم ارباب قومه • خانهٔ تجرید وحلقهٔ پاک
بازان بساط تفرید اراسنده • زمین نیستی • ومکان عشق پرستیده
مرغوب اولورسق کرک الاتینی وجود اعتبار • وآمیزش الوان اغیاردن
اجتناب ایدوب قلندر وار جمیع علایقدن بی باک • وهوای هستیدن ارسوب
پاک اولق کرک • عشق سلطاننه اویق کرک • وهم شیطانیه توحق کرک

ابیات

خوش در بریل که زمرهٔ عشاق   اول جکر سوختکان راه فراق
اول غریبان منزل دنیا   اول عزیزان جنت المأوی
محرمان سراچهٔ قدسی   لوح خوانان سدرهٔ وکرسی
ساکنان طریقت علیا   راه داران جادهٔ مثلی
زبدهٔ جانان مرده بی غم یار   مست حالان جان ودل هشیار
غوطه خواران بحر نورانی   پادشاهان تخت روحانی
جست کردان جرعهٔ توحید   پاکبازان عالم تجرید
جان فروشان بارکاه عدم   خرقه پوشان خانقاه قدم

جمله فانی سوء رفناده صفا
دفتر فقر انتم الفقرا

نظم

جنت عدن جایی عشاقک   دل وجان خاکپایی عشاقک

چرخی چرخه قویان صفاسنده
نغمهٔ خوش صداسی عشاقك

شول کندن که عرش ذره اولور
مطلعیدر سماسی عشاقك

عقل کل اوله مست لا یعقل
کر اوله ماجراسی عشاقك

سبب امتداد دور زمان
اولدی دور بقاسی عشاقك

هر صفاتی که وار بو عالمده
عکس شوق وصفاسی عشاقك

ابیات سوزناك

لجم اوزره اندرون در عشق
علت حکم کاف و نوندر عشق

قل در و نوکی تا ببر خانهٔ عشق
یا قدم بص برون خانهٔ عشق

وصف معشوقی و آر عاشقه صور
حسن عذرآیی و آر وامقه صور

لذت عشقی عاشقان اکلر
پاکباز آن جان فشان اکلر

عاشقه دایما کدر ادب
روز و شب اوله خاك راه طلب

عشق ارینك سوزی انا الحق اولور
عاقبت دار ده معلق اولور

عشق الچنده لاف دعوی کرك
نفس کرم و آه سرد کرك

عاشقه سوز و شوق و درد کرك
عشق ارینه همین معنی کرك

عاشقه عیب سیوه های رنگ امیز
عیب اولور کفتهای باد انکیز

عاشقه چونکه عشق توت ویرر
تو تنی حی لا یموت ویرر

نثر عشق بر شاهددر که عقل انك کم کداسی ● عشق بر پادشاه‌در که
جان طول صیت وصداسی ● عشقیدر بیر کوکك بناسی ● عشق ایله‌در
موجوداتك نواسی ● عشق اشخاص جهانه ساردر ● سهم محبت هر یره دائردر
عشق عالمده روان کبیدر تنده ● محبت آدمده قان کبی در بدنده

ابیات جان گداز

عشق مغز کائنات اولدی تمام
عشق ایدر صاحب دلی صاحب مقام

جوهر عشق اولدی پیدا و نهان
جوهر عشق اولدی نور دو جهان

جوهر عشق اولدی بی ذات و صفت
عقل ایله بلخاصل اولمز معرفت

جوهر عشق ایلدی چون خاکه نظر
خاك الچنده اول دوزتدی سیم و زر

عشق جانه اندی ره حقی عیان
عشق آچرساکه نیجه راز نهان

عاشق اولنك دایما کسر اولور
یك دل و یك قبله و یك رو اولور

عاشق اولدر طوتسه بر آتش اولور
کم ز سوزنده و سرکش اولور

مرد کار افتاده در عشقك اری
مردم آزاده در عشقك اری

عشق بر سیمرغ در کم دامی یوق
عشقك آغازی اولور انجامی یوق

عشق ارینك باشنده بر دوقی اولور
هر زمانده بر یکی شوقی اولور

عشقدر کوکلر کچرخ اوردوغی ● عشقدر بو بیله انکلطیر دوغی عشقدر
سماع قویان فلکی عشقدر تمجید اوقیدن ملکی ● عشقدر نباتاتی بتورن
عشقدر بلبلری سیر اندورن ● عشقدر آیی و کونی دوراندورن عشقدر
عشقدر چچکلری بتوروب نوبهار ایدن ● عشقدر هوایی بو بیله کلبهٔ عطار ایدن
عشقدر کاسهٔ شقایقی پر شراب ایدن ● عشقدر دیدهٔ نرکسی نیم خواب ایدن
عشقدر روی زمینی پر انوار ایدن ● عشقدر کلشنی پر ازهار ایدن عشقدر
باد صبایی مسیح دم ایدن ● عشقدر قالب افسردهٔ باغی خرم ایدن ● عشقدر
لالهٔ مبارك قدم ایدن ● عشقدر زلف نکاری پرخم ایدن ● عشقدر غنچه‌لری
چمنه زیب و زیور ویرن ● عشقدر جهان باغنه زیب و فر ویرن ● عشقدر
بلبللری ابتلا ایدن ● عشقدر طوطیلری اکلدن ● عشقدر مرغانه آواز اندورن
عشقدر مطربلره ساز اندورن ● عشقدر کوکللری شیدا ایدن ● عشقدر
دلبرلره شیدا ایدن ● عشقدر کل یوزلولری هویدا ایدن ● عشقدر جان بلبلی
والد و رسوا ایدن ● عشقدر چمن رعنالرینی اچن ● عشقدر سنبل زلفی رنجالرکی
صاچن ● عشقدر کلشنده سروی آزاد ایدن ● عشقدر سرو بیلو آدمی آزاد ایدن
عشقدر طاشی لعل و یاقوت ایدن ● عشقدر لعل نکاری جانه قوت ایدن
عشقدر عدنده دریله مرجان ایدن ● عشقدر برینه مرجانی دندان ایدن
عشقدر عالی لاله و یاسمن ایدن ● عشقدر انسانی سیمین بدن ایدن
عشقدر تاشلری کمان اندورن ● عشقدر غمزه‌لری قصد جان اندورن

عشقدر یار یاریني مدام ایدن • عشقدر خالني دانه وزلفني دام ایدن
عشقدر مژکانلري تیر ایلکو • اکي کوکلي عشقدر بر ایلین • عشقدر محبوبلره
آن ویرن • عشقدر مرده کوکله جان ویرن • عشقدر کوزلري ساقي ایدن
عشقدر کوزلکي باقي ایدن • عشقدر جادولره زینت ویرن • عشقدر کوزللره
عزت ویرن • عشقدر صورتلري محبوب ایدن • عشقدر محبوبلري
مرغوب ایدن • عشقدر حسن اهلنه قدر ویرن • عشقدر دل کلشننه
نور ویرن • عشقدر کوکل کوزنه اچد ویرن • عشقدر کوکله معرفت چچکلرن
صاچد ویرن • عشقدر دلي آباد ایدن • عشقدر درونی شاد ایدن •
عشقدر کوکلي کلشن ایدن • عشقدر ایچي وطاشني روشن ایدن
عشقدر صفا قپوسن فتح ایدن • عشقدر بنه کند وکندوني مدح ایدن

نظم روانبخش

ای رند شراب خانهٔ عشق | کل دکله ندر ترانهٔ عشق
انده که طورب قلم جکر عشق | وار کور که نلر رقم چکر عشق
اول کچکر خطي وجودک | پس صنکره قبول ایدر سجودک
بیدار وجود ودینه طاعت | عاشقلر الذن اول دناءت
انده که نمازني رکوعي | یوق انده اصولي وفروعي
اول قبله درو بیلدر جهانک | اول کعبه ورأسي کاینانک
عشق اکه جقمغیني حاقدي | اول بر جبرئیل یاقدي
سیمرغ عشق کبي نشاندر | قاف قدم اکه آشیاندر
عشق اولدي جمله بدنن جاري | عشق اولدي جهانه جمله ساري
یوق ذره که عشقدن اوله خالي | اول مهر هواي لایزالي
سوزنده صدهزار آرزو | اولمز اکه قبلهٔ معین
هرکم دل عشقه محرم اولور | ماتم زده دو عالم اولور
حلاج که اولدي مرد مطلق | بومرتبه ده دیدي انا الحق

مثنوی

شبلي که یکانهٔ زماندر | سر حلقهٔ جمله رهروانه
مقبول طوایف مشایخ | علم وعملده کوه راسخ

اول واقعهٔ حسین منصور | قلدي ایني خسته جان ورنجور
اول قصد اکا چو ایلدي بر | الله لسان حالیله دیر
ای ذات مقدس وتعالی | هر وهم وخیالدن مبرا
حلاج نه مرد سر سري در | الحادي بولندن اول بریدر
بن صانور ایدم آني که اول شاه | مقبول مقربان درکاه
کر اولیله ایسه نه سیاست | اول ملحد ایسه جهان شقاوت
حق دین دلوکي طوت وار | با داش زبانه اولور سردار
چون قصهٔ اصلي اندي فرع | اول مستحق اولدي زجر شرع
اول دیدي ومعنین بلورسم | هر کمسه دکل اوسره محرم
بر درلو کیدرده ملحد اولور | پس کم که آني دیرسه مقبل اولور
هر مرتبه نک کلامي واردر | هر معرفتک مقامي واردر
لطف هرکس اویقه اکا انصاف | اکلیمز اوردینک کشاف
ای ذره کوره نه آفتابه | یوق جنبکه تحملک او تابه
ای دل امل محال اتمه | اولمز طلب خیال اتمه
اول کم دل وچشمه نور اندن | هم کیبه اوقاالدي دور اندن
اول اچمه کوزوکي اکر کم | اچمز اني اولور ایسه هرکم
ای عقل اري یقین در | معراج سکا یتر همین در
انده که اولور عجب مقامات | نیجه لري کم ایدر کرامات
اولمز براحد بو سره آکاه | نه ایدی نه اوله بو کذرکاه
صد قافله دمبدم روانده | هر عشق اري میرکاربانده

عشقدر آدمي ایدن معمور
عشقدر عالمي ایدن پر نور

عشقدر دلخانه سیني پاک ایدن • عشقدر انساني پر ادراک ایدن
عشقدر دوست یولنده فنا ویرن • عشقدر بنه اول فناده بقا ویرن •
عشقدر اکي جهانه صا الدورن • عشقدر مولا یولینه یلدورن • عشقدر
الست شرابندن سرخوش ایدن • عشقدر انلری قدحدن بیهوش ایدن
عشقدر قدم میخانه سندن مست ایدن • عشقدر بو بنی دخي مي پرست ایدن

عشقده صفا و ذوق و شوق ویرن • عشقده تمام راحت و ذوق ویرن
عشق خمری آچی اولمز • و عشق مستی آیلمز عشق مستنک خماری اولمز عشق
نورینک ناری اولمز • عشق اری نی سلامت اولور ملامت ایله عشق تمام اولور
بی ملامت عشق خام اولور • ملامتنک اوچ حالی اولور آخری عشقک غایتی اولور
اول کسی عشقک ملامتی خلقدن عاشقی خلقدن کسر انلارکه ایله بولشغلده
قالور ایکنجی • ملامت نفسدر که کندوی دوستنه مناسب کورمز اوچنجی نفسنی که
لایق مصاحب کورمز • نفسندن بو مرآده وصول • و ذاتندن بو استعداده وصول
اکلمز همین طمع کوتر انکا دیکر و امید دین سیله فضلنه باقر • پس بو ایکی ملامتدن
قاین بو اولور • و بو ایکی مقامده عاین بو قالور که خلقدن • و کندودن
کسیلور همین جانانه لایق دوستی کورور • بایکی اولور همان نظرین کوزین
اول بصرندن • اما اوچنجی مرتبه یه یتیشیک و اول دولته ایریشیک که دوستک
جلال و استغناسن • و عزت و کبریاسن کوره اندن داخی کندویه ملامت
اکلیه شویله که وصلنه امید قالمیه معشوقدن داخی کسلور همین نظری عشقده قالور

ابیات روح افزا

بو در اول مقامی تجریدک — ابتداء ظهوری توحیدک
عشق اولور بو مقامده حاکم و میر — عشق مستولی عاشق اولور اسیر
عشق اولور کندو ایله اول قائم — عشق هم کندو کندو یه دائم
کندوسی کندو یه وصال اولور — فرقت اولمق انکا محال اولور
عشق چون کورمز اوله غیرنی اول — پس ندن کورمکه هجری اول
عشق چونکم واره حقیقتنه — هم محبت ایره غایتنه
عشق ارینه اولور عجایب حال — کم خبر ویرمزانی قیل ایله قال
عارض اولسه کرک طوارق عشق — برق اوریسر دره بوارق عشق
تو بریسر بونی عواصف عشق — تا پسر دره بونی خواطف عشق
چونکه عاشق بوله فنای صفات — ذاته ویرر فنا صواعق ذات
حاصل اوله فنای کل وجود — اوله اولور انده واصل مقصود
عدمدن انده بهره ور اولور اول — لیک علمینه بی خبر اولور اول
عقل عاجز اولور و اول ادراک — خوش دیدیلر عجز درکه ادراک

عقل خطی حقیقتک خبری — بولنان عشق ارینده عین اثری
وادی عشق بحر مسجوری — خانهٔ عقل بیت معموری
غایت علم عشق نادانلق — آخری ملک عشق ویرانلق

عشق قائیلمه لمزاکه بر حالت کرک • عشق روایت ایله اولمز عاشقلقت کرک
نثر
عشق اصولنی ارباب وصول بلور اهل فضول اکلمز • عشق سرینه اصحاب کشوفی کرک
عقول فحول اکلمز بر سویلدوکلری همان سوزینه درر • بزم لفظمز قوری اوکنمزدر کرک
عشق شکلینک حلیه بر پهلوان کرک • عشق سوزینی قوش دلیدر انکا سلیمان کرک
بزم مقصودمز دوقی ولانه اکثریه درر • و بزم مرادمز ارادت اهلی قتنده در
عشق بر محبوبدر سوزی داخی محبوب اولور • عشق بر مطلوبدر انه بوزدن
یا قریبک مرغوب اولور • عشق قصه سی بر شکردر مکرر انکچه دلکش اولور
ساده عشق نقلی بر نقلدر چو غلمسی خوش اولور • عشق بر کوزلدر که لباسی بلادن اولور
یاقشور • عشق بر عروسدر که هر نه کیدر یسک یراشر عشق بر نکاردر که نکارستاندن
چین انک نقشندوزلردر • عشق بر بتدر که جمیع بتخانه لر انک عشقنده یاتلمدر
عشق بر شرابدر که هر میخانه ده انک بوئی وار • عشق بر حدیثدر که هر صوفی ده
انک کفت و کوئی وار • عشق بر کتشدر که هر خرقه ده عکس تابی وار • عشق
بر آتشدر که هر پرده ده شعله و تابی وار • عشق سوزلری بر نغمه عشاقدر که
هر سازده چالنور • محبت خبرلری شول ترغلدر که مجموعه لرده یازیلور
نی دکلکه دلنمش دردداخی دکمز • جنک بکلنش یر اولمش هنوز اولمزسن
کسمز • طنبور ایکی اوچ تاریله بلرسویلر نی یا ننه دوشوب بیله اکلر • نی خود
بر آواره در که غربته دوشمش • نی بر بیچاره در که فرقته دوشمش

رباعی

دلنمش بو ایکی بورکلر دکلر — لو تشمش دره نی جکرلو دکلر
نیستانی اکدنجه ناله ایدر — یاتوب یاقیلوب اولو نرم اکلدیه
یانجه دردی اولن بیله اکلر — سماع ایدر طرب اهل دللر

آخر

مثنوی

ای که آشیدرسن همین نام سماع — عشق باز آرین هنکام سماع

هر سماعی که انده کم شیطانی در　　شول سماع اهلی ولی رحمانی در
کم سماع اولیانک منکری　　ره حقک بل که اولدر مدبری
هر سماعی انلرک قربت در　　وجد حال و سر بسر رحمت در
اولماز انی شویله بیلکل سن ریا　　بل که انلر واصلان کبریا
هر دف و نی انده ذاکر در　　کزلو دلر اهلنه ذاکر در
اکلر ایسک سن دخی کر اول دلی　　وار سماع اور شرعه اوتوق شکلی
کوریا شیله اوریسک دست و پای　　سن اولورسن فاسق اه خدای
بی تکلف چون کله رد ایتمه کل　　کلمسنه داخی هم جهد ایتمه کل
بو کدالرکم کورورسن بی خبر　　کندوکی طورمز قلور زیر و زبر
سن اکا مغرور اولوب الدنمه غل　　آنی کوروب اهلنه منکر اولمه غل
مرد معنی دامنن طوت تردد وار　　اهل صورت الدن ماسن زنهار
بو طریق پاکباز ان خدای　　بو دکلدر کم اوله راه هوای
بو میکده باشته بر مخموری وار　　بو چراغک اوز درونی نوری وار
عالمی آشفته ایدن دریاسیدر　　دللری جوشه ویرن دریاسیدر
خوش دیمشلر در خداوندان حال　　نفس نادانه دکل بو می حلال
جان اولور محبوس زندان بدن　　مرغ دل اولمش قفص اکه بدن
نی دله چون مژده جانان ایدر　　جانی تنده شوقیله جنبان ایدر
چون دم دردیله اول آواز ایدر　　دمبدم درد اهلنی دمساز ایدر
ایمه سن اندیشه طبع هوا　　تا سماع اوله سکا بلکل روا
عاشقانه ناله لر نیدن ایشت　　هر نه کم اهل دل ایتدی انی ایت
نی کبی اول دایما نالان سن　　هجر الندن روز و شب کریان سن
بو سماع اولور تمام حالت اول　　ذوق و شوق و سوزشنی علت اول
کیمکه بویله اولمیوبن رقص ایدر　　بل که دینی اول طوروبن نقص ایدر
نفس اولور بو حالت ایله سر نکون　　بو سماع بلکه ویرور نفسه سکون
حقد و بخل و کین و حرص و هم حسد　　داخی آدمده اولان اوصاف بد
بو سماع انی کوکلدن آریدر　　طوبرد و غمزه سنی اندن قوریدر
دونه دکه وار مجلس مثلا بره دوش　　بنزر کی دلشون نی اول آرایه دوش

[illegible]

بیت عشق کاری بو العجب خوش کار اولور • عشق بازاری عجب بازار اولور
نثر هر کمسه عشقدن خبردار اولور • بیکدن و انجمکدن حذر دار اولور • هر کیم که سخن عشقه قابل اولور • اهل دنیا صحبتی زهر قاتل اولور • هر کیم که دعوی عشق و محبت ایدر • قاضی وقت اندن ایکی کواه استر • بری دایم دلی عشق ذکرینه اولمق • بری کوکلی مدام فکرینه اولمق کرک • مادام که شاهدلری بولنمز سوزینه استماع اولنمز • عشق بر چاووش ربانیدر • اغیاری حق یولندن قوغر بر کیدرر • عشق بر جاروب سبحانی کوکل اوینی اشلیوب سوپرر • عشقدر دلی حقه سزاوار ایدورن • عشقدر کوکلی که یار ایدورن • دل خلقی اکا اهن اولور • دل عاشق ذری عین اولور • اتیله قان اراسنده بو بین الاصبعین اولور • دل عاشق ایکی اولور (عرش الله) بو دکل کم بر کوشت تنری اولا • عاشق کوکلی بر شهر اولور ایچی بر لطائف اولور • بل که بر کعبه اولوب تمام انی طائف اولور • عاشق کوکلی عرش اولور ظاهرده • بوده ایسه حقی استین بولور • اول نقطه که دایره وجودده در ظاهر اولور • و اول برین که صحرای حدوثدن سایر اولور • دل عاشق و صادق و قلب انسان کامل اولور • روح حیوانی دل خوانی فضله سنک سائلی اولور • و روح نفسانی دخی اول خوانک نعمتسنک مائلی اولور • اکر پاک طوترسک کعبه رحمانی اولور • و اکر ناپاک اولورسه خانه شیطانی اولور • نقش اغیاردن اکر پاک اوله تخته دل • کشف اولور انده البته هر مشکل • انسان دیدکلری دل در • بر اوج کل دکلدر • آدم دیدکلری کوکلدر • بوندن اکثین کول در • منشور سلطنت اعضاء تن دل نامنه تحریر اولنمشدر جمیعا • و برات همایون پادشاهی بدن انک آدینه تقریر اولنمشدر جمیعا • اعضای حولی اندن استمداد ایدر • و جمیع قوا ایدار واحی اول امداد ایدر • استراحت اعضاء بدن انک حرکتیله در • و بقاء کون بقاء انسان انک برکاتیله در • دل بر پادشاه در بکه جوارح انک رعیتی در • و کوکل بر سلطاندر که جهان طولی ملکیدر

ابیات بلاغت غایات

ای اسیر درد بی درمان دل　　غرقه دریای بی پایان دل
بل که دلدر مخزن اسرار حق　　اول درر آینه دیدار حق

رنکنی کوبا که این رنکك بی کمان
عکس انوار ازل اولور عیان

دل امین بارکاه محرمی
دل اساس کارکاه آدمی

روح قدسی همنشینیدر انک
عقل کلی پاسبانیدر انک

نفس ایله جان آره سی اکه نظر
بیرسی مادر درر بیری پدر

کویا اولمش روح آب ونفس خاک
بو ایکیدن طوغمش اول فرزند پاک

کاه ابر مثل ایدر لطف اولور
خاک الچنده که کثافتلر بولور

روز وشب کردان وبی آرام اولور
قلب لفظی اول سببدن نام اولور

کاه انس وکاه قرب وکاه عین
چرخ وش کردنده بین الاصبعین

هر که انکا دل معنیسی حاصل اولور
اول زمان صدرنده انک دل اولور

شول که دل لغو آسنه نادان اولور
دل دکل اول خانهٔ شیطان اولور

خانهٔ دل معدن صدق وصفا
مظهر انوار ذات کبریا

دل درر ایل کاشف اسرار روح
دل درر ایل قابل انظار روح

زهد وتقوی قربت خوف ورجا
اختیار صدق واخلاص ودعا

توبه وتوحید وایمان ویقین
هم ثبات وهم ورع هم مهر دین

جمله‌سی اوصاف دلدر کر انی
صاف ایدوب پاک ایدرسه کشی

دل که دایم ذکر حقی کار ایدر
اولانی مستغرق دیدار ایدر

اول نه درینه اهلی بیلور انی بیلن حقی بیلور جوهرشناس که هنوز خامدر یاقوتی صانور سنک رخام درر

دل دانه که کلده در نهانی
ظن ایتمه که دانهٔ جهانی

دل آینهٔ جمال شاهی
محکوم اوامر ونواهی

هر کم اجرایه پردهٔ دل
پیدا اوله صد هزار مشکل

هر شکل ایچون هزار معنی
هر معنی ایچون هزار دعوی

هر دعوی ایچون هزار مسلک
هر مسلک ایچون هزار مسلک

هر مسلک ایچون هزار مجنون
اولدی بریسی حسین منصور

الهی بیلنلرک قدر وعزتی ایچون • الهی کوکل اذلرینک آشیکنده حرمتی ایچون
الهی شول عاشقلرک یوزی صوتی ایچون فضاء جبروتده بادیهٔ محبتده دوشن

آواره اولوب زلال وصالکه مشتاق عطشانکه کزنلر • وشول مجبلرک
ایاغی توزی ایچون که صحرای ملکوتده عشقک بریه سی ایچنده بیجان اولوب
شوقک جذبه سی ایله واله وحیران کزرلر • شول بیرجی فروش شوقی ایچون که عشق
خرابانده اوتوروب اهل دله لطف ایله لطفا ایله اول حرمی معمور ایدر • واول
ساقی باقی تک عشقی ایچون که حق میخانه سنده طوروب لعل لبی عکسی ایله
باده ایچنی بر نعر ایدر • الهی اول ساقی مهرونک حسنی ایچون • حسن ایچنده
آنی ایچون • طره سینک تابی ایچون • غمزه سینک عتابی ایچون • شکرسوزلو
دهنی ایچون • دلده اولان سخنی ایچون • رخ رنکینی ایچون • صاچلرینک شکنی ایچون
زلفنده اولان خم ایچون • کیسوسنده کی درهم ایچون • قدنده کی راستلوق ایچون •
شیرین شکر گفتاری ایچون • شیوه‌ده اول رفتاری ایچون • سوزنده کی شول نازی ایچون •
اول خوب وخوش آوازی ایچون • شول جعد مشکباری ایچون • کاکل زلف نکاری ایچون
اول خد کلعذاری ایچون • شول انده کی جام ایچون • اول لعلنده کی مدام ایچون
عشقله حضرتکه طالب وشوقله وصالکه راغب اولنلر • تولا وکه عشق سکده سنده
بر کوشه ده مقام • وازل خمنه دن بر جرعهٔ می جام نصیب ایله کم تعین حجبندن
چقوب • وتشخص دستارندن کین روب عزت بقاسی چاک • وسنک ملامتدن
بی باک مست لاابالی وار عاشق بی قرار اولوب کیجه وکوندز اول آستانهٔ دولتده
زائر ولیل ونهار اول حرم عزتده مجاور اولالر • بر میدن نوش ایدرکه انکا
سلسبیل اکه رشک ایدر • وبر قدحدن صونکه جام جم عدیل اکه رشک ایلیه • بر میخانه دن
ویرکه عارض ساقی کبی تابناک اوله • بر قدحدن صونکه لبلری کبی صافی وپاک اوله
بر میدن ویرکه چشمی کبی دل آشوب اوله • بر قدحدن صونکه یوزی کبی روشن
وخوب اوله • بر میدن ویرکه وصلی کبی روح فزای اوله • بر جامدن صونکه
جمالی کبی فرح فزای اوله • بر میدن ویرکه روحه راحت وحضور اوله • بر قدحدن
صونکه ایچی طولو نور اوله • بر میخانه دن ویرکه حیات بخش اوله • ودل آباد اوله
بر قدحدن صونکه دین کشا وصفا داد اوله • بر میدن ویرکه عصیر جوی بهشت اوله
بر قدحدن صونکه عبیر جنت سرشت اوله • بر میدن ویرکه قطره‌سی آب
حیوان اوله • بر قدحدن صونکه ساقی سروان بخشی خضر زمان اوله •

این نظم دلکشای فرح بخش وبی نظیر

الا ای ساقی سیمین بنا گوش
بر او صون جام زرین قیلم نوش

گل ای ساقی مهروی گل اندام
کتور جامی که دلدن سر انجام

صون ای ساقی باقی بزه ساغر
که غم زهرینه می تریاک اکبر

جگر مسموم و می تریاکی آنک
خوش اوله آب و آتش خاکی آنک

صون ای ساقی شراب ارغوانی
که بولاوز حیات جاودانی

صون ای ساقی بزه سن انی بینه
دکوله آتشندن آبگینه

شراب روح بخشی جام زردن
صونی ویرکم کچه اوز جان و سردن

صونی ویر جانی زن انکل
دل آزادی سا کرسن انکل

صون انی کم بعضلر تازه جان اول
ده قوت ویرن قوت روان اول

عجب قانی که اولا کبر اعظم
که مس کبی ایریه قلبدن غم

بو عمدن بر نفس اکلا نی سن
حرامی صون حلال ایله انی سن

صون ای ساقی می گلرنگ و گل بوی
شو حیکم آدمی ایلر ملک خوی

دلک میراث جمشیدن بر جام
بیخون ایره دل انسز بردم آرام

الا ای ساقی قل جانی معطر
صونی ویر بزه کل حوض کوثر

شراب جام لعلی حور عینی
عصیر میوه خلد برینی

الا ای ساقی صون جام الستی
بو یاوزده و جهاندن تا که دستی

شراب جذبه لطف الهی
که بزده قویه هر کن مناهی

زهی دولت میان روح و جانان
شراب روح بخشی ویره صونان

مثنوی

ای اسیر رنگ و نام دنیوی
بسته هنگام دام معنوی

صبحدم آل سن الوکه جام عشق
تا اولاوز مست بی آرام عشق

کرمشام جانه این بوی دوست
جان و دل اوله فدای کوی دوست

ساقیا کل جامی جان افروز قل
بلبل سن مژده نوروز قل

عشق جامندن شراب ناب ویر
خم حقدن بر می نایاب ویر

تا اولاوز جمله مست بلبله
عرش و فرشه بیرغا و زغلغله

جملمز یک رنگ و یک دل اولوز
شیشه اغیاری طاشه چالوز

گرد هستی کوکلدن سیلکوب
پای همتله علایقه قالقون

ای کوکل سن منزل بالایی قو
تیغ لا ایله چکدین الای قو

ای نو آموز دبیرستان عشق
وار دوریش روح اوله ابجد خوان عشق

بو علایقدن مجرد پاک اول
حق بولنمز سن قویی چالاک اول

او بکی یقعل کوره سن کوینی
رنگ و بو قیدنه الا سن بوینی

دل که اولور مستغرق دیدار دوست
اولمز انده بوی غیر و رنگ و پوست

تفرقه اول یرده بیل پیدا اولور
که انده دل بازاری پر غوغا اولور

مرغ کبی بسته دانه اولور
مبتلای خویش و بیگانه اولور

بر کوکل که اتشی پریشانلق اولور
اول کوکلدن تیز ویرانلق اولور

بر دل و بیک آرزو مشکل اولور
بر قل انی سنده جون بر دل اولور

هر که تجرید ایچره اولمازسه فرد
اهل معنی صایمز انی هیچ مرد

نیجه اولاسن تبل فکره پای بند
جنتی که اولاسن نور حقدن بهره مند

تولادک ای دل یوری ترک دام قل
وار حریم قدسه آرام قل

ای گل خندان اجلغل لاله وار
باد نوروز ایردی ابر نوبهار

داغ غمدن گل کبی قل بر نفس
اول بلبل سن پای بند خار و خس

بلبل قدسیله وار همراز اول
سن نسیم صبحده دمساز اول

که کهی جام حیات آمیزی کور
حالت مردان شور انگیزی کور

کم که شوقی یوق محبتدن بری
عشقده شهباز عشقک شهری

شوق دارو خانه اهل فنا
قبله مشتاق بر نور خدا

شوق اولور عشق اهلنک تاج سری
اول حریم حرمتکده رهبری

عشق بی شوق اولمه اولماز اول کمال
کوک بی چوکان اولا باری محال

جون نسیم اول کلک پیدا اولور
اول جهانن یادیله آرام اولور

هر کمک طولو کوهر در معدنی
بر نسیم ایله زبور دامنی

کیم محبت نطقی ایچره بولور
قز کبی هنشینی شه اولور

بو سعادت هر کیمی در ره بر قلور
خاکپای سینی تلک افسر قلور

کیم محبت یولینه بردار اولور
دار قد و حبل زلف یار اولور

تیغ وحدت وار لعینی پاره لر | خنجر ایله هر طرفدن پاره لر
نیسی چولان کبی اهل دلک | شاه راه عاشقان کاملک
دیدی اول کم بو یولکدر فاضلی | نیستلک بو راه وحستلک منزلی
طالبه اولور نهایت نار و آه | چونکه مطلوبی انک یی منتها
طالبان سالکان ره روان | همت ایله چون خدا اوندن جهان
هر بریسی عرشه چقلوسن ویرور | اشتیاقی هم کینه افزون اولور
اهل قربت شوقنی ارتق بیلور | وصلت اهلی عشقنی ارتق بیلور

ساقیا می ویر که بو افسانه در
هرکه سوزده قالدی اول بیگانه در

الهی عشقک میکن سنن او تورانلرک کرامتلری ایچون الهی محبتک بادهسندن ایچنلرک سلامتلری ایچون الهی عشق خرابسنده یاتن افتادهلر ایچون الهی محبت بو تیه سنن دوشن پیادهلر ایچون الهی عاشقلرک چکدکلری بلالر ایچون الهی سنی سونلره اتدوکک ابتلالر ایچون الهی عشق اهلنک آوارهلغی ایچون الهی عشق مستلرینک حیرانلغی ایچون الهی محبت شیدالرینک سرکردانلغی ایچون الهی نفس غازیلرینک پهلوانلقلری ایچون الهی دل پادشاهلرینک سلطانلقلری ایچون الهی آزاده قوللرینک اخلاصی حقیچون الهی وصلت اهلنک امن وخلاصی ایچون الهی شول اری جانلرک طهارتلری ایچون الهی شول یوق کوکللرک عمارتلری ایچون الهی جوانمردلرینک تجریدلری حقیچون الهی ارواح مقدسهنک تحمیدلری حقیچون الهی نفوس زکیهنک زکاء جبلتلری ایچون الهی ذوات طیبهنک صفاء طبیعتلری ایچون الهی حملهٔ عرشک توتدقلری ایچون الهی انکهٔ قهرک سطوتلری ایچون الهی جبرائیلک امانتی حقیچون الهی عزرائیلک طاعتی حقیچون الهی میکائیلک عدلنی قصوری حقیچون الهی اسرافیلک نفخ صوری حقیچون الهی ملاء اعلانک قربتلری حقیچون الهی ملائکهٔ سموات وارضینک خدمتلری حقیچون الهی زمرهٔ انبیایه اتدکک تعظیم ایچون الهی جملهٔ اولیایه اتدکک تکریم ایچون الهی شول سلطان رسالت واول سلیمان ایوان جلالت واول قافلهٔ سالار کاروان تحقیق واول چابک سوار میدان توفیق
سپهسالار اصحاب یمین در رسول رحمة للعالمین در

واول خواجهٔ جهان پنجهٔ جان وسرور کائنات واول دیباجهٔ دفتر موجودات وفهرست جریدهٔ معجزات حضرت رسالتک روح مطهرینک فتوحلری ایچون واول جناب جلالتک روضهٔ مطهرهٔ صفا بخشلری ایچون واول حبیب رحمانک روح روان مشوقلرینک ضیا بخشلری ایچون شرع شریف اجراسنن چکدکی زحمتلری ایچون وتبلیغ احکام منیفاسندن کوردکلری محنتلری ایچون واول ذات مکرمک کرامتی ایچون واول رسول عالیمقامک معجزاتی ایچون شول النده عی نور نبوت ایچون وشول ارقاسنده عی خاتم نبوت ایچون وشریعتن بیورن احکام ایچون وطریقتن حاصل اولن کمالات انسانیهٔ لطیفه حقیچون وچهار یار کزیدهلری ایچون وجمیع آلنک واصحابنک عزتلری ایچون اکه نازل اولان قرآن حقیچون و اول قرآنه اولان ایمان حقیچون بو اکسکلی قوللرک ایمانینی کرکدن درسته کتور وبو هیچ ویوغ اولان اخلاصمزی لطفکله هسته کتور انعام اتدوکک آغازی لطف ایدوبن دایم ایله دنیاده اتدوکک احسانی انده داخی قایم ایله ارباب دلک کوکلی کوزلرینی هر وقت روشن ایله واصحاب یقینک دلی جانلرینی هر ساعت کلشن ایله هر دم دملرینی ذکرکله زبن طوت وهر نفس وجودلرینی وجودک ایله پاینده طوت هر لحظه دللرینی دردکله صفاده قل دایم ذاتلرینی فنادن صکره بقاده قل الهی بو خسته کوکلا صحت سندن الهی بو ضعیف بنده لره قوت سندن الهی دل بیماره مدد سندن الهی اول عاشق ناچاره مدد سندن الهی بو آدم اوغلانی مسکین نیچه اتسون که اوغلانلق ایله بسلک یکتلک ایله مستلک پیرلک ایله سستلک اکر آج اولا دیوانه واکر طوق اوله بیگانه اولور واکر اویورایسه بر جیفهٔ مردار اولور واکر اویانق اولورسه متحیر حیران اولور عجز هیچ قارن ضعف دایم مقارن اولور اکر معرفته چالشسه خطاب کلور که ما قدروا الله حق قدره واکر عبادته دوشسه ندا ایشیدر که ما عبدناک حق عبادتک واکر شفاعته طالب ایسه قولاغنه یتشور که من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه واکر هیچ مقید اولمازسه تهدید اولنور که ان بطش ربک لشدید واکر نشان استرسه دینلور که لیس کمثله شیء وهو عن الافهام بعید واکر کورمک استرسه عتاب اولنور که لا تدرکه الابصار واکر بیلمک استرسه خطاب اولنور که لا تبلغه العقول والاوهام فی الجمله آدم اوغلانلرینک ضعیف وبیچارهلغی ومتحیر وآوارهلغی بلکه تسینه

عبرت شهرینه مسافر اولماق کرک • آدمکزاری بلینی کوبرکه عشق کوینه قدم بصماق کرک • نوحک توجهسنی ایشتمکه خلت اقلیمنه خلیل اولمق کرک • کم ابراهیمک اکلدیسین بیمکه حضرت ملکنه ولی اولمق کرک • یعقوبک اغلادیغی دکلمکه حسرت چاهنه وبلا زندانه کرفتار اولمق کرک • یوسف نه چکدوکن بلمکه امر معروف ونهی منکر خدمتنه قایم اولمق کرک • زکریا ویحیی نه کوردکلرن کوریکه نفس فرعوننه غزا اتمک کرک • موسی‌نک بلاسی معلوم اولمغه وهم جهودینه عداوت اتمک کرک • عیسی‌نک ابتلاسی فهم اولنمغه نفس تبلری صنمق کرک • سرور انبیا محمد مصطفا علیه الصلوة والسلام چکدوکی بلمکه کوکل کعبه‌سنی آریتمق کرک • اسعد وامجد حضرت احمد صلی الله علیه وسلم نه کوردوکن کوره سن • الهی بزم بیلورزکه نه طاقتی وارکه سنک وصفک دیه بیلوز الهی بزم بیلورزکه نه مرتبه‌سی وارکه سنک ذاتک بیلوز • الهی سن اولنی نیازینک هزاران هزار عارفان اسرار بحر اناالحقی عشقک شحنه‌سی منصور وآدی فنا بلاداردن اصمشدر • وهزاران عاشقان جمال مطلقی شوقک جلادی محرم صفت انتظار زنداننده حسرت تیغی ایله بلدن ایکی بچمشدر • ای بیچه سالکلکوینه سالک اولانی دیوانه وش کوکللرینه قیود وسلاسل تللری وصالک ایله بغلنمشدر • ای بیچه انوار لاهوته طالب اولانی پروانه صفت جانلرینه شعله اشتیاق شمع جمالک ایله یانمشلردر • ای بیچه صاحب جمال جلالک عاشقی جمالک • ای ذوالجلال جمالک مندرج جلالک • ای مطلوب که بیز سن طالب کمالک • ای محبوب که بیز سن محب جمالک • ای معشوق که کندی سن عاشق انوار ذاتک • ای مقصود که بیز سنی قاصد اظهار صفاتک • ای معبود که کنه بزه قوللق اتدوردن سن • ای مسجود که کنه بزی سجود کوتورن سن سن • ای مذکور که بیزه ذکرک اکدورن سن سن • ای مشکور که شکرک اتدورن سن سن • الهی کوکل شهرنده محبت افتابن افق اعلادن سن نابان ایله • الهی دلیل حواسنده مودت برقنی ابر حقیقتدن سن درخشان ایله • الهی صفا بحورنی جان بحرنده سن تورزدر • الهی وفا یمشنی محبت شجره سندن سن بتشدر • الهی سنک عرشنک کوکل کلستانی درجنت بوستانی دکل • الهی سنک بیک دل خانه سیدر بهشت ایوانی دکل • الهی کوکل ملکنده غریبم یار ونه غمخوارم وار • الهی دل اقلیمنده وحیدم نه مونس ونه دلدارم وار • الهی شول عاشقلرکه هجر شبیخوننه زولیده مو آیینه کرد آلود اولوب صحرای حیرتده بی‌چوده کزرلر وشول لفیلرکه غم تیغوننه زرد روی آن غم اندود اولوب بوادی اشتیاقده

مدهوش وسرکردان اولوب یوریرلر • انلر اول بنم که حیرت دکزنده غریقم مدد ایت که غربت اودینه حریقم • بلمزم نیلیم نه چاره قلم مکر لباس حیاتی پاره پاره قلم • الهی بنم دردمه نهایت یوق • الهی بنم اغلمه غایت یوق • الهی بکا چاره ایت بیچاره قلدم • الهی بکا مدد ایت اوآره قالدم • ای مونس غمخوارکان چاره ایت • ای چاره بیچاره‌کان چاره ایت • الهی تو کندن غیری وارنه چاغم یوق • الهی سندن غیری بیلور چاغم یوق • الهی اولم وقتنده ایم طوت • الهی طاینجق یرده قولم طوت • الهی عاقبت وقتنده خوشحال ایت • الهی لحد منزلنده روشن مقال ایت • الهی روحمی نه کورک ایدال الهی کوکلمی فنک کا ابدال • الهی اول دمن وسوسه‌یه یول ویرمه • الهی اول وقت جنده کوکلمه برمان نسنه کتورمه • الهی نزع وقتنده ایمانمی امین ایت • الهی منکر ونکیر لا سندن امین ایت • اولدم توحیدی بندن آیرمه • الهی تصدیقم اساسنی محکم ایله • الهی ایمانم خانه‌سنی مستحکم ایله • الهی جانمی جانانه خوشحال ونعل آنچه‌دن پاک ایت • الهی روحمی حضرتکه خوب اعتقاد وصحیح ادراک ایت انک سمیع مجیب آمین یارب العالمین

ابیات

الا ای نام بخش نامداران	کدای درکهک شهر یاران
جهان مستغرق دریای جودک	دوعالم صورت ومعنی وجودک
خداوند زمین واسمان سن	تن وجان آفرین انس وجان سن
غم وشادی عالم جمله سندن	بجان ریشینه مرهم جمله سنده
چراغ آسمان سندن منور	دماغ روح لطفکله معطر
اوتورهر ذره دایم عدد وفی عدد	لک التسبیح والتقدیس والحمد
کرکمز صنعکه هیچ آلت وساز	کلامکده بولنمز حرف وآواز
نه ساکه شل وشبه وخویش وپیوند	نه ساکه جفت وجای وبار وفرزند
جهانی سن یرتدک مورکان‌ماه	جمیع سندن اولدی نور کرباه
اکر بر مور ویرسک ملک جمشید	نه قورقمک که دن وار درنه امید
اکر برمان ویرسک کنج قارون	نه زهره کم دیه کمه چرا چون
نوله بن قولکه اتسک عنایت	بوا زمیش قولکه قلسک هدایت
نه نقصان عرصه ملکه بقاکه	اکر رحمت ایدرسک بو کداکه

[illegible]

بن اول مسکین و محروم و ضعیفم / که ضایع ایتدم اوقات شریفم

دون و کون دردی دوران ستم بن / همیشه بای محنت بستیم بن

یولم غایت اوزاق بن پای شکسته / اوکمده چاهی کورمدین بسته

جان پرنور و خاطرم اولدی تاریک / دل و جان تشنه و سرچشمه نزدیک

اوکمده آینه نور بصر یوق / جهان پرقصه و بنده خبر یوق

شام بسته و عالم طولو مشک / لب دریاده طوروررم لب خشک

هوا فرمانی و دل ذی کفایت / درون بی نور و بیرون بی غوایت

کوزم حاصلم الا ندامت / یولمده سیزه مزدل استقامت

بوغ اصلا بنده طاعتدن بضاعت / ولی طوتروتن امید شفاعت

بن اول خاکم که برجا ناکه دکمز / بن اول حیتم که مرده خاکه دکمز

بن اول مستم که عقلی جامی ایچمش / بن اول لرغم هوادآسینه دوشمش

ایا دانای اسرار ضمایر / شناسای تمنای خواطر

خریدار نیاز اشک رندان / سزاوار نماز صبح خیزان

شفابخش درون دردمندان / دوافرمای درد دردمندان

نظر قیل جان کوزینی آچ و برکل / کرم قیل رحمت ابن صلح و برکل

بنی سوره الهی سن قبوکدن / بنی رد ایتمه یارب حضرتکدن

بکا هرنه قیلورسک خوش سزاوار / ولی لطفوکه کوره ایلسن وار

وجودم کیه وصالینی جواقل / کرم توتیعله قلادک مستجل

تودک کنجینه عرفان دلده / کلید کنج ایمانی المدد

عنایت ایلیوب اندک مقدر / که توحیدک دله اولدی میسر

سنک لطفکدن ایلرون بن امید / که ایمه سن آخر بنی نومید

چو سن ویردک چراغ عقل نور / که بندن عطاکی ایلمه دور

چراغ عقلی یاقدک چونکه سالف / صاقن کم ایرمیه باد مخالف

اولا تا اینم اولدجه حیاتم / که روشن ایلیه راه نجاتم

هوای دل چو طوته کرد نومی / بکا عون ایت توانا ایت نومی

الهی پایه عزم بلند ایت / دل و جان حلقه سنی سا که بند ایت

خدایا سن بنی یادکله شاد ایت / بکا محرم سنی قیل بنی یاد ایت

بنی سن حضرتکدن قیل یکانه / بنی بندن ایراغ ایت جاودانه

بنی شرانه نفسی زور بند ایت / بنم بنجیده اول کلبی کزند ایت

بکا یول کوستری ویر یولنا قالدم / انم الکم بنم درمانده قلدم

بنی تشنه اتدی بو [illegible] بدکو / صونی ویر آب دریای الهی

بنی سن بو نشیمندن جدا قیل / دل و جان کلشنینه آشنا قیل

دیار وقرسلجیده خانه ویرکل / اول اقلیمی بکا کاشانه ویرکل

اکر سرمستم و کر هوشیارم / الهی لطفکه امیدوارم

دلومی مطلع خورشید دین ایت / روانم کوکب برج یقین ایت

بو کوکلم محرم اسرارک ایله / وجودم مشرق انوارک ایله

قناعتده تونجی ربنه دل ایت / مزاجم طاعتوکه معتدل ایت

حقیقت خانه سندن کوشه ویرکل / طریقت مزرعندن توشه ویرکل

چراغم یوق که تاریک اولدی راهم / انم طوتکم غریق اتدی کناهم

درونم نورک ایله روشن ایله / دلومی ذکرک ایله کلشن ایله

وکتیندر کل بو اخلاق و صفاتی / یونغل الدن بو نقش کائناتی

الهی واقف اسرار سن سن / صفابخش دل بیمار سن سن

الهی اوزرین توفیق سندن / بو جان ایرلدین تحقیق سندن

الهی بو امیدی سن و قائل / بنی سن حضرتوکه اشتائل

شو دمده کم نفسدن قالمیه هو / ایرشدره رحمتکدن باکه برصو

هدایت شمعی کوکلم یاندر / بو غفلت اویخوسندن سن اویاندر

دله ذکرک طبیعت قیل و عادت / که آخردمده بن بولم سعادت

شها دمده زبانم سن روان ایت / بدن ایرلجق رتنده روان ایت

هدایت نور نجانه دلیل ایت / عنایت رهبری هادی السبیل ایت

کوکل ویرکم اوله ذکرکله معمور / درون ویرکم اوله شوقکله پرنور

دماغ دردمندیکه دوا ایت / دوامی خاکپای مصطفی ایت

نه عذر ایدم که نه حدد رکناهم / مکرکم لطفکا اوله عذرخواهم

کیمک کم وار عتابندن برائی / بولور غوغای محشرده خلاصی

چو سن سلکدکه بنم اولدی خاکم / چو سن نفخ ایلدک بو روح پاکم

در نعت انبیا علیهم السلام

نثر بعد تسبیح ذی الجلال و تقدیس لایزال و حمد حضرت واجب الوجود
وثناء جناب فایض الخیر والجود بعدد قطرات غمام وانفاس انام ودقایق
حرکات فلکی وعقود تسبیحات ملکی وتعداد حصوص صبا ذرات وتقابل
اشخاص موجودات وصد هزاران هزار درود شریف صلات صلوات طیبات که
انك برشمه رایحه سی نافه بخش وروایح عنبر بویان اولا ولطائف تحف تحیات
نامیات زاکیات که انك نفحه سی قوت وقوت دل وجان اوله وصنوف جواهر
زواهر تسلیمات که نعوت صبح کامرانی دین کبی خندان اوله وظهور طباشیر شادمانی
یقین کبی تابان اوله وروای عاقلان کبی صافی وروشن والفاظ دلبران کبی
موزون ومزین اوله والوف عنبر دربر دعوات که انك اخلاصی درلرینك
ساکنه گرد ریا وبوی تکلفا یرشمش اوله وصفاسی منارینك بنا بیعنه خاشاك
نفاق وشایبهٔ تعسف قارشمش اوله جمیع انبیاء مرسلین وزمرهٔ اصحاب نوامیس
اولین وآخرین یعنی خاصکیان حرم جلال ومحرمان حرم وصال عندلیبان
سبوحی وطاووسان چمن قدوسی ساکنان سرای نبوت وسرمستان شراب خلت
سالکان بیدای قدم نوش کنان دریای کرم خرقه پوشان صبغة الله باده نوشان
فطرة الله عارفان معارف ربانی خازنان اسرار سبحانی طائفه سینك ذوات مطهره
وارواح مقدسه لرینه نثار وفدی اوله که هر بری نبوت صدرینك بهتری و
رسالت سریرینك سروری اولوب تیه ضلالتده نیجه آزمشلری یوله دلالت
ایدوب وبوادی جهالتده انجه بلمزلری حقه هدایت اتمشلردر هر بری جاه
ولایتینك شاهی وکوکل کوکینك ماهی شوق خانه سینك چراغی وصفا فضاسینك
باغ وراغی جهل ظلمتنك ضیاسی دل خانه سینك شفاسی صدر صفه سینك
صفاسی سینه سریرینك سناسی حقیقت بحرینك دری طریقت خاتمنك گوهری
حقیقت عالمینك نوری نوتیق بهارینك نوری حکمت بیتلرینك آفتابی
سرفت چچکلرینك ماهتابی دین اهلینك طریقی عالم خلقنك شفیقی شریعت یولینك
دلیلی حقه گیدنك سبیلی حجت سلطانینك یمینی عصمت خزانه سینك امینی
علم گوهرینك معدنی وحکم جوهرینك مخزنی حقایق روضه سینك طوطیسی

دقایق چمنینك طوطیسی سعادت جبه سینك طرازی سیادت سریرینك
سرفرازی دل وجان توشلرینك شاهبازی جمله جهان خلقنك کارسازی
شفاعت اوینك دیواری امید شهرینك حصاری عزت اقلیمنك شاهی
دولت ملکنك پادشاهی ایکی عالم سلطانی ایکی جهانك کامرانیدر صلوات الله علیهم اجمعین

نعت انبیا سبعه مشهور عظام علیهم السلام

خصوصا ایجلرنده سول یدی ارباب شریعت طاهر واصحاب طریقت باهر
هفت آسمان عالم رسالت وهفت ستارهٔ آسمان جلالت هفت دریای توحید
وهفت اقلیم توحید وهفت اقلیم تفرید هفت نهر آشنایی وهفت چشمهٔ
روشنایی هفت بلبل گلستان شرع دین هفت طوطی بوستان علم یقین
هفت صفهٔ صدق وصفا وهفت آسمان قبهٔ مهر ووفا هفت خبردار اخبار
ملکوت وهفت رسالت دار عالم جبروت هفت مقتدای علم وهفت مرتضای
بنی آدم هفت دلیل راه گم شدگان وهفت قولاوز قافلهای ماندگان
هفت شمع گنبد خضرا وهفت چراغ بزمگاه معلا نعت آدم علیه السلام
آدم که ابو البشر اصل سلسلهٔ انسان بنیاد بناء بنی آدمیان محط ملائکهٔ
مقربین مهبط نعمات اولین وآخرین تاج سریر علم الاسماء موقف بدرقهٔ
ربنا ظلمنا جامع مکارم مکرمات واضع محاسن سنیهٔ شرف تشریف
یا آدم اسکن انت وزوجك فاتح ابواب توبه جالس بساط قربه مبتلای جاه و عصی
آدم ربه فغوی مهتدی حبل فتاب علیه ربه وهدی مظهر صورت رحمن باعث
لعنت شیطان مظهر بدایع معلم صنایع بانیء شریعت رهبر کاروان طریقت
سبب تکلیف مکلفین واسطهٔ وجود رحمة للعالمین اول حضرت نبی آدم صفی
صلی الله علیه وسلم وعلی زوجه واولاده واحفاده الصالحین ابیات

تا ابد محبوبهء آدم اودر	اصل کرمنا بنی آدم اودر
مرکز دنیاده دین مطلق اودر	نقطهء عالم صفی حق اودر
یرده گوکده جمله لشکر انك	جسم وجان وجزو وکل کیسر انك

اول اول آدمدر که عالمده هنوز محبت بناسی اورلمدین ومودت قلعه سی قورلمدین
ناگاه بادیهٔ بیداء خاك وزاویهٔ مغارهٔ مغاکدن برعاشق پیاده یوی وکشاده رکی

دبر محبت برهنه وآشفته مویی نه اندام آدم نام وجوده کلوب محبت اساسنی
محکم وشوق بناسنی مستحکم ایدوب ارواح ملأ اعلایه ولوله وسالکان
منازل پست وبالایه غلغله براغوب هر جانبدن اعدا وهر طرفدن رقبا
بلوروب محبتلرینك علی وعشق سلطاننك خدم وحشمی ظاهر اولوب
آدم اراده محب عاشق ویار صادق بیخانه وخانمان آواره وسرکردان اولوب
کزردی اگر عشقده ترك ملك کرکسه سکز جنتی بر جو صالدی واکر محبتده هیچلك کرکسه
بو بخوری وقصوری هیچه طوتدی اگر دوست بی قرار کرکسه بهشته ایکن دنیه
کردی کون طوعندن جقدی عشق اری اکر بی سر وپا دوان کرکایسه
اوج یوز ییل شرق وغرب بیابان کزدی اگر محبت دردینه کوز یاشی روان کرك
اوج یوز ییل بر یوزینه طوریدی اغلادی محبته بر سایبان صالدی که اون سکز بیك
عالمك سایبانی مهری شمسه سندن بر ذره در وعشقه بر جوش ویردی که جمیع محبان
عالمك محبتی انك عشقی جامندن بر قطره در چون طقوز یوز اوتوز یاشنه کردی
حق تعالی امری ایله عمری آخر اولدی حق جل وعلا تا حشره دکن هر عاشقه صله
دیدار نعمتنك وفرقتده عشق لذتنك شکری ثوابنی انك روح روانینه واصل قلوب
تا قیامته دکن هر عشق اهلینك انفاس آه آلودی عددنجه وهر درد اهلینك
آه جکر سوزی صاعتنجه صلوات طیبات وتسلیمات نامیات زکیات که روایح
عبیر عنبر بهشت کبی مسك بو ومعنبر وفوایح نسیم عبهر جنت سرشت کبی خوش
طیب ومعطر اولا اهدی وابلاغ ایده نعت ادریس نبی علیه السلام
ایکنجی صاحب المعراج والمقامات وصدر نشین سر سماوات ومعنی قوانین دین
واضع معالم یقین بانی سرای شرع معمار مقصوره فرع تخته مدینه قدس
کتخدای خانه انس جلیس قدوسیان انیس کروبیان امام حکمت علمی وعلی
استاد معارف حقیقی وجد سالک معارج سعادت مقیم سماء سیادت
راسم شرایع دینیه معلم علوم یقینیه واضع قواعد هیئتیه ونجوم راز اسرار
غرایب علوم محرم اسرار ربانی مطلع انوار سبحانی معتکف بیت معمور و
مجاور حرم سرور مظهر حکم ومعدن تدریس حضرت نبی ادریس صلی الله علیه وسلم
اول اول ادریس در که بنجه بللر تعلیم ظاهرده بدنی بیوب وایچب یوریوب
کزوب خلقه تعلیم دین وارشاد یقین ایدر ایکن عالم باطنده روحی بدندن تنبیه

کیدروب وتن پلاسن چیقروب ارواح ملأ اعلا وزمره ملائکه اعلا ایله
بیت معموردن معمور ودار سروردن مسرور اولوب بونجه مدت ظاهرده بدن
وباطنده کوکده صورتده زمینده معنیده آسماندن اولوب آخر که اوج یوز
سکسن دورت یاشنه ایردی و دنیادن تمام اوصاندی بدنندن داخی روحی
قورتدی وتنی جنت اعلاده مکین ایدوب تا ساعت ساعته دکن حیاته وروز
قیامته دکن صحنده اولوب بالنسل فوق سماده متمکن وعرش جوارنده ساکن
یمکدن وایجکدن کچمش یورومکدن وکزمکدن طورمش بشریت صفاتی کیدرمش
ونفس هیئتندن آرینمش بو عالم صورتدن برآلمش وبو صورت لباس چقارمش
لیل ونهار ارواح مقدسه ایله تقدیس وتمجید وهر لحظه نفس سماویه لیله تسبیح
وتحمید ده در حق تعالی تسبیحنده دایم وتمجیدنده مداوم ایدوب تسبیحی
برکاتنك انواری نیر اهلنه شامل وتحمیدی آثارینك فیضی بو عالم عناصره شامل اولا
نعت حضرت نوح نبی علیه السلام اوچنجی آدم ثانی شیخ الانبیا وقدوة الاصفیا
المبالغ فی دعوة الدین والمجاهدین فی اعلام الیقین المنتصب فی اظهار الشریعة
المقدم فی اعلان الطریقة ملاح بحر توحید کشتیبان دریای تفرید نجات
سفینه نجات سازنده کشتی حیات سبب اصلاح خلق عالم واسطه بقاء
نسل آدم قرة عین نجاح وغره صبح فلاح دافع بلاء ورافع طوفان ابتلا
مقبول آستانه حضرت ونجی جناب رب العزت صاحب المکاشفات والفتوح
نبی الله حضرت نوح صلی الله علیه وسلم اول اول نوح در که انك دعاسی ایله مدت
دنیا دوکندی وانك وجودی ایله نسل آدم کسلدی انك حیاتی ایله عالمه بکی حیات
ویرلدی انك نقاسی ایله جهانه بکی برات ویرلدی نظام عالم انك سببی ایله بقا بولدی
باغ جهان وجودی ایله بهجت وصفا بولدی بونجه انبیا واولیانك وجودینه سبب اولدی
وبونجه مخلوقك طاعت وسجودینه سبب اولدی حق یولنده نی حد بلا چکدی
دین یولنده نهایتسز جفا چکدی اول چکدوکی زحمتی استندن کیمسه چکمدی
واول کوردوکی محنتی قومندن بر احد کورمدی طقوز یوز اللی ییل قومنی
طوردی اول قدر کیمسه اویمادی نونك بریله کرحکمت ایله موصوف ومعروف
ومعرفت ایله معروف انبیانك حکماسندن ومرسلینك علماسندن ایدی
آخر عمری بیك دورت یوزه ایردی اجل اکه واخی یتشدی جل وعلا

رحمتنه كوره اجرني وبلاسنه كوره صفاسني ميسر ايدوب بقاسنه سبب
اولدوغي نسل آدمك عباداتي عدد نجه وانتظامنه باعث اولدوغي نظام
عالمك حسناتي حساب نجه انك اعمال ديوانته اول قدر مثوبات وانك محاسني
صحايفنه اول مقدار حسنات مضاعف اولا نعت حضرت ابراهيم خليل الله عليه السلام
دور دوجنبي شمس فلك رابع ومعدن نور رابع صدر صفهٔ نبوت ومتمن
قوانين فتوت ابو الرسل العظام وجد الانبياء الكرام نور كلستان قلنا
يا نار كوني بردا وسلاما على ابراهيم سرو بوستان ابرار ان ابراهيم كان امة قانتا
لله حنيفا مسلما مقتداي هدايت ومقبول هر ملت سالك مسالك توحيد
مالك ممالك تفريد مجاور حرم رحماني محرم حريم سبحاني مضياف ضيف غيب
كدخداي خانهٔ لاريب باني بناء صفا شرف دور مصطفا مخزن اسرار احمدي
منبع انوار محمدي واضع اساس قبلهٔ اسلام عامر خانهٔ بيت الحرام معتكف
كعبهٔ مروت ساعي مساعي فتوت شارب مشارب زمزم اخلاص جالس
بساط مجلس خاص الخاص رافع پردهٔ ضلالت كاشف اسرار جلالت متشبث
حلقهٔ ارادت متمسك حبل سعادت خوان سالار خوان رباني قسام ارزاق صمداني
مبتلاي يا بني اني ارى في المنام اني اذبحك فانظر ماذا ترى متشرب بشارت الهي
يا ابراهيم قد صدقت الرؤيا مكرم تكريم كرامات مشرف تشريف فيه آيات بينات
حليم الذات كريم الصفات شريف الخلق رحيم الخلق عزيز الوجود منبع
سخا وجود واجب التبجيل والتكريم داعي انا دعوة ابراهيم محبوب الاولين والآخرين
فخر خاتم الانبياء والمرسلين خليل الرحمن جليل البرهان مظهر عزت وتعظيم
نبي الله حضرت ابراهيم صلوات الله عليه والتسليم اول اول ابراهيم دركه عالمه تيلر طولمش كفر
وجهاني شرك قابلمش ايكن هر دير بتلر ايله مشحون ومالي وهر كليسا صنملر ايله مزين
وحالي هر طايفه بر بتي معبود وهر قوم بر صنمي مسجود هدايت برلات وعزي وهر
ملت بر هبل اعلا ايدينوب جهان يوزيني ظلمت ضلالت وعالم ايچني قساوت جهالت
طولمش ايكن ناكاه شمس روح عالم آرايي ومهر وجود جهان زيبايي توفيق توحيد
افقندن طالع وتقديس مطلعندن لامع اولوب عالمه نيچه صفا وجهانه بهجت وضيا
ويروب عالم يوزيني خرم وخندان وجهان كهنه‌يي تازه كلستان ايدوب
معرفت چچكلري اچلوب وحكمت ميشلري يتشوب جان روضه سي نزهت

وكوكل حرمي شهوت صنملرندن قورتلوب عالمه سلوك توحيد ذاتي پيدا
وارشاد تبديل صفاتي هويدا ايليوب دنيايه توحيد نورني صاچدي وهدايت
نعلني جهانه اچدي نبوت كنجنه معدن اولدي قوت كوهرينه مخزن اولدي
غيب مسافرلرينه بر ضيافت خانه دوزدي كه اولين وآخرين اولخوانك نواله سنه
كدا اسيدر ودين اهلنه بر عبادتخانه يابديكه تا حشره دكين جهان تولاغنه
انك صيت وصداسي در چون عمري نور طغيان ياشنه يتشدي ترك جوار
رحلت ايدي حق تعالى اجرني مشكور وعمل مقبول ايدوب تا قيامته دكين كعبه
وارن حاجيلرك هر قدمي صاغشنجه صلوات ناميات وطيب تحيات ازهار قدسيان
وغوانح روايح روحانيان ايله خوش بو اولا اول حرمه اولان قربانك تولي عددنجه
تحيات زكيات بهجت وثنا وكلستان روضهٔ صفا وبوستان چمن وفا ايله
انك روح مطهرينه وروان منورينه واصل ومتواصل اوله امين يا رب العالمين
نعت حضرت موسى عليه السلام بشخيي فخر الانبيا وسيد الاصفيا صاحب
الشريعة القاهرة ومبين الطريقة الباهرة معدن عجايب معجزات ومنبع غرايب
كرامات مظهر اول كتب اربعه ومظهر آيات مشهوره تسعه مقتداي جملهٔ انبياء عظام
ومشرع زمرهٔ اولياء كرام غالب فرعون ظاهر وباطن هالك قبطيان بيداد
تايد لشكر روحانيان مهتر عسكر اسرائيليان مهدي هادي نور مخصوص خطاب
مرتاض رياضت خانهٔ توحيد مختار ميقات مقامات تجريد سالك مسالك يقين
شيخ خلوتخانهٔ اربعين صدرنشين سرير جلالت هادي صحراي تيه ضلالت
مطلع لوامع انوار مطلع غوامض اسرار جامع علم تقوي مشرف من والسلوي
چشمهٔ زلال تحقيق رفيق خضر طريق بحر طرايق مذاهب منبع دوازده مشارب
كليم الرحمن حضرت موسى بن عمران صلوات الله عليه وسلامه اول اول موسى دركه
دللر مصرينه نفس فرعوني سلطان وكوكللر شهرينه هوا قبطيلري نكهبان اولوب
روح عسكري بني اسرائيل وار اول فرعونه مغلوب وجان لشكري قوم موسى كبي
اول ملعونه مجبور اولوب دل تختكاهي مقر شياطين وكوكل باركاهي منزل ملاعين
جان صحراسني ظلمات غوايت طوتمش وسينه فضاسنه قساوت جهالت طولمش ايكن
ناكاه شجرهٔ زنا دمجتدن عشق بلوروب وشدت شب حيرتدن رحمت انواري كورينوب
حق جل وعلا بر ذات مظهري وبر روح منوري كه كوي شعيب قدسيان وقرهٔ قوم روحانيان

نیجه بلالر ترتیب بولمش اولا عالمک ضلالتی وجهانک صلاحی خلفات توفیق
وردینک تحقیقی چون خطاب تکریم ایله مکرم وخلعت رسالت ایله معظم کلفوز آیات
قاهره ونیجه داخی معجزات باهره ایله مؤید ایدوب عالمه بر آفتاب صالدی که نیجه بللر
جهان یوزینی هدایت نوری ایله منور ایتدی وجهانه بر ماهتاب بر آقردی که سالها
شریعت گلستانلرینی حکمت چچکلری منور ایتدی دلخانه سینی گلشن وکوکل صحراسنی
روشن جان شهرینی معمور وروح عسکرینی منصور ایتدی بر نبی اولدی که
نیجه بیک انبیا آکا امت اولدی وبر دین گتوردی که نیجه رسوللره شرع وملت اولدی
چون یوزیکرمی ایاج یاشنه ایردی دار فنادن دار بقایه رحلت ایتدی حق تعالی
جمیع آکا امت اولانلر صاغشنجه شرایف صلوات که ایام بهار عالم قدسی کبی بر صفا
وبر ضیا اولا وملئکه لر حسابنجه لطائف تحیات که ازهار حدایق باغ انس کبی
اوجدن اوجه حسن بهار اولا انک روح لطیف وجان شریفنه واصل قلوب
تا قیامته دکین اربعین موسی ده خلوت ایدن اهل الله حضرتلرینک اذکاری عددنجه
سلام وانفاس تعدادنجه تعظیم واکرام جنت فردوسده آکا احسان وانعام

نعت حضرت عیسی علیه السلام

التجیسی نبی معظم ورسول مفخم نفخه نفس رحمانی
ومظهر الطاف سبحانی زبده ارباب تجرید وصفا وعمده اصحاب توحید وفنا
واضع معالم شریعت مرشد مسالک طریقت بالاتفاق فلک اقبال صدر نشین
آسمان جلال گل گلزار نبوت شکوفه باغ فتوت صحیح کننده مرضای ضلالت
حیات بخشنده اموات جهالت بلبل شیرین زبان وسخن شناس طوطی نفس طفولیت
ومهد مبشر احمد ومصدق موسی مشرف تشریف انما عیسی عند الله قطب
دایره فلک تجرید محور منطقه آسمان تفرید روح الله مکرم حضرت عیسی بن مریم
علیه وعلی اصحابه شرایف الصلوات وکرایم التحیات اول اول عیسی که جهانی ظلمت کفردن قورتاردی
وعالمی شریعت موسی سویلمش ایکن خلق طریق حقدن عدول وعالم وادی جهالته
نفول اعلام شرع منعکس وآثاری دین مندرس شمس توفیق کسوف
وبدر تحقیق خسوف شمع هدایت منطفی وشرع موسی مختفی اولوب ضلالت
مرضلری اوراط ایروب غوایت فسادلری حددن آشوب جهالت الملری
جهانلوی توب وقساوت دالری دنیای قپلیوب خلق عالم اضداده دری
واحیاد موتی اولمش ایکن ناکاه رحمت نبیی اسوب وعنایت هادیسی ایروب

حق جل وعلا شانه وعظم سلطانه کندو لطف عمیم وخلوق کریمندن
ید قدرت ویمن حکمت ایله امر ربانی ونفخه سبحانی واسطه سی ایله رحم
مریمدن آناسز بر ذات مکرم وبر روح مجسم وجوده گتوردی که هر
نفس نفس وهر قول حکم مطلق عوایق بشریه دن مبرا وعلایق هیولانیدن
مبرا صفاتدن خالی وجان معارف ایله حالی ومحیی حیات بخشنده و
دست صحیح کننده هم جهل وهم طبیعت مرضلری بیجی واول اکنده اولان
مرضلری بیجی کندوسی طبیب القلوب والاشباح وشرع حیات النفس
والارواح اولوب نیجه بللر یر یوزینه هدایت ونیجه مدت ازمنلری حقه
دلالت ایتدی عالم زمرده یکی بهار ایتدی وجهان کهنه تازه لاله زار ایتدی
قلوبه صفا ویردی ابدانه شفا ویردی اخر کمعرجا وتوز اوجه ایردی
روحی بدنینه غالب اولدی وجانی سمایه طالبا اولدی پس قدرت لایزال ایله
وحکمت ذو الجلال ایله بدنی داخی بیله الدی گیتدی وتنی داخی اوید روب
شمدی بدنی ایله علاده وتنی ایله سماده در هنوز اولمشدر قیامته دکین اولمز
وبو سوزک معناسی اهلندن غیری اکلمز وکلیسه قیامتدن اوک بو شریعت محمدی
اوزره اولسه گرک ودجال لعینی اولدرسه گرک وعالمی عدل ایله طولدرسه گرک
صلیبلری یاقسه گرک وکلیسالری ییقسه گرک یر یوزینه دینی براتسه گرک
وجمیع شریعتلری بکدرسه گرک حق تبارک وتعالی انک اولنه وآخرده
شفیعنکا حجی الجون وعلمنک مزدی ایجون قیامته دکین کلی نفوس عددنجه
صلوات شریفه که طیب نسیم شراب ارغوانی جنات کبی خوش بوی وجان فزا
وحسن سماع نغمات ارغنون سماوات کبی طرب بخش ودلکشا اولا وهر
بر بنک انفاسی حسابنجه تحیات لطیفه که تروح هبوب نسیم اشجار بهشت کبی
روح افزا وحیات داد وذوق تضرع نفحات ازهار کبی عنبرسرشت وصفا بخش
ودل آباد اولا هر نفسده انک روحنه قلا قیامته دکین انک وجودی
برکاتنک آثارینی وروحی اشراقاتنک انوارینی سکان ارضین واقالیم
روی زمین اوزرنده اکسک ایتموب دایما ارباب توحید مددندن
استمداد واصحاب تحقیق همتندن استعداد سؤالی فایض اولا بحرمة محمد وآله اجمعین

نعت رسول الله محمد مصطفی علیه الصلوة والسلام

بدیعنی خاتم الانبیاء والمرسلین • وسید الاولین والآخرین اول رسول
کونین پیشوای ثقلین • خورشید سپهر سعادت • ماه فلك سیادت
مشتری چرخ دولت • قطب کردون عزت • سید ممالك خواجهٔ مسالك
مهتر بهتر عالم سرور بنی آدم • مصلح هر فساد • کلید هر مراد • ملجاء مطیع
وعاصی • رهنمای دانی وقاصی • فخر ادمیان • رحمت عالمیان • بشیر وسپاه
ارباب دولت ودین • پشت وپناه اهل اسمان وزمین • نقطهٔ دایرهٔ حکمت
ثمرهٔ شجرهٔ حکمت • عارف خبیر حقایق کونی والهی • ناقد بصیر ارنا الاشیاء کما هی
رسول مجتبی نبی مرتضی • خلاصهٔ موجودات • ومفخر مخلوقات دریای بی پایان
ونی قابل افتاب جعلنا له نورا یمشی به فی الناس • خازن فردوس حدایق حقایق
کاشف اسرار دقایق اول شاه سریر آفرینش • اول ماه منیر سپهر بینش • اول
کوهر دریای هستی • بدرقهٔ طریق خدا پرستی • همای عرش آشیان • عنقای
قاف لامکان • مفتاح خزینهٔ جود • مصباح اسمان وجود جام جهان صفا جام جهان نما

مثنوی

سپهسالار نزدیکان درکاه / چراغ بزمگاه لی مع الله
مراد کن فکان مقصود کونین / کمان ابروانی قاب قوسین
جنیبت ران میدان طریقت / شقایق چین بستان حقیقت
چمن پیرای باغ لایزالی / هزار آوای گلزار معانی
شفاعت خواه ارباب جنایت / چراغ افروز مشکات هدایت
خطیب ساکنان ملك تجرید / دلیل رهبران کوی توحید
شه نه منظر والنجم کواکب / غبار موکبی کحل کواکب
کلی در منظر بستان عالم / تن بی سایه سیدر جان عالم
حدیثی کوهر درج رسالت / جبینی اختر برج جلالت
دل پرجوشیدر دریای مواج / رخ رخشنده‌سی خورشید وهاج
طراز عرش ذیل کبریاسی / قبای اطلس وکحل جلاسی
سپهر اولمش دررشکلی غباری / شب معراجدر کیسوی تاری
ایتینک نشانی قم فانذر / ثیابینه طراز اولمش فطهر
قدس شهرندن المش آب ودانه / قدم مکیدی دو سیرش آشیانه
قدم باصمش نه کم وارکن فکانه / قلم چکمش بجلی انس وجانه
اساس شهربند نفسی بیقمش / ستون چار طاق طبعی یاقمش
عبادتخانه سیدر بیت معمور / طناب بارکاهی کیسوی حور
بشیر وعدهٔ اهل بقیع او / کنهکار امتینه هم شفیع او
مقیم خانهٔ کوی نقیبر اول / بلند تخت تاج وسریر اول
نظرکاه سرای روح جاندر / تماشاکاه باغ لامکاندر
ملك دهلیز قدر حاجباسی
ملك طاووس باغ اصطفاسی

اول شاه بارکاه دین • واول فلك مهر یقین • درر درج دانایی کوکب
برج اشنایی • مقتدای خواص الهی • کدخدای مملکت پادشاهی • بین اوامر
ونواهی • قاهر اسباب مزامیر ملاهی

ابیات

یعنی اول دارای دار الملك جهان / خاکپاسی قبلهٔ خلق جهان
افتاب شرع دریای یقین / نور عالم رحمة للعالمین
مهترین وبهترین اولیا / رهنمای اصفیا واتقیا
مهدی اسلام هادی السبل / مفتی غیب وامام جزو وکل
خواجهٔ اولاد آدم اولدر / شمع جمع انکی عالم اولدر
پرتو جمال جهان عکس دلی / ملکت هفت اسمان بو منزلی
جان پاکان خاک جان پاکیدر / جانی قوکم آفرینش خاکیدر
آسمان پرحلقه سیدر بو سنك / خرقه پوشان خانقاهی کوینك
عقل کلك خلوتینه راه یوق / جبرئیلك وقتنه اکاه یوق
دینك جانی لقاسی بس دیر / انکی عالمده رضاسی بس دیر
داروی دردی کوکلر مهریدر / نور جاندر عکس بو چهره‌یدر
مایه بخش وهر دو عالم نوریدر / جمله اشیادن مقدم نوریدر
اول که ظاهر اولدی اول غیب غیب / نور پاکیدی انك نی شك وریب

طاهر اولدی نوری ودکدی علم — اولدی عرش وکرسی ولوح وقلم
ماه ومهر وچرخ جمله اختران — اول علمدن اولدی قاموسی عیان
بر علمدن اولدی روحك عالمی — بر علمدن اولدی داخی آدمی
جمله عالم اولدی انك امتی — جمله انك خوشه چین همتی
چون لسان حق لساندر انك — بهتری دورکه زماندر انك
روز محشرده که دللر طوتیلور — سویلیه مزلر هانا بو قالور
امت اولمق استدی موسی اکا — عیسی داخی چوق دعا ایتدی اکا

موسی یه باطنده اولدی بو مرام
عیسی یه ظاهرده داخی بو مقام

اول جهان بخت وجهان بخش وقمر تاج وفلك تخت زمین وقار وسما شرف مکی مکین مدنی توطن نور نبوت ونور حدیقهٔ فتوت حبیب الحق مفخر جهان

الا ای مطلع خورشید شاهی — الا ای سایهٔ لطف الهی
سن اولدك مهر برج عالم دل — سن اولدك نقش مهر خاتم دل
سن اولدك روحی بو ارواح جسمك — سن اولدك گنجی دو عالم طلسمك
شهنشاه فلك كمتر غلامك — دو عالم رهن داری بنك نامك
كواكب خاك روب آستانك — ملایك نغمه ساز بوستانك
زحل چابك زن هندوی تاكك — قمر زین سمند تیز گامك
فلك مشعل فروز خانقاهك — ملكلر پاسبان بارگاهك
جمال كعبه نور افزای رویك — هوای طیب مشك افشان مویك
ستون سایبانك شاه طوبی — فضای درگهك فردوس اعلی
حرم گاهی براقك باغ رضوان — ركابك چاكر صف حور وغلمان
در آیینهٔ فلكدر چار طاقك — حریم حضرت عزت وثاقك
شفیع نوح اولبدر آب رویك — سیه کحل اولبدر خاك كویك
سلیمان تختی پایك سنك باد — جهان بندك دو عالم سندن آزاد
كلیمك نوری بر لمعه یوزكدر — مسیحا نفخی بر شمه سوزكدر

فلك قطبی در خلوت نشینك — جهان خلوت نشینی خوشه چینك
كذرگاهك هوای لامكاندر — نظرگاهك فضای روح جاندر
زمانك در زمان بی زمانی — نشانكدر نشان بی نشانی

سریر عرشه در معراجك سنك تاج
امین وحی وصاحب سر معراج

نثر

اول مسند صدر سعادت . اول سرور سریر سیادت . در صدف اقبال ودری سماء اجلال . غواص بحر معانی . معدن سبع مثانی . مهبط انوار یزدانی . منبع اسرار صمدانی . سیمرغ كوه قاف ملكوت . شهباز هوای جبروت . بلبل گلزار قدس طوطی سبز زار انس خطیب بلیغ بیان . نجم مجموع قدوسیان عندلیب فصیح زبان محفل کروبیان

نظم روان بخش

سید كاینات شرع رسل — مفخر انبیا امام رسل
شمع بطحی چراغ بیت حرام — صدر بدر جهان جهان كرام
اول نبی هاشمی رسول خدا — مرغ دستان سرای هر دو سرا
حجت حق خلاصهٔ كونین — رحمت خلق هادی ثقلین
جم انجم سپه گردون جیش — مشعل افروز دودمان قریش
طیب طیبه خسرو یثرب — والی مشرق شه مغرب
كاربروان كارنامهٔ غیب — خازن گنج خانهٔ لا ریب
پادشاه دیار جود وجود — مقصد عالم مقصود
حافظ صفحهٔ معانی دل — چشمهٔ آب زندگانی دل
ساكن خانقاه او ادنی — سالك شاه راه ارسلنا
بلبل بوستان ما اوحی — شمهٔ چرخ الذی اسری
اولدی واللیل شرح گیسوسی — والضحی وصف روی نیكوسی
ذاتیدر عالمه كلید نجات — هم حیات جهان هم آب حیات
امر ونهی ورشاد ایله موصوف — نهیدر منكر امریدر معروف
انك پروین كلاب قدریدر — آسمان آستان معبدیدر
عقل عنقای قاف قدریدر — چشم جان سرمه دان تربتیدر

عارضی لاله برک باغ بهشت … جبهه‌سی نه سرای سیمین خشت

لوشیم اسیه اول جناب کریم
ایتغ اولور بهای در یتیم

نثر اول ترجمان بارکاه قدم اول افصح عرب وعجم اول معدن علم وکرم اول شاه (نبی مطلق الملک)

ابیات

بینی اول خاقان ملک شرع دین … اول رسول خاص رب العالمین

دولت هر دو جهان درکاهیدر … انبیایه قبله خلوتکاهیدر

ماهی عصیان آدم نامیدر … ایکی عالم جرعه‌خوار جامیدر

مطلع انوار حق مقصود کل … پیشوای شرع سلطان رسل

اول ماه آسمان جلال اول شاه دستکاه کمال دزنجه صلیفی سرخ رویی
بعث الی الاسود والاحمر چنان دلکشای الم نشرح زبان رهنمای انا افصح

مثنوی

عنصر کی محض زبده فطرت … مدحتک نقش تختهٔ فکرت

درة التاج کن فکاه نسبک … قرة العین انس وجان لعبک

سید کل نسل آدم سن … سبب رحمت دو عالم سن

صدف درّ معرفت ذاتک … مظهر نور حقدر آیاتک

چرخدر خاک روب میدانک … عیسی‌در پاسبان ایوانک

ظلمت حضر جعد پرتابک … آب حیوان عیق سیرابک

حلقه داران چرخ جمله سروش … اولدیلر درکهکن حلقه بکوش

رتمک حرف سبح تختهٔ کن … تلمک راست کار راست سخن

حریک آستان فوج ملک … علمک آفتاب برج فلک

مژده‌یه زینت وصفا سندن … رونق ملکه اصطفا سندن

پایهٔ قدرک آسمان پیوند … سایهٔ نورک آسمان بلند

سر طایر کبوتر حرمک … اطلس چرخ شقهٔ علمک

کل عالم طفیل وسن مقصود … سن محمد رسالتک محمود

سن اول روح مقدس واول ذات متعلی سن که برادک عقل اول
وبرادک قلم اعلی وسن اول نبی سن که کنت نبیا وآدم بین الماء والطین
وسن اول رسول سن که وما ارسلناک الا رحمة للعالمین سن اول عندلیب
سحن سرا سن که غیب کلزار الحیده ازل سحرکاهنده قل هو الله احد اوقیوب
تمجید ایدرکن سبحان عالم ملک ملکوت هنوز خواب عدمدن باش قالدرمیوب
ساکتلر ایدی وسن اول خطیب خوش آوازسن که قدم شهرنده قدس جامع الجنده
لا اله الا الله دیو وب توحید ایدرکن عابدان مقربان حضرت جبروت هنوز
عدم اقلیمندن طاشره چقوب صامتلر ایدی سن عقول ملکنده شاه ایکن
بو کارکاهده نه لوله ملک ونه شعلهٔ فلک وار ایدی ونه دین دیمک سن
الست کوننده وحدت شرابندن مست ایکن نه هشیار وار ایدی نه سن
عزوشرآدقاتنده بالای هفت چرخده صدرنشین ایکن نه بالا وار ایدی نه
پست سن اول کشی سن که هنوز نقاش قدر لاجوردی نقوش صورکواکب ایله
تصویر وهویدا ایتمدین وهنوز معماران قضا بو چار طاق عناصری بوتب
اسباب اوزرینه بنا وبینا ایتمدین وهنوز فراشان نسیم صباصحن زمین اوزرینه
رنگ زمردین دوشمدین وخادمان رباحین جهان باغنه زیب وفر ویرمدین
غیب عالمنده روح مشرقندن طالع ایدک وقدس کلزارنده جان مطلعندن
لامع ایکن سن اول دریای کرم سن که کنارک یوق سن اول باران رحمت سن که
کرانک یوق سن اول در سن که دکزک حقیقتدر سن اول جوهرسن که
معدنک شریعتدر سن اول ذات سن که وجودک رحمتدر سن اول وجود سن که
اینک رحمتدر سن اول عاشق سن که محبوب بنه سن سن سن اول طالب سن که
مطلوب بنه سنسن سن اول شمع سن که سونمز سن سن اول آی سن که
طولنمزسن سن اول آفتاب سن که کسوفی یوق سن اول ماهتاب سن که
خسوفی یوق سن اول کلزارسن که ملکوت سنک ایله منوردر سن اول
مشک سن که ممالک عالم سنک ایله معطردر سن اول ملک سن که رقاب
ممالک جهان ربقهٔ طاعتکه بسته وافتاده وسن اول پادشاه سن که
ارکان واعیان زمان اوامر ونواهیکه منقاد وکردن نهاده دوران فلک
موافق فرمانک بساط آسمان میدان جولانک اشهب صبح وادهم شب

ایکی جنیبت کشتی جنابک توسن چرخ مرکب جنابک وجرم قمر نعل رکابک
خاک عزیزک توتیاء دیدهٔ کیوان نعل سمند سیدیزک گوشوار گوش اختران فلک اعظم
بلند منطقهٔ بروج ایله طاعتک نطاق تبلنش نفس کل لوح خدمت قلم اعلی ایله مدحتک
قصایدی یازلمش زحل دربان ایوان قصر عزتک اولمش برجیس داعی ومداح حیدر
رفعتک اولمش بهرام اعداک قهری ایچون خنجر انتقام آفتاب اولبابک نصرتی
ایچون تیغی الذم ناهید بزمک ایچون مجلس روحانیان مطربلرین میرلک ایدر
عطارد حکمک ایچون دیوان قضاکن اونورنش کاتب سرلک ایدر ماه مهرک
شوقنه طورمزدوتن اثر عشقک اودندن براثر کواکب کوکبهٔ جلالک ایچون
برنم خدم نقوش کائنات صورتک نسخه سندن بر رقم آتش شوقک حرارتی
دوشوب محرق اشباح اولدی هواهواکدن دم اوردوغیچون محیی ارواح اولدی
آب لطفک زلال قارشوب ممدود حیات اولدی خاک حکمک اوکندی مادهٔ حیات
موالید وترکیب ابدان اولدی فضاء عزتک اولادکه ابرشدی تحرکهٔ ونی قرار
اولدی جرعهٔ جامک زمینه دوکلدی ساکن وصاحب وقار اولدی روزکار علم
شریعت وجودک شرفیله نوبهار اولدی عروسان معارف طریقت سوزنکه زیورنده
پرحسن ونکار اولدی شریعت جهان آرای عالمه زیب ویردی سیاست ملک
ملک برایکه جهانه زیب وفر ویردی عربدهٔ هیبتک آتشی دود دمان انوشروان
دوده ویردی جازده حمله صولتی یدی اقلیمی بربرینه اوردی شریعت نبوی
شریعت نبوی جویبار تیغ سبز زارکلالدلزار وهدایت سینی زلال خیمه سار
معارفکله ابرآرد ظلم لواسی عدلکه مهابت ایله منکس وطغیان لشکر شرعک رایت اعلام
مندرس آسمان همتک قاتنده برزمین خرد آفتاب رأی منیرک اوکنده ذره
سن اول ممدوح سن که قلم اوصافک تحریرنده حیراندر وسن اول محمودسن که عقل
مناقبک تعریف وتعبیرنده سرکرداندر سن اول نورسن که جسمانی دکل سن اول
روح سن که هیولانی دکل سن اول اوبابسن که معلمک جبریل امین سن اول
امی سن که اوقودوغک کتاب مبین سن اول رسول سن که جنه وانسه رسالتک
عام وسن اول نبی سن که دایرهٔ وجود نبوتک ایله تمام بعنایة الملک العلام

ابیات

شمسهٔ نه مسند هفت اختران … ختم رسل خاتم پیغمبران

شعله فروز شب خاکیان … شمع سرا پرده افلاکیان
کهف بشر مهبط روح الامین … روح ملک خرمن خوشه چین
در یتیم صدف اصطفا … واسطهٔ عقد رسل مصطفا
شاه ملک جیش جهان جود بود … شمع جهان تاب فلک دود بود
گوش جهان حلقه کش میم او … تخت نشان هم کمر وتاج او
انس وملک شیفتهٔ روی او … سلسلهٔ شیفته کان موی او
سنبلی او سنبلهٔ روز تاب … گوهری او در لعل کو آفتاب
عروهٔ وثقی کنف نوری او … حبل متین نسخهٔ منشوری او
مهر رخی شمسهٔ بیت الحرام … ماه فلک نوریله اولدی تمام
عالم جان حضرت اعلاسی او … صدره دنی منزل ادناسی او
یوسف مصری انا املح دراو … مهدی مهدی انا افصح دراو
خاک دری روضهٔ جاندر انک … گرد رهی جان جهاندر انک
خیمه کشی مطبخ نعمت خلیل … مرغ حریم حرم جبرئیل
گوهر جان طرف کمربندی او … طوطی دل صید شکرخندی او
حضرت در خاتم پیغمبران … در کهی در بوسهٔ که اختران
خسرو اقلیم رسالت او در … صف شکن اهل ضلالت او در
گیسوسی در سنبل باغ بهشت … عارضی در روضهٔ عنبر سرشت
جان ملک بلبل بوستانی در … هفت فلک صحن شبستانی در
راحت ارواح ملک بوی در … آب خضر خاک سر کوی در
حلقه بکوشی فلک چنبری … رو بیدر آینهٔ اسکندری

پیش رو قافلهٔ پیش بین
مردمک دیدهٔ عین الیقین

نثر اول سید سادات واول منبع سعادات واسطهٔ ولادهٔ جوهر کائنات
خلاصهٔ سلسلهٔ زواهر موجودات خورشید درخشان روز اقبال
صاحب قران وحرض المؤمنین علی القتال بازبلند پرواز ساعد سعادت همای
رهنمای آشیان سیادت پیشوای محراب صدقکار ایتموبنی رهنمای ارباب

قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یگانهٔ دستگاه هفت گنبد مینا نشانهٔ راه
والذین جاهدوا فینا نزوهٔ مروت کعبهٔ صفا حضرت رسول محمد مصطفی
علیه السلام من الصلوة ازکاها ومن التحیات اسناها

ابیات

اول ختم پیمبران مرسل / صورتده صنک وجودده اول
اول خاتم کشور رسالت / ازمانهٔ لشکر ولایت
دارندهٔ حجت الهی / دارندهٔ دار صبحگاهی
شهنشاه تخت آسمانی / خوانندهٔ تختهٔ نهانی
سلطان ممالک هدایت / طغرای صحیفهٔ عنایت
سرکوب مخالفان ابتر / تن پوش برهنگان محشر
صاحب نظر ولایت جود / مقصود جهان وجهان مقصود
مجموعهٔ خلاصهٔ معانی / سرچشمهٔ آب زندگانی

نثر اول ظهیر یارمانده کان گران جهالت اول پناه درمانده کان گرداب ضلالت
اول دستگیر بیچارهٔ غریبان قلزم شهوات واول نقصان کنندهٔ ناکامان مرتع
لذت اول روح قالب عزت واول قالب روح دولت

ابیات

ای منزلت ورای افلاک / قدرک سنک بو خار وخاشاک
نقش صفحات رایتکدر / لولاک لما خلقت الافلاک
سلطان سریر کاینات سن / شاهنشه کشور حیات سن
خاکک درسرشته روی آدم / نورکله چراغ ایکی عالم

مثنوی

زمین وفلکلر غبار رهک / ازل تا ابد در تماشاگهک
دلک در دریای رحمت فشان / کفک در سنک ابر دریا فشان
زحل هندوی پاسبان درک / دوپیکر دربر آله ویکرک

سن اول طاووس شریعت سن که جولانگهک بوستان دین . وسن
اول شیر حقیقت سن که بیرانگهک صحرای یقین . سن اول طوطی گلزار توحید سن
که دایما غداک شکرستان قدسدن گلور . وسن اول بلبل باغ تفرید سن که
طراغنک همیشه سبزه زارانسدن اولور . سن اول بحر حقیقت سن که هر
مشربین کوربنی مختلف ارمقلر سندن صنرر . وسن اول کوه علم سن که
هر مذهبین ظاهر اولان زلال معرفت سندن چیقر . اول آسمان سخا سن که
هر کوکب اول آسماندن بر آفتاب . وسن اول دریای جود سن که افتاب
اول دریاده بر حباب . سن بر ذات مکرم سن که جمله ملائکه آدمه سنکیچون
سجود کلمندر . وسن بر روح مجسم سن که جمیع ارواح عالم سنک محبتکله وجوده کلمندر
بر جان مطهر سن که صفاء وجودکدن زمرهٔ قدسیان صفا سیرر . بر روان
منور سن که نورک پرتوندن شرق وغرب ضیا ایرر . بر سبوح خلق سن که
جمیع ارواح انبیا انوارک دریاسندن هر بری بر قطره . بر قدوس صفت سن که
جمیع انوار اولیا جمالک افتابندن هر بری بر ذره . دم آدم روحکدن فتوح نوح
روحکدن درس ادریس کتابکدن کلام کلیم خطابکدن عزت اسمعیل جلالکدن
خلت خلیل جمالکدن نفخهٔ عیسی نفسکله رهبر خضر حکمکله نجات یونس یادکله
زیاده رس الیاس آدکله نغمهٔ داود الحانکله حکمت سلیمان سلطانکله حسن یوسف
یوزکدن . قبلهٔ روی صوفیان بارگه صفا سیدر . سرمهٔ چشم قدسیان خاک درسرایکدر
اول شمع انوار تحقیق اول مطلع انوار توفیق اول روحهٔ ریاض قدم اول روضهٔ
ریاحین کرم آینهٔ جمال شاهی جام جهان نمای پادشاهی محرم انوار رحمانی
محرم کعبهٔ سبحانی حبیب حق نبی مطلق ندیم خاص لم یزل حضرت نبی الله احمد مرسل
علیه شرایف الصلوات ولطایف التحیات حق تبارک وتعالی نیته که انک دینی مؤبد
وشرعنی مخلد وملتنی حشره دک دایم وامتنی قیامته دک قایم ایلدی که انک نعمت نبوت
سنک روحانیه سنک عنایتی امدادی ایله تا حشره دکین امتنک عارفلری وانا نور
برکاتی امدادی ایله تا حشره دکن امتنک عارفلری کوکللرینی معارف یقینیه سی ایله
دن تجلی وعابدلری عملرینی آداب دینیه سیله مزکی ایدوب انک اولاد آلنی هیولا
پاک ومطهر روضه سنک صفاسی ایله وانوار قدس ایله روشن ومنور روانک
ضیاسی ایله ارباب قلوب خواطری معمور واصحاب کشوف سرایری پرنور

سینه‌لر صفالری شریعتی صفاسنک بسط باطلری ایله مزین و کوکلر خانه‌لری
طریقتی چراغنک دلیللری اشعه‌سی ایله روشن اولوب ذات شریفی دولت
جواهر مجرده‌سی ایله عالم تجریدلکینه منازلانسده ابدی مأنوس و مسرور اولوب
و نفس قدسیه‌سی زمرهٔ ارواح مقدسه ایله جهان تقدیسلکینه حضایر قدسده
دایما بر صفا و بر حضورده اولا احکام شریعه‌سینک متفرعات و فروع دینیه
جزئیات صاغشخه صلوات طیبات که انک نسیم نغمات عنبریه و شمیم نسمات
عبهریه‌سی اولخرتک اخلاق طیبهٔ زکیه و محاسن کریمهٔ سنیه‌سی کبی جهان باغی
معطر و انک صفاسی اشعه‌سنک انواری و خلوص علاماتنک آثاری اولحبابک
ظاهر شریعتنک ضیاسی و باطن طریقتنک صفاسی کبی عالم ایچنی منور ایده
و تسلیمات نامیات که اصول شجرهٔ شریفه‌سی و اعراف روحهٔ منیفه‌سی حدیقهٔ
باغ فؤاد و روضهٔ حسن و اعتقادده زلال پاک ایمان و منبع چشمهٔ احساندن
ترتیب بولوب هوای مهر و لا عالم صدق و صفاده بی تکلف تصنع دریا و شابه‌ٔ
مداهنه و مدار ارباح لوایح خلوص طویت و برکات نسیم صفاء نیت ایله
نشو و نما بولمش اولا اول ذات کریمک روح مطهرینه لیلاً و نهاراً واصل و متواصل اولا

نعت

سلام من العالم الحاکم | علی روضة المصطفی الهاشم
فرازآن ذر و دجهان اونن | منار در سید المرسلین
شفیع امم خاتم انبیا | سپهر رسالت شه اصفیا
فرستادهٔ خاص پروردکار | رسالتده محت استوای
کلید در کنج رب جلیل | امام هدی در درج خلیل
شه آسمان قدر سپاه جیش | مه هاشمی آفتاب قریش
رسولی که سرخیل درکاه در | ولی محرم لی مع الله در
رسولی که مقصود کونین در اول | کمان ابروی قاب قوسین
رخی در چراغ شبستان انس | قد بدر نهال گلستان انس
او در بیت معموری معمور ایدن | او در سقف مرفوعی پرنور ایدن
صفاتنده خیره‌در رای عقل | تمام ایلمز ثناسینی نقل
خرد کیدر ایلا به وصفن انک | ندر دل که این بیله مدحن انک

کشینک که مدامی الله اولا | بزه سوزلرندن قاچن راه اولا

نثر همین بو قدر تقریر و تحریردن داخی امید اولدر که بو قوه و للقدر تعالی
وجودم باغچه‌سی بربان وصف نسیم ایله گلشن ایدوب بو بخه‌یللر کدلکی
عبث آناره خرج ایتدم و نیجه مدت کوکلی هوالره صرف ایتدم برآز انی
اکثی ایله مکافات و برآز ذکر ایله کایله مجازات ایدم که لطف عمیم و خلق کریمیندن
ساعت ساعت و روز قیامتده هواجر بوادی حیرتده شفاعتی بحرندن
بر قطره و عنایت نسیمندن بر ذره بو بن ضعیف قولندن دریغ ایتمیه کرم کرچه
اکثرلا بو خدمتم و استکه مناسب خصلتم یوغ ایسه داخی استرسن که ذکری حمل عزمدر

نظم بی نظیر

ای زمین و آسمان خاک درک | عرش و کرسی نور کی عرک
انبیا وصفکده درجه آندن | سن شناسان سندن سرکرد آن
اهل دللر وصف که خوش خاکپاک | جمله عالم اولسه طفلی خاک خاک
ای طفیلی خنده‌کی در آفتاب | کوز بکل اولدی چون قرای سحاب
یا رسول الله قتی در مانده‌ام | نفس الندن عاجز اولوب مانده‌ام
بر نظر ایله بوین غمخوارم بیه | جان ات بوسنده بیچاره بیه
تا که سنده جان اولا بن زنده‌یم | قوللر وکک قولندن بن بنده‌یم
ویرده دل دایم ثناکا اولاسنک | نقد جان هردم فداکا اولا
چون وجودک رحمت اولدی چونکه خلقه | یا که رحمت کلدی جانم خلقه
در که کوکنی بضاعه کلمشم | و انی لطف و شفاعه کلمشم
خوف شیطاندن بنی مأمون قیل | روحمی ایمان ایله پرورده قیل
چون الکه جانی سن جان ایده | لطف ایدوب بن درده چاره ایده
پس رفیق ایت جانه سن ایمان پاک | جان اولا اخر سنده تراب خاک
نفس کوره چون کرم ای شمع دین | بر قیلک تر بکا حبل المتین
نیجه اولم مست غفلت یا امیر | سن مدد قیل تا که اولم دستکیر
هر نه دکلو کسرایدم معنی دین | جرمی کسر ایله سن ای کسریی
هر عمل کم اشلرم کسر ایلدم | بی نوایم جبرتی جبر ایلدیم

هر نکته‌نک کری چون دایم اولور — کسره خود بیدا که جزلانرم اولور

بو نظرایت کارمی اکمل تمام
باقی لطفکدر بنه دیم والسلام

نثر

وهم عقول سلیمه وطباع مستقیمه قاتنده مقرردرکم مصاحبت ابرار کرام
ومجالست اخیار عظام که کل کلستان اقبال وشمع شبستان آمال وریحان چمن
روح ومفتاح خزائن فتوح وواسطهٔ عقل کمال ونکین خاتم تجلادر
الدکرمیجک مقتضای عقل کریم وموجب ذهن قدیم اولدرکه برازوصاللری
وقتنده مقاللری وجاللری خیالنه خصاللری شرفیله غمکین کوکلی شاد وویران دلی
آباد ایدوب جان کوزینه سوز توتیاسی ایله برازنور ودل مجلسنه سخن ساقیسی
ایله برباره سرور حاصل اولا چراغ بصیرت برازفروزنده وباغ سریرت
بربان ارایش چمن روح معطر ولطف فتوح منور اولوب برازجان کللری
آچله وصفا چچکلری صاچله کوکل اوی روشن ودلخانه سی مزین جان
باغچه‌سی خرم وروح خسته سنه مرهم یتشه وماداکه بوقلاید فواید محامد و
مدحات دربار وبوهولهٔ زواهر صنوف دعوات اخلاص شعار ایله
کوردن کوش روزکار واعناق وصدور کردش دوار حزین وخالی وبو
نقوش الفاظ رشیقهٔ اوصاف صفوهٔ موجودات وبوصور تراکیب
انیقهٔ صفات خلاصهٔ مخلوقات ایله صفحات ایام ولیالی واوراق شهور
واعوام متوالی منقش ومالی اولوب بو رشحات اقلام وقطرات دریای کلام
که پاکلک ولطافتده رشک اشک سحاب در وصفاده قدح غیرت جام
وشراب در یعنی شول عبارات مستعذبهٔ فرح فزای واستعارات
مستغربهٔ ترح زدای ایله که حق تعالی حضرتنک نعوت کریمه‌سنک فهمی ناقص
یتشدکجه اولان اشارت ایتدم واول جناب بقع الجلالک خلوص دردن ایله
دینلن تضرعاتن واولذات عالیهٔ مصطفا اخیاری واول نعوتین حضرته
قدوهٔ ابرارک اوصاف کریمه‌لرین دینلمدن شونیه که معناسنک ضیاسی
لایح وبدلولنک صفاسی هراسمده واضح اوله ارواح مطهره نک انوار
باهره‌سی هرکلمه‌سندن لامع واول سعادتکنلرنک اشراقات ساطعه‌سی هر لفظنده طالع در

ابیات

ابیات

سوزمیدر مونس عزلت نشینان — حدیثم همدم صحبت نشینان
سوزمیدر ماجرای عشق بازان — تمامت قصهٔ صاحب نیازان
رفیق پاک بازان طریقت — انیس دلنوازان حقیقت
بونظم ونثری کم ترتیب قلدم — بوالفاظی کبی ترکیب قلدم
تضرع نامهٔ صاحب دلاندر — که مقبول روان مقبلاندر
کلستاندرکه دوشمش جملهٔ — طولو الجی کل ایله یاسمنلر
اکر رشک شکردر سم براشر — اکر در کوهر دیر سم براشر
بودر شمع سبستان زمانه — کل خوش بوی بستان زمانه
کوکللر خانه‌سیدر روشن اندن — خراب آباد عالم کلشن اندن
معانی بحرینه غواص اولیدر — دل اهلی بزمنه رقاص اولوبدر
عباراتی دلالاتن واضح — اولور لفظنده حسن معنی لایح
ضیاء عکس انوار الهی — ویرور الفاظنه شوق کماهی
ویرور اول قیمتی لذت لسانه — یازلور سوزلرم اوراق جانه
انیس دردمندانه سخن بل — جلیس مستمندانه سخن بل
سخن ساقیسی مخموران عشقک — سخن جلابی رنجوران عشقک
سخن جسم جهانک اولدی جانی — سخن باغ دلک آب روانی
سخن باران دل ابر مطرک — سخن لولوی لالاسی ضمیرک
سخن آرایش دلدار عقلک — سخن نوبادهٔ سی کلزار عقلک
سخندر سر اسرار الهی — سخندر در درج پادشاهی

سخن تشریف رب العالمین در
رسول تحفهٔ روح الامین در

نثر

ماداکه بو الفاظ شریفه وعبارات لطیفه‌دن هراوقیانه لذت وسرور ویره
وهر دکلیه‌نه صفا وحضور ویره هر مجلس اهلنه سماعندن ذوق وهر
اهل حاله ذکری ایله شوق حاصل اولوب حسن ظاهر الفاظندن حسن باطنی
وعباراتنک زیور فصاحت ایله محظوظ ومسرور وحاسهٔ باطن معانی سنک
مطالعه‌سی ذوقلولانک ملاحظه سیله بصفا وپر نور اولا اوقویانلردن

اوقیانلردن و دکلیلردن و ایدنلردن و اکلیلردن بو ضعیف دلخسته
و بو فقیر شکسته‌یی کاه کاه دعاء خیر ایله حسن یاد و فاتحه و اخلاص ایله دلشاد
ایدکلر بجه بو درمانده قالمش دل برکات دعوات ایله امداد و بو بیچاره اوکی لمش
کی کره همت رجالدن استمداد ایتسون دنیاده صاغ بولنورسم علایق ارتباط
قوای جسمانیه دن وساوس موهومات اوهام شیطانیه دن قورتلمغه توفیق
و اخرته کتمش اولورسم حجب ظلمانیه و اوصاف دنیویه دن و آثار هیئات
رقیه بدنیه دن خلاص اولمغه طریق میسر اولمق اولایه

نعت بعد الصلوة والسلام علی سید الانام الوف صحایف محاسن
تحیات عنبر نسیم که نقوش صفاء فؤاد و آثار حسن اعتقاد هر بر ورقنک
یوزندن واضح و لایح اولا و صنوف وسائل کرایم تسلیمات که رنکین جهره و لا
و بوی نغمهٔ صفا هر سطرینک آلتندن لامع و فایح اولا قافلهٔ قدسیان و برید
روحانیان ایله زمرهٔ آل کرامینک و جمیع اصحاب عظامینک مراقد کریمه لرینه
ایصال اولنوب جناب رب عزت کبریا و حضرت ولی الایادی والآلاء جل
شانه و عظم سلطانه حضرتنک عواطف ربانیه و عنایات سبحانیه سندن مستدعا
و مأمول و متضرع و مسئول در که صد هزاران آثار روح و ریحان و کل دسته
بستهٔ رضوان یعنی نسیمات مراضع رحمان و نفحات ازهار جنان هر دم
روحلرینه واصل و هر نفسده روانلرینه متواصل اولا کم بیت

تمو ارباب اصحاب هدایت   کدایان در صاحب ولایت

نثر جمیع سیکافیان دین نبی و حامیان ملت عربی حافظان شریعت محمدی
و ناظران طریقت احمدی ناقلان کلام قدیم و راویان حدیث کریم ناشران
آثار دینیه و هادیان عقاید یقینیه رافعان اعلام ایمان و دافعان لشکر
طغیان باغبانان باغ نبوت و رازداران اسرار فتوت بوابان سرای سادات
و کاشفان رموز جلالت رهنمایان ممالک عالم ملکوت پیشوایان عرصه ساکنان
جبروت امینان وحی ربانی و خزینه داران کنوز روحانی نجوم رجوم مردهٔ شیاطین
ضلالت و کوکب ثواقب بوادی جهالت فلاحان مزرعهٔ علم و حکمت ملاحان کشتی

بحر وحدت تاجران بضاعت و طاعت مسافران مسالک ریاضت جوهر
فروشان در حقایق صرافان بازار دقایق فتاح مفاتیح ابواب هدایت
و مصابیح ظلمات غوایت و امیان ایمان اعلام اسلام لردر نظم

جمله غواصان دریای صفا   بلبلان باغ شرع مصطفی
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین   در مدح عشرهٔ مبشره

خصوصا اول عشرهٔ مبشره و ارواح مطهره ده شمع ایوان احمدی ده
تیل چراغ محمدی ده سرو روان صفاده عندلیب بوستان وفاده
طوطی شکرستان رسالت ده و طوطی آسمان جلالتده مرغ مرغزار کلزار معانی ده
بلبل سبزه زار سبع مثانی   در مدح چار یار کزین حبیب رب العالمین

اولکی چار یار صادق و اول چهار مونس موافق چار پایهٔ تخت شریعت
و چار رکن طاق طریقت چار سوی بازار تحقیق و چهار حاکم مصر تدقیق
چار عنصر دین و چهار دست پای تعیین جهان صفهٔ صفا و چهار قبهٔ وفا
چهار دریچه فضای قدس و چهار روزنه حریم انس چار طاق سرای شرع
و چهار دیوار بناء فرع چار باغ کلزار معانی و چهار جوی باغ لایزالی چار
وزیر کشور هدایت و چهار حکیم امراض جهالت چار کوشهٔ خانهٔ نبوت و چهار
دروازهٔ مدینهٔ فتوت چار بحر درر حقیقت و چهار حوض معتطشان طریقت

بیت هر چهار آفتاب چرخ امم   بحر صدق و حیا و عدل و کرم

نثر

اولکیسی امیر المؤمنین سید اصحاب سید المرسلین حبیب حبیب الله اینک رسول الله
منبع معارف الهی معدن لطائف صبحگاهی رازدار اسرار احمدی خزینه دار
کنجینهٔ محمدی مجمع محاسن شمائل مجموعهٔ مکارم خصائل مهبط انوار سبحانی محل الطاف ربانی

ابیات

محرم سر حضرت نبوی   عاشق روی مصطفوی
مشرق آفتاب صدق دلی   انی لطف ایزد آب و کلی
قافله سالار ارباب هدایت   پیشرو رهروان عنایت
الخ

سر حلقهٔ جمیع مهاجرین و انصار مخصوص نص اذ هما فی الغار اول تد افلح

مدح ذاتی آخر واللیل آیت صفاتی • اول محرم راز اسرار آسمان • اول محرم
کعبهٔ امان • اول همدم خاص ثانی اثنین • اول خواجهٔ چار سوی کونین

ابیات

صدیق طریق استقامت	سالوک معارج کرامت
صاحب قدم مقام تجرید	سردفتر جمله اهل توحید
اول اول مؤمنان امت	اول صدر خلیفه های ملت

در نعت ابو بکر رضی الله عنه

قاتل المرتدین قامع البغاة والمتمردین عتیق یار غار ابو بکر کنیت صدیق لقب امیر المؤمنین عبد الله بن ابی قحافه بن عامر بن عمر بن کعب صدر دین صدیق اکبر هر صفتدن ایمنی اصحابه سبق • رضی الله عنه وارضاه • وجعل فی اعلا غرف الجنان مثواه
اول اول ابو بکر درکه کعبه ایچی بتلر ایله طولمش کن • و جمله عرب شرک طوتمش ایکن مکه مهترلری • و قریش سرورلری • و عرب اولولری • و حجاز بکلولری بتلر پرستاری دینینک تاییدنی • و عبادات اصنام آئینک تاکیدنی آبا عن جد اول دیندن ایکن و کندولری اول آیین ایچنده اولوب شریعت ندر بیلمزلر ایکن • و طریقت ندر الکلمزلر ایکن • کتاب الهی کوردکلری یوق • و خطاب سبحانی ایشتدکلری یوق توحید کنشی طوغمز • و معرفت یلدزلری کورنمز ظلمت ضلالت ایچلرینی و طاشلرینی المش • و شقاوت جهالت ظاهرلرین و باطنلرین قاپلمش • ابو بکر حضرتی دخی انلرک بریسی • و باطل دینک رئیسی ایدی • بونلرک ایچنده بیوب و بنلرکله بیوب وایچوب • روزگار بو حال اوزره کچوب • و عمری بو منوال اوزره کیدوب بو درکن ناگاه • جناب رب عزتدن • و عالی حضرتدن جل شانه • و عظم سلطانه حضرتلرینک کرم بحری جوشه کلوب • و عنایت دکزی خروشه کلوب • عالمه رحمت و جهانه مرحمت ایدوب • دنیایه صلاح • و عالم خلقنه فلاح و اصلاح • ازشلره هدایت وحق یولنه دلالت ایتمک ایچون کندی اوی خلقنه زیاده احسان و امتنان و کوتوری عالمه حجت و برهان کوسترمک ایچون بینه عرب ایچنده • و قریش نسلندن حضرت رسالتی اصطفا و محمد و مصطفا ایدوب رسالته کوندردکی وقت هیچ کمسنه طاعت و بر احد اطاعت ایتمیوب هر بری استهزا و انواع درلو ایذا ایدوب حضرت رسالت سویلدکجه انلر کلوب • و زیاده سویلدکجه سوکوب

که محمد دلو اولدی کندوی بیلمز • و نه سویلدوکن اکلمز • و کاه سحر ایله جادولغی الدمغی استر • و جادولق ایله عالمی ایناندرمغی استر دیوب • کلام حقی سحر و تخییل و دخی الهی حدیثی نقش و تسویل حمل ایدوب • آنامزدن و دده مزدن کوردکمز اویمازز و شمدیه دکین ایشتمدوکمز ایناممازز دیوب • اسکی ضلالتلری ایله و قدیمی جهالتلری اوزرینه مقر اولوب طورر ایکن • حضرت ابو بکر رضی الله عنه سفرده اولوب کلدیکی • قریش اولولری کوره کلدیکی استهزا ایله پیغامبریکی و مسخره لق ایله حکایتن ایلدیلر • ابو بکر ایشیدجک تصدیق ایتدی • و دلیلسز تحقیق ایلدی • خلقتنده ایمان بناسی محکم ایدی • و جبلتنده سعادت بنیادی محکم ایدی همین واروب پیغامبر حضرتنه بولشدی • نفسنی و مالنی اول یولده ترک ایتدی و تا اولنجه انک دیننه چالشدی • اهلنی و عیالنی انک یولنه ترک ایتدی • دائم حضرت رسالت دنیاده ایکن • برنی قید حیاتن ایدی • کیجه و کوندز انکله همدم ایدی • جمیع اسرارینه محرم ایدی • دائما انلرینک جلیسی • و اصحابینک رئیسی ایدی • جمیع اصحابک تعظیم • و جملسی اکا تکریم ایدردی • وفاتندن صکره دخی دینینی احیا ایتدی • و شریعتنی ابقا ایتدی • و اصحاب ارسنده تزلزل اول دفع ایتدی • و دین اولولری اراسنده اختلافی اول دفع ایتدی • مرتدلری هلاک • و متمردلری هلاک ایتدی • شریعته خوش نظام • و دین اهلنه انتظام ویردی خلافتده بر درلک دیرلیکه قلیجه هادن بولمزدی • و عدلله بر طریقه سلوک ایتدی که استقامتده درجه ایرلمدی • حق تعالی سعینی مشکور و اجرینی موفور جنت اعلاده درجاتنی فردوس معلاده منزلتنی زیاده بر زیاده قیله آمین

در نعت عمر رضی الله عنه

ایکنجیسی امیر المؤمنین • خلیفهٔ رسول رب العالمین • معادن الاسلام ظهیر المسلمین • معلن معالم علم • رافع اعلام امت • بانی مبانی جلالت • معمار مقصورهٔ عدالت • کاسر کسری و غالب قیصر • فاتح مصر و غازی حروب فتح کشتنی ممالک اسلام • احکام کنتنهٔ شرایع • و احکام کشاینده مداین بیغا کستن خزائن • عامر دیار اهل ایمان • هادم بنیان شرک و طغیان • مقنن قوانین الوفی الجهاد • ممهد مواهد العدالة فی البلاد • واضع قواعد الاحتساب معدل میزان العدل والحسنات • مکمل العلم والعمل منادی یا ساریة الجبل الجبل

پیشوای ملك وملت مقتدای عقل ودین • مظهر فضل وكمال ومعدن علم ویقین وحیا

امیر المؤمنین عمر ابن الخطاب ابن نفیل ابن عبدی العزّی شكر الله مساعیه فی الدین والدنیا ابی حفص

ابیات

ملك عدلك میر سلطانی عمر • دین حقك سیف برهانی عمر

فضل دینك چشمهٔ سیلنك معدنی • لطف جودك معدنی كانی عمر

كلدی كوجه مؤمنینه چوق امیر • الحلینن انلرك قانی عمر

اول اول عمر دركه اسلام دینی ظهور بولمغه ظاهر اولدی • ومسلمانلق آیینی

آنكله صورت بولدی اول كلمینجه اصحاب رسول آشكاره یوروملر ایدی

واول مسلمان اولمینجه چوق مسلمان اظهار دین ایتمزلردی اول كلمینجه اشكاره اذان

اوقونمزدی اول دینه كرمینجه اركان دین بلورمزدی بر پهلوان جهان شریعت

ایدی كه عدل كوزینی حكمی ایله السه شیطانك نه زهره سی وار ایدی كه وسوسه

بازارین طراز ایدی ایله ایدی قال علیه السلام ان الشیطان لیفر من ظل عمر

بر مرد میدان طریقت ایدی كه اگر حضرت رسالتدن غیری اول عصرده پیغامبر اولسه

اول اولوردی كه بر مبارك قدم ایدی كه نته كه اول مسلمان اولمینجه اعلام دین

ظاهر اولوب ملت اسلام صورت شوكت طوتمدی ینه اول خلیفه اولمینجه

اطراف ممالك فتح اولوب سلطنت محمد علیه السلام تمام كرمت بولمدی بر حق كویی

ایدی كه هیچ مداهنه ومدارا كوزلمز ایدی بر یك رو ایدی كه هیچ نفاق

ومراآت بلمز ایدی اجرای حكمده دقت ایدوب قلیجه اكسك قومز ایدی

اقتضای شرعده تصلب ایدوب اولو كیچی بلمز ایدی فرق آیمز ایدی سیاست

شرعیه تمام ایدردی واحكام دینیه هب تمام ایدردی امر دیندن هیچ

مساهله ایتمزدی حكم شرعده هیچ مسامحه بلمزدی قوانین عدلی جهانده

اول قودی وبساط معدلتی عالمه اول دوشه دی بو بجه خلافت الحنده ایكن

اكننده بر پلاس ایدی اول یوغلو اولبچی كیدوكی عاریتی لباس ایدی

بونكا بر له مهابتی عالمی طوتمش وجهانی هیبتی قاپلمش ایدی سلاطین روم

وعجم خوفندن دیترردی خسروان ترك ودیلم نامندن قورقردی

ظاهرده درویش وسینده سلطان ایدی صورتده فقیر وحقیقتده

خان ایدی خلافت مصلحتلرینكچون غنی كندو ایدردی وامارت امرلرینك

اكثرین كندو ایله اشلردی طوللری ویتیملری دایما رعایت وتعهد ایدردی

وملكت ایچون اولان فقرای تفقد وتعهد ایدردی كیجه ایله فقیرلره اوت

طاشردی دوشلة ایله قاریلره دستی ایله صو كتوردی خلافتی بر دركه

دیرلردی كه كمسه الحلاین دیرلدی عدالتده بو طریقه سلوك ایتدی كه كمسه

ایت بجه كیمسه مدی حق تعالی بر بنه بیك عوض ومثوبات ویرا ایلوكنه هر ایله

حسنات ایدوب جنت فردوسده زمرهٔ انبیا ایله جلیس وغرف قدسده روح مقدسنی ایله

انبیانك

در نعت عثمان رضی الله عنه

اوچنجی امیر المؤمنین مختار ستة الشوری باجماع المسلمین رابع اربعة فی الاسلام

واقف سرّ رومه علی الخواص والعوام امام معصوم شهید مرحوم قدوهٔ

اصحاب حیا قبلهٔ ارباب وفا كاتب وحی جنات حضرت امین كلام رب عزت

بلبل بوستان قرآن كل كلستان ایمان محرم خاندان نبوت جامع مكارم

نبوت مجمع محاسن شیم مخزن فضائل امم مقبول الحضرة النبویة عادل السنة

المصطفویة محبوب الذات مرضی الصفات نور حدقهٔ شهدا

ونور حدیقهٔ سعدا زین الخلفاء الراشدین فخر الهداة المهتدین

بیت پادشاه ملك وحیا ایدر اول • مخزن اسرار رحمانی در اول

نثر المعتصم بحبل الله المعتمد علی كتاب الله ذو الهجرتین جامع القرآن ذو النورین

امیر المؤمنین ابو عمرو عثمان بن عفان قدس الله سره وزاد فی اعلاء غرف الجنان

فتوحه اول اول عثماندر كه كلام قدیمی اول جمع ایدوب كمسه ایمدی وانك

همتی بركاتندن قرآنده اختلاف اولمدی دینك ظهوری اولدی وشریعتك

بناسنه ظهور اولدی اسلام آیینینه زینت ویردی وخلافت تختنه ابهت

ویردی صحابه كرامك مختلوسی ودنیا و آخرتك دولتلوسی ایدی دایما

پیغامبرك مصاحبی ونبوت مصالحنده صاحبی ایدی حیاسندن ملائكه

اوتانور ایدی ادبندن پیغامبر تحفظ ایدر ایدی حق یولنده نفسنی ومالنی

قومش ایدی دین مصلحتی ایچون كندوی براقمش ایدی خلافت امرینه شوكتلو

امارت ترتیبنده زینتلو ایدی خلافته ترتیب ونظام اول ویردی و

امارات امرینه انتظام اول ویردی خلافت طورینی كوركك طوتمش ایدی

وشریعت قولنه حكم باشمش ایدی عدالت طریقنده درجه طاشره چقمزدی

ایدی

وشریعت انکن بربان الذن قوردی • جود وسخانک منبعی ایدی • ومحاسن
خصالک مجمعی ایدی • عبادت اقلیمنک خانی ایدی • وزهد اهلینک سلطانی ایدی •
معرفت درینک بحری • وحقیقت دکزینک دری ایدی • جان لشکرینک سروری
وروح عسکرینک مهتری ایدی • کوکل کوکینک ماهی • ودل اقلیمنک شاهی ایدی •
حق حضرتنک معصومی • اولیی داخی مرحومی ایدی • شهیدلک اولوسی سعیدلک
کورکلوسی ایدی • حق جل وعلی اندن خشنود اولا • وحق تعالی مودود اولا
جنت رضوان مقامن بوله یولداشی رسول الله اوله • امین یا رب العالمین

در نعت علی کرم الله وجهه

دور دیجی امیر المؤمنین فخر آل طه ویس سرور مطلبی ابن عم نبی وجه رسول
زوج بتول پسر ابی طالب پدر هر طالب مهر وبحر فاتح خیبر صاحب الرایة
بدیع الآیة • عامل آیة نجوی • سالک مسالک مصطفا • کوهر کان لا فتی • سلطان
سریر هل اتی • لقمان دانش • رستم نوازش • بهرام زور ناهید نور مشتری
سعادت عطارد فطرت • قمر رفعت • باب رفیع انا مدینة العلم • بحر سخا کان کرم
کوه علم • پیشوای اصحاب زهد وعبادت • رهنمای مسافران راه ریاضت
منتهای سلسلهٔ مشایخ متقدمین ومتاخرین • مقتدای زمرهٔ اولیاء اولین و آخرین
اصل شجرهٔ ولایت • فرع ثمرهٔ هدایت • قطب دایرهٔ توحید • ومحور عالم تفرید •
سرچشمهٔ جمیع مشارب ارباب طریق • تذکرهٔ دفاتر جملهٔ اصحاب تحقیق • کمل کلزار
لطائف • سرو سبزه زار معارف • جویبار باغ کرامت • نشأ ره استقامت
مزین القلوب • کاشف الغیوب • رافع الکروب • عالم ظاهر شریعت • عارف
باطن طریقت • ستر عارفان دقایق • رموز الوهیت • وسرور کاشفان اسرار
ربوبیت • کاشف علم لدنی • وارث سر انت منی • منبع تفسیر قرآن عظیم • معدن
تأویل کتاب کریم • مطلع ظواهر نصوص قرآن • مهبط بواطن فصوص
شیر غزنین دین الله • مشرف تشریف من کنت مولاه فعلی مولاه • قدوهٔ اولیا • زبدهٔ اصفیا

ابیات در مدح علی رضی الله عنه

سرور دارین احمد وامید جمع فضل • سالار اهل ملت وسلطان اتقیا
اول امام حضرت وحامی شرع دین • اول ولی ولایت جان شاه اولیا
روح الامین امانت ایدر اندن آفتاب • روح القدس الکله لولو زینت و بها

مرآت نقش غیب عروس جمال حق • مصداق اید کرم معدن سخا
چرخ کمال وعزت وچشم جهان مجد • نور چراغ دولت وشمع خود علی
سر دفتر جماعت ارباب فضل علم
مجموعهٔ جمیع کمالات اصفیا
کم ادر زوی شاهی ملک رضا ایدر • اولسون همیشه بندهٔ درکاه مرتضی

یعنی ابو الریحانین اسد الله الغالب السید الشهید السعید امیر المؤمنین علی
ابن ابی طالب کرم الله وجهه اول اول علی درکه آوان طفولیتدن خاندان
نبوتده وزمان صبا وبتدن خانهٔ فتوتده نشو بولوب فطرة الله اصلا تبدیل ایلمیوب
وجبلت اسلامیه تغییر پرسوب عمرنده شرکهٔ دایره سنه قدم بصمیوب وکفر
حوالیسنه چکریمیوب کندوی بیلالدن دین اسلام وشریعت محمد علیه السلام
اوزرینه نشو ونما بولمش ایدی دایما حضرت رسالتک شفقتی ایله وکیجه کوندز
تربیت ایله اولمش ایدی هر دم رموز باطنده همراز ایدی واسرار توحیده دم
دمساز ایدی نقود دقایق وخزینه مخزن ایدی وجواهر حقایق حقه معدن ایدی
نفس صفاتنی کیدرمش وبدن هیاستدن آرینمش ایدی تمام توحید ذاته
وارمش وبالکلیه تبدیل صفات اتمش ایدی بقاسی بقاء حق ووجودی
وجود فناء مطلق ایدی عجایب کراماته منبع وانواع سعاداته مجمع ایدی
خلقی خلق رحمانی وعلمی علم سبحانی ایدی شجاعت وجود انک حسن الفتی
وصفاء عدالت انده تمام اولمش ایدی حتی یولنه مالدن وجاندن کچمش
ودین مصلحتی ایچون دنیایی براقمش ایدی هیچ دنیا فکرینه قارشمز ایدی اکثر
اوقاتی حضوری خلوتده ایدی وکیجه کوندز توجهی وحدته ایدی معارف
وحدت دکزینه غرق اولمش وحقایق بحرینه مستغرق اولمش ایدی اسرار الهیه
مظهر وانوار نامتناهیه مظهر ایدی مغیبات اشیایه واقف وحوادث
آتیه یه عارف ایدی قواعد جفری اول لجع ایدی ونیجه دخی غریب علومه
اشارت اتدی وانجه داخی اسرار معارفه دلالت اتدی حکمت کلجیلرنه لقمان
معرفت دکزلرینه عمان ایدی علم بلاغتده شیخ ایدی وفن عربیتی اول
قودی سوزلری جوامع کلام ایدی وهر لفظنده هزار در لو حکم ایدی محبوب
العارفین سلطان العاشقین ایدی حق هیبتنک مدهوشی توحید ملکنک مالکی ایدی

نزهت سلکنک سالکی ایدی مقدس هواسنک طائری ملکوت ملکنک سایری ایدی
کریم الذات مقبول الصفات ایدی اول اول علیدر که هر حرفت چشمه لرینک
منبعی انده در و هر علم خزینه لرینک مفتاحی اندن در هر کمالک اکملی اندر
و صفاتک افضلی انده در رذائل انسیه دن مبرا و فضائل قدسیه ایله محلی
انوار لاهوتیه یه مطلع و اسرار جبروتیه یه مجمع در جمیع ارباب طرق خالصه نک
توجهی انکا در و جمله اصحاب مکاشفه صادقه نک کشفی انکله در درویشلک سلسله لری
منتهاسی در و سلوک اهلنک انتهاسی در جمله اولیاء کرامک مشارب اندندر
و زمره مشایخ عظامک انتسابی انکه در هر شیخک ارشادی انک همتی ایله در و هر
سالکک رشادی انک تربیتی ایله در حق جل و علی نک عنایتی سحابی دائما باطن قلوب
عارفینه ممطر و تربیتی اشجاری هردم حدائق ارواح سالکینه مثمر ایلیوب
روح مطهرینک آثاری برکاتی ایله ارباب قلوبک کوکللرینی دائما معمور و روان منورینک
انواری اشراقاتی ایله اصحاب کشوف منازلینی هر وقت پرنور ایدوب ذات
شریفنی هردم ذوات مقدسه ایله دیار قدسدن انیس و وجود لطیفنی
هر لحظه ارواح مجرده ایله منازل مجردات ده جلیس ایله بفضله و کرمه

خصوصا اول نورین ازهرین و نورانورین درصدف النبوة و نجم فلك الفتوة
قرة عین الرسالة و غرة وجه الجلالة و شمسی سماء السیادة و وردی عالم
علم السعادة و وردی روضة الکمال و ریحانی بوستان الجلال سیدی شباب
اهل الجنة الحسن والحسین ریحانی امیر المؤمنین نور حدقه سید المرسلین و نور حدیقه
فردوس برین کوه علم معدن حلم بحر سخا کان صفا در دریای جود شرف الوجود
صاحب القبة الخضراء فی الجنة خاتم خلفاء الراشدین فصیح اللسان بلیغ البیان جری
الجنان عظیم الشان جلی البرهان قوی السلطان مصلح الفرقتین موفق الفئتین
سبب صلحاء الملة المحمدیة نشاء اجماع الائمة الاحمدیة اشبه الناس بجده النبی
و افضل الخلق بعد ابیه الوصی خلیفه ابن خلیفه الشهید السعید الامین الزاهد
ابو المحاسن و المناقب ابو محمد الحسن ابن علی ابن ابی طالب روح الله روحه بالروح
والریحان و اسکنه فی اعلا غرف الجنان اول اول حسن در که پیغامبرک کاه اوکونه
کاه دزینه کاه النه کاه اموزینه نوبنوب نبوت چمننه و رسالت چمنینه

نشو و نما بولمش ایدی قرة عین نبوت ایدی و غرة وجه فتوت ایدی مهر آفاق سعادت
و ماه آسمان سیادت ایدی صورتن هیبتلو و نظرده مهابتلو ایدی حلمی غایتده ایدی
پیغامبرک محبوبی ایدی و اهل ملکک مرغوبی ایدی جان گلزارینک طوطیسی و جنت
گلشننک طوبیسی ایدی افراط ایله زاهد ایدی خلافتی کندی براقدی تفرقه
رفع ایتدی رأیت ایله گوزلکی و اجتهادی ایله گنشدی که امت محمدک اصلاحی
و دوستی دینک صلاحی کند و خلافت امرین براقدن و امارت امرین
و آنلکلرم حسین هر نقدر که چالشدی بن راضی دکلم دیو چکشدی حسن
ایتدی بن صالح ایکی دو شمزکه سویلیه سن بنده صکره نیجه بیلورسک
ابلیسن بکا دیدکدن حکایت ایدرلرکه و اینده نقل روایت ایدرلرکه بیجوره
دیرایکن و بنی گوردکجه سویلرغنی که بو غلو سببی ایله امتمدن ایکی طائفه
بارشسه گرک و بونک اوجی ایله مسلمانلردن ایکی جماعت گوریسه گرک استم
ارالرندن اختلافی دفع ایتسه گرک و دین امرین اختلافی رفع ایتسه گرک
همین صدم دیدوکی و بیوردوغی بو قصه دردیوب خلافتی براقدی
و معاویه ایله بارشدی اول سببدن اجماع امتک شهادتی و احادیث صحیحه نک
دلالتی ایله حق جل شانه و عظم سلطانه دنیا خلافتی یرینه آخرت شاهلغن و بو
جهان بگلکی بدلی اول جهان پادشاهلغن میسر ایدوب تا حشره دکن روحینی
ارواح مقدسه ایله همراز و نفس نفوس قدسیه ایله دمساز ایلدی بوگا فیوم
ساعة فساعة درجات تصاعدده و مراتبی ترایدده اوله بمنه و لطفه

ایکنجیسی سید ابن سید ابو السادات الکرام امام ابن الامام ابو الائمة العظام
اجود آل نبی و اشرف اولاد مصطفوی جمیل الذات کریم الصفات مقبول
الاخلاق و الخصائل مرضی الاوصاف و الشمائل محبوب قلوب العارفین مطلوب
نفوس العاشقین سید السادات و مجمع السعادات نور حدقه آل احمدی نور حدیقه
باغ محمدی گل گلزار صفا نوردیده مصطفی صاحب القبة الحمراء فی الجنة سید
الشهداء باجماع الامة اهل السنة الشهید الطیب مجمع الطرائق و منبع المشارب
ابو عبدالله حسین بن علی ابن ابی طالب روح الله روحه و زاد فتوحه اول
اول حسین در که اول دخی قرنداشی کبی پیغامبرک توینده و قولتوغنده و آرقاسنده

وقاجقندن بنو یوب سرای رسالتن وخانهٔ جلالتدن اولمشدی اخلاق حمیدهٔ
وصفات مستحسنه مکارم فضائل ومحاسن شمائل ایله آراسته ومزین ایدی
سخاوت جوهرینک کانی وکرم بحرینک عمانی ایدی سیادت تختنک سلطانی
وسعادت بختینک کامرانی ایدی تهذیب اخلاق اتمش ایدی وتبدیل صفات
ایلمش ایدی علم شریعتده دریا ومعرفت طریقتده پیشوا ایدی بحر توحیدده
سابح وجهان تجریدده سایح ایدی فنا دریاسنده غرق وتجلیات انوارینه
مستغرق ایدی طقوزنجی امام که انک نسبی ایدن ایدی وجمیع سادات عظامک
انتسابی اکا ایدی زمانندن خلافت انکله ایدی خطا مخالفت ایدنک ایدی
امارته اولمستحق واولمحق ایدی انک اجتهادی اندن ایدی که عالمک صلاحی
بونده ایدی که خلیفه اول اوله جهانی عدل ایله طولدوره واقع دخی ایله ایدی
کوکلوسی بویله ایدی قاتلری طاغی ایدی اکر عاصی اولانه باغی ایدی جدی دخی
بیلش ایدی اشبو سوزی دیمش ایدی که بر پرواز هشتنده غایتده بوجه اوغلم
اکا ایرشمز شهید اولمنجه اول اوجدن آخر شهادت میسر اولدی حق تعالی
انک نسلن دایم وسلسله سنی قایم ایده واولادینک کراماتی وکرامات
آثارینک برکاتی ایله وابناء ساداتنک سعاداتی انوارینک اضائتی ایله
جهانی ایجنی معمور وعالم یوزینی پر نور نظام شریعتی منتظم وارباب طریقتی مغتنم قله

وخصوصا اول عمین مکرمین وبدرین منورین سید آل نبی وعدوی
دین مصطفوی کوکب فلک جلالت ونجم سماء اجلال عزیزان مکرمان
مشهوران معظمان بریسی اسد الله واسد رسول الله معتمد حضرت احمد
ومعز دین محمد شجاع مقدام فارس ضرغام مشهور عرب وعجم ومقبول
ترک ودیلم رئیس الشهدا کریم السعدا مرد میدان مروت شیر هیجای
فتوت بر بیشهٔ محاربه پلنک کوه مضاربه روان جشم پیکار سرو
مرغزار کارزار کل باغ پیروزی چراغ راغ جهان سوزی نور حدقهٔ
روز حرب نور حدیقهٔ شمشیر وضرب محبوب جناب رسالت ومقبول
حضرت جلالت ابو المفاخر والمکارم ابو عماره حمزه ابن عبد المطلب ابن هاشم
رضی الله عنه اول حمزه درکه پیغامبرکه رضیعی ایدی وعمیلرینک ایلچی ایدی

ایچلرنده غایت سوکلو ایدی ارالرینده تمام کوزکلو ایدی اللهک رضاسی
واسلامک پهلوانی ایدی ایمان ودینه عزت ویرمش ایدی وجودی لشکره
زینت ویرمش ایدی هر حمله سی اعدایه هیبت ایدی جمله عرب وعجم دیرلو ایدی
انک شجاعتن وصف ایده مزلر وجمیع ترک ودیلم جمع اولوب انک بهادرلغنده
مبالغه ایده مزلر هر دلده انک شجاعتی مشهور اولمشدر دیلور وهر
مجلسده انک امثالی قصه اولمشدر هیچ بیلیون بهادرلغنی انواع امثال صوتنده
سویلرلر وشجاعتنی بیک درلو مثال ایله کوسترلر اول شیر
صمصام وبر هنکام درکه نیجه یل مؤمنلره نصیر اولدی وشریعت مطهر اولدی
اسلامه صورت وپیغامبره قوت اولدی اصحابنک زینتی ودین اونک
کنی ایدی اول اولمینجه علی یه بهادرلق نامی دکمدی اول کیتمینجه شجاعت
شهرت بولمدی اول اولدوکنه پیغامبر قاتی اینجمش ایدی اول کندوکنه
غایت اجینمش ایدی حق تعالی انک یرینه علی یه قوت ویردی وانک بونی
اکا هیبت ویردی اول دخی نعم البدل اولدی وانک یرینه عربه شیر اولدی
ترکینک سروری اولدی وعربک مهتری اولدی پیغامبرلک شهادتنه شهادت
ایدی واحادیث صحیحه سعادتنه دلالت ایدی حق تعالی شهداء امنا ارلرنده
اعلادی تماماتی وسعد آمرانینده اسعد کراماتی میسر ایده وب ذکر جمیلن
وثناء جزیلن علی مر الدهور والاعصار وتعاقب الازمان والادوار سویلی وسویلتم باد

وسید سادات قریش فی الجاهلیة والاسلام ابو الخلفاء العظام وجد
الائمة الکرام المعزز المعظم الکرم المفخم المدرج فی المجالس المقدم فی الصدر
علی الصحابة اجمعین عم النبی وصنو ابیه محترم الناس ابو الفضل عباس
رضی الله عنه اول عباس درکه جاهلیتده انک قریشک اولوسی ایدی
واسلامده دخی اصحابک کوکلوسی ایدی پیغامبرکه آتاسی کبی عزت ایدر ایدی
وصحابه دخی اول یولده حرمت ایدردی اول مجلسده کلسه پیغامبر عم ادیب ارتوردی
اول بیله اولسه سویلرکن یکانور ایدی انک قاتنده سویلمزدی جبرئیل
بکا بویله دیدی دیردی اول دخی پیغامبری سوردی بغایتده بیک اول
قدر ایدردی پیغامبرکه عزتی اکثر عزو دو یرفز ایدی انک تعظیمته باوقت

بولندن ایرلدی اول انک کم محمد رسنی بن نبی بلورم دیردی اول انک
اولیدر بن نه کشیم دیردی مقبول الذات کریم الصفات ایدی مشهور
الآفاق مرضی الاخلاق خلفاء الراشدین قاسنده اندن عزتلو یوق ایدی
وجمیع اصحاب ارسنده اندن محتشملو یوغ ایدی ابن عباس کبی حبرک آتاسی ایدی
و بو بنجه خلفاء عظامک دده سی ایدی حق تعالی انک اولادینک علماء اعلام
دینه سعیلرینک اجری ثوابنجه واعلان عالم یقین ده املرینک مزدی حسابنجه
انک روحنه مثوبات وانک روانه حسنات ایصال ابده آمین

در مدح آل نبی وسادات وازواج مطهره رسول الله تعالی علیهم اجمعین

واندنصکره باقی آل نبینک وغیری ساداتنک وجمیع ازواجنک طیبات
وطاهراتنک وباقی اصحاب اخیارینک واصحاب ابرارینک نفوس طاهره
وارواح مطهره لرینه شرایف صلوات که حور آن بهشت کبی مطهر ومصفی
واول مقدار لطائف دعوات که نفحات نسایم اردبهشت کبی معطر او مرفی الولا
ابلاغ وایصال اولنور که عددینک حسابنی الله دن غیری کمسنه بلمیه واندنصکره
جمیع تابعینک وتبع تابعینک جمله سنه دکن وعلماء شریعت محمدیه نک وفضلاء
ملت احمدیه نک وائمه کبرانک وفقهاء عظامک نفوس طیبه وارواح زکیه لرینه
بیک کز بیک تحف تحیات طیبات ونیجه یوز بیک صنوف تسلیمات نامیات که
حسن ایام حیا وطیب نسیم صبا ولذت سایه آمان ونزهت انهار کلستان
کبی تازه ومنور اولمش اوله واصل ومتواصل باد بحق محمد وآله الامجاد

در چهار مذهب صدر جلالت ائمه اربعه رضوان الله تعالی علیهم اجمعین

خصوصا اول دورت مذهب چار رکن اسلام وچهار راه احکام
چار امام مطهر وچار چراغ منور چار دریای نبوت وچار جوهر کان نبوت
چار کوکب سماء امامت وچهار نجم فلک استقامت چار بحر صفا وچهار کوه وفا
چار دلیل کمراهان وچهار پناه بیچارکان چار بناء ملت وچهار عماد امت
چار سوی شریعت وچهار دیوان حقیقت حافظ سرای شرع وچهار امین
خزانه اصل وفرع چار شمع ایوان هدایت وچهار مصباح خاندان عنایت
چار چشمه زلال معارف وچهار بلبل بستان لطائف چار سرو باغ ربانیت وچهار صدر جلالت

در مدح امام اعظم رضی الله عنه

ربی سید المجتهدین وارث علوم الانبیاء والمرسلین سلطان الشریعة
وبرهان الطریقة عارف اسرار قرآن کاشف رموز فرقان شمع الائمة سراج
الملة فخر ارباب العبادة شیخ اصحاب الاستفادة البارع الورع المتمتع من علمه
بالعمل النافع علم الفتوی وعالم التقوی منبع المعارف الربانیة ومعدن اللطائف
السبحانیة مهبط انوار القدسیة مجمع کمالات الانسیة جامع زهد وعلم ومجموعهء
کرم وحلم صاحب الذهن الوقاد والفکر الصائب والرأی الثاقب حافظ قراءة
القرآن الکریم وضابط روابط سنة الرسول علیه افضل التسلیم عالم المعقول
والمنقول امام الفروع والاصول مستخرج قواعد الارکان والاحکام وبانی
مبانی الاسلام شمع انوار اجتهاد وچراغ خانهء استنباط امام المسلمین حجة الحق
والیقین علی الخلق اجمعین امام اعظم مقتدای معظم مولانا ابو حنیفه کوفی
نعمان بن ثابت بن زوطی رضی الله تعالی عنه وعن اصحابه المجتهدین وتلامیذه
ائمة الدین ورضی بمذهبه من المؤمنین اول سلطان اول امام درکه احکام بناسنی
محکم ایتدی واستنباط اساسنی مستحکم ایتدی قیاس رکنین اول تشیید ایتدی
وفروع احکامنی اول ضبط ایتدی دین اوینه زینت ویردی وشریعت باغنه
بهجت ویردی عالم خلقته نظام وشریعت محمدیه استحکام ویردی ودل خسته لرینه
نجات وپژمرده دللره حیات ویردی علوم دینیه احیا ایتدی وقوانین شرعیه اجرا ایتدی
جان روضه سنه صفا وسینه فضاسنه ضیا ویردی طالبلره
صراط مستقیم واستدلاله طریق قویم کوستردی نعمه بلمک دلیلینه قواعد احکام
بلمک استدلال ضوابط کوستردی استنباط طلب ایدنلر ایچون نیجه مسائل اشارت ایتدی
واستخراج استدلال ایچون انجه دلائل دلالت ایتدی جهانی بر مذهب توی که
دین اهلنک اکثری متابعت ایدرلر وعالمی بر قانون وضع ایتدی که انجه سلاطین
کردنکشان اکا طاعت ایدرلر حق تعالی مذهبنه کیرن امتک طاعتی صاحب
حسنات وطریقنه سلوک ایدن بلمک عباداتی حسابنجه مثوبات انک روح معظم
وروان مکرمنه واصل قلوب تا دنیا طوردقجه مذهبی دائم وقیامت قوبنجه
طریقی قائم ایلیه بمنه وکرمه ولطفه

در نعت امام الشافعی رحمه الله علیه

یعنی امام ثانی لحمانی سباق غایات بدیع الآیات کشاف مشکلات قرآن العظیم

جلال منصّة الکتاب الکریم ناصب رایات التنزیل کاشف قناع مخدّرات
المعانی بالتفسیر والتأویل علم الهدی علّامة الوری وحید عصره وفرید دهره
امام للمسلمین محیی الدنیا والدین امام معظم ومقتدای مکرّم ابو عبد الله مولانا
محمد بن ادریس الشافعی رضی الله عنه اولـــــ اول امام درکه بو یجه مجتهدینه
اول دخی ظهیر اولدی وشریعتک احیاسنه اول دخی مصیر اولدی احکام دینیّه
تأیید ومسائل اجتهادیّه تجدید ایتدی دین امرینه اول دخی تاتی جالشدی
واحکامک احکامنه محکم دورشدی دنیانک اول دخی بر رکنی وجهانک اولنی
بزینی ایدی شریعت عالمنه صفا وعالم کلزارینه بهجت وضیا ویردی اصول
باغنی اولنه احیا ایتمش ایدی وشرع قوانینی اولنی اجرا ایتمش ایدی دنیانک
اولنی بر نوری وجهان گلستانک بر نوری ایدی جهانی اول دخی بر مذهب
که اکا دخی بو یجه مشایخ واولیا اقتدا ایتدیلر وعالمی اول دخی بو طریقه سلوک
ایتدی که انی دخی بیجه کمّل اصفیا ارتضا ایتدی حق تعالی اجرینی موفور وسعیینی
مشکور ایدوب همّتی برکاتنک انوارینی ایله مذهبینی اولانک عالملرک کوکلری
خانه سنی منوّر وعنایت نسیمنک اثاری ایله طریقتینی اولانی عارفلرک دل و
جانلرینی ومشامّلرینی معطّر ایلیه بلطفه وکرمه

در مدح امام مالک رحمة الله علیه

اوچنجیسی امام المدینه وصاحب السکینه سیّد الفقهاء والمحدّثین استاد
الائمّة المتقدّمین ناصح الخلق ومتصلّب الحق معزّز السلاطین العظام مرجع
الخلفاء الکرام زبدهٔ ارباب تقوی وقدوهٔ اصحاب فتوی امام المسلمین
برهان الشریعة والدین ابو عبد الله مولانا امام مالک بن انس بن عامر الاصبحی
رضی الله عنه اولـــــ اول امام درکه ملک دینه مالک ایدی ومسالک شرعه
سالک ایدی علم حدیثی اولو ایدی وعلوم دینیه ده بللو ایدی سننک
تصحیحنده غایت اقدامی وروایک تنقیحنده تمام اهتمامی وار ایدی اوّل کتاب
حدیث معتبر اولان انک صحیحی ایدی وشول اسنادکه زمانینی مقبول اولا انک
تصحیحی ایدی اکثر مجتهدینک استادی ایدی وامام شافعینک اصلی ایدی هم عالم
هم زاهد هم عابد ایدی سلاطین جهان مشهوری ایدی وامراء زمان مأموری ایدی
ناصح عالم ومرشد بنی آدم ایدی محدّث آفاق ومهذّب الاخلاق ایدی حق تعالی

انک دینی امرینه سعینه کوره اجرینی جزالو واول یولنی رحمتنه کوره جنّتی
صفالو میسّر ایدوب دائما علماء شریعت روحندن امداد وصفاء باطن اهلنه
روانندن استمداد ایلسک آمینه بمنّه

در مدح امام حنبل رحمة الله علیه

دوردنجی امام رابع وعالم وارع فخر المجتهدین وسیّد الفقهاء والمحدّثین
نخبهٔ ارباب صفا وقدوهٔ ارباب وفا صاحب جامع مکارم الاخلاق ومرضی الشمائل
فی الآفاق منبع المکارم والمآثر ومجمع المعالی والمفاخر امام المسلمین شمس الدنیا
والدین ابو عبد الله مولانا احمد بن حنبل رضی الله عنه اولـــــ اول امام درکه
فضیلت ومعرفت وکمال زهد ایله محلّی وحسن عمل وزیور علم ایله محلّی ایدی دین امرینه
افراط ایله متصلّب وحق یولنده بحد متعصّب شرع نبوی اجراسنده غایت
وحکم شرعی امضاسنده حذیری قوی ایدی هر عملنده دایم عزیمت ایله اشلردی
وهر اشنده البتّه اولی یی کوزلردی رخصته رخصت ویرمز ایدی
خلقه فتوی ویرسه کندو زحمت اشلردی قرآن حادثدر دیدی دیو خبر ایتدیلر
وهر آیدرلو زجر ایتدیلر هر نه ایتدیلر ایسه ممکن اولوب دیدی ضرورتده
رخصت وار ایکن سویلدی اول سببدن خیلی بلا چکدی واول اوجدن
نیجه جفا کوردی قصّه سی تواریخده مذکور وتفصیلی حکایتی مشهوردر حق تعالی
قیامتده رحمتی مقابله سنده راحتلی وجفاسی جزاسنده صفالو میسّر ایدوب
جنّت اعلاده تجلّی جمال ایله مسرور ومعظّم وخطاب تکریم ایله مشرّف ومکرّم ایلیه

وانو فضائل باقی اصحاب اجتهاد وارواح استنباطک ارواح مطهّره لرینه هزاران
هزار هدایای تحیّات وروضهٔ النسمات وعنبرینه النفحات دین بابنده سعیلرینه
کوره اضعاف مضاعف حسنات واصل اوله وجملهٔ علماء احادیث نبویه واصحاب
سنن مصطفویه وناقلان اخبار وراویان آثارک ارواح مقدّسه لری انوار
الفاظ درربار محمّد ایله منوّر ونسمات نفحات انفاس احمدیه ایله معطّر اوله خصوصا
انجلرندن شول ایکی مصباح مشکات وایکی چراغ خاندان امّت ایکی شمع ایوان صفا
وایکی کوکب نور مصطفا ایکی معدن جواهر کلمات نبوی وایکی منبع زلال معارف
مصطفوی ایکی جامع احادیث احمدی وایکی مجمع سنن محمّدی ایکی رکن دین وایکی عماد ملّت

ایکی درج عزت وایکی نجم سماء دولت ایکی قندیل جامع شریعت وایکی فتیلهٔ چراغ
حقیقت ایکی مرشد سالکدین وایکی هادی معارف یقین ایکی گوهر کان جلالت
وایکی معدن رسالت

در مدح صاحب البخاری علیه رحمة الباری

بریسی سید المحدثین وسند الاولین والآخرین امام الحدیث علی الاطلاق
وشیخ الرواة بالاتفاق فخر الزهاد قدوة العباد زبدة ارباب الورع و
التقوی بین الانام وطبیب علل الاحادیث النبی علیه السلام صاحب الجامع الصحیح الانور
وجامع الکتاب الکریم المشهور اعنی الامام الاکمل والشیخ الاکمل ابو عبد الله مولانا
محمد بن اسمعیل البخاری شکر الله ساعیه فی الاسلام وبوّء منزله فی دار السلام
اولـــــ اول شیخ اعظم حدیث دورکه کتاب الله دن صکره اوقوبجغ انکا کتابی دور
اول اول مبارک نفس دورکه سوره دن صکره مفاصیل بربنه انکا ابوابی دور عربی
احادیث نبویه نینک تذکاری ورونکار کلمات مصطفویه نینک تکراری ایله
هر لحظه سی احادیثنینک تصحیحی فکرینده وهر ساعت سننینک اسنادی چالشغنده
یکشدر حدیث امرینده برسعی ایدیش اندی که اولین وآخرین اول سعیه انصاف
ایدرلر وسنت احیاسینده برچالشمق چالشدی که متقدمون ومتأخرون عجزلرینه
اعتراف ایدرلر بو کتاب کتوردی که ارباب صفاء طریقت واصحاب خلوص عقیدت
تجربه ایله بولمشلردرکه هر نیت ایچون کم ختم اولنه میسر اولور وهر مقصود
ایچون کم اوقونه متحقق اولور هر خسته ایچون کم اوقیولور صحت ویرور وهر
عاجز ایچون کم اوقونه قوت ویرور هر درده شفا دور وهر مرضه دوا دور
وهر بلایه قلقان اولور وهر قضایه قوشوطور حق جل وعلا آنی اجرتلرینده
ایبن ورحمتی تمام اعلاده مکین ایبن حشرده پیغامبر ایله حشر اوله وجنت الخلد
دخی بله اولا ایبن یارب العالمین

در مدح راوی ثانی یوقاری ذکر ثانی

ایکنجی امام ثانی ناملان احادیث واخبار نبوی وشیخ ثانی راویان سنن وآثار مصطفوی
عمدهٔ اصحاب شریعت ومقبول ارباب طریقت درج جواهر رسالت ودری
سماء عالم جلالت صاحب الصحیح الثانی امام کامل وشیخ فاضل ابو الحسن مولانا مسلم بن الحجاج
ابن القشیری النیسابوری رضی الله عنه اولـــــ اول شیخ درکه جامع بخاریدین صکره
کتابی هین انکا صحیحی دور وارباب حدیث ارالسنن بخاریدین کیچیک میسر انکا تصحیحی دور

اول دخی حدیث ایوچالشمش وهیچ انکا توسوب دورشدر احادیث تصحیح انکه
وسنن تنقیح اتمکده واسانیدن اخراج اتمکده تمام شرایطن کوزلمشدر وهر نه کم کسه
اشلمشدر اول سببدیندرکه انکا صحیحی دخی محبوب بولدی وانکا کتابی دخی مرغوب اولدی
شهنک برچا ولدی وجمیع قلوبده یری اولدی حق تعالی سعیی دخی برینه
هزار ایکک لرایله مقابله قلوب رحمتی ایچون آخرتده بیک درلو حسن معامله ایده ب
کتاب کورمنک برکاتی آثارنینک وتجلیاتی انوارینی قلوب اهل ایمانده قیامت دکی
الکک امید واندن صکره باقی اصحاب حدیث وسنت وعلماء دین امت ومشایخ
طریقت وفضلاء شریعتک ارواح شریفه لرینه هر ازمان رحمت وانواع تکریم
واصل اولا خصوصا شول ارباب قلوب طاهره واصحاب ولایت
ظاهره کیم دل ملکینینک شاهلری ودرون ولایتنینک پادشاهلرینینک سرورینینک
سرورلری وروح عسکرینینک سرلشکرلری جان حشمتینینک طبیب لری
وخرد طفلینینک ادیبلری ظاهر صورتنینک پیرلری ومعنی عالمینینک میرلری حق
استیننلرکه رهبرلری طریقت اهلنینک مهترلری عشق جامنینک سرخوشلری
دوست جامنینک بیهوش لری الست جامنینک مست لری نیستلک عالمینینک
هستلری جان مجلسینینک ساقیلری فنا ملکینینک باقیلری کوکل صحراسینینک
حیرانلری عشق مکینینینک سلطانلری حق حراباتینینک معمورلری دوست
غصه سینینک مسرورلری قدس باغینینک شاهدلری کوکل کعبه سینینک
عابدلری ملکوت اقلیمینینک سایرلری جبروت هواسینینک طائرلری قدرت
ملکینینک مسافرلری عزت حرمینینک مجاورلری ملکلر جوقینینک انیس لری
فلکلر تختینینک جلیس لری سماسیرینینک سرافرازلری وسعادت ساعدینینک
شهبازلری صفا کلستانینینک کللری وفا بوستانینینک بلبللری حقیقت
بحرینینک سیاحلری طریقت یولینینک سیاح لری حق حراغنینک دلیللری
یولدن ازانلرک دلیللری شریعت یولینینک ناصرلری حقیقت یوزینینک
ناظرلری تجرید کوکینینک یلدزلری توحید سرینینک دلبرلری دل روضه ستانینک
طوطیلری جنت چمنلرینینک طوبیلری معرفت کنجینینک ویرانه لری وعلم شهرینینک
خانه لری وحدت دکزینینک غواصلری وملک الملک حرمینینک خاصلری قدم
اقلیمینینک سیارلری وحدت ملکینینک طیارلری حکمت فلکینینک آفتابلری
قدرت سماسینینک ماهتابلری صدق صفه سینینک صدرلری ودل کلشنینینک نوردلری

جان ساقیلرینک هالری و تن ناقه‌لرینک هادیلری کوکل خانه‌سینک
چراغلری و عشق چراغینک یاغلری عقل ایلینک یغماچیلری وجان برلرینک
دعاچیلری دل منشورینک منشیلری وکوکل کتابینک محشیلری عزم
میدانینک فارسلری وحرم صحراسینک مارسلری همت توسنینک رائضلری
وغیرت حماسینک حامیلری خدا آتینک راکبلری حق منزلینک طالبلری
عشق دیارینک دردانه‌لری وشوق اودینک پروانه‌لری محبت دردینک
آواره‌لری ومودت یولینک بیچاره‌لری توقلق سراینک نگهبانلری عدم
شهرینک پاسبانلری غم بازارینک خریدارلری دوست یولینک سبکبارلری
علم کوهینک صرافلری یعنی اسرارینک کشافلری معارف جوهرینک معدنلری
عوارف گنجینه‌سینک مخزنلری لطائف چشمه‌لرینک منبعلری وحقایق
درلرینک مجمعلری ریاضت کوشه‌سینک خلوتیلری بوکثرت عالمینک وحدتیلری
وجود اقلیمینک تاراجلری وازل مطبخینک اشجیلری دل خانه‌سینک خادملری
وتن لذتینک عادملری حق عرشینک حامللری دین اهلینک عامللری لعلوی
هربیری برکوشه‌ء غزلتده اولوب ظاهری فقر ومعنیده عزتده اولوب
کوکل سراینی تختگاه وجان مصرن بارکاه ایدیبوب روح عسکرینی بنی
اسرائیل وار خدم وعقل قواسنی قوم موسی‌کی خشم ایلیوب نفس فرعونینی
مقهور وقلب موسی‌سنی منصور ضلالت هامانینی ذلیل ونابکار رهنمایت
هارونینی وزیر کامکار ایدیبوب وسوسه نفسانیه لشکرینی قبطی‌وار
واوهام شیطانیه عسکرینی مطرود وخوار فنا بحرینه غرق وعدم دکزینه مستغرق
قلوب مع تواقبل ان تموتوا حکمی ایله قوای حیوانیه اولدوروب ومرده‌ء نفسانیه
سکیزوب شهوات آرزولرینی قویوب وطول امل ایلرینی اوزوب غضب
تمیلرین اتوب وحسد ططرلرین کسوب طمع کوزنی یوموب وعداوت
الینی یویوب هوا وهوسندن اوچوب ودنیا فضاسندن کچوب عزت
سرایندن وازکچوب نیوب سیل وبروب وجود بناسنی یاقوب بیله‌وب
ودنیا سرآینه‌ایمنوب لذت سرآینه الدیمنوب نفس غرورینه طاینمیوب بوره
سعدرینه کوتمیوب بوصورت ارایشنه باقموب بوظاهر آلایشنه المقیوب
حرص یولنه بیلیوب نفس دیو وکینه اویمیوب عمره بقا صاغنموب دنیایه اک صونمیوب

همین کنذوی اولمش بیلوب اموات یرینه تنزیل وتصویر ایدوب بوعالمی
همین کنذویه برزخ یرینه فرض ادوب یا بدوغی یری کور وکنذورنی کور
حیاتنی ممات وجودنی فوات وتنینی تراب واعضاسنی خراب قواسنی
ساقط وقوتنی فاقد وصدرنی قبر سینه‌سنی سین فکر ایدوب هر
ساعت کوکل کوزونی آچوب وعشق جامندن ایچوب جان باغنی روشن
ودل مجلسنی گلشن ایدوب کوکل اوینی فرح وشادان وروح ملکنی معمور
وآبادان ایدوب دل تختگاهنی پاک وبدن جبه‌سنی چاک ایدوب حق
غیرتنی سوب غیری دلدن سوروب کوزینی نعل وار اوب ایکی جهانی
هیچه صلوب تن طورینه تجلی یه جقوب کوکل صحراسنه تماشایه ولروب
قدس ملکنه جولان ایدوب غیب عالمنی سیران ایدوب سیمرغ ایلیته
براجوب عنقا کبی قاندن اوچوب جالمقاء بیلاقی ایدوب جالباء قشلاقی
ایدوب ظاهر کوزده بوصورت کورینوب معنی یوزندن غیب اقلیمندن بولنوب
رجال غیب ایله همراز ونفوس قدسی ایله دمساز اولوب ظاهرده فقرا باطنده
شاهلر صورتده رعایا معنیده پادشاهلر

ابیات حیات افزا

بولر سرفرازان کوتاه دست
بزرکان خرد وبلندان پست

بولر نامداران کم کرده راه
بولر کامکاران نادیده راه

بولر بخت یاران بی‌تخت وبخت
بولر تاجداران بی‌تاج وتخت

سلاطین نشانان خلوت نشین
اقالیم کیران عزلت کزین

منازل شناسان راه عدم
ترنم نوازان بزم قدم

دلیلان کمراه راه خدای
چراغان نوردل مصطفای

عمارت کنان سرای صفا
ولایت کنان جهان وفا

صفادده کان کلستان دین
آرایش کنان جمال یقین

کوکب نشانان برج امل
جواهر فروشان درج امل

صبوحی کنان شراب الست
امیران مامور هشیار دست

قدس الله اسرارهم وافاض علی العالمین انوارهم ومتع المسلمین بزیادة احیائهم

واتقياتهم وادام على الانام بركات محاسنهم ونياتهم حق تبارك وتعالى
دنيا طوردقجه انلرك همتلري آثاري ايله عالمي معمور وروحانيلري انواري ايله
جهاني پر نور نظاملري سببي ايله يرو كوكي منتظم ودعالري بركاتي ايله
بني آدمي مغتنم ووجودلري نعمتي ايله جهاني طولي نعمت وذات شريفلري ايله عالم خلقتنه
رحمت ايدوب انلرك سببي ايله هر نفس عواطف سبحانيه انلرك يوزندن دايما امداد
روحانيه وانلرك اشيكندن هر وقت فيض ربانيه نوع انساندن اكسك اولميوب
ارباب قلوب قلبلرينه صفا باطنلرندن صفالر واصحاب كشوف سرلرينه
نورانيت وروانلريدن ضيالر مجلى اولمش كوكللري آيينهٔ جهان نمالرندن نقوش
غيب ومنزكي اولمش خاطرلري ارواح مطهرلرندن علوم لاريب متواتر ومتتابع
نايض وواصل اولا خصوصا اليچلرن شول ذات مطهر كه زمانلرينك قطب
اولمش فلك تعلي الذن وشول روان منور كه دو كوني تماشا ايدر وروح طوبى اوكيدر
شول وجود شريف كه جهان بلغنه زيب وفر ويرمش شول عنصر لطيف كه عالمي عناصره
زينت وزيور ويرمش شول روح پاك كه تن علاقه سني آزلتمش شول قلب
صافي كه نفس صفاتني آرتمش شول بشر كه بشريتده فنا بولمش شول فاني كه
حق ايله بقا بولمش شول مرد پهلوان كه شهوات زنجيرلريني اوزمش شول
شير مرد آن كه نفس اژدهاسن باصمش شول خليل خلت كه فتوت اقليمنه شاه اولمش
شول يوسف سيرت كه كوكل مصرينه پادشاه اولمش شول موسى صفت كه
نفس فرعوننی غرق اتمش شول كليم حميت كه طبيعت تجليسي حرق اتمش شول
مسيح دم كه هر دم جهل اموتاتني احيا ايدر شول عيسى نفس كه دايم كوكل مرضلرينه
شفا ايدر شول مصطفى خو كه لطفي عالمه ايرشمش شول محمد خلق كه خلقي خلقه قوللق اتمش
شول بايزيد وقت كه عارفلره سرور اولمش شول جنيد زمان كه زهد اهلنه
مهتر اولمش شول عارف رباني كه علمي هيمن علم حق اولمش شول سالك نوراني كه
آيينهٔ وجود مطلق اولمش شول عاشق صادق كه معشوق رضاسي رضاسي اولمش
شول محب موافق كه محبت يولنده فنا بولمش شول عالم عامل كه شريعت تختنه
سلطان اولمش شول شيخ مرشد كه طريقت اهلنه خان اولمش صوفي صافي كه
صفا بحرينه غرق اولمش شول زاهد وعابد كه عبادت نورينه مستغرق اولمش
اعني شيخ فاضل ومرشد كامل منبع معارف الهي محرم راز صبحگاهي مجمع حقايق

بو دورت متعاقده مطيعلر وعاصيلر مجتهدلر ومتقصرلر احوالني بيان ايدر
اما موت احمدي بو ايكي كشينك حالني ذكر ايله بري شول كمسنه در كه ابن شبرمه
حكايت ايدر كه بر كون شعبي بر خسته صوره واردي كوردي كه سكرات موته
غالب اولمش بر كشي كلمهٔ شهادت تلقين ايدر لا اله الا الله محمد رسول الله
كلمه سني نيچه قتي سويلر شعبي ايدر اول كشي يه ديدم كه نه قتله سويلر خسته يه
شاسرمه ديدي خسته كوزن اچوب بكا دندي كه كرك قتي سويله كرك
يومشق سويله سن بن انى ترك ايلمزم دندي اندن بو آيه كريمه اوقودي
قوله تعالى والزمهم كلمة التقوى وكانوا احق بها واهلها پس شعبي الحمد لله
بو بو اندلمشم نجات ويردي بريسي دخي بودركه فضيل بن عياض حضرتلرينك
بر شاگردي وار ايدي خسته اولوب علامت موته ظاهر اولدي فضيل باشنه
كلوب سورهٔ يس قوقنه باشلدي خسته ديدي كه يا استاد اوقومه
فضيل بر زمان ساكت اولوب بعده كلمهٔ شهادت تلقين ايلدي خسته
كوزن اچوب ديديكه بن بو كلمه دن بيزارم ديدي بو حال اوزرنده انكين
تسليم اولدي فضيل منزلنه كلوب چوق چوق اغلدي قرق كون اوندن
چقمدي اندن اول كشي واقعه سنده كوردي جهنمده يوزي اوزرينه
سوروزر صورديكه سن بنم شاگردلرمك اعلى ايدك موفقت ايمان
سنده نيچون سلب اولدي جواب ويردي كه اوچ سببدن نزع
اولندي بريسي اول ايدي كه تمام ايدم اصحابمه سكا سويلدكم سوزك
خلافن نقل ايدردم وبريسي دخي حسود ايدم كنندالرا قرآنمه حسد ايدردم
بريسي دخي مرضم وار ايدي طبيب ايتدي دخي ايچون ييلده بر قدح خمر ايچ
ديمش ايدي انى ايچر ايدم ديدي بوندن صكره ايكي كشينك حالني ذكر ايله
بري اولدر كه عبد الله بن مباركدن نقل اولنور كه حالت نزعده ايكن
كوكه نظر ايلدي وكلدي وفرح اولوب ايتدي كه لمثل هذا فليعمل العاملون
يعني عمل ايدرلر بو كبي عمل ايدنلر ديدي ودخي امام الحرمين استاد
ابو بكردن روايت ايدر كه ايام تحصيلده بر يولداشم وار ايدي مبتدي
ايدي بعده جد وجهد ايدوب بنه نسنه تحصيل ايده مزدي لكن متقي
متعبد كشي ايدي بو قدر تقوي ايله كشف علمي آز اولدوغنه تعجب ايدر ايدم

آخر بر گون خسته اولدی دار الشفایه واردیلر حجره سنده یاتدی چوق
زحمت چکوب حالی مشتد اولدی آخر جانی خلقنه کلدی کوزلرینی کوکه
دیکدی بر زمان نظر ایدیکدن صکره بندن بکا دوتوب دوتوب دیدی که یا ابن نوبرک
لمثل هذا فلیعمل العاملون دیو تسلیم روح ایلدی رحمة الله علیه رحمة واسعة
ایکنجی اولدر که مالک بن دینار حکایت ایدوب دیدی که محلّه‌مزده برکشی
خسته اولدی حالت نزعه یتشدی یانینه واردم حالنی صوردم ایتدی اوکومه
ایکی نار دن طاغ کتوردیلر اوزرینه چق دیو تکلیف ایدرلر اهلنه صوردم که بو کشینك
صاغلغنده نه عمله ایدی جواب وردی که ایکی ککلسی وار ایدی برینی ایله
الوب برینی ایله صاتار ایدی انلری کتوروب بر برینه اوروب صیدم شدیکی
حالك نیجه در دیدم ایتدی اول کلیدن داخی بتر اولدی دیدی اما قبر حالی
بودخی ایکی کشینك حالندن معلوم اولور برینی اولدر که بعض صلحا روایت
ایدوب ایدرلر که سفیان ثوری رحمة الله علیه رحمة واسعة فوت اولدقدنصکره
واقعه‌ده کوروب دیدم که یا ابا عبد الله حالك نیدر بندن اعراض ایلیوب کتنت
زمانی دکل بر اندن نیدر یا سفیان دیدم جواب وردی که ربمی آشکاره کوردم
بکا دیدی که یا ابن سعید نیم سندن خشنودلغم مبارك اولسون کیجه لرده
اویمیوب کوزیاشن دوکر ایدیك بکا مشتاق ایدك امدی کل جنتمده تنقی
تحری دیلرسك اختیار ایله نه وقت دیلرسك بنی زیارت ایله بن سندن
ایراق دکلم دیدی برینی دخی اولدر که برکشی وار ایدی فوت اولدقدنصکره
واقعه‌ده کوردیلر لونی تغیر اولمش بوینینه زنجیر اورمشلر و الینی بند بند ایتمشلر
حالك نه‌در دیو صوردم جواب وردی که صاغ ایکن همیشه زنان ایله بزم
لعب ایدر ایدك شمدیکی زمان بزم ایله لعب ایدرلر بوندنصکره ایکی کشینك
حالن دخی ذکر ایله برینی اولدر که بر صالح کشینك اوغلی فوت اولدی چوق
زمان دوشنده کوره مدی آخر عزیز فوت اولدوغی کیجه واقعه‌سنده
کوردی که آوه کلمش ایتدی که ای اوغل سن خود اولمش ایدك بونده نیه
کلدك ایدی ای بابا بن اولمدم لکن بن شهید اوللدن برو ربم حضورنده
ایدم طعام وشراب دن کوکلم نه استرسه بکا وریرلر دی حالم غایتده خوش ایدی
بنی تشویشلنمه دیدم که یا اوغل شمدی بونده کلمکه سبب نه اولدی جواب وردی که

و علایق بی عدد مهلکه‌سی بی پایان سنز واعداسی اورانلرده هوا وهوس
یولی کبی کثیر و آزاده دکلدر واقعا مقتضای حکمت بودر که طریق عبادت
کمال صعوبت اوزرینه اولا زیرا که منبع جلیل جنت ومنهاج معراج سعادت در
بونك کبی دولت بی قیمت اولمز وبو نعمت بی منت ویرلمز کورمزمیسن که کل بی خار
وکنج بی مار وعشرت بی عسرت وراحت بی محنت کمسنه‌یه میسر اولمز ودر دیکملر
درمان قیمتن بلمز جان ویرمنجه جانان اله کیرمز وحدیث رسول صادق بو معنانی
مصدق ذکر بیورمشدر ان الجنة حفت بالمکاره وان النار حفت بالشهوات
یعنی جنت اورتلمشدر زحمتلو ومشقتلو اشلر ایله اول زحمتی ارتکاب ایلمینجه جنت
ویرلمز و دخی جهنم اودی اورتلمشدر مرادات نفس ایله انلاری التزام ایدن کمسنه‌نك
وارا جغی یری جهنم در ودخی بیورمشدر الا وان الجنة حزن بربوة وان النار سهل بشهوة
یعنی جنتك یولی صرب در یوقشدر زحمت ایله واریلور وجهنم اودینك یولی دوزدر
آسانلق ایله واریلور ودخی سالك احوالنه نظر ایلیه کورورکه غایتده ضعیف ونهایتده
نحیف همتده فاتر وعملده قاصر عمری آز وشغلی چوق سفر ایراق وآذق یوق دیمک
اجری یاردمسز اولیتمز اهل دنیا معاونت اتمز بو تقدیرجه او سالك دردمند وطالب
مستمند بو طریقك صعوبتینه ومحنتنه باقمیوب وکندینك عجز وقصورینه
ملتفت اولمیوب اجتهاد تام واقدام عام ایله قطع منازل وطی مراحل قلوب
مطلوبنه ومقصودینه ظفر میسر اولورسه ابد الآباد زمرهٔ فائزین واصحاب
خالدین دن اولور اگر بو یولده تحصیل اسبابه مباشر اولمیوب سلوکنده تکاسل و
تکاهل کوسترسه مقصودی فوت اولوب خسران ابدی وحرمان سرمدی
حاصل اولور نعوذ بالله السمیع العلیم من ذلك الامر العظیم امدی معلوم اولدی که
حق تعالی حضرتنه عبادت ایلمك دنیاده اولو سعادتدر وبو دولتی فوت ایلمك غایت
حسرت وندامتدر وبو طریقك مشقتندن وسالکك نقصنه وآفتندن سلوکه
قصد ایدنلر نادردر وسالکلر ایچنده مطلوبه یتشنلر دکلدر آلا اشول عزیزلردر که حضرت
واجب الوجود مفیض الخیر والجود انلری محبتی ایله ومعرفتی ایله اوزندرلدی وتوفیق
وعصمتی ایله هدایت ایلدی وفضل وکرمی ایله جنتنه ورضوانه اولشدردی قال تعالی
ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم بن عاجز وبیچاره وسرکشته واواره لر
دخی حضرت خلاق کاینات ومجیب دعوات خفیات درکاهنده مسکنت وزاری

منزلت خاکسارینه سوروب تضرع وزاری قلورز که سرور انبیا واصفیا
رستید اتباع متنه دار دنیاده تقوی یولبندن شاه شرمیه و دار عقباده دیدار
بزدن باشوربیه میسر ایلیه آمین یا مجیب السائلین • وقتی که بو طریق مشکلدن اوزکرسنه
کورمه‌دیلر صاحب بصیرت اولنلر اسان نظر قلدیلر بو یولک قطعنی و موقوف علیه
اولن امورنی ایلیتدن واسبابدن • وسلامت جبلتدن وعلمدن وعملدن
فی الجمله بو مطلوبک حصولنه مدد اولانلردن نه وار ایسه یدی عقبه اوزرینه بولدیلر
وبلدیلر که بو عقبه لری قطع اتمینجه سالک راه طریقت یولنی سیر ایدوب حقیقت عالمنه
ایرشمز لاجرم مشایخ دین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین بو یولک عقبه لرینی
ومخلصلرینی ومهلکاتنی ومنجیاتنی بیان اتمک ایچون نیچه کتابلر یازدیلر بعضی مفصل
وبعضیسی مجمل لکن مفصل اولنلر املالدن • ومجمل اولنلر نوعا اخلالدن خالی اولمادوغی
اجلدن امام همام حجة الاسلام نور چراغ هدایت • ودلیل سبیل ولایت جامع
ارکان عمل وعلم گنجینه کنوز رموز ازل اول معرفت چشمه سنک آب زلالی
محمد بن محمد الغزالی قدس الله سره • وافاض علی العالمین بره موسنیه احیای دین
وطالبینه یقین حاصل اولمق ایچون عالمه علم ارمغان اجری ایلیوب نیچه معتبر کتابلر
تألیف وتصنیف ایلدکدنصکره آخر عمرنده عبادت امرنده اجتهاد تام کوستروب
نفس خطاب اولمغیچون منهاج العابدین اد لو بر کتاب بلاغت نصاب
تدوین ایلدی که نظم عباراتی حکم اشاراتی • اوانی زلال معانی • ارشاده مبانی • حصول امانی
نواد در علت اعلال اطنابدن خالی • وکسوت اخلال ایجازدن عاری در • وهر سطر
جلیل القدری عقد فواید روحانی در • وهر خبر تندین قلب رحمانی در • وکواکب کتابی
هدایت مآب • مانند اصحاب نبی مختار بایهم اقتدیتم اهتدیتم مضمونی اظهار ایدر
وقتی که بو دردمند فانی • مستمند جانی الیاس بن عبد الله الفقیر بو کتاب مشکین
نقابک جمال پرکمالنی فواید عقاید اهل سنت برله محلی • وزخارف اراجف
بدعتدن مبرا کوردیه • ومسائل روشن عیانی طرق تصوفده کافی • وطالب
درد مندی شربت شافی • وهر معنای شتار اینه سی ایمه دین الجنده نجیع علیه بولدیگی
خاطرینه خطور • وضمیرینه عبور ایلدی که • دیبای زیبای عربیدن چیقروب
قبای رعنای رومیله مزین قله • تا که لسان عربیدن قاصر وزبان ترکیه قادر اولانلر
عاشق صادقلر لباسنه الوف • وکسوت مروف ایجنده عرض جمال ایده و احوالده

محبت چونکم اوله اول عامی دنیلور اوله عام بالکل	می نی بیل که اولمز صاف تمامی ایکنجیسنه خاص نام بالکل

ولیکن اول قدح کم خاص اولا بیل
می خمخانه اخلاص اولا بیل

بیت

اول قدحدن کیم ایچر بیهوش اولور — جانی جانانیله غایت خوش اولور

نثر

عقل اول اراده کیرمز • وفکر اول وادیه اوغرمز • عقل معرفتک آلتی در
عشق یقینک حالتی در • عقل بر رنکدر انک بویی تر اولمز • عشق بر بویدر که
انک رنکدن اثر اولمز • عقل بر سنکا متوقف در که محکی یوق • عشق بر محکدر
حقیقتدر که سنکی یوق • عقل بر مرغدر هوا آیوزندر • عشق بر هوادر
مرغ الجنت • مرغ هواده نظاره‌لق ایدر • هوا مرغنده اوآرنلق ایدر • عقل
حالنک حتی قیل وقال ایله اولور • عشق درونی انک ایله بیلمک محال اولور • عقل
اشارتی نی سند اولمز • عشق حدیثلرینک سندی اولمز • عشق ایله حسن ارا سینده
بر تعلق وار ازلی وابدی که اول تعلقه تعلق اولمز • نتکه وبدیکی وزلالک
ایچی کبلک عشق بازارینه یکسان اولور • خوبلق وزشتلک عشق بیارنده اولور
زلف لیلینک بر شکی وار که دل مجنوندن غیری اول شکلی اکلیهمز
وعذار عذرادن بر خط وار که جان وامقدن غیری اول خطی اوقویهمز
شیرینک بر شکی وار که سینه فرهاد انکخسته سیدر • جعد ایانده بر حلقه وار که
محمود انک بسته سیدر • عشقده بر حسن کرک حسنده آن کرک محبوبه اولانه
همان آنده نشان کرک • حسن ملاحت اولمغه در • صباحت اولمق دکلدر
کوزلک کوکل المق در صورت دوزمک دکلدر • صباحت همین نقش دیوار
بکزر ملاحت بر شیوه مکانه بکزر • صباحت ملاحتسز اولمز • هیچ اولور
ملاحت صباحتسز کوکلی الور شور اولور نمک وخوشکوار اولور
شیرین اولور که کوم ودل آرا اولور • حسن بر عروس زیباده که عشقی
کورمینجه کیسه نقاب اچمز • حسن بر کنجینه ناپیدادر که عشق کلیدی ایله قفلین
اچمز اکرنی عشق اولا • رؤیت محبوب کمال جمال اولور • محبوب عشق معشوقن
بر آینه مثال اولور که صورت حسن انده معاینه اولور • معشوق داخی کندو
جمالی انده کورور • اول سببدن عاشقه عاشق اولور حکایت

دل

نیته کم اول شیخ عالم بایزید — نور چشم روی آدم بایزید
نقل اولنور کم دیمش اصحابنه — اهل دلدن بولمش احبابنه
بن صانوردم بونجه یلدر عاشقم — طالبم یاره کوکلدن صادقم
بو تمام اولدی بکا آخر عیان — عاشق صادق اول ایمش نیکمان
اول محب ایمش بکا محبوب بن — طالب اول ایمش بکا مطلوب بن
شول کوکل کم عاشق الله اولا — دل دکل اول دو جهانه شاه اولا
اول ایمش جذب ایلین بنی بکا — اول ایمش هم دیمین بنی بکا
اولمیه اول کوکله هرکز حجاب — روی معشوقی کورر اول بی نقاب

نثر عشق بر جوهردر مثل و نحیم تادر که انک وصف و امثالی دینلمز عشق بر سر مخفی و ناپیدا آدر که انک تصویری شال ایله کورلمز عاشقلرک دلی السن اولور که لب اکا محرم اولمز عشق اهلنک سینه سی لجین نفلری اولور که دم اکا همدم اولمز عاشق ایله معشوق اورتاسنده برکهنت و کویی اولور که زبانه حاجتدن غیری اکه ترجمان اولمز جان ایله جانان اراسنده بر حجت وجواب اولور که کوشه چشمدن غیری اکه دیده بان اولمز غمزه معشوق ایله غمزکان عشق اراسنده بر کرشمه اولور که عیان اوله هرلره رهروان طریقتک تنندن جان روان اوله عشق بر ظاهر اورتلمز عشق بر سردر که اچلمز عاشقک کمنه ایکاریجی اولمز آیینه عشقک زنکاریجی اولمز عشق بوکاری بنده ایدر عشق سر افرازلری افکنده ایدر

حکایت

روایتدر که برکون شاه محمود — روانیدن انک حق اوله خشنود
دیدی ایازه که ای محبوب دلدار — جا لکله کوکل صحراسی کلزار
ندندر عشق اولدی محبه زیاده — تکلف هم حجاب ارتر زیاده
قدیمی انبساطی بولمیازنر — سنکله اسکی حالی کوریمازنر
نیچه کوندر که ارتمقده محبت — نیچون نقصان الچنده اوله الفت
دیدی ایاز که ای شاه بلند بخت — وجود کله مشرف تاج تخت
بن اول قول ایدم سن پادشاه سلطان — نیه قلسک الکده بنده فرمان
بو کتبه عشق شاهه غالب اولدی — دل و جاندن بو قوله راغب اولدی

جوق کشیلری بولدن چقورشدر و چقری یوز خلایقک مقبوللری ایدی و خلقک اکثری ماله و منصبه طالبلر و کرکدر که سکا بو سوزلرده هیچ شک اولمیه که بویلدر و هر کم مالی و منصبی ترک ایلدی و دنیا سوکوسن کوکلندن چقردی نفی تمام ایلدی و الله معرفتنی حاصل ایلدی اثباتی تمام ایلدی بو در لا اله الا الله دیمک و هر کم که ترک و الله معرفتی یوقسه هرکز شهادت کلمه سنی دیمدی و کتورمدی ای درویش بو سوز مشکل و کلدر اما آنا و انا تقلیدی ایچنده قالمشسن و انا و آنا تقلیدی حجاب عظیمدر لقدر علیه السلام کل مولود یولد علی فطرة الاسلام ثم ابواه یهودانه و ینصرانه و یمجسانه ای درویش اهل وحدت بونلری خوش فرق و بوندن اییرک آیورلر که شهادت کلمه سنک معنیسی نفی و اثباتدر نفی کندویی کورمکدر و اثبات اللهی کورمکدر و اول عزیز بو نظرده بو ییتی دیمش خود بین هرکز خدا بین نشود ای درویش سن یوقسن صانورسن که وارسن وار لوق تکرسکدر الخ هر نیته کردیلرم سوزا اوزا ماسین نیم اختیارمسز اوزار امدی شهادت کلمه سنک و نمازک و اوروجک صورتلری واردر و حقیقتلری دخی واردر وسن بونلرک حقایقلرندن بیخبرسن و صورته قناعت ایتمشسن حیف عظیمدر اکر بونلرک حقایقیتنه ایرشمزسک و بعضیلر ترک و تکری معرفتی بر اغاج مثابه سیندر تکری معرفتی بو اغاجک کوکیدر و اول بو اغاجک ترکیدر و مجموع اوصاف حمیده و اخلاق پسندیده بو اغاجک یمشیدر و بو اغاجک کوکی کوکلده در و بو اغاجک اوزدکی کوکلدن ظاهر اولمشدر هر چندکه بو اغاجک کوکی قوری اوله بو اغاجک اوزدکی قوری اولور تارک بر بریتشه کر دنیا و آخرت او سالکک وارلنی بر کزدن کتوره و له تکری ثله الحق ای درویش همیشه تکری و بیله ایدی و همیشه تکری وار ایدی الخ اما سالک کورمز ایدی شیدیکی شهادت کلمه سنک حقیقتنه ایرشدی کوزلی اولدی فصل معنم در بیان سلوک بلکل که اهل تصوف تصوف یولنده اوچ نسنه یه اعتبار ایدرلر اول جذبه ایکنجی سلوک اوچنجی عروج ای درویش عاقبت اندیش جذبه عبارتدر چکلمکدندر و سلوک عبارتی قوشمکدندر و عروج عبارتی بخششدندر جذبه حق فعلیدر بنانک و تقدس قوتی کندویه چکر و قولی بوز دونی دنیایه طوتوب مال و منصب محبتندن بغلیدر حقک عنایتی ایرشور و قولک کوکلی یوزن دوندرر و قولی یوزنی الله یه طوتر

جذبة من جذبات الحق توازي عمل الثقلين • اول كه حق طرفندندر اولان جذبه در • واول كه
خلق طرفندندر ادي ميل وارادت ومحبت وعشق در • توالك هر قنده كه توجهي زياده اولا
ادي ارتق اولور • تا بر يره يتشوركه سالك بر كزدن هر نسنه ترك ايدر • ويوزيني
الله‌ه طوتر • يعني هر نسنه دن قورتلدي وبر قبله‌لو اولدي • وهر نه كم غير حقدر جمله‌سي
اونتدي عشق مرتبه‌سنه ايرشدي • چون بو مقدماتي معلوم ايديندك ايمدي بلكه
چون آدميلردن بريسي حق جذبه‌سنه ايرشه اول كمسنه تكري عشقندن عشق
مرتبه‌سنه ايرشه • اكر اندن كيرو كلمزسه همان عشق مرتبه‌سنده درلك ايدر • وهمان
اول مرتبه‌ده بو عالمدن كيدر • بونك كبي كشي‌يه مجذوب ديرلر • وبعض كشيلر اولوركه
كيرو كلور • وكندودن خبردار اولور • اكر سلوك ايدوب وسلوكي تمامنه ايرشدورر
بونك كبي كشي‌يه مجذوب سالك ديرلر • واكر اول سلوك ايدوب اندنصكره جذبه‌يه ايرشير
بونك كبي كشي‌يه سالك مجذوب ديرلر • واكر سلوك ايدوب جذبه‌يه يتشميه‌نه بونك كبي
كشي‌يه سالك ديرلر • جمله‌سي دورت قسم اولور مجذوب ومجذوب سالك
وسالك مجذوب وسالك • شيخ شهاب الدين سهروردي قدس الله روحه العزيز
عوارف المعارفنده كتورركه • بو دورت قسمدن بر قسمي مشيخته وپيشوالغه يرار
واول مجذوب سالكدر • كيرو قلان قسمي مشيخته وپيشوالغه يرامز • ايدي خلق كركدركه
اولردن احتياط ايده لكن تمام بر شيخك مريدي اولميه‌لر • اكر خلق ايچنده صالح وعزيز
دخي اولورسه كه شيخلق وپيشوالق ومريد طوتمق ايرق اشدر • انلرك سوزلريكه
اهل خطا ماند خود دمنزم • اي درويش اخرت انديش چوق كوردم كه بو زنكي كندلر
اوزرينه بغلمشلردر • وشيخلق دعوسين ايدرلر • وشيخلقي دايم ماله ومنصبه دام
دوزمشلردر • الله تعالى جمله خلقي انلرك صحبتندن صاقليه • چون جذبه معنيسين
بلدك • ايمدي بلكل كه سلوكك معنيسي سيردر • وسير ايكي قسم اوزرينه در
سير الى الله وسير في الله • ولكن نهايتي يوقدر • واهل تصوف ايدرلركه
سير الى الله عبارتي شوندندركه سالك مشغول قلدر سير ايليه كه تكري تعالى‌يي الكليه
چون الله‌ي بلدي سير الى الله تمام اولدي • اندنصكره سير في الله ابتدا اولدي
وسير في الله عبارتي شوندندركه سالك الله‌ي بلدي اكلدي وعندنصكره شول قدر دخي
سير ايليه كه تمام الله‌ك صفاتني واسماسني وافعالني بوله • والله‌ك علمني
وحكمتني بيله • والله تعالينك صفاتي واسماسي وعلم وحكمتي چوقدر • بلكه نهايتي يوقدر

ما دامكه دريوزه‌ده اوله • ليت از صفات تو ايجه حصه ماست • كم از قطره ز صد دريا ماست
بو در اهل تشوقتك سوزي سلوك بيانينده • واهل وحدت ايدرلركه سير الى الله عبارتي شوندندر
اولدركه سالك شول قدر سير ايليه كه تمامع بيله كه وجود بردر • بردن ارتق يوقدر
واول وجود الله‌كدر تعالى وتقدس • والله وجودندن غيري بر وجود دخي يوقدر
وسير الى الله تمام اولدي • اندنصكره سير في الله ابتدا ايسيد • وسير في الله عبارتي
شوندندركه سالك اشته اندنصكره بلدي كه وجود بردن ارتق يوقدر • واول وجود الله‌كدر
شول قدر دخي سير ايليه كه جواهر اشيايي • وجواهر اشيانك حكمتلرين تمامت كماهي بيله
وكوره • وبعضيلر ايديلر كه امكان يوقدر كه بر آدم بونك جمله‌سين بيله شول جهتدن كه
آدميلرك عمري آزدر • وتكرينك علم وحكمتي چوقدر • وبعضيلر ايديلر كه ممكندركه بر آدمي
بو جمله‌سن بيله كه آدميلرك استعدادي تفاوت ايله‌در • بعضيلرك استعدادي تفاوت
قويودر وقوي دوشمشدر • بو در اهل وحدتك سوزي سلوك بيانينده • چون سلوك
معنيسن بلدك • ايمدي بلكل كه عروج معنيسي ترقيدر • وهمان بو كتابده انسان مرتضى
بابنده انسانك ترقيسي تمام شرح ويرمشم در • فصل هشتم در بيان نصيحت
اي درويش كركدركه دنيايه ودنيا نعمتنه كوكل ويرميه‌سن مال وجاه وحيات
وصحت اوزرينه اعتماد ايتميه‌سن • هر نسنه كه آي وكونك آلتنده در • وافلاك وانجم
انلرك اوزرينه دور ايدرلر • بر حال اوزرينه قالمزلر البته • كنديلر حاليندن دونرلر
يعني بو عالمك حالي بر صورت اوزرينه قالمز هميشه دونكده در • هر بر زمانده
بر صورت طوتر • وهر بر ساعتده بر نقش پيدا اولور • اولكي صورتي هنوز
تمام اولمادين • واستقامت طوتمدين بر صورت دخي كلور اولكي صورتي محو ايدر
بيننه همان دكز موجنه بكزر • ويا خود دكز موجيدر • وعاقل هركز دكز موجي اوزرينه
عمارت ايلمز • واقامته نيت ايلمز • اي درويش عاقبت انديش درويشلكي اختيار
ايله كه آدميلرك عاقللري درويشلردر كه كندو اختيارلري ايله درويشلك اختيار
ايلمشلردر • وسر وانلردن مراد ومستغني اولمشلردر • شول جهتدن كه يقين بيلديلركه
بر نسنه قرار البته • ساعت بساعت كيچه ونكر كلور • وبر دنيا هر بريك حالاتيم مساويدر
ساعت بساعت كچكدر • اكر دولتدر كيچر • واكر محنتدر كيچر • پس اكر دولتك وارسه
دولته اعتماد ايلمه • زيرا معلوم دكلدر كه بر ساعتدن صكره نيجه اوله • واكر محنتك
وارسه كوكلكي طار طوتمه كم اول دخي معلوم دكلدر كه بر ساعتدن صكره نيجه اولا

هر يو لاولاد الشيخ اوده نمرالدين
لتي تعيبه ادلعيت بر كلبيعو
وعاقل مراد المحبوب بو مراد
تحمل النعيب اولدي
سن لبعه ... الحضه
ترك ايلينا اولد
اي درويش نفعيت بلكه

ایمان جهد ایله که کمسنه‌یه سندن آزار ایرشمیه والکدن کلدوکچه کوکلره راحت ایرشدرمکه
قصد ایله والحمد لله رب العالمین ای درویش سکز فصل یازدم که هر فصلی بو سکز
فصلدن اصل فرق تصوف بولنه ومجموع اهل تصوفه لازمدر که بو سکز فصلی بیله‌لر
بیله‌لر والسلام

فصل اول در سخن اهل تصوف در معرفت ذات خدای تعالی وتقدس

بلکل که اوکنه آلدارمه اهل تصوف ایدرلر که مجموع انبیا واولیا دیمشلردر که
بو عالمک صانعی واردر وصانعک اثباتنده دلیللر کتمشلردر وایدرلر وکتابلر
دوزمشلردر ودوزرلر پس حاجت دکلدر که بن دلیل کتورم که بو عالمک صانعی
واردر چون بلدک که بو عالمک صانعی واردر امدی بلکل که اهل تصوف ایدرلر که
عالمک صانعی بردر وقدیمدر اولی وآخری وحدی ونهایتی ومثلی وشریکی یوقدر
تغییره وتبدیله قابل دکلدر ومکانده وزمانده وجهتده دکلدر وشکل وصورتی یوقدر
احد حقیقیدر اجزاسی یوقدر وجزؤ وقسمته قابل دکلدر موصوفدر لایق وسزا
صفتلر ایله ومنزهدر سزا اولمیان صفتلردن وعلمانک وحکمانک بو سوزده که دیدیلر
اهل تصوف ایله اتفاقدر واهل تصوف بر سوز دخی زیاده ایدرلر وایدرلر که الله
تعالینک ذاتی نامحدود ونامتناهیدر اما علما وحکما نامتناهیدن بونی دیلر که الله
تعالی ذاتنک اولی وآخری یوقدر واهل تصوف نامتناهیدن انی دیلر که الله
تعالینک ذاتنک اولی وآخری وارسی والتی وصاغی وصولی واوکی وآردی یوقدر
یعنی هیچ جهتی یوقدر بر نوردر نامحدود ونامتناهی وبر بحر دریا بی پایان دیلر که
که جمیع عالم الله تعالینک عظمتی قتنده قطره کبیدر دکز قتنده بلکه قطره‌دن کمتردر و
موجوداتک ذره‌لرندن هیچ بر ذره ده یوقدر که الله تعالی ذاتی ایله انک ایله اولمیه واکا
محیط اولمیه واندن آکاه اولمیه الا انهم فی مریة من لقاء ربهم الا انه بکل شیء محیط
ذاتی ایله محیطدر جمیع اشیایه وهم علمی ایله محیطدر جمیع اشیاده وان الله قد احاط
بکل شیء علما ای درویش حق تعالی غایت یقیندر اما خلق ایراقدر دیرلر اندن که
انک قربندن خبرلری یوقدر الله تعالینک جمیع موجودات ایله قربی واردر
اعلای علیین واسفل سافلین انک قربنده یکساندر اما سالکک تا بو قربدن
خبردار اولمینجه الله دن نه بهره ونه نصیب دیرلر وعقل بو قربی بیلمز دیو
قربی بوکی الله نوریدر هرکیم الله‌ک نورینه ایرشورسه بو قربی بولور وبو قربک
دورت مرتبه‌سی واردر وعقل اوچ مرتبه‌سندن ایلرو یول ایلتمز قرب زمانی

وانلردن صکره جمیع علما وحکما دخی بیلدیلر که بو عالمک صانعی واردر

216 b den sonra burası gelecek

مستجمع دقایق معدن العلوم الروحانیة وینبوع الاسرار السبحانیة المنسلخ
عن الهیاکل الناسوتیة والمتوصل الی سباحات اللاهوتیة مهبط الانوار
القدسیة وجامع الکمالات الانسیة فخر المحققین وزبدة المدققین سلطان
العارفین برهان العاشقین محیی السنة قامع البدعة الداعی الی الحق حجة علی
الخلق مدفع المعضلات الدینیة حلال المشکلات الیقینیة امام عالم
الشریعة والطریقة کاشف غوامض اسرار الحقیقة قرة عین اولیا وغرة
روی اصطفا نوشنده کاس عرفان پوشنده لباس غفران وارد
ادوده معارف فارد اندیشه لطایف سوخته سبحات جلال امین خزینه
تجلیات جمال مظهر ولایت محمدیه وارث علوم اخلاق نبویه شمس سمای
تحقیق ومهر آسمان تدقیق سرور اهل هدایت سلطان سریر ولایت
مقتدای سالکان دین پیشوای مالکان ممالک یقین چشمهٔ کلزار شریعت
باران بیزدار طریقت اول کعبهٔ علم وعمل اول قبلهٔ ورع وحلم اول صاحب
یقین بی کمان اول خلوت نشین بینشان اول شمع محافل عاشقان اول
صبح شبستان صادقان اول مبارز میدان مجاهدات اول محاصر ایوان
مشاهدات اول عامل کارکاه هدایت اول کامل بارکاه عنایت اول
سیاح بادیهٔ تفرید اول صیاح لحن توحید کوهر تاج دین ودیانت زیور
شاهد علم وامانت مشرق انوار الهی ومخزن اسرار نامتناهی محبوب
ارباب قلوب محرم خلوت خانهٔ غیوب دین کوکینک ماهی شرع اقلیمنک
شاهی روح عالمک نوری کوکل‌لرینک نوری شریعت باغنک باغبانی
وحقیقت شهرینک پاسبانی جان اسینه‌نک جانی جان ملکنک خانی شیخ ربانی
وعالم صمدانی صاحب الذوق والصفا حضرت شیخ ابو الوفا ابن وفا لازالت
الدنیا معمورة ببرکات آثاره والاخری مرغوبة بافاضة انواره آمین

نظم بی همتا

شیخ عالم آفتاب اولیا ‎ ‎ ‎ مرشد حق مقتدای اصفیا
شیخ هفت اقلیم وقطب العارفین ‎ ‎ ‎ واصل حضرت جمال العارفین
قدوهٔ تمکین ارباب وفا ‎ ‎ ‎ زبدهٔ اصحاب تجرید فنا
دلنواز طالبان جان کداز ‎ ‎ ‎ واقف اسرار شه بیت نیاز
کعبهٔ تحقیق قدس اصطفا ‎ ‎ ‎ رکن اول درهمانسن رضا

شهسوار عرصهٔ میدان راز ‌ ‌ ظاهر و معنی یوزنده سرفراز

رحمت عالم دلی آگاهی در ‌ ‌ حق یولنده استقامت راهی در

سالکان دینه استاد اولیجی ‌ ‌ قبلهٔ ابدال اوتاد اولیجی اوله

آب حیوان قطرهٔ بحر دلی ‌ ‌ خضر وش علم لدنی حاصلی

چون سمند همتی جولان ایدر ور ‌ ‌ دو جهان اوکنده بر میدان اولور

اوله محمد سیرت و عیسی قدم ‌ ‌ ملکهٔ دین الحق امیر محتشم

جان پاکی معدن صدق و صفا ‌ ‌ شمع ایوان محمد ابن الوفا

نثر ترکی نظیر

ای کوزلرک نوری وای کوکلرک سروری ‌ باشمز تاجی ‌ اهل دلک معراجی ‌ کوکل خانه سنک ضیاسی ‌ دلخسته سنک شفاسی ‌ دردمند اهلنک اینسی ‌ عشق آواره جلیسی ‌ یول آستانه سنک دلیلی ‌ هدایت چراغنک دلیلی ‌ دل تختنک خاقانی ‌ و سینه سریرنک سلطانی ‌ جان اقلیمنک پناهی ‌ کوکل شهرنک شهنشاهی ‌ حیرت دکزینه غرق اولنلرک ال آلیجی ‌ ضلالت وادیسنده قالانی قالدیریجی ‌ ارشاد ایکی یول کوستریجی ‌ طالبلری ایرکوریجی ‌ استمدین بولدوریجی ‌ شیخ دیه نه ایریشجی ‌ دوست دیه نه یتیشجی ‌ بلمینه بلدوریجی ‌ کورمینه کوردوریجی ‌ طویمینه طویدوریجی ‌ ایچینه نه قاندوریجی ‌ حق سرلرینک قوچیجی ‌ کوکل اوینک یاپیجیسی ‌ ای مقتدای جهان ‌ ای معشوق انس و جان ‌ ای شیخ عالم ای مرشد بنی آدم ‌ حیرت دکزینه غرق اولدم بنی اندن سن قورتر ‌ دنیا آلاینه مستغرق اولدم ایچنده انی سن قورتر ‌ شهوات ظلماتی ایچره طاشم اولدی ‌ دنیا هواسی ظاهر و باطنم طوتدی ‌ ایچمن براو دوار ایراقدن کوریوردم کاه کاه سیوانورن یوریکن بر دوددوار ‌ بر بوجاقدن طوغرش کاه نار کاه کونش آشی تمام یاقوب افنا ایدر ‌ و نه براغوب بالکلیه ترک ایدر ‌ هر بیل اومارم کله سی ییل اصلاحه کلم ‌ هر عایقی فکر ایدرم ‌ بو کیدی جک اصلاحه کلم ‌ اما عمر ارتدی غنچه حالم بدتر اولدی ‌ کون کلد کجه عوایق ارتق اولدی ‌ یکیلکدن هوا بوغسه عشق دخی جوغ ایدی ‌ بیرلکن شهوات اکسک ایسه کاهلکلر توتی اولدی ‌ بو نفس که ورق بیل راحته اوکرنه قاچی ریاضته رضا ویرر ‌ بر کوکل ایچی طاشی هوا ایله طوله قاچی خلوته صفا بولور ‌ هیچ بلمزم که نیلیه‌یم ‌ هیچ فکر

کرم اولن ارشیه دایم کرمدر ‌ ‌ قوله قوللق کناهیه ندمدر

نه ایش قیلم که بن اکه طیانم ‌ ‌ نه فعلم اولدکم اکه اینانم

همان حق عفوینه در اعتمادم ‌ ‌ همان لطفکدر انجق استنادم

امیدم اول در که اولم دمنن ‌ ‌ جنابکدن مدد بوله بوبنده

عنایت یتیشه سندن بوقوله ‌ ‌ که آخر حالی ایمان ایله اوله

شودم که نفسدن قالدی بردم ‌ ‌ ای شد همت ای شیخ مکرم

جهان ایچره سنی حق دایم اتسون ‌ ‌ وجودکله جهانی قایم اتسون

جاکله جهان باغی منور ‌ ‌ مشامکله نسیم دل معطر

هواکیله کوکل صحراسی روشن ‌ ‌ خیالکله دل و جان اوله کلشن

همیشه فیضک اوله خلقه شامل ‌ ‌ قیوکدن اولمیه محروم سائل

الحمد لله علی التمام ‌ والرسوله وآله افضل السلام ‌ فی بلد الله الحرام ‌ علی ید العبد الاحقر احمد بن حسن غفر الله لهما ولجمیع المسلمین والمسلمات بالتمام ‌ یوم یؤخذ المجرمون بالنواصی والاقدام ‌ ولمن نظر ودعا لکاتبه بالجد والاهتمام ‌ ولجمیع المستفیدین الی یوم القیام ‌ فی اواخر ذی الحجه فی عام تسع وتسعین وتسعمائة یوم اربعا